

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยข้อตกลงสันติภาพและการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน : กรณีศึกษาการเกิด "สาธารณรัฐชูดานใต้"

นายทิมพร รอดชั้นเมือง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

THE IMPLEMENTATION OF RIGHT TO SELF-DETERMINATION BY PEACE AGREEMENTS
AND PUBLIC PARTICIPATION : THE BIRTH OF "THE REPUBLIC OF SOUTH SUDAN" AS
A CASE STUDY

Mr. Tikumporn Rodkhunmuang

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยข้อตกลง

สันติภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษา

การเกิด "สาธารณรัฐชูดานใต้"

โดย

นายทิมมพร รอดชั้นเมือง

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ วิฑิต มันทาภรณ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ จันตรี สิ้นสุภฤกษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ วิฑิต มันทาภรณ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศารทูล สันติवासะ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ดร. สุพรรณวษา โชติทิฎาณ ถัง)

ทิฆัมพร รอดขันเมือง : การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยข้อตกลงสันติภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน : กรณีศึกษาการเกิด "สาธารณรัฐซูดานใต้". (THE IMPLEMENTATION OF RIGHT TO SELF-DETERMINATION BY PEACE AGREEMENTS AND PUBLIC PARTICIPATION : THE BIRTH OF "THE REPUBLIC OF SOUTH SUDAN" AS A CASE STUDY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. วิจิต มันทาภรณ์, 510 หน้า.

สิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นหลักการทางกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นประเด็นการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางและหลากหลายมิติ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเช่นว่าก็ไม่ได้ครอบคลุมถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงทำหน้าที่ศึกษาการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยข้อตกลงสันติภาพและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอันเป็นสาเหตุให้กำเนิดสาธารณรัฐซูดานใต้

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมนั้นได้สร้างกระบวนการอันสร้างสรรค์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศอันมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่เกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน อันได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ รวมถึงกระบวนการลงประชามติ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่นำมาสู่การแบ่งแยกดินแดน และกระบวนการเหล่านี้ส่งผลให้การรับรู้ต่อการแบ่งแยกดินแดนเปลี่ยนแปลงไป เพราะว่กระบวนการต่างๆได้รับความร่วมมือทั้งองค์กรจากท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ การกำเนิดสาธารณรัฐซูดานใต้เป็นรัฐใหม่ที่ได้รับการรองรับจากองค์การระหว่างประเทศและดำเนินกิจการระหว่างประเทศได้ในทันที นอกจากนี้ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้เข้ามาทำหน้าที่จัดการกับพื้นฐานของความขัดแย้งอันได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน ระบบการเงินและการธนาคารในช่วงเวลาในการเปลี่ยนผ่านรัฐ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ได้เตรียมพร้อมรองรับการเกิดรัฐใหม่ด้วยเมื่อมีการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน งานวิจัยชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการลงประชามติเพื่อการแตกรัฐ เป็นกระบวนการลงประชามติจนกำเนิดรัฐใหม่ถือได้ว่าเป็นกระบวนการอันสร้างสรรค์ในทางระหว่างประเทศ ซึ่งได้รับการยอมรับจากรัฐแม่ด้วย

อย่างไรก็ตาม กระบวนการสันติภาพซูดานตามข้อตกลงนั้นได้สิ้นสุดลงแล้ว ถึงแม้จะเกิดสงครามภายในขึ้นก็ตาม ซึ่ง งานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า ข้อบกพร่องของกระบวนการนี้ไม่ได้อยู่ที่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานแต่เกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งมีหลายกลุ่มที่ไม่ได้ถูกนับเข้าไปในการลงนามเมื่อเริ่มทำข้อตกลงสันติภาพ ดังนั้น การปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของการเข้าเจรจาข้อตกลงสันติภาพต่อไปอาจจะส่งผลให้กระบวนการสันติภาพสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

5385985934 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: THE REPUBLIC OF SOUTH SUDAN / THE RIGHT OF PEOPLES TO SELF-
DETERMINATION / PEACE AGREEMENTS / PUBLIC PARTICIPATION

TIKUMPORN RODKHUNMUANG: THE IMPLEMENTATION OF RIGHT TO SELF-
DETERMINATION BY PEACE AGREEMENTS AND PUBLIC PARTICIPATION : THE BIRTH OF
"THE REPUBLIC OF SOUTH SUDAN" AS A CASE STUDY. ADVISOR: PROF. VITIT
MUNTARBHORN, 510 pp.

The right of peoples to self-determination is a key principle in international law that has been widely study from various dimensions. However, the studies lack dimension concerning the right to self-determination within the non-colonial context to secession. To fulfill the gap, the study aims to explore the implementation of the right to self-determination through the comprehensive peace agreement and public participation, of which lead to the creation of the Republic of South Sudan.

The implementation of the right to self-determination outside the context of Colonialism ignites creative measures, yet specific, means of international procedures and legalization under the comprehensive peace agreement of Sudan, including public participation, elections, decentralization and devolution, referendum. These activities led to the process secession and caused people's changing perception towards secession because these procedures have been received good cooperation from local, national, and international organizations. The birth of a new state of the Republic of South Sudan was instantly recognized by international agencies; and the new country started its international affairs immediately. The comprehensive peace agreement has been used to manage the fundamental conflicts such as, natural resources, petroleum, fiscal and banking systems during the transition. Moreover, all of the processes had been prepared for the new states until the end of the process of referendum for secession. In this case, the referendum process resulted in the creation of new state can be considered as a creativity procedural model of international law of which was under the consent of the parent state.

Nonetheless, the Sudan peace process under the Comprehensive Peace Agreement was ended and followed by internal civil war. This research study illustrates shortcomings of the peace process that is not the agreement per se but an inadequate inclusion of different groups of public participation, especially in the beginning of the process. It means that many people are uncouncted in the signatory process. This study, thus, suggests that public participation in the initiative of the process has been reconstructed resulting in the fully participation under the peace process.

Field of Study: Laws

Student's Signature

Academic Year: 2013

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ไม่สามารถสำเร็จได้ หากแต่ไม่ได้เกิดสถานการณ์ของพี่น้องร่วมโลกชาวชูดาน ที่ผู้เขียนทำการศึกษาเพื่อเปลี่ยนพื้นที่แห่งปัญหาเป็นพื้นที่ทางปัญญา พร้อมทั้งความสูญเสียที่เกิดขึ้นมาและยังคงอยู่ในพื้นที่ต่างๆทั่วทุกมุมโลก พร้อมกันนั้นเป็นเสมือนหนึ่งปรากฏการณ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศจากทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มนุษย์มีต่อกฎหมายและเอกชนเดียวกันกฎหมายจัดการกับมนุษย์อย่างไร

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่สามารถสำเร็จจุล่งลงไปได้ หากผู้เขียนไม่ได้รับคำแนะนำที่มีคุณค่า จากศาสตราจารย์วิทิต มั่นตากรณ์ ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเป็นเพื่อนร่วมทางเพื่อถ่วงถ่วงถ่วง เปิดรับการตอบโต้ทำให้ผู้เขียนได้เกิดปัญญาตลอดเวลา พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการทำงานทางวิชาการและการเป็นนักปฏิบัติตัวเล็กๆแต่ยิ่งใหญ่ให้กับผู้เขียน

วิทยานิพนธ์นี้ยังได้รับคำแนะนำที่มีคุณค่าจาก รองศาสตราจารย์จันตรี สิ้นศุภฤกษ์ ในฐานะประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ครูผู้เป็นต้นแบบแห่งการฝึกฝนและเรียนรู้้อยู่ตลอดเวลา การเฝ้าถามไถ่และถ่วงถ่วงถึงความคืบหน้าของงานอย่างแข็งขัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติวาสะ ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ตรวจสอบความรู้ของผู้เขียนอย่างลึกซึ้งเสมอมา อาจารย์ ดร.สุพรรณวษา โชติกัญญา ถึง ในฐานะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ภายนอก ซึ่งได้สละเวลาอ่านและรับเป็นกรรมการในช่วงสุดท้าย นอกจากนี้ อาจารย์ ดร.วิชาวัฒน์ อิศรภักดี ที่สละเวลามาสอบโครงร่างและคุณณรงค์ ศิลปธรรม-ธาดา สำหรับคำแนะนำที่มีคุณค่าหลายครั้ง พร้อมทั้งการอนุญาตให้ผู้เขียนได้เข้าไปใช้กระทรวงการต่างประเทศในการรับฟังคำแนะนำบ่อยครั้ง

ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์และอาจารย์ ดร.โชติกา วิทยาวรากุล ในฐานะที่อาจารย์ที่เฝ้าห่วงใย ถามไถ่ถึงความคืบหน้าและดูแลเอาใจใส่ในรายละเอียดแห่งชีวิตของผู้เขียนเสมอมาระหว่างที่ดำรงชีวิตเป็นนิสิตที่กำกับแห่งคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุกครั้งที่เราสู้กันเหนื่อยและล่า ศาสตราจารย์ ดร.ธนศวรรี เจริญเมืองและ ดร.ดวงจันทร์ อาภาวิ-รุทธ์ เจริญเมือง ลุกกับป่าที่ใจกำลังใจ เป็นแบบอย่างของการทำงานวิชาการอย่างหนักหน่วงและสละชีวิตเพื่อพัฒนาสังคมรอบข้างเสมอมา ดร.วรรณภา ลีระศิริ และ ดร.มาลินี คุ่มสุภา ผู้สละเวลาในการดูแลรายละเอียดต่างๆในชีวิตของผู้เขียนและทำให้ผู้เขียนมีความละเอียดขึ้นมาในชีวิต รวมทั้งขับรถรับส่ง กินข้าวและเที่ยวเล่น

เพื่อนของผู้เขียนที่ทำให้ผู้เขียนใช้ชีวิตอย่างมีชีวา เกศษกรหญิงนันทวรรณ ว่องไว เกศษกรหญิงทิพย์วรรณ ว่องไว เกศษกรกัลยาณี จันทสาร แพทย์หญิงโชติยา แก้วแสงใส จันทวรรณ จันทน์ผลิ ทรวงุฒิ แฉ้วไว วชิรวิษญ์ ศรีจันทร์ วินัย นิสาวิน ปาหนัน เทียงบุทวิ สุภัญญา ช่างรักษา นพพล อาชามาส ปัทมาพร บัวแดง เนตรชนก แดงชาติและห้องทดลองทางอณูชีววิทยาและพันธุศาสตร์ 828 แห่งคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทินรัตน์ ศรีบุญวงษ์ สุภลัคน์ พารา สิทธิรักษ์ มู่เก็ม และหทัยชนก เบญจรงค์รัตน์

แพทย์หญิงวัชโรบล บัวคำภู ผู้ที่แม้งานตรวจรักษาคนไข้จะหนักอย่างไร แต่ก็ได้สละเวลาทั้งหมดที่เหลือให้กับผู้เขียน ท้ายที่สุดคือ สาครและเทพี รอดชั้นเมือง พอกับแม่ที่ไม่เคยทิ้งผู้เขียนไปไหน และเปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้เรียนรู้โลกใบนี้ได้อย่างที่มันควรจะเป็น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ต
สารบัญแผนภูมิ.....	ถ
สารบัญรูปภาพ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานการวิจัย.....	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	10
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ.....	12
2.1 นิยามการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม.....	13
2.1.1 สถานะทางกฎหมายของการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม.....	14
2.1.2 ประเภทของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม.....	17
2.1.2.1 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน.....	17
2.1.2.2 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก.....	18
2.1.2.3 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน.....	21
2.2 พัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ.....	23
2.2.1 พัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อ 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	24

2.2.1.1 หลักกฎหมายทั่วไป.....	24
2.2.1.2 จารีตประเพณีระหว่างประเทศ.....	25
2.2.1.3 สนธิสัญญา.....	27
2.2.1.4 ความเห็นของนักนิติศาสตร์.....	31
2.2.2 พัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ.....	35
2.3 องค์ประกอบการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม.....	38
2.3.1 อัตลักษณ์.....	41
2.3.2 ประชาธิปไตย.....	42
2.3.3 แนวคิดที่ว่าด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	45
2.4 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ.....	46
2.4.1 สิทธิในการไม่ได้เลือกปฏิบัติ.....	47
2.4.2 สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ.....	48
2.4.3 สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี.....	48
2.5 บทนำว่าด้วยกระบวนการสันติภาพและข้อตกลงสันติภาพ.....	50
2.5.1 บทนำว่าด้วยกระบวนการสันติภาพ.....	50
2.5.2 ข้อตกลงสันติภาพ.....	52
2.5.3 สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศของข้อตกลงสันติภาพ.....	66
2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อตกลงสันติภาพกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ อาณานิคมและการกำเนิดรัฐใหม่.....	68
2.6.1 จาก “สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน” สู่ “สิทธิในการแทรกแซง”.....	69
2.6.2 ความเป็นรัฐ.....	78
2.6.3 การรับรองรัฐ.....	79
2.7 สรุป.....	80
บทที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม กับข้อตกลง สันติภาพเปิดเสรีจุดานและ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่างๆ.....	83
3.1 บทบาทของประชาคมระหว่างประเทศในการจัดการความขัดแย้งในอดีตประเทศจุดาน.....	84
3.1.1 บทบาทขององค์การระหว่างประเทศ.....	84

3.1.2 บทบาทขององค์การเอกชนระหว่างประเทศ	86
3.1.3 บทบาทของรัฐ.....	87
3.2 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพ เปิดเสรีชุมชน	90
3.2.1 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางการเมืองภายใต้ข้อตกลง สันติภาพเปิดเสรีชุมชน	92
3.2.2 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางเศรษฐกิจภายใต้ข้อตกลง สันติภาพเปิดเสรีชุมชน	93
3.2.3 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางสังคมภายใต้ข้อตกลง สันติภาพเปิดเสรีชุมชน	95
3.2.4 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางวัฒนธรรมภายใต้ ข้อตกลงสันติภาพเปิดเสรีชุมชน.....	96
3.3 ขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเปิดเสรีชุมชน (Scope and definition)....	97
3.3.1 ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารมาชาคอส.....	97
3.3.2 ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ.....	101
3.3.3 ขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง	104
3.3.4 ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์	105
3.3.5 ขอบเขตและความหมายว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์โดโรแพนตอนใต้ และรัฐบลูไนท์	107
3.4 ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเปิดเสรีชุมชน (Cooperation).....	112
3.4.1 ความร่วมมือจากท้องถิ่นในชุมชน.....	114
3.4.2 ความร่วมมือจากภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเปิดเสรีชุมชน.....	115
3.4.3 ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ	116
3.5 กระบวนการอันเฉพาะเจาะจงตามข้อตกลงสันติภาพเปิดเสรีชุมชน (Procedure)	119
3.5.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation)	120
3.5.2 กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ (Electoral process).....	122
3.5.3 กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ (Decentralization and Devolution)	125
3.5.4 กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่น (4R procedure)	127

3.5.5 กระบวนการลงประชามติ (Referendum).....	130
3.6 สรุป.....	136
บทที่ 4 การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมโดยองค์กรต่างๆและ ภาระความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน	138
4.1 องค์กรตามข้อตกลงสันติภาพชูดาน (Organizations)	138
4.1.1 องค์กรอิสระ	139
4.1.1.1 คณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและประเมินผล (An independent Assessment and Evaluation Commission)	139
4.1.1.2 คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติ (National Constitutional Review Commission)	140
4.1.1.3 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (Electoral Commission)	142
4.1.1.4 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights Commission)	144
4.1.1.5 คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลัง (FFAMC)	146
4.1.2 องค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ.....	148
4.1.2.1 รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ.....	148
4.1.2.1.1 ฝ่ายบริหารแห่งชาติ.....	151
4.1.2.1.2 ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ	152
4.1.2.1.3 ฝ่ายตุลาการแห่งชาติ.....	154
4.1.2.2 คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ.....	155
4.1.2.3 คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติ.....	157
4.1.2.4 องค์กรสำรวจสำมะโนประชากร	159
4.1.3 องค์กรภายในท้องถิ่น.....	160
4.1.3.1 รัฐบาลชูดานใต้.....	160
4.1.3.1.1 ฝ่ายบริหารชูดานใต้.....	160
4.1.3.1.2 ฝ่ายนิติบัญญัติชูดานใต้.....	163
4.1.3.1.3 ฝ่ายตุลาการชูดานใต้.....	166
4.1.3.2 คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้.....	167
4.1.3.3 คณะกรรมการพื้นที่อะเบย์	168

4.1.3.4 คณะกรรมการพื้นที่คอร์ริดแพนและเทือกเขาภูเขา	171
4.2 ทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Resource)	178
4.2.1 การปิโตรเลียม	181
4.2.2 การเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน	182
4.2.3 สัญญาค่าน้ำมัน	184
4.2.4 ทรัพยากรที่ดิน	185
4.2.5 การเงิน การคลังและการธนาคาร	186
4.2.6 กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา	189
4.3 การบังคับใช้ตามข้อตกลงสันติภาพชุดาน (Implementation)	193
4.4 ความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Accountability)	197
4.5 สรุป	198
บทที่ 5 บทเรียนจากกระบวนการเฉพาะในการบังคับใช้สิทธิใน การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่ เงื่อนไขของอาณานิคม ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานต่อกฎหมายระหว่างประเทศ	200
5.1 ความสำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน	201
5.1.1 บทเรียนจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน	201
5.1.2 บทเรียนจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน	203
5.1.3 ความสร้างสรรค์ต่อกระบวนการกฎหมายระหว่างประเทศ	205
5.2 การประเมินขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน	206
5.2.1 ข้อดีต่อขอบเขตและความหมาย	207
5.2.2 ข้อท้าทายต่อขอบเขตและความหมาย	207
5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อขอบเขตและความหมาย	210
5.3 การประเมินความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Cooperation)	212
5.3.1 ข้อดีต่อประเด็นความร่วมมือ	212
5.3.2 ข้อท้าทายต่อความร่วมมือ	214
5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมความร่วมมือ	217
5.4 การประเมินกระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Procedure)	218
5.4.1 ข้อดีของกระบวนการอันเฉพาะเจาะจง	219

5.4.2	ข้อท้าทายต่อกระบวนการอันหลากหลาย	220
5.4.3	ข้อเสนอแนะต่อกระบวนการ	222
5.5	การประเมินองค์กรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน(Organizations).....	224
5.5.1	ข้อดีขององค์กร.....	224
5.5.2	ข้อท้าทายต่อองค์กร	225
5.5.3	ข้อเสนอแนะต่อองค์กร	226
5.6	การประเมินการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Resources)	227
5.6.1	ข้อดีของการจัดการทรัพยากร.....	228
5.6.2	ข้อท้าทายต่อการจัดการทรัพยากร	228
5.6.3	ข้อเสนอแนะต่อการจัดการทรัพยากร	229
5.7	การประเมินการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Implementation)	230
5.7.1	ข้อดีของการบังคับใช้.....	230
5.7.2	ข้อท้าทายที่เกิดจากการบังคับใช้	231
5.7.3	ข้อเสนอแนะต่อการอุดช่องว่างของการบังคับใช้.....	231
5.8	การประเมินความรับผิดชอบต่อข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Accountability)	232
5.8.1	ข้อดีของการกำหนดความรับผิดชอบ	232
5.8.2	ข้อท้าทายต่อการปรับใช้เรื่องความรับผิดชอบ	232
5.8.3	ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ	232
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	235
6.1	บทสรุป.....	235
6.2	ข้อจำกัด	242
6.3	ข้อเสนอแนะ.....	243
	รายการอ้างอิง	247
	ภาคผนวก.....	266
	The Comprehensive Peace Agreement	267
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	509

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงระบบการจัดแบ่งข้อตกลงสันติภาพ.....	60
ตารางที่ 2 แสดงการบังคับใช้การกำหนดอนาคตตนเองแบบผสมผสาน.....	65
ตารางที่ 3 สรุปขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน.....	109
ตารางที่ 4 สรุปความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน.....	118
ตารางที่ 5 สรุปกระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน.....	133
ตารางที่ 6 สรุปองค์การตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน.....	175
ตารางที่ 7 สรุปการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน.....	191
ตารางที่ 8 แสดงผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองตามกฎหมายระหว่างประเทศ.....	234

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงสัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบการเงินและการคลัง.....	147
แผนภูมิที่ 2 แสดงสัดส่วนในฝ่ายบริหารแห่งชาติ.....	151
แผนภูมิที่ 3 แสดงสมาชิกแห่งชาติ.....	153
แผนภูมิที่ 4 แสดงฝ่ายบริหารของชุดงานใต้.....	161
แผนภูมิที่ 5 แสดงสัดส่วนสมาชิกชุดงานใต้.....	164
แผนภูมิที่ 6 แสดงการแบ่งรายได้น้ำมันในพื้นที่อะเบย์.....	170

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 แผนที่อดีตประเทศชูดาน.....	4
รูปภาพที่ 2 แผนที่ประเทศชูดานและประเทศชูดานใต้.....	6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อพิจารณาบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกฎหมายระหว่างประเทศ การใช้สิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเอง (The Right of Peoples to Self-Determination) ดังที่ปรากฏงานศึกษาการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายใต้เงื่อนไขของอาณานิคมจำนวนมาก¹ ทั้งนี้สิทธิดังกล่าวมีความสำคัญในบริบทของการเมืองระหว่างประเทศ กล่าวคือ มีการถกเถียงในเชิงทฤษฎีมากมายและได้รับการรับรองโดยองค์การสหประชาชาติมาอย่างยาวนาน ถ้าหากมองย้อนกลับไปสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองได้รับการคิดค้นขึ้นมาก่อนการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ มีการโต้เถียงมาตั้งแต่ในสมัยยุคแสงสว่างทางปัญญา (Age of Enlightenment) โดยมีนักคิดและนักปรัชญาการเมืองจำนวนหนึ่งเข้าร่วมโต้เถียงในประเด็นดังกล่าวข้างต้น

องค์การสหประชาชาติมีการบัญญัติเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นหัวใจสำคัญของกฎบัตรสหประชาชาติ กล่าวคือ รัฐภาคีสมาชิกทุกรัฐขององค์การสหประชาชาติจะต้องเคารพต่อหลักการดังกล่าว แต่เกิดปัญหาขึ้นในทางปฏิบัติเสมอมา เพราะว่สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองครั้งหนึ่งเคยเป็นเงื่อนไขสำคัญของการปลดปล่อยอาณานิคม (Decolonization) แต่ปัจจุบันเงื่อนไขดังกล่าวเริ่มเจือจางตามลำดับ ด้วยเหตุเพราะว่าลัทธิการล่าอาณานิคมได้หมดลง

ในปลายศตวรรษที่ 20 การกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของปวงชนพื้นเมือง อันเนื่องมาจากการบุกรุกและทำลายทรัพยากรธรรมชาติของปวงชนพื้นเมืองรวมทั้งได้ทำลายอัตลักษณ์ (Identity) อันเป็นลักษณะเฉพาะของปวงชนพื้นเมืองไป การพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองได้รับการรองรับเป็นปฏิญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิปวงชนพื้นเมือง แต่ปฏิญญาดังกล่าวก็มีได้กล่าวถึงการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองอันเป็นเหตุให้เกิดการแบ่งแยกดินแดนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การล่าอาณานิคมและการบุกรุกเข้าทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เป็นเพียงสาเหตุหนึ่งของระบบการกดขี่ที่เกิดขึ้น ปัจจุบันมีเหตุการณ์ทางสังคมการเมือง (Political society) ที่มีการกดขี่ทางความคิด การปกครอง เชื้อชาติ ศาสนา ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมรวมถึงกฎหมาย กล่าวคือ การหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น การบังคับให้เคารพ

¹ U.O. Umzurike. *Self-determination in International Law*. (Archon: Connecticut, 1972); Andrés Rigo Sureda. *The Evolution of the Right of Self-determination: A study of United Nations Practice*. (A.W. Sijthoff: Leiden, 1973); W. Ofoatey-Kodjoe. *The Principle of Self-determination in International Law*. (Nellen: New York, 1977); James Crawford. *The Creation of States in International Law*. 1st edition.(Oxford: Oxford University Press, 1979); Malcolm Shaw. *Title to territory in Africa: International Legal Issues*. (Oxford: Clarendon Press, 1986).

ศาสนาใดศาสนาหนึ่ง การปกครองโดยระบบเผด็จการ การกดขี่ทางชาติพันธุ์ การกระทำเหล่านี้เป็นสาเหตุให้ปวงชนพยายามเรียกร้องเอกราชและความขัดแย้งจากสถานการณ์เช่นว่าเกิดขึ้นไปทั่วทุกมุมโลก

สถานการณ์สงครามกลางเมืองในทวีปแอฟริกาเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน เนื่องจากเป็นทวีปที่มีหลายประเทศตกเป็นเมืองขึ้นของเจ้าอาณานิคม อย่างเช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน เป็นต้น นอกจากนี้เจ้าอาณานิคมเหล่านี้ได้ทำการขีดเส้นพรมแดนประเทศต่างๆในทวีปแอฟริกา โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของปวงชนที่ดำรงชีวิตอยู่ในทวีปแอฟริกา

กระนั้นก็ตาม การแบ่งดังกล่าวไม่สามารถบ่งชี้รายละเอียดทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ชัดเจน เช่น ความแตกต่างทางศาสนา ความเชื่อ พิธีกรรม ความหลากหลายทางภาษา เป็นต้น ทำให้ประเทศที่ได้รับการปลดปล่อยนั้นยังคงมีประชาชนรวมถึงการพยายามครอบงำ (Domination) อย่างเป็นระบบ สาเหตุที่กล่าวมานี้ทำให้เกิดการเรียกร้องการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อหลุดออกจากเจ้าอาณานิคม และการทำสงครามเพื่อการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (War of self-determination) ล้วนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ปวงชนทั้งหลาย

ตัวอย่างที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาได้แก่ “อดีตประเทศซูดาน” (Former Sudan) “ซูดาน” เป็นอดีตประเทศที่มีอังกฤษเป็นเจ้าอาณานิคมและผลผลิตของการทำแผนที่ส่งผลให้ซูดานเป็นประเทศที่มีความหลากหลายมาก กล่าวคือทางตอนเหนือของซูดานมีกลุ่มคนมากมายที่อาศัยอยู่ กลุ่มคนเหล่านั้นเป็นกลุ่มคนที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นหลัก เรียกว่า ชาวมุสลิมหรืออาหรับมุสลิม โดยถือเอาหลักการของศาสนาอิสลามเป็นกฎหมาย และมีความพยายามในการครอบงำกลุ่มคนทางตอนใต้ด้วยการนำเอากฎหมายอิสลามมาเป็นกฎหมายหลักในการปกครองอดีตประเทศซูดาน

เนื่องจากปัญหาของซูดานที่เกิดขึ้นมานับจากประวัติศาสตร์ของซูดานเอง เมื่อพิจารณาพบว่าซูดานเป็นประเทศที่โดนครอบงำและปกครองโดยชาติตราบุกีและอียิปต์มาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่สิบเก้า เมื่อก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ยี่สิบตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษในช่วงเวลา ค.ศ. 1882-1955 อันถือได้ว่าเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ในปี ค.ศ. 1955 จึงเกิดความพยายามทำสงครามต่อสู้เพื่อปลดปล่อยตัวเองออกจากเจ้าอาณานิคมจนได้รับเอกราชในช่วงปี ค.ศ. 1956 ความหวังใต้อซูดานน่าจะลดน้อยลง แต่เหตุการณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะว่าสิ่งที่เจ้าอาณานิคมทิ้งไว้ คือเส้นเขตแดนในการตีกรอบพื้นที่ที่เรียกว่าประเทศซูดาน ซึ่งส่งผลให้เกิดความอึดอัดแก่ปวงชนที่มีความหลากหลายในพื้นที่ซูดาน

สงครามกลางเมืองครั้งแรกในอดีตประเทศซูดาน เกิดมาจากการที่กองกำลังขนาดเล็กในทางตะวันตกของซูดานได้ เริ่มเกิดขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1955 ก่อนการที่อดีตประเทศซูดานได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมแองโกลอียิปเซียน (Anglo-Egyptian) ในวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1956

ระดับความรุนแรงและความตึงเครียดของสงครามกลางเมืองเริ่มมีมากขึ้น หลังจากการได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมเสมือนว่าอดีตประเทศซูดานจะมีความเป็นประชาธิปไตยระยะเวลาหนึ่งคือ 2 ปีนับจาก ค.ศ. 1956 ถึง ค.ศ. 1958 หลังจากนั้นตกอยู่ภายใต้การปกครองของทหารที่นำโดยนายพลอับราฮิม อับบอร์น (Ibrahim Abound) ระยะเวลาที่มีความเป็นประชาธิปไตยครั้งที่สองนับจากปี ค.ศ. 1964 ถึง ค.ศ. 1969 และในที่สุดก็ตกอยู่ภายใต้ นายพลมุฮัมเหม็ด นูเมอริ (General Mohammed Numeiri) นำมาสู่สถานการณ์ของการปกครองในรูปแบบของการบริหารตนเองส่วนภูมิภาค (Regional autonomy) ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลง Addis Ababa (the Addis Ababa Agreement 1972) และรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 1973² ซึ่งรูปแบบการปกครองทั้งหมดแสดงให้เห็นการกดทับความหลากหลายของปวงชนชาวซูดานไว้

ทั้งนี้ สังคมชาวซูดานมีความแตกต่างกันถึง 597 ชชาติพันธุ์ (เผ่าพันธุ์) ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์มีวัฒนธรรมของตนเอง มีภาษาเป็นของตนเอง กล่าวคือ มีภาษาแตกต่างกันมากถึงกว่า 100 ภาษา และประชากรในซูดานเป็นชาวแอฟริกันถึงร้อยละ 70 เป็นชาวอาหรับร้อยละ 25 และร้อยละ 5 เป็นชาวนูเบียน อย่างไรก็ตาม พื้นที่ซูดานในส่วนตะวันออก ตะวันตกและทางตอนใต้มีปัญหาาร่วมกันคือ ความพยายามในการหลุดออกจากกระบวนการเป็นชายขอบของการพัฒนา (Marginalization) ชายขอบของวัฒนธรรม และชายขอบของภาษา และความต้องการอย่างมากในการเข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมือง³ จากการศึกษาในเบื้องต้นความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ (Ethnic conflicts) เป็นส่วนสำคัญของความขัดแย้งในอดีตประเทศซูดาน

นอกจากนี้ การนำกฎหมายอิสลาม (Shari'a Law) มาใช้ในการปกครองประเทศได้ส่งผลให้เกิดการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยตนเองของกลุ่มปวงชนในประเทศซูดานทางใต้จากการครอบงำ (Domination) ของทางตอนเหนือ กล่าวคือ หลักกฎหมายอิสลามกลายเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำให้ซูดานกลายเป็นประเทศที่มีความเป็นหนึ่งเดียว (Sudanisation)⁴ และปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดความกังวลของประชาคมระหว่างประเทศ (International concern) ขึ้น เห็นได้จากการออกข้อมติขององค์การสหประชาชาติจำนวนมากเพื่อแสดงถึงความกังวลและการรายงานการติดตามสถานการณ์ดังกล่าว

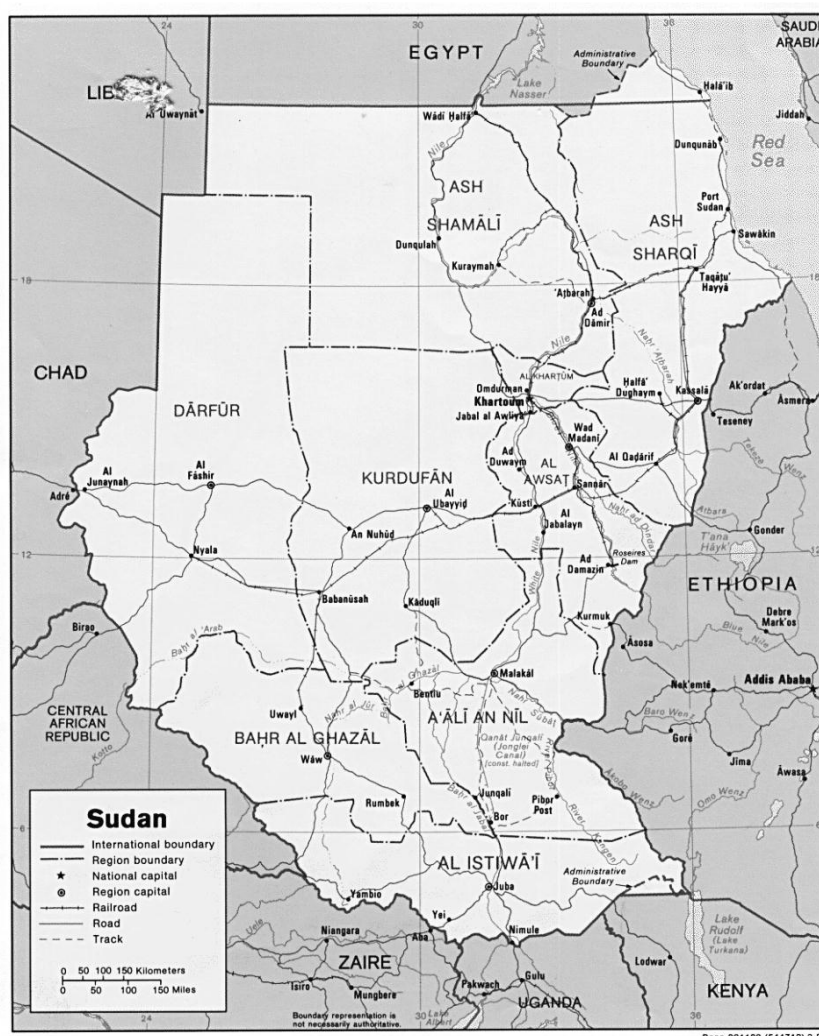
“อดีตประเทศซูดาน” ได้การดำเนินการต่างๆมากมายเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว ทั้งการครอบงำทางวัฒนธรรมและศาสนา นอกจากศาสนาซึ่งเป็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญแล้ว องค์ประกอบอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการกดขี่ในพื้นที่ “อดีตประเทศซูดาน” เช่น อัตลักษณ์ทางด้านชาติ

² Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng, 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', in *Law and Policy*, Vol.18. No.3&4, July/October, 1996. P. 207.

³ Melha Rout Biel, 'The Role of African and Arab Elites in Building a New Sudan' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*. (New York: James Curry, 2010), pp.29-35.

⁴ Jok Madut Jok. *Sudan: Race, Religion, and Violence*. (Oxford: One World Publications, 2009).

พันธุ์ เชื้อชาติ และวัฒนธรรมซึ่งทำให้อดีตประเทศซูดานแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นชาวอาหรับ (Arabs) หรือชาวแอฟริกัน (Africans) ชาวมุสลิม (Muslims) และกลุ่มคนที่ไม่ใช่ชาวมุสลิม (Non-muslims) พบว่าคนที่เข้ามาอาศัยในพื้นที่ทางตอนเหนือนั้นจะถูกทำให้กลายเป็นคนอาหรับหรือคนมุสลิม (The process of Arabization and Islamization in the North) ซึ่งกระบวนการเช่นนี้ได้เริ่มขยายเข้าไปสู่พื้นที่ทางตอนใต้ และกระบวนการเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ภายในชาติขึ้นอย่างรุนแรง⁵

รูปภาพที่ 1 แผนที่อดีตประเทศซูดาน⁶

เมื่อซูดานได้รับเอกราชแล้ว ซูดานมีรัฐบาลพลเรือนแต่กลับปกครองได้ไม่นานนัก นำมาสู่การรัฐประหารโดยทหาร ส่งผลให้ซูดานมีการปกครองโดยทหารตลอดมา ในช่วงปี ค.ศ.1962 อันเป็นจุดเริ่มต้นของการมีสงครามกลางเมืองเรื่อยมาจวบจนปี ค.ศ. 2005 นับได้ว่าเป็นสงครามกลาง

⁵ Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng, 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', p. 215.

⁶ (<http://maps.nationmaster.com/country/su/1>) เข้าเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม ค.ศ. 2014

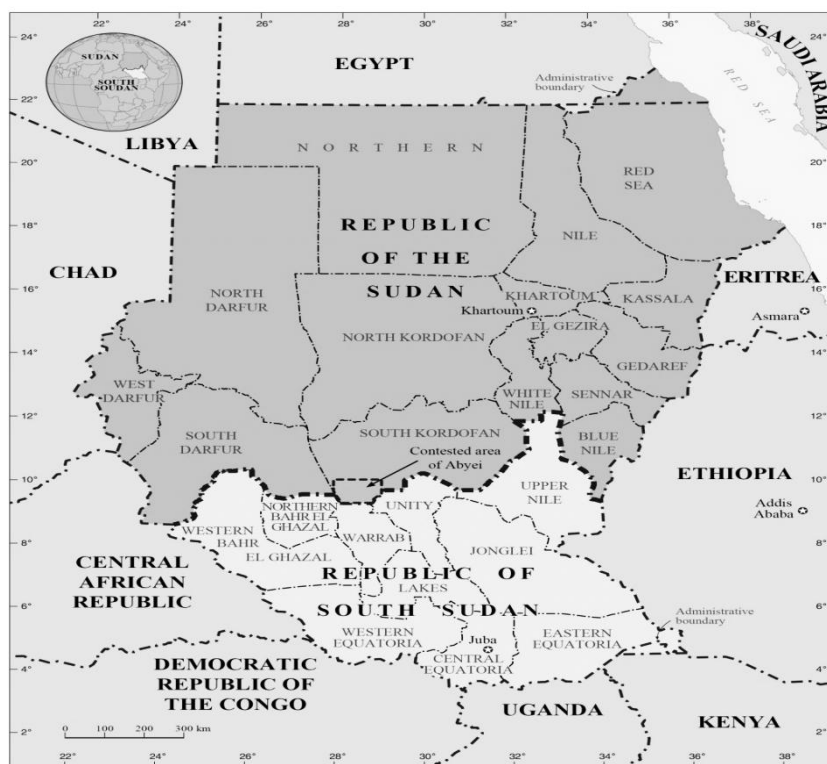
เมืองที่มีมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทั้งนี้มีกลุ่มการต่อสู้ที่ชัดเจนและมีผู้บัญชาการการต่อสู้ มีเป้าหมายที่ชัดเจน กล่าวคือการต่อสู้เพื่อหลุดจากการถูกกดขี่และครอบงำ อันเนื่องมาจากคนส่วนใหญ่ในทางตอนใต้ของซูดานเป็นกลุ่มคนพื้นเมืองของแอฟริกาเป็นชนผิวสีดำ มีความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมที่แตกต่างจากคนทางซูดานเหนือ ซึ่งคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ซูดานเหนือเป็นกลุ่มคนอาหรับนับถือศาสนาอิสลาม เพราะว่าคนที่มีอำนาจและคิดว่าเป็นคนส่วนใหญ่ในระบบประชาธิปไตยมีความเชื่อว่ากลุ่มของตนมีฉันทามติของคนกลุ่มใหญ่ที่จะทำให้อดีตประเทศซูดานเป็นรัฐอิสลาม ดังนั้น จึงผลักดันให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายอิสลามอย่างกว้างขวาง⁷ ซึ่งพยายามครอบงำและปกครองซูดานอยู่นั่นเอง

ความกังวลของประชาคมระหว่างประเทศสามารถสังเกตได้จากการมีข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับประเทศซูดานออกมาอย่างต่อเนื่องในช่วงปลายศตวรรษที่ยี่สิบ และความกังวลนี้ต่อเนื่องจนถึงเริ่มต้นศตวรรษที่ยี่สิบเอ็ด จนนำมาสู่การทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน (The Comprehensive Peace Agreement: CPA) เมื่อ ค.ศ.2005 รวมถึงการยอมรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนไว้ในข้อตกลงดังกล่าว

เมื่อลองพิจารณาในการกำหนดอนาคตตนเองจะพบว่ามีการพัฒนาการมาในระดับประวัติศาสตร์ การต่อสู้ร่วมกันของประชาคมระหว่างประเทศ และมีการนำสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองไปใช้ในการตัดสินใจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และนำมาสู่การบัญญัติสิทธิในการกำหนดตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷ Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng, 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', p.216.

Map compiled from United Nations data, for information purposes only. Borders are approximate.

รูปภาพที่ 2 แผนที่ประเทศซูดานและประเทศซูดานใต้⁸

จากที่กล่าวมาเป็นสาเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา การกำเนิดสาธารณรัฐซูดานใต้ประเด็นการกำเนิดรัฐใหม่ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงลักษณะอันเฉพาะเจาะจงของการกำเนิดสาธารณรัฐซูดานใต้กล่าวคือการกำเนิดรัฐใหม่อันเนื่องมาจากการทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน โดยกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนไว้ กระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานที่มีความเฉพาะเจาะจง จากการบังคับใช้และการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกฎหมายระหว่างประเทศของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

1.2 สมมติฐานการวิจัย

การเกิดขึ้นของสาธารณรัฐซูดานใต้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักการและกระบวนการอย่างเฉพาะเจาะจงในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม โดยการมีข้อตกลงที่หลากหลายรวมทั้งการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนทั้งภายในและระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการทำประชาติและกระบวนการอื่นๆ จึงเป็นการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

⁸ (<http://ds-lands.com/south-sudan/>) เข้าเมื่อ วันที่ 6 พฤษภาคม ค.ศ.2014

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การกำเนิดสาธารณรัฐชูดานใต้ได้รับการรับรองในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ กล่าวคือ องค์การสหประชาชาติได้มีการรับรองชูดานใต้ว่าเป็นประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติลำดับที่ 193 การกำเนิดรัฐมีกฎหมายระหว่างประเทศที่มาเกี่ยวข้อง เช่น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ความเป็นรัฐ (Statehood) การรับรองรัฐ (Recognition) การแบ่งแยกดินแดน (Secession) เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษานับตั้งแต่การเริ่มเจรจากระบวนการสันติภาพจนถึง ค.ศ.2013 โดยงานวิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 6 บท

บทที่ 1 เป็นบทที่นำเสนอที่มาและความสำคัญของปัญหา สมมติฐานการวิจัยซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เป็นงานที่ทำหน้าที่พิสูจน์สมมติฐานการศึกษาตามขอบเขตของงานวิจัย นอกจากนี้แล้ว การศึกษาวิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัย รวมถึงวิธีการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามระเบียบวิธีในการศึกษาวิจัยทางวิชาการครั้งนี้

บทที่ 2 เป็นบทที่นำเสนอแนวความคิด ทฤษฎีและหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม โดยเริ่มจากการกำหนดนิยามในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม และรูปแบบของสิทธิการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมนั้น ประกอบด้วยสิทธิสามประเภทด้วยกัน กล่าวคือ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใน สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายนอก และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ แสดงพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมตามข้อ 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ได้แก่ หลักกฎหมายทั่วไป จารีตประเพณีระหว่างประเทศ สนธิสัญญา และความเห็นของนักนิติศาสตร์ รวมถึงการศึกษาพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใต้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การพัฒนาการสิทธิเหล่านั้นได้รับการพัฒนาทั้งจากผู้ใช้และผู้บังคับใช้ องค์ประกอบในการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ได้แก่ อัตลักษณ์ ประชาธิปไตย และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นแบบแผนที่ก่อให้เกิดการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมร่วมกับกระบวนการสันติภาพ

ทั้งนี้ เนื้อหาในบทนำเกี่ยวกับข้อตกลงสันติภาพและกระบวนการสันติภาพ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมกับข้อตกลงสันติภาพ รวมถึงสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนและการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อตกลงสันติภาพกับ

การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมกับการกำเนิดรัฐใหม่ โดยพิจารณาจาก “สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน” จนถึง “สิทธิในการแทรกแซง” ความเป็นรัฐและการรับรองรัฐ

บทที่ 3 เป็นบทที่ทำการศึกษาจากบทบาทของประชาคมระหว่างประเทศเพื่อการแก้ไขความขัดแย้ง ได้แก่ บทบาทของรัฐ บทบาทขององค์การระหว่างประเทศ และบทบาทขององค์การเอกชนระหว่างประเทศรวมทั้งสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพ กล่าวคือ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางการเมือง สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางเศรษฐกิจ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางสังคม และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางวัฒนธรรม

เนื่องจากการจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานทั้งสิ้น 8 ฉบับ งานวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการศึกษาออกเป็นการศึกษาขอบเขตและความหมายของพิธีสารต่างๆ ได้แก่ ขอบเขตและความหมายในพิธีสารมาฮาซอส ขอบเขตและความหมายในพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ ขอบเขตและความหมายว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง ขอบเขตและความหมายว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอริโดรตอนใต้ ขอบเขตและความหมายในพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบีย สนธิสัญญาฉบับต่างๆข้างต้นสามารถเกิดการบังคับใช้นั้นต้องได้รับความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานกำหนดไว้ด้วย กล่าวคือ ความร่วมมือจากท้องถิ่นในชุดาน ความร่วมมือจากคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน และความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ

ความร่วมมือข้างต้นเป็นไปตามกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและกระบวนการลงประชามติ

บทที่ 4 เป็นบทที่นำเสนอการบังคับใช้และภาวะความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานโดยองค์กร โดยงานศึกษาวิจัยแบ่งเนื้อหาการศึกษาตามองค์กรที่ได้รับการบัญญัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ประกอบด้วยองค์กร 3 รูปแบบกล่าวคือ องค์กรอิสระ องค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ และองค์กรภายในท้องถิ่น ซึ่งองค์กรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อการตรวจสอบและประเมินผล คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลัง

องค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ ได้แก่ รัฐบาลแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายบริหารแห่งชาติ ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แก่ สมาชิกแห่งชาติ รวมถึงฝ่ายตุลาการแห่งชาติ นอกจากนี้หลักการการแบ่งแยกอำนาจแล้ว คณะกรรมการอื่นๆ ประกอบด้วย คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ คณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติ และองค์กรสำรวจสำมะโนประชากร

องค์กรภายในท้องถิ่น ประกอบด้วย รัฐบาลชูดานใต้ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้ คณะกรรมการพื้นที่อะเบย์ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ และคณะกรรมการลงประชามติพื้นที่อะเบย์ นอกจากนี้พื้นที่อะเบย์แล้วมีคณะกรรมการพื้นที่เทือกเขาอนุบาและคอร์โดแพน ได้แก่ รัฐบาลแห่งคอร์โดแพนและเทือกเขาอนุบา และคณะกรรมการที่ดินแห่งคอร์โดแพนและเทือกเขาอนุบา

นอกจากนี้แล้ว ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากร ได้แก่ การปิโตรเลียม การเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน สัญญาค่าน้ำมัน ทรัพยากรที่ดิน การเงิน การคลังและการธนาคาร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา รวมทั้งบ่งชี้ได้ทำการศึกษการบังคับใช้และภาระความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

บทที่ 5 เป็นบทเรียนจากกระบวนการเฉพาะในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อตกลงสันติภาพชูดานต่อกฎหมายระหว่างประเทศโดยนำเสนอข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการต่างๆ กล่าวคือการประเมินขอบเขตและความหมายความร่วมมือกระบวนการต่างๆ องค์กร ทรัพยากร การบังคับใช้และภาระความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

บทที่ 6 เป็นบทสรุปที่เกิดจากการศึกษาการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมโดยข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการกำเนิดสาธารณรัฐชูดานใต้ รวมทั้งข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และข้อเสนอแนะต่อการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานศึกษาชิ้นนี้

1.4 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติศาสตร์ ที่มาและความสำคัญของสาธารณรัฐชูดานใต้
2. เพื่อศึกษากฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำเนิดรัฐใหม่ ได้แก่ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม การแบ่งแยกดินแดน ความเป็นรัฐ และการรับรองของรัฐ

3. เพื่อศึกษาพัฒนาการของสิทธิการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม ตั้งแต่ในระดับปรัชญา การยอมรับในระดับสากล การเกิดเป็นแนวคิดในทางกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงการบัญญัติรับรองไว้ในสนธิสัญญาและข้อตกลงต่างๆ
4. เพื่อทำการวิเคราะห์ถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการกำเนิดรัฐใหม่โดยการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม
5. เพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ในโลกปัจจุบันที่อันส่งผลต่อการยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ในมติกฎหมายระหว่างประเทศ และเวทีการต่อรองทางการเมืองระหว่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้เขียนเลือกใช้เป็นวิธีการวิจัยแบบการวิจัยเอกสาร กล่าวคือเป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการศึกษามาศึกษาและตั้งสมมติฐานการศึกษาและตรวจสอบสมมติฐานดังกล่าวตามวิธีการปฏิฐานนิยม (Positivism) เป็นกระบวนการพิสูจน์ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีนิยามความหมายดังต่อไปนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้สนใจที่จะศึกษาข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยมและอุดมการณ์ของบุคคลนอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณมักใช้เวลาในการศึกษาติดตามระยะยาว การดำเนินการศึกษาโดยการอ่านเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจึงเป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความเพื่อสร้างข้อสรุป รวมถึงการเขียนบทสรุป ข้อเสนอแนะต่อการบังคับใช้ทฤษฎีต่อไป การนำทฤษฎีไปปฏิบัติต่อไป

การวิจัยเอกสารผ่านการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น จากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การดำเนินการเหล่านี้ผ่านแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. สำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ห้องสมุดสัญญา ธรรมศักดิ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. แหล่งข้อมูลออนไลน์

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้มีความเข้าใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ที่มาและความสำคัญของสาธารณรัฐชูดานใต้
2. ได้ศึกษากฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำเนิดรัฐใหม่ ได้แก่ สิทธิในการกำหนดอาณาเขตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม การแบ่งแยกดินแดน ความเป็นรัฐ และการรับรองของรัฐ
3. ได้ศึกษาพัฒนาการของสิทธิการกำหนดอาณาเขตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม ตั้งแต่ในระดับปรัชญา การยอมรับในระดับสากล การเกิดเป็นแนวคิดในทางกฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงการบัญญัติรับรองไว้ในสนธิสัญญาและข้อตกลงต่างๆ
4. ทำการวิเคราะห์ถึงความเกี่ยวข้องระหว่างการกำเนิดรัฐใหม่โดยการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอาณาเขตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม
5. ได้เข้าใจสถานการณ์ในโลกปัจจุบันที่อันส่งผลต่อการยอมรับความแตกต่างหลากหลาย ในมิติกฎหมายระหว่างประเทศ และเวทีการต่อรองทางการเมืองระหว่างประเทศ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไข อาณานิคมภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีและหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชน (The right of peoples to self-determination)¹ ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความสำคัญและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางและหลากหลายในทุกมิติ การพิจารณากฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The law of self-determination) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญในทางการเมืองระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การวิจัยมุ่งศึกษาประเด็นในทางกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะว่าการกิจการต่างๆของรัฐในปัจจุบัน ดำเนินไปภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศ (The rule of international law) เพราะว่ากฎหมายระหว่างประเทศเป็นกฎเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติอารยะประเทศ (Civilized nations) รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการต่อรองทางการเมืองระหว่างประเทศ

หลายทศวรรษที่ผ่านมา การยอมรับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเพื่อรับรองสิทธิของปัจเจกชนถือได้ว่าเพิ่มเติมตัวกระทำในกฎหมายระหว่างประเทศ และรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุดของการดำรงชีวิตมนุษย์อย่างมีศักดิ์ศรี ดังนั้น การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเกิดการต่อสู้เพื่อปลดแอกปวงชนจากลัทธิล่าอาณานิคม กฎบัตรสหประชาชาติรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่เป็นเงื่อนไขของอาณานิคม อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจึงมีความสำคัญ ดังนั้น การศึกษาจึงเริ่มต้นจากนิยามการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ประเภทของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ และการพัฒนาสิทธิดังกล่าวโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ การตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการสันติภาพ ข้อตกลง

¹ The right of peoples to self-determination เป็นคำที่มีการแปลเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการว่า "สิทธิของปวงชนในการกำหนดเจตจำนงตนเอง" ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการใช้ "สิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเอง" นั้นน่าจะเหมาะสมมากกว่า เพราะว่าถ้าพิจารณาเจตจำนงอย่างลึกซึ้งของคำว่า "เจตจำนง" และคำว่า "อนาคต" นั้นจะพบความแตกต่างในทางปรัชญาอยู่มาก กล่าวคือ คำว่า "เจตจำนง" นั้นจะมีลักษณะเป็นนามธรรมสูงมาก ซึ่งแต่ละคนกำหนดคำว่าเจตจำนงไม่เหมือนกัน แต่คำว่า "อนาคต" ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นรูปธรรมสูงมากและสามารถกำหนดได้อย่างชัดเจนลงไปรายละเอียดได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังคงเคารพต่อสำนวนแปลอย่างเป็นทางการ แต่ทั้งนี้ตลอดทั้งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอใช้คำว่า "สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง" ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัย เพราะว่าเป็นการวิจัยเรื่องการนำไปปฏิบัติและการบังคับใช้ในส่วนหนึ่ง จึงต้องการความชัดเจนมากกว่าการเป็นนามธรรม

สันติภาพ รวมถึงพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ ข้อตกลงสันติภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 นิยามการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมต้องพิจารณาจากความเป็นมาในทาง ปรัชญา กล่าวคือ การเริ่มพูดถึงการมีเสรีภาพ (Freedom) การมีเจตจำนงเสรี (General will) ซึ่ง เกิดขึ้นจากนักทฤษฎีทางการเมือง เช่น จอห์น ล็อก (John Locke) ฌัก ฌาคส์ รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau) โทมัส ฮอบบ์ (Thomas Hobbes) เป็นต้น แนวความคิดเหล่านี้เป็นที่มาอันสำคัญของ ลัทธิมนุษยนิยม (Humanism) อันเป็นลัทธิที่มีพื้นฐานสำคัญในการคิด ความเชื่อและการใช้เหตุผล เพื่อการพิจารณาไตร่ตรอง จึงเกิดการกำหนดตนเองขึ้นมา

การกำหนดอนาคตตนเอง (Self-determination) สามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองคำ ดังต่อไปนี้ คำแรกคือคำว่า “Self” แปลว่า อัตตา ตัวตน เฉพาะตนเองหรือการนับถือตนเอง คำนี้ สามารถแยกองค์ประกอบได้เป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่หนึ่งคือการนำตัวตนเข้าไปรวมกลุ่มเพื่อให้เกิด การใช้ตัวตน ส่วนที่สองคือความเป็นตัวตนซึ่งเกิดขึ้นมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ ศาสนา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ชาติพันธุ์วรรณา เศรษฐศาสตร์และลักษณะทางเชื้อชาติ

เมื่อพิจารณาคำว่า “Determination” แปลว่ากระบวนการตัดสินใจ กระบวนการกำหนด กระบวนการวางนโยบาย กระบวนการทำให้ตกลงใจ ดังนั้น “Self-determination” หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับตัวเอง เมื่อพิจารณาควบคู่ไปกับปรัชญาว่าด้วยมนุษยนิยมแล้ว พบว่า การไตร่ตรองเกี่ยวกับตนเองจะส่งผลต่ออนาคตเสมอ ดังนั้น กระบวนการเช่นนี้จึงเรียกว่า “การกำหนดอนาคตตนเอง”³

เมื่อพิจารณาการกำหนดอนาคตตนเองนอกเหนือไปจากกรอบของตัวตนหรือความเป็นปัจเจก ชนแล้ว พบว่า การกำหนดอนาคตตนเองยึดโยงอยู่กับการตัดสินใจรวมหมู่หรือการตัดสินใจเพื่อ อนาคตของคนหลายๆคน เป็นสาเหตุให้การกำหนดอนาคตตนเองมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เพราะว่าการตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้คนจำนวนมากนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางสังคมการเมือง (Political society) เรื่องความเป็นรัฐ (Statehood) เรื่องประชาคมระหว่างประเทศ (International community) เป็นต้น การกำหนดอนาคตตนเองจึงอยู่นอกเหนืออาณาบริเวณของตัวตน ดังนั้น การตัดสินใจต้องเกิดความรับผิดชอบ และการพิจารณาตรวจสอบการตัดสินใจมากขึ้น อันเป็นการลด ความผิดพลาดบกพร่องและเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้คนจำนวนมาก

³ Lee C. Buchheit. *Secession: The Legitimacy of Self-Determination*, (New Haven: Yale University Press, 1978), Pp.8-12.

เมื่อกล่าวถึงการกำหนดอนาคตตนเองในทางทฤษฎีและแนวความคิดอันมีรากฐานสำคัญมาจากความเป็นมนุษย์ที่ผูกติดและยึดโยงอยู่กับการเมือง เป็นสาเหตุให้ การกำหนดอนาคตตนเองได้รับพัฒนาเรื่อยมาโดยเฉพาะการต่อสู้เพื่อปลดแอกตนเองจากการครอบงำของลัทธิล่าอาณานิคม ถึงแม้ว่าการล่าอาณานิคมในเชิงพื้นที่จะหมดลง กล่าวคือ การทำสงครามเพื่อนำเอารัฐอื่นๆมาเป็นเมืองขึ้นจะหมดลง แต่การพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อให้เกิดนิยามความหมายที่ชัดเจนทั้งในทางการเมืองและทางกฎหมายยังคงดำเนินต่อไป จึงมีการพัฒนากรอบแนวคิดที่ว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเรื่อยมา จนกระทั่งมีการบัญญัติไว้ในฐานะของกฎหมาย

2.1.1 สถานะทางกฎหมายของการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

หลักการว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองได้รับการบรรจุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ เพราะว่าเกิดการต่อสู้และขับเคลื่อนของประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่ตกเป็นอาณานิคมมาก่อนหรือกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาเรียกว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายใต้เงื่อนไขอาณานิคม

หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นสิทธิที่เกิดจากการตีความของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่มีลักษณะทั่วไปตามกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมซึ่งบัญญัติไว้ด้วยถ้อยคำที่สั้นและกระชับกล่าวคือ “*ปวงชนทั้งหลายมีสิทธิในการกำหนดสถานะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างมีอิสระภาพ*” ซึ่งก่อให้เกิดการตีความเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงต่อสังคมการเมืองระหว่างประเทศในหลายรูปแบบด้วยกัน

เมื่อสังคมการเมืองระหว่างประเทศได้เริ่มคลี่คลายสถานการณ์ของการล่าอาณานิคมลงไปบ้างแล้ว สังคมระหว่างประเทศได้เผชิญกับความขัดแย้งในรูปแบบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในทางวัฒนธรรม (Cultural conflicts) เช่น ความแตกต่างในเรื่องชาติพันธุ์วัฒนธรรม (Ethno-cultural groups) หรือข้อพิพาทระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างในทางอัตลักษณ์ (Identity) ซึ่งเกิดจากผู้มีอำนาจรัฐ (State authority) และชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์วัฒนธรรม (Ethno-cultural minority) และความขัดแย้งในทางการเมือง (Political conflicts) เป็นต้น ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักการดังกล่าวให้เป็นสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่อยู่นอกเหนือบริบทของอาณานิคม (The right of peoples to self-determination beyond colonial context) และทำหน้าที่เพิ่มพูนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้กับคนกลุ่มต่างๆได้มีสิทธิมากขึ้น เช่น ชนกลุ่มน้อย (Minorities)⁴ ปวงชนพื้นเมือง (Indigenous peoples)⁵ กลุ่มคนชายขอบ (Marginalized persons)

⁴ Patrick Thornberry. *International Law and the Rights of Minorities*. (Oxford: Clarendon Press, 1991).

⁵ S James Anaya. *Indigenous Peoples in International Law*. (Oxford: Oxford University Press, 2000).

กลุ่มสตรีนิยม (Feminist) และกลุ่มสตรีนิยมโลกที่สาม (Third world feminists)⁶ เป็นต้น ดังนั้น การขยายความข้างต้นทำให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความสำคัญอย่างยิ่งในเชิงหลักการ

การกำหนดอนาคตตนเองได้รับการยอมรับในฐานะที่เรียกว่า '*lex lata*'⁷ ซึ่งมาจากหลักการทางการเมือง (Political principle) หลักการทางกฎหมาย (Legal principle) และสิทธิในทางกฎหมาย (Legal right) ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักการที่เป็นการทั่วไป โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาหลักการทางการเมืองในการกำหนดอนาคตตนเอง (The political principle of self-determination) นำไปสู่การปฏิบัติในทางกฎหมายระหว่างประเทศ (The international legal practice) จนได้รับการยอมรับในฐานะหลักการและสิทธิในทางกฎหมาย (The legal principle and legal right) เมื่อหลักการทางกฎหมายของการกำหนดอนาคตตนเอง มีความหมายที่ชัดเจนจึงนำมาซึ่งสิทธิในทางกฎหมาย

ความแตกต่างระหว่างหลักการทางกฎหมายและสิทธิในทางกฎหมายของการกำหนดอนาคตตนเองเป็นการบังคับใช้สิทธิของปวงชนที่จะเลือกองค์การทางการเมืองของตนเอง การบังคับใช้สิทธินั้น ต้องไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของการบีบบังคับและเป็นไปตามหลักการว่าด้วยความเท่าเทียมกัน เช่น การลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งด้วยหลักการหนึ่งคนต่อหนึ่งคะแนนเสียง (One man one vote) เป็นต้น ซึ่งการแสดงออกในการกำหนดอนาคตตนเอง (The exercise of self-determination) อันอาจนำมาซึ่งผลคือ การเป็นเอกราช (Independence) การเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่ง (Incorporation) หรือการสมาคมกับรัฐอื่นๆ (Association) ภายใต้พื้นฐานความเท่าเทียมกันทางการเมืองของปวงชน

ทั้งนี้ การดำรงอยู่ของชนกลุ่มน้อยในรัฐต่าง ๆ นั้นมีจำนวนมากและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อ 27 ได้รับรองสิทธิชนกลุ่มน้อยว่ามีสิทธิในการดำรงอยู่ภายใต้วัฒนธรรมดั้งเดิม และปวงชนมีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง⁸ ทั้งนี้ คำปฏิญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของปวงชนพื้นเมือง (The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, 2007) ได้บัญญัติรับรองว่าปวงชนพื้นเมืองมีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้เช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่

⁶ Christine Chinkin. *Peace Agreements as a Means for Promoting Gender Equality and Ensuring Participation of Women*. United Nations Division for the Advancement of Women (DAW). EGM/PEACE/2003/BP.1/31 October 2003.

⁷ The law *de lege lata* หมายความว่ากฎหมายที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน หรือกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ ส่วน The law *de lege ferenda* หมายถึงกฎหมายที่ควรจะเป็น กฎหมายที่จำเป็นจะต้องเป็นกฎหมายหรือกฎหมายในอนาคต ใน Peter Malanczuk. *Akehurst's Modern Introduction to International Law*. (London: Routledge, 1997), p.34.

⁸ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), Preface. ; Henry J. Steiner, Phillip Alston and Ryand Goodman. (Eds.). *International Human Rights in Context: Law, Politics, Moral: Text and Materials*. 3rd edition. (Oxford: Oxford University Press, 2008), p.153.

ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้รับการพัฒนาเสมอมา อย่างไรก็ตาม สิทธิเช่นว่าก็ไม่ได้รวมถึงสิทธิในการแบ่งแยกดินแดน (The right to secession)

ถึงแม้กระนั้น กรณีของการแบ่งแยกดินแดนโดยการใช้หลักการเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเกิดขึ้นจริงและสามารถแบ่งออก 3 รูปแบบตามแนวความคิดของ Marc Weller⁹ ดังนี้

รูปแบบแรก ได้แก่ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองกรณีที่อยู่นอกเหนือบริบทอาณานิคม (Outside the colonial context) ตัวอย่างเช่น Chechnya, Corsica, the Basque Country และ Kosovo เป็นต้น

รูปแบบที่สอง ได้แก่ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองกรณีที่บริบทของพรมแดนอยู่ภายใต้เงื่อนไขของอาณานิคมมาก่อน ตัวอย่างเช่น Sri Lanka, the Philippines, Burma และ India เป็นต้น

รูปแบบที่สาม ได้แก่ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบอาณานิคม ตัวอย่างเช่น Eritrea, Somaliland, Kashmir, the Comoros และ Mayotte เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า การนิยามสถานะทางกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเกิดขึ้นเสมอมา และการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกเพื่อเปิดกว้างให้ตีความเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ ดังนั้น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม จึงเป็นหลักการที่มีความสำคัญอย่างมากและเปิดให้เกิดการปรับใช้เพื่อต่อสู้กับการครอบงำที่มีรูปแบบที่หลากหลายต่อไป

นอกจากนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมสามารถแบ่งออกเป็นสามประเภทด้วยกัน กล่าวคือ *ประเภทแรก* สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใน *ประเภทที่สอง* สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายนอก และ *ประเภทที่สาม* สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

⁹ Marc Weller, 'Setting Self-determination Conflicts: Recent Developments', *The European Journal of International Law*, Vol.20, no.1 (2009): pp.113-114.

2.1.2 ประเภทของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

2.1.2.1 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใน

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายใน (Internal self-determination) เป็นสิทธิของกลุ่มปวงชนที่สามารถตัดสินใจสถานะทางการเมืองของตนเองทั้งการเมืองภายใน รวมถึงการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างอิสระภายใต้กฎเกณฑ์ทางการเมืองและกฎหมายของรัฐ¹⁰

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายในภายใต้เงื่อนไขที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม (Beyond colonialism) หมายความว่า การมีรัฐบาลเป็นของตนเองภายใต้รัฐบาลกลาง สำหรับปวงชน (Peoples) กล่าวคือ สิทธิของปวงชนในการมีอิสระในทางเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม โดยปราศจากการแทรกแซง¹¹

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายใน คือการที่ปวงชนยอมรับสิทธิในการตัดสินใจสถานะทางการเมืองภายในของตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก และมีส่วนร่วมการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปวงชนมีสิทธิที่จะเลือกรูปแบบของรัฐบาลและมีสิทธิในการที่จะมีรัฐ ประชาธิปไตยด้วย¹²

นอกจากนี้ การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน คือกระบวนการที่กลุ่มคนปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนที่จะเข้าร่วมจัดการกับโครงสร้างของรัฐธรรมนูญและโครงสร้างทางการเมืองที่พวกเขาอาศัยอยู่ หรือกระบวนการที่เรียกว่า การปกครองแบบอิสระภายใน (Internal autonomy) ดังนั้น การกำหนดอนาคตตนเองภายในเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าการปกครองตนเองอย่างอิสระภายใน¹³

ทั้งนี้ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในเกิดขึ้นเสมอมา เช่น ฮองกง รัฐปัญจาบของอินเดีย กลุ่มชาวเคิร์ท(The Kurds) the Atlantic Coast of Nicaragua ไอร์แลนด์เหนือ ชาวซามิ (The Saami) ซึ่งเป็นปวงชนของนอร์เว สวีเดนและฟินแลนด์ และแคว้นบาสก์และคาตาลันเนียของสเปน¹⁴ เป็นต้น

จากนิยามความหมายข้างต้น ทำให้สามารถสรุปลักษณะของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในได้ดังต่อไปนี้

¹⁰ Gentian Zyberi, 'Self-determination through the Lens of the International Court of Justice', *Netherlands International Law Review*, (2009): p.430.

¹¹ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, pp.66, 106.

¹² Ibid., Pp.133- 136.

¹³ Lee C. Buchheit. *Secession: The Legitimacy of Self-Determination.*, Pp.12-16.

¹⁴ สนใจรายละเอียด โปรดดูเพิ่มเติมใน Hurst Hannum. *Autonomy, Sovereignty, and Self-Determination: The Accommodation of Conflicting Rights.* Revised Edition.(Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1996), pp.123-279.

ประการแรก กลุ่มปวงชนสามารถกำหนดอนาคตทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนเองได้ภายในรัฐ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการวัฒนธรรม การเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ความสามารถในการเลือกรูปแบบของรัฐบาลที่จะมาปกครองตนเองหรือกลุ่มคนของตนเอง เช่น การมีสิทธิในการปกครองตนเอง และต้องดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับรัฐบาล เป็นต้น

ประการที่สอง กระบวนการกำหนดอนาคตตนเองนั้น จะทำได้โดยปราศจากการแทรกแซงจากปัจจัยภายนอก เช่น การเข้าแทรกแซงของรัฐบาลอื่นๆ หรือองค์กรอื่นๆ เป็นต้น

ประการที่สาม สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายในได้รับการพัฒนาและยอมรับ เพื่อรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อย หรือปวงชนพื้นเมือง เพื่อไม่ให้รัฐบาลกลางกดทับอัตลักษณ์หรือลักษณะอันสำคัญของชนกลุ่มน้อยหรือปวงชนพื้นเมืองไป

ประการสุดท้าย รัฐบาลสามารถส่งเสริมให้เกิดการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายใน ต้องมีความเป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มคน เช่น ความแตกต่างทางศาสนา ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ความงดงามทางภาษาที่มีความแตกต่างไปในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น

ดังนั้น การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายในนั้นถือได้ว่าเกิดขึ้นยาก เพราะว่ารัฐชาติสมัยใหม่ต้องการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวในชาติ โดยใช้วิธีการชาตินิยม (Nationalism) และรัฐชาติสมัยใหม่เป็นส่วนสำคัญที่ทำลายความหลากหลายของชาติพันธุ์ลงไป ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกจึงมีความยากมากกว่า เพราะว่าเป็นสิทธิที่กำหนดสถานะในทางระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในข้อตกลงสันติภาพที่เกิดจากการลงนามของผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย ส่งผลให้เกิดการบังคับใช้ที่มีความแน่นอนและชัดเจนทางกฎหมายขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่อาณานิคมภายนอกก็ยังคงมีความสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.2.2 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในเป็นสิทธิสำหรับการจัดการความขัดแย้งไม่ว่าจะเป็นการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมภายในรัฐ และสิทธิดังกล่าวได้รับการพัฒนาให้ปรับใช้ได้ในกรณีที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก (External self-determination) เป็นสิทธิของปวงชนที่สามารถตัดสินใจได้โดยอิสระสำหรับสถานะทางการเมืองของ

ตน รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างอิสระ รวมถึงสถานะในประชาคมระหว่างประเทศด้วย¹⁵

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก หมายถึง การเลือกสถานภาพในทางระหว่างประเทศ (The choice of international status) และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอก (The right of external self-determination) นำไปสู่คำถามที่สำคัญคือ สิทธิเช่นว่ารวมถึงสิทธิในการแบ่งแยกดินแดน (A right to secede) ด้วยหรือไม่

นอกจากนี้ การถกเถียงว่าการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกเป็นผลมาจากความล้มเหลวของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน แสดงให้เห็นว่า รัฐไม่สามารถพัฒนารัฐไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย (Democratic state) รัฐไม่ได้ยอมรับความหลากหลายของชนกลุ่มน้อย (Minority rights) หรือการไม่ปล่อยให้มิเชตปกครองตนเองอย่างอิสระ (Autonomy) อันเป็นเหตุผลที่ไม่สามารถจะปกป้องสิทธิของคนบางกลุ่มในรัฐได้¹⁶ ดังนั้น กลุ่มคนหรือปวงชนภายในจึงมีสิทธิอันชอบธรรมที่จะใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอกที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมได้

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก หมายถึง การที่ปวงชนใช้สิทธิในการตัดสินใจในสถานะของตนเพื่อการดำเนินกิจการระหว่างประเทศหรือการกำหนดสถานะในทางระหว่างประเทศ (The international status) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพรมแดนอาณาเขต และปวงชนที่ไม่เชื่อหรือไม่นับถือการปกครองขององค์อธิปัตย์ ซึ่งไม่ได้รับการนับรวมเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของรัฐสามารถใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอกได้¹⁷

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอก คือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากนิยามและพรมแดนอาณาเขตของรัฐ การเปลี่ยนสถานะของรัฐในรูปแบบของการเป็นรัฐเอกราชและถือได้ว่าเป็นการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากรัฐเดิม¹⁸ หรือจากหนึ่งเป็นสองรัฐหรือมากกว่านั้น ทั้งนี้การกำหนดอนาคตตนเองภายนอกซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐไม่ยอมรับการกำหนดอนาคตตนเองภายใน จนนำมาสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงถือได้ว่าเป็นการปฏิเสธสิทธิมนุษยชนในอีกทางหนึ่ง¹⁹ เป็นสาเหตุให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอก อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิดังกล่าวจะนำมาซึ่งอันตรายต่อบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ²⁰

¹⁵ Gentian Zyberi, 'Self-determination through the Lens of the International Court of Justice', p.430.

¹⁶ Karen Knop. *Diversity and Self-Determination in International Law*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2002), Pp. 18-19.

¹⁷ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law*, P. 5.

¹⁸ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria*. (Oxford: Oxford University Press, 2008), P.35.

¹⁹ Ibid., P.205.

²⁰ Sarah Joseph, Jenny Schultz and Melissa Castan, *The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials, and Commentary*. Second Edition. (Oxford: Oxford University Press, 2005), p. 147.

นอกจากนี้ การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก คือกระบวนการที่กลุ่มคนปรารถนาที่จะกำหนดความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซงจากรัฐอื่นๆ หรือกระบวนการที่เรียกว่า การเป็นเอกราชภายนอก (External independence)²¹

จากนิยามความหมายข้างต้น ทำให้สรุปลักษณะของการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกได้ดังต่อไปนี้

ประการแรก ปวงชนสามารถกำหนดอนาคตตนเองในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมได้อย่างอิสระ กล่าวคือ ปวงชนสามารถเลือกรูปแบบการปกครองของตนเองได้หรือการสามารถเลือกองค์อภิปัตย์ใหม่เพื่อมาปกครองตนเองได้ กำหนดระบบเศรษฐกิจและการจัดระเบียบสังคม รวมถึงการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมหรือการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในกลุ่มของตนเองได้ เป็นต้น

ประการที่สอง ปวงชนสามารถกำหนดสถานะของกลุ่มตนเองในทางระหว่างประเทศได้ หมายความว่า สามารถดำเนินความสัมพันธ์ในทางระหว่างประเทศหรือดำเนินกิจการระหว่างประเทศได้ เช่น การเข้าสมาชิกในองค์การระหว่างประเทศ การเข้าเป็นสมาชิกในองค์การระดับภูมิภาคได้ เป็นต้น

ประการที่สาม การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกจะนำมาซึ่งการแบ่งแยกดินแดนหรือพรมแดนอาณาเขตใหม่ กลายเป็นรัฐใหม่ที่มีสองหรือมากกว่าสองรัฐก็ได้

ประการที่สี่ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกที่เป็นหนทางในการเยียวยา กล่าวคือ เมื่อรัฐไม่ได้ยอมรับการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในอันถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอกจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับความขัดแย้งดังกล่าว

ภายหลังปี ค.ศ.1945 การพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นนั้น มีคำถามจำนวนมากเกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมว่าเป็นสิทธิในทางกฎหมายหรือหลักการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องการแบ่งแยกดินแดนหรือไม่ แต่คำอธิบายที่ชัดเจนสำหรับคำถามนี้คือ การกำหนดอนาคตตนเองเป็นสิทธิในทางกฎหมายและหลักการอันสำคัญที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่อภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitics) ของโลกใบนี้²² ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศไม่ได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนไว้ แต่ในทางปฏิบัติก็เกิดขึ้น

ทั้งนี้ การบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกภายใต้ข้อตกลงสันติภาพที่ได้รับการลงนามจากผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วนและได้รับความช่วยเหลือ

²¹ Lee C. Buchheit. *Secession: The Legitimacy of Self-Determination.*, Pp.12-16.

²² James Crawford. *The Creation of States in International Law.* 2nd edition. (Oxford: Clarendon Press, 2006), P.108.

จากประชาคมระหว่างประเทศ ย่อมส่งผลให้เกิดความชอบธรรมต่อกระบวนการและผลที่เกิดจากกา
รบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก

จากการศึกษาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและภายนอก
จะพบว่า มีลักษณะร่วมกันและความแตกต่างหลายประการ ที่นำมาสู่ปัญหาที่มีความสำคัญต่อการทำ
วิจัยในครั้งนี้ กล่าวคือ ปัญหาว่าด้วยการแบ่งแยกดินแดน (The right to secession) ซึ่งไม่ได้รับการ
รับรองไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ และเกิดปัญหาในทางปฏิบัติเสมอมา การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะ
ชี้ให้เห็นว่าการกำเนิดรัฐใหม่อันนำไปสู่กระบวนการอันสร้างสรรค์ในทางระหว่างประเทศได้
โดยเฉพาะการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งจะ
อธิบายถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.2.3 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบ

ผสมผสาน

การนำเสนอรูปแบบกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ
อาณานิคมแบบผสมผสาน เพราะว่าเป็นรูปแบบของกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบังคับใช้สิทธิใน
การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อให้กำเนิดรัฐใหม่ ทั้งนี้ได้กรอบเนื้อหาและ
กำหนดกระบวนการไว้ค่อนข้างกว้างและครอบคลุม ดังนี้

กฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบ
ผสมผสาน²³ ได้กำหนดกรอบไว้ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดอนาคตตนเองกำหนดขึ้นจาก 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นกระบวนการและเนื้อหา
 - ก. ส่วนกระบวนการ ประชาชนที่เห็นว่าตนเองมีสิทธิที่จะดำเนินตามสิทธิซึ่งสามารถบังคับใช้
ผ่านการเจรจาโดยตรงกับรัฐ

²³ The new law of hybrid self-determination;

(1) Self-determination comprises two parts, a procedural and a substantive component.

(a) Procedurally, peoples who so view themselves have a right to be heard. This right is to be implemented through direct negotiations with state.

(b) Substantively, peoples who so view themselves have a right to effective and fair participation in public decision-making and in all public institutions.

(2) Self-determination is to be implemented through periodic elections, coupled with three linked concepts aimed at fair participation:

(a) redefinition of the nature of state, with reference to inclusion and equality;

(b) disaggregation of power through devices such as consociationalism, territorial subdivision, and robust human rights and minority rights protections;

(c) dislocation of power by attenuating sovereignty through devices such as binationalism, institutionalized cross-border governance, post-sovereign language, or international supervision.

ใน Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, p.219.

- ข. ส่วนของเนื้อหา ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสาธารณะ (Public decision-making) และสถาบันสาธารณะทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม
2. การกำหนดอนาคตตนเองบังคับใช้ผ่านการจัดการเลือกตั้ง โดยผสมผสานกับแนวความคิดสำคัญสามประการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรม
- ก. การให้นิยามธรรมชาติของรัฐใหม่ โดยอ้างอิงถึงการเข้าร่วมและความเท่าเทียมกัน
- ข. การกระจายของอำนาจผ่านเครื่องมือต่างๆ เช่น การปกครองแบบบริหารเชื้อชาติ (Consociationalism)²⁴ การแบ่งสัดส่วนพรรคแดน การเคารพสิทธิมนุษยชน และการปกป้องสิทธิของชนกลุ่มน้อย
- ค. การเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตยผ่านเครื่องมือ เช่น ทวิชาตินิยม (Binationalism) การสร้างธรรมาภิบาลในการทำงาน การใช้ภาษาหลังองค์อธิปัตย์ และการรองรับทัศนะในระดับระหว่างประเทศ

กฎหมายว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานได้พัฒนากฎหมายว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองให้มีบรรทัดฐานที่เพิ่มมากขึ้น (Norm-creep) การพัฒนาดังกล่าวส่งผลต่อความขัดแย้งภายในและกระบวนการสันติภาพ การพัฒนาในส่วนนี้เห็นได้จากการรับรองสิทธิการเลือกตั้ง (Right to elections) อันนำมาซึ่งรัฐบาลที่มีความเป็นประชาธิปไตย (Right to democratic government) รวมถึงการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมจากกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective participation) ไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงและกลุ่มคนชายขอบ (Marginalized group)²⁵ ดังนั้น การเพิ่มอำนาจให้แก่คนชายขอบสามารถกระทำได้ผ่านการมีส่วนร่วม การตัดสินใจสาธารณะ รวมถึงการให้นิยามธรรมชาติใหม่ของรัฐ การกระจายอำนาจผ่านเครื่องมือทางการปกครองและการเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตยใหม่

สิทธิการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักการในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายในและภายนอกผสมกันทั้งในเชิงรูปแบบและเนื้อหา กล่าวคือ การกำหนดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อดำเนินการ

²⁴ การปกครองแบบบริหารเชื้อชาติ (Consociationalism) เป็นกระบวนการสร้างสถาบันในทางการเมืองที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective participation) ในฐานะของกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง กลไกในการบริหารจัดการชาติพันธุ์นั้น ประกอบด้วย 4 ส่วน

1. การมีรัฐบาลผสม (Coalition government) ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความแตกต่างหลากหลาย
2. ความได้สัดส่วน (Proportionality) กำหนดความได้สัดส่วนทั้งในส่วนของการเลือกตั้งและภาคบริการสาธารณะ
3. กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆมีสิทธิในการยับยั้ง (Veto) ในเรื่องราวที่มีความสำคัญและกระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง
4. การให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆสามารถปกครองตนเองได้อย่างอิสระ

ใน Christine Bell, 'Power-sharing and human rights law', *The International Journal of Human Rights*, Vol.17, No.2. (2013), p.205.

²⁵ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, Pp.220-224.

ตัดสินใจนโยบายสาธารณะ นอกจากนี้ การกำหนดนิยามรูปแบบรัฐที่เสมือนมีรัฐสองรัฐในรัฐเดียวกัน หรือรวมถึงการแบ่งสัดส่วนพรมแดนใหม่ ดังนั้น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานจึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักการและกระบวนการ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แนวคิดนี้เป็นแนวความคิดหลักในการดำเนินการวิจัย

อย่างไรก็ตาม สิทธิว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน จะสามารถนำมาใช้ได้กับกระบวนการสันติภาพ จะทำให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติได้ ซึ่งจะได้นำเสนอต่อไปในหัวข้อว่าด้วยข้อตกลงสันติภาพ²⁶ นอกจากนี้แล้ว การศึกษาครั้งนี้จะแสดงให้เห็นพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

2.2 พัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ

เมื่อก้าวถึงบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศตามธรรมเนียมศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ จะพบว่าในกรณีที่กรณีพิพาทมาสู่ศาลแล้ว ศาลต้องใช้กฎหมายระหว่างประเทศโดยพิจารณาตาม มาตรา 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ²⁷ ดังต่อไปนี้ *ข้อแรก* หลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายซึ่งได้รับรองโดยนานาอารยประเทศ *ข้อสอง* จารีตประเพณีระหว่างประเทศในฐานะหลักฐานแห่งการปฏิบัติโดยทั่วไป ซึ่งได้รับการรับรองว่าเป็นกฎหมาย *ข้อสาม* สนธิสัญญาระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการทั่วไปหรือโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่รับรองโดยรัฐที่เกี่ยวข้องโดยชัดแจ้ง *ข้อสี่* คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศและคำสอนของนักนิติศาสตร์ที่มีความสามารถสูง แห่งประเทศต่างๆ เป็นเครื่องมือในการช่วยให้ศาลวินิจฉัยหลักกฎหมาย นอกจากนี้ ศาลมีอำนาจในการวินิจฉัยคดีตามหลักความยุติธรรมและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี หากคู่ความตกลงให้ปฏิบัติเช่นนั้น

²⁶ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อที่ 2.5 บทนำว่าด้วยกระบวนการสันติภาพและข้อตกลงสันติภาพ

²⁷ Article 38

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply:
 - a. international conventions, whether general or particular, establishing rules expressly recognized by the contesting states;
 - b. international custom, as evidence of a general practice accepted as law;
 - c. the general principles of law recognized by civilized nations;
 - d. subject to the provisions of Article 59, judicial decisions and the teachings of the most highly qualified publicists of the various nations, as subsidiary means for the determination of rules of law.
2. This provision shall not prejudice the power of the Court to decide a case *ex aequo et bono*, if the parties agree thereto.

ธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้ให้อำนาจคณะผู้พิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการพิจารณาพิพากษาคดี ทั้งนี้ ธรรมนูญศาลได้กำหนดให้พิจารณากฎหมายจากแหล่งที่มา ได้แก่ สนธิสัญญาระหว่างประเทศ จารีตประเพณีระหว่างประเทศ หลักกฎหมายทั่วไป และคำสอนของนักนิติศาสตร์ ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการจัดลำดับศักดิ์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ (The hierarchy of international law)²⁸ ดังนั้น การพิจารณาสีทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของสีทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม โดยพิจารณาในฐานะของหลักกฎหมายทั่วไป จารีตประเพณีระหว่างประเทศ สนธิสัญญา และความเห็นของนักนิติศาสตร์ซึ่งถือได้ว่ามีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

2.2.1 พัฒนาการของสีทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อ 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

2.2.1.1 หลักกฎหมายทั่วไป

หลักกฎหมายทั่วไปที่ได้มีการรับรองไว้ในธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศนั้น กำหนดไว้ว่าจะต้องได้รับการยอมรับโดยประเทศที่มีอารยะ หมายความว่าถึง ทุกประเทศซึ่งมีความรักในสันติภาพ (Peace-loving) ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4²⁹ ของกฎบัตรสหประชาชาติในการรับเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ อย่างไรก็ตาม การนิยามความหมายแบ่งออกเป็นหลายแนวคิด ได้แก่ หลักกฎหมายทั่วไป (General principle of law) หมายถึง หลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมายระหว่างประเทศ หรือหลักกฎหมายของกฎหมายทั่วไปต้องขึ้นอยู่กับการยอมรับของประชาคมระหว่างประเทศอีกทีหนึ่ง เพราะว่าในทางปฏิบัติมีความยุ่งยากที่จะบอกว่าหลักการจากกฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายในที่เหมาะสมที่จะใช้มากกว่ากัน ทั้งนี้ หลักการที่รับรู้ว่าเป็นหลักการทั่วไปคือ หลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ (Natural justice) ซึ่งสามารถใช้ได้ในกฎหมายของทุกระบบ เช่น หลักความสุจริต (Good faith) หลักความได้สัดส่วน (Proportionality) และหลักกฎหมายปิดปาก (Estoppel)³⁰ เป็นต้น

สีทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้รับการพัฒนามาจากทฤษฎีทางการเมือง จนกระทั่งได้รับการยอมรับในฐานะของกฎหมาย โดยเฉพาะในส่วนของกฎหมาย

²⁸ Peter Malanczuk. *Akehurst's Modern Introduction to International Law.*, p.35.

²⁹ Article 4 of the United Nations Charter;

1. Membership in the United Nations is open to all other peace-loving states which accept the obligations contained in the present Charter and, in the judgment of the Organization, are able and willing to carry out these obligations.
2. The admission of any such state to membership in the United Nations will be effected by a decision of the General Assembly upon the recommendation of the Security Council.

³⁰ Peter Malanczuk. . *Akehurst's Modern Introduction to International Law.*, pp.48-49.

ระหว่างประเทศ การพัฒนาในทางทฤษฎีทางการเมืองนั้นถือได้ว่าเป็นการยอมรับในฐานะหลักทั่วไป และได้รับการยอมรับโดยนานาอารยประเทศเพราะว่าการพัฒนาหลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง ในช่วงที่มีปัญหาทางการเมืองนั้นได้รับการยอมรับมากขึ้นในช่วงอาณานิคม ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประเทศโลกที่สาม

ทั้งนี้ พัฒนาการที่สำคัญของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเกิดขึ้นเนื่องจากประเทศโลกที่สาม (Third world) ต้องการต่อสู้กับเจ้าอาณานิคมเพื่อปลดปล่อยตนเอง จึงใช้เวทีของสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติเป็นพื้นที่สำคัญในการต่อสู้และเรียกร้องให้เกิดการบังคับใช้และปฏิบัติตามหลักการในการกำหนดอนาคตตนเองอันเป็นหลักการที่กล่าวถึงแล้วข้างต้น³¹ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมถือได้ว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไป เพราะว่าหลักกฎหมายธรรมชาติรองรับสิทธิความเป็นมนุษย์ของปวงชนทั้งหลาย เพื่อกำหนดสถานะของกลุ่มตนในสังคมการเมืองจึงถือได้ว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไป และจากหลักกฎหมายดังกล่าวได้มีการถือปฏิบัติและเกิดเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศในเวลาต่อมา

2.2.1.2 จารีตประเพณีระหว่างประเทศ

เมื่อพิจารณากฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ตามมาตรา 38 วรรค 2 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ได้ให้นิยามไว้ว่า คือการปฏิบัติหรือข้อปฏิบัติทางกฎหมาย ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นกฎหมาย และก่อให้เกิดกฎเกณฑ์ทางการปฏิบัติที่มีผลบังคับใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากนิยามดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากฎหมายจารีตประเพณีระหว่างประเทศเกิดขึ้นจากองค์ประกอบสองอย่าง *ประการแรก* คือ การปฏิบัติของรัฐ (State Practice) กล่าวคือ รัฐต่างๆนำไปปฏิบัติอย่างแพร่หลาย และ *ประการที่สอง* คือความเชื่อว่าสิ่งที่ปฏิบัติไปนั้นเป็นกฎหมาย (Opinio Juris Sive Necessitatis) กล่าวคือ รัฐต่างๆล้วนปฏิบัติและยึดถือว่าเป็นพันธกรณีตามกฎหมายที่ต้องปฏิบัติ รวมถึงเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ได้กระทำลงไปนั้นเป็นกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่าการปฏิบัติของรัฐและความเชื่อว่าเป็นกฎหมายอยู่เป็นปัญหาที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะว่าในที่สุดแล้วไม่สามารถกำหนดได้ว่าสิ่งใดเป็นการกระทำหรือสิ่งใดไม่เป็นการกระทำของรัฐ เช่น การประกาศของรัฐ ซึ่งต้องตรวจสอบว่าจะมีหลักฐานนำไปสู่การปฏิบัติมากน้อยเพียงใด และมีผลผูกพันรัฐแค่ไหน³² เป็นต้น

³¹ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 2.1 นิยามการกำหนดอนาคตตนเอง

³² Henry J. Steiner, Phillip Alston and Ryand Goodman. (Eds.). *International Human Rights in Context: Law, Politics, Moral: Text and Materials*, pp.161-162. ทั้งนี้ หลักฐานที่จะแสดงให้เห็นว่าเป็นการปฏิบัติของรัฐ ได้แก่ คำประกาศของโฆษกรัฐบาล การตีพิมพ์สิ่งพิมพ์ของรัฐบาล หนังสือพิมพ์ที่รายงานการกระทำของรัฐบาล การกล่าวในที่ประชุมร่วมกับองค์การระหว่างประเทศ การประกาศออกมาโดยผ่านกฎหมายของรัฐ หรือคำพิพากษาของศาลภายใน เพราะว่าคำพิพากษามีผลผูกพันให้รัฐต้องปฏิบัติตาม อ้างใน Peter Malanczuk. *Akehurst's Modern Introduction to International Law*, p.39.

เมื่อนำองค์ประกอบทั้งสองมาพิจารณาควบคู่กับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม จะพบว่าเป็นพันธกรณีที่รัฐต้องปฏิบัติตามเพราะปรากฏอยู่ในเป้าหมายของกฎบัตรสหประชาชาติ ดังนั้น เมื่อรัฐใดเป็นภาคีขององค์การสหประชาชาติแล้วต้องปฏิบัติตามสิทธิในการกำหนดตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ถึงแม้จะเป็นความหวังในทางการเมืองเท่านั้น แต่สิทธิเช่นว่าคงต้องการการปฏิบัติจากรัฐ (State practice)³³ ทั้งนี้ เพื่อทำให้เกิดความกระจ่างในการนำไปปฏิบัติในฐานะของสิทธิทางกฎหมายที่แท้จริง (A genuine legal right)

ทั้งนี้ กฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดกระบวนการในการปลดปล่อยอาณานิคม (Decolonization) เพื่อยุติผลอันผิดพลาดทั้งในมิติการเมืองระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศที่ดำเนินมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 จึงนำมาสู่การออกมติของสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) ข้อมติที่ 1514(XV) ลงวันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1960 เรื่องปฏิญญาว่าด้วยการให้เอกราชแก่ดินแดนอาณานิคม (Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples) ซึ่งมตินี้เองได้ส่งผลให้มีการออกมติดต่อมาได้แก่ ข้อมติที่ 2625(XXV) ลงวันที่ 24 ตุลาคม ค.ศ. 1970 เรื่องปฏิญญาว่าด้วยหลักการกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือระหว่างรัฐ เป็นการยืนยันว่าการยึดครองดินแดนอาณานิคมเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันและการกดขี่ข่มเหงมนุษย์ด้วยกันเอง³⁴

กล่าวคือ เป็นหลักการที่ปรากฏคุณค่าและรากฐานอันสำคัญของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง เนื่องจากข้อมติขององค์การสหประชาชาติถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นหลักฐานในการปฏิบัติของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น มติองค์การสหประชาชาติ 1514 (XV)³⁵ มติองค์การสหประชาชาติ 1541 (XV) และมติขององค์การสหประชาชาติ 2625 (XXV) บัญญัติยืนยันว่า

1. The subjection of peoples to alien subjugation, domination and exploitation constitute a denial of fundamental human rights, is contrary to the Charter of the

³³ Gentian Zyberi, 'Self-determination through the Lens of the International Court of Justice', Pp.430-432.

³⁴ Sarah Joseph, Jenny Schultz and Melissa Castan. *The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials, and Commentary*. Second Edition., p. 142.

³⁵ UN General Assembly 1514(XV), Declaration on the Granting of independence to colonial countries and peoples. The General Assembly Declares that;

1. The subjection of peoples to alien subjugation, domination and exploitation constitute a denial of fundamental human rights, is contrary to the Charter of the United Nations and is an impediment to the promotion of world peace and co-operation.
2. All peoples have the right to self-determination; by virtue of that right they freely pursue their economic, social and cultural development.
3. Inadequacy of political, economic, social or educational preparedness should never serve as a pretext for delaying independence.

United Nations and is an impediment to the promotion of world peace and co-operation.

2. All peoples have the right to self-determination; by virtue of that right they freely pursue their economic, social and cultural development.
3. Inadequacy of political, economic, social or educational preparedness should never serve as a pretext for delaying independence.

ถึงแม้ข้อขัดแย้งข้างต้นจะมีผลการบังคับในช่วงเวลาของการปลดปล่อยอาณานิคม แต่ถือว่าเป็นการปฏิบัติของรัฐที่เป็นต้นแบบของการรับรองเป็นตัวบทกฎหมายที่สืบต่อมาจนถึงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ การนำไปปฏิบัติโดยเชื่อว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นกฎหมาย และเกิดการใช้อย่างแพร่หลายในหลากหลายมิติ เช่น การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในการปลดปล่อยอาณานิคม การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตเพื่อการปกป้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ดังนั้น เมื่อมีการนำไปปฏิบัติโดยรัฐและมีความเชื่อว่าสิ่งที่ปฏิบัติเป็นกฎหมาย จึงนำมาสู่การเป็นจารีตประเพณีกฎหมายระหว่างประเทศ จนเกิดการประมวลกฎหมายจารีตประเพณีเหล่านี้มาเป็นสนธิสัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการดำเนินกิจการระหว่างประเทศ

ดังนั้น จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นหลักการที่มีความสำคัญในฐานะการปฏิบัติของรัฐเสมอมาและจารีตประเพณีระหว่างประเทศเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดสนธิสัญญาตามมาอีกหลายฉบับ

2.2.1.3 สนธิสัญญา

เมื่อกล่าวถึงสนธิสัญญาในกฎหมายระหว่างประเทศ³⁶ จะพบว่า การใช้สนธิสัญญาต้องแสวงหาหลักกฎหมาย เพื่อให้เกิดการบังคับใช้และตีความสนธิสัญญาเพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้ที่

³⁶ มาตรา 2 ของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยสนธิสัญญาบัญญัติว่า "Treaty" means an international agreement concluded between States in written form and governed by international law, whether embodied in a single instrument or in two or more related instruments and whatever its particular designation.

อนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 ในมาตรา 2(เอ) ได้นิยามว่า "สนธิสัญญา หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างประเทศที่ได้ทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรระหว่างรัฐต่างๆ และอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศไม่ว่าจะได้ทำขึ้นเป็นฉบับเดียวหรือสองฉบับหรือหลายฉบับผนวกเข้าด้วยกันและไม่ว่าจะเรียกชื่อเช่นใด" จากคำจำกัดความข้างต้นสามารถแยกองค์ประกอบของคำว่า "สนธิสัญญา" ได้เป็นสี่ประการ ดังนี้ *ประการแรก* เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ *ประการที่สอง* เป็นข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษร *ประการที่สาม* เป็นข้อตกลงที่ทำขึ้นระหว่างรัฐกับรัฐ และ*ประการสุดท้าย* เป็นข้อตกลงที่อยู่ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ความสลับซับซ้อนทั้งในเชิงรูปแบบ เนื้อหาและความหมายที่แตกต่างกันออกไปรวมถึงชนิดของสนธิสัญญาด้วย เช่น สนธิสัญญา (Treaty) กติกา (Covenant) อนุสัญญา (Convention) ข้อตกลง (Agreement) กติกา (Pact) ปฏิญญา (Declaration)

ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้สนธิสัญญาเหล่านั้น รวมทั้งเพื่อให้เกิดการอ่านกฎหมายอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจึงควรพิจารณาจากกรอบขององค์การสหประชาชาติ อันเกิดจากการต่อสู้ถกเถียงกันมายาวนาน ประกอบกับสนธิสัญญาระดับอื่นๆ ที่ได้ขยายความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นไปตามกฎบัตรสหประชาชาติ อันมีที่มาจากประวัติศาสตร์และสถานะกฎหมายพิเศษอย่างกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งจะได้รับการพัฒนาต่อไปสู่กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่งจัดว่าเป็น "หลักการทางกฎหมายที่มีเนื้อหาที่เป็นสากล" (Universal substantive legal principles)³⁷

ทั้ง กฎบัตรสหประชาชาติมาตรา 1(2) ได้บัญญัติว่า “เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประชาชาติทั้งหลายโดยยึดการเคารพต่อหลักการแห่งสิทธิอันเท่าเทียมและการกำหนดอนาคตตนเองแห่งปวงชนทั้งหลายเป็นพื้นฐาน และจะดำเนินมาตรการอื่นๆ อันเหมาะสมเพื่อเป็นกำลังแก้สันติภาพสากล”

นอกจากกฎบัตรสหประชาชาติแล้ว สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองได้รับการรับรองไว้สนธิสัญญาต่างๆดังต่อไปนี้ ได้แก่ หนึ่ง The Declaration of Principles of International Law Concerning Friendly Relations and Co-operation Among States ซึ่งได้รับการรับรองจากสมัชชาประชาชาติเมื่อปี ค.ศ. 1970 สอง กติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สาม กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ทั้งนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมข้อ 1³⁸ ได้บัญญัติว่า

ความตกลง (Understanding) กฎบัตร (Charter) พิธีสาร (Protocol) รัฐบัญญัติ (Act) ธรรมนูญ (Statute) บันทึกแลกเปลี่ยน (Exchange of Note) การเตรียมการ (Arrangement) ความตกลง (Accord) ข้อบัญญัติ (Regulation) บทบัญญัติ (Provision) เป็นต้น สาเหตุที่สนธิสัญญามีความหลากหลายมากขึ้น เพราะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและความร่วมมือกันของประเทศต่างๆ ส่งผลให้สนธิสัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการก่อให้เกิด และรองรับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา สนธิสัญญามีบทบาทสำคัญต่อความเปลี่ยนแปลงโดยการก่อให้เกิดรัฐเอกราชจำนวนมาก เพราะสนธิสัญญาเป็นทางออกที่ดีสำหรับการดำรงอยู่ของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายภายในรัฐหนึ่งๆ และการดำเนินการโดยใช้สนธิสัญญาก็เป็นไปตามจารีตประเพณีในทางระหว่างประเทศ ดังนั้น การดำเนินการต่างๆในทางระหว่างประเทศด้วยสนธิสัญญาจึงได้รับการยอมรับและได้รับความร่วมมือ อัจจาก Peter Malanczuk. Akehurst's Modern Introduction to International Law. (London: Routledge, 1997), p.37-39.

³⁷ Peter Malanczuk. Akehurst's Modern Introduction to International Law, p.37.

³⁸ Common article 1 of International Covenant on Civil and Political Rights and International Covenant on Economic Social and Cultural Rights.

1. All peoples have the right of self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development.

“1.ปวงชนมีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยสิทธินั้น ปวงชนเหล่านี้จะกำหนดสถานะทางการเมืองของตนโดยเสรี และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนอย่างเสรี

2.เพื่อจุดมุ่งหมายของตน ปวงชนอาจจัดการปกครองทรัพย์และทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรี โดยไม่กระทบต่อพันธกรณีใดๆอันเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกันและกฎหมายระหว่างประเทศ ปวงชนจะไม่ถูกลิดรอนวิถีการยังชีพของตนไม่ว่ากรณีใด

3. รัฐภาคีแห่งกติกา นี้ รวมทั้งรัฐที่รับผิดชอบในการบริหารดินแดนที่ไม่ได้ปกครองตนเองและดินแดนในภาวะทรัสตีจะต้องส่งเสริมให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองมีผลจริงจังและจะต้องเคารพสิทธินั้นตามบทบัญญัติแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ”

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้รับการพัฒนามาจากกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและเรียกได้ว่าเป็นมาตรา 1 ร่วม ทั้งนี้ การบังคับใช้ต้องเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ กำหนดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political participation)³⁹ ซึ่งสามารถตีความขยายไปได้ถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมด้วย

การตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้ มีการนำเสนอแนวคิดที่ต้องนำไปตีความร่วมกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อทุกเชื้อชาติในทุกรูปแบบ จะพบว่า ได้มีการขยายความนิยามการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมออกไป เพราะนอกจากกำหนดสถานะทางการเมืองของตนเองได้แล้ว จะต้องบังคับใช้ร่วมกับสิทธิแห่งความเท่าเทียม (The principle of equal rights) นอกจากนี้จะเป็นการปลดปล่อยปวงชนที่ตกอยู่ภายใต้อาณานิคมแล้ว แต่หมายความรวมถึงการห้ามไม่ให้การเป็นปวงชนผู้อยู่ภายใต้การบังคับ (Subject peoples) การถูกกดขี่โดยชนต่างชาติ (Alien

2. All peoples may, for their own ends, freely dispose of their natural wealth and resources without prejudice to any obligation arising out of international economic co-operation, based upon the principle of mutual benefit, and international law. In no case may a people be deprived of its own means of subsistence.

3. The States Parties to present Covenant, including those having responsibility for the administration of Non-Self-Governing and Trust Territories, shall promote the realization of the right to self-determination, and shall respect that right, in conformity with the provisions of the Charter of United Nations.

³⁹ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, p.38.

subjugation) การครอบงำของชนชาติอื่น (Alien domination) การโหดหาประโยชน์โดยคนต่างชาติ (Alien exploitation)⁴⁰

นอกจากนี้ The African charter on Human and Peoples' Rights of 1981 ได้มีการยืนยันสิทธิของปวงชนหรือประชาชนเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองไว้ในมาตรา 20⁴¹

- (1) All peoples shall have the right to existence. They shall have the unquestionable and inalienable right to self-determination.
- (2) Colonized or oppressed peoples shall have the right to free themselves from the bonds of domination by resorting to any means recognized by the international community.
- (3) All peoples shall have the right to the assistance against foreign domination, be it political economic or cultural.

มาตรา 20 ได้ชี้ให้เห็นลักษณะของกลุ่มคนที่ใช้เป็น 2 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มปวงชนทั่วไปปรากฏในมาตรา 20(1) และ 20(3) ส่วนกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่อยู่ภายใต้การกดขี่หรือภายใต้กลุ่มของอาณานิคมที่จะสามารถใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองได้⁴²

ในคดี the Congres du Peuple Katangais V. Zaire เป็นข้อพิพาทระหว่างกลุ่มปวงชนในคาตังกา (Katanga) เรียกอย่างเป็นทางการว่า ซาบา (Shaba) ในซาลีทางตอนใต้ (the South Zaire) อ้างถึงการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองตามกฎหมายข้อ 20(1) หมายความว่า การประกาศเอกราชของคาตังกาต้องได้รับการยอมรับ อย่างไรก็ตาม กรรมการสิทธิมนุษยชนตามกฎบัตรแอฟริกันพิจารณาข้อพิพาทได้ปฏิเสธการกระทำดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่า “คณะกรรมการเชื่อว่า การกำหนดอนาคตตนเองสามารถใช้ได้เพื่อการประกาศเอกราช การปกครองตนเอง การปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองสมาพันธ์รัฐ การปกครองสหพันธรัฐ หรือการปกครองรูปแบบใดๆก็ตามแต่ที่การแสดงความปรารถนาทางการเมืองของผู้คนนั้นต้องได้รับการยอมรับตามหลักการอำนาจอธิปไตยและ

⁴⁰ Sarah Joseph, Jenny Schultz and Melissa Castan, *The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials, and Commentary*. Second Edition., pp. 142-147.

⁴¹ ARTICLE 20 African Charter on Human and Peoples' Rights, June 28, 1981, 21, I.L.M. 58,

1. All peoples shall have the right to existence. They shall have the unquestionable and inalienable right to self-determination. They shall freely determine their political status and shall pursue their economic and social development according to the policy they have freely chosen.
2. Colonized or oppressed peoples shall have the right to free themselves from the bonds of domination by resorting to any means recognized by the international community.
3. All peoples shall have the right to the assistance of the State Parties to the present Charter in their liberation struggle against foreign domination, be it political, economic or cultural.

⁴² Angela M. Lloyd, 'The Southern Sudan: A compelling Secession', *Columbia Journal of Transnational Law*, Vol.32, No. 2, (1994): p.428-430.

บูรณาภาพแห่งดินแดน”⁴³ อย่างไรก็ตาม การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนก็เกิดขึ้น เช่น นามิเบีย และอิริเทรีย เป็นต้น

นอกจากนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมปรากฏใน the CSCE Charter of Paris for a New Europe ที่ได้รับการรับรองเมื่อปี ค.ศ. 1990 และ the Vienna Declaration and Programme of Action ได้รับการรับรองเมื่อ ปี ค.ศ. 1993

ทั้งนี้ ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิของปวงชนพื้นเมืองได้บัญญัติไว้ในมาตรา 3 เฉกเช่นเดียวกัน กล่าวคือ Indigenous peoples have the right to self-determination. By virtue of that right they freely determine their political status and freely pursue their economic, social and cultural development⁴⁴. ซึ่งได้รับการบัญญัติรับรองในเนื้อหาที่มีความคล้ายคลึงกัน เสมอมา ซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการปรับใช้อย่างหลากหลาย จะเห็นว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความสำคัญในเชิงหลักการและเนื้อหา รวมทั้งการไม่ได้้อย่างโดดๆ จะต้องนำไปปรับใช้ร่วมกับกฎหมายหรือกติการะหว่างประเทศอื่นๆ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการบังคับใช้สิทธิเช่นว่า

จากการพิจารณา นิยาม ความหมาย ขอบเขตและการตีความเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามหลักกฎหมายทั่วไป จารีตประเพณีระหว่างประเทศ และสนธิสัญญา อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนของสิทธิดังกล่าวเกิดจากการตีความแนวคิดและนำเสนอทฤษฎีของนักนิติศาสตร์ด้วยเป็นสำคัญ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1.4 ความเห็นของนักนิติศาสตร์

เมื่อพิจารณาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พบว่าเป็นเพียงตัวบททางกฎหมายระหว่างประเทศที่มีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง ทั้งนี้เปิดให้มีการตีความอย่างกว้างขวางและหลากหลาย รวมทั้งนักนิติศาสตร์จำนวนมากให้ความสนใจทั้งในการพัฒนาทฤษฎีความชอบธรรมของหลักการและการปรับใช้ เพราะว่าเป็นประเด็นร่วมสมัยในการใช้เพื่อพัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองไม่ได้เป็นสิทธิที่ใช้เพียงในเงื่อนไขของอาณานิคม แต่สามารถใช้ได้ในเงื่อนไขที่ไปไกลกว่าอาณานิคม ซึ่งการบังคับใช้แตกต่างออกไปในแต่ละสถานการณ์ เพื่อปลดปล่อยผู้คนออกจากกรกดขี่และครอบงำโดยรัฐบาล⁴⁵ ทั้งนี้ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนด

⁴³ Clive Baldwin and Cynthia Morel, 'Group Rights' in Malcolm Evans and Rachel Murray (eds.), *The African Charter on Human and peoples' Rights: The System in Practice, 1986-2006*. 2nd edition. (Cambridge: Cambridge University Press, 2008), pp.258-259.

⁴⁴ Article 3 of United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, adopted by General Assembly Resolution 61/295 on 13 September 2007.

⁴⁵ Robert McCorquodale, 'Self-Determination beyond the Colonial Context and its Potential Impact on Africa', *African Journal of International and Comparative Law*, Vol.4, (1992): p.608.

อนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองสิทธิของกลุ่มคนมากกว่าสิทธิของรัฐและมียอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม บัญญัติเพื่อเคารพในเสรีภาพของมนุษย์ รวมทั้งการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อหลุดพ้นออกจากการกดขี่⁴⁶ จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีเป้าหมายชัดเจน

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเกี่ยวข้องกับแนวความคิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพ ประชาธิปไตยและความเท่าเทียม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ของโลก ล้วนเกิดมาจากการกดขี่เสรีภาพของปัจเจกชนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งประชาธิปไตยเป็นรูปแบบที่สามารถต่อสู้ได้กับการบีบบังคับและทรราชเสียงข้างมาก (The tyranny of the majority)⁴⁷

นอกจากแนวความคิดข้างต้นแล้ว สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้เชื่อมโยงกับแนวความคิดและทฤษฎีอื่นๆ เพื่อการพัฒนาต่อไป เช่น ชาตินิยม (Nationalism) ผู้หญิง (Women) ชนกลุ่มน้อย (Minorities) ความเป็นรัฐ (Statehood) สิทธิของกลุ่ม (Group rights) ปวงชนพื้นเมือง (Indigenous peoples) ชาตินิยม (Ethnicity) และการแบ่งแยกดินแดน (Secession)⁴⁸ กล่าวคือ มีการขยายความเพิ่มเติม เช่น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนพื้นเมือง (Indigenous self-determination) สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบชาตินิยม (Nationalist self-determination) สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบการแบ่งแยกดินแดน (Secessionist self-determination) สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบประชาธิปไตย (Democratic self-determination) และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการกระจายความรับผิดชอบ (Devolutionary self-determination)⁴⁹ เป็นต้น

การพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อเพิ่มพูนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ James Anaya ได้อธิบายถึงบรรทัดฐาน(Norm)ของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมโดยเฉพาะนิยามความหมายของปวงชน (Peoples) ที่สามารถ

⁴⁶ Joshua Castellino and Jérémie Gilbert, 'Self-determination, Indigenous Peoples and Minorities', *Macquarie Law Journal*, Vol.3, (2003): pp.177-178.

⁴⁷ Peter Hilpold, 'The Right to Self-Determination: Approaching an Elusive Concept through a Historic Iconography', *Austrian Review of International and European Law*, Vol.11, (2006): pp.24-48.

⁴⁸ J. Oloka-Onyango, 'Heretical Reflections on the Right to Self-Determination: Prospects and Problems for a Democratic Future in the New Millennium', *American University International Law Review*, Vol.15, (1999-2000): pp.153-154.

⁴⁹ Gerry J. Simpson, 'The Diffusion of Sovereignty: Self-Determination in the Post-Colonial Age', *Stanford Journal of International Law*, Vol.32, (1996): p.257.

บังคับใช้ได้ไปไกลกว่าเขตอำนาจของรัฐมาก เพราะว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นเงื่อนไขในการเยียวยาความเสียหายชนิดหนึ่ง⁵⁰

ทั้งนี้ อนาคตของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ก่อให้เกิดคำถามต่อการใช้สิทธิจากคำถามที่ว่าเอาอะไรเป็นหน่วยในการตัดสินใจ (Units of self-determination) ไปสู่คำถามว่าใครจะเป็นผู้ตัดสินใจในการบังคับใช้ ทั้งนี้ คำตอบจากคำถามนี้ต้องไม่ใช่คำตอบจากนักชาตินิยม (Nationalists) เพราะว่่านักชาตินิยมทั้งหลายจะไม่สามารถให้คำตอบที่เอื้อต่อการเพิ่มพูนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้⁵¹ อย่างไรก็ตาม ลัทธิชาตินิยมมีความสำคัญมาก เพราะว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเอง รวมทั้งการก่อให้เกิดทฤษฎีว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองและการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงตามสภาพการณ์ทางการเมือง (Political circumstances) รวมทั้งการปฏิวัติและการเปลี่ยนแปลง เป็นสาเหตุให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น⁵² อนึ่ง สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีฐานะเป็น *erga omnes* และ *jus cogens* ส่งผลให้การถกเถียงในทางกฎหมายหมดไป เหลือแต่เพียงวาทศิลป์ทางการเมือง (Political rhetoric) ในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเท่านั้น⁵³

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม นอกจากเป็นสิทธิที่เรียกว่าเป็นสิทธิรวมหมู่ กล่าวคือ การรวมกลุ่มกันเพื่อการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The collective right of self-determination) ซึ่ง Matej Accetto⁵⁴ ได้เสนอว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมต้องมีการบังคับใช้กับสิทธิของปัจเจกชนที่เรียกว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปัจเจกชน (The individual right to self-determination) เพราะว่าเป็นส่วนที่เติมเต็มให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบรวมหมู่ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของสตรี (The women right to self-determination) เป็นต้น

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก และไม่สามารถแยกออกได้จากสิทธิในทางประชาธิปไตย (The right to democracy) ซึ่งในกระบวนการใช้สิทธิสามารถแสดงออกได้ 2 รูปแบบได้แก่ ประชาธิปไตยตัวแทน (Representative

⁵⁰ S. James Anaya, 'A Contemporary Definition of the International Norm of Self-determination', *Transnational Law and Contemporary Problems*, Vol.3, (1993): pp.131-165.

⁵¹ Martin Griffith, 'Self-determination, International Society and World Order', *Macquarie Law Review*, Vol.3, (2003): pp.48-49.

⁵² James J. Summers, 'The Right of Self-Determination and Nationalism in International Law', *International Journal on Minority and Group Rights*, Vol.12, (2005): p.354.

⁵³ James J. Summers, 'The Status of Self-determination in International Law: A Question of Legal Significance or Political Importance?', *Finnish Yearbook of International Law*, Vol. XIV, (2003): pp.290-293.

⁵⁴ Matej Accetto, 'The Right to Individual Self-determination', *Slovenian Law Review*, Vol.1, No.3, (2004): pp.21-23.

democracy) และประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy)⁵⁵ หมายความว่า การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้โดยรัฐบาล ซึ่งต้องมาจากรัฐบาลที่มีความเป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ ปวงชนทั้งหลายมีสิทธิในทางประชาธิปไตยด้วยเพื่อใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทั้งภายในและภายนอก สรุปได้ว่า ประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนต่างขึ้นต่อกันและกัน และไม่สามารถบังคับใช้สิทธิใดสิทธิหนึ่งโดยที่อีกสิทธิหนึ่งไม่มีการบังคับใช้⁵⁶

กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) ซึ่งต้องบังคับใช้ร่วมกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) ซึ่งการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมบางครั้งก็นำมาซึ่งการแบ่งแยกดินแดนได้⁵⁷ ทั้งนี้ การแบ่งแยกดินแดนดังกล่าวถือได้ว่าเป็นไปเพื่อการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับปวงชนภายในรัฐเดิม ซึ่งจะได้แสดงรายละเอียดในหัวข้อต่อไป⁵⁸

อย่างไรก็ตาม กระบวนการแบ่งแยกดินแดนเป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่เสมือนหนึ่งการใช้สิทธิในการกำหนดรัฐ (State determination)⁵⁹ หมายความว่า รัฐจะต้องยอมรับและยินยอมให้มีการกำหนดรัฐใหม่ อย่างไรก็ตาม สิทธิในการแบ่งแยกดินแดนไม่ปรากฏในกฎบัตรแอฟริกัน แต่ไม่ได้ห้ามการแบ่งแยกดินแดนไว้ ซึ่งถือได้ว่าการแบ่งแยกดินแดนเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม⁶⁰

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีบทบาทอันสำคัญอย่างยิ่งในการนำสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไปพัฒนาและรับรองให้กลายเป็นสิทธิทางกฎหมายที่ชัดเจน เพราะว่าการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เนื่องมาจากว่าคำพิพากษาได้แสดงให้เห็นถึงการเคารพต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนซึ่งได้รับการรับรองไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ

⁵⁵ Cécile Vandewoude, 'The Rise of Self-Determination Versus the Rise of Democracy', *Goettingen Journal of International Law*, Vol.2, No.2, (2010): pp.995-996.

⁵⁶ Susan Marks and Andrew Clapham. *International Human Rights Lexicon*. (Oxford, Oxford University Press, 2005), p.64.

⁵⁷ Paul H. Brietzke, 'Self-Determination, or Jurisprudential Confusion: Exacerbating Political Conflict', *Wisconsin International Law Journal*, Vol.14, (2003): pp.129-131.

⁵⁸ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อที่ 2.6.1 จาก "สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน" สู่ "สิทธิในการแทรกแซง"

⁵⁹ J. Oloka-Onyango, 'Heretical Reflections on the Right to Self-Determination: Prospects and Problems for a Democratic Future in the New Millennium', *American University International Law Review*, Vol.15, (1999-2000): p.168.

⁶⁰ Michael K. Addo, 'Political Self-Determination within the Context of African Charter on Human and Peoples' Rights', *Journal of African Law*, Vol.32, No.2, (1988): pp.192-193.

2.2.2 พัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ภายใต้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศหลายคดีที่เกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองทั้งในเงื่อนไขของอาณานิคม⁶¹ ทั้งนี้ การพิจารณาคดีที่ประเด็นสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมมีเพียง 2 คดีเท่านั้น ได้แก่ Legal Consequences of the construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory ในปี ค.ศ. 2003 และ Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self Government Of Kosovo ในปี ค.ศ. 2008

คดี Legal Consequences of the construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory ได้ยืนยันหลักการในเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนได้บัญญัติไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติและมติของสมัชชาแห่งองค์การสหประชาชาติที่ 2625 (the General Assembly Resolution 2625) ซึ่งบัญญัติว่า “ ทุกรัฐมีหน้าที่ที่จะป้องกันปวงชนจากการใช้กำลัง โดยใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง ” รวมทั้งมาตรา 1 ร่วมของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิในทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่ยืนยันสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนไว้ โดยที่รัฐภาคีมีพันธกรณีตามกฎหมายเพื่อที่จะปฏิบัติตามและเคารพสิทธิเพื่อให้เป็นไปตามกฎบัตรสหประชาชาติ⁶² ทั้งนี้ ศาลได้พิจารณาว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองมีฐานะเป็น *erga omnes*⁶³

นอกจากนี้ ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้แสดงให้เห็นความชอบธรรมแก่ปวงชนชาวปาเลสไตน์ในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง⁶⁴ เพราะการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองนั้นอาจจะนำมาซึ่งการยุติความขัดแย้งได้⁶⁵

ทั้งนี้ ผู้พิพากษา Kooijman ได้ให้ความเห็นว่า พันธกรณีที่จะต้องเคารพสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองชาวปาเลสไตน์ ต้องกระทำการผ่านกระบวนการทางการเมือง (Political process)⁶⁶

⁶¹ ได้แก่ International status of South West Africa, 1949; Voting Procedure on Questions Relating to Reports and Petitions Concerning the Territory of South West Africa, 1954; Admissibility of Hearings of Petitioners by the Committee on South West Africa, 1995; South West Africa Cases (Second Phase) 1966; Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) Of withstanding Security Council Resolution 276(1970);และ Application of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, 2008.

⁶² ICJ, Legal Consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory opinion of 9 July 2004, ICJ Reports (2004), para. 88-89.

⁶³ Ibid., para. 87.

⁶⁴ Ibid., para. 115-122.

⁶⁵ Ibid., para. 159.

นอกจากนี้ผู้พิพากษา Al-Khasawneh ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การบังคับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของผู้คนที่อาศัยอยู่ (Inhabitants) ต้องได้รับความเคารพและจะไม่สามารถแยกออกจากส่วนอื่นๆได้⁶⁷ และผู้พิพากษา Elaraby ได้กล่าวว่า การสร้างกำแพงนั้นเป็นการประวิงการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองออกไป⁶⁸

ดังนั้น จากคำพิพากษาคดี *Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory* ถือได้ว่ามีส่วนสำคัญในการพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมให้มีฐานะเป็น *erga omnes* จากการที่ศาลยืนยันว่า ทุกรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องร่วมมือ ในการบังคับใช้สิทธิแห่งความเท่าเทียมกันและสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนให้สอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาตินั้น ทั้งนี้ ศาลยืนยันว่าการกำหนดอนาคตตนเองเป็นสิทธิที่เรียกว่า “*erga omnes*”⁶⁹

จากการพิจารณาคดี *Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self Government Of Kosovo* คำพิพากษาศาลยุติธรรมระหว่างประเทศคดีการประกาศเอกราชฝ่ายเดียวโคโซโวว่าเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่⁷⁰ ประเด็นทางกฎหมายมีอยู่ว่าการขยายสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่มีความเกี่ยวข้องกับการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยาเกินขอบเขตหรือไม่⁷¹ ซึ่งศาลได้พิจารณาแล้วว่าไม่ได้มีกฎหมายระหว่างประเทศห้ามไว้

นอกจากนี้ ศาลได้เทียบเคียงกับกรณีของรัฐควิเบกในประเทศแคนาดาว่าเป็นสิทธิอันเป็นผลที่ต้องได้รับการเยียวยา (The right to effect secession)⁷² ซึ่งศาลได้พิจารณาไปถึงในช่วงศตวรรษที่ 18 ถึงต้นศตวรรษที่ 20 มีการใช้คำประกาศเอกราชหลายครั้งเพื่อการแบ่งแยกดินแดนส่งผลให้คำประกาศเอกราชเหล่านั้นเป็นการถือกำเนิดรัฐใหม่ เพราะว่ามีกฎหมายระหว่างประเทศห้ามการประกาศเอกราชไว้ เป็นสาเหตุให้การประกาศเอกราช ซึ่งสามารถทำให้การกดขี่ ภายใต

⁶⁶ Dissenting opinion of Judge Kooiman, ICJ, *Legal Consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory opinion of 9 July 2004, ICJ Reports (2004).

⁶⁷ Dissenting opinion of Judge Al-Khawneh, ICJ, *Legal Consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory opinion of 9 July 2004, ICJ Reports (2004).

⁶⁸ Dissenting opinion of Judge Elaby, ICJ, *Legal Consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory opinion of 9 July 2004, ICJ Reports (2004).

⁶⁹ ใน Gentian Zyberi, ‘Self-determination Through the Lens of the International Court of Justice’, P.442.

⁷⁰ ICJ, *Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self Government Of Kosovo*, Advisory opinion of 2008, ICJ Reports (2008), para 1.

⁷¹ Ibid., para 2.

⁷² Ibid., para 56.

เงื่อนไขของการครอบงำและการทำลาย⁷³ ดังนั้น ปวงชนชาวโคโซโวมีสืบทอดในการกำหนดรัฐเอกราชรัฐใหม่ซึ่งเป็นการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งอธิบายเพิ่มเติมว่าเป็นการใช้สิทธิในการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา (The right to remedial secession) แสดงให้เห็นว่าช่วงปลายศตวรรษที่ 20 เป็นการพัฒนาการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม⁷⁴

กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมยืนยันว่าบางส่วนของปวงชนในรัฐเดิมมีสิทธิที่จะแยกตัวออกมาจากรัฐเดิม (A right to separate from that state)⁷⁵ และการกระทำของโคโซโวลือว่าการประกาศเอกราชฝ่ายเดียวนั้นไม่ถือว่าเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ⁷⁶

อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษา Koroma ได้ให้ความเห็นว่า หลักการกฎหมายระหว่างประเทศยืนยันหลักการเรื่องหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน ซึ่งยืนยันอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ และเป็นพันธกรณีที่จะต้องได้รับการเคารพ⁷⁷ อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษา Simma ได้ยืนยันสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกที่นำไปสู่การแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา⁷⁸ รวมถึงปฏิกริยาในทางระหว่างประเทศเกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมผ่านการแบ่งแยกดินแดน องค์การสหประชาชาติไม่ได้ปิดช่องว่างนี้ลงแต่อย่างใด⁷⁹

จากการพิจารณาคำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ทั้งนี้ ศาลได้ขยายนิยามความหมายและรองรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม รวมทั้งได้มีการพัฒนาต่อมาจนเกิดองค์ประกอบอื่นๆในการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

⁷³ Ibid., para 79.

⁷⁴ Ibid., para 82.

⁷⁵ Ibid., para 82-83.

⁷⁶ Ibid., para 122.

⁷⁷ Dissenting Opinion of Judge Koroma ICJ, Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self Government Of Kosovo , Advisory opinion of 2008, ICJ Reports (2008), para 21.

⁷⁸ Dissenting Opinion of Judge Simma ICJ, Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self Government Of Kosovo , Advisory opinion of 2008, ICJ Reports (2008), para 6.

⁷⁹ 'An Agenda for Peace : Preventive diplomacy, peacemaking, and peace-keeping', Report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992, ON Doc. A/47/227-S/24111, para. 17 อ้างใน Gentian Zyberi, 'Self-determination Through the Lens of the International Court of Justice': P.445.

2.3 องค์ประกอบการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

การตีความเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม (The interpretation of the right of self-determination of peoples beyond colonialism) ต้องคำนึงถึงหลักการสามประการที่เชื่อมโยงกันอยู่เสมอ กล่าวคือ อัตลักษณ์ (Identity) ประชาธิปไตย (Democracy) และกระบวนการมีส่วนร่วม (Participation)

การตีความ (Interpretation) หมายถึง กระบวนการตีความตามทฤษฎีทางกฎหมาย (Theory of law) รูปแบบของกฎหมาย (Model of law) การให้เหตุผลในทางกฎหมาย (Legal reasoning) ชนิดของข้อโต้แย้ง (The kinds of arguments) ซึ่งได้รับการยอมรับภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น การตีความเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจึงเป็นการนำความหลากหลาย (Diversity) เข้าสู่กฎหมายระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริง

กฎหมายระหว่างประเทศมีหลักการเรื่องความเท่าเทียมกันแห่งรัฐ กล่าวคือ รัฐทุกรัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐที่มีขนาดเล็ก รัฐที่มีขนาดใหญ่ รัฐที่มีประชากรมากหรือรัฐที่มีประชากรน้อย ล้วนแต่ต้องได้รับความเท่าเทียมกันในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งรัฐคือผู้ทรงสิทธิในทางกฎหมายระหว่างประเทศ (Subject of international law) แต่ในความเป็นจริงผู้ทรงสิทธิของการกำหนดอนาคตตนเอง (Subjects of self-determination) กลับไม่ได้หมายความถึงรัฐ แต่เป็นชุมชนซึ่งมีวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เป็นของตนเอง ทั้งนี้ การกำหนดผู้ทรงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The subject of the right of self-determination) ในที่นี้หมายถึง "ปวงชน" (Peoples) เช่น ในคดี Western Sahara ได้มีการกำหนดให้ปวงชนที่มีอาณานิคมโพ้นทะเล (An overseas colony) เป็นปวงชน ปวงชนกลุ่มดังกล่าวมีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองและนำไปสู่การเลือกที่จะมีความเป็นรัฐที่อิสระ (Independent statehood)⁸⁰ เป็นต้น

การปฏิบัติการของการกำหนดอนาคตตนเอง (The practice of self-determination) ไม่ได้เป็นเพียงการต่อสู้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของรัฐอธิปไตยในโลกใบนี้ และเป็นการต่อสู้เพื่อการรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ของกฎหมายระหว่างประเทศ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การกำหนดอนาคตตนเองเป็นเสมือนหนึ่งการปฏิวัติ⁸¹ สิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ได้แก่ สิทธิในการมีส่วนร่วม (A right to participate) ในการกำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ (The international legal order) ซึ่งที่ผ่านมากการสร้างกฎหมายระหว่าง

⁸⁰ Karen Knop. *Diversity and Self-Determination in International Law*, pp. 5,18.

⁸¹ "The practice of self-determination thus becomes a struggle for inclusion, not only a people's struggle to become part of the world of sovereign states, but their struggle to incorporate their own story into international law. Self-determination has always been seen as revolutionary." in *Ibid.*, P. 13.

ประเทศนั้นกระทำโดยประเทศมหาอำนาจเพียงเท่านั้น หมายความว่า ความพยายามของปวงชนในการสร้างกฎหมายระหว่างประเทศเอง ซึ่งเริ่มจากการบังคับใช้สิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศได้แก่ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

การตัดสินใจของผู้ทรงสิทธิ (The determinacy of the subject) อันหมายถึง นิยามความหมายของคำว่า "ปวงชน" กล่าวคือ ผู้ทรงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมซึ่งสามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้ หลักการทางกฎหมายสามารถตีความได้ถึง การนำข้อถกเถียงในทางปรัชญาและการเมือง เพื่อนำมาใช้ในการตีความกฎหมายระหว่างประเทศด้วย หมายความว่า หลักการมีความทั่วไปมากกว่ากฎข้อบังคับและมีความเป็นนามธรรมสูงกว่า สามารถตีความเพิ่มเติมหรือเพื่อขยายความให้เกิดความเพื่อให้เกิดความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมการเมืองระหว่างประเทศได้ เพราะว่าการศึกษาศาสตร์ทางกฎหมาย (The science of law) มีความจำเป็นต้องศึกษากลไก (The mechanisms) อันรวมถึงขีดความสามารถและขอบเขตอันจำกัดของหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การศึกษาให้เกิดความยืดหยุ่นในทางกฎหมายและการตีความด้วยวิธีการอันทันสมัย (Modern methods of interpretation)⁸²

การตีความหลักการเรื่องการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจำเป็นที่จะต้องให้สมดุลกันระหว่างหลักการเรื่องการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมและหลักการอื่นๆ เพราะว่าการตีความหลักการในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมนั้นเป็นการเมืองที่แท้จริงหรือการเมืองระหว่างประเทศที่แท้จริง (Realpolitik) อันต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์และความยืดหยุ่นของสิทธิ รวมทั้งการตีความกฎหมายเป็นไปอย่างแคบ คือดำเนินไปโดยช่างเทคนิคมากกว่าการที่จะตีความตามหลักการ⁸³ นอกจากนี้แล้ว การตีความหลักการยังปราศจากหลักฐานในการปฏิบัติของรัฐด้วย (State practice) ซึ่งส่งผลให้เกิดความยากในการที่จะสร้างความรู้ปฐมนในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าว

สิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเองเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน สิทธินี้เป็นเสมือนหนึ่งทางเลือกของการได้รับเอกราชหรือการปกครองตนเองโดยอิสระหรือการเคารพหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดนในแต่ละรัฐ ซึ่งไม่ได้หมายความว่า การตีความว่าการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจะสามารถอนุญาตให้รัฐอื่นๆหรือรัฐต่างชาติ (Foreign state) สามารถใช้กำลังแทรกแซงเพื่อสนับสนุนการกระทำอันเป็นการต่อสู้กับเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน⁸⁴ แต่หมายความว่า ความพยายามเริ่มแรกของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมต้องเกิดจากความต้องการของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ภายในรัฐเป็นหลัก ดังนั้น การใช้กอง

⁸² Ibid., pp.32-39.

⁸³ Michel Virally, 'Le rôle des "principes"', p. 541. in Ibid., P. 41.

⁸⁴ Schachter, 'Sovereignty- Then and Now', pp.683-684. in Ibid., P.37.

กำลังจากภายนอกเพื่อบังคับให้เกิดการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองจึงไม่เป็นที่ยอมรับ และถือว่าการกระทำที่ผิดหลักการแทรกแซงอธิปไตยของรัฐอื่นด้วย

แต่สิ่งที่พิจารณาเบื้องต้นในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมคือการหาคำจำกัดความของนิยามความหมายของคำว่า “Peoples” ซึ่งปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น

Peoples ที่ปรากฏตามกฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิของปวงชนและสิทธิมนุษยชน ได้มีการตีความความหมายของคำว่า ปวงชน ซึ่งกฎบัตรแอฟริกันได้สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของสังคมแอฟริกัน ที่นิยามคำว่า ปวงชน ไม่ได้มีความหมายเพียงมนุษย์คนเดียวหรือปัจเจกชนเพียงคนเดียวเท่านั้น หมายความว่า การที่ปวงชนนั้นต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ดังนั้น ปวงชน ตามกฎบัตรแอฟริกันย่อมสามารถบังคับใช้ได้กับปวงชนที่มีมิติทั้งตัวบุคคลและการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม⁸⁵

การตีความปวงชนนั้น ไม่ได้มีความหมายเฉพาะปวงชนที่เคยตกอยู่ในอาณานิคมเท่านั้น แต่ต้องขยายความไปถึงกลุ่มปวงชนที่มากกว่าอาณานิคม เช่น กลุ่มคนที่ได้รับการกดขี่ เป็นต้น เช่น ในกรณีของการตีความปวงชนแกมเบีย (The Gambian peoples) ซึ่งได้รับการละเมิดโดยกองกำลังทหาร ได้รับการตีความว่า ปวงชนของชาติที่รวมกันพร้อมทั้งได้รับการละเมิดจากการใช้สิทธิในการกำหนดสถานะทางการเมืองของตนเองอย่างอิสระโดยกองกำลังทหาร และอีกกรณีหนึ่งคือ ปวงชนของแซมเบีย ได้รับการเลือกปฏิบัติจากรัฐบาล เพราะรัฐบาลไม่ได้เคารพต่อบรรพบุรุษร่วมกัน ต้นกำเนิดทางชาติพันธุ์เดียวกัน พฤติกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมเดียวกัน (Common ancestry, ethnic origin, language or cultural habits)⁸⁶ ดังนั้น ปวงชน จึงหมายความว่า ความต้องการกำหนดสถานะทางการเมืองร่วมกัน การมีบรรพบุรุษร่วมกัน ชาติพันธุ์ร่วมกัน พฤติกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมเดียวกัน

นอกจากนี้ การเกิดขึ้นของรัฐใหม่และขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อเอกราช (Independent movements) ถือได้ว่าเป็นข้อถกเถียงอันสำคัญในกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมโดยเฉพาะประเด็นเรื่องการแบ่งแยกดินแดน⁸⁷ ทั้งนี้ การเกิดขึ้นของรัฐใหม่ต้องกำเนิดภายใต้เงื่อนไขของความเป็นรัฐประชาธิปไตย เพราะรัฐประชาธิปไตยเป็นพันธกรณีในทางกฎหมาย อันได้รับการรองรับไว้ในองค์การระหว่างประเทศต่างๆ กล่าวคือสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศจะต้องเป็นรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ สหภาพแอฟริกา (The African Union) สหภาพยุโรป (The European Union) องค์การสหประชาชาติ

⁸⁵ Clive Baldwin and Cynthia Morel, ‘Group Rights’ in Malcolm Evans and Rachel Murray (eds.), *The African Charter on Human and peoples’ Rights: The System in Practice, 1986-2006*, 2nd edition., pp.244-245.

⁸⁶ Ibid., pp.247-248.

⁸⁷ Karen Knop, *Diversity and Self-Determination in International Law*, Preface.

(United Nations) องค์การระหว่างรัฐอเมริกัน (The Organization of American States) เป็นต้น⁸⁸

สิทธิการกำหนดอนาคตของตนเองโดยปวงชนที่ไม่ใช่เจื้อนโฆอาณานิคมภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ รวมถึงสิทธิในการได้รับเอกราช (A right to independence) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหลากหลายในการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The challenge of diversity for the interpretation of self-determination) ที่ได้รับการท้าทาย การปรับใช้ต้องคำนึงถึงการตีความทางประวัติศาสตร์ของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The implications of the interpretative history of self-determination) นอกจากนี้แล้ว ยังขึ้นอยู่กับความหลากหลายในกฎหมายระหว่างประเทศและประชาคมระหว่างประเทศด้วย⁸⁹ ทั้งนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เจื้อนโฆอาณานิคมยังได้รับการยอมรับว่าเป็นบรรทัดฐาน (Norm) ในทางกฎหมายระหว่างประเทศด้วย และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เจื้อนโฆอาณานิคมเป็นสิทธิของปวงชน ไม่ใช่สิทธิของรัฐหรือรัฐบาล⁹⁰ ซึ่งแสดงสิทธิผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการเลือกตั้ง หรือกระบวนการลงประชามติ เป็นต้น

ดังนั้น การตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เจื้อนโฆอาณานิคม มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ อัตลักษณ์ ประชาธิปไตยและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ได้รับการบัญญัติไว้ตามกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนเจตนารมณ์ในการตีความเพื่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เจื้อนโฆอาณานิคม

2.3.1 อัตลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง อัตลักษณ์ของกลุ่มคน (Identity of the group) ลักษณะทางภาษา (A type of language) การรับรู้ร่วมกันของกลุ่มคนในบริบททางประวัติศาสตร์และองค์ประกอบอื่นๆ ทั้งนี้ต้องแสดงถึงภาพตัวตนของกลุ่ม (Self-image)⁹¹ และอัตลักษณ์ของกลุ่มมีความแตกต่างจากอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของรัฐ (Cultural identity of the state) อันเป็นผลมาจากการครอบงำโดยกฎหมายของรัฐหรือกฎหมายของพลเมือง (Citizenship laws) กฎเกณฑ์และทักษะทางด้านภาษา (Language laws and practices) และนโยบายด้านการศึกษา (Education policy) จนกลายเป็นอัตลักษณ์แห่งชาติไปในที่สุด เป็นการครอบงำทั้งการปฏิบัติ ความคิดและความ

⁸⁸ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, P. 132.

⁸⁹ Karen Knop. *Diversity and Self-Determination in International Law.*, P. 2.

⁹⁰ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, Pp.133-134.

⁹¹ Karen Knop. *Diversity and Self-Determination in International Law.* ,p. 3.

เชื้ออันส่งผลต่อปวงชนในรัฐ⁹² ดังนั้น อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง การรวมกันของปัจเจกชนเพื่อแสดงเจตนารมณ์ส่วนใหญ่ที่แสดงออกร่วมกัน เพื่อแสดงจุดร่วมกันของกลุ่ม

ความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม จึงหมายถึง สิทธิของชุมชนที่อธิบายลักษณะที่แตกต่างออกไปเพื่อให้รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลทราบ โดยหวังว่าสิทธิดังกล่าวจะได้รับการปกป้อง ดังนั้น อัตลักษณ์ของชุมชนจึงหมายถึงชุมชนทางชาติพันธุ์ ชุมชนที่มีเชื้อชาติร่วมกันซึ่งประกอบด้วย วัฒนธรรม ภาษา ศาสนาและจิตวิทยาของกลุ่ม (Group psychology) นอกจากนี้ การแบ่งแยกเชื้อชาติ (Nationalities) ปวงชน (Peoples) ชนกลุ่มน้อย (Minorities) และปวงชนพื้นเมือง (Indigenous peoples)⁹³

อัตลักษณ์เป็นมาตรฐานในการกำหนดอนาคตของตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมอันนำไปสู่การได้รับเอกราชโดยมีเงื่อนไขสามประการคือ *ประการแรก* การเรียกร้องของชุมชนว่าเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์แตกต่างไปจากอัตลักษณ์ที่เหลือของคนในประเทศ และอาศัยอยู่ในภูมิภาคที่สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนโดยปวงชนส่วนมาก *ประการที่สอง* ชุมชนนั้นได้รับการกดขี่โดยรูปแบบของการเลือกปฏิบัติในทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ และ *ประการสุดท้าย* ระบบการปกครองส่วนกลางหรือรัฐบาลกลางได้ปฏิเสธข้อเรียกร้องอย่างมีเหตุผลของชุมชนในการปกครองตนเองและไม่ยอมรับสิทธิของชนกลุ่มน้อย⁹⁴ หมายความว่า รัฐบาลกลางได้ปฏิเสธสิทธิในการปกครองตนเองหรือสิทธิทางการเมืองของปวงชนที่มีอัตลักษณ์แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ของประเทศอันเป็นเงื่อนไขสำคัญอันนำมาสู่การแบ่งแยกดินแดน

ดังนั้น อัตลักษณ์ต้องได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เพราะว่าการกดขี่กดทับอัตลักษณ์ที่มีความหลากหลายภายในรัฐอันเนื่องมาจากรัฐชาติที่มีพรมแดนที่ชัดเจนได้รวบเอาปวงชนที่มีความหลากหลายในทางชาติพันธุ์เข้าไป และเพื่อการสร้างรัฐชาติจึงสร้างเอกลักษณ์เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ เป็นสาเหตุให้เกิดการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมากขึ้น และการใช้สิทธิดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นในรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตย

2.3.2 ประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (Democracy) เป็นรูปแบบของรัฐบาลซึ่งมีอำนาจทางการเมือง มีฐานการใช้อำนาจจากเจตจำนงของประชาชน พลเมืองทุกคนมีส่วนร่วมในชีวิตทางสังคมการเมืองอย่างเท่าเทียม

⁹² Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, p. 2

⁹³ Ian Brownlie, 'The Rights of Peoples in Modern International Law' in James Crawford (ed.), *The Rights of Peoples.* (Oxford: Oxford University Press, 1991).

⁹⁴ Karen Knop. *Diversity and Self-Determination in International Law.*, p. 37.

กัน ประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของปวงชนอย่างเสรี เพื่อกำหนดระบบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนเอง และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในมิติต่างๆของชีวิต⁹⁵

รัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตย (Democratic states) ซึ่งรัฐประชาธิปไตยต้องยอมรับความแตกต่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางชาติพันธุ์วรรณา และความเห็นต่างในทางความคิดทางการเมือง เป็นต้น เพราะว่าประชาธิปไตยเป็นคุณค่าสากล (Universal value) ดังนั้น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมที่เชื่อมโยงกับรัฐประชาธิปไตย จึงทำหน้าที่เป็นทางออกที่สำคัญของความขัดแย้งทั้งในระดับภายในและระหว่างประเทศได้ผ่านความเท่าเทียมกันทางการเมือง

ความเท่าเทียมกันในทางการเมืองมาจากการมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของพลเมืองแต่ละคนจะมีผลเท่าเทียมกัน กล่าวคือ พลเมืองทุกคนมีความชอบธรรมในการเลือก การกำหนดรัฐบาลของตนเองโดยความยินยอม อันทำให้รัฐบาลนำเจตจำนงของประชาชนทำให้เกิดความชอบธรรมในการใช้อำนาจของรัฐบาลในรัฐประชาธิปไตย

หลักการเรื่องสิทธิในความเท่าเทียมกันและการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมของปวงชนได้รับรองว่าเป็นสิทธิของคนส่วนใหญ่ (Majorities) ที่จะทำหน้าที่ในการกำหนดอนาคตของตนเองในเรื่องพรมแดนอาณาเขต เพื่อกำหนดสถานะในทางระหว่างประเทศของตนเองโดยกระบวนการประชาธิปไตย (Democratic process) และกลายเป็นเครื่องมือในการสร้างรัฐ (State-making) เพื่อรับรองสิทธิของกลุ่มบุคคลที่ได้รับการกดขี่ในทางประวัติศาสตร์ (The historical injustice)⁹⁶ กล่าวคือ การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมจึงเป็นทางออกเพื่อการเยียวยาการกดขี่เหล่านั้น ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยถือได้ว่าเป็นวิถีทางที่สำคัญในการจัดการความขัดแย้งภายในรัฐหรือการขัดกันทางอาวุธภายในได้⁹⁷

ทฤษฎีประชาธิปไตยเป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญในเรื่องการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐ เพราะว่าการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐ เกิดมาจากการรวมอยู่ในรัฐหนึ่งๆแล้วได้รับความอยุติธรรมในการดำรงอยู่ หมายความว่ารัฐไม่สามารถคุ้มครองหรือปกป้อง "สิทธิของปวงชนที่เท่าเทียมกันอันมีความเป็นสากล" (The universal equal rights of individuals) ดังนั้น ปวงชนใช้สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน เพราะว่ารรัฐไม่สามารถให้ความยุติธรรมกับปวงชนกลุ่มต่างๆได้⁹⁸

⁹⁵ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, P. 128.

⁹⁶ Ibid., Pp.73-75.

⁹⁷ Gregory H. Fox and Brad R. Roth. 'Introduction: the Spread of Liberal Democracy and its Implication for International Law' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law.*, p.7.

⁹⁸ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, P. 85-89.

สิทธิในการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย (Right to democratic governance) สัมพันธ์กับสิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เพื่อให้ปวงชนมีอิสรภาพในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง (The human rights to freedom of political activity) รวมถึงการเลือกตั้งที่มีอิสระและเป็นธรรม และเป็นการมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political participation) อันจะนำมาซึ่งการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ Thomas M. Franck ได้ให้ความหมายของสิทธิในทางประชาธิปไตยไว้ว่า เป็นสิทธิของปวงชนในการปรึกษาหารือและมีส่วนร่วมในกระบวนการที่มีคุณค่าต่อการเมือง รวมทั้งการหาจุดร่วมกันหรือการสร้างทางเลือกในทางการเมือง⁹⁹

นอกจากนี้แล้ว การยอมรับหลักการเรื่องประชาธิปไตยเข้าไปในกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งมีงานศึกษาจำนวนมาก¹⁰⁰ งานศึกษาของ Jure Vidmar ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของประชาธิปไตยกับการสร้างรัฐสมัยใหม่ โดยให้นิยามคำว่าประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตยต้องมีความสามารถนำไปใช้ได้อย่างเท่าเทียมกันสำหรับทุกคน¹⁰¹ ทั้งนี้ งานชิ้นนี้ได้ยืนยันสิทธิการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตย (The right to democratic governance) อันมีวัตถุประสงค์เพื่อการดูแลการตรวจตราการเลือกตั้งซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของประชาธิปไตยทางตรง

ดังนั้น การยอมรับประชาธิปไตยเพื่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม และการรับรองสิทธิในการมีรูปแบบการปกครองประชาธิปไตย (Democratic governance) ผ่านองค์กรของรัฐบาลที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (Transparent and accountable governmental institutions) จึงจะสามารถยืนยันได้ว่าพลเมืองได้รับสิทธิในทางประชาธิปไตย¹⁰²

การที่ปวงชนเข้าถึงและใช้อำนาจอธิปไตยได้โดยตรงอย่างเต็มที่ เพื่อบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม สามารถกระทำได้โดยรัฐที่รองรับสิทธิในทาง

⁹⁹ Thomas M. Franck. 'Legitimacy and the Democratic Entitlement' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law*, p.15.

¹⁰⁰ Neils Petersen, 'The Principle of Democratic Teleology in International Law' *Brook Journal of International Law*, Vol.34, No.1, (2008-2009): pp.33-84.; David Sloss, 'Using International Law to Enhance Democracy', *Virginia Journal of International Law*, Vol.12, No.3, (July 2001): pp.20-34.; Samantha Besson, 'Sovereignty, International Law and Democracy', *The European Journal of International Law*, Vol.22, No.2, (2011): pp.373-387.; Susan Marks, 'What has Become of the Emerging Right to Democratic Governance?', *The European Journal of International Law*, Vol.22, No.2 :pp.507-524.; Steven Wheatley, 'A Democratic Rule of International Law' *The European Journal of International Law*, Vol.22, No.2: pp.525-548.; Jean d'Aspremont, 'The Rise and Fall of Democratic Governance in International Law', *The European Journal of International Law*, Vol.22, No.2.: pp.549-570.

¹⁰¹ Jure Vidmar. *Democracy and State Creation in International Law*. Ph.D. Thesis, University of Nottingham, 2009, p.15.

¹⁰² Gregory H. Fox and Brad R. Roth. 'Introduction: the Spread of Liberal Democracy and its Implication for International Law' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law*, p.3.

ประชาธิปไตย และยอมรับว่าการลงประชามติ (Referendum) เป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

การบัญญัติกฎหมายเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ถือได้ว่าเป็นการที่รัฐยอมรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งเป็นการรักษาประวัติศาสตร์ของชุมชน (The historical community) หรือประวัติศาสตร์แห่งชาติพันธุ์ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของพรมแดนอาณาเขต เศรษฐกิจ วรรณคดี ภาษาและวัฒนธรรม กฎหมายเพื่อการแบ่งแยกดินแดนจะนำมาซึ่งกระบวนการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดน (A process of secessionist self-determination)¹⁰³

ดังนั้น หลักการเรื่องประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เพราะรัฐที่มีความเป็นประชาธิปไตยจึงจะดำเนินการให้เกิดเพื่อบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้ และเมื่อประกอบกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้การแบ่งแยกดินแดนมีความชอบธรรมมากขึ้น

2.3.3 แนวคิดว่าด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

กระบวนการมีส่วนร่วม (Participation) คือ กระบวนการซึ่งกลุ่มต่างๆ (Groups) แสดงความเห็นในกระบวนการต่างๆได้ ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในวิธีการ (Means) การยอมรับฟังการแสดงความคิดเห็นจากมุมมองต่างๆ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับความเป็นไปได้ในการได้พูดและได้แสดงความคิดเห็นตามอัตลักษณ์ (Identity) ของตนเองด้วย ซึ่งก่อให้เกิดความชอบธรรมในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (The legality of self-determination)

สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Right of political participation) เกิดจากปวงชนและได้รับการพัฒนาเป็นกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เพื่อให้พลเมืองในรัฐทั้งหลายใช้เสรีภาพ เพื่อสร้างความเป็นธรรมโดยเฉพาะกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตยของรัฐแต่ละรัฐได้¹⁰⁴

กล่าวโดยสรุป การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งการตีความตัวบท หมายความว่า ตัวบทมีเนื้อหาที่เปิดกว้างให้เกิดการบังคับใช้ตามเจตจำนงเสรีของ

¹⁰³ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law.*, Pp.76-84.

¹⁰⁴ Thomas M. Franck. 'Legitimacy and the Democratic Entitlement' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law.*, p.34.

ปวงชนอย่างแท้จริง ถึงแม้ข้อจำกัดจะมีมากคือการห้ามชนกลุ่มน้อยภายในรัฐใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน จึงมีปัจจัยสำคัญอยู่ 3 ประการด้วยกัน *ประการแรก* คือ อัตลักษณ์ของปวงชนจะต้องไม่ได้รับการกดขี่ ถ้าหากเกิดการบังคับกดขี่ปวงชน การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนสามารถทำได้ในฐานะของการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา (Remedial secession) *ประการที่สอง* การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน จะต้องให้กำเนิดรัฐใหม่ที่มีความเป็นประชาธิปไตย กล่าวคือ มีโครงสร้างสังคมการเมืองที่มีความเป็นประชาธิปไตย และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมตามกระบวนการประชาธิปไตย *ประการสุดท้าย* กระบวนการมีส่วนร่วม หมายความว่า การมีส่วนร่วมภายในรัฐไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนได้เช่นกัน ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนปรากฏรายละเอียดภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ดังต่อไปนี้

2.4 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) เกิดจากการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง (Political participation) จนปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นคำที่มีความหมายไปในทางเดียวกันจนไม่สามารถแยกออกมาให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจนได้

กติกาวาดด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้กำหนดให้กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง โดยรัฐมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมืองมาตรา 25¹⁰⁵ ซึ่งบัญญัติว่า

"พลเมืองทุกคนย่อมมีสิทธิและโอกาส โดยปราศจากความแตกต่างดังกล่าวไว้ในข้อ 2 และโดยปราศจากข้อจำกัดอันไม่สมควร

(ก) ในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารรัฐกิจโดยตรง หรือผ่านทางผู้แทนซึ่งได้รับเลือกมาอย่างเสรี

¹⁰⁵ International Covenant on Civil and Political Rights Article 25;

Every citizen shall have the right and the opportunity, without any of the distinctions mentioned in article 2 and without unreasonable restrictions:

- (a) To take part in conduct of public affairs, directly or true freely chosen representatives;
- (b) To vote and to be elected at genuine periodic elections which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors;
- (c) To have access, on general terms of equality, to public service in his country.

- (ข) ในการที่จะออกเสียงหรือได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งอันแท้จริงตามวาระซึ่งมีการออกเสียงโดยทั่วไปและเสมอภาคและโดยการลงคะแนนลับเพื่อประกันการแสดงเจตนาโดยเสรีของผู้เลือก
- (ค) ในการที่จะเข้าถึงการบริการสาธารณะในประเทศของตน ตามหลักเกณฑ์ทั่วไปแห่งความเสมอภาค"

นอกจากนี้ กฎบัตรแอฟริกันว่าด้วยสิทธิปวงชนและสิทธิมนุษยชนมาตรา 13 ได้บัญญัติว่า 1. Every citizen shall have the right to participate freely in the government of his country, either directly or through freely chosen representatives in accordance with the provisions of the law. 2. Every citizen shall have the right of equal access to the public service of his country. 3. Every individual shall have the right of access to public property and services in strict equality of all persons before the law.

บทบัญญัติทั้งสองเป็นการประกันสิทธิในการมีส่วนร่วมของพลเมืองของทุกรัฐ ซึ่งต้องแยกพิจารณาออกเป็นสองส่วน *ส่วนแรก* คือ พลเมือง หมายความว่า ประชาชนทุกคนที่อยู่ภายใต้อำนาจรัฐภาคีสมาชิกของกติกานี้ และ *ส่วนที่สอง* คือ กระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดภาระความรับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตยแก่รัฐ (Democratic accountability) แก่รัฐ ทั้งนี้หมายความว่า สิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้ง (The right to vote) และสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ (The right of access to public service) และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองและความคิดเห็นอื่นๆ สถานะทางสังคม ทรัพย์สิน และสถานการณ์เกิด เป็นต้น กล่าวคือ บทบัญญัติข้างต้น สามารถแยกองค์ประกอบในการมีส่วนร่วมทางการเมืองภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศออกเป็น 3 สิทธิหลักๆด้วยกันได้แก่ สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ และสิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

2.4.1 สิทธิในการไม่ได้เลือกปฏิบัติ

สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติจากบทบัญญัติมาตรา 25 โดยบัญญัติถึงความแตกต่างไว้ในมาตรา 2 หมายความว่า การปราศจากการแบ่งแยกใดๆ อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือความคิดเห็นอื่นใด เผ่าพันธุ์แห่งชาติหรือสังคม กำเนิดหรือสถานะอื่นๆ และสิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติต้องเชื่อมโยงกับสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะและสิทธิการเลือกตั้งด้วย

การเข้าถึงบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียม โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองหรือแรงกดดันทางการเมือง การเข้าถึงบริการสาธารณะจะต้องปฏิบัติอย่างเท่าเทียม และจะต้องไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะมีสาเหตุมาจากเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองและความคิดเห็นอื่น ๆ สถานะทางสังคม ทรัพย์สินและสถานการณ์เกิด เช่น การปฏิบัติของภาครัฐต้องดำเนินไป

ด้วยหลักการความเท่าเทียมกัน และต้องมีการรับรองโดยกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เมื่อปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมแล้วจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (The meaningful political participation)¹⁰⁶ เป็นต้น

2.4.2 สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ

จากบทบัญญัติมาตรา 25 บัญญัติว่าพลเมืองทุกคนย่อมมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะตามบทบัญญัติ (ก) และ (ค) ซึ่งบัญญัติว่า การเข้าถึงบริการสาธารณะเหล่านั้นต้องเป็นไปตามหลักการแห่งความเสมอภาค

การเข้าไปมีส่วนร่วมกับภาครัฐ หมายถึง การดำเนินกิจการต่างๆของรัฐ หรือที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นอำนาจบริหาร อำนาจตุลาการและอำนาจนิติบัญญัติ โดยรวมถึงการบริหารราชการในทุกภาคส่วน การจัดทำหรือการใช้นโยบายที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคหรือระดับท้องถิ่น สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองในทางอ้อมผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ผ่านการเลือกผู้แทนของพลเมืองเพื่อให้ใช้อำนาจในการบริหารราชการ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองในทางตรงนั้น คือการกระทำใดของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญต่อชีวิต¹⁰⁷ เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางวัฒนธรรมดั้งเดิม เป็นต้น

2.4.3 สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

กติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองมาตรา 25 พลเมืองทุกคนย่อมมีสิทธิและโอกาสในการออกเสียงหรือได้รับเลือกตั้งตามวาระซึ่งมีการออกเสียงโดยทั่วไปและเสมอภาค โดยการลงคะแนนลับเพื่อประกันการแสดงเจตนาโดยเสรีของผู้เลือก ตามบทบัญญัติในอนุ (ข)

ทั้งนี้ การมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรีเป็นการยอมรับระบบการเลือกตั้งในฐานะของการสร้างความหมายหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย อันเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

¹⁰⁶ Sarah Joseph, Jenny Schultz and Melissa Castan, *The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials, and Commentary*. Second Edition., pp.650-678.

¹⁰⁷ Gregory H. Fox. 'The Right to Political Participation in International Law' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law*., pp.69-70.

เมืองซึ่งเป็นไปตามรูปแบบของประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม¹⁰⁸ ซึ่งกระบวนการเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดอนาคตร่วมกัน (Popular self-determination)¹⁰⁹

ทั้งนี้ สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรีนั้นเป็นไปตามแนวความคิดว่าด้วยการปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย (The right to democratic governance) อันมีเป้าหมายหนึ่งเพื่อดูแลตรวจตราการเลือกตั้ง โดยที่การเลือกตั้งจะต้องมีเสรีภาพและความเท่าเทียมกันในการเลือกตั้ง¹¹⁰ ดังนั้น การจัดการเลือกตั้งที่ปราศจากเสรีภาพและความเท่าเทียมกัน ถือได้ว่าเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศในทางหนึ่งด้วย

นอกจากสิทธิข้างต้นแล้ว การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องดำเนินการมีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผล ส่งผลให้เกิดการจำกัดอายุสำหรับบุคคลที่สามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ เช่น ความสามารถทางด้านร่างกาย ความสามารถทางการศึกษา ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เป็นต้น ทั้งนี้ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะต้องควบคู่ไปกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (Freedom of expression) ซึ่งต้องได้รับการคุ้มครองเช่นกัน นำมาซึ่งการลงคะแนนที่มีคุณภาพ กระบวนการเลือกตั้งต้องดำเนินไปอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ โดยมีกฎหมายควบคุมการเลือกตั้งที่ชัดเจนเพื่อยืนยันการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพจะได้รับการรับรอง

จากการพิจารณาระบบการเลือกตั้งทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกแล้ว พบว่า การเลือกตั้งต้องมีเสรีภาพ เกิดความเท่าเทียมและถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งต้องประกอบไปด้วยหลักการดังต่อไปนี้¹¹¹ *ประการแรก* การลงคะแนนที่เป็นสากลและเท่าเทียม *ประการที่สอง* การลงคะแนนแบบลับ *ประการที่สาม* ระยะเวลาในการเลือกตั้งที่เหมาะสม และ*ประการสุดท้าย* การปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อผู้ลงคะแนน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

นอกจากนี้ การลงประชามติเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงอย่างเสรี จะพบว่ากระบวนการลงประชามติเป็นกระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะ (Popular consultation) โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติที่สำคัญต่อนโยบายของรัฐ ตัวอย่างเช่น การออกเสียงเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยมีเป้าหมายเพื่อการเป็นรัฐเอกราช ซึ่งกระบวนการลงประชามติต้องแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงของปวงชนที่เป็นประชาธิปไตย การยอมรับจากรัฐแม่ รวมทั้งสถานะทางกฎหมาย¹¹² ดังนั้น การลงประชามติจึงเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมือง

¹⁰⁸ Jure Vidmar. *Democracy and State Creation in International Law.*, p.23.

¹⁰⁹ Gregory H. Fox and Brad R. Roth. 'Introduction: the Spread of Liberal Democracy and its Implication for International Law' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law.*, p.14.

¹¹⁰ Jure Vidmar. *Democracy and State Creation in International Law.*, p.38.

¹¹¹ Gregory H. Fox. 'The Right to Political Participation in International Law' in Gregory H. Fox and Brad R. Roth.(eds). *Democratic Governance and International Law.*, pp.69-70.

¹¹² Jure Vidmar. *Democracy and State Creation in International Law.* Ph.D. Thesis, University of Nottingham, 2009, pp.230-231.

อย่างไรก็ตาม กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองมักจะได้รับการบังคับใช้อย่างเข้มข้นก็ต่อเมื่อเกิดความขัดแย้งภายในรัฐ และในกรณีที่มีความขัดแย้งภายในรัฐอย่างรุนแรง ซึ่งถ้าความขัดแย้งมีความรุนแรงถึงขนาด กระบวนการสันติภาพและข้อตกลงสันติภาพอาจจะพอเป็นทางออกหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งภายในรัฐได้

2.5 บทนำว่าด้วยกระบวนการสันติภาพและข้อตกลงสันติภาพ

2.5.1 บทนำว่าด้วยกระบวนการสันติภาพ

กระบวนการสันติภาพเป็นวิธีการในการจัดการความขัดแย้งมายาวนาน¹¹³ ทั้งนี้ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา กระบวนการสันติภาพได้มีการขยายตัว (The proliferation of peace process) ภายใต้อนธิสัญญาสันติภาพ¹¹⁴ ซึ่งสนธิสัญญาสันติภาพกลายเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการลดความขัดแย้งของรัฐ ระหว่างรัฐหรือลดความขัดแย้งภายในรัฐ¹¹⁵ โดยที่ไปที่มาของคำว่าสันติภาพ (Peace) มาจากคำในภาษาละตินคือ "*pacim*" หรือ "*pax*" มีความหมายว่า "สนธิสัญญาสันติภาพ" (Treaty of peace) อันจะนำมาซึ่งความสงบสุขและการปราศจากสงคราม¹¹⁶ ทั้งนี้ งานศึกษาของ Christine Bell ได้ศึกษาสนธิสัญญาสันติภาพจำนวนมากและเรียกกฎหมายเหล่านี้ว่า กฎหมายว่าด้วยการสร้างสันติภาพ (The law of peacemaker)

กฎหมายว่าด้วยการสร้างสันติภาพตามคำนิยามของ Christine Bell หมายถึง กฎหมายที่ได้รับการบัญญัติหรือสร้างขึ้นมาจากการเจรจาต่อรอง จนเกิดเป็นข้อตกลงสันติภาพอันเป็นกฎหมายสำหรับนักสันติวิธี หรือที่เรียกว่า "*Lex pacificatoria*" อันเป็นรูปแบบของกฎหมายข้ามชาติ (Transnational law) เกิดจากการนำแนวความคิดสามัญสำนึกร่วมกัน (Shared common sense) และมีผลข้ามพรมแดนของรัฐชาติ ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ใกล้เคียงในทางระหว่างประเทศ ตัว

¹¹³ สนใจประวัติศาสตร์ของกระบวนการสันติภาพที่มีมาก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ดูเพิ่มเติมได้ใน Williamson Murray and Jim Lacey. (eds.). *The Making of Peace: Rulers, States, and the Aftermath of War*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2009). ซึ่งได้อธิบายรายละเอียดของการดำเนินกระบวนการสันติภาพครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์โลกไว้อย่างน่าสนใจ เช่น กระบวนการสันติภาพในเวสต์ฟาเลีย (The Congress of Westphalia) ระหว่างปี ค.ศ. 1643-1648 กระบวนการสันติภาพในเวียนนา กระบวนการสันติภาพในปารีส ค.ศ. 1763 เป็นต้น

¹¹⁴ คำว่า "Peace agreement" ผู้วิจัยถอดความว่า "สนธิสัญญาสันติภาพ" "ข้อตกลงสันติภาพ" สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอใช้คำว่า "ข้อตกลงสันติภาพ" เพื่อให้เป็นการใช้คำในระบบเดียวกัน อันเนื่องมาจากว่า "ข้อตกลงสันติภาพ" ยังมีประเด็นถกเถียงกันในประเด็นเรื่องบุคคลผู้มีอำนาจลงนามในสนธิสัญญาหรือการทำข้อตกลงสันติภาพไม่ได้เกิดจากการกระทำของรัฐทั้งสองฝ่ายหรือมากกว่านั้น จะสามารถมีคำบังคับเป็นกฎหมายระหว่างประเทศได้หรือไม่ หรือการจัดว่า "ข้อตกลงสันติภาพ" เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่

¹¹⁵ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria*, P.5.

¹¹⁶ *Ibid.*, P.82.

กระทำการภาคประชาสังคมและนักการเมืองท้องถิ่น¹¹⁷ จึงจะสามารถทำให้กระบวนการสันติภาพตามข้อตกลงสันติภาพดำเนินการไปได้

เมื่อกล่าวถึงกระบวนการสันติภาพ จะพบว่า เป็นกระบวนการที่พยายามหาทางออกจากสถานการณ์ของความขัดแย้ง และข้อตกลงสันติภาพทำหน้าที่ฟื้นฟูพื้นที่จากสถานการณ์ความขัดแย้ง ทั้งนี้ ในกระบวนการสันติภาพมีการบัญญัติมาตรฐานทางด้านสิทธิมนุษยชนเข้าไปในข้อตกลงสันติภาพ ซึ่งความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นจนนำมาสู่การเกิดขึ้นของกระบวนการสันติภาพนั้น ล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์หรือความขัดแย้งในกลุ่มชาติพันธุ์ โดยกระบวนการสันติภาพเป็นเครื่องมือในการรื้อโครงสร้างอำนาจทางการเมือง การผลิตเปลี่ยนอำนาจในการปกครอง¹¹⁸ ดังนั้น กระบวนการสันติภาพจึงเป็นกระบวนการตัดสินใจแก้ปัญหาความขัดแย้งในช่วงเวลาหนึ่งๆ ผ่านการสนทนาพูดคุย แทนการสร้างความรู้แจ้งโดยตรง¹¹⁹ เช่น การทำสงคราม เป็นต้น

สองทศวรรษที่ผ่านมาสงครามกลางเมืองเกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดกระบวนการสันติภาพและข้อตกลงสันติภาพจำนวนมาก ทั้งนี้ โครงการฟื้นฟูภายหลังสงครามมีจำนวนมากเช่นกัน รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ รัฐบาล กลุ่มทหาร องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสันติภาพด้วย กระบวนการในการสร้างสันติภาพนั้นไม่ได้มีรูปแบบหรือพิมพ์เขียวที่ตายตัว แต่การสร้างสันติภาพจะเกิดแตกต่างกันหลากหลายตามลักษณะและสภาพพื้นที่ ซึ่ง John Darby และ Roger Mac Ginty ได้กำหนดว่าในกระบวนการสันติภาพจะประกอบไปด้วยขั้นตอนหลักๆ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเตรียมการสันติภาพ การต่อรอง ความรุนแรง ข้อตกลงสันติภาพ และการฟื้นฟู รวมถึงสร้างสันติภาพภายหลังความขัดแย้ง (Post-accord peacebuilding and reconstruction)¹²⁰

กระบวนการสันติภาพเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงอำนาจประชาธิปไตย (Democratic access to power) อันเป็นตามกรอบทางด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงการมีศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การปฏิรูปนโยบายและกระบวนการยุติธรรม และกลไกในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กระบวนการสันติภาพนอกจากจะต้องเป็นไปตามกรอบทางด้านสิทธิมนุษยชนแล้ว ต้องเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศได้กำหนดมาตรฐาน

¹¹⁷ Ibid., Pp.288-290.

¹¹⁸ Christine Bell. *Peace Agreements and Human Rights*. (Oxford: Oxford University Press), p.1.

¹¹⁹ Ibid., pp.16-18.

¹²⁰ John Darby and Roger Mac Ginty, 'Introduction: What Peace? What Process?' in John Darby and Roger Mac Ginty (eds.). *Contemporary Peacemaking: Conflict, Peace Processes and Post-war Reconstruction*, 2nd Edition. (London: Palgrave Macmillan, 2008), p.1.

ขั้นต่ำสำหรับสิทธิในทางการเมือง พลเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของปัจเจกชนและปวงชน โดยในกระบวนการสันติภาพจะแบ่งออกเป็นกระบวนการทางนโยบายและกระบวนการในการหาข้อเท็จจริง ซึ่งกระบวนการสันติภาพมีเป้าหมายในการสร้างข้อตกลงสันติภาพ ซึ่งข้อตกลงสันติภาพเกิดขึ้นมาจากการเจรจาอันเป็นรูปแบบที่ในทางกฎหมาย ทั้งนี้ในกระบวนการสันติภาพเองจะมีกลไกการบังคับให้เกิดกระบวนการสันติภาพ

Christine Bell สรุปว่า กระบวนการสันติภาพแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน¹²¹ ได้แก่ กระบวนการก่อนมีการจัดทำข้อตกลงสันติภาพ กระบวนการในการจัดทำข้อตกลงสันติภาพ และกระบวนการในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพ โดยสรุปแล้ว กระบวนการสันติภาพคือกระบวนการในการจัดการความขัดแย้งหรือแก้ไขความขัดแย้งโดยข้อตกลงสันติภาพ ซึ่งข้อตกลงสันติภาพมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.5.2 ข้อตกลงสันติภาพ

ข้อตกลงสันติภาพเป็นเครื่องมือในการเพิ่มมาตรฐานทางด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์ความขัดแย้งหรือการพยายามผลักดันมาตรฐานทางด้านศีลธรรมให้เข้าไปเป็นพื้นฐานในการแก้ไขความขัดแย้ง การผลักดันมาตรฐานทางด้านศีลธรรมเข้าไบนั้น เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมกันและยอมรับเพื่อให้สามารถดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งต่าง ๆ นั้นไม่สามารถยุติได้เพียงกฎหมายในรูปแบบของสนธิสัญญาหรือข้อตกลงสันติภาพเท่านั้น แต่หากเพิ่มศีลธรรมเข้าไปจะทำหน้าที่เพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ของเนื้อหาและจำนวนกลุ่มคนที่เชื่อถือและศรัทธาต่อการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพและกระบวนการสันติภาพ

ทั้งนี้ Jean Arnault ได้ทำการแบ่งข้อตกลงสันติภาพออกเป็น 2 รูปแบบได้แก่ข้อตกลงที่ดี และข้อตกลงที่ไม่ดี ซึ่งข้อตกลงที่ดี หมายความว่า ข้อตกลงที่สามารถใช้ได้ตลอดเวลาของการเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง ส่วนข้อตกลงที่ไม่ดี หมายความว่า ข้อตกลงที่ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ล่าช้า ส่งผลให้กระบวนการสันติภาพล้มเหลว¹²²

ข้อตกลงสันติภาพ ทั้งหลายตกอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายเชิงประจักษ์ กล่าวคือเป็นการลงนามร่วมกันระหว่างตัวกระทำที่เป็นรัฐ (State actors) ตัวกระทำที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state actors) และตัวกระทำในทางระหว่างประเทศ (International actors) ข้อตกลงสันติภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสันติภาพและเป็นผลมาจากกระบวนการสันติภาพในเบื้องต้น¹²³ ข้อตกลงสันติภาพจัดทำขึ้นเพื่ออธิบายกระบวนการสันติภาพอย่างละเอียด เพื่อให้คู่ภาคีกำหนดรายละเอียดที่ปรากฏใน

¹²¹ Christine Bell. *Peace Agreements and Human Rights.*, pp.1-8.

¹²² Jean Arnault. *Good Agreement? Bad Agreement?: An Implementation Perspective.* (Princeton: Center of International Studies, Princeton University, n.d.), p.3.

¹²³ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, Pp.16-19.

ข้อตกลงสันติภาพ โดยรายละเอียดที่จัดทำเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นภายหลังการถกเถียงของบุคคลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นความขัดแย้งอย่างรุนแรงในทางการเมืองและการทหาร ข้อตกลงสันติภาพมีเป้าหมายเพื่อยุติความขัดแย้งทั้งหมด¹²⁴ ดังนั้น ความขัดแย้งจะสามารถยุติได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกระบวนการสันติภาพก็ต้องเกิดมาจากการปฏิบัติตามและการบังคับใช้ ข้อตกลงสันติภาพอย่างเคร่งครัด

กฎหมายว่าด้วยการสร้างสันติให้มีความสำคัญสองประการดังต่อไปนี้ *ประการแรก*คือการดำเนินการให้เกิดกระบวนการสันติภาพ (Peace process) และ*ประการที่สอง*คือข้อตกลงสันติภาพ (Peace agreements) โดยข้อตกลงสันติภาพนี้เองที่ได้รับการตราขึ้นให้เป็นเอกสารทางกฎหมาย กล่าวคือ มีธรรมชาติในทางกฎหมาย (Legal nature) และมีผลบังคับในทางกฎหมาย (Legal binding) ดังนั้น ข้อตกลงสันติภาพจึงได้รับความคาดหวังว่าจะได้มีการบังคับใช้ (Implementation or enforcement) เมื่อมีการบังคับใช้จะทำให้กระบวนการสันติภาพดำเนินการต่อไปได้

ข้อตกลงสันติภาพโดยทั่วไปจะให้ความสำคัญกับการรับรองหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศ ได้แก่ การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม สิทธิมนุษยชน และการใช้กำลังเพื่อรักษาสันติภาพ เป็นต้น กฎหมายว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม เป็นกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อรองรับการเปลี่ยนรูปของรัฐหรือกฎหมายเพื่อรับรองการเปลี่ยนแปลงของรัฐ (State formation) หมายความว่า ข้อตกลงสันติภาพที่ได้รับการรับรองกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรัฐ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรัฐที่เห็นได้ชัดชัดเจนคือการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรัฐในทางการเมือง เช่น การเปลี่ยนแปลงผู้ปกครอง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงจากการรวมศูนย์อำนาจไปเป็นการกระจายอำนาจ เป็นต้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงในมิติอื่น ๆ นั้น อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ชัดเจนเท่ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรัฐ เช่น การเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจอาจจะเป็นเศรษฐกิจที่กำหนดโดยรัฐเป็นระบบเศรษฐกิจที่เปิดให้มีการแข่งขันอย่างเสรี การเปลี่ยนแปลงในมิติทางวัฒนธรรม เช่น การบังคับให้นับถือศาสนาหนึ่งเป็นการเปิดให้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนาใดก็ได้ เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นนอกจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรัฐที่ชัดเจนแล้ว รัฐมีหน้าที่ที่จะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่างๆ ด้วย จึงได้รับการยอมรับว่ารัฐมีความเป็นรัฐประชาธิปไตย (Democratic state)

ข้อตกลงสันติภาพเป็นเครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งและความแตกต่าง เช่น ความขัดแย้งในวิธีคิดทางการเมือง (Left-right conflicts) ความขัดแย้งเกี่ยวกับพวชนพื้นเมือง (Conflicts with indigenous peoples) ความขัดแย้งอันเกิดจากความต้องการแบ่งแยกดินแดน (Secessionist

¹²⁴ Ibid., Pp.48-53.

conflicts) หรือความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ (Ethnic conflicts) เป็นต้น¹²⁵ การเมืองระหว่างประเทศ ถือได้ว่าความขัดแย้งเหล่านี้เป็นเรื่องปกติในทางระหว่างประเทศ ซึ่งการเมืองระหว่างประเทศและกฎหมายระหว่างประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการความขัดแย้งเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงสันติภาพเป็นเครื่องมือตามรูปแบบของสนธิสัญญาที่มีจุดกำเนิดมาจากความร่วมมือในทางการเมืองระหว่างประเทศ เพื่อจัดการกับความขัดแย้งระหว่างประเทศ รวมถึงเข้าไปจัดการความขัดแย้งภายในประเทศ ดังนั้น ข้อตกลงสันติภาพมีลักษณะเฉพาะมากกว่ากฎหมายอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ภายในรัฐ

กล่าวโดยสรุป ข้อตกลงสันติภาพประกอบด้วยข้อความที่กระชับ สร้างกลไกให้เกิดความชอบธรรมในทางระหว่างประเทศ และรายละเอียดของการดำเนินการบังคับใช้ ทั้งนี้ การบังคับใช้ต้องทำให้ได้เสมือนตัวบทที่สะท้อนออกมาจากกระเจงา¹²⁶ กล่าวคือ ข้อตกลงต้องได้รับการบังคับใช้เหมือนตัวบทที่ปรากฏในข้อตกลงต้นฉบับ (Original agreement)

ข้อตกลงสันติภาพได้มีกำหนดกรอบด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีการกำหนดประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ 3 ประการด้วยกัน¹²⁷ ดังนี้

ประการแรก การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อให้เกิดการแบ่งแยกดินแดน (Secession) หรือเรียกร้องความเป็นรัฐใหม่ เช่น การปกครองตนเองเป็นอิสระ (Autonomy) การแบ่งสรรอำนาจ (Power-sharing) การกระจายอำนาจ (Decentralization) และกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ (Devolution) เป็นต้น

ประการที่สอง สถาบันด้านสิทธิมนุษยชน เช่น องค์กรที่มีการบังคับให้มีการปฏิบัติตามกติกา ระหว่างประเทศ การมีศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การกำหนดโครงสร้างสถาบันตำรวจและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาใหม่ มาตรการเพื่อความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น

ประการที่สาม กลไกการดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ผ่านมาแล้ว เช่น คณะกรรมการค้นหาความจริง การจัดตั้งศาลเฉพาะกิจระหว่างประเทศ และการปล่อยตัวนักโทษ เป็นต้น

ตัวอย่างของข้อตกลงสันติภาพที่กำหนดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นหัวใจสำคัญ ได้แก่ the Dayton Peace Agreement ซึ่งกำหนดเป้าหมายที่สำคัญไว้สามประการได้แก่ การป้องกันสิทธิ

¹²⁵ Ibid., Pp.5-14.

¹²⁶ Jean Arnault. *Good Agreement? Bad Agreement?: An Implementation Perspective.*, p.3.

¹²⁷ Christine Bell. *Peace Agreements and Human Rights.*, pp.1-6.

มนุษยชน การใช้กองกำลังเพื่อประกันสิทธิมนุษยชน และการปฏิบัติตามมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ¹²⁸ เป็นต้น

ข้อตกลงสันติภาพ อธิบายแผนการสันติภาพ (Peace plans) ซึ่งจัดทำขึ้นโดยคนกลางหรือผู้ไกล่เกลี่ย (Mediators) ที่ได้รับการยอมรับจากทั้งสองฝ่าย โดยจัดทำขึ้นในขั้นตอนก่อนการเจรจา (Pre-negotiation)¹²⁹ กล่าวคือ ภายหลังจากที่มีการเจรจาในเบื้องต้น จะมีการร่างข้อตกลงสันติภาพ

¹²⁸ James Sloan, 'The Dayton Peace Agreement: Human Rights Guarantees and their Implementation', *The European Journal of International Law*, Vol.7, (1996): pp.207-225.

¹²⁹ เมื่อพิจารณาจากบริบททางประวัติศาสตร์แล้ว จะพบว่า ข้อตกลงสันติภาพมีรูปแบบที่เป็นทางการคือการลงนามระหว่างรัฐและตัวกระทำที่ไม่ใช่รัฐ และมีองค์ประกอบในข้อตกลงสันติภาพคือ อาธิปไตย ผลลัพธ์ของสันติภาพและมิตรภาพที่จะเกิดขึ้น กระบวนการดำเนินการสำหรับข้อพิพาทในทางการเมืองและในยามสงคราม สาเหตุอันเกี่ยวข้องมาถึงสภาพทางการเงินของรัฐ เศรษฐกิจ และกระบวนการยุติธรรม การนิโทษกรรม การปล่อยตัวผู้ต้องหาและการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพ เงื่อนไขเหล่านี้เรียกว่า "ความขัดแย้งในเชิงโครงสร้าง" เป็นสาเหตุหรือว่าประเด็นสำคัญในการนำมาสู่การเจรจาเพื่อหาทางออกจากปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน อันอาจจะคลี่คลายไปได้มากขึ้นอยู่กับคู่ภาคีที่เข้าร่วมการเจรจาจะเปิดเผยให้เห็นปัญหาและมีข้อเรียกร้องระหว่างการดำเนินการเจรจาอย่างไร ซึ่งสถานการณ์ความขัดแย้งในแต่ละพื้นที่ก็ที่มีความแตกต่างกันออกไป และการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งในเชิงโครงสร้างขึ้นอยู่กับแต่ละคู่ความขัดแย้งจะนำเสนอออกมาอย่างไรและมากน้อยพอที่จะนำมาสู่การแก้ปัญหาที่ชัดเจนได้หรือไม่ เพราะว่าความขัดแย้งเหล่านี้เป็นความขัดแย้งที่คู่ขัดแย้งรู้และมีการเรียกร้องความต้องการเสมอมาในระยะเวลาก่อนการเจรจา การเจรจาอาจจะเป็นเพียงการนำความขัดแย้งเข้ามาสู่โต๊ะเจรจาและหาทางออกจากปัญหาร่วมกัน ซึ่งขั้นตอนนี้เรียกว่า "ขั้นตอนก่อนขั้นตอนการเจรจา" และ "ขั้นตอนการเจรจา"

ข้อตกลงก่อนขั้นตอนของการเจรจา (Pre-negotiation) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการสันติภาพ (Peace process) คือขั้นตอนที่พยายามนำผู้ที่เกี่ยวข้องหรือวงชนทุกฝ่ายเข้ามาร่วมในโต๊ะเจรจา (The negotiating table) เพื่อตกลงยอมรับเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งระหว่างการจัดทำความตกลงในพื้นที่ก็ต้องดำเนินการลดจำนวนการยิง ซึ่งการยิงโดยปกติแล้วจะใช้พื้นที่ในสนามรบมากกว่า การเจรจา การเข้าร่วมการเจรจาเป็นไปตามรูปแบบตาต่อตา (Face to face) หรือที่เรียกว่า "การเจรจาอย่างใกล้ชิด" (Proximity negotiation) เพื่อให้เกิด "ข้อตกลงก่อนเจรจา" (Pre-negotiation agreements) เป็นข้อตกลงที่กำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไร มีประเด็นอะไรในความขัดแย้ง การพบปะพูดคุยจะมีความถี่เท่าไร และเป้าหมายคืออะไร โดยในขั้นตอนนี้การเข้าร่วมของภาคประชาสังคม (Civil society) จะมีส่วนสำคัญในการเริ่มดำเนินการเพราะสร้างความชอบธรรมให้กับการดำเนินการ ก่อให้เกิดการยอมรับ มีเป้าหมายในการช่วยเหลือและเข้าร่วมกระบวนการและนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ตัวอย่างของข้อตกลงก่อนขั้นตอนการเจรจา เช่น The Harare Declaration, 1989 ,Tashkent Declaration, Peace Agreement between the Government of the Republic of Sierra Leon and the Revolutionary United Front of Sierra Leon (Abidjan Accord), 1996, Peace Agreement between the Government of the Republic of Sierra Leon and the Revolutionary United Front of Sierra Leon (Lomé Accord), 1999, the Joint Understanding on Humanitarian Pause for Aceh, 2000, Cessation of Hostilities Framework Agreement Between Government of the Republic of Indonesia and the Free Aceh Movement, 2002 เป็นต้น

การเจรจาในรูปแบบตาต่อตา หรือการเจรจาอย่างใกล้ชิด คู่ภาคีจะต้องยืนยันการเข้าร่วมการเจรจา เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางทหาร กล่าวคือระหว่างการดำเนินการบนโต๊ะเจรจาดำเนินการตกลงกันว่าจะไม่เกิดสงครามขึ้นระหว่างการเจรจา รวมทั้งการกำหนดประเด็นในการเจรจาเพื่อให้คู่เจรจาได้ต่อรองในประเด็นเช่นว่า รวมถึงการพยายามสร้างเงื่อนไขทั้งหมดให้ครบถ้วนในระหว่างการเจรจา ทั้งนี้กระบวนการนี้จะสามารถดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อคู่เจรจาได้รับอนุญาตให้กลับมาเข้าสู่กระบวนการเจรจา คู่เจรจาได้รับการปล่อยตัวจากการคุมขัง หรือเป็นอิสระจากการควบคุม

นอกจากนี้แล้ว ข้อตกลงก่อนขั้นตอนของการเจรจา (Pre-negotiation) เป็นกระบวนการที่หาประเด็นร่วมกันของแต่ละตัวกระทำในกระบวนการนี้ อันถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการหรือเป็นจุดสิ้นสุดของกระบวนการหากไม่สามารถหาประเด็นปัญหาร่วมกันได้ กระบวนการนี้จะเริ่มจากการหาผู้เข้าร่วมกระบวนการและการกำหนดว่าจะให้เข้าร่วมในสถานะใด อย่างไรก็ตาม

เพื่อให้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนเรียกว่าขั้นตอนการจัดทำข้อตกลงสันติภาพ ซึ่งคือผลสรุปทั้งหมดในช่วงระยะเวลาก่อนการดำเนินการสันติภาพ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นข้อตกลงสันติภาพและการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพ เพื่อให้เกิดคำประกาศหลักการ

ข้อตกลงกระบวนการสันติภาพจะมีการกำหนดคำประกาศหลักการ (Declaration of Principles: DoP) คือการกำหนดหลักการต่างๆที่จะต้องปฏิบัติตาม อันประกอบไปด้วยตัวบทที่ปรากฏในข้อตกลง รวมถึงภาคผนวกต่างๆ ซึ่งคำว่า "Principles" เป็นคำที่แสดงให้เห็นว่าข้อตกลงกระบวนการสันติภาพนี้ได้บัญญัติหลักการอันเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติไว้ ซึ่งจะนำมาซึ่งการบังคับใช้ต่อไป กล่าวคือคำประกาศหลักการเป็นกฎเกณฑ์ที่จะใช้โดยทั่วไปในข้อตกลงสันติภาพ เช่น ความโปร่งใส ประชาธิปไตย การตรวจสอบถ่วงดุล เป็นต้น

จากขั้นตอนก่อนการเจรจาที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มีหลายชนชาติที่ใช้เวลาในการดำเนินการในขั้นตอนดังกล่าวเป็นเวลานาน ยกตัวอย่างเช่น โครเมีย (Crimea) มาเซโดเนีย (Macedonia) และไอร์แลนด์เหนือ (the Northern Ireland)¹³⁰ เป็นต้น ในกรณีของไอร์แลนด์เหนือต้องใช้ the Good Friday Agreement เป็นเครื่องมือสำคัญ เพราะทำให้เกิดจากการต่อรองจากเจ้าอาณานิคมอังกฤษเป็นระยะเวลานาน และเผชิญปัญหาอีกหลายประการเช่นกันในการบังคับใช้ เช่น คนกลุ่มน้อยซ้ำซ้อน (Double minority) เป็นต้น¹³¹

นอกจากข้อตกลงกระบวนการสันติภาพแล้ว ข้อตกลงสันติภาพยังประกอบไปด้วยกรอบความตกลง (Framework agreement) หรือกรอบเนื้อหา (Substantive agreement) จัดทำขึ้นเพื่อยืนยันการลดกำลังทหาร และการลดการเคลื่อนย้ายผู้คน อันเป็นเป้าหมายสำหรับการหยุดความรุนแรงทางการทหาร และภายใต้กรอบความตกลงนี้เองยังเชื่อมโยงไปสู่กรอบการร่างรัฐธรรมนูญ โดยมีการวางกรอบโครงสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญเองยังกำหนดการตรวจสอบทั้งกระบวนการร่าง และการดำเนินการตรวจสอบภายในโครงสร้างรัฐธรรมนูญ การ

ข้อตกลงขั้นตอนของการเจรจาอาจจะมีขั้นตอนก่อนหน้านี้ที่เรียกว่า "ขั้นตอนขั้นแรกก่อนการเจรจา" (Pre-negotiations) เพื่อกำหนดและรวบรวมคู่ขัดแย้งทั้งหมด เช่น ทหารหรือกองกำลังกลุ่มต่างๆ เพราะถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมากที่สุดในความขัดแย้ง เป็นต้น ดังนั้น เมื่อขั้นตอนก่อนการเจรจาเสร็จสิ้นจะนำมาซึ่งข้อตกลงก่อนเจรจา

"ข้อตกลงก่อนเจรจา" (Pre-negotiation agreements) จะให้ความสนใจในขั้นตอนของการเจรจา การกลับมาเข้าร่วมเจรจาของผู้ที่ถูกขับออกไปจากรัฐ (The return of negotiators from exile) การปล่อยผู้ที่ถูกควบคุมตัว การเป็นอิสระจากการคุมขัง การไม่นำไปสู่สงครามในระหว่างการเจรจา จากนั้นจึงลงรายละเอียดด้วยการกำหนดกระบวนการสันติภาพ อันประกอบไปด้วยการกำหนดระยะเวลา การกำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเจรจา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเจรจา สถานที่และผู้เข้าร่วมเจรจา เมื่อมีการตกลงเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงเรียกว่า "ข้อตกลงกระบวนการสันติภาพ" (Peace process agreements) อ้างจาก Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, pp.53-77.

¹³⁰ John Parker, 'Reflections on Implementation Mechanisms of Selected Autonomy, Self-Rule and Similar Arrangements', in Miek Boltjers. *Implementing Negotiated Agreements: The Road Challenge to Intrastate Peace.* (The Hague: TMC Asser Press, 2007), pp.73-79.

¹³¹ Denis Haughey. 'The Implementation of the Good Friday in Northern Ireland', in Miek Boltjers. *Implementing Negotiated Agreements: The Road Challenge to Intrastate Peace.* (The Hague: TMC Asser Press, 2007), pp.6-8, pp.34-42.

กำหนดการเลือกตั้ง การกำหนดการเลือกตั้งโดยการตรวจสอบจากสถาบันทางกฎหมายและสิทธิมนุษยชน อันเรียกว่า "ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ" (Comprehensive peace agreements) ดังนั้นข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จนั้นเป็นข้อตกลงรวบยอดทุกทุกข้อตกลงเข้าด้วยกันเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติ

ตัวอย่างของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ¹³² ได้แก่ Peace Agreement Uganda 2002 Comprehensive Peace Agreement Liberia 2003 Comprehensive Peace Agreement Sudan 2005 Comprehensive Peace Agreement Nepal 2006 และ Darfur Peace Agreement 2006

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ จะไม่ปรากฏเอกสารหรือข้อตกลงเพียงฉบับเดียว แต่จะเกิดจากความตกลงหลายฉบับมารวมเข้าด้วยกัน โดยข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจะได้รับการลงนามจากคู่ภาคีทุกฝ่าย การกล่าวถึงสาเหตุของความขัดแย้ง รวมถึงกำหนดวิธีการในการบังคับใช้ ส่วนกรอบข้อตกลงสันติภาพ (Framework/ Partial agreements) เป็นความตกลงในหลักการเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เช่น ข้อตกลงในเรื่องการแบ่งสรรอำนาจ (Power-sharing agreement) กรอบการพัฒนาความตกลงในข้อตกลงสันติภาพ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือในการบังคับตามข้อตกลงสันติภาพต้องได้รับความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นตัวกระทำการภายในและภายนอก กล่าวคือ ตัวกระทำการภายในหากแสดงความร่วมมือจะเข้าร่วมข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จแล้วจะก่อให้เกิดความชอบธรรมภายใน (Domestic legitimacy) การดำเนินการทางการเมือง (Political influence) และอำนาจในการดำเนินการเลือกตั้ง (Electoral power) เฉกเช่นเดียวกัน ตัวกระทำการในทางระหว่างประเทศจะส่งผลให้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จเกิดความชอบธรรมในทางระหว่างประเทศ (International legitimacy)¹³³ ถึงแม้ว่าข้อตกลงสันติภาพจะไม่ได้ลงนามโดยรัฐทั้งสองฝ่าย แต่ก็ได้รับการลงนามจากรัฐที่สามในฐานะของผู้สังเกตการณ์ ย่อมถือได้ว่าเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ

ความชอบด้วยกฎหมายของข้อตกลงสันติภาพ (The legality of peace agreements) มี 3 ประการดังนี้¹³⁴

ประการแรก ข้อตกลงสันติภาพต้องจัดทำและยอมรับในระดับท้องถิ่นด้วย พร้อมทั้งเป็นต้นแบบในการจัดสรรอำนาจเพื่อให้ไปถึงท้องถิ่น ข้อตกลงสันติภาพต้องสร้างรูปแบบ "การระหว่างประเทศแบบเสรีนิยม" (Liberal internationalist) กล่าวคือ กำหนดให้รูปแบบในการดำเนิน

¹³² Oliver Rambotham, Tom Woodhouse and Hugh Miall. Contemporary Conflict Resolution: The Prevention, Management and Transformation of Deadly Conflicts. 3rd Edition. (London: Polity Press, 2011), pp.172-173.

¹³³ Jean Arnault. Good Agreement? Bad Agreement?: An Implementation Perspective., pp.7-11.

¹³⁴ Christine Bell. On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria., p.22.

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเสรี และข้อตกลงสันติภาพจะต้องนำหลักเกณฑ์ที่ยอมรับในระดับสากลทำให้เป็นกฎหมายภายในที่เรียกว่า กฎหมายมหาชน (International public law)¹³⁵

ประการที่สอง ข้อตกลงสันติภาพเป็นส่วนผสมระหว่างเอกสารระหว่างประเทศ เอกสารภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ อันเกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งและทางออก ซึ่งเกิดจากการผสมผสานระหว่างรูปแบบของกฎหมายสนธิสัญญาซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายภายใน

ประการที่สาม ข้อตกลงสันติภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งกระบวนการสันติภาพอันมีส่วนสำคัญต่อการเปลี่ยนผ่านความขัดแย้ง ทั้งสองส่วนนี้ไม่สามารถแยกปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และดำเนินการร่วมกันให้เป็นกระบวนการเดียวกัน

ข้อตกลงสันติภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากฎหมายว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม โดยส่งผลกระทบต่อบรรทัดฐานกฎหมายสิทธิมนุษยชน และเปลี่ยนแปลงการตีความเกี่ยวกับบรรทัดฐานการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม กล่าวคือ การพัฒนาหลักการเรื่องการกำหนดอนาคตตนเองในฐานะของบรรทัดฐานในทางระหว่างประเทศ (International norm)

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาบรรทัดฐานในทางระหว่างประเทศแบ่งออกเป็นสองส่วน โดยส่วนแรกเป็นบรรทัดฐานด้านเนื้อหา (International Substantive Norm) กล่าวคือ เป็นการพัฒนาในเชิงเนื้อหาที่ว่าด้วย แนวความคิด ทฤษฎีและหลักการ และส่วนที่สองคือ บรรทัดฐานด้านกระบวนการ (International Procedural Norm) กล่าวคือ เป็นการพัฒนาในเชิงบรรทัดฐานด้านกระบวนการคือการนำแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่ได้รับการพัฒนานั้นไปปฏิบัติ การพัฒนาแนวความคิด และทฤษฎีอาจเกิดขึ้นไปพร้อมๆกับการนำไปปฏิบัติ แล้วนำการปฏิบัติเหล่านั้นกลับมาเพื่อพัฒนาทฤษฎีต่อไป นับจากการพังทลายลงของลัทธิล่าอาณานิคมจะเห็นบรรทัดฐานระหว่างประเทศได้รับการพัฒนาไปทั้งสองพร้อมๆกันเสมอมา และยังไม่พบจุดสิ้นสุดของการพัฒนาเหล่านี้

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้รับการให้นิยามใหม่ว่าเป็น "บรรทัดฐานด้านกระบวนการ" (Procedural norm) คือการกำหนดอนาคตตนเองจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆส่วนที่จะมีผลกระทบต่อตนเอง รวมถึงสิทธิที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอนาคตของตนเอง¹³⁶ กล่าวคือ ในอดีตที่ผ่านมาจากยุคการล่าอาณานิคม องค์การสหประชาชาติโดยคณะมนตรีภาวะทรัสตีจะทำหน้าที่ในการเกิดการปฏิบัติตาม เสมือนหนึ่งได้เป็นผู้ทำหน้าที่หยิบยื่นการกำหนดอนาคตตนเองให้แก่ประเทศอาณานิคมหรือประเทศที่เคยตกเป็นเมืองขึ้น แต่บรรทัดฐานใหม่ด้านกระบวนการ คือ การที่ประชาชนหรือปวงชนต้องการกำหนดอนาคต

¹³⁵ สนใจแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ International Public Law ดูเพิ่มเติมได้ที่ Ellen Hey, 'International Public Law' *International Law FORUM du droit international* , 6 (2004), Pp.149-162.

¹³⁶ Jan Klabbers, 'The Right to be Taken Seriously: Self-determination in International Law' *Human Rights Quarterly* 28(1), (2006) : P.189.

ตนเองผ่านการสร้างกระบวนการการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมและการเข้าไปมีส่วนร่วม ซึ่งกระบวนการที่ทำให้เกิดบรรทัดฐานใหม่เป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ โดยประชาชนสร้างเครื่องมือที่เรียกว่าข้อตกลงสันติภาพและกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้¹³⁷ รวมถึงการกำหนดสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนไว้ด้วย ซึ่งประเภทต่างๆของข้อตกลงสันติภาพซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม แสดงให้เห็นดังรายละเอียดตามตารางแสดงระบบการจัดแบ่งข้อตกลงสันติภาพ¹³⁸ ต่อไปนี้

¹³⁷ Francesc Vendell. 'Implementation of Autonomy and Self-Determination Arrangements', in Miek Boltjers. *Implementing Negotiated Agreements: The Road Challenge to Intrastate Peace*. , pp.203-204.

¹³⁸ ปรับปรุงจาก Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria*, P.66.

ตารางที่ 1 แสดงระบบการจัดแบ่งข้อตกลงสันติภาพ

ประเภทข้อตกลงสันติภาพ	เนื้อหาในข้อตกลงสันติภาพ	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
ข้อตกลงก่อนเจรจา (Pre-negotiation agreements)	<ul style="list-style-type: none"> • ก่อนข้อตกลงเบื้องต้น (Pre-preliminary agreement) กล่าวคือมีการกำหนดบริบทของปัญหาร่วมกัน (Context setting) • ข้อตกลงเบื้องต้น (Preliminary agreement) กล่าวคือข้อตกลงเพื่อที่จะตกลง (Agreement to agree) • ข้อตกลงก่อนเจรจา (Pre-negotiation agreements) กล่าวคือเป็นข้อตกลงว่าด้วยการบริหารจัดการกระบวนการ (Management of process) 	<ul style="list-style-type: none"> • การยอมรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
กรอบความตกลง (Framework agreement) หรือกรอบเนื้อหา (Substantive agreement)	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อตกลงแม่บท (Road agreement) กล่าวคือเป็นข้อตกลงที่วางหลักการและกระบวนการ (Principles and process) • ข้อตกลงย่อย (Partial agreement) และพิธีสาร (Protocols) เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักในการความขัดแย้งและทางออกจากความขัดแย้ง • ข้อตกลงเบ็ดเสร็จ (Comprehensive agreement) เป็นข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทั้งหมด • Dyad agreement เป็นความตกลงที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง <ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อตกลงในช่วงเวลาว่าง (Interim agreements หรือ Repeat agreements) เป็นข้อตกลงที่กำหนดภาคีคู่ขัดแย้ง และการลดความขัดแย้งในช่วงเวลาว่าง ▪ ข้อตกลงข้างเคียง (Sub หรือ side agreements) เป็นข้อตกลงเพื่อเพิ่มพูนข้อตกลงเบ็ดเสร็จในประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การกลับคืนของผู้ลี้ภัย (Refugee return) ด้วยหน่วยงานที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาแนวคิดว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
ข้อตกลงการบังคับใช้ (Implementation agreements)	<ul style="list-style-type: none"> • ข้อตกลงการบังคับใช้ (Implementation agreements) กล่าวคือเป็นข้อตกลงที่ให้ความสนใจในประเด็นการตรวจสอบ (Verification) และตรวจตรา (Monitor) ให้มีการปฏิบัติตามข้อตกลงทั้งหมด 	<ul style="list-style-type: none"> • เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงสันติภาพต้องอาศัยตัวกลางหรือผู้ไกล่เกลี่ย รวมถึงการติดตามการบังคับใช้ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ว่ามีประสิทธิภาพมากแค่ไหน ต้องดำเนินงานโดยตัวกลางและผู้ไกล่เกลี่ยเองที่มีอำนาจเต็มในการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพนั้น

ตัวกลางหรือผู้ไกล่เกลี่ย (Mediators)¹³⁹ เป็นบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรที่มีความเป็นกลางเที่ยงธรรมและได้รับการยอมรับจากภาคีคู่ขัดแย้ง บทบาทนี้จะดำเนินการโดยเลขาธิการขององค์การสหประชาชาติหรือผู้แทนเลขาธิการขององค์การสหประชาชาติ และองค์การชำนาญการพิเศษอื่นๆ ขององค์การสหประชาชาติ เช่น the United Nations High Commission for Refugees (UNHCR) , the United Nations International Children's Emergency Fund (UNICEF), the United Nations Development Program (UNDP), the United Nations Development Fund for Women (UNIFEM) , Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR) , the United Nations Office of Political Affairs (UNDOA), the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) และกองกำลังรักษาสันติภาพ

นอกจากองค์การระหว่างประเทศแล้ว องค์กรส่วนภูมิภาคมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยด้วย เช่น สหภาพยุโรป (European Union: EU), สหภาพแอฟริกา (African Union: AU),

¹³⁹ Jean Arnault. *Good Agreement? Bad Agreement?: An Implementation Perspective.*, pp.17-18.; Miek Boltjers. 'The Implementation Challenge in Intrastate Peace Process: an Analysis', in Miek Boltjers. *Implementing Negotiated Agreements: The Road Challenge to Intrastate Peace.*, pp.6-8, pp.34-42.

ข้อตกลงสันติภาพโดยทั่วไปได้กำหนดบทบาทของคู่ภาคีที่สามไว้ดังนี้ *ประการแรก* คู่ภาคีฝ่ายที่สามารถบังคับตามพันธกรณีตามข้อตกลงสันติภาพ *ประการที่สอง* คู่ภาคีฝ่ายที่สามเข้าร่วมเจรจาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการกระบวนการสันติภาพ และ *ประการที่สาม* คู่ภาคีฝ่ายที่สามสามารถดูแลระบบต่างๆของสถาบันภายในของช่วงเวลาในระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน Christine Bell ได้กำหนดกรอบการดำเนินการสำหรับคู่ภาคีฝ่ายที่สามดังนี้

1. คู่ภาคีฝ่ายที่สามมีอำนาจอันชอบธรรมในการบังคับตามข้อตกลง การเจรจาเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า และมีภาระในการดำเนินการตรวจสอบกระบวนการต่างๆที่ดำเนินการโดยท้องถิ่น
2. คู่ภาคีฝ่ายที่สามมีอำนาจตามกฎหมายดังต่อไปนี้
 - ก. ได้รับการยอมรับจากคู่ภาคีตามข้อตกลงสันติภาพที่จะกระทำการกำหนดอนาคตตนเอง
 - ข. ได้รับมอบอำนาจจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติภายใต้หมวด 4 และหมวด 7 ของกฎบัตรสหประชาชาติ เป็นพื้นฐานในเรื่องการยอมรับและอำนาจในการบังคับใช้ให้เกิดการดำเนินการและการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเพื่อนำไปสู่ทางออก
3. กฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ กฎหมายสิทธิมนุษยชนและหลักการตามกฎหมายรัฐธรรมนูญภายใน ต้องอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามมาตรฐาน ภายใต้ภาระความรับผิดชอบของคู่ภาคีฝ่ายที่สามโดยกระทำการในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน การดำเนินการตีความและการบังคับใช้ข้อตกลงให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ตามการกระทำของคู่ภาคีฝ่ายที่สาม อย่างไรก็ตาม
 - ก. คู่ภาคีฝ่ายที่สามในฐานะของตัวกระทำการดำเนินการตามธรรมาภิบาล (Governance) และต้องดำเนินการตามพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามภาระความรับผิดชอบต้องบรรลุผลสำเร็จ
 - ข. คู่ภาคีฝ่ายที่สามในฐานะของตัวกระทำการดำเนินการตามธรรมาภิบาล (Governance) และต้องดำเนินการตามกฎหมายภายในและกระบวนการทางการเมือง อย่างไรก็ตามภาระความรับผิดชอบต้องบรรลุผลสำเร็จ อ้างจาก Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, p.260.

Commonwealth of Independent States (CIS), Economic Community of West African States (ECOWAS), องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา (Intergovernmental Authority on Development: IGAD), Organization of American States (OAS), Organization of Islamic Conference (OIC), Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) และ the South African Development Community (SADC) เป็นต้น

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในส่วนภูมิภาคหรือองค์การในระดับภูมิภาคที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในพื้นที่ข้างเคียงจะได้รับความสำคัญในอันดับแรก เพราะถือว่าเป็นตัวกลางที่มีความใกล้ชิดกับปัญหา หรือบางครั้งเข้าร่วมในฐานะของคู่ภาคีที่สาม (Third parties) พร้อมทั้งมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง เช่น การรับรู้ถึงปัญหาความขัดแย้งอย่างใกล้ชิดในขั้นตอนของการกำหนดความขัดแย้ง และขั้นตอนการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงองค์การในระดับภูมิภาคสามารถที่จะช่วยเหลือในด้านทรัพยากรในการบังคับให้ปฏิบัติตามได้ เช่น การเคลื่อนย้ายกำลังทางทหาร การช่วยเหลือด้านการเงิน การช่วยเหลือทางด้านสังคมและมนุษยธรรม เป็นต้น¹⁴⁰ คู่ภาคีที่สามในสนธิสัญญาสันติภาพ อาจจะใช้คำที่แตกต่างกันออกไป เช่น พยาน (Witness) ผู้ประกัน (Guarantors) ผู้เฝ้าสังเกตการณ์ (Observer) ผู้ประกันทางศีลธรรม (Moral guarantors) หรือคนนอก (Outsider) เป็นต้น บทบาทที่สำคัญของคู่ภาคีที่สามคือการลงนามในข้อตกลงสันติภาพ การเข้าร่วมเจรจา เมื่อลงนามในข้อตกลงสันติภาพแล้วจะพบว่าผู้ประกันหรือคู่ภาคีที่สาม จะมีอำนาจกระทำการเต็มที่ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับสถานการณ์ภายในมากกว่าตัวกระทำการตัวอื่นๆ¹⁴¹ ซึ่งผู้ไกล่เกลี่ยหรือตัวกลางมีบทบาทสำคัญในการรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน เพราะว่าได้ได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการรับรองรัฐใหม่อย่างรวดเร็ว

นอกจากกลุ่มผู้ไกล่เกลี่ยหรือคนกลางซึ่งเป็นองค์การหรือหน่วยงานในทางระหว่างประเทศแล้ว ยังมีกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มประเทศที่เป็นกลางในฐานะของการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน (Common good) กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในประเทศ (Non-governmental organizations: NGOs) และกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ (International non-governmental organizations: INGOs) ภาคประชาสังคม (Civil society) เป็นต้น ถ้าหากทุกกลุ่มเข้าร่วมมือแล้วจะทำให้การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จประสบความสำเร็จ เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน¹⁴² ทั้งนี้ Chistin Chinkin ได้พยายามผลักดันประเด็นเรื่องบทบาทของผู้หญิงในการดำเนิน

¹⁴⁰ Ibid., Pp.69-71.

¹⁴¹ Ibid., Pp.176-177.

¹⁴² Ibid., Pp.72-76.

กระบวนการสันติภาพไว้¹⁴³ อย่างไรก็ตาม ได้เกิดวิกฤตศรัทธาในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพ¹⁴⁴ ทั้งนี้ มีการเรียกร้องให้มีความรับผิดชอบ (Accountability) จากคู่ภาคีฝ่ายที่สามในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพ

นอกจากบทบาทหน้าที่ของคู่ภาคีฝ่ายที่สามแล้ว ข้อตกลงสันติภาพมีเป้าหมายสำคัญในการยุติสงคราม โดยมีวิธีการสำคัญด้วยกัน 3 วิธีซึ่งต้องดำเนินการไปพร้อมๆกัน ได้แก่ การให้คำนิยามใหม่สำหรับรัฐ (State redefinition) การกระจายของอำนาจ (Disaggregation of power) และการเคลื่อนย้ายของอำนาจ (Dislocation of power) นับได้ว่าการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมแบบผสมผสาน (Hybrid self-determination) มาปฏิบัติ¹⁴⁵ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การให้คำนิยามรัฐใหม่ (State redefinition) เป็นการเปลี่ยนความหมายของรัฐตามข้อตกลงสันติภาพ เพื่อให้รัฐใหม่กระทำการต่างๆโดยมีความชอบธรรมมากกว่ารัฐเดิม การให้ความหมายของรัฐอีกครั้งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของรัฐ (Nature of states) และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อรัฐธรรมนูญด้วย ทั้งนี้ การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญฉบับที่จะบังคับใช้จริงต้องยอมรับหลักการความเป็นประชาธิปไตย การเสนอแนะแนวทางการตัดสินใจดำเนินนโยบายสาธารณะโดยประชาชนภายในรัฐเพื่อปรับความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างปวงชนภายในรัฐกับรัฐเอง อย่างไรก็ตาม รัฐที่ได้รับการนิยามความหมายขึ้นมาใหม่เป็นรัฐที่ยอมรับแนวความคิดเรื่องภาระความรับผิดชอบในระบอบประชาธิปไตย (Democratic accountability) รวมถึงการปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมถึงการร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตย (Democratic constitutionalism) ขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับหลักการต่างๆเหล่านี้

การกระจายของอำนาจ (Disaggregation of power) หมายถึง การนิยามความโปร่งใสในการทำงานของรัฐ กล่าวคือ เปิดให้มีการตรวจสอบการกระทำของรัฐ การเปิดให้มีการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Effective participation) มีการเปลี่ยนแปลงสถาบันต่างๆภายในรัฐให้เกิดความชอบธรรม (Legitimacy)

การเคลื่อนย้ายของอำนาจ (Dislocation of power) การกระทำของรัฐจะเป็นไปโดยการใช้อำนาจอธิปไตยแบบอัตโนมัติ (Automatic sovereignty) และเพื่อให้เกิดบูรณภาพแห่งดินแดน (Territorial integrity) เป็นสำคัญ แต่การเคลื่อนย้ายของอำนาจทำให้อำนาจอธิปไตยมีความเลือนลาง (Blurring sovereignty) และยอมรับการสนับสนุนในระดับระหว่างประเทศ (International supervision)

¹⁴³ Christin Chinkin, 'Gender, Human Rights and Peace Agreements', *Ohio State Journal on Dispute Resolution*, Vol.18, No.3, (2003): pp.867-886.

¹⁴⁴ Jean Arnault. *Good Agreement? Bad Agreement?: An Implementation Perspective.*, p.3.

¹⁴⁵ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, Pp.105-107.

กลไกในการบังคับให้การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน
สำเร็จได้ ได้แก่ การตรวจสอบข้ามพรมแดน (Cross-border governance) การกระจายความ
รับผิดชอบทั้งหมด (Devolution of all powers) การลดความเป็นรัฐเพื่อนำเอาคนกลุ่มอื่นๆเข้า
มาร่วม การยอมรับความหลากหลายพลเมือง และการยอมรับการทำประชามติเพื่อแบ่งแยกดินแดน
(Referenda on secession) ซึ่งสรุปได้ตั้งซึ่งสรุปได้ตั้งตารางแสดงการบังคับใช้การกำหนดอนาคต
ตนเองแบบผสมผสาน¹⁴⁶ ต่อไปนี้

¹⁴⁶ Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria*, P.108.

ตารางที่ 2 แสดงการบังคับใช้การกำหนดอนาคตตนเองแบบผสมผสาน

การให้คำนิยามรัฐใหม่	การกระจายของอำนาจ	การเคลื่อนย้ายของอำนาจ
<ul style="list-style-type: none"> • การประกาศอัตลักษณ์ของรัฐใหม่อันพัฒนามาจากพื้นฐานทางด้านพหุวัฒนธรรมและความเท่าเทียม • การยอมรับรัฐธรรมนูญจากกลุ่มอัตลักษณ์ต่างๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มศาสนา • การปฏิรูปสถาบันทางการเมืองและสถาบันทางกฎหมายโดยเปิดให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ • ข้อกำหนดก่อให้เกิดความเท่าเทียมในด้านการเข้าถึงและ 	<ul style="list-style-type: none"> • รัฐบาลที่บริหารจัดการเชื้อชาติ (Consoational government) (การแบ่งอำนาจ การมีตัวแทนที่เหมาะสม การให้การปกครองตัวเอง การมีสิทธิอย่างเท่าเทียม) • สหพันธรัฐ สมาชิก การปกครองแบบภูมิภาค และการปกครองตนเอง • การปกป้องสิทธิมนุษยชนในระดับปัจเจกบุคคล • ข้อกำหนดที่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันของผู้หญิง • ข้อกำหนดที่ก่อให้เกิดความเท่าเทียมต่อชนกลุ่มน้อยและปวงชนพื้นเมือง • บทบาทหน้าที่ของภาคประชาสังคมในการตรวจสอบการกระจายอำนาจ 	<ul style="list-style-type: none"> • การแบ่งอำนาจอธิปไตย (ระหว่างรัฐ กับรัฐอื่นๆ และกับองค์การระหว่างประเทศ) • การกำหนดหน้าที่ และการกระจายอำนาจ รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดในความเป็นรัฐ (เช่น อำนาจในการลงนามในสนธิสัญญา การลงนามรับรองรัฐ การกำหนดสัญลักษณ์ประจำชาติ และธงชาติ) • ทวิชาตินิยม (Binationalism) • การกำหนดขนาดตนเองภายนอก • อำนาจอธิปไตยแบบหลากหลายมิติ • การดำเนินกิจการระหว่างสถาบันต่างๆ เพื่อให้ดำเนินกิจการระหว่างประเทศได้ • การลงประชามติ และการกำหนดทางเลือกในสถานะของรัฐธรรมนูญ • การกำหนดพรมแดนอาณาเขต

2.5.3 สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศของข้อตกลงสันติภาพ

เมื่อพิจารณาจากมาตรา 2 ของอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1961 ได้กำหนดไว้ว่า ข้อตกลงระหว่างประเทศต้องจัดทำขึ้นระหว่างรัฐ ซึ่งเป็นไปตามรูปแบบและตกอยู่ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ กำหนดความหมายของสนธิสัญญาไว้อย่างแคบ หมายความว่า ข้อตกลงสันติภาพซึ่งจัดทำขึ้นระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มที่ไม่ใช่รัฐบาล จึงไม่ตกอยู่ภายใต้ความหมายของข้อตกลงระหว่างประเทศ¹⁴⁷ ซึ่งมีประเด็นว่าข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ ถึงแม้จะไม่ตกอยู่ภายใต้นิยามความหมายของ "ข้อตกลงระหว่างประเทศ" ตามกฎหมายสนธิสัญญาแล้ว แต่ในทางปฏิบัตินั้นได้รับการยอมรับในทางระหว่างประเทศ กล่าวคือ มีองค์การระหว่างประเทศเข้าร่วมดำเนินการ มีตัวบ่งชี้จากองค์การสหประชาชาติออกมา ได้รับความร่วมมือจากองค์การส่วนภูมิภาค และได้รับความร่วมมือจากกระบวนการในท้องถิ่น เช่น ภาคส่วนต่างๆ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กลุ่มศาสนาต่างๆ เป็นต้น หมายความว่า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จสามารถบังคับในทางระหว่างประเทศได้และสามารถบังคับได้ในฐานะของกฎหมายรัฐธรรมนูญภายในตามระบบรัฐธรรมนูญนิยม

Scott P. Sheeran มีความเห็นว่า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จมีฐานะของกฎหมายภายในมากกว่าการมีสถานะในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จมีฐานะของการเป็นรัฐธรรมนูญด้วยในทางหนึ่ง นั่นหมายความว่า เป็นกฎหมายสูงสุดในรัฐหนึ่ง¹⁴⁸ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จมีความคลุมเครือระหว่างข้อตกลงระหว่างประเทศหรือกฎหมายภายใน ทั้งนี้ มีการเสนอว่าข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จเป็นเพียงข้อตกลงทวิภาคี¹⁴⁹ นอกจากนี้ ข้อตกลงสันติภาพเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญภายในด้วย

รัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) เป็นหนทางในการจัดรูปแบบทางการเมืองการปกครองที่มีการปรับเปลี่ยนสถาบันต่างๆ ให้มีความเป็นประชาธิปไตย อันเป็นไปตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม หมายความว่า กระบวนการสันติภาพต้องนำมาซึ่งรัฐธรรมนูญที่แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญฉบับเดิมทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ทั้งนี้ต้องนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งการตีความและการบังคับใช้รัฐธรรมนูญ และกระบวนการยุติธรรมต้องพร้อมยอมรับต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อสถาบันทางกฎหมายและการเมือง พร้อมเงื่อนไขของการกำหนดเรื่องรัฐธรรมนูญนิยม

¹⁴⁷ Ibid., P.128-129.

¹⁴⁸ Scott P. Sheeran, 'International Law, Peace Agreements and Self-determination', *International Comparative Law Quarterly*, Vol.60 (April 2011): p.437.

¹⁴⁹ Morris Te Whiti Love. 'The Settlement Treaty of Waitangi Claims of Maori Group in Aotearoa/New Zealand' in Miek Boltjers. *Implementing Negotiated Agreements: The Road Challenge to Intrastate Peace.*, pp.244-247.

(Constitutionalism) อันเป็นไปตามบริบทของข้อตกลงสันติภาพสร้างขึ้นเพื่อรองรับคุณค่าของรัฐธรรมนูญ (Constitutional values)¹⁵⁰

ข้อตกลงสันติภาพที่ได้วางโครงสร้างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไว้ จะดำเนินการลงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบของรัฐบาลภายใน และเตรียมการในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่าน โดยการร่างข้อตกลงสันติภาพจะให้ความสนใจประเด็นเรื่องการสร้างความร่วมมือ และมีพันธกรณีที่หยุดความ

¹⁵⁰ รัฐธรรมนูญนิยมทางการเมือง (Political constitutionalism) เป็นกฎหมายสูงสุดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายรัฐธรรมนูญและโครงสร้างหน้าที่ของชุมชนทางการเมือง (The construction of a politically functioning community) โดยรัฐบาลสามารถใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญให้เกิดความชอบธรรมจะต้องดำเนินการตามเจตจำนงของประชาชน (The will of the people) กล่าวคือมีการแบ่งสรรอำนาจให้เกิดการใช้อำนาจทั้งในทางบริหาร ตุลาการและนิติบัญญัติซึ่งเชื่อมโยงกับประชาชนซึ่งเป็นที่มาของความชอบธรรมในอำนาจ

รัฐธรรมนูญนิยมทางการเมืองเป็นกฎหมายสูงสุดที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการกำหนดอนาคตตนเองภายในและการกำหนดอนาคตตนเองภายนอก การผสมผสานระหว่างเนื้อหาและกระบวนการที่ต้องการประชาธิปไตยทั้งในระบบตัวแทนและประชาธิปไตยในรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยแนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยในแบบตัวแทนอันหมายถึงตัวแทนของประชาชนที่ได้มาจากการเลือกตั้งที่เป็นอิสระและเป็นธรรม (Free and fair elections) รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) หมายถึงการเพิ่มบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วม การเพิ่มการมีส่วนร่วมของพลเมือง การเพิ่มบทบาทของภาคประชาสังคม จะพบว่าประชาธิปไตยในทั้งสองรูปแบบจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการตัดสินใจในเชิงนโยบาย กล่าวคือประชาธิปไตยแบบตัวแทนจะมีความชอบธรรมในการวางนโยบายในเบื้องต้น ส่วนประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนั้นจะเพิ่มคุณภาพในการตัดสินใจดำเนินนโยบายของรัฐได้

กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) นอกจากความต้องการประชาธิปไตยแบบตัวแทนและประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมแล้ว การปกครองแบบการบริหารเชื้อชาติ (Consociationalism) เป็นรูปแบบการปกครองทางเลือกซึ่งต้องการกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective participation) มากกว่าจำนวนตัวแทนที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร ทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพเองจะทำให้เกิดความชอบธรรมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย และกระบวนการในช่วงเปลี่ยนผ่านจากความขัดแย้งไปสู่สันติภาพ รัฐบาลควรใช้การเมืองในระบบของการมีส่วนร่วมมากกว่าระบบตัวแทน เพราะว่าการเมืองแบบมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดความชอบธรรมในการใช้อำนาจมากกว่า ดังนั้นนอกจากกระบวนการสร้างรัฐธรรมนูญแล้ว ต้องมีการสร้างระบบประชาธิปไตยและกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งด้วย

ข้อตกลงสันติภาพในฐานะส่วนหนึ่งของการสร้างวาทกรรมอภิรัฐธรรมนูญ (Metaconstitutional discourse) ซึ่งได้รับการอธิบายว่ามีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

ประการแรก วาทกรรมทางกฎหมายอันนำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนรูปร่างของกฎหมายรัฐธรรมนูญภายในฉบับดั้งเดิม อันส่งผลต่อความสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้างระหว่างกลุ่มต่างๆภายในรัฐ เช่น เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ พหุวัฒนธรรม ศาสนา ภาษาและอื่นๆ อันเป็นรูปแบบกฎหมายทางการเมืองวัฒนธรรม (Legal identity politics)

ประการที่สอง วาทกรรมที่นำมาซึ่งรูปร่างและโครงสร้างของกฎหมายรัฐธรรมนูญภายในฉบับดั้งเดิมอันเป็นสิทธิและหน้าที่ขั้นพื้นฐานที่รัฐจะต้องคุ้มครองให้มัน ต้องเป็นไปตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ประการที่สาม วาทกรรมที่จะนำมาซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างรัฐอื่นๆ โดยการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรัฐธรรมนูญภายในของรัฐนั้น

ประการที่สี่ การดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ ซึ่งพัฒนาโครงสร้างของสถาบันทั้งในเชิงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเชิงลึกและการกำหนดอำนาจของผู้ที่จะดำเนินการกับกลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่รัฐ

ประการสุดท้าย การกำหนดนิยามการดำเนินความสัมพันธ์ทั้งระหว่างรัฐ และกลุ่มการเมืองที่ไม่ใช่รัฐ การดำเนินการที่ซับซ้อนและดำเนินการอย่างซับซ้อนกว่าที่เป็นมาในอดีต อ้างจาก Christine Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, Pp.291-293.

รุนแรง รวมถึงการสร้างสถาบันภายในต่างๆให้มีความเป็นประชาธิปไตย โดยได้รับความร่วมมือจากตัว
กระทำการในทางระหว่างประเทศ¹⁵¹

ข้อตกลงสันติภาพเป็นเครื่องมือที่ผสมผสานระหว่างความหลากหลายของการกำหนดอนาคต
ตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมโดยผสมผสานระหว่างการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไข
ของอาณานิคมภายนอกและภายใน เนื้อหาและกระบวนการ กฎหมายภายในและกฎหมายระหว่าง
ประเทศ ตัวกระทำการภายในและตัวกระทำการระหว่างประเทศ ดังนั้นข้อตกลงสันติภาพ
เปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะของการข้ามรัฐชาติ (Transnational constitutionalism)
ข้อตกลงสันติภาพเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เสรีประชาธิปไตย (Liberal democracy) โดย
การเลือกตั้งควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

การปกครองในรูปแบบเสรีประชาธิปไตยเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการไปถึงสันติภาพภายใน
และประชาคมระหว่างประเทศส่งเสริมความเป็นรัฐเสรีประชาธิปไตย (Liberal democratic
statehood) อันจะนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงอย่างถึงรากลึกของรัฐและนำประชาคมระหว่าง
ประเทศไปสู่ "สันติภาพแบบประชาธิปไตย" (Democratic peace) ในที่สุด¹⁵² และเมื่อนำประเทศ
ไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยแล้ว จึงจะสามารถใช้ความยุติธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน (Transitional
justice) เพื่อมาฟื้นฟูความทรงจำร่วมกันของคนในประเทศอีกครั้งหนึ่ง

จากการพิจารณาถึงสถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศของข้อตกลงสันติภาพ ผู้เขียนเห็น
ว่า ข้อตกลงสันติภาพที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อแก้ไขความขัดแย้งชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะแก้ไขสถานการณ์ความ
ขัดแย้งภายในและระหว่างรัฐ และได้รับความสนใจจากประชาคมระหว่างประเทศซึ่งเป็นตัวชี้วัดว่า
ข้อตกลงสันติภาพดังกล่าวมีสถานะตามกฎหมายระหว่างประเทศที่มีค่าบังคับและความสมบูรณ์ตาม
กฎหมายระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าสถานะของข้อตกลงสันติภาพมีความเป็นทางกฎหมาย
ที่มีค่าบังคับในทางระหว่างประเทศและเป็นกฎหมายสูงสุดภายในรัฐ ซึ่งต้องบัญญัติสิทธิในการกำหนด
อนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเข้าไว้ด้วย ทั้งนี้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิ
ดังกล่าวกับข้อตกลงสันติภาพและการกำเนิดรัฐใหม่ ดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อตกลงสันติภาพกับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไข ของอาณานิคมและการกำเนิดรัฐใหม่

เมื่อกล่าวถึงข้อตกลงสันติภาพจะเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งมายาวนาน หรือการ
ดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐด้วยความขัดแย้ง แต่ก็สามารถยุติความขัดแย้งต่างๆได้ด้วย

¹⁵¹ Ibid., Pp.150-165.

¹⁵² Ibid., Pp.231-236.

กระบวนการศาลหรือกระบวนการระงับข้อพิพาท รวมถึงการระงับข้อพิพาททางเลือกอื่นๆ แต่ในความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในรัฐ หมายความว่า กระบวนการที่ปวงชนจำนวนหนึ่งไม่มีความไว้วางใจต่อรัฐ หรือไม่ยินยอมรับอำนาจอธิปไตยที่รัฐใช้ในการปกครองอีกต่อไป เมื่อเกิดความขัดแย้งแบบนี้ขึ้นในทางการเมืองระหว่างประเทศที่ Joseph S. Nye¹⁵³ เรียกว่า "ความขัดแย้งในทางระหว่างประเทศ" ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ ปัญหาชาติพันธุ์ ปัญหาความขัดแย้งในทางศาสนา ปัญหาความขัดแย้งในทางวัฒนธรรม เป็นต้น

เมื่อความขัดแย้งระหว่างรัฐกับรัฐสามารถยุติได้ด้วยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในรัฐและรัฐที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งจัดการความขัดแย้งเหล่านี้ด้วยวิธีการทำสงครามภายใน (Internal war) ทั้งนี้ พัฒนาจนกลายเป็นสงครามเต็มรูปแบบเพื่อการปลดปล่อยตนเอง (War of national liberation) และได้รับความสนใจในระดับระหว่างประเทศ จนนำมาสู่กระบวนการระงับข้อพิพาทในประเด็นต่างๆ ด้วยการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งเป็นทางออกสำหรับการจัดการความขัดแย้ง ในอดีตมักจะใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการปกครองตนเอง (Autonomy) แต่ปัจจุบันมีความต้องการที่มากกว่าการปกครองตนเอง จึงนำมาสู่การจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จเพื่อยุติความขัดแย้ง ทั้งนี้ แสดงการประนีประนอมหรือแสดงความต้องการแต่ละคู่ขัดแย้งออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ความต้องการแบ่งแยกดินแดน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของรัฐ การฟื้นฟูประเทศ การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในยามสงคราม เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความขัดแย้งในสมัยใหม่ ถ้าเป็นความขัดแย้งภายในรัฐที่ได้รับความสนใจในระดับระหว่างประเทศ หรือมีตัวชี้วัดในระดับระหว่างประเทศ การเจรจาเพื่อยุติความขัดแย้งต่างๆ และดำเนินการเพื่อสร้างข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ และในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจะมีการกำหนดเนื้อหา รูปแบบและวิธีการในการจัดการความขัดแย้งที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละปัญหา ซึ่งจะเป็นวิธีการที่ได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาไปสู่การบัญญัติรองรับสิทธิเรื่องการแบ่งแยกดินแดนไว้

2.6.1 จาก “สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน” สู่ “สิทธิในการแทรกแซง”

สถานะในทางกฎหมายระหว่างประเทศของรัฐ (The international legal status) เป็นตัวกำหนดในการเป็นรัฐใหม่ เพื่อให้มีการกำหนดพรมแดนอาณาเขตใหม่ เพราะว่าการปฏิบัติของรัฐจะเป็นหลักฐานในการใช้อำนาจอธิปไตยใหม่ ซึ่งความเป็นอิสระของรัฐหรือรัฐเอกราช (Independent state) เป็นผลมาจากเจตจำนงของประชาชน

¹⁵³ Joseph S. Nye. *Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History*. (New York: Longman, 2009).

การแบ่งแยกดินแดน (Secession) ถือได้ว่าเป็นหนทางในการเยียวยาหนทางสุดท้าย และการแบ่งแยกดินแดนเป็นสิทธิรวมหมู่ (Collective right) เกิดจากการที่รัฐได้ทำการละเมิดปวงชนที่อยู่ในรัฐของตนและรูปแบบของการลงประชามติ (Referendum) เป็นการรับรองรัฐส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเสียงของปวงชนกลุ่มใหญ่ โดยผ่านการตัดสินใจเพื่อให้กำเนิดองค์อธิปัตย์และผ่านการเป็นรัฐเอกราชโดยการทำประชามติหรือการเลือกตั้ง¹⁵⁴

Robert Howse และ Karen Knop ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญต่อความยุติธรรมทางชาติพันธุ์ (Ethnic justice) ที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน และให้ความสำคัญกับสิทธิของชนกลุ่มน้อยและสิทธิของปวงชนพื้นเมือง เพราะว่าการแบ่งแยกดินแดนเป็นทางออกที่นำมาซึ่งความยุติธรรมและเสรีภาพมากขึ้น¹⁵⁵

กระบวนการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐ รัฐต้องกำหนดกรอบในการเตรียมการ กล่าวคือ การร่างรัฐธรรมนูญเพื่อรองรับความแตกต่างของกลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐ การเตรียมรูปแบบของรัฐบาลสำหรับปวงชนที่มีความต้องการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม และถ้ามีการไม่ยอมรับสิทธิในการมีรัฐบาลปกครองตนเอง หนทางเยียวยาหนทางสุดท้าย คือ สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน (The right of secession) และสิทธิทางศีลธรรมในการแบ่งแยกดินแดน (A moral right of secession) ได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐในการให้เอกราช หรือการที่ประชาคมระหว่างประเทศยอมรับว่ามีการเคลื่อนไหวเรียกร้องเอกราชของรัฐ¹⁵⁶ ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ในการสร้างสรรค์กระบวนการเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐเอกราชออกไป

การแบ่งแยกดินแดน (Secession) ถือได้ว่าเป็นวิธีการหนึ่งในการเกิดรัฐ (Secession as a method of the creation of States) ก่อน ค.ศ. 1914 ถือได้ว่าการแบ่งแยกดินแดนเป็นวิธีการอันเป็นปกติในการให้ได้มาซึ่งรัฐใหม่¹⁵⁷

"ถ้าปวงชนในรัฐหนึ่งๆมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าเพียงพอที่จะแยกรูปแบบทางการปกครอง ปัญหาที่จะตามมาย่อมเป็นปัญหาระหว่างปวงชนเองและหน่วยทางการปกครองเดิม...หน่วยการปกครองเดิมก็ไม่สนับสนุนกลุ่มปวงชนที่มีเชื้อชาติร่วมกันนั้น อันนำมาซึ่งขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อการแบ่งแยกดินแดน (A secessionist movement)"¹⁵⁸ คำกล่าวของ Rosalyn Higgins

¹⁵⁴ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law*, Pp.85-89.

¹⁵⁵ Robert Howse and Karen Knop, 'Federalism, Secession, and the Limits of Ethnic Accommodation: A Canadian Perspective' *New Europe Law Review*, Vol.1, (1992-1993): pp.318-320.

¹⁵⁶ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law*, P. 90.

¹⁵⁷ James Crawford. *The Creation of States in International Law*. 2nd edition. ,Pp.374-383.

¹⁵⁸ Rosalyn Higgins, 'Internal war and international law, in 3 The Future of International Legal Order 81, 103 (C. Black, R Falk eds. 1971) in Lee C. Buchheit. *Secession: The Legitimacy of Self-Determination*, P.4.

เมื่อนำคำว่า "การแบ่งแยกดินแดน" มาพิจารณาว่าเป็นสิทธิหรือไม่นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาจากความหมายและนิยามจากขบวนการแบ่งแยกดินแดน (Secessionists) ซึ่งขบวนการแบ่งแยกดินแดนนั้นต้องการสิทธิในการเป็นเอกราช (Right to independence) การปกครองตนเองเพื่อจะหลุดออกจากการควบคุมของรัฐเดิม ทั้งนี้เป็นไปเพื่อพลเมืองของตนเองหรือกลุ่มปวงชนที่มีเชื้อชาติร่วมกันของขบวนการแบ่งแยกดินแดน อย่างน้อยที่สุด สิทธิในการแบ่งแยกดินแดนได้รับการรับรองไว้ตามกฎหมายธรรมชาติหรือเรียกได้ว่าเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่สามารถเรียกร้องได้ ด้วยเหตุผลสองประการดังต่อไปนี้ ประการแรก รัฐเป็นหน่วยทางการเมืองที่มีสิทธิพิเศษ ประการที่สอง กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆหรือกลุ่มปวงชนเป็นหน่วยทางสังคมที่สามารถต่อต้านการกระทำของรัฐหรือต่อต้านหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดนได้¹⁵⁹

วิวัฒนาการของสิทธิตามธรรมชาติเกี่ยวเนื่องกับแนวคิดว่าด้วยการต่อต้านโดยปัจเจกชน ซึ่งพัฒนาควบคู่ไปกับหลักการว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ได้เป็นหลักการดังต่อไปนี้ กล่าวคือหลักการว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนและหลักการว่าด้วยการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแทรกแซง

ดังนั้น สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน หมายถึง สิทธิของกลุ่มของพลเมืองหรือผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐจะกระทำการเคลื่อนย้าย (Remove) ตัวเองออกไปจากเขตอำนาจในทางการเมือง (Political jurisdiction) มีการออกจากพรมแดนของรัฐเดิม เพื่อไปสู่การมีรัฐใหม่ ตามแนวความคิดของ Sellers¹⁶⁰ มีสาเหตุในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแทรกแซงดังต่อไปนี้

ประการแรก ผลประโยชน์ร่วมกัน (The common good) หมายความว่า ผลประโยชน์ที่ควรตกแก่พลเมืองหรือผู้ถูกปกครองที่อยู่ภายในรัฐนั้นควรจะได้รับ แต่กลับไม่ได้รับผลประโยชน์ต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น จากผลประโยชน์ที่ไม่ได้รับอย่างเท่าเทียมกันจึงก่อให้เกิดสิทธิอันชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน

ประการที่สอง รัฐ (States) เป็นหน่วยการปกครองที่ไม่แสดงให้เห็นว่าสามารถจัดการหรืออนุรักษ์ รวมถึงปกป้องรักษาโครงสร้างทางภาษาของท้องถิ่น โครงสร้างทางการเมืองของท้องถิ่น กฎเกณฑ์ต่างๆที่เคยได้รับการเคารพของคนในท้องถิ่น ด้วยเหตุดังนี้ การเตรียมตัวเพื่อการประกาศเอกราช พรมแดนอาณาเขต การเตรียมประชาชนหรือพลเมืองใหม่ เช่น รัฐบาลที่มีความเป็นประชาธิปไตย ปฏิบัติตามหลักนิติธรรม มีการถ่วงดุลอำนาจ ความเป็นอิสระของฝ่ายตุลาการ และการสนับสนุนและปกป้องสิทธิมนุษยชน

¹⁵⁹ Ibid., Pp.47-58.

¹⁶⁰ Mortimer N.S. Sellers. *Republican Principles in International Law: The Fundamental Requirements of a Just World Order*. (Hampshire: Palgrave Macmillan, 2006), Pp. 153-166.

ประการที่สาม พรมแดน (Boundaries) การแบ่งแยกดินแดนจะต้องคำนึงถึงพรมแดนของรัฐ การกำหนดพรมแดนอาณาเขตจะต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural difference) เช่น การกำหนดพรมแดนจากกลุ่มวัฒนธรรม หรือพรมแดนทางธรรมชาติ เป็นต้น

ประการที่สี่ ความเป็นพลเมืองและพลเมือง (Citizens and Civitates) รัฐเดิมพยายามทำให้คนมีความเป็นหนึ่งเดียวโดยหลอมรวมสิ่งต่างๆผ่านกระบวนการทางการเมือง การปกครอง ผ่านกฎหมาย แต่รัฐใหม่จะหลอมรวมความเป็นหนึ่งเดียวผ่านกระบวนการหลอมเดียวความหลากหลายให้เกิดการยอมรับในความหลากหลาย ดังนั้น รัฐเดิมไม่ยอมรับความหลากหลายที่ดำรงอยู่ภายในรัฐ จึงก่อให้เกิดสิทธิอันชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน

ประการที่ห้า จักรวรรดิ (Empires) กล่าวคือ กระบวนการที่พยายามครอบงำหรือลดความหลากหลายลง หรือในอีกนัยหนึ่งคือความพยายามในการครอบงำทางเศรษฐกิจ (Economic domination) นอกจากกระบวนการทางวัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจแล้ว กระบวนการครอบงำทางการเมือง (Political domination) เช่น ความพยายามของรัฐในการปกครองที่มากเกินไป เป็นการขยายการปกครองออกไปเพื่อครอบงำการปกครองรูปแบบอื่นๆ จนหมดไป โดยการปกครองที่มาจากส่วนกลาง (A single central political power) เป็นต้น เมื่อกระบวนการครอบงำผ่านสิ่งที่เรียกว่า การพยายามทำให้เป็นจักรวรรดินั้น เป็นอีกสาเหตุที่ก่อให้เกิดความชอบธรรมในการนำไปสู่สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน

ประการที่หก ความเป็นชาติหรือชาติ (Nations) เนื่องจากความเป็นชาติเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับการเกิดรัฐสมัยใหม่ ทั้งนี้ การเกิดขึ้นเพื่อให้รัฐสามารถจัดการกับการปกครองและขยายหน่วยในทางการเมืองไปได้มากขึ้น เป็นเหตุให้เกิดทับชาติพันธุ์ (Ethnicity) เชื้อชาติ (Race) อื่นๆในรัฐไปจนหมด ดังนั้น ความเป็นชาติที่มากจนเกินไปก่อให้เกิดความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน

ประการที่เจ็ด ปวงชน (Peoples) กล่าวคือกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากรัฐเดิม อันเนื่องมาจากในแต่ละรัฐจะมีกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลาย กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมากมาย และกลุ่มเชื้อชาติที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นเมื่อรัฐชาติพยายามลดความเป็นชาติพันธุ์เหล่านี้ลง เพื่อให้เหลือเพียงชาติพันธุ์เดียวเท่านั้น จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่เกิดความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน

ประการที่แปด ความแตกต่างหลากหลาย (Diversity) โดยความแตกต่างหลากหลายนี้จะต้องคำนึงถึงไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ (Different geographical) ความหลากหลายทางประวัติศาสตร์ (History) ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural diversity) ซึ่งทั้งสามลักษณะที่กล่าวมาไม่ได้สอดคล้องกับความเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ (Nation-states)

ที่พยายามจะสร้างกระบวนการหรือลัทธิชาตินิยม (Nationalism) ดังนั้น เมื่อมีกระบวนการชาตินิยมที่ลดความหลากหลายลง จึงก่อให้เกิดความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน

ประการที่เก้า ประชาธิปไตย (Democracy) คือลักษณะพื้นฐานที่รับรองว่ามีความเป็นสากล ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการชี้วัดความชอบธรรมของรัฐและรัฐบาล เพราะว่าประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือขั้นพื้นฐานในการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐและรัฐบาล ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่รัฐไม่ยอมรับการตรวจสอบ กล่าวคือ รัฐนั้นไม่ได้มีความเป็นประชาธิปไตย เป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนได้เช่นกัน

จากสาเหตุที่กล่าวมาทั้ง 9 ประการเป็นเงื่อนไขของการนำมาซึ่งสิทธิในการแบ่งแยกดินแดน ทั้งนี้จำเป็นจะต้องมีการยอมรับทั้งในกระบวนการภายในและกระบวนการระดับระหว่างประเทศด้วย จึงจะก่อให้เกิดความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน สาเหตุที่กล่าวมานั้น เป็นตัวชี้ความบกพร่องของกระบวนการภายในรัฐชาติเดิมอันจะนำมาซึ่งสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนและให้กำเนิดรัฐชาติใหม่ อย่างไรก็ตาม กระบวนการระดับระหว่างประเทศ เช่น การได้รับกระบวนการช่วยเหลือจากองค์กรระหว่างประเทศ หรือเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่เกิดความกังวลร่วมกันของมนุษยชาติ เช่น เป็นประเด็นในสมัชชาองค์การสหประชาชาติ มีเอกสารเป็นข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติ มีความกังวลจากองค์กรในระดับภูมิภาค เป็นต้น จึงส่งผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

กรอบทฤษฎีว่าด้วยการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งมีตัวบ่งชี้สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน ดังต่อไปนี้¹⁶¹

ประการแรก ปวงชน ซึ่งถือได้ว่าเป็นชนกลุ่มน้อยหรือมีจำนวนประชากรน้อยของรัฐแม่ แต่เป็นประชากรสัดส่วนจำนวนมากในส่วนของดินแดนของรัฐ

ประการที่สอง ปวงชนที่ปรารถนาจะแบ่งแยกดินแดนต้องได้รับการละเมิดสิทธิอย่างรุนแรง เช่น การปฏิเสธสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายใน การละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างรุนแรง เป็นต้น

ประการที่สาม ไม่มีทางออกอื่นใด สำหรับการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น ภายใต้การระงับข้อพิพาทอย่างสันติ

อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกดินแดนที่เกิดขึ้นภายหลัง ค.ศ. 1945 นั้นมีหลายกรณีซึ่งประกอบด้วย เซเนกัล ค.ศ. 1960 สิงคโปร์ ค.ศ. 1965 บังคลาเทศ ค.ศ.1971 เลตเวีย ลิทัวเนียและเอสโตเนีย ค.ศ. 1991 ในกรณีของรัฐเกิดใหม่ที่เกิดมาจากอดีตสหภาพโซเวียต ได้แก่ อาเมเนีย อาร์เซอร์ไบจัน เบลารุส จอร์เจีย คาซัคสถาน มอลโดวา ทาจิกิสถาน ยูเครน และอุซเบกิสถาน ใน ค.ศ.

¹⁶¹ J. Dugard and D. Raič, 'The Role of Recognition in the Law and Practice', in M.G. Kohen, ed., *Secession : International Law Perspectives* (Cambridge : Cambridge University Press; 2006) p.109.

1991 การเกิดรัฐที่มาจากอดีตประเทศยูโกสลาเวีย ได้แก่ สโลเวเนีย มาเซโดเนีย โครเอเชีย บอสเนีย เฮอร์เซโกวีนา เซอร์เบียและมอนเตเนโกร นอกจากนี้แล้วยังมีประเทศสาธารณรัฐเชค และสโลวาเกีย และอิริเทรียด้วย¹⁶² ทั้งนี้ กระบวนการในการแบ่งแยกดินแดนของประเทศทั้งหลายที่กล่าวมานั้น ไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นเพียงเดียวกับการเกิดกับสาธารณรัฐชุดานใต้ ซึ่งมีกระบวนการเฉพาะมากมาย และกระบวนการแบ่งแยกดินแดนได้มีการบัญญัติรับรองไว้ในข้อตกลงสันติภาพและรัฐธรรมนูญแห่งชุดานด้วย

การแบ่งแยกดินแดนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในต้นศตวรรษที่ 20 ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในระดับทฤษฎี หลักการและเงื่อนไขภายในยุคอาณานิคมและนอกเหนือเงื่อนไขของอาณานิคม จนเกิดการแยกประเภทในการแบ่งแยกดินแดนที่สำคัญออกมาดังนี้ การแบ่งแยกดินแดนประเภทแรก ที่เรียกว่า "Secession within a metropolitan State" และการแบ่งแยกดินแดนประเภทที่สองที่ เรียกได้ว่า "Secession of self-determination unit" ซึ่งการแบ่งแยกดินแดนทั้งสองประเภทขึ้นอยู่กับลำดับของการทำลายบูรณภาพแห่งดินแดน กล่าวคือการแบ่งแยกดินแดนชนิดที่ได้รับการรับรอง โดยรัฐแม่ และการแบ่งแยกดินแดนที่ไม่ได้รับการรับรองโดยรัฐแม่ หรือในกรณีที่เกิดกรณีกระบวนการแบ่งแยกดินแดนขึ้นในพื้นที่ทั้งหมดของรัฐ¹⁶³

James Crawford ได้กล่าวถึงหลักการเรื่อง 'The safeguard clause' ไว้ว่า รัฐในฐานะของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในพรมแดนอาณาเขตรัฐ จะต้องได้รับการปฏิบัติโดยปราศจากการแบ่งแยกทุกชนิด โดยมาจากพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นฐานของเชื้อชาติ ความเชื่อ สีผิว ประกอบหลักการในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมอันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน (The principle of territorial integrity) เมื่อมีการละเมิดหลักการเรื่อง Safeguard clause อันจะนำมาซึ่งการแบ่งแยกดินแดนในลักษณะที่เรียกว่า การแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา (Remedial secession) หมายความว่า รัฐที่ไม่สามารถให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หรือไม่ปฏิบัติตามหลักการเรื่องความเท่าเทียมกันและการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมของปวงชนแล้ว เช่น การปฏิเสธการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยรัฐเอง เป็นต้น การปฏิเสธดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาซึ่งการเยียวยาโดยการแบ่งแยกดินแดนได้¹⁶⁴

Remedial secession มีเป้าหมายสำหรับการระงับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง ผ่านการแยกออกซึ่งพรมแดนอาณาเขตของรัฐเดิมหรือแยกประเทศออกมาอย่างชัดเจน¹⁶⁵ และเป็น

¹⁶² James Crawford. *The Creation of States in International Law*. 2nd edition., Pp.390-391.

¹⁶³ *Ibid.*, Pp.384-387.

¹⁶⁴ *Ibid.*, Pp.118-119.

¹⁶⁵ Katherine Del Mar, 'The Myth of Remedial Secession' in Duncan French (Ed.). *Statehood and Self-Determination: Reconciling Tradition and Modernity in International Law*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2013), p.80.

ทฤษฎีที่ใช้ในการแทรกแซงให้เกิดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ระหว่างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและภายนอก¹⁶⁶ นอกจากนี้ ปวงชนที่สามารถใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการเยียวยานั้น ได้แก่ ปวงชนที่ไม่สามารถกำหนดอนาคตตนเองภายในได้อย่างที่ต้องการและต้องเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง¹⁶⁷ จนเป็นสาเหตุให้ Marc Weller บัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการเยียวยาชั้น (A right to remedial self-determination)¹⁶⁸

ทั้งนี้ การยอมรับสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนเป็นการรับรองว่าสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีค่าบังคับมากกว่าหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน เพราะว่าการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกนั้นเป็นหนทางเยียวยาอันสุดท้าย¹⁶⁹ และ Susanna ได้เสนอให้มีการพัฒนาหลักการที่ไปไกลกว่าการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา กล่าวคือ การแบ่งแยกดินแดนเพื่อประชาธิปไตย (Democratic secession) ทั้งนี้ เพื่อให้หลักการมีความชัดเจนมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาเข้าไปเป็นหลักการในรัฐธรรมนูญด้วย (Constitutional secession)¹⁷⁰ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนให้เกิดการแบ่งแยกดินแดนจากรัฐเดิมโดยปวงชนพื้นเมือง สามารถเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่จำกัด (Limited circumstances) เพราะว่ามีรัฐใดที่จะยินยอมให้มีการแบ่งแยกดินแดน แต่ก็สามารถเกิดขึ้นได้ถ้ามีการยอมรับโดยกระบวนการระหว่างประเทศ¹⁷¹

นอกจากนี้ James Crawford ได้แสดงความคิดเห็นว่า การปรับใช้หรือประยุกต์ใช้เรื่องการกำหนดอนาคตตนเอง จะเกิดขึ้นเมื่อระเบียบในประชาคมระหว่างประเทศเกิดความสับสนวุ่นวายในหนึ่งลำดับ องค์การสหประชาชาติต้องปรับตัวเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อหลักการในกฎหมายระหว่างประเทศ และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งเป็นสิทธิของคนส่วนใหญ่ที่ยอมรับว่าจะมีหน่วยทางการปกครองที่จะใช้อำนาจอธิปไตยของตนในพรมแดนอาณาเขตที่มั่นคงถาวร หรือแม้กระทั่งยอมรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยทางการปกครองของตนเอง โดยที่หน่วยทางการปกครองนั้นจะสามารถบังคับหรือปฏิบัติตามหลักการในการกำหนดอนาคตตนเองภายในรัฐได้¹⁷² กล่าวคือ รัฐจะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้สิทธิในการ

¹⁶⁶ Ibid., p.89.

¹⁶⁷ Ibid., p.93.

¹⁶⁸ Marc Weller. *Escaping the Self-Determination Trap*. (Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2008), p.59.

¹⁶⁹ Vita Gudelevičiūtė, 'Does the Principle of Self-determination Preveil over the Principle of Territorial Integrity?' *International Journal of Baltic Law*, Vol.2, No.2, (2005): pp.72-73.

¹⁷⁰ Susanna Mancini, 'Rethinking the Boundaries of Democratic Secession: Liberalism, Nationalism and the Right of Minorities to Self-Determination', *International Journal of Constitutional Law*, No.3-4, (2008): pp.579-584.

¹⁷¹ Sarah Sargent and Graham Melling, 'Indigenous Self-Determination: The Root of State Resistance', *Denning Law Journal*, Vol.24, (2012): p.136.

¹⁷² James Crawford. *The Creation of States in International Law*. 2nd editions., Pp.124-125.

กำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ถ้าหากค้นพบถึงความไม่แน่นอนในหน่วยทางการปกครองของตนเอง หมายความว่า มีการใช้กำลังภายในรัฐซึ่งยากแก่การเข้าไปช่วยเหลือ

ดังนั้น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม หมายความว่ารวมถึงการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราชในฐานะของรัฐที่แตกใหม่ (A separate state) หรือการเข้าไปรวมหรือการเข้าไปเป็นสมาชิกกับรัฐอื่นๆบนพื้นฐานของความเท่าเทียมทางการเมืองของประชาชนที่มีในหน่วยทางการปกครองของตน ทั้งนี้ ปัญหาหนึ่งในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองคือเรื่องเขตอำนาจการปกครองของรัฐ (Domestic jurisdiction) และหน่วยในการกำหนดอนาคตตนเองคือรัฐ (Unit of self-determination is state)¹⁷³

นอกจากความไม่พอใจที่มีต่อหน่วยทางการปกครองภายในรัฐของตนเองแล้ว ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพื้นฐานของประชาธิปไตยอันเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอันหนึ่งในกฎหมายระหว่างประเทศนั้น การที่ประชาชนได้ใช้วิธีการต่างๆเพื่อให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตย ความชอบธรรมของรัฐบาลที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานในเรื่องประชาธิปไตย James Crawford เห็นว่าเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่นำมาสู่การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้¹⁷⁴

การที่รัฐมีพฤติกรรมและดำเนินการไปตามหลักการว่าด้วยความเท่าเทียมกันและการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมของปวงชน อันเป็นไปตามหลักบูรณภาพแห่งดินแดน (The right to territorial integrity)¹⁷⁵ กล่าวคือ รัฐดังกล่าวยอมรับการก่อตั้งองค์อธิปัตย์ใหม่และรัฐ

¹⁷³ Ibid., Pp.129-130.

¹⁷⁴ Ibid., Pp.152-153.

¹⁷⁵ เมื่อมีการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองนั้น จะมีความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างหลักการ 2 ประการกล่าวคือ หลักการเรื่องการกำหนดอนาคตตนเอง และหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดนขึ้น เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในรัฐหนึ่งแล้ว จะก่อให้เกิดความตึงเครียด (Tension) อย่างรุนแรงขึ้นภายในรัฐนั้น ในทางหนึ่งคือรัฐพยายามดำรงตนให้เป็นหนึ่งเดียว (Unity) ดำเนินการอันเป็นไปตามหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ และในอีกทางหนึ่งคือเรื่องสิทธิของปวงชนในการใช้สิทธิการกำหนดอนาคตตนเอง (The right of its peoples to self-determination) ซึ่งในบางกรณีก็มีการพูดคุยนมีการยอมรับว่าจะต้องให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองมาก่อนหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน ในขณะที่ความตึงเครียดดำรงอยู่นั้น กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศก็ยังคงได้รับการบังคับใช้ต่อไป และในกรณีของอดีตประเทศของตนเองก็มีการเจรจาและตกลงกันว่าสงครามอันยาวนานในชูดานนั้นสามารถยุติลงได้ด้วยการยอมรับสิทธิในการพัฒนา (The right to development) อันหมายความว่ารวมถึงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง อันจะนำมาซึ่งความยั่งยืนและสันติภาพในประเทศ อ้างจาก Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng. 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', P. 200. นอกจากนี้แล้ว James Crawford ยังได้กล่าวถึง 'The safeguard clause' ไว้ว่า รัฐในฐานะของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในพรมแดนอาณาเขตรัฐของตนเองนั้น จะต้องได้รับการปฏิบัติโดยปราศจากการแบ่งแยกทุกชนิด โดยมาจากพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นฐานของเชื้อชาติ ความเชื่อ สีผิว ประกอบหลักการในการกำหนดอนาคตตนเอง อันถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน (The principle of territorial integrity) อ้างใน James Crawford. *The Creations of States in International Law*, 2 edition, P.118. หลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน (The principle of territorial integrity) นั้น ไม่สามารถตีความเพื่อห้ามการแบ่งแยกดินแดน และหลักการเช่นว่า ได้รับการพัฒนามาจนถึงจุดที่รัฐแม่ ซึ่งมักจะอ้างหลักการเรื่องบูรณภาพแห่งดินแดน แต่ปัจจุบันประเด็นดังกล่าวได้รับการพัฒนามาสู่การให้กำเนิดรัฐใหม่ โดยที่รัฐแม่นั้นยอมรับ นำมาสู่การประกาศเอกราชที่อยู่นอกเหนืออาณานิคมจำนวนมาก เช่น การประกาศเอกราชของบังคลาเทศจาก

เอกราชผ่านการกระทำอันเป็นการแยกรัฐ (Acts of separation) ไม่ใช่การแบ่งแยกดินแดน (Secession) หมายความว่า ความแตกต่างระหว่างการแยกรัฐและการแบ่งแยกดินแดนขึ้นอยู่กับทัศนคติและการยอมรับของรัฐแม่ (The parent state)¹⁷⁶

James Crawford มีความคิดเห็นว่าการกำหนดอนาคตตนเองเป็นหลักการที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิในความเป็นรัฐหรือสิทธิในการจัดตั้งรัฐด้วย (The right to be a state)¹⁷⁷ หมายความว่า การยอมรับการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อรับรองความเป็นรัฐหรือการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในการจัดตั้งรัฐแล้วในลำดับหนึ่ง

ทั้งนี้ James Crawford ได้กำหนดความแตกต่างออกเป็น 2 รูปแบบ กล่าวคือ *รูปแบบแรก* คือการกระทำอันเป็นการแยกรัฐ (Acts of separation) และ *รูปแบบที่สอง* คือการกระทำอันเป็นการแบ่งแยกดินแดน (Acts of secession)¹⁷⁸ โดยการแยกรัฐเป็นกระบวนการให้กำเนิดรัฐใหม่ โดยให้กำเนิดองค์อธิปัตย์ใหม่และหน่วยการปกครองที่มีความเป็นอิสระ ภายใต้การยอมรับของรัฐเดิม (Existing state) หรือได้รับการยอมรับจากรัฐแม่ (Parent state)

อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกดินแดนหรือการแยกรัฐใหม่ เป็นกระบวนการของการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม แต่ยังคงมีปัญหาทั้งในทางทฤษฎีและการปฏิบัติเสมอมา ทั้งนี้ การศึกษาการกำเนิดสาธารณรัฐชูดานไต้หวัน ได้มีการบัญญัติสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานและรัฐธรรมนูญในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่าน แต่ในทางทฤษฎีนั้นการกำเนิดรัฐมีการพัฒนาจากสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนไปสู่สิทธิในการแยกรัฐ กล่าวคือได้รับความยินยอมจากรัฐแม่ และเมื่อครบองค์ประกอบในความเป็นรัฐแล้วจะได้รับการรับรองรัฐในลำดับต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

ปากีสถาน การยอมรับของประเทศโซเวียตจากการได้รับเอกราชของกลุ่มประเทศ Baltic States การยอมรับการได้รับเอกราชของ Eritrea จาก Ethiopia และการได้รับเอกราชของ East Timor การประเทศ Indonesia (Jure Vidmar, 'South Sudan and the International Legal Framework Governing the Emergence and Delimitation of New States', Texas International Law Journal, Vol. 47, issue 3, (2012): pp.545-546)

¹⁷⁶ Steven Wheatley. *Democracy, Minorities and International Law*. ,P. 99.

¹⁷⁷ James Crawford. *The Creation of States in International Law*. 2nd edition.,P.107.

¹⁷⁸ การที่ผู้วิจัยแปลความหมายของคำสองคำนี้ คือ Acts of separation ว่าการกระทำอันเป็นการแยกรัฐ และ Acts of secession ว่าเป็นการกระทำอันเป็นการแบ่งแยกดินแดน เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่ามีการแปลคำว่า Secession โดยทั่วไปว่าเป็นการแบ่งแยกดินแดน อันมีความหมายทั่วไปในเชิงลบอยู่ เพราะว่าการแบ่งแยกดินแดนนั้นได้มาโดยการต่อสู้ การทำสงคราม แต่การกระทำอันเป็นการแยกรัฐ ซึ่งผู้วิจัยแปลมาจาก Separation เพราะว่าการกระทำอันเป็นการแยกรัฐนั้น ได้รับการยอมรับจากรัฐแม่ (Parent state) นั้นหมายความว่ารัฐแม่ยอมรับและอาจจะเข้าร่วมกระบวนการอันเป็นการให้การยอมรับรัฐที่จะเกิดขึ้นใหม่จากรัฐของตนเอง

2.6.2 ความเป็นรัฐ

ภายใต้ระบบกฎหมายระหว่างประเทศ รัฐถือได้ว่าเป็นบุคคลในทางกฎหมาย (Legal person) ที่มีความสำคัญมากที่สุดในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ¹⁷⁹ ดังนั้น ความเป็นรัฐ (Statehood) จึงเป็นการประเมินการอยู่รวมกลุ่มของข้อเท็จจริงในการดำรงอยู่ของหน่วยในการปกครอง ทั้งในทางกว้างและแคบ ซึ่งปัจจัยในการประเมินจะมีความแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับพื้นฐานในการประเมินในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้น¹⁸⁰

ทฤษฎีกระแสหลักว่าด้วยความเป็นรัฐ (Statehood) ตามสนธิสัญญามอนเตวิเดโอ อันเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในความเป็นรัฐที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ประชากรที่มีความถาวร มีพรมแดนอาณาเขตที่ชัดเจน มีรัฐบาลที่สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และความสามารถในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐและองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆได้¹⁸¹

ความเป็นรัฐตามองค์ประกอบทั้งสี่ประการข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสถานะทางกฎหมายของแต่ละรัฐ ซึ่งสามารถดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามหลักเกณฑ์และจารีตในการปฏิบัติในทางระหว่างประเทศได้ และการดำเนินกิจการต่างๆได้รับการรับรอง (Recognized) จากรัฐอื่นๆ¹⁸² ตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมองค์การสหประชาชาติในฐานะรัฐ จะสามารถเข้าร่วมได้ภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติมาตรา 4¹⁸³ กล่าวคือ ต้องเป็นรัฐที่รักในสันติ สามารถดำเนินพันธกรณีตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ และสามารถดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศอื่นๆได้ เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความเป็นรัฐที่เกิดมาจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมและได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศแล้ว ย่อมส่งผลให้ความเป็นรัฐนั้นมีความสมบูรณ์ตามองค์ประกอบของสนธิสัญญามอนเตวิเดโอ พร้อมทั้งได้รับการรับรองจากประชาคมระหว่างประเทศอย่างรวดเร็วด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁷⁹ Malcolm N. Shaw. *International Law*. 6th edition. (Cambridge: Cambridge University Press, 2008), p.197.

¹⁸⁰ Duncan French, 'Introduction' in Duncan French.(ed.). *Statehood and Self-Determination: Reconciling Tradition and Modernity in International Law*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2013), p. 2.

¹⁸¹ Montevideo Convention on Rights and Duty of States, 26 December 1933, 165 LNTS 19, Article 1 "The State as a person of international law should possess the following qualifications: (a) a permanent population; (b) a defined territory; (c) government; and (d) capacity to enter into relations with others states'. In Yaël Ronan, 'Entities that can be states but do not claim to be' in Duncan French.(ed.). *Statehood and Self-Determination: Reconciling Tradition and Modernity in International Law*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2013), p. 25.

¹⁸² Ibid., p. 47.

¹⁸³ Article 4 of the United Nations Charter;

1. Membership in the United Nations is open to all other peace-loving states which accept the obligations contained in the present Charter and, in the judgment of the Organization, are able and willing to carry out these obligations.
2. The admission of any such state to membership in the United Nations will be effected by a decision of the General Assembly upon the recommendation of the Security Council.

2.6.3 การรับรองรัฐ

การรับรองรัฐ (Recognition)¹⁸⁴ มีอยู่ด้วยกัน 2 ทฤษฎีในการรับรองรัฐ ทฤษฎีแรกได้แก่ ทฤษฎีการประกาศ (The Declaratory Theory) กล่าวคือทฤษฎีที่ว่าด้วยการรับรองรัฐด้วยกระบวนการการรับรองโดยรัฐอื่นๆ โดยต้องได้รับการรับรองจากผู้มีอำนาจสูงสุดของรัฐอื่นๆ ซึ่งไม่ค่อยได้ให้ความสนใจกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ

ทฤษฎีที่สองได้แก่ ทฤษฎีการจัดตั้ง (The Constitutive Theory) กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการรับรองรัฐด้วยการกระทำหรือการดำเนินความสัมพันธ์กับรัฐอื่นๆ ส่งผลให้รัฐนั้นสามารถดำรงอยู่ภายใต้ประชาคมระหว่างประเทศได้ และมีฐานะเป็นตัวกระทำการตามกฎหมายระหว่างประเทศในที่สุด อันเป็นผลมาจากเจตจำนงและการยอมรับของรัฐที่มีอยู่ก่อนหน้า

ถ้าการให้กำเนิดรัฐใหม่ ซึ่งส่งผลให้เกิดการสนับสนุนและรับรองรัฐ กล่าวคือมีองค์ประกอบตามการอ้างสิทธิในความเป็นรัฐ และสามารถดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ เช่น การถือกำเนิดประเทศโคโซโว ซึ่งได้รับการรับรองจากรัฐถึง 91 รัฐ และเป็นรัฐในสหภาพยุโรป (The European Union)¹⁸⁵ เป็นต้น

สิทธิในการกำหนดอนาคตที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความสำคัญในบริบทของความเป็นรัฐ กล่าวคือ เมื่อมีการรับรองสิทธิของปวงชนในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ก่อให้เกิดความชอบธรรมในการอ้างสิทธิในความเป็นรัฐได้ ดังนั้น จะพบว่า สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมถือได้ว่าเป็นเงื่อนไขก่อนการก่อตั้งรัฐหรือการกำเนิดรัฐใหม่¹⁸⁶

ในบริบทของความเป็นรัฐ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมถือได้ว่าเป็นสิทธิเบื้องต้นของการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนคือสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในด้วย¹⁸⁷ ทั้งนี้ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความจำเป็นต่ออาศัยตัว

¹⁸⁴ Malcolm N. Shaw. *International Law*, 6th edition., pp.445-447.

¹⁸⁵ Jessica Almqvist, 'The Politics of Recognition: The Question about Final Status of Kosovo' in Duncan French.(ed.). *Statehood and Self-Determination: Reconciling Tradition and Modernity in International Law*, p. 25.

¹⁸⁶ Tamar Megiddo and Zohar Nevo, 'Revisiting lessons on the new law of statehood: Palestinian independence in a post-Kosovo world' in Duncan French.(ed.). *Statehood and Self-Determination: Reconciling Tradition and Modernity in International Law*, p. 190.

¹⁸⁷ James Summers, 'The internal and external aspects of self-determination reconsidered' in Duncan French.(ed.). *Statehood and Self-Determination: Reconciling Tradition and Modernity in International Law*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2013), p. 240.

กระทำการ กลไกและสถาบันจำนวนมากเพื่อบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม¹⁸⁸ ซึ่งจะศึกษาดังรายละเอียดในบทต่อไป

2.7 สรุป

จากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎีและหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมพบรูปแบบของสิทธิการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมนั้น ประกอบด้วยสิทธิสามประเภทด้วยกัน กล่าวคือ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใน สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายนอก และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ทั้งนี้ การศึกษาครั้งนี้ได้นำเสนอสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งมีการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดรูปธรรมโดยอาศัยการสร้างนิยามรัฐใหม่ การเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตย และการกระจายอำนาจเพื่อการรองรับการเกิดรัฐใหม่ พร้อมทั้ง การศึกษาพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมตามบ่อเกิดของกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ แสดงพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมตามข้อ 38 ของธรรมนูญศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ได้แก่ หลักกฎหมายทั่วไป กล่าวคือ เป็นหลักการที่เกิดจากการต่อสู้ของประเทศโลกที่สามเพื่อปลดปล่อยตนเองออกจากประเทศเจ้าอาณานิคมและเมื่อมีรัฐนำปฏิบัติมากขึ้นจนเกิดเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ ทั้งนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้รับการบัญญัติไว้ในสนธิสัญญาที่หลากหลายเพื่อรองรับสิทธิในการกำหนดสถานะทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง เป็นต้น และความเห็นของนักนิติศาสตร์ที่ได้ตีความและขยายความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อรองรับบริบทของการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นบนโลก เช่น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของสตรี สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการปลดปล่อยเอกราช สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น

การศึกษาพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองนอกเงื่อนไขอาณานิคมโดยศาลยุติธรรมระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญในพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมให้กลายเป็น “*Jus cogens*” และ “*Erga Omnes*” ทั้งนี้ การศึกษาครั้งนี้เสนอการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งมีองค์ประกอบในการตีความ ได้แก่ อัตลักษณ์ ประชาธิปไตย และกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และได้ชี้ให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่ได้รับการรับรองไว้ในกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเมืองมาตรา 25 ซึ่งสามารถแยกออกได้ออกเป็น 3 สิทธิ ได้แก่ สิทธิในการ

¹⁸⁸ Ibid., p. 247.

เลือกตั้ง สิทธิในการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ และสิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจะเกิดขึ้นร่วมกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเสมอ เพื่อให้การบังคับใช้เกิดประสิทธิภาพ

ความขัดแย้งในโลกเป็นสาเหตุให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งการพยายามลดความขัดแย้งสามารถทำได้โดยการระงับข้อพิพาท ซึ่งการเจรจาเป็นทางเลือกหนึ่งในการระงับข้อพิพาท ทั้งนี้ สนธิสัญญาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการระงับข้อพิพาท ซึ่งการระงับข้อขัดแย้งดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้เกิดสันติภาพและความมั่นคงขึ้นในประชาคมระหว่างประเทศ และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นหลักการที่สำคัญอย่างยิ่งในการระงับข้อพิพาทโดยเฉพาะข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายในรัฐ ซึ่งกระบวนการต่างๆที่กล่าวมาเรียกว่า กระบวนการสันติภาพ และมีข้อตกลงสันติภาพเป็นผลิตภัณฑ์ในเบื้องต้นจากการเจรจาเมื่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้รับการบัญญัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพ

จากการศึกษาพบถึงความยุ่งยากในการเจรจาเพื่อต่อรองให้เกิดการบัญญัติรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้ และเมื่อมีการบัญญัติรับรองสิทธิเช่นว่าแล้ว จำเป็นต้องมีการออกแบบข้อตกลงสันติภาพอื่นๆ เพื่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เช่น ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายอำนาจ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง คำประกาศหลักการ เป็นต้น และข้อตกลงต่างๆที่ประกอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเรียกว่า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ (The Comprehensive Peace Agreement) เพราะว่าครอบคลุมในทุกมิติและเกิดความชัดเจนในทางกฎหมาย (Legal certainty) ในการบังคับใช้สิทธิต่างๆที่ได้รับการรับรองไว้ในข้อตกลงสันติภาพ อย่างไรก็ตาม ความสงสัยในสถานะทางกฎหมายของข้อตกลงสันติภาพเกิดขึ้นเสมอมา ซึ่งจะสามารถยอมรับได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับแต่ละกรณีไป ทั้งนี้ ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศส่งผลให้เกิดการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จได้ค่อนข้างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม ความยุ่งยากและซับซ้อนสามารถเกิดขึ้นได้เมื่อมีความพยายามในการบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ทั้งนี้ เมื่อมีการบัญญัติรับรองเรื่องการแบ่งแยกดินแดนซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเพื่อการแบ่งแยกดินแดนที่ชัดเจนและแน่นอน ซึ่งข้อพิพาทในทางพรมแดนในโลกปัจจุบันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิรัฐศาสตร์ของโลก และรัฐจำนวนมากก็ไม่ได้มีพรมแดนที่ชัดเจนแน่นอน อย่างไรก็ตาม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อตกลงสันติภาพกับการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมกับการกำหนดรัฐ

ใหม่ ซึ่งเริ่มพิจารณาจาก “สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน” ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญเพราะว่าไม่มีกฎหมายระหว่างประเทศที่รับรองสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนไว้

ทั้งนี้ มีความพยายามของนักนิติศาสตร์จำนวนมากที่ชี้ให้เห็นประเด็นเรื่อง การแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา (Remedial secession) กล่าวคือ เมื่อรัฐเดิมมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง ทั้งนี้ คำว่า การแบ่งแยกดินแดนยังคงเป็นปัญหาในการรับรู้โดยทั่วไปว่าเกิดจากความรุนแรง เช่น การใช้กองกำลังเพื่อการแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีที่รัฐเกิดขึ้นใหม่บางที่ไม่ได้เกิดพรหมแดนที่ชัดเจนแต่เกิดรัฐใหม่ที่ชัดเจนและรัฐแม่ได้ยอมรับการเกิดขึ้นของรัฐใหม่ ซึ่งงานศึกษาครั้งนี้เรียกว่า “สิทธิในการแทรกรัฐ” หรือกระบวนการแทรกรัฐ ซึ่งทั้งสองกรณีข้างต้นส่งผลต่อความเป็นรัฐซึ่งรัฐตามนิยามสนธิสัญญาอนติเวเดอมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ พรหมแดน รัฐบาล ประชากร และการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือการดำเนินกิจการระหว่างประเทศ

การรับรองรัฐเกิดขึ้นได้ด้วยการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมระหว่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ กระบวนการแทรกรัฐที่ได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศทำให้รัฐดังกล่าวที่เกิดจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เจตนาของอาณานิคมได้รับการรับรองอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น กรณีสาธารณรัฐซูดานใต้ ซึ่งการแทรกรัฐสามารถเกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เจตนาของอาณานิคม พร้อมทั้งมีข้อตกลงสันติภาพและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้อง การบัญญัติรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองถือได้ว่าเป็นการทำให้ข้อตกลงสันติภาพซูดานมีลักษณะแตกต่างไปจากข้อตกลงสันติภาพอื่นๆ¹⁸⁹ ดังจะได้ศึกษารายละเอียดในเนื้อหาบทต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁸⁹ Scott P. Sheeran, ‘International Law, Peace Agreements and Self-determination: The Case of The Sudan’, *International and Comparative Law Quarterly*, Vol.60, (April 2011):p.445.

บทที่ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม กับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานและ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่างๆ

เมื่อศึกษาและวิเคราะห์สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พบว่า สิทธิดังกล่าวได้รับการตีความแบบขยายความเกินกว่าที่ตัวบทได้กำหนดไว้ เพราะมีความพยายามในการนำสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่รับรองสิทธิในการกำหนดสถานะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมอย่างอิสระ ซึ่งอดีตประเทศซูดานมีความพยายามหลายครั้งในการใช้สิทธิดังกล่าวแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ เช่น ค.ศ. 1992 พยายามในการทำข้อตกลงที่เมืองอะบูจา (Abuja) และเริ่มมีการนำสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเข้ามาเป็นประเด็นในการพิจารณา แต่รัฐบาลซูดานปฏิเสธสิทธิดังกล่าว จนกระทั่ง ปี ค.ศ. 1993 มีการผลักดันจากผู้นำของหลายรัฐบาล ได้แก่ เอธิโอเปีย (Ethiopia) อีริทเรีย (Eritrea) อุกันดา (Uganda) และเคนยา (Kenya) เพื่อเป็นตัวกลางในการยุติความขัดแย้งในซูดาน และต่อมาในปี ค.ศ. 1994 ได้มีการจัดทำคำประกาศหลักการและยอมรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง¹

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนชาวซูดานได้เพื่อการแบ่งแยกดินแดนได้มีการบัญญัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ถึงแม้ สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศ (The international legal status) ของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่ง The Permanent Court of Arbitration (PCA) ได้ยืนยันว่าข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานจะไม่ใช้สนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานถือได้ว่ามีความสำคัญมากในการถือปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ² จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานจนเกิดผลการลงประชามติที่เกิดขึ้นได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศ (International community)

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานถือได้ว่าเป็นกรณีแรกที่มีการบัญญัติการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้กำหนดกรอบระยะเวลาไว้เป็นสองช่วง กล่าวคือ ช่วงระยะเวลาก่อนการเตรียมการรวม 6 เดือน และระยะเวลาการบังคับใช้ทั้งสิ้น 6 ปี ทั้งนี้เพื่อสร้างรูปแบบทางเลือกในการตัดสินใจ ซึ่งการดำเนินการในทั้งสองระยะข้างต้น ได้รับความร่วมมือจากประชาคม

¹ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2008), p.208.

² Scott P. Sheeran, 'International Law, Peace Agreement, and Self-determination: The Case of Sudan', *International and Comparative Law Quarterly*, Vol.60, (April 2011): pp.423-424.

ระหว่างประเทศ เพื่อกำหนดหลักการในข้อตกลงสันติภาพและเพื่อเตรียมรัฐทางตอนใต้ด้วยในขณะเดียวกัน ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การกำหนดหลักการและกระบวนการซึ่งไปไกลกว่าทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในเนื้อหาของบทที่ 2 ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 บทบาทของประชาคมระหว่างประเทศในการจัดการความขัดแย้งในอดีตประเทศซูดาน

อดีตประเทศซูดานได้รับบทบาทในฐานะของผู้ร้าย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการก่อการร้าย การละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน จนกระทั่งซูดานกลายเป็นอาชญากรในสายตาของประชาคมระหว่างประเทศ จากข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ นับตั้งแต่ ค.ศ. 1990 เป็นต้นมา³

ถึงกระนั้นก็ตาม ประชาคมระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาในซูดาน ถึงแม้จะมีความเห็นว่า ความขัดแย้งเกิดจากการปะทะกันของอารยธรรม (The clash of civilization) หรือความขัดแย้งเกิดจากการเมืองภายใน แต่ประชาคมระหว่างประเทศก็ดำเนินบทบาทการแก้ปัญหาต่อไป ทั้งบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การเอกชนระหว่างประเทศและบทบาทของรัฐซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่หนุนเสริมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ดังต่อไปนี้

3.1.1 บทบาทขององค์การระหว่างประเทศ

องค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาความขัดแย้งครั้งนี้ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติที่มีข้อมติเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งในอดีตประเทศซูดานจำนวนมากแล้ว ยังมีบทบาทขององค์กรทบวงชำนาญการอื่นๆ ด้วย เช่น UNEP UNESCO WHO FAO UNAIDS UNHCR เป็นต้น

บทบาทขององค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคถือได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญมาก กล่าวคือ สหภาพแอฟริกา (African Union) เป็นองค์การระดับภูมิภาคในทวีปแอฟริกาที่มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชน และสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมก็ได้รับการบัญญัติไว้ในกฎบัตรแอฟริกาตั้งกล่าวไว้ในรายละเอียดแล้ว⁴

นอกจากนี้ ทวีปแอฟริกามีองค์กรที่เรียกว่า องค์กรระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา (Intergovernmental Authority on Development: IGAD) ที่มีประเทศสมาชิกได้แก่ ประเทศจิบูตี (Djibouti) ประเทศอิริเทรีย (Eritrea) ประเทศเอธิโอเปีย (Ethiopia) ประเทศเคนยา (Kenya) ประเทศโซมาเลีย (Somalia) ประเทศซูดาน (Sudan) และประเทศอูกันดา (Uganda)

³ Sean Hilhorst, "Use of force in the Sudan: Between Islamic Law and International Law", *Muslim World Journal of Human Rights*, Volume 5, Issue 1, (2008): pp.1-8.

⁴ ปรากฏรายละเอียดอยู่ในหัวข้อที่ 2.2.1.3

องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา เป็นองค์กรเพื่อพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ การค้าและความมั่นคงในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ องค์กรมีอาณัติในเรื่องของการสร้างความร่วมมือในเรื่องการป้องกันความขัดแย้ง การจัดการทางด้านมนุษยธรรม การพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐาน ความมั่นคงทางอาหารและการปกป้องสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาเป็นองค์กรที่เข้าร่วมในการจัดทำกระบวนการสันติภาพในประเทศซูดาน (The Sudan peace process) โดยจัดให้รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐซูดานและขบวนการปลดปล่อยชาวซูดาน (The Sudanese People Liberation Movement/Army: SPLM/A)⁵ ที่ได้พบกันที่เมืองมาซาคอส ประเทศเคนยา ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคมจนถึงวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 2002 ภายใต้กระบวนการสันติภาพขององค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา (IGAD Peace Process)⁶

องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา เป็นองค์กรที่มีความสำคัญนับตั้งแต่เกิดปัญหาความขัดแย้งในซูดาน นับตั้งแต่เมื่อครั้งเป็นองค์กรที่มีชื่อว่า Inter-Governmental Authority on Drought and Development (IGADD) ทำหน้าที่ในการรวบรวมความต้องการและหลักการต่างๆ เพื่อดำเนินการยุติความขัดแย้งในซูดาน จนกระทั่งนำมาสู่การตกลงกันในหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง ถึงแม้ว่าความเป็นหนึ่งเดียวของชาติเป็นความต้องการอันสำคัญระหว่างการค้าเนินกระบวนการสันติภาพก็ตาม⁷

ทั้งนี้ การดำเนินงานขององค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา ได้เริ่มดำเนินการมายาวนานนับตั้งแต่ที่ความขัดแย้งเริ่มชัดเจนขึ้น และภายในปี ค.ศ. 1986 ได้มีการดำเนินการทางการทูตขึ้นมาเพื่อระงับข้อพิพาทที่เรียกว่า “ Koka Dam Declaration: A proposed Programme for National Action” ซึ่งเป็นแผนกำหนดหลักการสำคัญไว้เพื่อการสร้างซูดานใหม่ ที่ปราศจากการเหยียดชาติพันธุ์ การเหยียดชนเผ่า การเลือกปฏิบัติและการกระทำที่ไม่เป็นกลางทั้งหมด⁸

นอกจากนี้ องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาเป็นตัวกลางในการเจรจาเพื่อหาหลักการต่างๆ รวมถึงเงื่อนไขที่จะช่วยจัดการปัญหาความขัดแย้งในซูดานด้วย เช่น การกระจายอำนาจ (Decentralization) กระบวนการแบ่งสรรอำนาจ (Divisions of powers) การดำเนินการด้วยความ

⁵ ความเป็นมาของขบวนการปลดปล่อยซูดานได้นั้น วัตถุประสงค์แรกในการจัดตั้งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงซูดานให้เป็นพื้นที่ที่มีความเป็นประชาธิปไตยและสามารถรองรับต่อความหลากหลายที่เกิดขึ้นได้ การปฏิวัติรูปแบบของการปกครองที่จะไม่นำมาซึ่งการแบ่งแยกดินแดนทางตอนใต้ออกไป แต่การทำให้เป็นประเทศเดียวที่ยอมรับความแตกต่างและลดการครอบงำจากรัฐบาลกลาง รวมถึงการต่อสู้กับลัทธิเหยียดสีผิวและชาติพันธุ์ เริ่มจัดตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อวันที่ 6 เมษายน ค.ศ. 1983 โดย ดร.จอห์น การ์ริง (John Garang) จาก Rodbert O.Collins. *A History of Modern Sudan.*, pp.142-143.

⁶ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

⁷ Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng. 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', in *Law and Policy*. Vol.18. No.3&4, July/October, 1996. P. 208.

⁸ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, p. 161.

โปร่งใส (Establishment of governance) การเตรียมการด้านความมั่นคง (Security arrangements) การกระจายความมั่งคั่ง (Sharing of national wealth) การปกป้องสิทธิขั้นพื้นฐาน (Protection of fundamental rights) การปกครองในระบบพหุประชาธิปไตย (Democratic pluralism) การปกป้องอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย (Protection of cultural identities of minorities) และการปกป้องนโยบายว่าด้วยความหลากหลายทางภาษา (Protection of cultural identities of language policies)⁹ จากหลักการต่างๆ พบว่ามีความสอดคล้องกับการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม¹⁰

การลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานโดยฝ่ายที่สามจะทำให้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จมีความชอบธรรมในทางระหว่างประเทศ (The international 'legalizing' of the agreement)¹¹ สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมจากองค์การระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความชอบธรรมในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่ปรากฏตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

ประธานาธิบดีรัฐบาลของชุดานและผู้นำของขบวนการปลดปล่อยชุดาน ได้ลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานแล้ว โดยมีประธานาธิบดีของเคนยาและอูกันดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ ประธานสหภาพแอฟริกา เลขาธิการองค์การสันติภาพอาหรับ (the Arab League) ผู้แทนพิเศษขององค์การสหประชาชาติในเรื่องชุดาน และตัวแทนของสหภาพยุโรป ลงนามในฐานะของพยาน

สรุปได้ว่าเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีความสำคัญมากในการจัดการกับความขัดแย้งในอดีตประเทศชุดาน และส่งผลให้เกิดข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานซึ่งบัญญัติรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนไว้ แต่อย่างไรก็ตาม การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานจะต้องมีความร่วมมือจากองค์การเอกชนระหว่างประเทศอื่นๆ อีกมากมาย

3.1.2 บทบาทขององค์การเอกชนระหว่างประเทศ

นอกจากองค์การระหว่างรัฐและการพัฒนาแล้ว องค์การเอกชนเพื่อการตรวจตราสิทธิมนุษยชน (Human Rights Watch) ได้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ทั้งนี้ มีบทบาทในการจัดทำรายงานสถานการณ์นับตั้งแต่มีสถานการณ์ จวบจนมีการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน การตรวจสอบและทำการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ก่อนมีการดำเนินการเจรจาข้อตกลงสันติภาพ

⁹ Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng, 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', p. 208.

¹⁰ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.3

¹¹ Scott P. Sheeran, 'International Law, Peace Agreements and Self-determination', p.442

เบ็ดเสร็จของซูดาน ระหว่างการดำเนินการเจรจา และภายหลังการดำเนินการเจรจา รวมถึงการเฝ้าติดตามสถานการณ์ภายในพื้นที่ประเทศซูดานและประเทศซูดานใต้อย่างใกล้ชิด

นอกจาก Human Rights Watch แล้วองค์การเอกชนระหว่างประเทศอีกจำนวนหนึ่งที่เฝ้าติดตามและจัดทำรายงานสถานการณ์ภายในซูดานเสมอมา เช่น Oxfam¹² Care International¹³ Union of Arab Lawyers¹⁴ Jewish Organization¹⁵ Islamic OIC¹⁶ the International Organization of Migration¹⁷ USIAD¹⁸ และ International Crisis Group¹⁹ ซึ่งมีรายงานสถานการณ์ซูดานเสมอมา นับแต่ก่อนมีการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน จนถึงการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพซูดานและภายหลังการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดนด้วย

นอกจากองค์การระหว่างประเทศและองค์การเอกชนระหว่างประเทศแล้ว บทบาทของรัฐในการหนุนเสริมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมปรากฏดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

3.1.3 บทบาทของรัฐ

รัฐมีบทบาทสำคัญมากในการช่วยยุติความขัดแย้งภายในของประเทศ โดยเฉพาะบทบาทของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนบ้านในการเป็นประเทศแรกๆ ที่รับรู้และเข้าถึงปัญหาได้ ทั้งนี้ ในความขัดแย้งบางครั้งประเทศเพื่อนบ้านจะพยายามยุติความขัดแย้งภายใน นอกจากนี้แล้ว ความพยายามแทรกแซงกิจการภายในของแต่ละรัฐถือได้ว่าเป็นการขัดกับหลักการเรื่อง การไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐ (Non-intervention)²⁰ ซึ่งต้องรอให้รัฐได้พยายามจัดการความขัดแย้งภายในรัฐเอง

¹² United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (18 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹³ Ibid.

¹⁴ United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (23 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁵ United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (16 October 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (1 November 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁸ United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (18 September 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁹ เป็นหน่วยงานที่ดูแลและติดตามสถานการณ์ ทั้งนี้ ปรากฏรายงานสถานการณ์ซูดานจำนวนมาก

²⁰ หลักการขั้นพื้นฐานในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐทั้งหลายคือ การไม่แทรกแซงกิจการซึ่งกันและกัน และหลักการเรื่อง “Non-intervention” มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในอดีต แต่ปัจจุบันก็ได้มีหลักการที่ใช้ในการแทรกแซงกิจการภายในของรัฐได้รับการพัฒนาขึ้นมา เช่น หลักการเรื่องการแทรกแซงทางด้านมนุษยธรรม (Humanitarian intervention) และหลักความรับผิดชอบในการปกป้อง (Responsibility to protect) เป็นต้น

ก่อน หมายความว่า ความสามารถของรัฐในการจัดการความขัดแย้งว่ารัฐจะจัดการปัญหาภายในของ รัฐอย่างไร

รัฐเพื่อนบ้านทั้งหลายพยายามจะช่วยให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นทางการไปโดย (Democratic transformation) โดยการเป็นฝ่ายที่สามในการเจรจาต่อรองให้เกิดการบังคับใช้สิทธิ ในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม แต่ผลกระทบจากสงครามในซูดานทำให้ ประเทศเพื่อนบ้านมีทัศนคติที่ต้องสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสมอมาอย่างชัดเจน²¹ เช่น ประเทศ เคนยา ประเทศอูกันดา ประเทศอียิปต์ และประเทศเอธิโอเปีย เป็นต้น

ประเทศเคนยา เป็นประเทศที่ถือได้ว่าเป็นประเทศที่เป็นผู้นำในการจัดทำกระบวนการ สันติภาพซูดาน อย่างไรก็ตาม ประเทศเคนยาแสดงจุดยืนสนับสนุนการดำเนินงานของขบวนการ ปลดปล่อยซูดานเสมอมา รวมทั้งทำหน้าที่ช่วยเหลือด้านการขนส่งและความช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรมเสมอมา นอกจากนี้ ประเทศเคนยาได้ลงทุนช่วยเหลือการอบรมงานด้านพลเรือนแก่ รัฐบาลซูดานใต้และการสนับสนุนการร่างกฎหมาย²² และประเทศอูกันดาซึ่งมีความเกี่ยวข้องทาง สังคมและวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิดกับปวงชนชาวซูดานใต้ รวมถึงความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับซูดานใต้ ด้วย²³

ประเทศอียิปต์ได้มองความเปลี่ยนแปลงของซูดานเสมือนหนึ่งจังหวัดที่หายไป (Lost province) ของอียิปต์ ถึงแม้ว่า อิทธิพลของอียิปต์ที่มีต่อซูดานซึ่งมีเฉพาะในทางตอนเหนือ เพราะว่ามี ความเกี่ยวข้องที่ชัดเจนโดยเฉพาะเมืองคาร์ทุม ทั้งนี้ อียิปต์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่พยายามสร้างซูดานให้เป็น หนึ่งเดียว เพราะซูดานถือได้ว่าเป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่สำคัญของอียิปต์²⁴

ประเทศเอธิโอเปียที่ถือเอาประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ แต่มีจุดยืนทางการเมืองที่ สนับสนุนขบวนการปลดปล่อยซูดานตลอดมา อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจของเอธิโอเปียขึ้นถือ ได้ว่ามีความเข้มแข็งมากกับซูดานใต้ แต่ก็ดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเป็นอย่างดีกับซูดานเหนือ เช่นเดียวกัน²⁵

นอกจากเหล่าประเทศเพื่อนบ้านแล้ว งานศึกษาของ Melina Sterio ได้ชี้ให้เห็นถึง ความสำคัญในการกำหนดอนาคตตนเองภายใต้บทบาทของรัฐอื่นๆ เช่น บทบาทของประเทศ มหาอำนาจในโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน เยอรมัน เป็นต้น²⁶ ซึ่งมีหน้าที่นำเรื่องราวต่างๆที่เป็นความ

²¹ International Crisis Group. *Sudan: Regional Perspectives on the Prospect of Southern Independence*. (International Crisis Group Working to Prevent Conflict Worldwide, African Report No.159, 6 May 2010), p.1.

²² Ibid., pp.1-2.

²³ Ibid., pp.5-6.

²⁴ Ibid., pp.9-10.

²⁵ Ibid., pp.12-13.

²⁶ เรื่องอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจกับการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง มีงานศึกษาที่ชัดเจนคือ Milena Sterio. *The Right to Self-Determination under International Law: "Selfistans," secession, and the rule of the great powers*. (London: Routledge, 2013).

กังวลร่วมกันของประชาคมระหว่างประเทศ (International concern) มาพูดคุยกัน เช่น สมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ หรือคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ เป็นต้น

การประชุมระหว่างประเทศในเวทีต่างๆซึ่งดำเนินไปตลอดเวลา แต่ในขณะเดียวกันสิ่งที่เกิดขึ้นคือความช่วยเหลือเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นกับประเทศเพื่อนบ้านในฐานะประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกัน เช่น การทำสงครามภายในประเทศ ประเทศเพื่อนบ้านจะทำหน้าที่เป็นพื้นที่ในลำดับแรกเพื่อรองรับการอพยพผู้ลี้ภัยจากสงคราม ซึ่งรัฐต่างๆก็ให้ความช่วยเหลือทางมนุษยธรรม และความช่วยเหลือเหล่านั้นในฐานะเพื่อนบ้านแล้ว ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความใกล้ชิดกับปัญหาและความพยายามในการเข้าไปจัดการปัญหาของเพื่อนบ้าน แต่ก็สามารถดำเนินไปได้ภายใต้ขอบเขตอันจำกัด

การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาจะมีความชอบธรรมมากขึ้น เมื่อประเทศเจ้าของปัญหา ผลักภาระการจัดการปัญหาไปอยู่กับประเทศเพื่อนบ้านมากเกินไป จนเป็นสาเหตุให้ประเทศเพื่อนบ้านต้องเข้าไปจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น ความพยายามในการจัดทำโต๊ะเจรจา หรือความพยายามในการเข้าไปเป็นตัวกลางหรือฝ่ายที่สามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าประเทศเพื่อนบ้านทำหน้าที่ทั้งในฐานะของประเทศตัวกลางในการจัดการปัญหาและมีหน้าที่ในการรับภาระปัญหาเบื้องต้น

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของประเทศเพื่อนบ้านให้ชัดเจน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประเทศเพื่อนบ้านคือรัฐที่รับภาระทางสงคราม จะเห็นได้ว่าเพื่อนบ้านมีบทบาทสำคัญในการริเริ่มความพยายามในการยุติความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น นอกจากนี้แล้ว รัฐเพื่อนบ้านเป็นสถานที่ในการไกล่เกลี่ยปัญหาที่เกิดขึ้นภายในรัฐได้อีกเช่นกัน

ทั้งนี้ รัฐเพื่อนบ้านมีหน้าที่สำคัญในการเชื่อมโยงองค์การระหว่างประเทศอื่นๆเพื่อให้เข้ามาช่วยเหลือในการจัดการปัญหาได้ดีกว่าการที่รัฐเรียกร้องให้องค์การระหว่างประเทศเข้ามาจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากบทบาทของรัฐเพื่อนบ้านแล้ว การศึกษาครั้งนี้พบว่าประเทศที่นอกเหนือจากประเทศเพื่อนบ้านนั้นมีส่วนในการเข้ามาสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นเงินอุดหนุนในการจัดการศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการจัดการระบบการเงินและการธนาคาร เป็นต้น

จากบทบาทประเทศเพื่อนบ้านดำเนินการเจรจาภายใต้องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาจนเกิดข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานที่เรียกว่า "The Comprehensive Peace Agreement" ซึ่งเป็นข้อตกลงที่ประกอบด้วยความตกลง สนธิสัญญาและพิธีสารทั้งสิ้น 8 ฉบับด้วยกันกล่าวคือ หนึ่ง พิธีสารมาชาคอส (The Machakos Protocol) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 2002 สอง พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ (The Protocol on Power Sharing) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 2004 สาม ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง (The Agreement on Wealth Sharing) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 7 มกราคม ค.ศ. 2004 สี่ พิธีสารว่าด้วยทางออก

สำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอฟแอนด์บลูสไนล์สเตตส์ (The Protocol Resolution of the Conflict in Southern Kordofan and Blues Nile States) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 2004 ท้า พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์ (The Agreement of the Resolution of the Conflict in Abeyi Area) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ. 2004 ทก ข้อตกลงว่าด้วยการเตรียมการด้านความปลอดภัย (The Agreement on Security Arrangements) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 2003 เจ็ด รูปแบบและภาคผนวกสำหรับการเตรียมการการบังคับใช้การหยุดยิงถาวรและความมั่นคงด้านความปลอดภัย (The Permanent Ceasefire and Security Arrangements Implementation Modalities and Appendices) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2004 และฉบับที่ แปด รูปแบบของการบังคับใช้และภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน (The Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices) ที่ได้รับการลงนามเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 2004²⁷ จากการเกิดข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทรัฐเพื่อนบ้านและประชาคมระหว่างประเทศ

ดังนั้น บทบาทของประชาคมระหว่างประเทศจึงมีความสำคัญมากในการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่ชูดาน ทั้งนี้ ประชาคมระหว่างประเทศมีบทบาททั้งในการริเริ่มการจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน การดำเนินการตรวจสอบกระบวนการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ และรับรองผลที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมซึ่งมีรายละเอียดของสิทธิในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมซึ่งปรากฏรายละเอียดดังหัวข้อการศึกษาต่อไป

3.2 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นสิทธิเดียวที่รับรองว่าประชาชนสามารถมีเลือกรัฐบาลเป็นของตนเอง รัฐบาลที่เลือกจะต้องรักษาความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน สิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพภายใต้กฎหมาย รวมทั้งดำเนินการทางเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเท่าเทียมกัน การให้บริการด้านการศึกษา การให้บริการด้านสุขภาพ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นสิทธิของพลเมืองที่จะดำเนินการเพื่อให้มีรัฐบาลเป็นของตนเองผ่านการเลือกตั้งอย่างเสรีและดำเนินการเลือกตั้งอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

²⁷ The Comprehensive Peace Agreement (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (9 January, 2005).

นอกจากนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้กำหนดบทบาทของรัฐกล่าวคือ รัฐบาลต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะมาจากพื้นฐานทางเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา เพศภาวะ หรือภาษา ทั้งนี้ การปกป้องและครอบคลุมไปถึงระดับปัจเจกชน กลุ่มคนต่างๆ และชุมชน ดังนั้น การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจึงเป็นสิทธิและความสามารถของพลเมืองในการยืนยันอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของตนเอง รวมถึงการใช้ประโยชน์จากสิทธิต่างๆ ที่เป็นของกลุ่มหรือชุมชนโดยปราศจากความกลัวหรือการเลือกปฏิบัติ²⁸

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นสิทธิมนุษยชนที่มีความเป็นสากล (Universal human rights) สำหรับปวงชนหรือพลเมืองทุกคนในรัฐอธิปไตยทุกรัฐ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับระดับของความรุนแรงของการครอบงำหรือการกดขี่บังคับ²⁹ การกำหนดอนาคตตนเองได้รับการพัฒนามาจากสิทธิเรื่องพรมแดนอาณาเขตภายใต้กฎเกณฑ์ของเจ้าอาณานิคมเพื่อการเป็นรัฐเอกราช (The right of territories under colonized rule to achieve dependence) จนกระทั่งได้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกับความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ภายในรัฐ

ดังนั้น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมถือได้ว่าเป็นสิทธิที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าในทางวัฒนธรรม (Cultural value) เพื่อให้รอดพ้นจากการกดขี่ทางวัฒนธรรมได้ หมายความว่าสิทธิเช่นว่าทำให้ได้รับเสรีภาพจากการเลือกปฏิบัติ (Freedom from intolerable discrimination) กระบวนการทำให้เป็นชายขอบ (Marginalization) กระบวนการครอบงำจากอาณานิคมภายใน (Domination of internal colonialism)³⁰ กรณีของปวงชนชาวซูดานใต้มีความชัดเจนเพราะว่าความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างชาวซูดานเหนือและชาวซูดานใต้ กลุ่มคนชายขอบและกลุ่มคนที่ไม่ใช่มุสลิม

ในที่สุดแล้ว การเริ่มดำเนินการกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง เริ่มจากการเจรจาซึ่งดำเนินการตาม Peace Charter ซึ่งให้มีการบัญญัติเรื่องการลงประชามติสำหรับปวงชนชาวซูดานใต้เพื่อกำหนดสถานะอนาคตของตนเอง³¹ จะเห็นได้ว่ามีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการจัดการเกี่ยวกับความขัดแย้งในพื้นที่ซูดาน

อย่างไรก็ตาม กระบวนการบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อให้เกิดการยอมรับ อดีตประเทศซูดานจึงได้ทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ ซูดานซึ่งกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้ทั้ง สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง

²⁸ Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng. 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', Pp. 208-209.

²⁹ Ibid., p. 201.

³⁰ Ibid., p. 202.

³¹ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, p.209.

ที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางเศรษฐกิจ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางสังคมและสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางวัฒนธรรม ซึ่งหลักการข้างต้นถือได้ว่าเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ตามกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง รวมทั้งกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้กำหนดกรอบในการบังคับใช้สิทธิการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ดังต่อไปนี้

3.2.1 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางการเมืองภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

ก่อนมีการจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานมีความพยายามในการจัดทำ “Declaration of Political Agreement” เพื่อกำหนดสิทธิทางการเมือง และมีการจัดทำ “The Asmara Accords” เพื่อกำหนดรูปแบบของรัฐบาล และกำหนดสิทธิของปวงชนทั้งหลายอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในสังคมประชาธิปไตย³² แต่ความพยายามต่างๆไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเกิดสงครามเสมอมา

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในทางการเมือง (Political self-determination) หมายถึง สิทธิในการกำหนดหน่วยทางการเมือง รูปแบบทางการเมืองที่ตนเองพึงพอใจ ซึ่งในพิธีสารมาซาคอสได้บัญญัติไว้ว่า “ประเด็นอันเป็นรากฐานของความขัดแย้ง การออกจากปัญหาความขัดแย้งนั้น ได้มีการจัดทำกรอบความตกลงสำหรับความโปร่งใสในการใช้อำนาจและความมั่งคั่ง อันจะนำมาซึ่งความเท่าเทียมกันในเรื่องผลประโยชน์และการประกันสิทธิมนุษยชน”³³ กล่าวคือ การดำเนินการใดๆ ภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานนั้น จะมีความเชื่อมโยงกับเรื่องกรอบการดำเนินงานให้เป็นไปตามสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองทางการเมือง จากบทบัญญัติที่กำหนดเรื่องความโปร่งใสในการใช้อำนาจไว้ การดำเนินการใดๆในทางการเมืองจะต้องรับการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานอันเป็นหลักสำคัญในเรื่องความโปร่งใส

นอกจากเรื่องความโปร่งใสแล้ว มีการบัญญัติไว้ในคำประกาศหลักการ (Declaration of principles) ว่า “ความเป็นหนึ่งเดียวของซูดานอันเป็นเป้าหมายแรกที่สุดที่ภาคีจะต้องคำนึงถึงนั้น จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากเจตจำนงเสรีของปวงชนในระบบการบริหารอย่างเป็นประชาธิปไตย ภาระความรับผิดชอบ ความเท่าเทียม และความยุติธรรมสำหรับพลเมืองทั้งหลายของปวงชนชาวซูดาน”³⁴

³² Ibid., p.213.

³³ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

³⁴ Ibid., Article 1.1.

หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวในชุดาน ต้องเกิดจากระบบการบริหารงานอย่างเป็นทางการโดยอันมีพื้นฐานมาจากเจตจำนงอันเสรีของปวงชนในการดำเนินการตัดสินใจดำเนินการทางการเมือง พิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจได้บัญญัติว่า "ภายใต้ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม การตรวจสอบ การนำและความร่วมมือของปวงชนภายใต้ความโปร่งใส"³⁵ ทั้งนี้ การดำเนินการทางการเมืองจะต้องเกิดความรับผิดชอบต่อที่เกิดขึ้นมาจากการกระทำของรัฐบาลอันเป็นหลักการสำคัญของภาระความรับผิดชอบ (Accountability) ดังนั้น กรอบการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางการเมืองต้องเกิดควบคู่ไปกับการเมืองในรูปแบบประชาธิปไตย³⁶

รัฐบาลกลางของชุดานจะต้องดำเนินงานตามกรอบประชาธิปไตย ซึ่งพิธีสารมาซาคอสได้กำหนดรูปแบบของการดำเนินงานในรัฐบาลชุดานไว้เฉพาะ กล่าวคือ "ปวงชนชาวชุดานได้มีสิทธิในการควบคุมและบริหารกิจการภายในภูมิภาคและกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกับรัฐบาลแห่งชาติ" หมายความว่า การดำเนินงานของรัฐบาลชุดานได้จะสามารถดำเนินไปได้ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งในเรื่องการควบคุมและบริหารกิจการในภูมิภาค ทั้งนี้ รัฐบาลแห่งชาติต้องมีตัวแทนจากรัฐบาลชุดานได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย

ดังนั้น ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเชื่อมโยงกับหลักการอื่นๆไว้คือ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน³⁷ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงหลักการอันสำคัญตามกระบวนการต่างๆเพื่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิทางการเมือง

นอกจากสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองแล้ว ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้บัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันเป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งอย่างยาวนานในอดีตประเทศชุดาน มีรายละเอียดดังนี้

3.2.2 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ (Economic self-determination) หมายความว่า การกำหนดทิศทางเศรษฐกิจของตนเอง ซึ่ง M. Sonarajah ได้กล่าวถึงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในทางเศรษฐกิจไว้ว่า การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคต

³⁵ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

³⁶ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.3.3.2

³⁷ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.4

ตนเองเพื่อหลุดออกจากการจัดระเบียบเศรษฐกิจโลก (New world international economic order)³⁸ พิธีสารมาชากอสได้กล่าวถึงสาเหตุของการบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจไว้ว่า "ความขัดแย้งในซูดานเป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานในทวีปแอฟริกา อันเป็นสาเหตุที่นำมาซึ่งความสูญเสียและทำลายโครงสร้างพื้นฐานของประเทศโดยเฉพาะในส่วนของปวงชนชาวซูดานใต้ ความสูญเสียเปล่าต่อทรัพยากรทางเศรษฐกิจและนำมาซึ่งความทุกข์ทรมาน"³⁹ หมายความว่า การทำสงครามกลางเมืองตลอดระยะเวลาอันยาวนานนั้น ก่อให้เกิดความสูญเสียต่อโครงสร้างพื้นฐานของประเทศและเศรษฐกิจอย่างมหาศาล

พิธีสารมาชากอสได้บัญญัติว่า "ความอยู่ดีธรรมและประวัติศาสตร์ของการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาคนั้น ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง"⁴⁰ และ "แผนการพัฒนาเพื่อตอบสนองความจำเป็นอันเกิดขึ้นมาจากผลของสงคราม รวมถึงการสร้างสมดุลทางประวัติศาสตร์แห่งการพัฒนาและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ"⁴¹ ได้ชี้ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันในประวัติศาสตร์ทางเศรษฐกิจและการพัฒนาในพื้นที่ซูดานตลอดมา

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหรือสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การตอบสนองต่อความจำเป็นของมนุษย์ภายใต้กรอบความโปร่งใสและความรับผิดชอบของรัฐบาล⁴² การกระทำเช่นว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเกิดการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามมา⁴³

ดังนั้น หลักการดำเนินงานทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางเศรษฐกิจอันเป็นหลักการเฉพาะที่ปรากฏในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน แสดงให้เห็นถึงการรอบการดำเนินงานเพื่อเปิดโอกาสให้มีความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจของแต่ละรัฐ

การกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจข้างต้น เนื่องมาจากความขัดแย้งในการจัดการทรัพยากรซึ่งถือได้ว่าเป็นความขัดแย้งพื้นฐานในความขัดแย้งครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งซึ่งเป็นสาเหตุที่นำมาซึ่งข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน มีความขัดแย้งประการอื่นๆด้วย ซึ่งความขัดแย้งในมิติทางสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ และ

³⁸ M. Sonarajah. 'The Asian Perspective to International Law in the Age of Globalization' in *Singapore Journal of Comparative and International Law*. Vol.5, (2001): pp.285-286.

³⁹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid., Article 1.9.

⁴² Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 1.9.

⁴³ Ibid., Article 1.10.

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้บัญญัติให้มีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ
 อาณานิคมทางสังคมดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.3 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางสังคมภายใต้ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางสังคมมีความเชื่อมโยงกับมิติ
 ทางวัฒนธรรมเสมอ ซึ่งสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในมิติทางสังคม
 (Social self-determination) Abdulqawi Ahmed Yusuf ได้นิยามไว้ว่า ความเคลื่อนไหวในทาง
 สังคมและวัฒนธรรมอาจจะได้รับการพัฒนาเพื่อการรองรับการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง
 ต่อไป⁴⁴ หมายความว่า ปัจจุบันมีการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในทางการเมืองเพื่อการ
 แบ่งแยกดินแดนได้ ต่อไปอาจจะมีการพัฒนาให้เกิดการรองรับหรือบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคต
 ตนเองในทางสังคมวัฒนธรรม (Socio-cultural economic self-determination) ในการใช้สิทธิการ
 กำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐต่อไป

พิธีสารมาชาคอสได้บัญญัติถึงสาเหตุที่จะต้องกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่
 เงื่อนไขของอาณานิคมในมิติทางสังคมไว้ว่า *"ความอยุติธรรมและประวัติศาสตร์ของการพัฒนาที่
 ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาคนั้น ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง"*⁴⁵
 หมายความว่า ในพื้นที่อดีตประเทศชุดานแบ่งหน่วยทางการปกครองออกเป็นหลายภูมิภาคด้วยกัน
 ซึ่งในแต่ละภูมิภาคได้รับการพัฒนาอย่างไม่เท่าเทียมกันเสมอมา ดังนั้น การบัญญัติเรื่องสิทธิในการ
 กำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางสังคมไว้ เพื่อปลดปล่อยตนเองออกจากการ
 พัฒนาที่ไม่เท่าเทียมหรือเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแต่ละภูมิภาค

อย่างไรก็ตาม พิธีสารมาชาคอสได้บัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ
 อาณานิคมในมิติทางสังคมไว้ว่า *"การจัดตั้งระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นประชาธิปไตย การ
 บริการงานนั้นจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนาและความแตกต่าง
 ทางภาษา รวมถึงความเท่าเทียมกันทางเพศภาวะของปวงชนชาวชุดานได้"*⁴⁶ หมายความว่า รัฐต้อง
 ดำเนินการอย่างเป็นประชาธิปไตยโดยจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายในมิติทางสังคม
 วัฒนธรรมด้วย

⁴⁴ Abdulqawi Ahmed Yusuf. 'The role that equal rights and self-determination of peoples can play in the current world community' in Antonio Cassese(ed.). *Realizing Utopia: The Future of International Law*. (Oxford: Oxford University Press, 2012). Pp.375-391.

⁴⁵ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

⁴⁶ Ibid.

เมื่อกล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมนั้น พิธีสารมาซาคอสได้บัญญัติไว้ว่า "ปัญหาครอบครัวและส่วนตัว รวมถึงการแต่งงาน การหย่าร้าง การรับมรดก การสืบสิทธิ การรับบุตรบุญธรรมต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายบุคคล (อาจรวมถึงกฎหมายอิสลาม และกฎเกณฑ์ทางศาสนา ความเชื่อและจารีต) ต้องได้รับการคำนึงถึง"⁴⁷ หมายความว่า การดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน มีการกำหนดรองรับปัญหาที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการจัดการปัญหาต่างๆในทางแพ่งสามารถจัดการได้โดยการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้กฎหมายดังกล่าวต้องไม่เลือกปฏิบัติต่อกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปถึงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางวัฒนธรรมด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.2.4 สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางวัฒนธรรมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

การประชุมดำเนินการเพื่อหาทางออกจากความขัดแย้งนั้น การประชุมจะต้องยอมรับความแตกต่างขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ การนิยามพื้นฐานความเชื่อทางศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ เช่น ในปี ค.ศ. 1993 เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างอารยธรรมของปวงชนในซูดาน และอารยธรรมชาวอาหรับ-อิสลาม และมีการประชุมเช่นเดียวกันในปี ค.ศ. 1995⁴⁸ แต่อย่างไรก็ตาม การพยายามครอบงำทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะมิติทางศาสนายังคงดำรงอยู่เสมอมา

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางวัฒนธรรม (Cultural self-determination) หมายถึง สิทธิในการที่จะดำรงตนอยู่กับกลุ่มทางชาติพันธุ์ ภาษาและศาสนาสามารถเกิดขึ้นได้ภายในรัฐอธิปไตยทุกรัฐ เช่น การจัดการศึกษาที่รองรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Multiculturalism in education) ทั้งนี้ การกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับความรุนแรงในการครอบงำทางวัฒนธรรม ซึ่งทางออกสำหรับปัญหามีรูปแบบสำหรับการบริหารจัดการตนเอง (Administrative autonomy) ถ้าระดับความรุนแรงมีมากขึ้นอาจจะนำมาสู่การเรียกร้องเอกราชได้⁴⁹

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางวัฒนธรรม ได้รับการบัญญัติไว้ในพิธีสารมาซาคอสดังนี้ "ศาสนา จารีต และประเพณีอันเป็นพื้นฐานของความแข็งแกร่งทางศีลธรรมละความหวังของปวงชนชาวซูดาน ต้องได้รับความเคารพ"⁵⁰ "การตระหนักถึงว่าซูดานเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางเชื้อ

⁴⁷ Ibid., Article 6.4.

⁴⁸ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, pp.212-215.

⁴⁹ Abdullahi A. An-na'im and Francis M. Deng. 'Self-determination and Unity: The Case of Sudan', p.200.

⁵⁰ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.4.

ชาติ ความแตกต่างทางศาสนา และพหุภาษา และยืนยันว่าศาสนาไม่นำมาเป็นปัจจัยเพื่อใช้ไปในทางเลวร้าย"⁵¹ "ศาสนา จารีต และความเชื่อต่างๆเป็นที่มาของความเข้มแข็งทางศีลธรรมและความหวังของปวงชนชาวซูดานได้"⁵² และ "อิสรภาพในความเชื่อ พิธีกรรมการบวงสรวง และจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติตามแต่ละศาสนาหรือความเชื่อ หรือจารีต รวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติเพื่อต่อต้านความเชื่อต่างๆเหล่านั้น"⁵³ จากตัวบทข้างต้นพิจารณาแล้วพบว่า ซูดานเป็นพื้นที่แห่งความหลากหลายทางศาสนา ได้มีการย้ำเรื่องการเคารพต่อความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมในซูดานด้วย

พิธีสารมาซาคอสบัญญัติการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐไว้ดังนี้ "ความเป็นไปได้ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยรวมถึงประธานาธิบดี เจ้าหน้าที่แห่งรัฐ และการบริโภคสิทธิและหน้าที่ทั้งหลาย อันมีพื้นฐานในการยอมรับความเป็นพลเมือง โดยไม่เลือกปฏิบัติตามศาสนา ความเชื่อหรือจารีต"⁵⁴ เพื่อยืนยันว่าเจ้าหน้าที่ของภาครัฐจะไม่ทำการเลือกปฏิบัติต่อพลเมืองที่เข้ามาใช้บริการในภาครัฐ

อย่างไรก็ตาม การบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางวัฒนธรรมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้กำหนดหลักการต่างๆที่มีความสัมพันธ์กันไว้ และการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมต้องดำเนินไปภายใต้ขอบเขตและความหมายดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3 ขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน (Scope and definition)

3.3.1 ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารมาซาคอส

เนื่องจากการครอบงำด้านต่างๆของรัฐบาลซูดาน รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอิสลามในประเทศซูดาน การปรับใช้หลักความยุติธรรมตามระบบอิสลาม (Islamic jurisprudence) และมีการจัดตั้งศาลที่ใช้หลักกฎหมายอิสลามในการบังคับเป็นการทั่วไป⁵⁵ ดังนั้น ทั้งนี้พิธีสารมาซาคอสถือได้ว่าเป็นส่วนที่ขยายให้หลักการในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คู่มือได้ทำข้อตกลงกันด้วยวิธีการการเจรจาและเพื่อเป็นทางออกที่จากสถานการณ์ความขัดแย้งของซูดาน พร้อมทั้งสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศซูดาน⁵⁶ ได้ดำเนินการเจรจาภายใต้หลักการความโปร่งใส (The principles of governance) และเกิดขึ้นภายใต้กระบวนการเปลี่ยน

⁵¹ Ibid., Preamble on States and Religions.

⁵² Ibid., Article 6.1.

⁵³ Ibid., Article 6.2.

⁵⁴ Ibid., Article 6.3.

⁵⁵ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan*, p. 146.

⁵⁶ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

ผ่าน (Transitional process) และโครงสร้างของรัฐบาลที่สร้างขึ้นตามกฎหมายและกระบวนการเตรียมร่างรัฐธรรมนูญ จึงนำมาซึ่งพิธีมาซาคอส

มากไปกว่านี้ พิธีสารมาซาคอสจัดทำขึ้นเพื่อตัดสิ้นใจหาทางออกจากความขัดแย้งในชูดานในวิถีทางที่ยุติธรรมและยั่งยืน ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบสำหรับความโปร่งใสในการใช้อำนาจและความมั่งคั่งส่งผลต่อความเท่าเทียมกันในผลประโยชน์และการประกันสิทธิมนุษยชน เพราะว่าความขัดแย้งในชูดานเกิดขึ้นอย่างยาวนานในทวีปแอฟริกา อันเป็นเหตุที่นำมาซึ่งความสูญเสียและทำลายโครงสร้างพื้นฐานของประเทศโดยเฉพาะในส่วนของปวงชนชาวชูดานได้ ความสูญเสียเปล่าต่อทรัพยากรทางเศรษฐกิจและนำมาซึ่งความทนทุกข์ทรมาน ความอ่อนไหวต่อความยุติธรรมและความไม่เท่าเทียมกันในมิติทางประวัติศาสตร์ในการพัฒนาระหว่างภูมิภาคต่างๆที่มีความแตกต่างกันในชูดาน ซึ่งต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงใหม่⁵⁷ สาเหตุของความขัดแย้งทั้งหลายที่กล่าวมาสามารถนำหลักการความโปร่งใสและความยุติธรรมเข้ามาจัดการกับความไม่เท่าเทียมกันในเรื่องต่างๆ อันจะนำมาซึ่งการยุติความขัดแย้งและสันติภาพในที่สุด

การประกาศต่อหลักการ (The declaration of principles: DOPs)⁵⁸ เพื่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งและสร้างประโยชน์ของปวงชนชาวชูดานทั้งหลาย ได้แก่ ความเป็นหนึ่งเดียวของชูดาน อันเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงโดยคู่ภาคี ผลประโยชน์ของชาวชูดานจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากเจตจำนงอันเสรีของปวงชนในระบบการบริหารอย่างเป็นประชาธิปไตย ภาวะความรับผิดชอบ ความเท่าเทียม ความเชื่อและความยุติธรรมสำหรับพลเมืองทั้งหลายของในชูดาน ทั้งนี้เพื่อการฟื้นฟูจากความสูญเสียต่อปวงชนชาวชูดานได้ภายใต้กรอบข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน การที่ปวงชนชาวชูดานได้มีสิทธิในการควบคุมและบริหารกิจการภายในภูมิภาคและมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในรัฐบาลแห่งชาติ การที่ปวงชนชาวชูดานได้มีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองผ่านการลงประชามติเพื่อตัดสิ้นใจในอนาคตของตนเอง และสามารถดำเนินกระบวนการทางศาสนา จารีต และประเพณีอันเป็นพื้นฐานของความแข็งแกร่งทางศีลธรรมและความหวังของปวงชนชาวชูดาน ปวงชนชาวชูดานได้ร่วมกันแบ่งมรดก ร่วมกันและความหวัง รวมถึงความตกลงที่จะทำงานร่วมกันและมีการจัดตั้งระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นประชาธิปไตย โดยมีส่วนรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา และความแตกต่างทางภาษา รวมถึงความเท่าเทียมกันทางด้านเพศภาวะของปวงชนชาวชูดาน

พิธีสารมาซาคอสได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อหาทางออกร่วมกัน การแทนที่สงครามที่ไม่ใช่เพียงสันติภาพ แต่รวมถึงความยุติธรรมทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งต้องดำเนินไปโดยมีพื้นฐานในการเคารพสิทธิมนุษยชนและสิทธิทางการเมืองของปวงชนชาวชูดาน การดำเนินเจรจาและการบังคับให้มีการกำหนดพื้นที่หยุดยิงเพื่อยุติความเจ็บปวดทรมานและการฆ่าปวงชนชาวชูดาน

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ คำประกาศหลักการปรากฏรายละเอียดอยู่ในหัวข้อที่ 2.5.2

สุดท้ายมีการออกแบบและการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเพื่อทำให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวของซูดาน
สร้างทางเลือกสำหรับปวงชนชาวซูดานได้⁵⁹

พิธีสารมาซาคอสกำหนดเรื่องโครงสร้างของรัฐบาลเพื่อการเป็นหนึ่งเดียวของซูดาน อย่างไรก็ตาม
ตาม คู่ภาคีต้องตระหนักถึงสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของปวงชนชาวซูดานได้และปฏิบัติตาม
หลักการการแบ่งแยกอำนาจ โครงสร้างและหน้าที่อันแตกต่างของแต่ละหน่วยงานของรัฐบาล กรอบ
ทางการเมืองสำหรับการบริหารจัดการในซูดานอันเป็นโครงสร้างที่กำหนดให้มีกฎหมายสูงสุด
กล่าวคือ การกำหนดไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งชาติของซูดานอันถือได้ว่าเป็น
กฎหมายสูงสุดของแผ่นดิน กฎหมายทั้งปวงต้องตกอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งชาติ รัฐธรรมนูญได้
บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์และการจัดสรรอำนาจและหน้าที่ ซึ่งรัฐแต่ละรัฐตามภูมิภาค
ต่างๆจะดำเนินการไปตามความแตกต่างของรัฐบาลในแต่ละระดับ

นอกจากนี้ พิธีสารมาซาคอสกำหนดกระบวนการกระจายความมั่งคั่ง การเตรียมการ
รัฐธรรมนูญแห่งชาติ และรัฐธรรมนูญยังต้องประกันอิสรภาพในการปฏิบัติตามความเชื่อ พิธีกรรมการ
บวงสรวง และการนับถือศาสนาอย่างเต็มเปี่ยมสำหรับปวงชนชาวซูดาน⁶⁰ จะเห็นได้ว่า การ
ดำเนินการตามขอบเขตของพิธีสารมาซาคอสนั้น เป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ และถือเอา
กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ทั้งนี้ การดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญได้มีการดำเนินการตามหลักการเรื่องความสูงสุดของรัฐธรรมนูญ
หรือ "Constitutionalism"⁶¹

พิธีสารมาซาคอสกำหนดว่าซูดานเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความ
แตกต่างทางชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ความแตกต่างทางศาสนา และพหุภาษา⁶²
เนื่องมาจากว่าประวัติศาสตร์ของอดีตประเทศซูดานได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่ามีความพยายามในการ
ครอบงำในทางศาสนาโดยการทำให้ซูดานเป็นรัฐอิสลาม (Islamization) นอกจากนี้ การปฏิบัติตาม
หลักศาสนา จารีต และความเชื่อต่างๆเป็นที่มาของความเข้มแข็งทางศีลธรรมและความหวังของปวง
ชนชาวซูดานได้ อิสรภาพในความเชื่อ พิธีกรรมการบวงสรวง และจิตสำนึกของผู้ปฏิบัติตามแต่ละ
ศาสนาหรือความเชื่อหรือจารีต รวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติเพื่อต่อต้านความเชื่อต่างๆเหล่านั้น

ทั้งนี้ พิธีสารมาซาคอสก็ได้วางหลักการเรื่องการเคารพความเชื่อ ความแตกต่างในพิธีกรรม
การบวงสรวงไว้ เพราะพิธีสารได้ยืนยันว่าการปฏิบัติเหล่านี้จะมานำมาซึ่งความเข้มแข็งต่อปวงชนชาว
ซูดาน รวมถึงประธานาธิบดี เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องมีความยินดีที่พลเมืองจะใช้สิทธิและหน้าที่ทั้งหลาย

⁵⁹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.10.

⁶⁰ Ibid., Article 3.1.1.

⁶¹ ปราชญ์รายละเอียดในหัวข้อ 2.5.3

⁶² Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble on States and Religions.

โดยไม่เลือกปฏิบัติตามศาสนา ความเชื่อหรือจารีต พิธีสารกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อปวงชนอย่างเท่าเทียมกันตามหลักความเชื่อและกฎเกณฑ์ทางศาสนา จะเห็นได้ว่าได้ว่าหลักการเรื่อง เสรีภาพในการนับถือศาสนา (Freedom of religion) ไว้อย่างละเอียดและยังกำหนดวิธีการในการปฏิบัติไว้เช่นเดียวกัน

คู่ภาคีต้องความเคารพสิทธิดังนี้ การเข้าร่วมพิธีกรรมการบวงสรวง หรือการเข้าร่วมโดยเชื่อมโยงกับศาสนาหรือความเชื่อ และเพื่อจัดตั้งและรับรองสถานที่เพื่อการกระทำเช่นว่า การจัดตั้งและยืนยันความเหมาะสมในการแบ่งปัน หรือสถาบันทางมนุษยธรรม การสำรวจหรือการใช้ความต้องการเพื่อขยายหลักการและเครื่องมือตามความจำเป็นอันเป็นความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมและจารีตทางศาสนาและความเชื่อ การเขียนเพื่อนำเสนอ เพื่อขยายการรับรู้เกี่ยวกับการเผยแพร่หลักการทางศาสนาในพื้นที่สาธารณะ การสอนทางศาสนาหรือความเชื่อในสถานที่ที่เหมาะสมตามเป้าประสงค์ การเรียกร้องและยอมรับการสนับสนุนทางการเงินและการบริจาคจากปัจเจกชนและสถาบัน การฝึกหัด การนัดหมาย เพื่อเลือกตั้ง เพื่อออกแบบ โดยผู้นำที่สืบทอดมาอย่างเหมาะสมที่เรียกได้ว่าเป็นไปตามความต้องการและมาตรฐานของแต่ละศาสนาและความเชื่อ การกำหนดวันพักผ่อนและการเฉลิมฉลองวันหยุด รวมถึงการจัดงานสังสรรค์ภายใต้ศาสนาและความเชื่อ การจัดตั้งและการยืนยันการสื่อสารกับปัจเจกบุคคลและชุมชนในประเด็นทางศาสนาและความเชื่อในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ ซึ่งกฎเกณฑ์ทั้งหลายอันมาจากหลักการพื้นฐานที่ว่าไม่มีใครควรที่จะต้องตกอยู่ภายใต้การเลือกปฏิบัติโดยรัฐบาลแห่งชาติ รัฐ สถาบันต่างๆ และกลุ่มของบุคคล และบุคคลโดยพื้นฐานทางศาสนาและความเชื่ออื่นๆ โดยที่หลักการตามที่ปรากฏทั้งหมดต้องได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ⁶³ จากหลักการข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงการยืนยันถึงการยอมรับต่อความแตกต่างหลากหลายทางศาสนาและความเชื่อ รวมถึงพิธีกรรมในการปฏิบัติทางศาสนา

จากขอบเขตและความหมายของพิธีสารมาซาคอส จะพบว่าพิธีสารได้วางหลักการต่างๆอย่างครอบคลุมด้านต่างๆในชีวิตประจำวันของพลเมืองหรือประชาชน อันเนื่องมาจากการกำหนดการปฏิบัติของรัฐและหลักการที่รัฐต้องนำไปบังคับใช้ เช่น ประชาธิปไตย ความเท่าเทียม ความโปร่งใส เป็นต้น นอกจากนั้นแล้ว ยังได้วางหลักการในชีวิตประจำวันของพลเมือง เช่น การเคารพและยอมรับต่อความแตกต่างหลากหลายทางศาสนา ความเชื่อและพิธีกรรม เป็นต้น ดังนั้น จึงถือได้ว่าเป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองที่เชื่อมโยงกับสิทธิในทางสังคมและวัฒนธรรม

ขอบเขตและความหมายเหล่านี้ต้องได้รับการนำไปปฏิบัติและต้องได้รับการตรวจสอบประเมินการบังคับใช้นั้นด้วย ซึ่งจะได้นำเสนอการประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะของ

⁶³ Ibid., Article.6.1-6.6.

ขอบเขตและความหมายต่อไป⁶⁴ นอกจากนี้พิธีสารมาซาคอสได้กำหนดกรอบคำประกาศหลักการแล้ว พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดขอบเขตและความหมายไว้เช่นกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.2 ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจเป็นพิธีสารที่ได้ขยายขอบเขตและความหมายของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้บัญญัติไว้ในอารัมภบทว่า "เพื่อความจำเป็นสำหรับการสิ้นสุดสงครามที่มีความสูญเสียและยืดเยื้ออย่างรวดเร็ว การรักษาผลประโยชน์ของปวงชนชาวซูดานเพื่อความรวดเร็ว ความยุติธรรมและสันติภาพอันยั่งยืน เพื่อทำให้เกิดการเข้าร่วมข้อตกลงสันติภาพในซูดาน และการดำเนินกระบวนการอย่างมีคุณค่าเพื่อให้เกิดกระบวนการสันติภาพโดยการยอมรับการจัดสรรอำนาจที่เหมาะสมและเที่ยงธรรมในซูดาน การแก้ปัญหา ภายใต้ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม การตรวจสอบ การนำและความร่วมมือของปวงชนภายใต้ความโปร่งใส การกระจายอำนาจ และการเพิ่มอำนาจของรัฐบาลในทุกระดับ ด้วยหลักการบริหารจัดการอย่างเที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพในประเทศ โดยในข้อเท็จจริงอันราบเรียบและการปรับใช้ได้อย่างได้ผลสำหรับข้อตกลงด้วยการลงคะแนนเสียงของปวงชนชาวซูดานในเบื้องหลังเพื่อเพิ่มขนาดมาตรการ และความสำเร็จในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพควรสร้างรูปแบบสำหรับการมีธรรมาภิบาลในซูดาน ซึ่งช่วยในการสร้างความเข้มแข็งในความเป็นหนึ่งเดียวของซูดาน และการปกป้องสันติภาพ"⁶⁵ จากบทบัญญัติข้างต้นได้ชี้ให้เห็นว่าการกระจายอำนาจ จะต้องดำเนินไปควบคู่กับการตรวจสอบ ความโปร่งใส ประชาธิปไตยและการบริหารจัดการอย่างเที่ยงธรรม จึงจะสามารถปกป้องสันติภาพในซูดานได้

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้บัญญัติหลักการทั่วไปว่าเป็นส่วนขยายเนื้อหาในการดำเนินการของพิธีสารมาซาคอส พิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของพิธีสารทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าคู่ภาคียืนยันว่ายอมรับต่อหลักการทั่วไปอันเป็นไปตามพิธีสารมาซาคอส โดยรูปแบบของการบังคับตามหลักการอันเป็นวัตถุประสงค์ของพิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจ⁶⁶ ดังนั้นพิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจจึงเป็นส่วนขยายหรือพิธีสารเพื่อเพิ่มเติมพิธีสารมาซาคอสเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ การดำเนินการตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจจะต้องสอดคล้องไปกับพิธีสารมาซาคอส

⁶⁴ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อที่ 5.2

⁶⁵ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

⁶⁶ Ibid., Article.1.1-1.2.

นอกจากนี้ พิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจได้มีการกำหนดโครงสร้างของรัฐบาลในชุดานในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านดังต่อไปนี้ คือ รัฐบาลของชุดานใต้ควรใช้อำนาจเพื่อเคารพพวงชนและรัฐอื่นๆในภูมิภาคตอนใต้ รัฐต่างๆสามารถใช้อำนาจผ่านรัฐบาลชุดานในระดับรัฐและการได้รับการบริการโดยเจ้าหน้าที่รัฐผ่านการให้บริการในหลายระดับต่อพวงชนและระดับรัฐบาลท้องถิ่น⁶⁷ หมายความว่า เป็นกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยตามหลักการที่ได้วางไว้ในพิธีสารมาซาคอส และเป็นรูปแบบหนึ่งของการกระจายอำนาจและการกระจายความรับผิดชอบไปสู่รัฐต่างๆในอีกทางหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ความรับผิดชอบที่ไปพร้อมกับการกระจายอำนาจต้องดำเนินการควบคู่กันไป กล่าวคือการกระจายอำนาจไม่ได้ไปเพียงอำนาจในการบริหารจัดการโดยภาครัฐ แต่ต้องเกิดความรับผิดชอบจากงานที่ปฏิบัติในกิจกรรมของภาครัฐนั้นด้วย

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจกำหนดให้คู่ภาคีปฏิบัติตามหลักการกระจายอำนาจ การยอมรับทั้งอำนาจอธิปไตยของรัฐอันเป็นส่วนหนึ่งของพวงชนเทียบเท่ากับความต้องการเป็นอิสระของรัฐบาลชุดานใต้และรัฐอื่นๆทั้งหลายในชุดาน รัฐในระดับชาติรวมถึงบรรทัดฐานและมาตรฐานของชุดานใต้อันส่งผลกระทบต่อความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศและความหลากหลายของพวงชนชาวชุดานใต้ การประกาศความจำเป็นในการมีสวัสดิการของพวงชนและการปกป้องสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐาน การยอมรับในความจำเป็นและการมีส่วนร่วมของพวงชนชาวชุดานใต้ในทุกระดับของรัฐบาลและสถาบันต่างๆในระดับชาติดังที่ได้แสดงออกในความเป็นหนึ่งเดียวของชาติในระดับประเทศ⁶⁸ ความต้องการในการมีธรรมาภิบาล ภาวะความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ประชาธิปไตย และหลักนิติธรรม⁶⁹ ในทุกระดับของรัฐบาลเพื่อให้ถึงบรรลุเป้าหมายแห่งสันติภาพ⁷⁰ การยอมรับในเรื่องความชอบธรรมและกฎหมายการเลือกตั้งที่เป็นธรรมต้องได้รับการบังคับใช้ รวมถึงการก่อตั้งของพรรคการเมืองอย่างอิสระ การเลือกตั้งในทุกระดับของรัฐบาลอันเกิดจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล⁷¹ พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้บรรจุหลักการสำคัญ

⁶⁷ Ibid., Article 1.3.1-1.3.4.

⁶⁸ Ibid., Article 1.4.1-1.4.4.

⁶⁹ หลักนิติธรรม เป็นหลักการ ความโปร่งใสสำหรับทุกคน สถาบันทั้งหลาย และองค์การต่างๆ (entities) ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งรัฐเอง อันเป็นความรับผิดชอบที่ต้องเป็นไปตามกฎหมายทั้งหลาย กระบวนการในการปฏิบัติตามหลักนิติธรรมขององค์การสหประชาชาติ มี 7 กระบวนการได้แก่ หนึ่ง การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม สอง การปฏิรูปรัฐธรรมนูญ สาม การปฏิรูปกฎหมาย สี่ การปฏิรูปการบริหารระบบราชการ ห้า ความระมัดระวังต่อกฎหมาย (legal awareness) หก การปฏิรูปการบังคับใช้กฎหมาย เจ็ดการปฏิรูประบบราชทัณฑ์ ซึ่งการดำเนินการตามหลักนิติธรรมนั้น ต้องดำเนินการกับกฎหมาย ดังต่อไปนี้ ประการแรก ประกาศเป็นสาธารณะ ประการที่สอง มีการบังคับใช้คำพิพากษาอย่างเท่าเทียมและเป็นอิสระ และประการที่สาม การดำเนินการต้องเป็นไปตามมาตรฐานของกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ อ้างจาก Richard Zajac Sannerholm, 'Looking Back, Moving Forward: UN Peace Operations and Rule of Law Assistance in Africa, 1989-2010', 4 *Hague Journal on the Rule of Law* (2012), pp. 360-362.

⁷⁰ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.4.5.

⁷¹ Ibid., Article 1.4.6.

เพิ่มเติมจากพิธีสารมาซาคอส เช่น กระบวนการต่างๆต้องเป็นไปตามมาตรฐานสากล ได้แก่ กระบวนการเลือกตั้ง การเคารพและปกป้องสิทธิมนุษยชน ความเป็นอิสระของแต่ละรัฐในชุดานต้องได้รับการเคารพ เป็นต้น

ทั้งนี้ พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจกำหนดหลักการในการบริหารและความเชื่อมโยงระหว่างรัฐบาลโดยการบริหารของรัฐบาลต้องเป็นไปเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ กระบวนการต่างๆต้องดำเนินไปด้วยการกระจายอำนาจของรัฐบาลอื่นต้องได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติ ชุดานใต้ รัฐอื่นๆและรัฐบาลในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ การกำหนดรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลางเป็นกฎหมายที่วางกรอบกฎหมายรัฐธรรมนูญต้องได้รับการนำไปเป็นพิมพ์เขียว ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลางเป็นกฎหมายสูงสุดของแผ่นดินซึ่งรัฐธรรมนูญของชุดานใต้ รัฐธรรมนูญแห่งรัฐและกฎหมายทั้งในระดับของรัฐบาลต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับกลาง ทั้งนี้พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความสูงสุดของกฎหมายรัฐธรรมนูญ

อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์กับรัฐอื่นๆหรือรัฐบาลอื่นๆหรือหน่วยงานในรัฐบาลอื่นๆ ในทุกระดับของรัฐบาลและโดยเฉพาะในส่วนของชาติ ชุดานใต้และรัฐบาลแห่งรัฐ จะต้องเคารพความเป็นอิสระของรัฐอื่นๆซึ่งกันและกัน รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการการปกครองและการช่วยเหลือของหน่วยอื่นๆเพื่อเติมเต็มหน้าที่อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญของแต่ละรัฐ⁷² การดำเนินการของแต่ละรัฐต้องดำเนินงานเชื่อมโยงกันและต้องมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในแต่ละรัฐ เพื่อให้อยู่ภายใต้หลักการความเป็นหนึ่งเดียวของชุดาน

จากการศึกษาพบว่า พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจหรือการแบ่งสรรอำนาจเป็นพิธีสารที่ได้รับการกำหนดขอบเขตและความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติหรือการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งหมายความว่าขอบเขตของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน⁷³ พร้อมทั้งขอบเขตและความหมายเหล่านี้ต้องได้รับการนำไปปฏิบัติและต้องได้รับการตรวจสอบประเมินการบังคับใช้นั้นด้วย ซึ่งจะได้นำเสนอการประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะของขอบเขตและความหมายต่อไป⁷⁴ นอกจากนี้พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดกรอบในการดำเนินการไว้แล้ว ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดขอบเขตและความหมายไว้เช่นกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

⁷² Ibid., Article 1.5.1.1-1.5.1.4 (b).

⁷³ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อที่ 2.1.2.1

⁷⁴ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อที่ 5.2

3.3.3 ขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง (The Agreement on Wealth Sharing) เป็นข้อตกลงที่บัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งกำหนดรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งมีวัตถุประสงค์ในเรื่องการเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่ น้ำมัน การจัดการภาคส่วนของน้ำมัน อำนาจทางการเงิน การฟื้นฟูบูรณะรวมถึงพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการทำสงครามในช่วงก่อนและในระหว่าง⁷⁵ จะเห็นได้ว่าเป็นพิธีสารที่ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรขั้นพื้นฐานที่สำคัญในซูดาน กล่าวคือน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่ น้ำมัน

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการที่สำคัญได้แก่ การแนะนำหลักการเพื่อความเคารพของการกระจายความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียม⁷⁶ ความมั่งคั่งของซูดานต้องได้รับการกระจายอย่างเท่าเทียม กล่าวคือความมั่งคั่งดังกล่าวต้องไปถึงในทุกระดับของรัฐบาล⁷⁷

การกระจายความมั่งคั่งของฐานทรัพยากรในซูดานอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ศักดิ์ศรีและเงื่อนไขของการมีชีวิตอยู่ของพลเมือง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อพื้นฐานทางเพศภาวะ เชื้อชาติ ศาสนา การเป็นสมาชิกทางการเมือง ชชาติพันธุ์ ภาษาหรือภูมิภาค การจัดสรรปันส่วนหรือการกระจายความมั่งคั่งอันเป็นไปด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนา⁷⁸

นอกจากพันธกรณีที่กำหนดไว้ข้างต้น พื้นที่ซูดานได้รวมถึงพื้นที่อื่น ๆ ที่จะต้องได้รับการฟื้นฟูต้องมีมาตรฐานทางเศรษฐกิจสังคมและการบริการสาธารณะเทียบเท่ากับรัฐทางตอนเหนือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเพิ่มความสามารถของสถาบันในท้องถิ่น ความสามารถของมนุษย์และความสามารถทางเศรษฐกิจ⁷⁹ โดยการเก็บภาษีที่จะใช้เพื่อให้เกิดการกระจายความรับผิดชอบแห่งอำนาจและการกระจายอำนาจในการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการพัฒนา ความโปร่งใสและการจัดส่งบริการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การตอบสนองต่อความจำเป็นของมนุษย์ภายใต้กรอบความโปร่งใสและความรับผิดชอบของรัฐบาล การกระทำเช่นว่าเป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเกิดการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามมา

ข้อตกลงนี้เกิดขึ้นเพื่อจัดสรรรายได้ การคลัง ภาษีและแหล่งรายได้อื่น ๆ เพื่อความมั่งคั่งอันจำเป็นจะต้องกระจายไปถึงรัฐบาลในทุกระดับ ในระหว่างช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน คู่ภาคีต้องยอมรับรัฐบาลแห่งชาติเพื่อการจัดสรรและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าพบว่ามีข้อจำกัดในเรื่องจะ

⁷⁵ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Preamble.

⁷⁶ Ibid., Article 1.

⁷⁷ Ibid., Article 1.2.

⁷⁸ Ibid., Article 1.4.

⁷⁹ Ibid., Article 1.7.

จัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างไร และการจัดการภายหลังความขัดแย้งของชุมชนจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากภายนอก รัฐบาลแห่งชาติต้องกระจายความมั่งคั่งไปถึงรัฐบาลอื่นๆหรือรัฐบาลชุมชนใต้ รัฐบาลในทุกระดับจะต้องริเริ่มกระบวนการตามรัฐธรรมนูญ รัฐบาลแห่งชาติจำเป็นต้องถ่ายโอนให้รัฐบาลชุมชนใต้ตามที่จัดสรรกัน ในการเตรียมการในการกระจายความมั่งคั่ง คู่การคลังสาธารณะและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล รวมถึงการจัดให้เกิดความรับผิดชอบ⁸⁰

จากการศึกษาพบว่า ทรัพยากรในพื้นที่อดีตประเทศชูดานนั้นไม่เคยได้รับการจัดสรรอย่างเท่าเทียมกัน เป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดความขัดแย้ง ดังนั้น การบัญญัติการจัดสรรอย่างเท่าเทียมกันในการแก้ปัญหาความขัดแย้งเหล่านั้น พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งเป็นพิธีสารที่ได้รับการกำหนดขอบเขตและความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติหรือการบังคับใช้ ข้อตกลงสันติภาพชูดานเบ็ดเสร็จ กล่าวคือ เป็นกรอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ⁸¹ ขอบเขตและความหมายเหล่านี้ย่อมต้องได้รับการนำไปปฏิบัติและต้องได้รับการตรวจสอบ ประเมินการบังคับใช้ด้วย ซึ่งจะได้นำเสนอการประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะของขอบเขตและความหมายอย่างละเอียดต่อไป⁸² นอกจากนี้พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดกรอบในการดำเนินการไว้แล้ว พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบยีได้กำหนดขอบเขตและความหมายไว้เช่นกัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.3.4 ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบยี

อะเบยีเป็นพื้นที่ที่เกิดความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะว่าอะเบยีเป็นพื้นที่ที่อุดมไปด้วยแหล่งทรัพยากรน้ำมัน เป็นพื้นที่ที่คลุมเครือระหว่างพื้นที่ทางเหนือและทางใต้ และเป็นพื้นที่ที่เป็นการเปลี่ยนผ่าน โดยมีการดำเนินการแยกพิธีสารออกมาเป็นการเฉพาะ⁸³ ส่งผลให้พื้นที่อะเบยีเป็นพื้นที่พิเศษสำหรับการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม กล่าวคือ มีการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากพื้นที่ชูดานเหนือและชูดานใต้

ข้อตกลงอะเบยีได้กำหนดหลักการทั่วไป กล่าวคือ อะเบยีเป็นสะพานเชื่อมระหว่างทางตอนเหนือและทางตอนใต้ ซึ่งเชื่อมปวงชนชาวชูดาน โดยมีพรมแดนที่ชัดเจนในพื้นที่ใน 9 กลุ่ม ทั้งนี้ กลุ่ม Ngok Dinka ที่ได้รับการถ่ายโอนมาเมื่อ ค.ศ. 1905 กลุ่ม Misseriya และกลุ่มอื่นๆมีสิทธิในทางจารีต

⁸⁰ Ibid., Article 1.8-1.16.

⁸¹ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อที่ 3.2.2

⁸² ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 5.2

⁸³ Human Rights Watch. *The way Forward: Ending Human Rights Abuses and Repression across Sudan*. (New York: Human Rights Watch, 2009), p.23.

ที่จะ graze cattle และเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนอะเบย์⁸⁴ และมีการกำหนดช่วงเวลาในการเปลี่ยนผ่านขึ้น

ในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน ผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่อะเบย์เป็นพลเมืองของทั้ง Western Kordofan และ Bahr el Ghazal ทั้งนี้ พลเมืองจะต้องได้มีการรับคัดเลือกเพื่อเป็นตัวแทนของฝ่ายนิติบัญญัติทั้งสองรัฐ อะเบย์ถูกปกครองโดยกรมการบริหารท้องถิ่น ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยผู้อาศัยในอะเบย์หรือพลเมืองอะเบย์ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการบริหารจะได้รับการแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี รัฐบาลแห่งชาติให้ความช่วยเหลือต่ออะเบย์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของปวงชนชาวอะเบย์ รวมทั้งการทำให้กลายเป็นเมืองและการพัฒนาโครงการต่างๆ และการตรวจสอบจากระหว่างประเทศเพื่อให้อะเบย์เกิดการบังคับใช้ข้อตกลงนี้อย่างเต็มที่⁸⁵

ข้อตกลงอะเบย์ได้กำหนดการจบสิ้นของช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน โดยการจัดให้มีการลงประชามติเพื่อชูดานใต้ ผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อะเบย์ต้องได้รับบัตรเลือกตั้ง การลงคะแนนต้องแยกบัตรเลือกตั้งเพื่อการแสดงตัวตนของผู้อยู่อาศัยข้างต้น การลงคะแนนเพื่อให้เกิดผลการลงประชามติทางตอนใต้ อีกอันหนึ่ง⁸⁶ หมายความว่า อะเบย์เป็นพื้นที่ที่มีกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดนเป็นการเฉพาะ

อย่างไรก็ตาม The High Coordination Council of Civil Society Organizations ซึ่งเป็นภาคประชาสังคมในพื้นที่อะเบย์ เรียกร้องให้มีการบังคับใช้ข้อตกลงอะเบย์ และเรียกร้องให้ประชาคมระหว่างประเทศกดดันรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติให้มีการบังคับใช้ข้อตกลงอะเบย์⁸⁷ ทั้งนี้ ขอบเขตและความหมายตามพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์นั้น ได้กำหนดเรื่องการกำหนดพรมแดนซึ่งเป็นมรดกจากยุคอาณานิคม กำหนดบทบาทของหน้าที่พลเมือง และดำเนินการเพื่อลงประชามติให้มีการแบ่งแยกดินแดนอันมีลักษณะเฉพาะในพื้นที่อะเบย์ แต่การดำเนินการส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหา

จากการศึกษาจะพบว่า พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์เป็นพิธีสารที่ได้รับการกำหนดขอบเขตและความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติหรือการบังคับใช้ และพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์ได้บัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ขอบเขตและความหมายเหล่านี้ไม่ได้รับการ

⁸⁴ The Resolution of Abyei Conflict (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (26 June, 2006), Article 1.1.1 - 1.1.3.

⁸⁵ Ibid., Article 1.2.1-1.2.5.

⁸⁶ Ibid., Article 1.3 Preamble.

⁸⁷ AlWan, May 26, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (26 May 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

นำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ พิธีสารดังกล่าวต้องได้รับการตรวจสอบ ประเมินการบังคับใช้ด้วย ซึ่งจะได้นำเสนอ การประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะของขอบเขตและความหมายต่อไป⁸⁸

ดังนั้น การกำหนดขอบเขตของพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์นั้น เป็น ข้อตกลงที่มีลักษณะเฉพาะซึ่งไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ได้รับความร่วมมือ ในทางระหว่างประเทศเพื่อดำเนินการบังคับใช้พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์ นอกจากนี้ ขอบเขตและความหมายของพื้นที่พิเศษอีก ได้แก่ พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความ ชัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอฟานทางตอนใต้และรัฐบลูไนท์

3.3.5 ขอบเขตและความหมายว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอฟาน ตอนใต้และรัฐบลูไนท์

เมื่อพิจารณาพื้นที่คอร์ดอฟานแล้ว จะพบว่าพื้นที่เริ่มการทำสงครามเป็นครั้งแรก ทั้งนี้ เป็นพื้นที่ที่ก่อให้เกิดจำนวนผู้ลี้ภัยจำนวนมาก⁸⁹ พื้นที่คอร์ดอฟานตอนใต้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ทางการเมืองในระดับชาติ และมีความสำคัญในทางการเมืองระหว่างประเทศ⁹⁰ จึง เป็นสาเหตุให้มีหลักการในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ขึ้นมาเป็นการเฉพาะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอฟานตอนใต้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อจะต้องสร้างสันติภาพให้กับปวงชนชาวซูดานเพื่อแก้ไขปัญหาอันยาวนานในพื้นที่คอร์ดอฟาน เทือกเขานูบาและรัฐบลูไนท์อันเป็นต้นแบบของการแก้ปัญหาของทั้งประเทศ⁹¹ พลเมืองมีสิทธิ พื้นฐานอันเท่าเทียมกันแห่งสิทธิและหน้าที่สำหรับพลเมืองทั้งหลายอันต้องเคารพต่อชาติพันธุ์หรือ ศาสนา และการยอมรับในเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความแตกต่างในสังคม รวมถึง ความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ สวัสดิการและความมั่นคงทางสังคมอันเป็น เป้าหมายของปวงชนชาวซูดานโดยทั่วไปและประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ⁹²

หลักการทั่วไปในพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอฟานตอนใต้ กำหนดให้มีการสร้างพื้นฐานทางการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ และการแก้ปัญหาความขัดแย้งสังคม ในพื้นที่คอร์ดอฟานใต้ เทือกเขานูบาและบลูไนท์ ทั้งนี้ การปฏิบัติตามหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน

⁸⁸ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 5.2

⁸⁹ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, pp.200-204.

⁹⁰ Guma Kunda Komey Kalo. 'The Comprehensive Peace Agreement and the Questions of Identity, Territory and Political Destiny of the Indigenous Nuba of the Sudan' *International Journal of Africa Renaissance Studies- Multi-, Inter- and Transdisciplinary*, Vol.5, No.1, (2010): p.51.

⁹¹ The Resolution of Conflict in Southern Cordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (26 June, 2004), Preamble.

⁹² Ibid., Article 1.

และเสรีภาพขั้นพื้นฐานต้องได้รับการประกันสำหรับปัจเจกชนโดยทั่วไปตามรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลาง พร้อมทั้งความหลากหลายของมรดกทางวัฒนธรรมและภาษาท้องถิ่นอันที่ปวงชนของรัฐจำต้องได้รับการพัฒนาและการปกป้อง ทั้งนี้กระบวนการต่างๆต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันเป็นเป้าหมายหลักของรัฐ สิ่งต่างๆเหล่านั้นเป็นไปตามการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้กรอบของความโปร่งใสและความรับผิดชอบ⁹³

พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์โดแพนตอนใต้ ได้กำหนดความหมายของพื้นที่ทั้งสอง กล่าวคือพรมแดนของคอร์โดแพนตอนใต้ รัฐในเทือกเขานูบาอันเป็นพรมแดนเดียวกันของจังหวัดก่อนคอร์โดแพนใต้เมื่อคอร์โดแพนใหญ่ถูกแบ่งแยกออกเป็นสองจังหวัด⁹⁴ จากขอบเขตทั้งหมดที่กล่าวไว้ในพิธีสารเป็นการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อจัดการปัญหาในพื้นที่คอร์โดแพนและบลูไนท์

จากการศึกษาจะพบว่า พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์โดแพนทางตอนใต้เป็นพิธีสารที่ได้รับการกำหนดขอบเขตและความหมายเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติหรือการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพชุดานเบ็ดเสร็จ ขอบเขตและความหมายเหล่านี้ย่อมต้องได้รับการนำไปปฏิบัติและต้องได้รับการตรวจสอบ ประเมินการบังคับใช้นั้นด้วย ซึ่งจะได้นำเสนอการประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะของขอบเขตและความหมายต่อไป⁹⁵

จากการศึกษาขอบเขตและความหมายของข้อตกลงต่างๆ ภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานซึ่งกำหนดรายละเอียดไว้มาก จึงนำหลักการที่สำคัญมาพิจารณาเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเป็นตารางดังต่อไปนี้

⁹³ Ibid., Article 1.1-1.3.

⁹⁴ Ibid., Article 2.1.

⁹⁵ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 5.2

ตารางที่ 3 สรุปขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสัมพันธภาพเบื้องต้นเสร็จชุดาน

ชื่อสนธิสัญญา	ขอบเขตและความหมาย	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
พิธีสารมาซาคอส	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีการระบอบการโดยทั่วไปภายใต้กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transitional process) - กำหนดให้มีการจัดโครงสร้างของรัฐบาลใหม่ - กำหนดให้มีกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ - กำหนดให้มีการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของประชาชนชูดาน ผ่านการทำประชามติ - กำหนดให้มีการบังคับใช้ข้อตกลงด้วยความโปร่งใสและการประกันสิทธิมนุษยชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขอบเขตและความหมายตามที่ีสารมาซาคอสได้กำหนดที่ขอยุติความและกำหนดขอบเขตในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและภายนอก กล่าวคือทำให้การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบผสมผสานมีความชัดเจนและแน่นอนยิ่งขึ้น
พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีการจัดสรรอำนาจที่เหมาะสมและเที่ยงธรรมในชูดาน - กำหนดให้มีการกระจายอำนาจและการเพิ่มอำนาจของรัฐบาลในทุกระดับ ด้วยหลักการบริหารจัดการอย่างเที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพในประเทศ - การบังคับใช้ข้อตกลงสัมพันธภาพในชูดานต้องควบคู่ไปกับการสร้างธรรมาภิบาลในชูดาน - กำหนดให้การดำเนินการของรัฐแต่ละระดับดำเนินการโดยมีหลักการธรรมาภิบาล ความโปร่งใส ประชาธิปไตย และหลักนิติธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดหน้าที่ที่ขอยุติความทำให้เกิดความชัดเจนและแน่นอนในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ที่ต้องปฏิบัติตามโดยสอดคล้องกับหลักการอื่นๆ เช่น ธรรมาภิบาล ความโปร่งใส ประชาธิปไตยและหลักนิติธรรม

ตารางที่ 3 สรุปขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (ต่อ)

ชื่อสนธิสัญญา	ขอบเขตและความหมาย	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงินใจของ อาณานิคม
ข้อตกลงว่าด้วยการกระจ่ายความมั่งคั่ง	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีการกระจ่ายทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้แก่ การเก็บภาษีของน้ำมัน และสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน การจัดสรรภาคส่วนของน้ำมัน อำนาจทางการเงิน กองทุนเพื่อการฟื้นฟูชุดาน - การกระจ่ายความมั่งคั่งของฐานทรัพยากรในชุดาน ต้องนำมาซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ศักดิ์ศรีและเงื่อนไขในการมีชีวิตรอดอยู่พลเมือง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อพื้นฐานทางเพศภาวะ เชื้อชาติ ศาสนา การเป็นสมาชิกทางการเมือง ชชาติพันธุ์ ภาษา หรือภูมิภาค การจัดสรรปันส่วนหรือการกระจ่ายความมั่งคั่งต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกภาคส่วน - เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เกิดการควบคุมการใช้ รวมถึงการจัดสรรและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ - เพื่อให้เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีสารว่าด้วยการกระจ่ายความมั่งคั่งเป็นส่วนขยายการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงินใจของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งขยายไปถึงความสามารถในการกำหนดขอบเขตสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงินใจของอาณานิคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย
พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ริดอร์	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้พลเมืองมีสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน ด้วยการเคารพต่อความหลากหลายทางชาติพันธุ์และศาสนา - กำหนดให้มีความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรม การพัฒนาเศรษฐกิจ สวัสดิการและความมั่นคงทางสังคม - เคารพต่อมรดกทางวัฒนธรรมและภาษาท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ริดอร์ผ่านทางตอนใต้ทำหน้าที่ขยายความและทำให้เกิดความแน่นอนในการกำหนดขอบเขตสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงินใจของอาณานิคม

ตารางที่ 3 สรุปขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสัมพันธภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (ต่อ)

ชื่อสนธิสัญญา	ขอบเขตและความหมาย	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงินใจของ อาณาจักร
พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบีย	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบีย - การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อะเบีย - กำหนดให้มีกระบวนการรับรองตั้งขึ้นในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบียทำหน้าที่ขยายความและทำให้เกิดความแน่นอนในการกำหนดขอบเขตสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงินใจของอาณาจักร

พิธีสารมาชาคอส พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์โดแพนตอนใต้ พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบีย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักการต่างๆ ซึ่งส่งผลต่อขอบเขตของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม กล่าวคือ เกิดการขยายความและความแน่นอนในการบังคับใช้

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้ต้องได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพ เบ็ดเสร็จจตุตถาน กล่าวคือความร่วมมือเกิดจากทั้งความร่วมมือในทางระหว่างประเทศ ความร่วมมือจากคู่ภาคีตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจตุตถาน และความร่วมมือจากหน่วยงานท้องถิ่น ซึ่งความร่วมมือเหล่านี้ส่งผลให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามที่ได้มีการกำหนดกรอบเวลาไว้ ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.4 ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจตุตถาน (Cooperation)

เมื่อพิจารณาเรื่องความร่วมมือ (Cooperation) ในระดับระหว่างประเทศจะพบความร่วมมือในทุกๆ ส่วน อย่างไรก็ตาม งานศึกษาส่วนมากจะให้น้ำหนักไปที่ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและการพาณิชย์ ทั้งนี้ การพิจารณาเรื่องความร่วมมือในทางกฎหมายระหว่างประเทศต้องพิจารณาร่วมกันกับเกิดขึ้นของประชาคมระหว่างประเทศ เพราะว่าประชาคมระหว่างประเทศส่งผลต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เฉกเช่นเดียวกันกฎหมายระหว่างประเทศก็ได้สร้างบรรทัดฐานในกำหนดรูปร่างและลักษณะของโครงสร้างของประชาคมระหว่างประเทศเช่นเดียวกัน ดังนั้น พฤติกรรมในทางระหว่างประเทศ (International behavior) ย่อมได้รับอิทธิพลจากบรรทัดฐานในกฎหมายระหว่างประเทศ⁹⁶

นอกจากนี้ การพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศและสถาบันต่างๆในทางระหว่างประเทศเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถพัฒนาความร่วมมือต่างๆได้ ความร่วมมือในทางระหว่างประเทศนั้นล้วนเกิดมาจากความกังวลร่วมกันของมนุษยชาติ และความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศนั้นล้วนต้องได้รับความร่วมมือจากตัวกระทำ (Different actor) ที่ไม่ได้หมายความถึงรัฐ (States) เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่หมายความรวมถึงหน่วยงานในท้องถิ่น (Domestic agencies) องค์กรระหว่างรัฐบาลระหว่างประเทศ (International governmental organizations: IGO) องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ (International non-governmental organizations: INGO) และองค์กรพัฒนาเอกชน (Non-governmental organizations: NGO) องค์กรและองค์กรเหล่านี้ล้วนเป็นความร่วมมืออันสำคัญในการแก้ไขปัญหาในระดับระหว่างประเทศ⁹⁷

⁹⁶ Earl Benvenisti and Moshe Hirsch. "Introduction" in Earl Benvenisti and Moshe Hirsch. (eds.). *The Impact of International Law on International Cooperation: Theoretical Perspectives*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2011), P.1.

⁹⁷ Kenneth W. Abbott and Duncan Snidal. "Pathways to International Cooperation" in Earl Benvenisti and Moshe Hirsch. (eds.). *The Impact of International Law on International Cooperation: Theoretical Perspectives*. (Cambridge: Cambridge University Press, 2011), Pp.50-54.

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพในทางระหว่างประเทศ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่เรียกว่าสนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินกิจการในทางระหว่างประเทศ หรือกระบวนการในทางระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นความร่วมมือที่ได้ทำการศึกษาเป็นความร่วมมือที่เกิดจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน จากการศึกษาขอบเขตและความหมาย พบว่า การดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดจะต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากภายในและภายนอก หมายความว่า องค์กรระดับภายในตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ชุมชนท้องถิ่น ภูมิภาค รัฐ ประเทศเพื่อนบ้านและระดับระหว่างประเทศอันได้แก่องค์กรระหว่างประเทศต่างๆ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานนั้นจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐชูดานและขบวนการปลดปล่อยชาวชูดานที่ได้รับการกำหนดว่าเป็นคู่ภาคี

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานกำหนดให้ "รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐชูดานและขบวนการปลดปล่อยชาวชูดาน"⁹⁸ เป็นคู่ภาคีที่นับได้ว่าเป็นคู่ความขัดแย้งที่ยาวนานและแสดงตัวเป็นคู่ภาคีในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ถือได้ว่าเป็นความร่วมมือที่สำคัญในการยุติความขัดแย้งอันยาวนานในอดีตประเทศชูดาน

นอกจากนี้ ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานกำหนดว่า "สถาบันและกลไกต่างๆ เพื่อให้ข้อตกลงสันติภาพได้รับความร่วมมือ"⁹⁹ และ "กลไกต่างๆ ในการบังคับและตรวจตราตามข้อตกลงต้องได้รับการจัดตั้งขึ้นตามข้อตกลง"¹⁰⁰ รวมทั้งต้องได้รับความช่วยเหลือระหว่างประเทศ¹⁰¹ หมายความว่า ความร่วมมือต้องเกิดขึ้นในทุกระดับ และความร่วมมือเหล่านั้นต้องมีการกำหนดกลไกในการรองรับรวมถึงการตรวจตราการบังคับใช้ด้วย

จากบทบัญญัติข้างต้น งานวิจัยชิ้นนี้ทำการแบ่งหมวดหมู่เป็น 3 ประเภทเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และแสดงให้เห็นความร่วมมือในทุกระดับ *ระดับแรก* นับตั้งแต่ความร่วมมือในระดับชุมชนท้องถิ่น *ระดับที่สอง* ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน หมายความว่าถึงความร่วมมือในระดับรัฐ กล่าวคือ รัฐ องค์กรของรัฐและคู่ภาคีในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน และหน่วยงานอื่นๆ ที่ปรากฏในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน *ระดับที่สาม* ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ ในที่นี้หมายความว่ารวมถึงองค์กรระหว่างประเทศซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับความร่วมมือจากรัฐ องค์กรเอกชนระหว่างประเทศ และรัฐอื่นๆ ที่ยื่นมือเข้ามาให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน งานศึกษาวิจัยครั้งนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ให้เห็นถึงความร่วมมือ

⁹⁸ The Comprehensive Peace Agreement (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (9 January, 2005).

⁹⁹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 2.1 a).

¹⁰⁰ Ibid., Article 2.1 c).

¹⁰¹ Ibid., Article 2.1 e).

จากท้องถิ่น และความร่วมมือต่างๆที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.4.1 ความร่วมมือจากท้องถิ่นในซูดาน

ความร่วมมือจากท้องถิ่นในซูดาน หมายถึง ความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะในส่วนท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ส่งเสริมและเพิ่มความร่วมมือในเรื่องต่างๆ เช่น การสำรวจประชากรเพื่อการเลือกตั้ง การเคารพคนกลุ่มต่างๆในรัฐจากหน่วยงานของรัฐ การเคารพการจัดการบริหารตนเองในท้องถิ่น ทั้งนี้ ความร่วมมือในท้องถิ่นปรากฏอยู่ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ได้แก่ ความร่วมมือในการดำเนินการต่างๆ เพื่อความเป็นหนึ่งเดียวของซูดาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจในระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านเพื่อยุติความขัดแย้งอันยาวนาน ความร่วมมือนี้เกิดมาจากความพยายามเข้าร่วมโต๊ะเจรจา เป็นต้น

นอกจากความร่วมมือจากท้องถิ่นแล้ว การดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานต้องได้รับความร่วมมือจากภาคประชาสังคมในพื้นที่ด้วย หมายความว่า ภาคประชาสังคมในส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ การดำเนินการต่างๆต้องได้รับการตรวจสอบจากภาคประชาสังคมอย่างเข้มข้น ซึ่งข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้กำหนดให้มีความร่วมมือจากท้องถิ่นไว้บ้าง ซึ่งได้ทำการประเมินการทำงานไว้ในหัวข้อต่อไป¹⁰²

พิธีสารมาซาคอสได้กำหนดความร่วมมือในเรื่องการสำรวจสำมะโนประชากร การเลือกตั้ง และระบบตัวแทน โดยกำหนดวิธีการในการสำรวจดังนี้ การสำรวจสำมะโนประชากรทั้งซูดานต้องกระทำได้อย่างสมบูรณ์ภายในสองปีในช่วงระยะเวลากลาง การเตรียมการ การวางแผน และองค์กรสำหรับการสำรวจสำมะโนประชากรควรเริ่มนับตั้งแต่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้ลงนาม องค์กรต่างๆควรมีตัวแทนของทางตอนเหนือและตอนใต้ซึ่งเป็นไปตามสัดส่วนของประชากร¹⁰³ หมายความว่า การสำรวจประชากรในพื้นที่ซูดานเป็นไปเพื่อการสรรหาปวงชนที่เข้ามาบริหารจัดการภาครัฐ

ความร่วมมือในประเด็นเรื่องภาษา โดยภาษาพื้นเมืองทั้งปวงถือว่าเป็นภาษาประจำชาติ ซึ่งต้องได้รับความเคารพ การพัฒนาและส่งเสริม ภาษาอาราบิกเป็นภาษาพูดประจำชาติของชาวซูดาน ภาษาอาราบิกและภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการของการดำเนินธุรกิจกับรัฐบาลแห่งชาติและเป็นภาษาหลักสำหรับการศึกษาชั้นสูง อันถือได้ว่าเป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง การเพิ่มเติมภาษาอาราบิกและภาษาอาหรับ รัฐบาลในแต่ละระดับต้องรับเอาภาษาอื่น ๆ มาเป็นภาษาทางราชการในระดับนั้นๆ การใช้ภาษาอื่น ๆ ในการทำงานในรัฐบาลระดับอื่นๆต้องไม่เป็นการเลือก

¹⁰² รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 5.3

¹⁰³ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.8.1-1.8.9.

ปฏิบัติ¹⁰⁴ หมายความว่า รัฐบาลท้องถิ่นต่างๆต้องเคารพความหลากหลายทางภาษาที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนเอง จะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างความร่วมมือในท้องถิ่นมีส่วนสำคัญต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทั้งมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม¹⁰⁵ นอกจากความร่วมมือจากท้องถิ่นแล้ว การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานต้องได้รับความร่วมมือจากภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานด้วย

3.4.2 ความร่วมมือจากภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

พิธีสารมาซาคอสแสดงให้เห็นความร่วมมือที่สำคัญยิ่งจากคู่ภาคีที่มีความขัดแย้งอย่างเด่นชัดในสงครามหรือการทำสงครามเพื่อการเรียกร้องให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม หมายความว่าข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้ยืนยันว่าทั้งสองฝ่ายกล่าวคือรัฐบาลชุดานและขบวนการปลดปล่อยชุดานเป็นคู่ภาคีสำคัญในการจัดการความขัดแย้งครั้งนี้ นอกจากนี้ ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของหน่วยงานของรัฐ เพราะว่าความร่วมมือเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงลักษณะของรัฐ

จากการศึกษาพบว่า คู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเป็นประธานในการกำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม อันถือได้ว่าส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ได้บัญญัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน และถือได้ว่าเป็นความร่วมมือที่สำคัญที่ส่งผลต่อการกำหนดหลักการและกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมด้วย ดังนั้น คู่พิพาทในฐานะของภาคีจึงเป็นส่วนสำคัญในการบังคับใช้กลไกในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงจากรัฐเดิมไปสู่รัฐใหม่สองรัฐ จะต้องมีการเตรียมการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติต้องได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติตามหลักการที่ได้วางไว้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งหลักการต่างๆนี้ต้องได้รับความร่วมมือในการจัดการศึกษา การสัมมาเชิงปฏิบัติการจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกส่วนหนึ่งของความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ

¹⁰⁴ Ibid., Article 2.8.1-2.8.5.

¹⁰⁵ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 5.3

3.4.3 ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ

ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ เท่าที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนของการดำเนินกระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ทั้งนี้ประชาคมระหว่างประเทศในฐานะผู้เฝ้าสังเกตการณ์ การดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย ย่อมต้องได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศด้วย ไม่ว่าจะเป็นองค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานต่างๆในองค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจตราการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

ภายใต้การสิ้นสุดเวลา 6 ปี การตรวจตราระดับระหว่างประเทศว่าด้วยการลงประชามติเพื่อปวงชนชาวซูดานใต้ เพื่อการยืนยันความเป็นหนึ่งเดียวโดยการลงคะแนนเพื่อปรับระบบของรัฐบาล ภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน และการลงคะแนนเพื่อการแบ่งแยกดินแดน¹⁰⁶

กระบวนการตรวจตราการเลือกตั้งต้องการการสังเกตการณ์ในระดับระหว่างประเทศต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและความโปร่งใสในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง¹⁰⁷ อย่างไรก็ตาม กระบวนการเหล่านี้ล้วนต้องได้รับความช่วยเหลือ นับตั้งแต่การฝึกอบรมการจัดการเลือกตั้ง การเตรียมเจ้าหน้าที่สำหรับการเลือกตั้ง การเตรียมสถานที่สำหรับการเลือกตั้ง ทุกกระบวนการต้องการความพร้อมและความช่วยเหลือ รวมถึงการฝึกปฏิบัติจากองค์การระหว่างประเทศและหน่วยงานในทางระหว่างประเทศทั้งสิ้น

เฉกเช่นเดียวกัน สถานะของกองกำลังทั้งสองในบริบทของการเป็นหนึ่งเดียวของซูดาน¹⁰⁸ เมื่อผลลัพธ์ของการลงประชามติเรื่องการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อยืนยันความเป็นหนึ่งเดียวออกมาแล้ว ระหว่างรัฐบาลแห่งชาติซูดานและขบวนการปลดปล่อยปวงชนชาวซูดานต้องทำความเข้าใจเพื่ออนาคตของกองกำลังซูดานควรที่จะรวมกันจากกองกำลังแห่งชาติซูดาน(Sudan Armed Force) และขบวนการปลดปล่อยซูดาน¹⁰⁹ ภูมิภาคที่ยืนยันที่จะเข้าร่วมสังเกตการณ์ในพื้นที่ที่หยุดยิงโดยความร่วมมือในทางระหว่างประเทศซึ่งจะส่งผลกระทบตามวันที่มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน รายละเอียดของข้อตกลงการหยุดยิงเข้าได้รับความร่วมมือจากผู้ใกล้เคียงตามรูปแบบขององค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาและผู้เชี่ยวชาญในทางระหว่างประเทศ¹¹⁰ แสดงให้เห็นว่าในการจัดการกองกำลังนั้นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญในทางระหว่างประเทศ

¹⁰⁶ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 2.5.

¹⁰⁷ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.8.7.

¹⁰⁸ Framework Agreement on Security Arrangements During the Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (25 September, 2003), Article 1.

¹⁰⁹ Ibid., Article 1 a).

¹¹⁰ Ibid., Article 2.

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดการดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยในระยะเวลาหรือการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติชูดานต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ *ประการแรก* การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกับองค์การสหประชาชาติ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศและองค์การในส่วนภูมิภาคอื่นๆ เพื่อการรักษาสันติภาพอันเป็นสากล ความเคารพต่อกฎหมายระหว่างประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมทางระบบเศรษฐกิจโลก *ประการที่สอง* เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมาย การเจรจาระหว่าง South-South และความร่วมมือระหว่างประเทศ *ประการที่สาม* เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างแอฟริกันและอาหรับ ภายใต้แผนการของภูมิภาคและการเจรจาเพื่อส่งเสริมความเป็นหนึ่งเดียวของแอฟริกันและอาหรับและความร่วมมือแอฟอาหรับ (Afro-Arab) *ประการที่สี่* การไม่แทรกแซงต่อกิจการภายในของรัฐอื่นๆ การส่งเสริมความร่วมมืออันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและความร่วมมือแบบพหุภาคีกันของรัฐเพื่อนบ้านชูดาน และ *ประการสุดท้าย* การต่อสู้กับอาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติและระหว่างประเทศ¹¹¹

การเตรียมการในการกระจายความมั่งคั่ง คู่ภาคีอาจจะส่งสัญญาณให้ประชาคมระหว่างประเทศเข้ามาแสดงบทบาทหรือช่วยเหลือในการจัดการพื้นที่ภายหลังความขัดแย้งเพื่อฟื้นฟูชูดาน โดยเฉพาะชูดานใต้และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม รวมถึงพื้นที่ที่ไม่ได้รับการพัฒนาทั้งหลาย¹¹² ในระหว่างเวลา ก่อน รัฐบาลแห่งชาติอาจให้ความช่วยเหลือรัฐบาลชูดานใต้ด้วยความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาและจัดโปรแกรมเพื่อเพิ่มพูนความสามารถของทางตอนใต้¹¹³

จากการศึกษาพบว่า ความร่วมมือในทางระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อการยอมรับรัฐใหม่ในประชาคมระหว่างประเทศ กล่าวคือเมื่อเกิดความร่วมมือในทางระหว่างประเทศระหว่างการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน ย่อมส่งผลต่อการรับรองรัฐใหม่ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกอย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาความร่วมมือทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาคีคู่พิพาท และระดับระหว่างประเทศส่งผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม จึงสรุปความร่วมมือได้ดังตารางต่อไปนี้

¹¹¹ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 2.9.1.1-2.9.1.5.

¹¹² Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 1.15.

¹¹³ Ibid., Article 1.16.

ตารางที่ 4 สรุปความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

รูปแบบความร่วมมือ	สนธิสัญญา	เนื้อหา	ผลต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
จากท้องถิ่น	พิธีสารมาซากอส	<ul style="list-style-type: none"> - กลไกการบังคับต่างๆในการตรวจตราต้องได้รับการกำหนดขึ้นและจัดตั้งขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - กลไกในท้องถิ่นหนุนเสริมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน
จากภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพ	พิธีสารมาซากอส	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลสาธารณรัฐชูดานและกองกำลังปลดปล่อยชูดานได้ลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการยอมรับในฐานะขององค์ประธานในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
ประชาคมระหว่างประเทศ	พิธีสารมาซากอส	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้ช่วงระยะเวลาก่อนต้องได้รับความช่วยเหลือในทางระหว่างประเทศ - กระบวนการตรวจตราระหว่างประเทศต้องเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการเพื่อลงประชามติ - การสังเกตการณ์ในการเลือกตั้งทุกระดับต้องได้รับความร่วมมือจากระหว่างประเทศ - การตรวจสอบจากระหว่างประเทศในพื้นที่อะเบย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศส่งผลต่อการรับรองรัฐใหม่ที่เกิดจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากส่วนท้องถิ่นในชุดาน จากภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงและความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ความร่วมมือจากท้องถิ่น เป็นส่วนที่ทำให้เกิดกลไกการบังคับใช้กลไกในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน รวมถึงองค์การระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจตราการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม และเพื่อให้การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกและส่งผลให้การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบผสมผสานได้รับความชอบธรรมด้วย (The legality of hybrid self-determination)

อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือต่างๆที่เกิดขึ้นล้วนเกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการดำเนินการตามกระบวนการอันมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ได้ทำการตกลงกันไว้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5 กระบวนการอันเฉพาะเจาะจงตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Procedure)

เมื่อพิจารณาจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานแสดงให้เห็นถึงกระบวนการอันเฉพาะเจาะจง ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) กระบวนการเลือกตั้งในทุกกระดับ (Electoral) กระบวนการกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบ (Decentralization and Devolution) กระบวนการส่งกลับผู้พลัดถิ่น (4R process) และกระบวนการลงประชามติ (Referendum) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ปรากฏเฉพาะในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเท่านั้น

ทั้งนี้ กระบวนการอันเฉพาะเจาะจงข้างต้นถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานได้ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ การใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในใช้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการส่งกลับผู้พลัดถิ่นและการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกได้ดำเนินการผ่านกระบวนการลงประชามติ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.1 กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation)

กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน งานวิจัยได้นำเสนอหลักการกว้างภายใต้หลักการของกฎหมายระหว่างประเทศไว้ในเบื้องต้น¹¹⁴ ในที่นี้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ปรากฏเฉพาะในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่งเป็นการนำหลักการเรื่องการมีส่วนร่วม (The right to participate) มาใช้ในการปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริง หมายความว่า การนำบทบัญญัติในกติกาสากลว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองมาใช้ในการปฏิบัติอันสอดคล้องกับหลักการภายใต้ข้อตกลงสันติภาพซูดานเบ็ดเสร็จซูดานได้มีการบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

พิธีสารมาชาคอสบัญญัติว่า "ความเป็นหนึ่งเดียวของซูดานอันเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นส่วนแรกของภูมิภาค จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากเจตจำนงอันเสรีของปวงชนในระบบการบริหารอย่างเป็นประชาธิปไตย ภาระความรับผิดชอบ ความเท่าเทียม ความเชื่อ และความยุติธรรมสำหรับพลเมืองทั้งหลายของปวงชนชาวซูดาน อันมีความเป็นไปได้ในการฟื้นฟูจากความสูญเสียต่อปวงชนชาวซูดานได้ และการพบกับความหวังภายใต้กรอบข้อตกลง"¹¹⁵ ซึ่งหลักการเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะไม่สามารถดำเนินการได้ ถ้าเกิดหลักการพื้นฐานอื่น ๆ ที่ไม่ได้สอดคล้องกับหลักการเช่นว่า เช่น หลักการเรื่องประชาธิปไตย¹¹⁶ เพราะว่ากระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือได้ว่าเป็นหัวใจขั้นพื้นฐานของประชาธิปไตยและเป็นคุณค่าสากลร่วมกันที่ได้รับการรองรับตามกติการะหว่างประเทศ รวมถึง หลักการเรื่องภาระความรับผิดชอบ (Accountability) และความยุติธรรม (Justice) เป็นต้น

พิธีสารมาชาคอสบัญญัติไว้ว่า "ปวงชนชาวซูดานได้มีสิทธิในการควบคุมและบริหารกิจการภายในภูมิภาคและมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมในรัฐบาลแห่งชาติ"¹¹⁷ แสดงว่าความสามารถในการควบคุมและบริหารกิจการภายในรัฐบาลแห่งชาตินั้น ได้เปิดโอกาสให้มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองจากประชาชนชาวซูดาน และต้องดำเนินไปอย่างเท่าเทียมกัน

พิธีสารมาชาคอสบัญญัติไว้ว่า "การจัดตั้งระบบการบริหารจัดการอย่างเป็นประชาธิปไตยโดยมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ ศาสนา และความแตกต่างทางภาษา รวมถึงความเท่าเทียมกันทางด้านเพศภาวะของปวงชนชาวซูดาน"¹¹⁸ ทั้งนี้ หมายความว่า การบริหารจัดการจากภาครัฐนั้นต้องเปิดโอกาสให้คนเหล่านี้ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองเพื่อจัดการปัญหาของเขาจึงจะสามารถเกิดการบริหารจัดการอย่างเป็นประชาธิปไตยได้

¹¹⁴ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อที่ 2.3.3 และหัวข้อที่ 2.4

¹¹⁵ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.1.

¹¹⁶ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.3.2 และ 2.4

¹¹⁷ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.2.

¹¹⁸ Ibid., Article 1.6.

พิธีสารมาซาคอสบัญญัติไว้ว่า "การหาทางออกร่วมกันอย่างเข้าใจ เพื่อสร้างความเข้าใจต่อมิติทางเศรษฐกิจและพรมแดนทางสังคมของชาวซูดาน และการแทนที่สงครามที่ไม่ใช่เพียงสันติภาพ แต่รวมถึงความยุติธรรมทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งมีพื้นฐานต่อการเคารพสิทธิมนุษยชนและสิทธิทางการเมืองของปวงชนชาวซูดาน"¹¹⁹ การหาความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองสำหรับชาวซูดานสามารถทำได้โดยการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง และกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสิทธิในทางการเมืองที่รัฐจะต้องปกป้องและคุ้มครองการใช้สิทธิทางการเมืองด้วย ทั้งนี้ พิธีสารมาซาคอสยังได้ย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการเคารพต่อสิทธิมนุษยชน กล่าวคือ มีการระบุถึงกระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมือง หมายความว่า สิทธิในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง

พิธีสารมาซาคอสบัญญัติไว้ว่า "การยอมรับในความจำเป็นสำหรับความเกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วมของปวงชนชาวซูดานได้ในทุกระดับของรัฐบาลและสถาบันต่างๆในระดับชาติดังที่ได้แสดงออกในความเป็นหนึ่งเดียวของชาติในระดับประเทศ"¹²⁰ บทบัญญัติข้างต้นได้กำหนดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในทุกระดับนับตั้งแต่ระดับการทำงานของรัฐบาลต่างๆ และรัฐบาลในระดับชาติ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมต้องดำเนินไปทุกระดับพร้อมกันจึงจะเกิดประสิทธิภาพในกระบวนการมีส่วนร่วม

จากหลักการดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาคส่วนต่างๆ เพื่อยุติความขัดแย้ง ทั้งนี้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่สามารถดำเนินการไปได้เพียงกระบวนการเดียว แต่ต้องดำเนินการไปพร้อมกับหลักการอื่นๆ ด้วย เช่น การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ความยุติธรรม หลักนิติธรรม ประชาธิปไตย ความโปร่งใสและการยอมรับความแตกต่างหลากหลาย เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงหลักการอันสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พร้อมทั้งให้ภาพที่ชัดเจนขึ้นในการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ¹²¹

นอกจากกระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงหลักการแล้ว การมีส่วนร่วมยังสะท้อนออกไปในรูปแบบการเลือกตั้งทุกระดับ นับตั้งแต่การเลือกตั้งในระดับชาติ การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น การเลือกคณะกรรมการชุดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องกำหนดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ หรือการกำหนดสัดส่วนระหว่างชายและหญิงในการเป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ ถึงแม้กระนั้น การเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกและการกำหนดสัดส่วนนั้นยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิด

¹¹⁹ Ibid., Article 1.7.

¹²⁰ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.4.4.

¹²¹ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 4.1

กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพได้ (The effective public participation) และกระบวนการมีส่วนร่วมทางตรงในทางการเมืองคือการจัดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับ

3.5.2 กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ (Electoral process)

กระบวนการเลือกตั้งโดยทั่วไป หมายความว่า กระบวนการในการแสดงออกซึ่งเครื่องหมายของประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งตัวแทนของปวงชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการทางการเมือง ระบบการปกครอง รวมถึงการเลือกตั้งตัวแทนในภาคส่วนต่างๆ ของการกิจกรรมในชีวิต เช่น การเลือกตั้งตัวแทนในภาคประชาสังคม หรือการมีตัวแทนในระดับรัฐเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมดำเนินกิจการระหว่างประเทศซึ่งเป็นตัวแทนที่มาจากเลือกตั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน และกระบวนการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองโดยตรง

อย่างไรก็ตาม ก่อนมีการดำเนินกระบวนการเลือกตั้งตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเกิดความพยายามในการจัดการเลือกตั้งเสมอมา เช่น ค.ศ. 1982 มีการยอมรับว่าการเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการแสดงออกทางประชาธิปไตยจึงจัดการเลือกตั้ง¹²² ความพยายามในการออกกฎหมายควบคุมการเลือกตั้ง ค.ศ. 1985 โดยกำหนดให้มีที่นั่งสำหรับคนที่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นสูง และมีการดำเนินการเลือกตั้งขึ้นใน ปี ค.ศ. 1986¹²³ แต่การดำเนินการเลือกตั้งทั้งหมดไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่ากระบวนการเลือกตั้งนั้นไม่ได้รับความร่วมมือ (Boycott) จากฝ่ายตรงข้ามเสมอมา

กระบวนการเลือกตั้งโดยทั่วไปต้องเป็นอิสระและเที่ยงธรรม การออกเสียงเลือกตั้งต้องมีความเป็นสากลและเท่าเทียมกัน เปิดรับสมัครพรรคการเมืองที่หลากหลาย การลงคะแนนต้องเป็นการลับ การตรวจตราต้องเกิดจากองค์กรอิสระ และปราศจากการข่มขู่บังคับ¹²⁴

การเลือกตั้งที่อิสระและเป็นธรรมไม่ได้เป็นเพียงแนวความคิดทางทฤษฎีการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic political theory) และเป็นแนวความคิดภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กล่าวคือ เป็นสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยส่วนหนึ่ง¹²⁵ การเลือกตั้งภายใต้กรอบข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน มีความหมายเช่นเดียวกันและเป็นหนทางในการแสดงออกซึ่งสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง

¹²² Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, p.136.

¹²³ Ibid., pp. 161-162.

¹²⁴ Steven Wheatley, 'Deliberative Democracy and Minorities', *The European Journal of International Law*, Vol.14, No.3 (2003): p.516

¹²⁵ Jure Vidmar, 'Right of Self-determination and Multiparty Democracy', *Human Rights Law Review*, 10:2,(2010): p.241

อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างบางมิติปรากฏในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน เช่นมีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งในการปกครองทุกระดับที่มีระบบตัวแทน หรือการคิดอัตราส่วนจากประชากรที่มาจากตัวแทนในทางตอนเหนือหรือทางตอนใต้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนในการได้รับการเลือกตั้งที่ชัดเจน กล่าวคือ การปกครองนั้นแบ่งออกเป็นสองส่วนคือการปกครองในทางตอนเหนือและการปกครองในทางตอนใต้ ดังนั้น ตัวแทนหรือสัดส่วนในการเลือกตั้งจึงเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณตัวแทนที่สมดุลกัน เพราะว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแบบปกตินั้นอาจจะนำมาซึ่งการกดขี่กดทับอันเป็นระบบการปกครองแบบเดิมได้ แต่อย่างไรก็ตาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นวิธีการที่มีความสำคัญมากกว่าหลักการคัดเลือกมาจากสัดส่วนของการปกครอง

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดหลักการว่าด้วยการเลือกตั้งไว้ดังนี้ กล่าวคือ "การยอมรับในเรื่องความชอบธรรมในการเตรียมการ กฎหมายการเลือกตั้งที่เป็นธรรมต้องได้รับการบังคับใช้ รวมถึงการก่อตั้งอย่างอิสระของพรรคการเมือง การเลือกตั้งในทุกระดับของรัฐบาลอันเกิดจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล"¹²⁶ การบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้งต้องมีความเป็นธรรม ทั้งนี้ การให้อิสระในการก่อตั้งพรรคการเมือง และวิธีการดำเนินการเลือกตั้งต้องมีมาตรฐานความเป็นสากล

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "การเลือกตั้งทั่วไปในทุกระดับของการปกครองควรสมบูรณ์ในช่วงการสิ้นสุดของปีที่สามของระยะเวลากลาง"¹²⁷ หมายความว่า การดำเนินการเลือกตั้งที่เป็นไปตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน จะต้องดำเนินการเลือกตั้งในหน่วยงานที่ต้องมีระบบการเลือกตั้งภายในสามปี นับจากเวลาที่สิ้นสุดของเวลาการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "บุคคลที่ลงเลือกตั้งต้องได้รับความเคารพ และตกอยู่ภายใต้การบังคับของข้อตกลงสันติภาพ"¹²⁸ หมายความว่า บุคคลที่ลงเลือกตั้งจะต้องตกอยู่ภายใต้การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน กล่าวคือ มีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "การสังเกตการณ์ในระดับระหว่างประเทศต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตการเลือกตั้ง"¹²⁹ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดานได้กำหนดให้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและการเข้ามาสังเกตการณ์ในการจัดการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในจูดาน

จากหลักการทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการเลือกตั้งตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดานได้กำหนดตั้งแต่ขอบเขตและเนื้อหาในการเลือกตั้ง นิยามความหมายที่เกี่ยวข้องกับ

¹²⁶ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.4.6.

¹²⁷ Ibid., Article 1.8.3.

¹²⁸ Ibid., Article 1.8.6.

¹²⁹ Ibid., Article 1.8.7.

กระบวนการเลือกตั้ง ทั้งนี้ยังกำหนดหลักการที่เกี่ยวข้อง วิธีการและขั้นตอนในการจัดการเลือกตั้ง นอกจากนี้แล้ว เปิดรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศและเปิดโอกาสให้เกิดการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมในการจัดการเลือกตั้งด้วย

อย่างไรก็ตาม กระบวนการเลือกตั้งได้มีการกำหนดไว้ในพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ โดยมีการร่างกฎหมายการเลือกตั้ง¹³⁰ แต่ไม่ค่อยได้มีการบังคับใช้การเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด การลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานเวลาผ่านมาแล้ว 17 เดือน แต่ซูดานก็ยังไม่มีการเลือกตั้ง¹³¹ หมายความว่า ไม่มีการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานที่กำหนดให้มีการเลือกตั้งในทุก ระดับ และกระบวนการเลือกตั้งในระดับของรัฐบาลทางตอนใต้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะว่ามีชนชาติซูดานใต้มาจากการคัดสรรมากกว่าการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ¹³²

ตัวอย่างเช่น วันที่ 11 ถึง 15 เมษายน ค.ศ. 2010 ได้มีการจัดการเลือกตั้งที่มีการลงสมัครเลือกตั้งหลายพรรค ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ทั้งนี้ การเลือกตั้งครั้งนี้ได้รวมเอาฝ่ายตรงข้าม ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง ได้แก่ ผู้สังเกตการณ์ภายใน ผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (The National Elections Commission: NEC)

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากเลือกตั้งสถานการณ์ของรัฐบาลเหนือโดนครอบงำโดยรัฐบาลเพื่อความ เป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ (The Government of National Unity: GNU) รวมถึงมีการทำลายฝ่ายตรงข้าม และนักกิจกรรมทางสังคม ขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์ในรัฐทางตอนใต้ มีการใช้กองกำลังเพื่อทำลายความเป็นอิสระของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

นอกจากนี้ ความรุนแรงทางการเมืองนำไปสู่การทำลายความชอบธรรมของการเลือกตั้งในซูดาน และทำลายสิทธิของปวงชนชาวซูดาน เพื่อจะเลือกรัฐบาลของตนเองอย่างแท้จริงและชอบธรรม (Genuinely free and fair elections)¹³³

ดังนั้น กระบวนการเลือกตั้งที่ได้กำหนดไว้ ไม่สามารถดำเนินการได้สมบูรณ์ตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ เพราะว่าการเลือกตั้งในทุกระดับไม่สามารถเกิดผลได้เท่าที่ควร ส่งผลให้การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางการเมือง กล่าวคือ กระบวนการเลือกตั้งที่ไม่สำเร็จเท่าที่ควรแล้วนั้น ส่งผลต่อกระบวนการกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบด้วยในอีกทางหนึ่ง

¹³⁰ AlAyaam, January 24, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (24 January 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹³¹ AlAyaam, May 28, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (28 May 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹³² Human Rights Watch. The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan. (New York: Human Rights Watch, 2006), p.3.

¹³³ Human Rights Watch. Democracy on Hold: Rights Violations in the April 2010 Sudan Election. (New York: Human Rights Watch, 2010), Pp.3-4.

นอกจากกระบวนการเลือกตั้งในระดับประเทศหรือระดับชาติแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับของหน่วยทางการปกครอง เพราะว่าเป็นเครื่องหมายที่ชี้ให้เห็นว่าเป็นกระบวนการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นภายในชุดานในระดับหนึ่งด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.5.3 กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ (Decentralization and Devolution)

หากกล่าวถึงการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะพบว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารจัดการรัฐ เพราะว่ารัฐในปัจจุบันพลเรือนมีจำนวนมาก การบริการด้านสาธารณูปโภคต้องมีการกระจายไปได้อย่างทั่วถึง การเพิ่มอำนาจให้ปวงชนมีส่วนในการบริหารจัดการตนเองด้วย การกระจายอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางจึงมีความสำคัญมาก เพราะเมื่อเกิดการกระจายอำนาจมากขึ้นส่งผลให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองได้

หากพิจารณาจากทฤษฎีการกระจายอำนาจในทางรัฐศาสตร์ จะพบที่ไปที่มาอันสำคัญของทฤษฎีการกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบ กล่าวคือ เมื่อมีอำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจในการบริหารจัดการประเทศ ช่วงเวลาหนึ่งได้เกิดการกระจุกตัวของอำนาจทำให้ผู้ใช้อำนาจกลายเป็นเผด็จการและมีอำนาจเบ็ดเสร็จในการบริหารจัดการสิ่งต่างๆภายในรัฐ เช่น การจัดสาธารณูปโภค การจัดการแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการระบบการเงินการคลัง เป็นต้น ทำให้เกิดระบบการปกครองที่เรียกว่า เผด็จการเบ็ดเสร็จหรือสมบูรณาญาสิทธิราชย์ขึ้น ดังนั้น การกระจายอำนาจเพื่อให้อำนาจเหล่านี้ไปถึงปวงชนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ปวงชนสามารถจัดการตนเองได้

การกระจายอำนาจสู่การปกครองในส่วนท้องถิ่น อาจจะต้องมีการหนุนเสริมด้วยการกระจายความรับผิดชอบ (Devolution) กล่าวคือมีการกระจายอำนาจมาให้พร้อมกับความรับผิดชอบ จะทำให้เกิดการใช้อำนาจที่รัดกุมและระมัดระวังต่อการใช้อำนาจที่จะส่งผลกระทบต่อปวงชนมากขึ้น เพราะว่าการใช้อำนาจจะเกิดความรับผิดชอบตามมาด้วย

การกระจายความรับผิดชอบ หมายความว่า การกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางเพื่อให้สามารถบริหารจัดการตนเองได้ ไม่ว่าจะเป็นระดับรัฐบาลท้องถิ่น และรัฐบาลส่วนภูมิภาค เพื่อให้รัฐบาลสามารถรับผิดชอบต่อการทำของตนเองได้¹³⁴

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายอำนาจได้บัญญัติไว้ว่า "เพื่อให้เกิดกระบวนการสันติภาพโดยการยอมรับการจัดสรรอำนาจที่เหมาะสมและเที่ยงธรรมในชุดาน"¹³⁵ และพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "การกระจายอำนาจและการเพิ่มอำนาจของรัฐบาลในทุกระดับ ด้วยหลักการบริหาร

¹³⁴ Marc Weller, 'Settling Self-determination Conflicts: Recent Developments.', p.117

¹³⁵ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Preamble.

จัดการอย่างเที่ยงธรรมและมีประสิทธิภาพในประเทศ"¹³⁶ บทบัญญัตินี้ได้แสดงให้เห็นว่าการกระจายอำนาจและการเพิ่มอำนาจของรัฐแต่ละรัฐ จะต้องทำด้วยการบริหารจัดการอย่างเที่ยงธรรม และการกระบวนกรกระจายอำนาจต้องดำเนินไปอย่างเที่ยงธรรม

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "ความพยายามให้ถึงความต้องการในการมีธรรมาภิบาล ภาวะความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ประชาธิปไตย และหลักนิติธรรมในทุกระดับของรัฐบาล เพื่อให้ถึงบรรลุเป้าหมายแห่งสันติภาพ"¹³⁷ แสดงว่า กระบวนกรกระจายอำนาจจะต้องดำเนินการไปพร้อมกับกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจที่เรียกว่าธรรมาภิบาล ต้องได้รับการตรวจสอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในกระบวนการกระจายอำนาจ ทั้งนี้ การกระจายอำนาจต้องดำเนินไปพร้อมกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยและหลักนิติธรรม ดังนั้น กระบวนกรกระจายอำนาจเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะสะท้อนกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยและเป็นกระบวนการที่สำคัญในการส่งเสริมการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

นอกจากนี้ พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "ระบบการกระจายอำนาจของรัฐบาล พร้อมด้วยความสำคัญของการกระจายในระดับอำนาจ อันต้องได้รับการยอมรับทั้งในระดับชาติ ชุมชนได้ รัฐอื่นๆและรัฐบาลในระดับท้องถิ่น"¹³⁸ บทบัญญัติข้างต้นได้วางขอบเขตของกระบวนการกระจายอำนาจในชุมชนไว้กล่าวคือ กระบวนกรกระจายอำนาจนั้นจะต้องกระจายในทุกระดับ นับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับชุมชนได้ รัฐอื่นๆ รวมถึงรัฐบาลในท้องถิ่น หมายความว่า อำนาจต้องกระจายจากส่วนกลางไปสู่การปกครองในระดับ นอกจากการกระจายอำนาจแล้วยังต้องแบ่งสรรอำนาจให้ผู้มีส่วนได้เสียในทางการเมืองได้เข้าถึงอำนาจในทางการเมืองอย่างทั่วถึงด้วย

นอกจากกระบวนการกระจายอำนาจแล้ว กระบวนกรแบ่งสรรอำนาจ (Power-sharing) เป็นกระบวนการที่ได้รับการออกแบบเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันทางการเมือง (Political equality) ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มที่มีความหลากหลายได้เข้ามาบริหารจัดการนโยบายสาธารณะ และดำเนินนโยบายเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อตนเองต่อไปในอนาคต¹³⁹

กระบวนการแบ่งสรรอำนาจ (Power-sharing) เป็นกระบวนการที่ได้รับการเตรียมการจัดการกับความขัดแย้ง โดยการแบ่งสรรอำนาจเกิดมาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ *ประการแรก* การเตรียมการแบ่งสรรอำนาจเป็นการเตรียมการสร้างสรรค์สันติภาพ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีความรุนแรงและข้อพิพาทที่เกิดจากสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (Self-determination dispute) *ประการที่สอง* การแบ่งสรรอำนาจเป็นมาตรการที่ใช้ในการประกาศเพื่อการปกครองตนเองสำหรับปวงชนพื้นเมือง ตามรูปแบบการปกครองแบบเสรีนิยมประชาธิปไตย และ *ประการที่สาม* การ

¹³⁶ Ibid.

¹³⁷ Ibid., Article 1.4.5.

¹³⁸ Ibid., Article 1.5.1.1.

¹³⁹ Christine Bell, 'Power-sharing and human rights law', *The International Journal of Human Rights*, p.206.

แบ่งสรรอำนาจเป็นเครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งภายใน เช่น การไม่ยอมรับผลการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น¹⁴⁰

กล่าวโดยสรุป กระบวนการกระจายอำนาจจะต้องเกิดขึ้นผ่านรัฐบาลในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลแห่งชาติ รัฐในแต่ละภูมิภาคและรัฐบาลในแต่ละรัฐ ทั้งนี้กระบวนการกระจายอำนาจทางการเมืองอย่างเดียวนั้นคงไม่เพียงพอ ทั้งนี้ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบเป็นกระบวนการที่สำคัญในการทำให้อำนาจทางการเมืองจากรัฐส่วนกลางสามารถนำมาใช้ได้โดยประชาชนหรือคนที่มีจำนวนมากขึ้น ส่งผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในที่ง่ายขึ้น เพราะว่าทำให้ประชาชนเข้าถึงอำนาจทางการเมืองและสามารถใช้อำนาจทางการเมืองได้ง่ายขึ้น

นอกจากกระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบแล้ว กระบวนการในการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานอันถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่เฉพาะเจาะจง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.5.4 กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่น (4R procedure)

พิธีสารมาชากอสได้บัญญัติให้มี "การจัดให้มีการส่งกลับสู่ถิ่นเดิม (Repatriation) การตั้งถิ่นฐานใหม่(Resettlement) การทำให้กลับสู่สภาพเดิม (Rehabilitation) การฟื้นฟู (Reconstruction) และแผนการพัฒนาเพื่อตอบสนองความจำเป็นอันเกิดขึ้นมาจากผลของสงคราม รวมถึงการสร้างสมดุลทางประวัติศาสตร์แห่งการพัฒนาและแห่งทรัพยากรธรรมชาติ"¹⁴¹ กระบวนการจัดการผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นเป็นกระบวนการที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการเตรียมที่อยู่อาศัย สถานที่ประกอบอาชีพ รวมถึงการให้การศึกษาแก่เด็กที่ลี้ภัยสงคราม เพื่อให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ เพื่อให้หลุดออกจากประวัติศาสตร์ที่ตรอกย้ำถึงความไม่เท่าเทียมกันในด้านการพัฒนา และการสำรวจประชากรผู้ลี้ภัยหรือผู้พลัดถิ่นก็มีความสำคัญเพราะว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องได้เข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในทางการเมือง เพื่อให้เกิดสมดุลกันในการพัฒนารวมถึงสัดส่วนที่เหมาะสมในระบบต่างๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาครัฐ เป็นต้น

ในการสำรวจสำมะโนประชากร "การพิจารณาควรเกิดขึ้นภายใต้ความรับผิดชอบและด้วยความเคารพต่อ ช่วงเวลาในการเลือกตั้ง ในขณะที่จะเกิดความสมบูรณ์ (รวมถึง ในเบื้องต้น การตั้งถิ่นฐานใหม่ การกลับสู่สภาพเดิม การฟื้นฟู การสร้างโครงสร้างและสถาบันต่างๆ รวมถึงการรวมกันของ

¹⁴⁰ Ibid.,p.204.

¹⁴¹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.9.

ข้อตกลงสันติภาพ)¹⁴² ดังนั้น การสำรวจจำนวนประชากร หมายความว่ารวมถึง จำนวนประชากรที่เป็นผลจากการลี้ภัยสงครามหรือผู้พลัดถิ่นด้วย

ในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นกับกระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัย แบ่งกระบวนการออกได้เป็นสองกรณีกล่าวคือ กรณีของผู้ลี้ภัยซึ่งต้องเดินทางมาจากต่างประเทศหรือประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีการเดินทางจากประเทศต่างๆหลายประเทศด้วยกัน นอกจากนี้แล้ว สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติเริ่มกระบวนการส่งกลับผู้ลี้ภัยจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เอธิโอเปีย เคนยา คองโก แอฟริกากลาง เป็นต้น¹⁴³ รัฐบาลกลาง รัฐบาลแห่งซูดานใต้และองค์การสหประชาชาติมีการจัดศูนย์การลงทะเบียน สำหรับการเดินทางกลับของผู้พลัดถิ่นภายในทั้งสิ้น 25 แห่ง เช่น จากคาร์ทุมมายังซูดานใต้หรือคอร์ดอฟานทางตอนใต้¹⁴⁴

ยกตัวอย่างเช่น เริ่มมีการส่งกลับผู้ลี้ภัยจากกรุงไคโร ประเทศอียิปต์ ทั้งนี้ผู้ลี้ภัยได้ถามถึงการตั้งถิ่นฐานใหม่ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และออสเตรเลีย โดยเฉพาะผู้ลี้ภัยบางคนที่หลบหนีเข้าเมือง (Illegal immigrants)¹⁴⁵ มีการลงนามความตกลงระหว่างสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติกับรัฐบาลอูกันดาเพื่อกำหนดกรอบทางกฎหมาย สำหรับการส่งกลับคืนถิ่นของผู้ลี้ภัยชาวซูดานในอูกันดา¹⁴⁶ ผู้ลี้ภัยจำนวน 1,900 คนเดินทางจาก the Central African Republic มาประเทศซูดาน¹⁴⁷ การเดินทางกลับของผู้ลี้ภัยจากประเทศเอธิโอเปียจำนวน 500 คน¹⁴⁸ จำนวนผู้ลี้ภัยชาวเอธิโอเปียประมาณ 5,000 คนที่ไม่ได้รายงานไปยังสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติและมีแผนการสำหรับการส่งกลับคืนถิ่นด้วย¹⁴⁹

นอกจากนี้ กรณีของผู้พลัดถิ่นภายใน ได้แก่ ในเวลา 1 ปีเกิดการส่งกลับคืนถิ่นกว่า 680,000 คนเป็นทั้งผู้พลัดถิ่นภายใน จากรัฐภายในได้แก่ Western Equatoria state, Dinka Bor และ Jongjei state¹⁵⁰ และรัฐบาลท้องถิ่นในบลูไนท์ มีรายงานผู้พลัดถิ่นภายใน 130,000 คนและประมาณ

¹⁴² Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.8.5.

¹⁴³ Xinhua/ST, July 8, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (9 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁴⁴ AlIntibaha, April 9, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (9 April 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁴⁵ BBC Monitoring, MENA, Jan 2, 2006, Cairo. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 January 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁴⁶ IRIN, March 28, 2006, Kampala. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (29 March 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ AlAyaam, April 6, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (6 April 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁴⁹ AlAyaam, July 6, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (6 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁵⁰ BBC Monitoring, Feb 1, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (2 February 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

5,000 คนที่ไม่ได้รายงานไปยัง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติและมีแผนการสำหรับการส่งกลับคืนถิ่นด้วย¹⁵¹ รวมทั้งความพยายามในการจัดการผู้ลี้ภัยจากเมืองคาร์ตุมเพื่อให้เดินทางกลับไปยังเทือกเขานูบา ไม่ประสบความสำเร็จ เพราะว่าขาดเงินทุนในการจัดส่ง¹⁵²

นอกจากตัวเลขที่มีจำนวนมากแล้วยังแสดงให้เห็นว่ามีการใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดการกับผู้ลี้ภัย ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจตุรภาคได้กำหนดเรื่องการจัดการผู้ลี้ภัยไว้เป็นหลักการที่สำคัญด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีการเตรียมแผนการในพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผู้ลี้ภัย เช่น ข้อตกลงสันติภาพได้กำหนดให้มีการจัดการผู้ลี้ภัยขึ้น ได้มีการจัดทำแผนการเกี่ยวกับการจัดการผู้ลี้ภัยขึ้นในพื้นที่อะเบย์ ที่เรียกว่า “Roadmap for Return of IDPs and Implementation of Abyei Protocol” ซึ่งกำหนดเป้าหมายและแผนการจัดการในสี่รูปแบบ ได้แก่ การเตรียมการด้านความปลอดภัย (Security arrangements) การกลับคืนถิ่นของผู้พลัดถิ่นภายใน (Return of IDPs) องค์การจัดการกลาง (Interim administration) และการแก้ปัญหาขั้นสุดท้าย (Final arbitration)¹⁵³ ซึ่งมีการกำหนดหลักการเรื่อง Returns, Repatriation and Reintegration (RRR) เป็นแผนการและการปฏิบัติการในการนำผู้ลี้ภัยกลับสู่ประเทศซูดาน ตัวอย่างเช่น มีผู้ลี้ภัยจากซูดานใต้และบลูไนท์จำนวน 328,156 คน แต่นับจากการลงนามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจตุรภาค 171,326 คนได้เดินทางกลับ โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติ¹⁵⁴ จากการประเมินข้างต้นจากรายงานสถานการณ์ผู้ลี้ภัยได้ชี้ให้เห็นว่าจำนวนผู้ลี้ภัยยังมีอยู่เป็นจำนวนมากและมีความต้องการการสนับสนุนทางการเงิน ความช่วยเหลือและแผนการผลักดันกลับซึ่งผู้ลี้ภัยจากพื้นที่ซูดานอยู่

ทั้งนี้ กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยนั้นส่งผลต่อประธานของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม กล่าวคือการทราบจำนวนคนที่แน่นอนในการใช้สิทธิที่ได้มีการบัญญัติรับรองตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจตุรภาค นอกจากนี้ การมีจำนวนประชากรที่แน่นอนส่งผลต่อกระบวนการเลือกตั้ง หมายความว่ามีความจำเป็นสิทธิในการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ทางการเมือง ทั้งยังส่งผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน และเมื่อจำนวนของประชากรทางตอนใต้ที่ค่อนข้างแน่ชัดส่งผลต่อการลงประชามติ ซึ่งเป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกด้วย ดังนั้น การรวบรวมประธานในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจึงมี

¹⁵¹ AlAyaam, July 6, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. [Media Monitoring Report \(6 July 2006\)](#). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁵² AlAyaam, November 5, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. [Media Monitoring Report \(5 November 2006\)](#). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁵³ United Nations Mission in Sudan. [The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA](#) (February 2009), p.17.

¹⁵⁴ United Nations Mission in Sudan. [The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA](#) (December 2009), p.10. para.70-74.

ความสำคัญ และกระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยอันเป็นกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงตาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน และมีความสำคัญต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมอย่างมาก

จากหลักการที่กำหนดไว้ในพิธีสารมาซาคอส พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง และพิธีสารว่าด้วยการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่เอเปียนั้น ได้ชี้ให้เห็นว่ากระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยมีความสำคัญมาก เพราะว่าสงครามที่ดำเนินมานานกว่าสองทศวรรษเป็นสาเหตุทำให้เกิดผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นภายในจำนวนมาก และจำนวนของคนเหล่านี้ถือได้ว่ามีความสำคัญมากต่อการสำรวจสำมะโนประชากรเพื่อดำเนินการจัดการเลือกตั้งและการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง และกระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัยนี้ถือได้ว่่าเป็นกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงที่ปรากฏเฉพาะข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน เมื่อมีการดำเนินการกับผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นภายในจะได้ทราบจำนวนผู้มีสิทธิในการลงประชามติ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เป็นหัวใจสำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานต่อไป

3.5.5 กระบวนการลงประชามติ (Referendum)

กระบวนการลงประชามติ (Referendum) เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะชี้วัดถึงอำนาจของรัฐว่ารัฐเปิดกว้างและพร้อมรับผลการลงประชามติมากแค่ไหน ไม่ว่าผลจะออกมาว่่าเป็นการรวบรวมรัฐให้เป็นหนึ่งเดียวหรือมีการแบ่งแยกรัฐออกไป กระบวนการลงประชามติเพื่อบังคับใช้สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน (The right to secede) นอกจากได้รับการกำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานและรัฐธรรมนูญแล้ว ในการดำเนินการลงประชามติเพื่อบ่งแยกดินแดนต้องดำเนินไปโดยโปร่งใสและเป็นธรรม (Free and fair)¹⁵⁵

ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการลงประชามติไว้ว่่า การทำประชามติทำให้เข้าใจเกณฑ์ขั้นพื้นฐานอยู่ 2 ประการกล่าวคือ

ประการแรก การลงคะแนนโดยเสรี “free” หมายความว่า การกระทำโดยการลงคะแนนไม่ได้รับการแทรกแซงแต่อย่างใด

ประการที่สอง การลงคะแนนเพื่อแสดงเจตจำนงอย่างแท้จริง เพราะว่่าเป็นการแสดงเจตจำนงของปวงชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในรัฐดังกล่าว¹⁵⁶

การลงประชามติโดยทั่วไปแล้วหมายถึง การลงคะแนนเพื่อตัดสินใจในกิจกรรมสำคัญของรัฐไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจในโครงการขนาดใหญ่ หรือการตัดสินใจในการเมืองอันมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานได้กำหนดให้ปวงชนชาวชูดานได้มีสิทธิในการกำหนดอนาคต

¹⁵⁵ Bell, Christine. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria*, Pp.214-215.

¹⁵⁶ Gantian Zyberi, ‘Self-determination through the Lens of the International Court of Justice’, p.452.

ตนเอง และสามารถใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองผ่านการลงประชามติเพื่อตัดสินใจในอนาคตของตนเอง¹⁵⁷ หมายความว่า การลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน โดยการแบ่งพื้นที่ “อดีตประเทศซูดาน” ออกเป็นประเทศสาธารณรัฐซูดานและสาธารณรัฐซูดานใต้

ในปี ค.ศ. 1998 ได้มีความพยายามในการจัดทำกรลงประชามติเพื่อการรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ¹⁵⁸ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า มีการดำเนินการลงประชามติ อันเป็นต้นแบบในกระบวนการลงประชามติในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

ทั้งนี้ พิธีสารมาชากอสได้กำหนดให้ “*ปวงชนชาวซูดานได้มีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในเบื้องต้น ผ่านการลงประชามติเพื่อตัดสินใจในอนาคตของตนเอง*”¹⁵⁹ หมายความว่า หลังจากความขัดแย้งที่มีมายาวนาน มีการเรียกร้องการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองตลอดมานับจากทศวรรษที่ 1960 จนก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญเสียจำนวนมาก รวมทั้งเป็นสาเหตุให้มีผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นจำนวนมหาศาล ดังนั้น การยุติความขัดแย้งด้วยการนำกระบวนการลงประชามติมาใช้เพราะว่าเป็นกระบวนการที่สร้างการยอมรับและสามารถยุติสงครามได้บ้างไม่มากนัก

การลงประชามติสามารถเกิดผลได้ 2 ทาง ทางแรก คือ การเป็นรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติภายใต้ระบบที่เกิดขึ้นตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน และทางที่สอง คือ การแบ่งแยกดินแดนออกมาแล้วสร้างระบบรัฐบาลใหม่ ตามเจตจำนงของปวงชนชาวซูดานใต้ ซึ่งปรากฏว่าผลที่ได้เป็นทางที่ 2 แต่การสร้างรัฐใหม่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร¹⁶⁰

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการซูดานใต้เพื่อการลงประชามติได้ประกาศให้มีการลงประชามติ และผลของการลงประชามติก็ออกมาว่าต้องการให้มีการแบ่งแยกดินแดน หรือในส่วนตัวงานวิจัยนี้เรียกว่า “การแตกรัฐ” (Separation) อันเนื่องจากผลจะออกมาในพื้นที่ทางตอนเหนือไม่ชัดเจน แต่ก็แสดงให้เห็นว่ามีความต้องการในการแบ่งแยกดินแดนถึง 98.83% และผลการลงประชามติได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศ และกระบวนการลงมติที่ส่งผลให้เกิดการแตกรัฐนี้เองทำให้เกิดกระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นหรือผู้ลี้ภัยได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

จากกระบวนการอันมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ก่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมนั้น ไม่ว่าจะ เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและผู้ลี้ภัย รวมถึงกระบวนการลงประชามตินั้น มีหลักการและ

¹⁵⁷ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.3.

¹⁵⁸ Robert O.Collins. *A History of Modern Sudan*, p.242.

¹⁵⁹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.3.

¹⁶⁰ ซึ่งได้อภิปรายไว้ในส่วนข้อจำกัด ในหัวข้อ 6.3

กระบวนการต่างๆซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ
อาณานิคม ดังจะสรุปได้ตามตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 5 สรุปกระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

กระบวนการ	สนธิสัญญา	วิธีการดำเนินการ	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน	พิธีสารมาซาคอส	<ul style="list-style-type: none"> - โฉมหน้าทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพขององค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา เรียกว่า “IGAD Peace Process” - การกำหนดสัดส่วนในการเข้าร่วมในการบริหารจัดการการปกครองตามหน่วยงานทางการปกครองต่างๆ - นำเสนอประเด็นในท้องถิ่นตามอำนาจของรัฐบาลท้องถิ่น - การเข้าไปมีส่วนร่วมในความพยายามก่อให้เกิดความปรองดองในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองตามขอบเขตเบื้องต้นของสิทธิ - ต้นแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองทางการเมือง
กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ	พิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจ	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการดำเนินการเลือกตั้ง กฎหมายเลือกตั้งต้องมีความเป็นธรรม - การก่อตั้งพรรคการเมืองได้อย่างอิสระ - บุคคลที่ลงรับการเลือกตั้งต้องได้รับการเคารพ - การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในทุกระดับของรัฐบาลจะต้องดำเนินการโดยได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยเกิดการสังเกตการณ์จากระหว่างประเทศ - องค์การสำรวจสำมะโนประชากรมีหน้าที่สำรวจจำนวนบุคคลที่มีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง เพราะว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บางชนได้ใช้สิทธิโดยตรงทางหนึ่ง - ต้นแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองทางการเมือง

ตารางที่ 5 สรุปกระบวนการตามข้อตกลงสัมพันธภาพเบื้องต้น (ต่อ)

กระบวนการ	สนธิสัญญา	วิธีการดำเนินการ	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
กระบวนการกระจายอำนาจและกระจายอำนาจรับผิดชอบ	พิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจ	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการกระจายอำนาจต้องเกิดขึ้นและเกิดการยอมรับทั้งในระดับชาติ ชูตานิไต รัฐอื่นๆ และรัฐบาลในระดับท้องถิ่น - ไม่มีการละเมิดอำนาจของรัฐอื่นๆ - ไม่ใช้อำนาจขัดกับรัฐธรรมนูญ - เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐบาล - ทำให้เกิดการสื่อสารระหว่างรัฐบาล - สนับสนุนและช่วยเหลือรัฐบาลในระดับต่างๆ - เสริมสร้างกระบวนการประสานระหว่างรัฐบาล - เสริมสร้างกระบวนการระงับข้อพิพาทก่อนการดำเนินคดี - เคารพต่อสถาบันต่างๆ ในทุกระดับของรัฐบาล 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการปกครองตนเอง เพื่อแบ่งอำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลาง ส่งผลต่อการยอมรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการกระจายอำนาจ - ต้นแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองทางการเมือง เพื่อการกระจายอำนาจ
	พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่นคง	<ul style="list-style-type: none"> - ภาษีที่เก็บได้ จะใช้เพื่อให้เกิดการกระจายความรับผิดชอบแห่งอำนาจหรือการกระจายอำนาจเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่โปร่งใสการจัดการบริการ 	

ตารางที่ 5 สรุปกระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (ต่อ)

กระบวนการ	สนธิสัญญา	วิธีการดำเนินการ	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
กระบวนการลงประชามติ	พิธีสารมาซาคอส	<ul style="list-style-type: none"> - การลงประชามติเป็นไปภายใต้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดน - การลงประชามติต้องได้รับการตรวจตราระดับระหว่างประเทศ - มีกระบวนการลงประชามติในพื้นที่อะเบย์เป็นการเฉพาะ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก ทั้งนี้ เป็นการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับการลงประชามติและแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปวงชนทั้งหมดที่เข้ามามีส่วนร่วมได้เสียในการกำหนดสถานะของตนเองในทางระหว่างประเทศ - ต้นแบบของการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก
กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่น	พิธีสารมาซาคอส, พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ, พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง, พิธีสารว่าด้วยการจัดการความขัดแย้งในพื้นที่อะเบย์	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีการส่งกลับผู้พลัดถิ่นเดิม (Repatriation) - กำหนดให้มีการตั้งถิ่นฐานใหม่ (Resettlement) - กำหนดให้มีการกลับสู่สภาพเดิม (Rehabilitation) - กำหนดให้มีการฟื้นฟู (Reconstruction) - มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดตั้งถิ่นฐาน การสร้างโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนา ทั้งนี้ จัดให้โครงการฟื้นฟูเยียวยา การกลับคืนสู่ถิ่นฐานเดิม การฟื้นฟูที่อยู่อาศัย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อให้เกิดองค์ประกอบในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม - ต้นแบบของกระบวนการในการจัดการผู้พลัดถิ่น

3.6 สรุป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิที่ในการกำหนดตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมกับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการต่างๆ แสดงให้เห็นว่าข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานได้กำหนดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้อย่างครอบคลุมทั้งในมิติทางการเมือง กล่าวคือมีการกำหนดให้มีหน่วยทางการเมืองตามหลักการที่ถือมีความเป็นสากล ทั้งนี้ มีการกำหนดวิธีการดำเนินการปกครองว่าต้องกระทำด้วยกระบวนการอันโปร่งใสที่สอดคล้องกับหลักการเรื่องการกระจายอำนาจและการกระจายความรับผิดชอบ นอกจากนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมในมิติทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมได้เกิดการบังคับใช้ภายใต้หลักการแห่งความหลากหลาย เช่น การกำหนดระบบธนาคารที่สอดคล้องกับหลักการทางศาสนาที่มีความแตกต่างกัน การยอมรับความเชื่อที่มีความแตกต่างหลากหลาย เป็นต้น

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมกับข้อตกลงสันติภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แสดงให้เห็นความพยายามของประชาคมระหว่างประเทศในการเข้ามาจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอดีตประเทศชูดาน ทั้งนี้ บทบาทของประชาคมระหว่างประเทศในงานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ บทบาทของรัฐ บทบาทขององค์การเอกชนระหว่างประเทศและบทบาทขององค์การระหว่างประเทศ และบทบาทของประชาคมระหว่างประเทศทั้งหลายล้วนมีส่วนในการหนุนเสริมความพยายามในการบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อจัดการความขัดแย้ง โดยองค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาได้ทำหน้าที่เป็นองค์การหลักในการจัดกระบวนการสันติภาพขึ้น เรียกว่า กระบวนการสันติภาพชูดาน และได้มีการจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานขึ้น โดยข้อตกลงต่างๆที่มีความหลากหลายและมีการบัญญัติรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมไว้

ทั้งนี้ ในข้อตกลงต่างๆได้มีการกำหนดขอบเขตและความหมาย โดยงานศึกษาได้แสดงให้เห็นขอบเขตและความหมายของข้อตกลงต่างๆ ซึ่งบัญญัติหลักการอันเป็นกรอบในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ได้แก่ ขอบเขตและความหมายในพิธีสารมาชาคอส ขอบเขตและความหมายในพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ ขอบเขตและความหมายว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง ขอบเขตและความหมายว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอริโดรแพนตอนใต้ ขอบเขตและความหมายในพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบยีสสนธิสัญญาฉบับต่างๆข้างต้นสามารถเกิดการบังคับใช้นั้นต้องได้รับความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานกำหนดไว้ด้วยกล่าวคือ ความร่วมมือจากท้องถิ่นในชูดาน ความร่วมมือจากคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน และความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งการ

ดำเนินการต่างๆเป็นไปตามกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ
ชุดานได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการ
กระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและ
กระบวนการลงประชามติ ซึ่งความร่วมมือและกระบวนการต่างๆที่เกิดขึ้นล้วนเป็นกระบวนการในการ
บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้มีการกำหนดหลักการข้างต้นไว้ แต่จะไม่สามารถปฏิบัติ
ตามได้เลย หากแต่ขาดความร่วมมือ จนนำมาสู่การดำเนินกระบวนการต่างๆที่ได้กำหนดไว้ตาม
ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งใน
ทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการลง
ประชามติ และกระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่น ซึ่งกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงที่ปรากฏให้เห็นการ
บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดให้มืองค์กรเพื่อเป็นสถาบันและ
กลไกให้เกิดการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมี
ประสิทธิภาพ รวมถึงกำหนดการบังคับใช้ (Implementation) และความรับผิดชอบ
(Accountability) ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งจะได้นำเสนอรายละเอียดในเนื้อหาของ
บทต่อไป

บทที่ 4

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมโดยองค์กร ต่างๆและภาระความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

จากการศึกษาเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จะพบว่าสิทธิดังกล่าวเกิดขึ้นจากความพยายามหลายครั้งของประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อการเข้ามาจัดการความขัดแย้งในอดีตประเทศชุดาน และสิทธิเช่นว่าจะสามารถใช้บังคับได้ด้วยความร่วมมือจากทั้งท้องถิ่น คู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานและประชาคมระหว่างประเทศ ก่อให้เกิดกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงหลายกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นและกระบวนการลงประชามติ ทั้งนี้ กระบวนการต่างๆเหล่านี้ต้องใช้กลไกในการบังคับเพื่อให้เกิดการใช้สิทธิดังกล่าว

การศึกษาในบทนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลไกต่างๆที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม และแสดงให้เห็นการจัดการทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญในความขัดแย้ง พร้อมทั้งการนำเสนอรูปแบบการบังคับใช้และภาระความรับผิดชอบที่เกิดขึ้นจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานนี้ด้วย เนื่องจากสถาบันและองค์กรต่างๆเป็นเสมือนกลไกที่สำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่อย่างไรก็ตาม สถาบันและองค์กรต่างๆก็ไม่ได้มีภาระความรับผิดชอบกล่าวคือ การกระทำของสถาบันและองค์กรต่างๆก็ไม่ได้รับการตรวจสอบแต่อย่างใด ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงทำการศึกษาองค์กรต่างๆ รวมถึงนำเสนอข้อปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะภาระความรับผิดชอบเพื่อพัฒนากระบวนการอันสร้างสรรค์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

4.1 องค์กรตามข้อตกลงสันติภาพชุดาน (Organizations)

พิธีสารมาชากอสได้กำหนดว่า "สถาบันและกลไกต่างๆตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานต้องได้รับความร่วมมือ"¹ สถาบันต่างๆจัดตั้งขึ้นเป็นเสมือนกลไกในภาครัฐ เพื่อการตรวจสอบภาครัฐให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสถาบันต่างๆเหล่านี้มีหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุล

¹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 2.1 a).

อำนาจ นอกจากนี้แล้ว พิธีสารบัญญัติว่า "กลไกต่างๆในการบังคับและตรวจตราตามข้อตกลงต้องได้รับการจัดตั้งขึ้นตามข้อตกลง"² พิธีสารได้กำหนดองค์กรและสถาบันต่างๆเพื่อให้สอดคล้องกับกลไกการตรวจสอบและการทำงานตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ทั้งนี้ องค์กรต่างๆที่จัดตั้งขึ้น "ต้องได้รับความช่วยเหลือระหว่างประเทศ"³ กล่าวคือ การดำเนินงานขององค์กรต่างๆต้องได้รับการสนับสนุนและฝึกฝนโดยได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ซึ่งแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 องค์กร ได้แก่ องค์กรอิสระ องค์กรระดับชาติและองค์กรภายในรัฐต่างๆ รวมถึงองค์กรท้องถิ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 องค์กรอิสระ

4.1.1.1 คณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและประเมินผล (An independent Assessment and Evaluation Commission)

คณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลจัดตั้งขึ้นในระหว่างช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านมีหน้าที่ประเมินผลการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน⁴

คณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลประกอบไปด้วยตัวแทนของรัฐบาลกลางและกองกำลังปลดปล่อยชุดานอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งมีสัดส่วนดังนี้⁵ สมาชิกของรัฐของอนุกรรมการขององค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาที่ทำหน้าที่กระบวนการสันติภาพชุดาน ประกอบด้วย ประเทศจิบูตี ประเทศอิริเทรีย ประเทศเอธิโอเปีย ประเทศเคนยา และประเทศอูกันดา และรัฐผู้สังเกตการณ์ ได้แก่ ประเทศอิตาลี ประเทศนอร์เว ประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐอื่นๆหรือภูมิภาคอื่นๆ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่เข้ามาร่วมสังเกตกับรัฐภาคี

คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2005 มีหน้าที่ในการประเมินและตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน โดยมีสมาชิกในคณะกรรมการทั้งสิ้น 13 คน มีคณะทำงานด้วยกันทั้งหมด 4 ชุด ประกอบด้วย ชุดแรกเป็นคณะทำงานว่าด้วยการจัดสรรอำนาจนำโดยประเทศอิตาลี ชุดที่สองคณะทำงานว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งนำโดยประเทศสหรัฐอเมริกา ชุดที่สามว่าด้วยการเตรียมการด้านความมั่นคงนำโดยประเทศอังกฤษ และชุดที่สี่ว่าด้วยคณะทำงานในพื้นที่ความขัดแย้งทั้งสามนำโดยประเทศเนเธอร์แลนด์⁶

² Ibid., Article 2.1 c).

³ Ibid., Article 2.1 e).

⁴ Ibid., Article 2.4.

⁵ Ibid., Article 2.4.1.

⁶ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (January 2009), p.6.

คณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบและการประเมินผล เริ่มดำเนินงานเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2006 โดยทำงานร่วมกับกลุ่มต่างๆมากมาย⁷ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบและประเมินผลเตรียมการประชุมเพื่อแก้ไขการบังคับใช้ข้อตกลงอะเบย์ โดยเน้นปัญหาเรื่องพรมแดน⁸ และส่งข้อพิพาทเรื่องพื้นที่อะเบย์ให้องค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนาเพื่อการระงับข้อพิพาท⁹ เป็นต้น

จะพบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและการประเมินผลการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน มีอำนาจหน้าที่หลักในการประเมินการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้เท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและการประเมินผลการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ถือได้ว่าเป็นองค์กรต้นแบบในการตรวจสอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศในการดำเนินการตรวจสอบติดตาม

ทั้งนี้ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานมิได้กำหนดไว้เพียงคณะกรรมการอิสระเพื่อการตรวจสอบและประเมินผลการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเท่านั้น ได้กำหนดองค์กรอิสระอื่นๆไว้ด้วย เช่น คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติ ซึ่งจะได้ศึกษารายละเอียดต่อไป

4.1.1.2 คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติ

(National Constitutional Review Commission)

คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติจัดตั้งขึ้นระหว่างก่อนช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่าน มีหน้าที่คือ กำหนดกรอบการร่างกฎหมายและรัฐธรรมนูญเพื่อการปกครองรวมถึงการนำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานไปปฏิบัติ¹⁰ กล่าวคือ เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้รัฐธรรมนูญให้มีความสอดคล้องกับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

พิธีสารมาชาคอสัญญัตติว่า "รัฐธรรมนูญแห่งชาติของชูดานอันถือได้ว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของแผ่นดิน กฎหมายทั้งปวงต้องตกอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งชาติ รัฐธรรมนูญออกกฎหมายเกี่ยวกับ

⁷ Legwaila Joseph Legwaila. *More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan*. African Programme Woodrow Wilson International Scholars, May 2008, p.36.

⁸ Al Sahafa, July 18, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (18 July 2006)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

⁹ Allniabaha, January 25, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (25 January 2007)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁰ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 3.1.2.

ความสัมพันธ์และการจัดสรรอำนาจและหน้าที่ระหว่างความแตกต่างของรัฐบาลในแต่ละระดับเท่ากัน การกระจายความมั่งคั่ง การเตรียมการร่างรัฐธรรมนูญแห่งชาติต้องประกันอิสรภาพในการปฏิบัติ ตามความเชื่อ พิธีกรรมการบวงสรวง และการนับถือศาสนาอย่างเต็มเปี่ยมสำหรับปวงชนชาวซูดาน"¹¹ แสดงให้เห็นว่ามีกรอบสำคัญในการร่างรัฐธรรมนูญคือการจัดความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจ การเคารพ ต่อความแตกต่างหลากหลาย และการกระจายความมั่งคั่ง

นอกจากนี้ ซูดานใต้ใช้กลไกรัฐธรรมนูญในการแบ่งแยกดินแดน (A Constitutional mechanism)¹² ทำให้รัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลางบัญญัติสิทธิทางรัฐธรรมนูญเพื่อการแบ่งแยก ดินแดน ทั้งนี้มีการเตรียม the Southern Sudan Referendum Act เพื่อการดำเนินการลง ประชามติด้วย

รัฐธรรมนูญในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ได้รับการลง นามประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน ค.ศ.2005¹³ คณะกรรมการตัวแทนเพื่อตรวจสอบรัฐธรรมนูญ แห่งชาติได้รับการแต่งตั้งวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ.2006 เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่¹⁴ ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญได้มีการนำเสนอร่างการจัดตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญอยู่ที่การขับเคลื่อนประเด็นสิทธิมนุษยชน ภายใต้บริบทของสังคมประชาธิปไตยและสังคมแห่งความหลากหลาย¹⁵ ทั้งนี้ ได้กำหนดการร่าง รูปแบบการศึกษาและการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินในแต่ละรัฐ พร้อมทั้งได้รับความร่วมมือจาก องค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ¹⁶ รวมถึงได้ตั้งคณะอนุกรรมการว่าด้วยการออก กฎหมายว่าด้วยการทำประชามติ (The Referendum Bill) เพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดทำ ประชามติ¹⁷ เพื่อเป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อ การแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น

¹¹ Ibid., Article 3.1.1.

¹² Jure Vidmar, 'Territorial Integrity and the Law of Statehood', *The George Washington International Law Review*, Vol.44, pp.116-117.

¹³ Legwaila Joseph Legwaila. *More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan*. African Programme Woodrow Wilson International Scholars, May 2008, p.33.

¹⁴ AlAyaam, May 1, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (1 May 2006)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁵ The Citizens, November 20, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (20 November 2006)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁶ AlAyaam, April 15, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (15 April 2007)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁷ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (July 2009)*. P.6, para. 32.

ดังนั้น คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญเป็นกลไกหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อตรวจตราการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามหลักการและกระบวนการที่ปรากฏในพิธีสารมาซากอสและพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดกรอบในการดำเนินงานสำหรับคณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติไว้อย่างชัดเจน และภายหลังจากมีการร่างรัฐธรรมนูญแล้วต้องมีการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดรัฐบาลที่มีจากการเลือกตั้ง เป็นสาเหตุทำให้บัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1.3 คณะกรรมการการเลือกตั้ง (Electoral Commission)

ก่อนดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน มีความพยายามในการจัดการเลือกตั้งหลายครั้ง เช่น การเลือกสมัชชาการดำเนินการเปลี่ยนผ่าน (The Transitional National Assembly :TNA) ต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งจัดขึ้นในปี ค.ศ. 1995 ซึ่งประสบความสำเร็จแต่ประกอบไปด้วยสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม¹⁸

ทั้งนี้ พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ทำให้เกิด "การยอมรับในเรื่องความชอบธรรมในการเตรียมการ กฎหมายการเลือกตั้งที่เป็นธรรมต้องได้รับการบังคับใช้ รวมถึงการก่อตั้งอย่างอิสระของพรรคการเมือง การเลือกตั้งในทุกระดับของรัฐบาลอันเกิดจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล"¹⁹ หมายความว่า กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับการเลือกตั้ง รวมถึงการเตรียมกฎหมายการเลือกตั้งและการเลือกตั้งที่เป็นอิสระตามมาตรฐานสากล

ทั้งนี้ คณะกรรมการเลือกตั้งต้องจัดให้มี "การเลือกตั้งทั่วไปในทุกระดับของการปกครองควรสมบูรณ์ในช่วงการสิ้นสุดของปีที่สามของระยะเวลากลาง"²⁰ หมายความว่า การเลือกตั้งที่เกิดขึ้นภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสามปีนับจากการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจบัญญัติว่า "ความอิสระและการเลือกตั้งที่เป็นธรรมสำหรับสมัชชาแห่งชาติอันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลางที่ปกครองช่วงเวลากลาง วันที่ได้รับการตัดสินใจโดยคู่ภาคีที่ลงนามในข้อตกลงสันติภาพ ภายหลังจากการปรึกษาหารือกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง"²¹ พบว่า การรับรองผลการเลือกตั้งเป็นอำนาจหน้าที่หลักของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

¹⁸ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, pp.221-222.

¹⁹ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.4.6.

²⁰ Ibid., Article 1.8.3.

²¹ Ibid., Article 2.2.3.3.

เพราะว่าการที่สมาชิกแห่งชาติจะรับรองการเลือกคณะกรรมการจากองค์กรใดล้วนต้องปรึกษาหารือกับคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

การเลือกตั้งมีหลายระดับ ดังต่อไปนี้ ได้แก่ การเลือกประธานาธิบดีของชูดาน ประธานาธิบดีของชูดานใต้ สมาชิกแห่งชาติ สมาชิกชูดานใต้ สมาชิกในรัฐต่างๆ และผู้ว่าการรัฐต่างๆ²² ทั้งนี้กฎหมายเลือกตั้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดต่อไปนี้ ได้แก่ พื้นที่ของการเลือกตั้ง การลงทะเบียนสำหรับการเลือกตั้ง กฎเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้ง กิจกรรมการเลือกตั้ง การรับรองผลการเลือกตั้งและการหาเจ้าหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง²³ และคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องตั้งอนุกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการลงทะเบียนการเลือกตั้ง คณะกรรมการแบ่งพื้นที่การเลือกตั้ง คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการเลือกตั้ง คณะกรรมการฝ่ายประสานงานและประชาสัมพันธ์²⁴ พร้อมกันนั้น โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งองค์การสหประชาชาติได้ทำการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมและการขนส่งอุปกรณ์การเลือกตั้ง²⁵ และสนับสนุนการจัดวางนโยบายเพื่อการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ การจัดตั้งหน่วยงานย่อยขึ้นภายใต้คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติ เช่น คณะกรรมการลงทะเบียนเพื่อลงคะแนนเสียง (the Voter Registration Committee) คณะกรรมการทางเทคนิค (Technical Committee) คณะกรรมการทางด้านการสื่อสารและความร่วมมือ (Coordination and Communication Committee) และหน่วยงานการเลือกตั้งมีการจัดตั้งในพื้นที่รัฐต่างๆ กล่าวคือทั้ง 25 รัฐในชูดานทุกรัฐจะมีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นของตัวเองที่เรียกว่า “ the 25 States Election High Committee ” ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการระบุบุคคลที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งและบุคคลที่มีสิทธิที่จะลงคะแนนเลือกตั้ง

ดังนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งถือได้ว่าเป็นองค์กรที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง หมายความว่า การเลือกตั้งในระดับต่างๆ รวมถึงการจัดทำประชามติเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดนด้วย

นอกจากนี้แล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความอิสระแล้ว ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานได้กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่เป็นกลไกในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในรัฐ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

²² United Nations Development Programme. *Support to Elections and Democratic Process in Sudan*. April 2009-December 2010. p.15.

²³ Ibid.,p.5.

²⁴ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (February 2009)*. P.5, para. 29-31.

²⁵ United Nations Development Programme. *Support to Elections and Democratic Process in Sudan*. p.15.

4.1.1.4 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Rights Commission)

เนื่องจากมีสถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ชูดานจำนวนมาก การเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น และเจ้าหน้าที่ในการรายงานและตรวจสอบรายงานการทำอาชญากรรม รวมทั้งการเสนอแนะเพิ่มเติมการปกป้องสิทธิพลเมือง โดยเฉพาะพื้นที่ชูดานได้²⁶

เนื่องจากในปี ค.ศ.1994 มีรายงานของ the UN Human Rights Commission ที่พบหลักฐานการละเมิดสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น การจำคุกนักโทษทางการเมือง การทรมาน การบังคับให้สูญหาย โดยเฉพาะพื้นที่ที่เทือกเขาบูบาและทางตอนใต้ และในปี ค.ศ. 1996 มีรายงานเพิ่มเติมเรื่องการบังคับให้เป็นทาส²⁷ จากสาเหตุเหล่านี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการได้รับการจัดตั้งขึ้น และถือได้ว่ามีสิทธิตรวจสอบการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมอันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดตั้งขึ้นตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน และได้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่เรียกว่า "the National Human Rights Bill" มีหน้าที่ตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจซึ่งกำหนดสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐาน²⁸ กล่าวคือ สาธารณรัฐชูดานและรัฐบาลทุกระดับที่อยู่ในประเทศควรจะต้องปฏิบัติตามอย่างเต็มที่ตามพันธกรณีภายใต้พันธกรณีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศซึ่งสาธารณรัฐชูดานเป็นภาคี ได้แก่ สาธารณรัฐชูดานต้องพยายามปฏิบัติตามที่ได้ลงนามตามสนธิสัญญาเหล่านั้น²⁹ แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนยังคงต้องได้รับการตรวจสอบและติดตามอย่างใกล้ชิด

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการกำกับดูแล การปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชูดานได้³⁰ อย่างไรก็ตาม ไม่มีการประกันว่าคณะกรรมการชุดต่างๆ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่ง

²⁶ Human Rights Watch. *No One to Intervene*. (New York: Human Rights Watch, 2009), p.3.

²⁷ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan*, p.219.

²⁸ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.6.

²⁹ United Nations General Assembly. *Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in the Sudan*. A/HRC/7/22/3 March 2008. Para.3 อันได้แก่ พันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง พันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม พันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการเป็นทาส ค.ศ. 1926 ซึ่งมีการเพิ่มเติม และอนุสัญญาเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้อง อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรมต่อการเหยียดเชื้อชาติ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการเหยียดสีผิวในกีฬา อนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัยและพิธีสารที่เกี่ยวข้อง กฎบัตรแอฟริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และสิทธิของปวงชน

³⁰ Human Rights Watch. *"There is No Protection": Insecurity and Human Rights in Southern Sudan*. (New York: Human Rights Watch, 2009), p.6.

ชุดานใต้ เป็นต้น สามารถดำเนินงานได้ตามบทบัญญัติของกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพในทุกรัฐ³¹ ส่งผลให้คณะกรรมการชุดต่างๆไม่สามารถทำงานได้เท่าที่ควร

กระบวนการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง แต่ยังคงขาดความรับผิดชอบ (Lack of accountability for human rights violations) ไม่ว่าจะ เป็นระบบยุติธรรมที่ยังคงอ่อนแอ เพราะขาดการอบรม และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน³²

ทั้งนี้ในการร่างกฎหมายจัดตั้งนั้น มีการปรึกษาหารือและการฝึกอบรมจากประชาคมระหว่างประเทศ แต่กว่ากฎหมายจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติผ่านได้ล่วงเลยเวลามานาน³³ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังไม่ได้รับการจัดตั้ง³⁴ การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีปัญหาเพราะว่าหลักการเข้าเป็นกรรมการและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการตรวจสอบยังไม่สามารถต่อรองได้อย่างลงตัว³⁵ แต่ในที่สุดแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการพิจารณาจัดตั้งเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2006 และข้อท้าทายทางด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นกับรัฐบาลชุดานใต้และสังคมทางตอนใต้ ได้แก่ สถานะและสิทธิของผู้หญิง ซึ่งบางส่วนเกิดมาจากกฎหมายจารีตประเพณี³⁶ นอกจากนี้ ยังปรากฏการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆอีกจำนวนมาก

ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถือได้ว่ามีการยอมรับหลักการสำคัญเรื่องสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการก็ไม่สามารถทำงานได้เท่าที่ควร เพราะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย เช่น ฝ่ายการเมือง เป็นต้น และต้องได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติไม่ว่าจะเป็นสำนักงานสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ ถึงแม้จะมีการกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนไว้ในพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจค่อนข้างละเอียดแต่ก็ไม่ได้มีการปฏิบัติตามเท่าที่ควร ส่งผลให้การดำเนินการเรื่องภาระความรับผิดชอบ (Accountability) เกิดขึ้นได้ยาก

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติถือได้ว่าเป็นสถาบันที่เป็นกลไกในการรับรองและประกันสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของพลเมืองชาวชุดาน รวมถึงสิทธิทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม ทั้งนี้ สิทธิในทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่

³¹ Ibid., p.6.

³² Ibid., p.40.

³³ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009). P.15, para. 121-123.

³⁴ Human Rights Watch. The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan, p.7.

³⁵ United Nations General Assembly. Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in the Sudan. A/HRC/7/22/3 March 2008. Para.15.

³⁶ Human Rights Watch. The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan. (New York: Human Rights Watch, 2006), p.4.

เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งกำหนดให้คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลังขึ้นปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1.5 คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลัง (FFAMC)

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง (The Agreement on Wealth Sharing) ได้กำหนดคณะกรรมการที่สำคัญคือ คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลัง (Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission: FFAMC) เพื่อยืนยันความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการจัดการกองทุนแห่งชาติ³⁷ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับรัฐหรือภูมิภาคอื่นๆ และรัฐบาลชูดานใต้ ซึ่งโครงสร้างขององค์กรประกอบด้วยตัวแทนผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายรัฐหรือภูมิภาค รัฐบาลชูดานใต้และรัฐบาลแห่งชาติ³⁸

คณะกรรมการการตรวจสอบการเงินและการคลังมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ *ประการแรก* ตรวจสอบและยืนยันความเท่าเทียมกันในการจัดการกองทุนแห่งชาติต่อรัฐบาลในทุกระดับ *ประการที่สอง* เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมและการแบ่งปันทรัพยากรทางการเงิน *ประการที่สาม* เพื่อยืนยันว่าทรัพยากรต่างๆจะถูกส่งไปยังพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยสงคราม *ประการที่สี่* เพื่อยืนยันว่าความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการใช้กองทุน อันเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชูดานใต้และรัฐหรือภูมิภาคอื่นๆ³⁹

ทั้งนี้ สักส่วนของคณะกรรมการตรวจสอบการเงินและการคลังต้องเป็นตัวแทนจากรัฐบาลแห่งชาติ รัฐบาลชูดานใต้และรัฐหรือภูมิภาคอื่นๆดังต่อไปนี้ รัฐบาลแห่งชาติมีตัวแทนสามคน รัฐบาลชูดานใต้มีตัวแทนสามคน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของทุกรัฐหรือภูมิภาค⁴⁰ อย่างไรก็ตาม ประธานคณะกรรมการตรวจสอบการเงินและการคลังต้องได้รับเลือกโดยระบบประธานาธิบดี และคณะกรรมการตรวจสอบการเงินและการคลังต้องปฏิบัติตามภารกิจตามกฎเกณฑ์และวิธีการ ซึ่งได้รับการรับรองโดยระบบประธานาธิบดี⁴¹

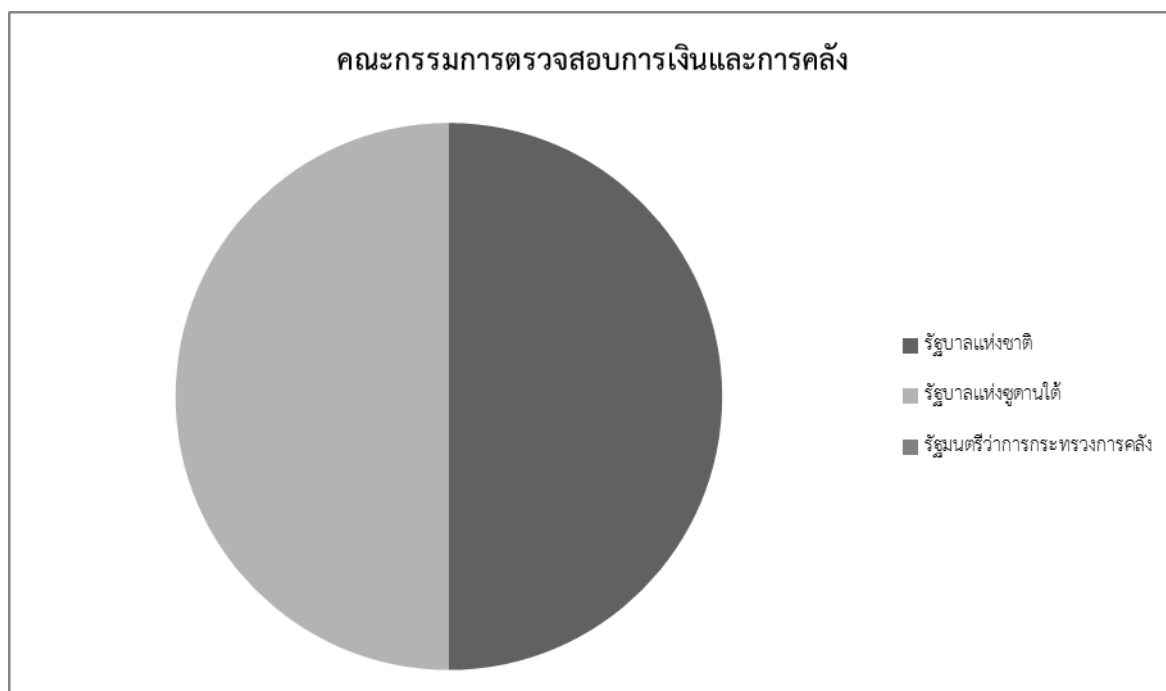
³⁷ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 4.2.6

³⁸ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 8.1.

³⁹ Ibid., Article 8.2.1-8.2.4.

⁴⁰ Ibid., Article 8.3 a)-c).

⁴¹ Ibid., Article 8.4-8.5.

แผนภูมิที่ 1 แสดงสัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบการเงินและการคลัง

จากแผนภูมิแสดงให้เห็นว่าหลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) ไม่ได้รับการคำนึงถึง ดังนั้น การจัดการผลประโยชน์ทางการเงินและการคลังที่เหมาะสม จึงต้องพัฒนาหลักความสัดส่วนของคณะกรรมการ เพราะว่าจัดการด้านการเงินและการคลังถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของทรัพยากรชนิดหนึ่งซึ่งควรได้รับการจัดสรรอย่างเท่าเทียมตามที่ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลังได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2005 พร้อมทั้งจัดตั้งคณะกรรมการย่อยขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2006⁴² และกระจายรายได้ค่าน้ำมันไปให้รัฐต่างๆ⁴³ จะพบว่า คณะกรรมการต้องดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมในการกระจายและการจัดเก็บภาษีน้ำมันอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้งการใช้ประโยชน์

⁴² United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009)*. P.18, para. 144-145.

⁴³ Edward Thomas. *Against the Gathering Storm: Securing Sudan's Comprehensive Peace Agreement*. (London: A Chatham House, Royal Institute of International Affairs, 2009), p.30.

ในทรัพยากรต่างๆอย่างเป็นธรรม จากตารางแสดงสัดส่วนข้างต้นทำให้เกิดข้อสงสัยในประเด็นเรื่อง การครอบงำคณะกรรมการซึ่งไม่สามารถตรวจสอบความโปร่งใสได้⁴⁴

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการตรวจสอบด้านการเงินและการคลังมีความสำคัญเรื่องการ บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางด้านเศรษฐกิจ⁴⁵ ถึงแม้ การดำเนินต้องได้รับความร่วมมือจากธนาคารโลก แต่ก็ไม่ปรากฏรายละเอียดของการดำเนินงานที่ ชัดเจน และไม่พบรายงานการทำงานของคณะกรรมการดังกล่าว ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบ การส่งกลับการเงินการคลังมีหน้าที่ในการตรวจสอบรายได้น้ำมันด้วย และการดำเนินการรายได้นั้น ต้องเป็นธรรมและมีความโปร่งใส และคณะกรรมการดังกล่าวต้องดำเนินงานทั้งตอนเหนือและตอนใต้ ซึ่งในทางปฏิบัตินั้นก็ไม่สามารถเกิดขึ้น⁴⁶ ส่งผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจล้มเหลว

จากการดำเนินงานขององค์กรอิสระที่กล่าวมาแล้ว ทั้งหมดล้วนเป็นองค์กรที่ตรวจสอบการ ขับเคลื่อนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไม่ว่าจะเป็นทาง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ กลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมต้องประกอบด้วยองค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ ซึ่งมีรายละเอียดดัง หัวข้อต่อไป

4.1.2 องค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ

4.1.2.1 รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ

รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติถือได้ว่าเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เสมือนกลไกที่มีความสำคัญในการ บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน เพราะว่าเป็นองค์กรที่ ขับเคลื่อนกลไกต่างๆในช่วงระยะเปลี่ยนผ่าน ดังนั้น การดำเนินงานของรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่ บัญญัติไว้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติใช้อำนาจตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน รวมถึงการใช้ อำนาจผ่านกฎหมายที่ออกโดยองค์กรอัยการแห่งรัฐในระดับชาติ ทั้งนี้ รัฐบาลแห่งชาติสามารถใช้

⁴⁴ Osman Antwi-Boateng and Geraldine Maria O'Mahony. 'A Framework for the Analysis of Peace Agreements and Lessons Learned: The Case of the Sudanese Comprehensive Agreement' *Politics and Policy*, Vol.36, No.1, 2008, p.153.

⁴⁵ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

⁴⁶ International Crisis Group. *Politics and Transition in the New South Sudan*. (International Crisis Group, African Report No.172, 4 April 2011), p. 24.

กฎหมายได้โดยคำนึงถึงความแตกต่างทางศาสนาและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของปวงชนชาวซูดาน⁴⁷

โครงสร้างของรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติในช่วงเวลากลางหรือช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านเป็นดังต่อไปนี้ รัฐบาลในระดับชาติใช้อำนาจเพื่อการป้องกันและการนำมาอำนาจอธิปไตยของซูดาน⁴⁸ ทั้งนี้ รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติต้องดำเนินงานโดยเชื่อมโยงกับรัฐบาลในภูมิภาคอื่นๆ รัฐบาลอื่นๆ และรัฐบาลในระดับท้องถิ่น⁴⁹ ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้⁵⁰ กล่าวคือ เคารพความเป็นอิสระของรัฐบาลอื่นๆ ให้ความร่วมมืออันเป็นภาระภายใต้การปกครองและการช่วยเหลือของหน่วยอื่นๆ เพื่อเติมเต็มหน้าที่อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญของแต่ละรัฐ ซึ่งแต่ละรัฐบาลต้องใช้อำนาจดังต่อไปนี้ เช่น เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนรัฐบาลทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการระงับข้อพิพาทก่อนที่จะมีการดำเนินคดี เป็นต้น

ในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้น การปกครองที่ผ่านมาของอดีตประเทศซูดานอยู่ในรูปแบบของการปกครองแบบพรรคการเมืองเดียว ได้แก่ พรรคคองเกรสแห่งชาติ ภายใต้ระบบทหารที่นับถือศาสนาอิสลาม (The military Islamist Junta) และกีดกันพรรคอื่นๆ ออกจากการเลือกตั้ง รวมถึงการกดขี่ทางอัตลักษณ์ (Identity oppression) กล่าวคือ คนส่วนมากของประเทศเป็นชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายเรียกตนเองว่า แอฟริกา มีเพียงประชากรร้อยละ 40 เท่านั้นซึ่งเรียกตนเองว่าอาหรับ โดยนำเอาวัฒนธรรมอาหรับมาครอบงำคนทั้งประเทศซูดาน โดยกำหนดให้ภาษาอาหรับเป็นภาษาทางการและชาวอาหรับเป็นชนชั้นนำทางการเมือง⁵¹ ทั้งนี้ รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติปกครองในระบบเผด็จการที่ใช้ศาสนาอิสลามเป็นฐานสำคัญในการปกครอง และสมาชิกส่วนใหญ่ยังคงมีที่นั้งสำหรับพรรคคองเกรสแห่งชาติเป็นส่วนใหญ่ เป็นสาเหตุให้ไม่เกิดรัฐบาลผสมอย่างที่กำหนดไว้⁵²

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามหลักการเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติที่ได้บัญญัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงของประชาชน หลักการทางประชาธิปไตย ความเท่าเทียมกันและความยุติธรรมสำหรับพลเมืองทุกคน สิทธิของปวงชนทางตอนใต้ที่จะมีรัฐบาลเป็นของตนเอง (Regional government) นอกจากนี้ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมกับรัฐบาล

⁴⁷ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 3.2.1.

⁴⁸ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.3.1-1.3.4.

⁴⁹ Ibid., Article 1.5.1.1.

⁵⁰ Ibid., Article 1.5.1.4 (a)-(d).

⁵¹ Human Rights Watch. The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan., p.5.

⁵² Ibid., p.2.

กลางเพื่อสนับสนุนรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ⁵³ ทั้งนี้ รัฐบาลความเป็นหนึ่งเดียวแห่งซูดานพิจารณากฎหมายที่ขัดกับหลักการที่ได้วางไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน⁵⁴

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้กำหนดให้มีการจัดตั้งระบบประธานาธิบดีขึ้น และได้รับการปฏิบัติตามในวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 2005 โดยมี Omar Hassan Ahmed Al-Bashir เป็นประธานาธิบดี John Garang de Mabior เป็นรองประธานาธิบดีคนแรก และ Ali Osman Mohamed Taha เป็นรองประธานาธิบดีคนที่สองและต่อมามีการเสียชีวิตของ John Garang de Mabior จึงได้มีการแต่งตั้งนายพล Salva Kiir Mayadiit เป็นรองประธานาธิบดีคนแรก⁵⁵ และต่อมามีการจัดตั้งรัฐบาลความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติขึ้น (the Government of National Unity) พร้อมทั้งมีการแต่งตั้งรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆขึ้น

นอกจากนี้แล้ว รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน เช่น the National Petroleum Commission (NPC), the Ceasefire Political Commission (CPC), the Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission (FFAMC), the National Judicial Service (NJSC), the Technical ad hoc Border Committee, the National Civil Service Commission (NCSC), the National Population Census Council (NPCC), the Commission on the Protection of the Rights of Non-Muslims in the National Capital, the Transitional Southern Sudan Legislative Assembly (SSLA)⁵⁶ National Human Rights Commission (NHRC)⁵⁷ คณะกรรมการต่างๆที่จัดทำขึ้นเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมซึ่งคณะกรรมการส่วนใหญ่มีหน้าที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองและเศรษฐกิจ ดังนั้น จะพบว่าขาดองค์กรที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางสังคมวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่า รัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองซึ่งอาศัยอำนาจตามพิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจ กลับเป็นกลไกที่ไม่ได้มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมที่แท้จริงจากทุกภาคส่วน หมายความว่า การครองพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของพรรคองเกรสแห่งชาติ มีการให้เวลาแก่

⁵³ BBC Monitoring, Sudan Tribune, Dec 31, 2005, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (1 January 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

⁵⁴ AlSahafa, April 3, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 April 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

⁵⁵ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (January 2009), p.2.

⁵⁶ Ibid., pp.6-8.

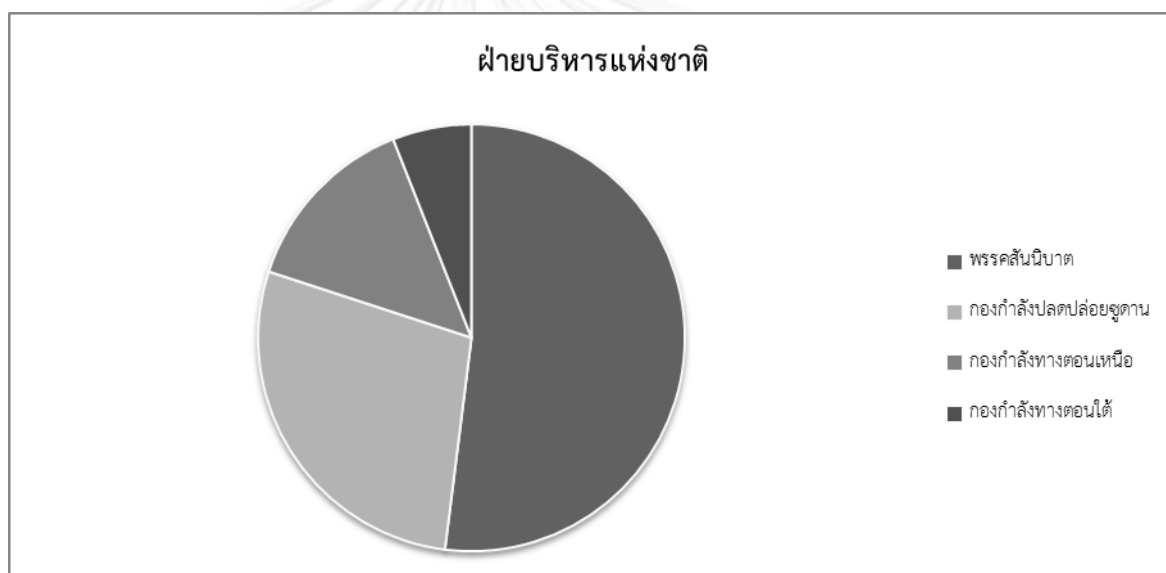
⁵⁷ Ibid., p.12.

รัฐบาลแห่งชาติพยายามสร้างความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติด้วย⁵⁸ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าส่วนอื่นๆของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติก็ได้รับการครอบงำเช่นกัน

4.1.2.1.1 ฝ่ายบริหารแห่งชาติ

ฝ่ายบริหารแห่งชาติ ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ เป็นอีกกลไกหนึ่งในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ทั้งนี้ การดำเนินงานอยู่ภายใต้รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ

ฝ่ายบริหารแห่งชาติมีที่มาจากผลการดำเนินการเลือกตั้ง โดยที่นั่งของฝ่ายบริหารแห่งชาติต้องเป็นไปตามสัดส่วนดังต่อไปนี้ ส่วนแรก พรรคสันนิบาตแห่งชาติมีสัดส่วน 52% ส่วนที่สองกองกำลังปลดปล่อยซูดานมีสัดส่วน 28% ส่วนที่สามกองกำลังทางตอนเหนือมีสัดส่วน 14% และส่วนสุดท้ายกองกำลังทางตอนใต้มีสัดส่วน 6%

แผนภูมิที่ 2 แสดงสัดส่วนในฝ่ายบริหารแห่งชาติ

จากแผนภูมิแสดงสัดส่วนในฝ่ายบริหารแห่งชาติ ได้ชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนที่ไม่ได้สะท้อนถึงความเหมาะสม กล่าวคือ ไม่ได้มีตัวแทนของคู่ขัดแย้งที่ครบถ้วน และมีเพียงสัดส่วนของชนชั้นนำทางการเมืองที่เข้ามามีส่วนในการบริหารงานแห่งชาติ ดังนั้น การเพิ่มสัดส่วนที่มาจากภาคส่วนที่หลากหลาย เช่น ภาคประชาสังคม เป็นต้น อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่เข้าถึงปัญหาของความหลากหลายที่ดำรงอยู่ในพื้นที่อดีตประเทศซูดาน

⁵⁸ Human Rights Watch. *The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan.*, p.6.

ในทางปฏิบัติแล้ว ฝ่ายบริหารแห่งชาติได้รับการแต่งตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 2005 โดย Dr. John Garang de Mabior ในฐานะของรองประธานาธิบดีและประธานาธิบดีของซูดานใต้ ภายหลังการตายของ Garang มีการแต่งตั้ง Gen. Salva Kiir แทนในฐานะประธานาธิบดีซูดานใต้⁵⁹ อย่างไรก็ตาม ขบวนการปลดปล่อยซูดานใต้เพิกเฉยต่อการเข้าร่วมรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติอันถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน⁶⁰ ส่งผลให้กลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไม่ได้รับการปฏิบัติตาม

ทั้งนี้ รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2010 ซึ่งการเลือกตั้งจะต้องนำมาสู่ความเป็นประชาธิปไตยและการกระจายอำนาจอย่างสันติ (Peaceful devolution of power)⁶¹ จนเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2010 ได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี 35 คน และแต่งตั้งคณะรัฐบาลของแต่ละรัฐทั้งสิ้น 42 คน⁶²

จากการศึกษาพบว่า ฝ่ายบริหารแห่งชาติเป็นกลไกหนึ่งในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง⁶³ ซึ่งอาศัยอำนาจตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจนั้น สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน แต่ทั้งนี้ ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นต้นแบบของการจัดโครงสร้างอำนาจรัฐตามระบบประชาธิปไตยได้แต่อย่างใด เพราะที่นั่นส่วนใหญ่ในฝ่ายบริหารตกเป็นของพรรคคองเกรสแห่งชาติ ดังนั้น กลไกฝ่ายบริหารแห่งชาติซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองได้รับการจัดตั้งจากระบบประธานาธิบดีซึ่งเป็นบุคคลที่มาจากพรรคคองเกรสแห่งชาติ นอกจากฝ่ายบริหารแล้ว ฝ่ายนิติบัญญัติเป็นอีกกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.2.1.2 ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ

ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติประกอบไปด้วย สมาชิกแห่งชาติ โดยในปี ค.ศ. 1996 ได้มีการดำเนินการเลือกสมาชิกแห่งชาติทั้งสิ้น 400 ที่นั่ง ซึ่ง 50 ที่นั่ง ได้รับการสงวนไว้สำหรับสมาชิกกิตติมศักดิ์ (Royal members) และผู้สนับสนุน ยังมีอีก 225 ที่นั่ง ไว้สำหรับผู้ที่ได้รับการคัดเลือก⁶⁴

⁵⁹ Legwaila Joseph Legwaila. *More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan*. African Programme Woodrow Wilson International Scholars, May 2008, p.33.

⁶⁰ United Nations General Assembly. *Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in the Sudan*. A/HRC/7/22/3 March 2008. para.14.

⁶¹ Human Rights Council. *Resolution 11/10 Situation of Human Rights in Sudan: Eleventh Session*. 18 June 2009.

⁶² United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2010)*. P.4, para. 18-20.

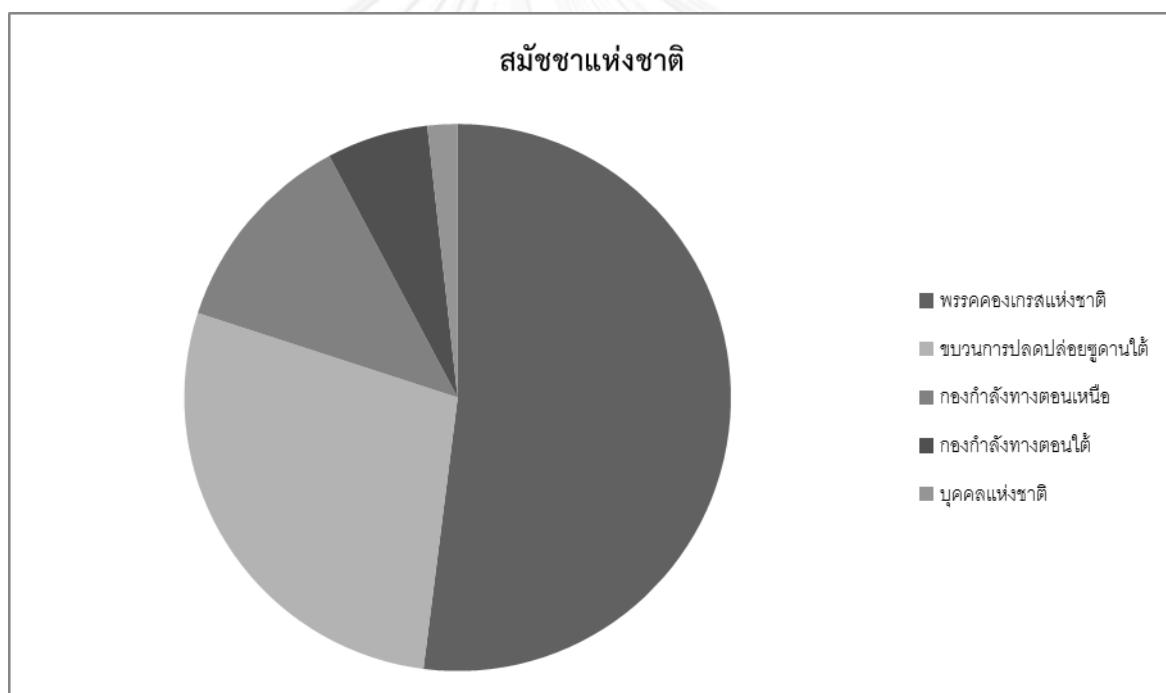
⁶³ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

⁶⁴ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan*, pp.222-223.

รูปแบบดังกล่าวถือได้ว่าเป็นต้นแบบของสมัชชาแห่งชาติ (National assembly) ที่ได้รับการรับรองไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

สมัชชาแห่งชาติต้องได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งสมัชชาแห่งชาติประกอบไปด้วยสมาชิกตัวแทนของรัฐภาคีในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน และกองกำลังอื่นๆในภาคเหนือและภาคใต้ เพื่อส่งเสริมความมีเสถียรภาพในสมัชชาแห่งชาติตามสัดส่วนที่จะตัดสินใจโดยคู่ภาคีที่ได้เข้าร่วมในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน⁶⁵

สมัชชาแห่งชาติมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้⁶⁶ คณะกรรมการ 450 ที่นั่ง แบ่งออกเป็น พรรคคองเกรสแห่งชาติจำนวน 234 ที่นั่ง ขบวนการปลดปล่อยซูดานจำนวน 126 ที่นั่ง กองกำลังทางตอนเหนือ 55 ที่นั่ง กองกำลังทางตอนใต้จำนวน 27 ที่นั่ง บุคคลแห่งชาติ (National personalities) จำนวน 8 ที่นั่ง

แผนภูมิที่ 3 แสดงสมัชชาแห่งชาติ

⁶⁵ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 2.2.4.

⁶⁶ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitoring: Monthly Report on the Implementation of the CPA*. Vol.6, Issue 57, August, 2010. P.2, para.13.

จากแผนภูมิแสดงสมัชชาแห่งชาติ ได้ชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนที่ไม่ได้สะท้อนถึงความเหมาะสม ซึ่งกล่าวคือ ไม่ได้มีตัวแทนของคู่ขัดแย้งที่ครบถ้วน และมีเพียงสัดส่วนของชนชั้นนำทางการเมือง ที่เข้ามามีส่วนในสมัชชาแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่หลักในการดำเนินการออกกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อทุกกลุ่มปวงชน ดังนั้น การเพิ่มสัดส่วนที่มาจากภาคส่วนที่หลากหลาย อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการออกกฎหมายและการดำเนินการจัดการของสมัชชาแห่งชาติที่คำนึงถึงความหลากหลายที่ดำรงอยู่ในพื้นที่อดีตประเทศซูดาน

สมัชชาแห่งชาติได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 2005⁶⁷ สมัชชาแห่งชาติมีพรรคคองเกรสแห่งชาติครอบครองพื้นที่ถึงร้อยละ 80⁶⁸ และได้ทำหน้าที่ ตัวอย่างเช่น เมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 2005 กฎหมายว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ (The Constitutional Court Act) ได้รับการพิจารณาจากสมัชชาแห่งชาติ และประธานาธิบดีได้ลงนามพร้อมทั้งมีการคัดเลือกประธานและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อดำเนินการพิจารณาคดี⁶⁹ นอกจากนี้ สมัชชาแห่งชาติมีการใช้จ่ายเงินในกองทุนเพื่อการฟื้นฟู ส่งผลให้ไม่สามารถส่งกลับผู้พลัดถิ่นภายในบางส่วนได้ เช่น เทือกเขานูบา⁷⁰ สมัชชาแห่งชาติได้ออกกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ (the Land Bill Commission) ซึ่งกำหนดกรอบการทำงานที่ในการระงับข้อพิพาทอย่างอิสระ⁷¹ เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า สมัชชาแห่งชาติซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง⁷² แต่การดำเนินงานของสมัชชาแห่งชาติก็ไม่ได้ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพราะว่าที่นั่งในสมัชชาแห่งชาติเป็นของพรรคคองเกรสแห่งชาติ

4.1.2.1.3 ฝ่ายตุลาการแห่งชาติ

พิธีสารว่าด้วยการจัดสรรอำนาจได้กำหนดฝ่ายตุลาการแห่งชาติ โดยใช้อำนาจผ่านศาลและองค์กรระงับข้อพิพาทอื่นๆ ฝ่ายตุลาการต้องเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ความเป็น

⁶⁷ Legwaila Joseph Legwaila. *More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan.*, p.33.

⁶⁸ Human Rights Watch. *The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan.*, p.6.

⁶⁹ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009).* P.6, para. 36.

⁷⁰ AlAyaam, April 9, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (9 April 2006).* United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

⁷¹ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (April 2009).* P.5, para. 30-31.

⁷² ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

อิสระต้องได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญฉบับกลาง และองค์กรต่อไปนี้จะจัดตั้งขึ้นในระดับชาติ⁷³ อันได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลสูงของชาติ ศาลอุทธรณ์แห่งรัฐ ศาลหรือองค์กรระงับข้อพิพาทแห่งชาติ อื่นๆต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย ศาลรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายตุลาการแห่งชาติ มีหน้าที่หลักในการคัดเลือกผู้พิพากษาประจำกระทรวงยุติธรรม ต้องได้รับการคัดเลือกโดยประธานาธิบดีตามคำแนะนำของคณะกรรมการบริการงานยุติธรรมแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการบริการงานยุติธรรมแห่งชาติต้องคัดเลือกโดยผู้พิพากษาจากตัวแทนของนักวิชาการ ผู้พิพากษา สมาชิกของสมาคมวิชาชีพกฎหมาย สมาชิกของฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงการแทรกแซงโดยฝ่ายการเมือง

อำนาจพิพากษาของตุลาการมีดังต่อไปนี้ *ประการแรก* การพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นตามระบบประธานาธิบดีด้วยคำแนะนำของคณะกรรมการบริการงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยอาศัยการลงคะแนนเสียงสองในสามจากสมาชิกของคณะกรรมการกฤษฎีกา *ประการที่สอง* การพิพากษาของศาลสูงสุดต้องเป็นไปตามระบบประธานาธิบดีตามคำแนะนำของคณะกรรมการบริการงานยุติธรรมแห่งชาติ ด้วยความเคารพต่อการตัดสินใจและความน่าเชื่อถือ *ประการที่สาม* ชูแดนใต้ต้องมีตัวแทนในศาลรัฐธรรมนูญ ศาลสูงสุดแห่งชาติ และศาลแห่งชาติอื่นๆจัดตั้งขึ้นในเมืองหลวง โดยทนายความที่มีคุณสมบัติน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ทัศนคติของผู้พิพากษาจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้พิพากษา⁷⁴

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของฝ่ายตุลาการ ไม่ปรากฏรายละเอียดของการทำงานเท่าที่ควร ถึงแม้ฝ่ายตุลาการเป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะก่อให้เกิดความยุติธรรมได้ตามเป้าหมายของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูแดน ถึงแม้จะมีการจัดตั้งหน่วยงานทางด้านความยุติธรรมทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นศาลรัฐธรรมนูญ ศาลแห่งรัฐ ศาลอุทธรณ์ แต่ไม่ปรากฏการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ว่ามีความสอดคล้องกับหลักการต่างๆที่ปรากฏในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูแดน เช่น การเคารพต่อความแตกต่างหลากหลาย การเคารพต่อจารีตประเพณีและระบบความเชื่อของคนที่มีความเชื่อต่างศาสนา และแตกต่างทางพิธีกรรมแต่อย่างไร ดังนั้น การเพิ่มการประเมินหรือตรวจตราหน่วยงานที่อำนาจความยุติธรรมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

4.1.2.2 คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ

ที่ดินถือได้ว่าเป็นฐานทรัพยากรที่มีความสำคัญในการใช้พัฒนาประเทศ และข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดให้มีคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นองค์กรและกลไกที่ทำ

⁷³ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 2.11.2.

⁷⁴ Ibid., Article 2.11.4.4-2.11.4.7.

หน้าที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ⁷⁵ โดยเฉพาะฐานทรัพยากรที่ดิน ซึ่งข้อตกลงได้กำหนดรายละเอียดดังต่อไปนี้ สิทธิในที่ดินที่รัฐบาลชุดานเป็นเจ้าของ ควรใช้ตามการออกแบบที่เหมาะสม โดยการพัฒนาและการเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกฎหมายจารีตประเพณีและการปฏิบัติ มรดกท้องถิ่น แนวโน้มและการปฏิบัติในทางระหว่างประเทศ⁷⁶

คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติมีอำนาจดังต่อไปนี้ *ประการแรก* ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินระหว่างคู่ภาคีและข้ออ้างที่เกี่ยวข้อง *ประการที่สอง* คู่ภาคีหรือกลุ่มคนที่อ้างสิทธิในที่ดินและอ้างสิทธิเหนือรัฐบาล หรือคู่ภาคีที่มีความสนใจในที่ดิน *ประการที่สาม* คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติมีความเป็นอิสระในการตัดสิน *ประการที่สี่* คู่พิพาทต้องยอมรับคำตัดสินของคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติและการยื่นคำตัดสินต่อศาลเพื่อให้เกิดการบังคับ *ประการที่ห้า* คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติใช้กฎหมายในท้องถิ่นซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ รวมถึงการใช้กฎหมายอื่นๆที่คู่ภาคียอมรับไว้ในข้อพิพาท รวมถึงหลักการความเท่าเทียม⁷⁷

ทั้งนี้ คณะกรรมการที่ดินมีหน้าที่ในกระบวนการแก้ปัญหาที่ดินและให้คำแนะนำต่อรัฐบาลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายการปฏิรูปที่ดิน การยอมรับสิทธิทางจารีตประเพณีในที่ดินและกฎหมายจารีตประเพณีเกี่ยวกับที่ดิน การเข้าถึงการเยียวยาที่ดินที่เหมาะสม ไม่จำเป็นต้องเป็นการเยียวยาในทางการเงิน การยื่นระงับข้อพิพาทในทางอนุญาโตตุลาการหรือการยื่นฟ้องต่อศาล แนะนำรัฐบาลในทุกระดับในเรื่องการสร้างความร่วมมือระหว่างนโยบายเพื่อให้เป็นโครงการระดับชาติอย่างไร การศึกษาและการบันทึกการใช้ที่ดินในที่ซึ่งมีการค้นพบทรัพยากรธรรมชาติ⁷⁸

คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติต้องมาจากระบบตัวแทนและเป็นอิสระ ตำแหน่งหน้าที่และระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประธานคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติต้องได้รับการคัดเลือกตามระบบประธานาธิบดี คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติต้องเปิดรับฟังและมีการจัดตั้งกฎเกณฑ์⁷⁹

คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติและคณะกรรมการที่ดินแห่งชุดานใต้ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเชื่อมโยงกันดังต่อไปนี้ *หนึ่ง* การแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือคำตัดสินของคณะกรรมการทั้งสอง *สอง* ปฏิบัติตามคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ รวมถึงการเก็บข้อมูลและการวิจัยร่วมกับคณะกรรมการที่ดินแห่งชุดานใต้ *สาม* ตีงหาทางออกจากความขัดแย้งระหว่างการค้าค้นพบและคำแนะนำต้องได้รับการแก้ไข

⁷⁵ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

⁷⁶ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 2.4-2.5.

⁷⁷ Ibid., Article 2.6.1-2.6.5.

⁷⁸ Ibid., Article 2.6.6-2.6.9.

⁷⁹ Ibid., Article 2.6.10-2.6.12.

ในกรณีพบความขัดแย้งของคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติและคณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้ ซึ่งไม่สามารถแก้ไขข้อพิพาทได้ตามข้อตกลงนี้ คณะกรรมการทั้งสองชุดจำเป็นต้องประนีประนอม หากไม่สามารถประนีประนอมได้ ปัญหาต้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ⁸⁰

ในทางปฏิบัติแล้วพบว่า คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติไม่ได้รับการแต่งตั้งตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง⁸¹ เกิดความพยายามในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติหลายครั้ง⁸² ความพยายามในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ มีการเสนอร่างกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน⁸³ แต่ในที่สุดแล้ว คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติก็ไม่สามารถดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ได้ ซึ่งคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการกระจายความเท่าเทียมกันทางด้านทรัพยากรอันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ของการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมเสมอมา

จากการศึกษาพบว่า พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติไว้อย่างครอบคลุม และเป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ กล่าวคือขยายความถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย⁸⁴ แต่คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติไม่ได้รับการจัดตั้งและไม่ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ จึงส่งผลให้ไม่เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดตนเองทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความว่า ที่ดินซึ่งเป็นฐานทรัพยากรอันสำคัญในการก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง นอกจากนี้แล้ว คณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติเป็นอีกหนึ่งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ตรวจตราการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.2.3 คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติ

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง (The Agreement on Wealth Sharing) ได้กำหนดคณะกรรมการที่สำคัญได้แก่ คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติ (National Petroleum Commission: NPC) โดยคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติต้องมีความเป็นอิสระ และได้รับการแต่งตั้งดังต่อไปนี้ จากประธานาธิบดีของสาธารณรัฐซูดานและประธานาธิบดีของสาธารณรัฐซูดานใต้ เป็นกรรมการร่วมและเป็นสมาชิกถาวร สมาชิกถาวรสี่คนมาจากตัวแทนของรัฐบาลซูดาน สมาชิก

⁸⁰ Ibid., Article 2.7-2.7.9.

⁸¹ Legwaila Joseph Legwaila. More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan., p.35.

⁸² AlAyaam, February 3, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 February 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

⁸³ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009). P. 16, para.126.

⁸⁴ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

ถาวรสี่คนมาจากสมาชิกของรัฐบาลชูดานใต้ สมาชิกไม่เกินกว่า 3 คนเป็นตัวแทนมาจากผู้ผลิตน้ำมันในแต่ละภูมิภาค อันมาจากภาคส่วนของการผลิตปิโตรเลียมที่มาจากการศึกษาแล้ว และไม่ป็นสมาชิกถาวร⁸⁵ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสะท้อนสัดส่วนในการจัดการผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม

คณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ *ประการแรก* หน้าที่ในการจัดทำนโยบายสาธารณะและคำแนะนำเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและการจัดการภาคส่วนปิโตรเลียม *ประการที่สอง* การติดตามและการประเมินการบังคับใช้นโยบายเพื่อประกันว่ากระทำไปเพื่อผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของปวงชนชาวชูดาน *ประการที่สาม* พัฒนาศาสตร์และแผนงานสำหรับภาคส่วนการปิโตรเลียม *ประการที่สี่* การเจรจาและการรับรองสัญญาทุกฉบับที่เกี่ยวกับน้ำมันสำหรับการสำรวจและการพัฒนาน้ำมันในชูดาน และยืนยันว่าการปฏิบัติต่างๆเป็นไปตามหลักการ นโยบายและคำแนะนำของคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติ *ประการที่ห้า* พัฒนากฎเกณฑ์และกระบวนการภายในที่เกี่ยวข้องกับภาคส่วนการปิโตรเลียม⁸⁶

ในทางปฏิบัตินั้น คณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติได้พัฒนาศาสตร์และแผนการพัฒนาภาคส่วนปิโตรเลียมรับรองการส่งออกน้ำมันและการพัฒนาสัญญาน้ำมัน⁸⁷ แต่การดำเนินงานของคณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะไม่มีการจัดทำหลักการในการดำเนินงานที่ชัดเจน ไม่มีการดำเนินการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อการดำเนินงาน รวมทั้งไม่มีสำนักเลขานุการ⁸⁸ ทั้งหมดนี้ ได้ชี้ให้เห็นว่าการทำงานไม่สามารถเป็นไปตามหลักการและกระบวนการที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น

จากการศึกษาพบว่า พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติไว้อย่างชัดเจน และเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ⁸⁹ ถึงแม้จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการชุดหลักแต่ไม่มีอนุกรรมการในการดำเนินงาน ดังนั้น การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

⁸⁵ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 3.3a) - d).

⁸⁶ Ibid., Article 3.4.1-3.4.5.

⁸⁷ Human Rights Watch. *The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan.*, p.8.

⁸⁸ David L. Goldwyn. *Implementation of the Wealth Sharing Accords: Oil, Energy, and Political Participations.* African Programme Woodrow Wilson International Scholars, May 2008, p.16.

⁸⁹ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

4.1.2.4 องค์กรสำรวจสำมะโนประชากร

เนื่องจากพื้นที่ชุกชุมเกิดการเคลื่อนย้ายผู้คนอยู่ตลอดเวลา เพราะว่าเป็นพื้นที่ที่ทำการสงครามตลอดเวลา ส่งผลให้มีการสำรวจสำมะโนประชากรเพื่อการหาจำนวนของประชากรที่มีผลต่อการหาองค์ประธานในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

องค์กรสำรวจสำมะโนประชากรจัดตั้งขึ้นเพื่อสำรวจจำนวนคนหรือกลุ่มคนที่มีส่วนได้เสียกับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุกชุม รวมถึงการนับจำนวนคนที่จะได้เข้าร่วมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุกชุม จึงเกิดการเตรียมการ การวางแผน และองค์กรสำหรับการสำรวจสำมะโนประชากรควรเริ่มดำเนินการนับตั้งแต่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุกชุมได้ลงนาม⁹⁰ ซึ่งได้มีการกำหนดระยะเวลาในการสำรวจไว้คือ "การสำรวจสำมะโนประชากรทั้งชุกชุมต้องกระทำได้อย่างสมบูรณ์ภายในสองปีในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน"⁹¹ นอกจากนี้แล้ว องค์กรสำรวจสำมะโนประชากรได้สะท้อนให้เห็นจำนวนที่ชัดเจนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน⁹² เช่น การกำหนดตัวแทนดังที่ได้มีการบัญญัติไว้ว่า ตัวแทนของทางตอนเหนือและตอนใต้ในระดับชาติควรเป็นไปตามสัดส่วนของประชากรและจำนวนสัดส่วนประชากรที่ถาวรและต้องได้รับการยืนยันเป็นพื้นฐานของผลต่อจำนวนสำมะโนประชากร⁹³

องค์กรสำรวจสำมะโนประชากร มีหน้าที่ในการสำรวจประชากรที่จะมีสิทธิในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองซึ่งผ่านการดำเนินการเลือกตั้งและการลงคะแนนเสียง ซึ่งภายใต้พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจกำหนดให้สำรวจจำนวนสำเร็จก่อนวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 2007 แต่ก็เกิดความล่าช้าในการสำรวจ อันเนื่องมาจากปัญหาเรื่องงบประมาณและความสามารถของระบบที่ใช้ในการสำรวจ⁹⁴ ซึ่งองค์กรสำรวจสำมะโนประชากรได้ประกาศจำนวนตัวเลขประชากรในพื้นที่คอร์ดอฟานทางตอนใต้ในเดือนเมษายน ค.ศ. 2010 ว่ามีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,406,404 คน ซึ่งมีการสำรวจภายหลังมีการสำรวจจำนวนประชากรอีกครั้งมีทั้งสิ้น 2,508,268 คน⁹⁵

ดังนั้น องค์กรสำรวจสำมะโนประชากรเป็นกลไกหนึ่งที่เกี่ยวข้องให้เกิดกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงต่างๆตามมา เช่น กระบวนการเลือกตั้งในทุกกระดับ กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่น และ

⁹⁰ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.8.2.

⁹¹ Ibid., Article 1.8.1.

⁹² ปราบกฤษฎายละเอียดในหัวข้อ 2.3.3.3 และ 2.4

⁹³ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.8.8 - 1.8.9.

⁹⁴ Johan Broché. 'CPA – New Sudan, Old Sudan or Two Sudan? – A Review of the Implementation of the CPA' *Journal of African Policy Studies*, Vol.13, No.1, 2007, p.7.

⁹⁵ International Crisis Group. *Sudan's Spreading Conflict(I) : War in South Kordofan.* (International Crisis Group Working to Prevent Conflict Worldwide, African Report No.198, 14 February 2013), pp.12-13.

กระบวนการลงประชามติ แต่อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ ชูดานเพื่อการเปลี่ยนผ่านชูดานกำหนดระยะเวลาเพียง 6 ปี ซึ่งองค์กรสำรวจสำมะโนประชากรทำงาน ล่าช้า จึงส่งผลกระทบต่อกระบวนการต่างๆล่าช้าออกไปด้วย

จากการศึกษาพบว่า องค์กรในระดับชาติซึ่งได้รับการบัญญัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ ชูดาน มีการดำเนินการจัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้สะท้อนหลักการต่างๆที่ได้มีการ บัญญัติรับรองไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน นอกจากองค์กรในระดับชาติแล้ว องค์กรใน ระดับท้องถิ่นก็มีความสำคัญในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1.3 องค์กรภายในท้องถิ่น

4.1.3.1 รัฐบาลชูดานใต้

รัฐบาลชูดานใต้จัดตั้งขึ้นเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ อาณานิคมภายในทางการเมือง กล่าวคือ มีการให้อิสระในการปกครองตนเองเพื่อการเตรียมการ แบ่งแยกดินแดนออกเป็นรัฐใหม่ เมื่อมีการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

รัฐบาลของชูดานใต้ (Government Of Southern Sudan: SOSS) มีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติของชูดานใต้ ฝ่ายบริหารของชูดานใต้ และฝ่ายตุลาการของชูดานใต้ โดยที่ รัฐบาลของชูดานใต้มีหน้าที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญของชูดานใต้ อำนาจของรัฐบาลชูดานใต้เป็นไปตาม รัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลาง รัฐธรรมนูญของชูดานใต้ และข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ซึ่ง รัฐบาลเองได้แบ่งการทำหน้าที่ออกเป็น 3 ฝ่ายกล่าวคือ ฝ่ายบริหารชูดานใต้ ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติ บัญญัติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.3.1.1 ฝ่ายบริหารชูดานใต้

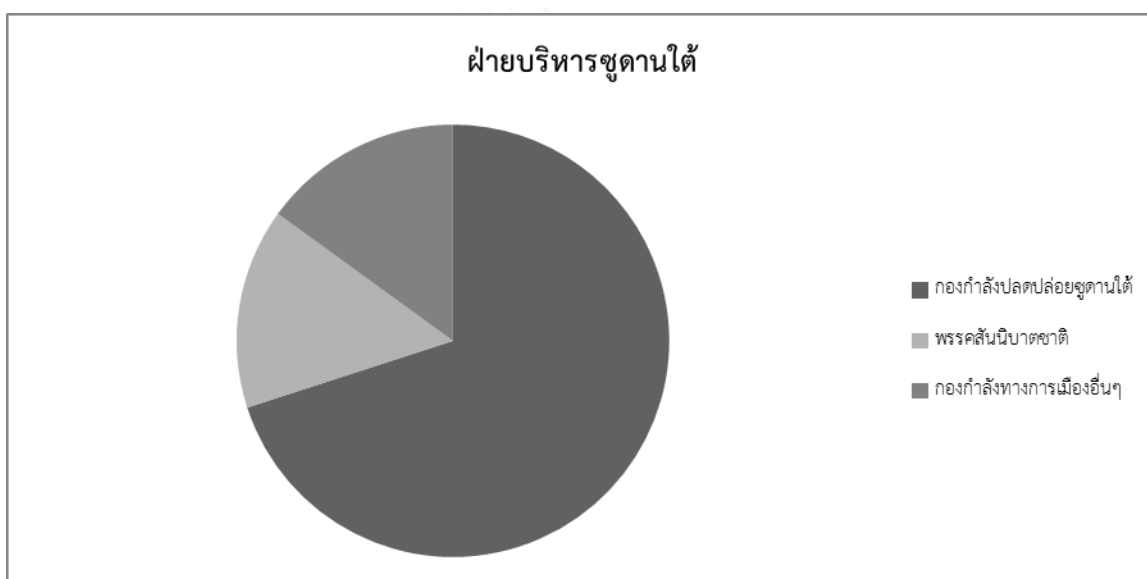
ฝ่ายบริหารชูดานใต้เป็นสถาบันที่เป็นกลไกของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง ที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง⁹⁶ แสดงให้เห็นการดำเนินงานของรัฐบาลชูดานใต้

ฝ่ายบริหารของชูดานใต้ ประกอบด้วยคณะรัฐมนตรีซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยประธานาธิบดี ของชูดานใต้ มีการปรึกษากับรองประธานาธิบดีและได้รับการรับรองจากสมาชิกชูดานใต้ อันเป็นไป ตามรัฐธรรมนูญของชูดานใต้ ฝ่ายบริหารต้องได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นสถาบันอิสระตามข้อตกลง สันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน รัฐธรรมนูญฉบับกลาง และรัฐธรรมนูญของชูดานใต้ ทั้งนี้ต้องเสริม

⁹⁶ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

คณะกรรมการและสถาบันเพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจอันเป็นความจำเป็นต่อการเกิดสวัสดิการต่อ
ปวงชน ธรรมาภิบาลและความยุติธรรม⁹⁷

องค์ประกอบของฝ่ายบริหารซูดานใต้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้⁹⁸ กองกำลังปลดปล่อยซูดานมี
สัดส่วน 70% พรรคสันนิบาตชาติมีสัดส่วน 15% กองกำลังทางการเมืองอื่นๆในทางตอนใต้มีสัดส่วน
15%

แผนภูมิที่ 4 แสดงฝ่ายบริหารของซูดานใต้

จากแผนภูมิแสดงฝ่ายบริหารของซูดานใต้ ได้ชี้ให้เห็นว่ากองกำลังปลดปล่อยซูดานใต้มีที่นั้ง
ส่วนใหญ่ในการดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหาร ซึ่งไม่สามารถสะท้อนสัดส่วนที่แท้จริงของการ
ดำเนินงานของฝ่ายบริหารได้แต่อย่างใด ทั้งนี้ พื้นที่ซูดานใต้ประกอบด้วยสัดส่วนของคนกลุ่มต่างๆที่
มากกว่ากองกำลังปลดปล่อยซูดาน

รัฐบาลซูดานใต้ต้องใช้อำนาจเป็นไปตามรูปแบบการปกครอง ความมั่นคง การคลัง และการ
พัฒนาตามประเด็นที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญซูดานใต้ รัฐธรรมนูญฉบับกลาง ข้อตกลงสันติภาพ
เบ็ดเสร็จซูดาน รวมถึงข้อตกลงอื่นๆที่เกี่ยวกับการฟื้นฟูและการพัฒนาซูดานใต้⁹⁹

⁹⁷ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 3.6.2.

⁹⁸ Ibid., Article 3.6.4.

⁹⁹ Ibid., Article 3.6.5.

ฝ่ายบริหารซูดานใต้ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ ได้แก่ *หนึ่ง* ในกรณีที่ประธานาธิบดีของรัฐบาลซูดานใต้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ต้องมีตัวแทนหรือการเลือกประธานาธิบดีใหม่ หน้าที่ของประธานาธิบดีต้องอาจปฏิบัติได้โดยรองประธานาธิบดีของซูดานใต้ *สอง* ในกรณีที่ประธานาธิบดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในช่วงเวลาของการเลือกตั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของประธานาธิบดีต้องมีตัวแทนของกองกำลังปลดปล่อยซูดานภายในสองสัปดาห์ *สาม* ในกรณีที่ประธานาธิบดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ภายหลังการเลือกตั้ง ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายใน 60 วัน¹⁰⁰

อย่างไรก็ตาม ฝ่ายบริหารซูดานใต้ได้มีการปฏิบัติหน้าที่ ตัวอย่างเช่น การลงนามบังคับใช้รัฐธรรมนูญแห่งซูดานใต้ในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน (The Interim Constitution of Southern Sudan)¹⁰¹ ทั้งนี้ รัฐบาลซูดานใต้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีทั้งสิ้น 32 ตำแหน่ง ซึ่ง 27 ตำแหน่งมาจากขบวนการปลดปล่อยซูดาน 3 ตำแหน่งมาจากฝ่ายการเมืองอื่นๆทางตอนใต้ และ 2 ตำแหน่งมาจากพรรคคอนเกรสแห่งชาติ¹⁰² ถึงแม้กระบวนการเลือกตั้งในระดับของรัฐบาลทางตอนใต้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะวามี่ชาซูดานใต้มาจากการคัดสรรมากกว่าการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ¹⁰³ จะเห็นได้ว่า ฝ่ายบริหารซูดานใต้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญซูดานใต้ เริ่มด้วยการจัดตั้งรัฐบาลซูดานใต้ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีความพร้อมที่จะบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน¹⁰⁴ เนื่องจากการดำเนินงานของรัฐบาลซูดานใต้นั้นมีส่วนผสมของขบวนการปลดปล่อยซูดานถึงร้อยละ 70 ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆของรัฐบาลซูดานใต้โดนครอบงำโดยขบวนการปลดปล่อยซูดาน ถึงแม้จะมีการแบ่งแยกรัฐบาลซูดานใต้ออกมาแล้ว แต่ก็ไม่สามารถแยกรัฐบาลซูดานใต้ออกจากขบวนการปลดปล่อยซูดานได้อย่างชัดเจน¹⁰⁵

คณะกรรมการที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นในซูดานใต้ เช่น the Southern Sudan Relief and Rehabilitation Commission, the Southern Sudan De-mining Authority, the Southern Sudan Public Grievances Chamber, the Southern Sudan Reconstruction and Development Fund, the Southern Sudan Civil Service Commission, the Southern Sudan Land Commission, the Southern Sudan Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission, the Southern Sudan Center for Census, Statistics and

¹⁰⁰ Ibid., Article 3.6.6 (a)-(c).

¹⁰¹ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009)*. P.11, para. 79-83.

¹⁰² United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2010)*. P.13, para. 108-109.

¹⁰³ Human Rights Watch. *The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan*, p.3.

¹⁰⁴ Luka Biong Deng. 'The Sudan Comprehensive Peace Agreement: Will It Be Sustained?'. *Civil Wars*. Vol.7, No.3, 2005, pp.251-252.

¹⁰⁵ International Crisis Group. *Politics and Transition in the New South Sudan*. (International Crisis Group, African Report No.172, 4 April 2011), p.2.

Evaluation, the Southern Sudan HIV/AIDS Commission, the Southern Sudan Audit Chamber, the Southern Sudan Employees Justice Chamber, the Southern Sudan Security Committee¹⁰⁶ The Southern Sudan Human Rights Commission (NHRC)¹⁰⁷ the Southern Sudan Peace Commission, the Southern Sudan Anti-Corruption Commission¹⁰⁸ ทั้งนี้ คณะกรรมการต่างๆมีความสำคัญต่อการเป็นสถาบันที่ควบคุมกลไกการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองและเศรษฐกิจ แต่ยังคงขาดคณะกรรมการที่จะมาขับเคลื่อนกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางสังคมวัฒนธรรม เช่น คณะกรรมการปวงชนพื้นเมือง คณะกรรมการจัดการชาติพันธุ์ เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า ฝ่ายบริหารซูดานใต้เป็นเสมือนการเตรียมการเพื่อการมีรัฐบาลเป็นของตัวเองในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่านหรือเรียกได้ว่าการทดลองมีรัฐบาล ซึ่งพบว่า การดำเนินงานเป็นไปตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจพอสมควร ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการบังคับให้เกิดสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในทางการเมือง¹⁰⁹ ทั้งนี้ งานศึกษาพบว่า การดำเนินงานเสมือนต้องได้รับการตรวจสอบจากทางตอนเหนือด้วยการส่งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ดำเนินงานในฝ่ายบริหารซูดานใต้ด้วย

4.1.3.1.2 ฝ่ายนิติบัญญัติซูดานใต้

ฝ่ายนิติบัญญัติของซูดานใต้ ได้แก่ สมัชชาซูดานใต้ ซึ่งต้องประกอบด้วย¹¹⁰ กองกำลังปลดปล่อยซูดานใต้มีสัดส่วน 70% พรรคสันนิบาตชาติมีสัดส่วน 15% กองกำลังทางการเมืองอื่นๆมีสัดส่วน 15% สมัชชาซูดานใต้ต้องมีการคัดเลือกโฆษกและเจ้าหน้าที่อื่นๆ อันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

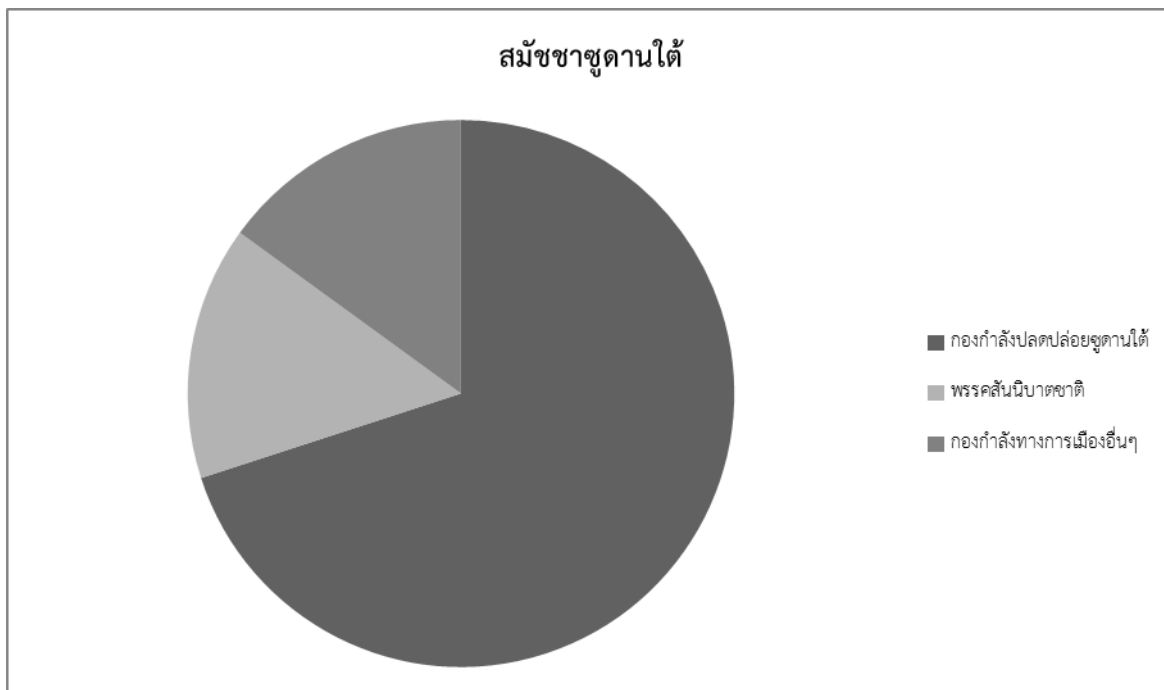
¹⁰⁶ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (January 2009), p.11.

¹⁰⁷ Ibid., p.12.

¹⁰⁸ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (February 2009), p.11.

¹⁰⁹ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.1.2.1 และ 3.2.1

¹¹⁰ Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 3.5.1-3.5.2.

แผนภูมิที่ 5 แสดงสัดส่วนสมัชชาชูดานใต้

จากแผนภูมิแสดงสมัชชาแห่งชูดานใต้ ได้ชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนที่ไม่ได้สะท้อนถึงความเหมาะสม ซึ่งกล่าวคือ ไม่ได้มีตัวแทนของคู่ขัดแย้งที่ครบถ้วนและมีเพียงสัดส่วนของชนชั้นนำทางการเมือง ที่เข้ามามีส่วนในสมัชชาแห่งชูดานใต้ ซึ่งมีหน้าที่หลักในการออกกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อทุกกลุ่มปวงชน ดังนั้น การเพิ่มสัดส่วนที่มาจากภาคส่วนที่หลากหลาย อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการออกกฎหมายและการจัดการของสมัชชาชูดานใต้ที่คำนึงถึงความหลากหลายที่ดำรงอยู่ในพื้นที่ชูดานใต้

นอกจากนี้แล้ว การจัดทำรัฐธรรมนูญชูดานใต้ต้องกำหนดการเลือกตั้งเพื่อเลือกประธานาธิบดีและการแต่งตั้งรองประธานาธิบดีของรัฐบาลชูดานใต้ การเลือกตั้งต้องเป็นไปภายใต้การดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติ สมัชชาของชูดานใต้อาจเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของชูดานใต้โดยอาศัยเสียงข้างมากสองในสามของการลงคะแนนของสมาชิกทั้งหมด และสมัชชาชูดานใต้มีอำนาจในการออกกฎหมายของชูดานใต้¹¹¹

ในทางปฏิบัติแล้ว ฝ่ายนิติบัญญัติชูดานใต้มีจัดทำรัฐธรรมนูญชูดานใต้ ซึ่งรัฐธรรมนูญมีผลในทางกฎหมายเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม ค.ศ. 2005¹¹² และมีการกำหนดให้มีร่างกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อันเป็นไปตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

¹¹¹ Ibid., Article 3.5.2-3.5.6.

¹¹² Legwaila Joseph Legwaila. *More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan.*, p.34.

แห่งซูดานใต้และ the United Nations Mission in Sudan¹¹³ พร้อมทั้งฝ่ายนิติบัญญัติของซูดานใต้ได้ผ่านกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งซูดานใต้ ซึ่งกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่คือต้องมีความเป็นอิสระ พร้อมทั้งดำเนินการตรวจสอบ ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและส่งเสริมการทำงานตามกรอบสิทธิมนุษยชนสากล¹¹⁴ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีกลไกในการตรวจสอบเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากในพื้นที่ซูดานใต้

สมัชชาซูดานใต้ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เรียกว่า "the Public Financial Management and Accountability Bill"¹¹⁵ เพื่อดำเนินการจัดการกับการคลังสาธารณะและให้มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายด้านการคลัง และกฎหมายดังต่อไปนี้ "the Petroleum Bill" "the Petroleum Revenue Management Bill" "the Non-Governmental Organization Bill"¹¹⁶

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว สมัชชานิติบัญญัติแห่งซูดานใต้ได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมอีกกล่าวคือ "the Appropriate Act" "the Taxation Act" "the Refugee Act" "the Geneva Convention Act" "the National Communication Act" "the Banking Act" the Foreign Exchange Business Act" "the Peace and Reconciliation Act" "the General Education Act"¹¹⁷ "the Energy and Mining Bill" "the South Sudan Agricultural Bill" "the Broadcasting Corporation, Rights of Access to Information and the Media Authority Bills" "the Voluntary and Humanitarian Non-Governmental Organizations Bill"¹¹⁸ "The Southern Sudan Referendum Bill", "Population Consultations Bill" "Security Service Bill" the Trade Union Bill" "the Child Bill" the Prison Organization and Treatment of Inmates Bill and Traffic Bill" "The Civil Aviation Safety Bill"¹¹⁹ ซึ่งกฎหมายทั้งหมดสะท้อนให้เห็นถึงการบังคับใช้สิทธิในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

¹¹³ United Nations General Assembly. Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in the Sudan. A/HRC/7/22/3 March 2008. para.16.

¹¹⁴ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (February 2009). P.13, para. 102.

¹¹⁵ United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (7 March 2012). S/2012/140. para.5.

¹¹⁶ United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (26 June 2012). S/2012/486. para.4.

¹¹⁷ United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (8 November 2012). S/2012/820. para.6.

¹¹⁸ United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (8 March 2013). S/2013/140. para.8.

¹¹⁹ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (December 2009).

นอกจากนี้ ฝ่ายนิติบัญญัติของซูดานได้ผ่านกฎหมายว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government act 2009) เพื่อจัดตั้งหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในซูดานใต้ ซึ่งกำหนดภาระ หน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานนั้น¹²⁰ แสดงให้เห็นว่าซูดานใต้ได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการกระจายอำนาจซึ่งเป็นหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานและเป็นหลักการสำคัญตามสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใน เพื่อรอกการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตของตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายนอก

จากการศึกษาพบว่า ฝ่ายนิติบัญญัติซูดานใต้แสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการเป็นกลไกการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมทางการเมือง¹²¹ โดยยึดถือตามหลักการที่ปรากฏในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ทั้งในส่วนของพิธีสารมาซาคอสและพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ นอกจากนี้ฝ่ายนิติบัญญัติซูดานใต้ซึ่งทำหน้าที่ผ่านสมัชชาซูดานใต้แล้ว การทำงานของตุลาการฝ่ายซูดานใต้ก็มีส่วนสำคัญ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.3.1.3 ฝ่ายตุลาการซูดานใต้

ฝ่ายตุลาการของซูดานใต้ ประกอบด้วย ศาลสูงของซูดานใต้ ศาลอุทธรณ์ ศาลอื่นๆหรือองค์กรระงับข้อพิพาทอันจำเป็นภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญซูดานใต้และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยที่รัฐธรรมนูญของซูดานใต้ต้องได้รับการปฏิบัติตามภายใต้ศาลสูงของซูดานใต้ ทั้งนี้ศาลสูงสุดในทางตอนใต้และศาลอุทธรณ์ซึ่งเป็นศาลที่รับอุทธรณ์จากศาลอื่นๆในพื้นที่ทางตอนใต้ ซึ่งคดีที่มาจากรัฐต่างๆต้องเป็นไปตามกฎหมายของซูดานใต้หรือกฎหมายแห่งชาติ และทั้งนี้การตัดสินต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งซูดานใต้¹²²

ศาลสูงของซูดานใต้มีเขตอำนาจดังต่อไปนี้ *ประการแรก* การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลชั้นต้นที่มีการดำเนินคดีหรือการสืบสวนภายใต้กฎหมายซูดาน กฎหมายแห่งชาติและคำพิพากษาของศาลสูง รวมถึงกฎหมายจารีตประเพณี *ประการที่สอง* ศาลสูงมีเขตอำนาจขั้นต้นที่จะพิจารณาข้อพิพาทอันเกิดขึ้นภายใต้รัฐธรรมนูญของซูดานใต้ และธรรมนูญของรัฐทางตอนใต้อื่นๆ *ประการที่สาม* การพิจารณาคดีที่ขัดแย้งระหว่างกฎหมายรัฐธรรมนูญกับธรรมนูญของรัฐอื่นๆ *ประการที่สี่* การตรวจสอบคำพิพากษาทางแพ่งและทางอาญาว่าเป็นไปตามกฎหมายของซูดานใต้ *ประการที่ห้า* มีเขตอำนาจในทางอาญาเหนือประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีของซูดานใต้ *ประการที่หก* ความชอบด้วยกฎหมายของคำพิพากษาของศาลซูดานใต้ *ประการที่เจ็ด* เขตอำนาจอื่นที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

¹²⁰ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (April 2009). P.12, para. 92.

¹²¹ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

¹²² Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 3.7.2.

ของซูดานใต้และข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน *ประการสุดท้าย* ผู้พิพากษาของศาลซูดานใต้ต้องทำหน้าที่โดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองและเป็นอิสระ เป็นการใช้กฎหมายโดยปราศจากความกลัวและความชอบ¹²³

ในทางปฏิบัติ ฝ่ายตุลาการของซูดานใต้ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน แต่งตั้งผู้พิพากษาศาลสูงสุดและผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์เพื่อพิจารณาคดี¹²⁴ ทั้งนี้ ไม่ปรากฏเอกสารว่าจะมีการดำเนินการใดๆ ทั้งสิ้น เพื่ออำนวยความสะดวกอันเป็นหลักการสำคัญตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ถึงแม้ว่า ฝ่ายตุลาการของซูดานใต้ถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง¹²⁵ และเป็นกลไกเฉพาะเพื่อการอำนวยความสะดวกอันมีความหลากหลายของปวงชนชาวซูดานใต้เป็นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การดำเนินงานของรัฐบาลซูดานใต้ เป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ กล่าวคือแบ่งออกเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติ นอกจากกลไกภาครัฐที่แบ่งแยกอำนาจชัดเจนแล้ว ยังปรากฏคณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้ ดังปรากฏรายละเอียดต่อไป

4.1.3.2 คณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้

คณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้จัดตั้งขึ้นเพื่อบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ¹²⁶ รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งที่ดินถือได้ว่าเป็นอีกฐานทรัพยากรที่มีความสำคัญในพื้นที่ซูดานใต้ และพิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งกำหนดหลักการและกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจไว้ พร้อมทั้งกำหนดให้คณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้เป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าว

คณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้มาจากระบบตัวแทนและเป็นอิสระ ตำแหน่งหน้าที่และระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประธานคณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้ต้องได้รับการคัดเลือกตามระบบประธานาธิบดี คณะกรรมการที่ดินแห่งซูดานใต้ต้องเปิดรับฟังและมีการจัดตั้งกฎเกณฑ์การดำเนินการเป็นของตนเอง คณะกรรมการ

¹²³ Ibid., Article 3.7.3.1-3.7.5.

¹²⁴ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009)*. P.14, para. 106-108.

¹²⁵ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

¹²⁶ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

ที่ดินแห่งชูดานใต้ต้องมีงบประมาณที่ได้รับการรับรองโดยระบบประธานาธิบดีและต้องรับภาระความรับผิดชอบต่อระบบประธานาธิบดีตามการปฏิบัติการตามหน้าที่¹²⁷

คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้¹²⁸ *ประการแรก* ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินระหว่างคู่อ้างและข้ออ้างที่เกี่ยวข้อง *ประการที่สอง* คู่อ้างหรือกลุ่มคนที่อ้างสิทธิในที่ดินและอ้างสิทธิเหนือรัฐบาล หรือคู่อ้างที่มีความสนใจในที่ดิน *ประการที่สาม* คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ *ประการที่สี่* คู่พิพาทต้องยอมรับคำตัดสินของคณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้และการยื่นคำตัดสินต่อศาลเพื่อให้เกิดการบังคับ *ประการที่ห้า* คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้ใช้กฎหมายในท้องถิ่นที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ รวมถึงการใช้กฎหมายอื่นๆที่คู่อ้างยอมรับไว้ในข้อพิพาท รวมถึงหลักการความเท่าเทียม

อย่างไรก็ตาม เกิดความพยายามในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้หลายครั้ง¹²⁹ หลังจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งชูดานใต้ในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านได้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้ใน ปี ค.ศ.2006¹³⁰ จะเห็นว่า คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้เป็นกลไกที่บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้มีความพร้อมในการเป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจซึ่งสามารถตีความถึงการจัดการทรัพยากรที่ดิน ดังนั้น คณะกรรมการที่ดินชูดานใต้เป็นองค์กรที่สามารถดำเนินงานได้ตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการบางส่วนซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติที่ไม่สามารถดำเนินงานได้ จึงน่าจะประสบปัญหาบางส่วนบ้าง

นอกจากกลไกการทำงานของชูดานใต้แล้ว ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จได้กำหนดพื้นที่พิเศษ ได้แก่ พื้นที่อะเบย์และพื้นที่คอโรวาแพน ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังต่อไปนี้

4.1.3.3 คณะกรรมการพื้นที่อะเบย์

คณะกรรมการพื้นที่อะเบย์แบ่งออกเป็น คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ และ คณะกรรมการลงประชามติอะเบย์ เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่

¹²⁷ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 2.7.10-2.7.12.

¹²⁸ Ibid., Article 2.7.1-2.7.5.

¹²⁹ AlAyaam, February 3, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 February 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹³⁰ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009). P.16, para. 127.

เงื่อนไขของอาณานิคมที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่ กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ถือได้ว่าเป็นกลไกที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพิธีสารว่าด้วยการจัดการปัญหาในพื้นที่อะเบย์และบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง¹³¹ ซึ่งข้อตกลงอะเบย์กำหนดรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อตกลงอะเบย์กำหนดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วม โดยกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ต้องประกอบไปด้วยสมาชิกไม่เกินกว่า 20 คน¹³² โดยกรรมการพื้นที่อะเบย์มีหน้าที่ดังต่อไปนี้¹³³ *ประการแรก* คณะกรรมการบริหารอะเบย์นำเสนอประเด็นในท้องถิ่นตามอำนาจของรัฐบาลท้องถิ่นและเป็นปัญหาทางจารีตประเพณี *ประการที่สอง* คณะกรรมการบริหารอะเบย์ต้องดำเนินการรับรองงบประมาณในพื้นที่ *ประการที่สาม* คณะกรรมการบริหารอะเบย์มีหน้าที่รองรับการฟื้นฟู การพัฒนา และแผนการทำให้กลายเป็นเมืองในพื้นที่ รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพยายามทำให้เกิดความปรองดองในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการบริหารไม่ได้สะท้อนถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน¹³⁴ และสะท้อนถึงปัญหาของการไม่มีส่วนร่วมตามมา กล่าวคือมีเพียงชนชั้นนำทางการเมืองในพื้นที่ที่ได้เข้าไปกำหนดนโยบายในพื้นที่ดังกล่าว

พื้นที่อะเบย์มีการบริหารจัดการดังต่อไปนี้¹³⁵ *ประการแรก* มีการแบ่งปันรายได้แห่งชาติตามข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง *ประการที่สอง* รายได้ที่เกิดจากพื้นที่อะเบียร์วมทั้งภาษีจากรายได้และภาษีอื่นๆ รวมถึงรายได้อื่นๆ *ประการที่สาม* การแบ่งส่วนเข้าสู่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาแห่งชาติ *ประการที่สี่* มีการนำเข้าสู่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาแห่งชูดานได้อย่างเท่าเทียมกัน *ประการที่หก* การส่งกลับคืนให้รัฐบาลแห่งชาติซึ่งงบประมาณเพื่อให้เกิดการบริการสาธารณะ

รายได้จากน้ำมันทั้งหมดในพื้นที่อะเบย์ต้องได้รับการแบ่งออกเป็น 6 ส่วนคือรัฐบาลแห่งชาติ 50% รัฐบาลชูดานใต้ 42% ภูมิภาค Bahr el Ghazal 2% Western Kodofan 2% ปวงชนท้องถิ่นในพื้นที่ Ngok Dinka 2% และปวงชนท้องถิ่นในพื้นที่ Misseriya 2%¹³⁶

¹³¹ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

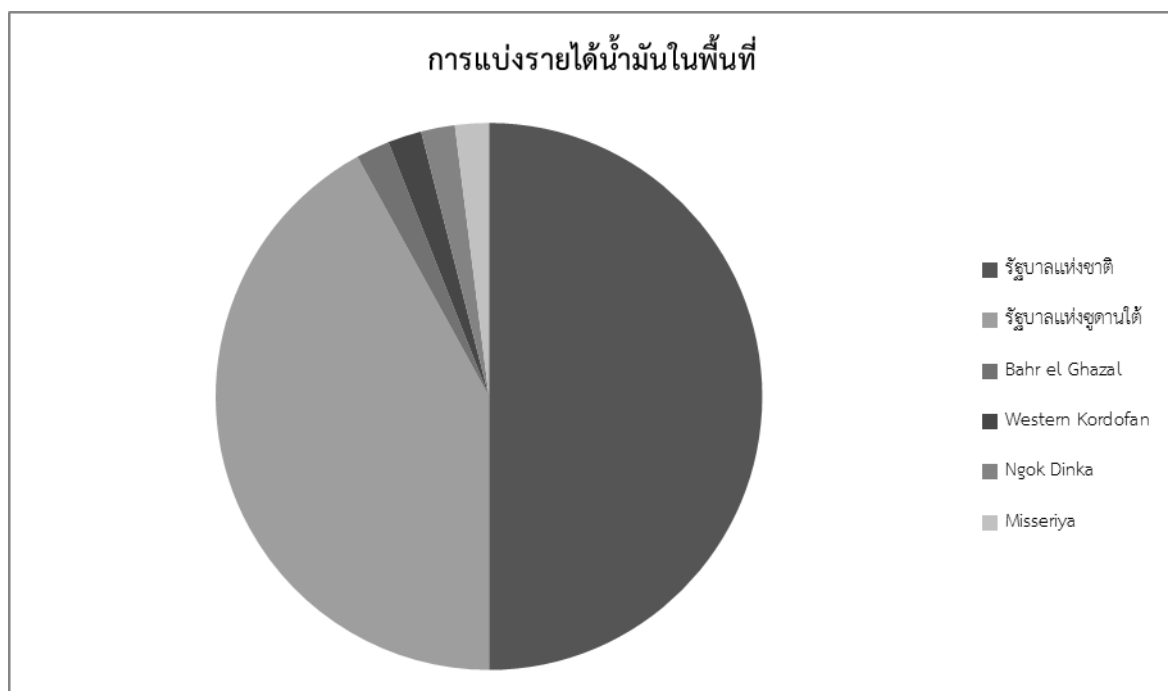
¹³² The Resolution of Abyei Conflict (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (26 June, 2006), Article 4.1.

¹³³ Ibid., Article 4.3.1.-4.3.5.

¹³⁴ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.3.3.3 และ 2.4

¹³⁵ The Resolution of Abyei Conflict (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (26 June, 2006), Article 3.2.1-3.2.5.

¹³⁶ Ibid., Article 1.2.3.

แผนภูมิที่ 6 แสดงการแบ่งรายได้น้ำมันในพื้นที่อะเบย์

จากแผนภูมิแสดงการแบ่งรายได้น้ำมันในพื้นที่อะเบย์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญที่มีทรัพยากรที่มีความสำคัญต่องบประมาณของรัฐ เพราะน้ำมันถือได้ว่าเป็นรายได้หลักของทั้งพื้นที่ซูดาน ได้ชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนที่ไม่ได้สะท้อนถึงความเหมาะสม และมีเพียงสัดส่วนของชนชั้นนำทางการเมืองที่เข้ามามีส่วนในการแบ่งรายได้ ดังนั้น การเพิ่มสัดส่วนที่มาจากภาคส่วนที่หลากหลาย เช่น ภาคประชาสังคม และกลุ่มปวงชนที่มีส่วนได้เสียในพื้นที่ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม

อย่างไรก็ตาม การพูดคุยเรื่องข้อพิพาทอะเบย์ไม่พบความคืบหน้าใดๆระหว่างผู้นำรัฐบาลซูดานและผู้นำกองกำลังปลดปล่อยซูดาน¹³⁷ จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการบริหารอะเบย์ซึ่งเป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน จนเป็นเหตุให้เกิดการเรียกร้องการบังคับใช้พิธีสารว่าด้วยทางออกจากปัญหาพื้นที่อะเบย์จากภาคประชาสังคมในพื้นที่ และคณะกรรมการลงประชามติพื้นที่อะเบย์

¹³⁷ Donald Patterson. *Abyei Unresolved: A Threat to North-South Agreements*. African Programme Woodrow Wilson Scholars, May 2008, p.28.

พิธีสารว่าด้วยทางออกจากปัญหาพื้นที่อะเบย์ กำหนดให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่อะเบย์เป็นสมาชิกของชุมชน Ngok Dinka และปวงชนชาวซูดานอื่นๆที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ หลักเกณฑ์สำหรับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ต้องได้รับการสำรวจโดย คณะกรรมการลงประชามติของอะเบย์และผู้อยู่อาศัยในพื้นที่อะเบย์เป็นพลเมืองของทั้ง Western Kordofan และ Bahr el Ghazal ซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายนิติบัญญัติทั้งสองรัฐ รวมถึงการได้รับการสำรวจโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติ¹³⁸ หมายความว่า เมื่อมีการสำรวจจำนวนประชากรในพื้นที่ซูดานแล้วนั้นจะต้องมีการดำเนินการลงประชามติเท่ากับจำนวนที่สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่สำรวจได้ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการลงประชามติในพื้นที่ต่างๆในรัฐทางตอนใต้ไม่ได้รับการจัดตั้งขึ้น ถึงแม้กระนั้นก็ตาม ผลการลงประชามติก็ไม่ได้รับความสงสัยจากรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ¹³⁹

ดังนั้น คณะกรรมการลงประชามติในพื้นที่อะเบย์ซึ่งเป็นพื้นที่พิเศษเป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่บังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยทางออกของปัญหาอะเบย์ ซึ่งคณะกรรมการนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการลงประชามติซึ่งเป็นกระบวนการเฉพาะเจาะจงสำหรับพื้นที่พิเศษเช่นพื้นที่อะเบย์ กล่าวคือเป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก¹⁴⁰ และพื้นที่พิเศษเช่นนี้ยังมีกำหนดไว้ข้อตกลงว่าด้วยทางออกของปัญหาในพื้นที่คอร์ดอแฟนทางตอนใต้และเทือกเขานูบา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.3.4 คณะกรรมการพื้นที่คอร์ดอแฟนและเทือกเขานูบา

คณะกรรมการพื้นที่คอร์ดอแฟนและเทือกเขานูบาประกอบด้วยรัฐบาล และคณะกรรมการที่ดินคอร์ดอแฟนและเทือกเขานูบา โดยรัฐบาลแห่งคอร์ดอแฟนและเทือกเขานูบาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นองค์กรและกลไกเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน¹⁴¹ ทั้งนี้ พิธีสารว่าด้วยทางออกจากปัญหาในพื้นที่คอร์ดอแฟนตอนใต้ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลทางตอนใต้ไว้ดังนี้

รัฐมีอำนาจดังต่อไปนี้ *ประการแรก* ไม่กระทำการอันเป็นการละเมิดอำนาจหรือหน้าที่ในระดับอื่นๆ *ประการที่สอง* การปฏิบัติหน้าที่ในระดับต่างๆต้องไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลาง *ประการที่สาม* การดำเนินงานต้องเป็นไปเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกัน *ประการที่สี่* รัฐแต่ละรัฐต้องทำหน้าที่เพื่อเปิดการสื่อสารระหว่างรัฐบาลในทุกๆระดับ *ประการที่ห้า* รัฐบาล

¹³⁸ The Resolution of Abyei Conflict (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (26 June, 2006), Article 6.1-6.2.

¹³⁹ Johnnie Carson. *The Conclusion of the Comprehensive Peace Agreement: US Perspectives and Policy Goals in Sudan*. (London: A Chatham House, Royal Institute of International Affairs, 2011), p.2.

¹⁴⁰ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 2.1.2.2

¹⁴¹ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 2.1.2.1

แห่งชาติให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือรัฐบาลในทุกๆระดับ *ประการที่หก* รัฐแต่ละรัฐต้องทำหน้าที่เพื่อเพิ่มความร่วมมืออันดีในหน้าที่ของรัฐบาล *ประการที่เจ็ด* รัฐแต่ละรัฐต้องทำหน้าที่เพื่อเสริมสร้างกระบวนการระหว่างรัฐบาลในการประสานงานระหว่างรัฐบาล *ประการที่แปด* รัฐแต่ละรัฐต้องทำหน้าที่เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการระงับข้อพิพาทก่อนที่จะพยายามดำเนินคดี และ *ประการสุดท้าย* สถาบันต่างๆในทุกระดับของรัฐบาลต้องดำเนินการเพื่อให้มีความเป็นหนึ่งเดียวและความร่วมมือในการประสานความแตกต่างของรัฐบาลในทุกระดับภายใต้บริบทของความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติและเพื่อไปถึงคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าของปวงชนทั้งหลาย¹⁴²

อย่างไรก็ตาม หากการใช้อำนาจของรัฐมีกรณีของการเกิดใช้อำนาจที่ซ้อนทับกัน พิธีสารก็ได้กำหนดหลักการแก้ไขความขัดแย้งต่ออำนาจที่ซ้อนทับกัน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ *ประการแรก* ความจำเป็นที่จะต้องยอมรับอำนาจอธิปไตยของชาติอันเป็นไปเพื่อความเป็นอิสระของชูดานใต้หรือรัฐอื่นๆ¹⁴³ *ประการที่สอง* การคำนึงถึงมาตรฐานและบรรทัดฐานของชาติหรือชูดานใต้¹⁴⁴ *ประการที่สาม* หลักการเรื่องความร่วมมือ(The principle of subsidiarity)¹⁴⁵ และ *ประการสุดท้าย* คือความจำเป็นเพื่อเสริมสร้างสวัสดิการของรัฐและปกป้องสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน¹⁴⁶

พื้นที่บู่ไนท์ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาจนถึง ค.ศ. 1998 เรียกร้องการกำหนดอนาคตตนเองแบบแยกรัฐแบบคู่ขนาน (Separate but parallel) อย่างไรก็ตาม นูบามีทางเลือก ได้แก่ การเป็นส่วนหนึ่งของรัฐในทางตอนเหนือ และอีกทางเลือกหนึ่งของรัฐในทางตอนใต้¹⁴⁷ เป้าหมายของข้อตกลงที่บังคับใช้ในพื้นที่นูบาคือการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นอิสระ (Autonomous) และการกระจายอำนาจให้ทั้งในส่วนฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้ ทุกภาคส่วนต้องมาจากกระบวนการเลือกตั้งตามระบบประชาธิปไตย¹⁴⁸

ในทางปฏิบัตินั้น รัฐบาลคอร์ดอแพนมีการจัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่¹⁴⁹ ทั้งนี้ รัฐบาลคอร์ดอแพนได้เสนอว่าการแบ่งแยกดินแดนก็เป็นทางเลือกหนึ่งของรัฐบาลคอร์ดอแพนได้¹⁵⁰ นอกจากนี้แล้ว

¹⁴² Protocol On Power Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.5.1.4 (a)-(d).

¹⁴³ Ibid., Part 5 Plan F No.1.

¹⁴⁴ Ibid., Part 5 Plan F No.2.

¹⁴⁵ Ibid., Part 5 Plan F No.3.

¹⁴⁶ Ibid., Part 5 Plan F No.4.

¹⁴⁷ Guma Kunda Komey Kalo. 'The Comprehensive Peace Agreement and the Questions of Identity, Territory and Political Destiny of the Indigenous Nuba of the Sudan' *International Journal of Africa Renaissance Studies- Multi-, Inter- and Transdisciplinary*, Vol.5, No.1, 2010, pp.53-54.

¹⁴⁸ Luka Biong Deng. 'The Sudan Comprehensive Peace Agreement: Will It Be Sustained?'; p.249.

¹⁴⁹ AlWan, February 28, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (28 February 2007)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁵⁰ The Citizens, November 7, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (7 November 2006)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

รัฐบาลบลูไนที่มีการดำเนินการจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2005 โดยมีที่นั่งสำหรับพรรคองเกรสแห่งชาติร้อยละ 55 และขบวนการปลดปล่อยซูดานใต้ร้อยละ 45 รวมทั้งมีการดำเนินการจัดการเลือกตั้งผู้ว่าการรัฐบาลบลูไน¹⁵¹

อย่างไรก็ตาม พื้นที่พิเศษอย่างคอร์ดอแฟนตอนใต้และเทือกเขานูบาต้องทำการตัดสินใจว่าจะเป็นส่วนหนึ่งทางตอนเหนือหรือส่วนหนึ่งทางตอนใต้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่งในที่สุดมีการตกลงกันว่า จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของทางตอนเหนือ หมายความว่าไม่แบ่งแยกเป็นอีกรัฐหนึ่ง¹⁵²

จากการศึกษาพบว่า รัฐบาลคอร์ดอแฟนและรัฐบาลบลูไนที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้เป็นกลไกอันสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง¹⁵³ ซึ่งเป็นไปตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลต่างๆต้องได้รับการตรวจสอบจากรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ ส่งผลต่อความอิสระในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง

นอกจากนี้แล้ว คณะกรรมการที่ดินแห่งคอร์ดอแฟนและเทือกเขานูบาเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง¹⁵⁴ ซึ่งรวมถึงการจัดการที่ดินซึ่งเป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญของประเทศด้วย

พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอแฟนตอนใต้กำหนดให้คณะกรรมการที่ดินแห่งรัฐทำหน้าที่ออกกฎหมายเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน การใช้ที่ดินและการมีสิทธิในที่ดินอันเป็นการใช้อำนาจที่ซ้อนทับกันระหว่างรัฐบาลแห่งชาติและรัฐบาลแห่งรัฐ การกำหนดสิทธิในการเป็นเจ้าของที่ดินอย่างเหมาะสมกับรัฐบาลในทุกระดับ รวมทั้งมีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งรัฐภายในรัฐคอร์ดอแฟน เทือกเขานูบา และบลูไน¹⁵⁵ ทั้งนี้ คณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งรัฐต้องมาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรัฐ คณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งรัฐ ต้องได้รับการตรวจสอบการทำสัญญาเกี่ยวกับที่ดินแห่งรัฐ และการตรวจสอบเกณฑ์สำหรับการจัดสรรที่ดินคืน และให้คำแนะนำผู้ที่มีอำนาจแห่งรัฐเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการจัดการที่ดิน รวมทั้งการจ่ายค่าชดเชยในที่ดินและการจ่ายเงินชดเชย¹⁵⁶

¹⁵¹ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009)*. P.25, para. 205.

¹⁵² International Crisis Group. *Sudan's Spreading Conflict(II) : War in Blue Nile*. (International Crisis Group, African Report No.204, 18 June 2013), p.10.

¹⁵³ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.1

¹⁵⁴ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

¹⁵⁵ The Resolution of Conflict in Southern Cordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (26 June, 2004), Article 9.1-9.3.

¹⁵⁶ Ibid., Article 9.4-9.6.

คณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งชาติและคณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งรัฐต้องการดำเนินงานร่วมกันพร้อมทั้งสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่คณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งรัฐและคณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งชาติต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้¹⁵⁷ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและคำตัดสินแก่กันและกัน คณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งชาติมีหน้าที่สะสมข้อมูลและการทำงานวิจัยโดยต้องทำร่วมกับคณะกรรมการที่ดินแห่งรัฐ กรณีของการเกิดข้อพิพาทระหว่างการค้นพบและคำแนะนำของคณะกรรมการทั้งสองต้องได้รับการแก้ไข¹⁵⁸ ทั้งนี้ ในกรณีที่เกิดข้อพิพาทระหว่างคณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งชาติและคณะกรรมการว่าด้วยที่ดินแห่งรัฐไม่สามารถแก้ไขปัญหามาตามข้อตกลงนี้ คณะกรรมการทั้งสองต้องร่วมกันหาทางออก หากเกิดความล้มเหลวในการประนีประนอม ต้องเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป¹⁵⁹

จากการศึกษา พบว่า คณะกรรมการที่ดินแต่ละรัฐเป็นกลไกอันสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ¹⁶⁰ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะการไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินในแต่ละรัฐได้ รวมถึงไม่สามารถประสานงานกับคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติและที่ดินแห่งชูดานใต้ได้

ดังนั้น องค์กรในฐานะของสถาบันเพื่อเป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ องค์กรอิสระ องค์กรภาครัฐและองค์กรในท้องถิ่น ได้แสดงให้เห็นว่ามีอำนาจในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁵⁷ Ibid., Article 9.7.

¹⁵⁸ Ibid., Article 9.7.1-9.7.3.

¹⁵⁹ Ibid., Article 9.8.

¹⁶⁰ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 3.2.2

ตารางที่ 6 สรุปองค์การตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

องค์กรและองค์กร	หน่วยงาน	อำนาจและหน้าที่	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง
<p>องค์กรอิสระ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบและประเมินผล 2. คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติ 3. คณะกรรมการการเลือกตั้ง 4. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 5. คณะกรรมการตรวจสอบการเงินและการคลัง 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน - กำหนดกรอบในการร่างกฎหมายและรัฐธรรมนูญเพื่อปกครองในช่วงเวลากลาง - กำหนดกระบวนการพิจารณารัฐธรรมนูญ - ต้องมีความเป็นกลางและความเป็นตัวแทน - ตรวจสอบและรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชน - การดำเนินการตรวจสอบและยืนยันความเท่าเทียมในการจัดการกองทุนแห่งชาติ - เพื่อยืนยันการใช้ประโยชน์และการแบ่งปันทรัพยากรทางด้านการเงินที่เหมาะสม - เพื่อยืนยันว่าทรัพยากรต่างๆจะได้รับการส่งต่อไปยังพื้นที่สงคราม - เพื่อยืนยันความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการใช้กองทุน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกในการตรวจสอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่ปรากฏตามข้อตกลงสันติภาพ - เป็นกลไกในการบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมไว้ในรัฐธรรมนูญ - เป็นกลไกที่ทำให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง - เป็นสถาบันที่ตรวจสอบและรายงานการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม - เป็นกลไกที่บังคับให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ 	

ตารางที่ 6 สรุปองค์การตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (ต่อ)

องค์กรและองค์การหรือองค์กรระดับชาติ	หน่วยงาน	อำนาจและหน้าที่	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง
1. รัฐบาลแห่งชาติ 1.1. ฝ่ายบริหารแห่งชาติ 1.2. ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ 1.3. ฝ่ายตุลาการแห่งชาติ	1. รัฐบาลแห่งชาติ 1.1. ฝ่ายบริหารแห่งชาติ 1.2. ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ 1.3. ฝ่ายตุลาการแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด โดยการใช้อำนาจต้องคำนึงถึงความแตกต่างทางศาสนาและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประชาชนชาวดาน - เป็นรัฐบาลที่ทำหน้าที่เพื่อการเปลี่ยนแปลงผ่าน - จัดการข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน - กำหนดนโยบายปฏิรูปที่ดิน - จัดให้มีการเยียวยาต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับที่ดิน - การจัดให้มีการทำประมวลเกี่ยวกับสิทธิทางจารีตประเพณีในที่ดินและกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองเพื่อการปกครองแบบหนึ่งรัฐสองรูปแบบ - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นรูปแบบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
3. คณะกรรมการปีโตรเลียมแห่งชาติ	3. คณะกรรมการปีโตรเลียมแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการศึกษาและการบันทึกการใช้ที่ดินที่มีการค้นพบทรัพยากรธรรมชาติ - จัดทำนโยบายสาธารณะ คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับปีโตรเลียม - การติดตามและการบังคับใช้นโยบาย - พัฒนาแผนงานและยุทธศาสตร์สำหรับภาคส่วนปีโตรเลียม - การเจรจาและการทำสัญญาว่าด้วยปีโตรเลียม - เยียวยาบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากนโยบายและการพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นรูปแบบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
4. องค์การสำรวจสำมะโนประชากร	4. องค์การสำรวจสำมะโนประชากร	<ul style="list-style-type: none"> - สำรวจจำนวนประชากรทั้งหมดในพื้นที่ชุดาน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกที่ใช้ในการค้นหาหาประธานของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ตารางที่ 6 สรุปองค์การตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (ต่อ)

องค์กรและองค์การ	หน่วยงาน	อำนาจและหน้าที่	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง
องค์กรภายในท้องถิ่น	1. รัฐบาลชุดานใต้ 1.1 ฝ่ายบริหาร 1.2 ฝ่ายตุลาการ 1.3 ฝ่ายนิติบัญญัติ 2. คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการปกครองในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน - จัดการข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน - กำหนดนโยบายปฏิรูปที่ดิน - จัดให้มีการเยียวยาต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นกับที่ดิน - การจัดให้มีการทำประมวลเกี่ยวกับสิทธิทางจารีตประเพณีในที่ดินและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณาเขตทางการเมืองเพื่อการปกครองตนเอง (Internal autonomy) - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณาเขตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นรูปแบบของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
3. คณะกรรมการพื้นที่อะเบย์	3.1 คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ 3.2 คณะกรรมการลงประชามติพื้นที่อะเบย์	<ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการที่จำเป็น - ให้คำแนะนำและสนับสนุนความปลอดภัยและความมั่นคงในพื้นที่ - มีการดำเนินการวางเป้าหมายและโครงการพัฒนาพื้นที่ - การพัฒนาพื้นที่อะเบย์ให้มีความเป็นเมืองและเกิดการพัฒนามาที่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณาเขต (Self-autonomy)
4. คณะกรรมการพื้นที่คอริโดรแพนและเทือกเขาบูบา	4.1 รัฐบาลแห่งเทือกเขาบูบาและคอริโดรแพน 4.2 คณะกรรมการที่ดินแห่งคอริโดรแพนและบูบา	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานในทั้งสองพื้นที่ - กำหนดให้มีโครงสร้างฝ่ายบริหาร ตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติภายในรัฐแต่ละรัฐ - คณะกรรมการที่ดินทำหน้าที่ตรวจสอบสัญญาการใช้ที่ดินระหว่างรัฐ รวมทั้งการเยียวยาและชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้ที่ดิน 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณาเขตภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดน - เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณาเขตภายในทางการเมืองและภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

จากการศึกษาสถาบันและกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พบว่า องค์กรและกลไกต่างๆที่ปรากฏตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานมีความสัมพันธ์กับการจัดการทรัพยากรด้วย ซึ่งการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ดังรายละเอียดต่อไป

4.2 ทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Resource)

สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ออกมติว่าด้วย อธิปไตยถาวรเหนือทรัพยากรธรรมชาติ (General Assembly Resolution on Permanent Sovereignty over Natural Resources adopted on 14 December 1962 (1803(XVII))¹⁶¹ วันที่ 14 ธันวาคม ค.ศ. 1962 มติดังกล่าว

¹⁶¹ United Nations General Assembly Resolution 1803 (XVII) Declare that;

1. The right of peoples and nations to permanent sovereignty over their natural wealth and resources must be exercised in the interest of their national development and of the well-being of the people of the State concerned.
2. The exploration, development and disposition of such resources, as well as the import of the foreign capital required for these purposes, should be in conformity with the rules and conditions which the peoples and nations freely consider to be necessary or desirable with regard to the authorization, restriction or prohibition of such activities.
3. In cases where authorization is granted, the capital imported and the earnings on that capital shall be governed by the terms thereof, by the national legislation in force, and by international law. The profits derived must be shared in the proportions freely agreed upon, in each case, between the investors and the recipient State, due care being taken to ensure that there is no impairment, for any reason, of that State's sovereignty over its natural wealth and resources.
4. Nationalization, expropriation or requisitioning shall be based on grounds or reasons of public utility, security or the national interest which are recognized as overriding purely individual or private interests, both domestic and foreign. In such cases the owner shall be paid appropriate compensation, in accordance with the rules in force in the State taking such measures in the exercise of its sovereignty and in accordance with international law. In any case where the question of compensation gives rise to a controversy, the national jurisdiction of the State taking such measures shall be exhausted. However, upon agreement by sovereign States and other parties concerned, settlement of the dispute should be made through arbitration or international adjudication.
5. The free and beneficial exercise of the sovereignty of peoples and nations over their natural resources must be furthered by the mutual respect of States based on their sovereign equality.
6. International co-operation for the economic development of developing countries, whether in the form of public or private capital investments, exchange of goods and services, technical assistance, or exchange of scientific information, shall be such as to further their independent national development and shall be based upon respect for their sovereignty over their natural wealth and resources.
7. Violation of the rights of peoples and nations to sovereignty over their natural wealth and resources is contrary to the spirit and principles of the Charter of the United Nations and hinders the development of international co-operation and the maintenance of peace.
8. Foreign investment agreements freely entered into by or between sovereign States shall be observed in good faith; States and international organizations shall strictly and conscientiously respect the sovereignty of peoples and nations over their natural wealth and resources in accordance with the Charter and the principles set forth in the present resolution.

ได้รับผลมาจากเจตจำนงในการบังคับใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐที่เกิดขึ้นใหม่และประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ ต้องการที่จะปกป้องรักษา ผลประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติของประชาชน

มติดังกล่าวได้รับรองถึงสิทธิของประชาชนและปวงชนว่าด้วยอธิปไตยถาวรเหนือความมั่งคั่ง และทรัพยากรธรรมชาติของตนเอง ซึ่งต้องบังคับใช้ให้สอดคล้องกับผลประโยชน์ของการพัฒนา ประเทศ และความเป็นอยู่ที่ดีของปวงชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้แล้ว มติดังกล่าวได้รับรองถึงการ เวนคืน (Naturalization) การยึดทรัพย์ (Expropriation) ว่าการกระทำดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐาน ของการใช้ประโยชน์สาธารณะ ผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศและผลประโยชน์ของ ประเทศตน ทั้งนี้ ต้องเป็นประโยชน์ของปัจเจกชนหรือผลประโยชน์ของเอกชนอย่างแท้จริง ในกรณี ดังกล่าวข้างต้น รัฐจะต้องค่าสินไหมทดแทนที่เป็นธรรมให้แก่เจ้าของทรัพย์สินที่โดนยึดหรือโดนเวนคืน ซึ่งการจ่ายค่าสินไหมทดแทนต้องให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐที่ออกมาตรการและกฎหมาย ระหว่างประเทศ

มติดังกล่าวยืนยันว่า ข้อตกลงเกี่ยวกับการลงทุนต่างชาติระหว่างรัฐอธิปไตยจะต้องได้รับการ ปฏิบัติโดยสุจริต รัฐและองค์การระหว่างประเทศจะต้องเคารพอธิปไตยของประชาชนและปวงชน เหนือความมั่งคั่งและทรัพยากรธรรมชาติ

นอกจากนี้แล้ว สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมยังเชื่อมโยงกับ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ เป็นหลักการที่ปรากฏตามกติกาสากลว่าด้วย สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและสิทธิทางการเมืองและพลเมืองมาตรา 1(2) ว่า “เพื่อ จดมุ่งหมายของตน ปวงชนอาจจัดการโภคทรัพย์และทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรี โดยไม่ กระทบต่อพันธกรณีใดๆอันเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกันและกฎหมายระหว่างประเทศ ปวงชนจะไม่ถูกลิดรอนวิธีการยังชีพของตนไม่ว่ากรณีใด” และกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและ วัฒนธรรมมาตรา 2 บัญญัติว่า “รัฐภาคีแต่ละรัฐแห่งกติกานี้รับที่จะดำเนินการ โดยเอกเทศและโดย ความร่วมมือและความช่วยเหลือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจและวิชาการ โดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้สิทธิที่ได้รับการรับรองไว้กลายเป็นความจริงอย่าง บริบูรณ์โดยลำดับด้วยวิธีการทั้งปวงที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรวมทั้งการกำหนดมาตรการทาง กฎหมายด้วย”¹⁶²

¹⁶² ICESCR Article 2;

1. Each State Party to the Present Covenant undertakes to the steps, individually and through international assistance and co-operation, especially economic and technical, to the maximum of its available resources, with a view to achieving progressively the full realization of the rights recognized in the present Covenant by all appropriate means, including particularly the adoption of legislative measures.

อย่างไรก็ตาม การจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ได้แสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานอันหนึ่งของความขัดแย้งในพื้นที่เสมอมา เนื่องจากอุตสาหกรรมน้ำมันมีมูลค่ามากกว่าร้อยละ 90 ของรายได้ของประเทศ และรายได้ดังกล่าวซึ่ง เกิดปัญหาการกระจายรายได้ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมในทรัพยากรอื่นๆตามมา¹⁶³

ทั้งนี้ ข้อตกลงว่าด้วยการจัดสรรอำนาจได้บัญญัติเรื่องการกระจายความมั่งคั่งว่า "การกระจายความมั่งคั่งของฐานทรัพยากรในชุดานอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ศักดิ์ศรีและเงื่อนไขของการมีชีวิตอยู่ของพลเมืองโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อพื้นฐานทางเพศภาวะ เชื้อชาติ ศาสนา การเป็นสมาชิกในทางการเมือง ชาติพันธุ์ ภาษาหรือภูมิภาค การจัดสรรปันส่วนหรือการกระจายความมั่งคั่งอันเต็มไปด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนา"¹⁶⁴ หมายความว่า การจัดการทรัพยากรในชุดานต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน และต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน แสดงให้เห็นถึงหลักการที่เปิดโอกาสให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน¹⁶⁵ ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับมติที่ 1803 และกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งนี้ การจัดการทรัพยากรแหล่งน้ำมันถือได้ว่าเป็นการจัดการทรัพยากรใต้ดินอันสำคัญของชุดาน เพราะว่าถือได้ว่าเป็นรายได้หลักของรัฐบาลในทุกระดับ การพัฒนาในภาคส่วนของปิโตรเลียม ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลต่อการเข้าถึงทรัพยากรของชนพื้นถิ่น เจกเช่นเดียวกับกับผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นๆด้วย ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในอาหาร น้ำและสิทธิในสุขภาพ¹⁶⁶

การจัดการทรัพยากรน้ำมันมีการจัดตั้งคณะกรรมการที่สำคัญขึ้นมา คือคณะกรรมการการปิโตรเลียมแห่งชาติ เพื่อจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดมาจากรายได้น้ำมัน อันเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ของการพัฒนาอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างปวงชนในพื้นที่และกลุ่มคนอื่นๆที่เข้ามาลงทุนทำธุรกิจใน

¹⁶³ United Nations Development Programme. *Toolkit and Guidance for Preventing and Managing Land and Natural Resources Conflict: Conflict Prevention in Resources-Rich Economies*. (New York: The UN Interagency Framework Team for Preventive Action and the Poverty Group of Bureau for Development Policy (BDP), UNDP, 2011), p.16.

¹⁶⁴ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 1.4.

¹⁶⁵ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.3.3.3 และ 2.4

¹⁶⁶ Malik Özden and Christophe Golay. *The Right of Peoples to Self-determination and to Permanent Sovereignty over Their Natural Resources seen from A Human Rights Perspective*. (The Human Rights Programme of Europe-Third World Centre (CETIM)), n.d.

พื้นที่¹⁶⁷ ดังนั้น การจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ประกอบด้วยทรัพยากรที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ การปิโตรเลียม การเก็บก๊าซน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน สัญญาค่าน้ำมัน ทรัพยากรที่ดิน การเงิน การคลังและการธนาคาร รวมถึงกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา

4.2.1 การปิโตรเลียม

เมื่อพิจารณาถึงทรัพยากรที่ถือได้ว่ามีความสำคัญที่สุดในการทำให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งในประเทศซูดาน พบว่าเป็นทรัพยากรปิโตรเลียม ซึ่งในอดีตการจัดการทรัพยากรน้ำมันจะขึ้นอยู่กับการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ของภาครัฐที่ส่วนใหญ่แล้วผลประโยชน์จะตกอยู่กับบริษัทข้ามชาติ เช่น Chevron Overseas Petroleum Incorporated (COPI)¹⁶⁸ The Greater Nile Operating Petroleum Company (GNOPC), the Qatari Gulf Petroleum Corporation, the Lundin Independent Petroleum Corporation, the Austrian OMV Exploration GmbH, the Talisman Energy Corporation, Petroleum Corporation of Canada (SPCC), Arakis Energy Corporation of Canada, the Arab Group International for investment and Acquisitions Co.Ltd. (AGI), the Chinese National Oil Development Corporation (CNODC) และ Petronas Carigali Overseas Sdu Bhd.¹⁶⁹ บริษัทข้ามชาติทั้งหมดได้แสดงให้เห็นว่า ประโยชน์ในพื้นที่ที่จะไม่ตกอยู่กับปวงชนซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งกำหนดหลักการที่สำคัญได้แก่ คำแนะนำในการจัดการและการพัฒนาในภาคส่วนของการปิโตรเลียม โดยการสร้างกรอบความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาภาคส่วนปิโตรเลียมในระหว่างช่วงเวลาดังต่อไปนี้¹⁷⁰ กล่าวคือ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนของน้ำมัน เนื่องจากเป็นทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ดังต่อไปนี้ หนึ่ง ผลประโยชน์แห่งชาติและสินค้าสาธารณะ สอง ผลประโยชน์ของรัฐหรือภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม สาม ผลประโยชน์ของประชากรที่ได้รับผลกระทบจากสงครามในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง สี่ นโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คำแนะนำการอนุรักษ์เรื่องความหลากหลาย หลักการในการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม

¹⁶⁷ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 1.4.

¹⁶⁸ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, p. 122.

¹⁶⁹ Ibid., pp. 231-232.

¹⁷⁰ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 3.1.1 a)- d).

จากหลักการข้างต้นเพื่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ เพื่อการจัดการทรัพยากรโดยกระบวนการดังต่อไปนี้ กล่าวคือ การเพิ่มอำนาจให้กับรัฐบาลในทุกระดับอย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาและจัดการเกี่ยวกับผลผลิตในด้านน้ำมันภายใต้การปรึกษาหารือกับชุมชนที่เกี่ยวข้อง การให้ความสนใจในการพัฒนานโยบายสิ่งแวดล้อมเพื่อเพิ่มการลงทุนจากต่างชาติ ความมั่นคงทางด้านสิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์มหภาคอันต้องตระหนักถึงความยั่งยืนของภาคส่วนการปิโตรเลียม บุคคลที่อุปโภคสิทธิในที่ดินควรจะมีควมรับผิดชอบต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติใต้ดินและแบ่งสัดส่วนกำไรที่เกิดจากการพัฒนานั้นๆ ทั้งนี้บุคคลที่อุปโภคสิทธิในที่ดินควรจะได้รับสิทธิในค่าชดเชยจากการได้มาซึ่งการถือครองสิทธิ์หรือการพัฒนาในพื้นที่ที่คนเหล่านั้นมีสิทธิอยู่ รวมทั้งชุมชนทั้งหลายที่ตกอยู่ในพื้นที่ของการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติใต้ดินเกิดสิทธิที่จะเข้าร่วมในการเจรจาต่อรองเกี่ยวกับสัญญาผ่านกลไกระดับรัฐหรือภูมิภาค ซึ่งได้ตกลงกันเพื่อออกกฎเกณฑ์การพัฒนาปิโตรเลียมในชูดานในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน¹⁷¹ แสดงให้เห็นถึงกระบวนการอันสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ¹⁷² คือการพัฒนาภาคส่วนปิโตรเลียม

อย่างไรก็ตาม Oil and Natural Gas Corporation (ONCG), Chinese National Petroleum Company, Petronas และ Sudapest ซึ่งเป็นบริษัทน้ำมันของรัฐบาลชูดาน¹⁷³ ล้วนมีผลประโยชน์ในทรัพยากรน้ำมันในพื้นที่ชูดาน ดังนั้น การจัดการน้ำมันถือได้ว่าเป็นการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่สำคัญของปวงชนชาวชูดาน แต่การจัดการทรัพยากรไม่ได้ขึ้นอยู่กับปวงชนชาวชูดาน แต่ขึ้นอยู่กับบริษัทข้ามชาติทั้งหลายที่เข้ามาถือเอาผลประโยชน์ของปวงชนชาวชูดานนับแต่อดีตเป็นต้นมา จึงถือได้ว่าการจัดการปิโตรเลียมนั้นประสบความสำเร็จล้มเหลว¹⁷⁴ การจัดการทรัพยากรนอกจากน้ำมันแล้ว ยังมีการจัดเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมันด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.2 การเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน

การเก็บภาษีน้ำมันส่วนใหญ่นำมาใช้ในการพัฒนาองค์กลางทางทหารให้ทันสมัย¹⁷⁵ จะเห็นว่า ภาษีน้ำมันไม่ได้ให้ประโยชน์กับคนในพื้นที่ แต่กลับนำไปพัฒนาองค์กลางเพื่อใช้ในการดำเนินการ

¹⁷¹ Ibid., Article 3.1.2-3.1.8.

¹⁷² รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 3.2.2

¹⁷³ Human Rights Watch. *The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan.*, p.12.

¹⁷⁴ Marina Arberman-Rabinowitz and Kristin Johnson. 'Power Distribution and Oil in the Sudan: Will the Comprehensive Peace Agreement Turn the Oil Curse into a Blessing?' *International Interactions Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Vol.34, No.4, 2008, pp.387-393.

¹⁷⁵ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, p. 253.

ทางสงคราม เป็นสาเหตุให้เกิดประเด็นในการใช้ก๊าซน้ำมันให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้ให้เสนอหลักการเพื่อแบ่งปันรายได้น้ำมัน โดยต้องมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้¹⁷⁶ *ประการแรก* กรอบสำหรับการกระจายความมั่งคั่งจากทรัพยากรธรรมชาติต้องสมดุระหว่างการพัฒนาแห่งชาติและการฟื้นฟูชุมชน *ประการที่สอง* คู่ภาคียืนยันในหลักการสำหรับการแบ่งปันก๊าซน้ำมัน *ประการที่สาม* คู่ภาคียืนยันว่ารายได้น้ำมันอย่างน้อย 2% มาจากการผลิตน้ำมันในแต่ละรัฐหรือภูมิภาค ต้องได้รับการจัดสรรกลับไปสู่รัฐหรือภูมิภาคนั้นๆ *ประการที่สี่* หลังจากมีการจ่ายบัญชีค่าคงที่ของรายได้น้ำมันและรัฐหรือภูมิภาคที่ผลิตนั้นๆ แล้ว ก๊าซน้ำมันทั้งหมดที่ได้จากการผลิตในชุมชนได้ 50% ต้องจัดสรรกลับไปให้รัฐบาลชุมชนได้ ในระยะเวลาก่อน และในอีก 50% ต้องมีการจัดสรรไปให้รัฐบาลและรัฐต่างๆ ในชุมชนเหนือ *ประการที่ห้า* กองทุนเพื่อคนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องมีการจัดตั้งการผลิตน้ำมันแห่งชาติโดยมีเป้าหมายให้ไปถึง 2 ล้านบาร์เรลต่อวันและเกณฑ์ในการผลิตจะลดลงเป็น 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของการนำเข้าสู่งบประมาณ *ประการที่หก* คู่ภาคีต้องยืนยันว่ากองทุนทั้งหลาย หรือรายได้ทั้งหมดที่อ้างถึงในข้อตกลงและรายได้ทั้งหมดในอนาคตควรที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการนำมาทำงบประมาณ

ทั้งนี้ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้การกระจายความเท่าเทียม และการแบ่งปันในทุกระดับของรัฐบาลแห่งชาติ รัฐบาลชุมชนได้และรัฐบาลของรัฐหรือภูมิภาคอื่นๆ โดยรายได้แห่งชาติทั้งหมดหรือรายได้ของรัฐบาลแห่งชาติต้องถูกส่งเข้าสู่กองทุนรายได้แห่งชาติ (NRF) ที่ตั้งโดยหน่วยงานการคลังแห่งชาติ กองทุนนี้มีส่วนในบัญชีทั้งหมดและกองทุนอื่นๆตามที่รัฐบาลได้มีการรายงาน การสะสมและการฝาก รายได้และรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาลต้องมีการเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการที่รัฐบาลแห่งชาติต้องส่งกลับรายได้ 50% ของรายได้จากน้ำมันให้ชุมชนได้ รัฐบาลชุมชนได้ต้องลงทุนกับการพัฒนาและกิจกรรมอื่นๆในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน รวมทั้งรัฐบาลกลางต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้และรับความช่วยเหลือจากชุมชนระหว่างประเทศและชุมชนที่สนใจเพื่อช่วยรัฐบาลชุมชนได้ในการช่วยเหลือ พร้อมทั้งฟื้นฟูหลังจากความขัดแย้งอันเป็นช่วงระยะเวลา โดยที่รัฐหรือภูมิภาคและรัฐบาลของชุมชนได้ต้องเพิ่มการจัดเก็บภาษีและสะสมตามอำนาจในการจัดเก็บภาษีที่มี¹⁷⁷

¹⁷⁶ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 5.1-5.8.

¹⁷⁷ Ibid., Article 7.1-7.5.

อย่างไรก็ตาม การผลิตน้ำมันในซูดานสามารถผลิตได้วันละ 300,000 บาร์เรล และจะเพิ่มจำนวนเป็น 500,000 บาร์เรลต่อวันในการเปิดสายส่งใหม่¹⁷⁸ ซึ่งก่อให้เกิดผลประโยชน์แห่งชาติจำนวนมาก แต่มีการนำก๊าซน้ำมันไปใช้ในการสร้างหลักนิติธรรมในโครงสร้างของรัฐ เช่น การพัฒนา กองกำลังตำรวจ การพัฒนากระบวนการยุติธรรมและการพัฒนาระบบราชการ¹⁷⁹ ถึงแม้ว่า การเก็บก๊าซน้ำมันก็ไม่สามารถส่งถึงรัฐบาลซูดานได้ตามที่รัฐบาลซูดานได้คาดไว้¹⁸⁰ ทั้งนี้ การกระจายรายได้น้ำมันระหว่างพื้นที่ทางตอนเหนือและพื้นที่ทางตอนใต้ จะพบว่าทางตอนเหนือพยายามควบคุมนโยบายด้านน้ำมัน และความไม่เท่าเทียมด้านการกระจายรายได้ยังคงอยู่¹⁸¹ จากการศึกษาพบว่า ก๊าซน้ำมันถือได้ว่าเป็นทรัพยากรสำคัญและเป็นฐานทางเศรษฐกิจ แต่ประชาชนซูดานไม่ได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจชนิดนี้เท่าใดนัก

4.2.3 สัญญาค่าน้ำมัน

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดการทำสัญญาน้ำมัน ซึ่งหมายถึง สัญญาที่ลงนามในวันก่อนที่จะมีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน หากการกระทำละเมิดเกิดขึ้นโดยสัญญาน้ำมัน ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะได้รับค่าชดเชยความเสียหาย ทั้งนี้ คู่ภาคีของสัญญาน้ำมันต้องมีความรับผิดชอบในการจ่ายค่าชดเชยความเสียหายต่อบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากสาเหตุเช่นว่านั้น¹⁸² และในกรณีที่ สัญญาก่อให้เกิดปัญหาขั้นพื้นฐานต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม รัฐบาลซูดานต้องมีมาตรการอันจำเป็นในการเยียวยาต่อปัญหา

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของกองกำลังปลดปล่อยซูดาน ได้กล่าวกับสื่อมวลชนว่า รัฐบาลซูดานใต้ไม่ได้รับการแบ่งปันค่าธรรมเนียมน้ำมัน เพราะว่ากระทรวงพลังงานและเหมืองแร่ไม่ดำเนินการจัดส่งค่าน้ำมัน ซึ่งอธิบายเหตุผลว่าเกิดความยุ่งยากในการจัดส่งจึงส่งผลให้เกิดความล่าช้า

¹⁷⁸ Reuters, April 5, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (6 April 2006)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁷⁹ Human Rights Watch. *The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan*, p.11.

¹⁸⁰ Ibid., p.12.

¹⁸¹ Marina Arberman-Rabinowitz and Kristin Johnson. 'Power Distribution and Oil in the Sudan: Will the Comprehensive Peace Agreement Turn the Oil Curse into a Blessing?' *International Interactions Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Vol.34, No.4, 2008, pp.389-390.

¹⁸² Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 4.1-4.5.

ในการจัดส่ง¹⁸³ ทั้งนี้ การขาดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการน้ำมันตามข้อตกลงสันติภาพ เบ็ดเสร็จชุดาน ทำให้การบังคับใช้ทรัพยากรน้ำมันไม่ได้ผล และไม่สามารถดำเนินนโยบายพลังงาน แห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁸⁴ รวมทั้งพรรคองเกรสแห่งชาติและรัฐบาลแห่งชุดานไม่รับรอง สถานะของการทำสัญญาน้ำมันและสัญญาที่มีอยู่ก่อนแล้ว เพราะว่ารัฐบาลชุดานได้มีส่วนได้เสียกับ ปริมาณของน้ำมันน้อยหรือมีส่วนในบริษัทน้ำมันน้อย¹⁸⁵ ดังนั้น ปัญหาในการลงนามเรื่องสัญญา น้ำมัน เกิดขึ้นเพราะว่าข้อตกลงสันติภาพชุดานไม่ได้กำหนดว่าใครมีอำนาจลงนามระหว่างรัฐบาล ชุดานและกองกำลังปลดปล่อยชุดาน¹⁸⁶

การไม่สนใจสัญญาน้ำมันที่ทำมาก่อนการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ทำให้ ประเทศต่างๆยังสามารถเข้ามาดำเนินการในกิจการน้ำมันอยู่ เช่น ประเทศจีน¹⁸⁷ เป็นต้น ส่งผลให้ไม่ ทราบถึงผู้มีอำนาจในการลงนามในการทำสัญญาและผลที่แน่ชัดของสัญญาน้ำมัน ถึงแม้ ตามหลักการ ในพิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งจะกำหนดไว้อย่างชัดเจนแล้วก็ตาม

จากการศึกษาพบว่า รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติพยายามครอบครองการทำสัญญาน้ำมัน เพราะว่าป็นฐานที่มาสำคัญทางการเงินของการเป็นงบประมาณในการจัดการบริหารพื้นที่ทั้งหลาย ส่งผลให้ส่วนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทาง เศรษฐกิจ¹⁸⁸ ไม่ได้รับการบังคับใช้และส่งผลให้การกระจายความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจไม่ได้เกิดขึ้น นอกจากสัญญาค่าน้ำมันแล้ว ทรัพยากรที่ดินถือได้ว่าเป็นอีกฐานทรัพยากรที่มีความสำคัญมาก

4.2.4 ทรัพยากรที่ดิน

ทรัพยากรที่ดินถือได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อการบังคับ ใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ เพราะว่าความเป็น เจ้าของที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งไม่ได้กำหนดความเป็น เจ้าของที่ดิน คู่ภาคีต้องจัดให้มีกระบวนการเพื่อแก้ปัญหา ทั้งนี้คู่ภาคีต้องกำหนดกฎเกณฑ์ การจัดการ และกระบวนการสำหรับการกระจายความมั่งคั่งของทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ใต้ดิน คู่ภาคีต้องบันทึก

¹⁸³ AlRai Alam, March 1, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. *Media Monitoring Report (1 March 2006)*. United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

¹⁸⁴ Howard Wolpe and Robert Oakley. *Implementing Sudan's the Comprehensive Peace Agreement: Prospects and Challenges*. African Programme Woodrow Wilson International Scholar, May 2008, p.10.

¹⁸⁵ David L. Goldwyn. *Implementation of the Wealth Sharing Accords: Oil, Energy, and Political Participations.*, p.17.

¹⁸⁶ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009)*. P.17, para. 139-140.

¹⁸⁷ Osman Antwi-Boateng and Geraldine Maria O'Mahony. 'A Framework for the Analysis of Peace Agreements and Lessons Learned: The Case of the Sudanese Comprehensive Agreement', p.151.

¹⁸⁸ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 3.2.2

กฎเกณฑ์สำหรับการครอบครองและการใช้ที่ดิน การใช้สิทธิในที่ดินซึ่งอาจจะมีการซ้อนทับกันระหว่างรัฐบาลขึ้น¹⁸⁹

สิทธิในที่ดินที่รัฐบาลชูดานเป็นเจ้าของต้องได้รับการออกแบบการใช้ที่เหมาะสม โดยการเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันรวมถึงกฎหมายจารีตประเพณีและการปฏิบัติ มรดกท้องถิ่น แนวโน้มและการปฏิบัติในทางระหว่างประเทศ¹⁹⁰

อย่างไรก็ตาม การทำงานของพรรคคองเกรสแห่งชาติในการพยายามครอบงำการจัดการทรัพยากรเพื่อให้รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติสามารถดำเนินการใช้งบประมาณได้เท่าที่ต้องการยังคงดำเนินต่อไป¹⁹¹ หมายความว่า ทรัพยากรที่ดินซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการถือครองของรัฐโดยเฉพาะรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติไม่ต้องการให้เกิดการจัดสรรเพื่อการพัฒนาอย่างเท่าเทียม

ข้อท้าทายสำหรับการจัดการทรัพยากรที่ดินที่สำคัญได้แก่ สัดส่วนของคนที่เข้าไปจัดการทรัพยากรซึ่งมีเพียงสองกลุ่ม ได้แก่ รัฐบาลชูดานและรัฐบาลชูดานใต้เท่านั้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาข้างต้น อาจจะต้องมีการเพิ่มจำนวนผู้สังเกตการณ์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินในทางระหว่างประเทศ¹⁹²

จากการศึกษาพบว่า ทรัพยากรที่ดินไม่ได้มีการจัดสรร ทั้งนี้ เพราะว่าคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติและคณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้ได้รับการจัดตั้งขึ้นแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่ควร ส่งผลให้หลักการที่กำหนดไว้เกี่ยวกับที่ดินนั้น ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ ส่งผลให้การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ¹⁹³ รวมถึงการจัดการทรัพยากรที่ดินด้วย ทั้งนี้ หากเกิดการบังคับใช้สิทธิดังกล่าว อาจส่งผลต่อรูปแบบการจัดการทรัพยากรอันถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ความขัดแย้งได้ และมีการจัดการทรัพยากรอื่นๆอีกเช่น การเงิน การคลังและการธนาคารดังรายละเอียดต่อไป

4.2.5 การเงิน การคลังและการธนาคาร

เมื่อพิจารณาทรัพยากรการเงิน การคลังและการธนาคาร จะพบว่าก่อนมีการจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ระบบการธนาคารในชูดานล้วนยึดโยงอยู่กับธนาคารกลาง (The bank of

¹⁸⁹ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 2.1-2.3.

¹⁹⁰ Ibid., Article 2.4-2.5.

¹⁹¹ Osman Antwi-Boateng and Geraldine Maria O'Mahony. 'A Framework for the Analysis of Peace Agreements and Lessons Learned: The Case of the Sudanese Comprehensive Agreement' *Politics and Policy*, Vol.36, No.1, 2008, pp.149-150.

¹⁹² Ibid., p.156.

¹⁹³ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 3.2.2

Sudan) รวมทั้งธนาคารทางด้านการพัฒนาการเกษตร การอุตสาหกรรม และธนาคารพาณิชย์ ซึ่งสาขาของธนาคารส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองใหญ่เท่านั้น¹⁹⁴ ถึงแม้ช่วงก่อนการจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งระบบการเงินและการคลังของรัฐทางตอนใต้จะเริ่มมีความเป็นอิสระ แต่ในที่สุดก็ประสบความล้มเหลว เพราะว่าการรวบอำนาจของรัฐบาลกลางเรื่องการเงิน¹⁹⁵

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ มาตรฐานและกระบวนการทางบัญชี และภาระความรับผิดชอบในด้านการคลัง โดยรัฐบาลในทุกระดับต้องยอมรับในมาตรฐานและกระบวนการทางบัญชี การมีสถาบันตามรัฐหรือภูมิภาค ในรัฐบาลชูดานใต้และในระดับชาติเพื่อยืนยันกองทุนและการขยายตัวอย่างเหมาะสมตามมูลค่าของเงิน โดย*ประการแรก* เพื่อยืนยันการปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพในสถาบัน รวมถึงการมีสถาบันผู้ตรวจสอบบัญชีแห่งชาติและผู้ตรวจสอบบัญชีแห่งชูดานใต้ โดยสถาบันผู้ตรวจสอบบัญชีแห่งชาติเป็นสถาบันที่กำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ การแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีแห่งชาตินั้นเป็นไปโดยระบบประธานาธิบดีและได้รับการรับรองจากสมาชิกแห่งชาติ และ*ประการที่สอง* รัฐบาลในทุกระดับต้องแสดงรายรับและรายได้ทั้งหมดต่อสาธารณะและพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อการตรวจสอบนั้น¹⁹⁶

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการการคลังในช่วงเปลี่ยนผ่าน ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลแห่งชาติต้องให้การช่วยเหลือกองกำลังปลดปล่อยชูดานเพื่อให้มีการเปลี่ยนผ่านรัฐบาลในรัฐหรือภูมิภาคอื่นๆ โดยรับความช่วยเหลือจากประชาคมระหว่างประเทศ¹⁹⁷ และการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ภูมิภาคต้องตั้งทีมแห่งชาติเพื่อสร้างความร่วมมือในช่วงเปลี่ยนผ่านที่มีหน้าที่ดังต่อไปนี้ คือ เตรียมการงบประมาณเพื่อจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ รัฐบาลชูดานใต้และรัฐบาลในทุกระดับเพื่อปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน และกำหนดหลักการว่าด้วยนโยบายทางการเงิน การธนาคาร อัตราการแลกเปลี่ยนและสินเชื่อ โดยระบบธนาคารอิสลามจะใช้ในทางชูดานเหนือ และระบบธนาคารแบบ conventional จะใช้ในทางตอนใต้ของชูดาน¹⁹⁸

พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการทั่วไปทางการคลังไว้ว่า การดำเนินการทางการคลังต้องมีความโปร่งใส (Transparency) และเกิดการกระจายอำนาจ

¹⁹⁴ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan*, pp. 134-135.

¹⁹⁵ *Ibid.*, p.138.

¹⁹⁶ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 12.1-12.3.

¹⁹⁷ *Ibid.*, Article 13.1.

¹⁹⁸ *Ibid.*, Article 14-14.2.

(Decentralization) และมีพันธกรณีที่ลดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาค (Reduce regional equalities)¹⁹⁹ ทั้งนี้ การดำเนินการทางธนาคารถือเป็นเรื่องทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง กล่าวคือธนาคารแห่งซูดานได้มีการดำเนินเปิดสาขาที่เมืองจูบา (Juba)²⁰⁰ และธนาคารแห่งซูดานได้มีการประกาศใช้เงินปอนด์ในระบบธนาคาร²⁰¹ จะพบว่าระบบธนาคารมีความสำคัญมาก เพราะเป็นระบบการจัดการทางการเงินที่ไม่สามารถรวมความเชื่อทางศาสนาเข้าไปได้²⁰²

นอกจากนี้ ธนาคารของซูดานได้มีการเริ่มดำเนินงานและเปิดดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่เมืองจูบา เพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนและโอนเงินผ่านธนาคารกลางของซูดานได้²⁰³ และมีการดำเนินการย้ายธนาคารอิสลามออกจากทางตอนใต้เพื่อเปิดดำเนินการแบบ Conventional Banking System²⁰⁴ จากการศึกษาปฏิบัติต่างๆ จะเห็นความพยายามในการจัดการกับระบบการเงิน การคลังและการธนาคารของซูดานเพื่อให้การดำเนินธุรกรรมทางเศรษฐกิจสามารถขับเคลื่อนไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม งานทางเศรษฐกิจด้านอื่นๆ ก็ไม่ได้รับการจัดการเท่าที่ควรไม่ว่าจะเป็นระบบการคลัง อันเนื่องมาจากการไม่สามารถจัดเก็บภาษีที่ชัดเจนได้ ดังนั้น ระบบธนาคารได้ชี้ให้เห็นว่ามีเพียงกลไกภาคธนาคารเท่านั้นที่เปิดโอกาสให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ²⁰⁵ และภาคส่วนของธนาคารเท่านั้นที่เป็นกลไกอันเฉพาะอันเดียวที่ส่งผลให้ภาคการเงิน การคลังและการธนาคารยังดำเนินงานต่อไปได้ นอกจากนี้แล้ว การจัดการกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาที่มีผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมดังรายละเอียดต่อไป

¹⁹⁹ United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009). P.17, para. 143.

²⁰⁰ Legwaila Joseph Legwaila. More than North-South: The CPA and the Greater Conflict(s) in the Sudan, p.36.

²⁰¹ AlAyaam, January 8, 2007, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (8 January 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

²⁰² Osman Antwi-Boateng and Geraldine Maria O'Mahony. 'A Framework for the Analysis of Peace Agreements and Lessons Learned: The Case of the Sudanese Comprehensive Agreement', p.153.

²⁰³ Khartoum Monitor, July 20, 2006, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (20 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

²⁰⁴ AlRai AlAam, January 8, 2008, Khartoum. อ้างใน United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (8 January 2008). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

²⁰⁵ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 3.2.2

4.2.6 กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาซูดานใต้²⁰⁶ เพื่อดำเนินการหาทุนและสะสมทุนจากการบริจาคทั้งภายในและระหว่างประเทศ กองทุนนี้จัดตั้งเพื่อการฟื้นฟูและการทำให้กลับสู่สภาพเดิมซึ่งสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อการกลับคืนสู่ถิ่นฐานเดิมและความร่วมมือเพื่อผู้พลัดถิ่นภายนอกและภายใน เพื่อการพัฒนาและโครงสร้างพื้นฐานที่ไม่เท่าเทียมกันในแต่ละภูมิภาค โดยที่รัฐบาลซูดานใต้ต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายเงินในกองทุนและการหาทุนเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นการบริจาคจากรัฐต่างชาติ องค์การในระดับพหุภาคี และหน่วยงานอื่นๆที่มีเป้าหมายเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาของรัฐหรือภูมิภาค กองทุนต้องมีการจัดการอย่างโปร่งใสและคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล แต่ต้องเป็นตัวแทนของรัฐมนตรีการคลังแห่งชาติและสถาบันการตรวจสอบบัญชีแห่งชาติ²⁰⁷

ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาแห่งชาติ (NRDF)²⁰⁸ ซึ่งต้องได้รับการแต่งตั้งโดยหน่วยงานทางการคลังและมีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามและพื้นที่ที่ไม่ได้รับการพัฒนานอกเหนือจากพื้นที่ซูดานใต้ รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนจากพื้นที่ที่เกี่ยวข้องนั้น²⁰⁹

อย่างไรก็ตาม การทำงานของพรรคองเกรสแห่งชาติพยายามครอบงำการจัดการทรัพยากร เพื่อให้รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติสามารถใช้งบประมาณได้เท่าที่ต้องการ²¹⁰ หมายความว่า กองทุนเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณในการดำเนินนโยบายต่างๆ ทั้งนี้ หากการดำเนินการของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาประสบความสำเร็จ อาจส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ต่างๆได้ดีขึ้น เช่น การจ้างงาน การจัดการผู้ลี้ภัย การจัดการผู้พลัดถิ่นภายใน เป็นต้น²¹¹ ทั้งนี้ การดำเนินงานของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาล่าช้ากว่าปกติ เพราะความซับซ้อนของกลไกในการจัดการกองทุน และระเบียบกฎเกณฑ์ที่ต้องดำเนินการนั้นต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของธนาคารโลก (World bank

²⁰⁶ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), Article 15. A.

²⁰⁷ Ibid., Article 15.1-15.3.

²⁰⁸ Ibid., Article 15. B.

²⁰⁹ Ibid., Article 15.4.

²¹⁰ Osman Antwi-Boateng and Geraldine Maria O'Mahony. 'A Framework for the Analysis of Peace Agreements and Lessons Learned: The Case of the Sudanese Comprehensive Agreement', pp.149-150.

²¹¹ Ibid., pp.149-152.

procedures)²¹² นอกจากนี้ บทบาทของประชาชาติระหว่างประเทศมีความสำคัญภาคในการสนับสนุนทั้งการเงินและการจัดการโครงสร้างในการบริหารกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา

จากการศึกษาจะพบว่า กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการโครงสร้างต่างๆของประเทศขึ้นมาใหม่ แต่ด้วยการบริหารที่ไม่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินการต่างๆ เพื่อเป็นการฟื้นฟูและการปรับปรุงโครงสร้างยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ทั้งนี้ กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาควรจะเป็นหนึ่งกลไกที่สำคัญในการตรวจตราการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทุกมิติไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมแต่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้เท่าที่ควร

อย่างไรก็ตาม การจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานแสดงให้เห็นความสัมพันธ์กับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งสามารถสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²¹² United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA (June 2009)*. P.19, para. 154-155.

ตารางที่ 7 สรุปการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสัมติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

ทรัพยากร	วิธีการจัดการ	ผลต่อการบังคับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม
การปีเตอร์เสียม	<p>การใช้ประโยชน์ที่ดินดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติและเพื่อเป็นสินค้าสาธารณะ - เพื่อเป็นผลประโยชน์ของรัฐและภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม - เพื่อผลประโยชน์ต่อประชากรที่ได้รับผลกระทบจากสงคราม - ดำเนินการตามนโยบายสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลาย และการปกป้องมรดกทางวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกรอบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน	<p>การจัดเก็บภาษีเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีหลายส่วนที่ประกอบขึ้นในปัจจุบันเพื่อทำการเก็บภาษี ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาษีบุคคลธรรมดา - บรรษัทข้ามชาติและภาษีจากรธุรกิจ - ภาษีศุลกากรและภาษีการส่งออก - ภาษีการค้าและบริการ - ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกรอบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ
สัญญาค่าน้ำมัน	<p>การทำสัญญาน้ำมัน จะมีตัวแทนในฐานะช่างเทคนิค โดยสัญญาไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงสัมติภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัญญาจะต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นพื้นฐานต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม - สัญญาน้ำมัน คือสัญญาที่ลงนามก่อนวันทำข้อตกลงสัมติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน - บุคคลที่ได้รับการละเมิดจากสัญญา ต้องได้รับการชดเชย 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดรูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 7 สรุปการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสัมพันธภาพเบื้องต้นเสร็จชุดาน (ต่อ)

ทรัพยากร	วิธีการจัดการ	ผลต่อการบังคับสิทธิในการกำหนดขนาดตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอณานิคม
ทรัพยากรที่ดิน	<ul style="list-style-type: none"> - เคารพต่อความเป็นเจ้าของที่ดินและทรัพยากรที่ดิน โดยค่านึงถึง กฎเกณฑ์ การจัดการและกระบวนการกระจายความมั่งคั่งของ ทรัพยากรที่อยู่ใต้ดิน - การใช้ที่ดินและสิทธิในที่ดินต้องดำเนินไปตามการออกแบบการใช้ที่ดินที่ เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกรอบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดขนาดตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอณานิคมทาง เศรษฐกิจ โดยเฉพาะ การ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวกับ รูปแบบของการจัดการที่ดินในทางระหว่าง ประเทศ
การเงิน การคลังและการธนาคาร	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีระบบการเงิน การคลังและการธนาคารโดยแบ่งออกเป็น <ul style="list-style-type: none"> - ธนาคารระบบอิสลาม - ธนาคารระบบ conventional 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกรอบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดขนาดตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอณานิคมทาง เศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจัดการด้านการเงิน และการคลัง
กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา	<ul style="list-style-type: none"> - กองทุนนี้เป็นไปเพื่อการฟื้นฟูและการทำให้กลับสู่สภาพเดิมของ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เพื่อการกลับคืนสู่ฐานเดิมและความร่วมมือ เพื่อผู้พลัดถิ่นภายนอกและภายใน - ระบบจะดำเนินการตรวจตราและประเมินการจัดทำเพื่อให้สอดคล้องกับ หลักการว่าด้วยความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ประสิทธิภาพ ความ เท่าเทียมและความ เป็นธรรมที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติ - กองทุนจัดขึ้นเพื่อการพัฒนาพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามและพื้นที่ อื่นๆที่ไม่ได้รับการพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดกองทุนเพื่อส่งเสริมการบังคับใช้สิทธิใน การกำหนดขนาดตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอณานิคม

จากตารางสรุปให้เห็นถึงหลักการสำคัญในการจัดการทรัพยากรในพื้นที่ซูดาน อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ไม่เท่าเทียมกันในซูดาน อย่างไรก็ตาม ขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงต่างๆ ความร่วมมือ กระบวนการอันเฉพาะเจาะจงต่างๆ ทรัพยากรและองค์กรที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่งจะได้ทำการประเมินการบังคับใช้ต่อไป

4.3 การบังคับใช้ตามข้อตกลงสันติภาพซูดาน (Implementation)

เนื่องจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานเป็นเพียงข้อตกลงทวิภาคี (Bilateral agreement) ระหว่างพรรคคองเกรสแห่งชาติและขบวนการปลดปล่อยซูดาน ซึ่งไม่ได้รวมเอาคนอีกหลายกลุ่มในพื้นที่ซูดานเข้าไป รวมถึงพื้นที่ดาร์ฟูและซูดานตะวันออก²¹³ หมายความว่า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานให้โอกาสเพียงสองภาคส่วนคือพรรคคองเกรสแห่งชาติและขบวนการปลดปล่อยซูดานที่มีโอกาสในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมอย่างเต็มที่และผ่านการบังคับในรัฐธรรมนูญฉบับกลางด้วย²¹⁴

การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานขึ้นอยู่กับกลไกและสถาบันที่ได้รับการกำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่งมีการกำหนดกลไกและสถาบันต่างๆไว้อย่างละเอียด²¹⁵ ทั้งนี้ การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานต้องเป็นไปตามหลักการเรื่องหลักความสุจริต (Good faith)²¹⁶ และมีการกำหนดระยะเวลา องค์กรที่บังคับใช้ เงินทุนและกระบวนการบังคับใช้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีกลไกการบังคับใช้ที่เรียกว่า “Global Matrix” ซึ่งเป็นข้อตกลงพิเศษที่มีความสำคัญในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน²¹⁷ ซึ่งรูปแบบของการบังคับและภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน (The Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices)²¹⁸ ได้กำหนดรูปแบบหรือต้นแบบในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน กล่าวคือ เป็นรูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคต

²¹³ Sara Pantuliano. ‘Comprehensive Peace ? : An Analysis of the Evolving Tension in Eastern Sudan’ *Review of African Political Economy*, Vol.33, No.11, 2006, pp.712-713.

²¹⁴ Sarah Nouwen. *Sudan’s Divided (and Divisive?) Peace Agreements*. (Cambridge: Legal Studies Research Paper Series, Faculty of Law, University of Cambridge, 2011), p.13.

²¹⁵ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 4.1

²¹⁶ International Crisis Group. *A Strategy for Comprehensive Peace in Sudan*.(International Crisis Group Working to Prevent Conflict Worldwide, African Report No.130, 26 July, 2007), p.1.

²¹⁷ Luka Biong Deng. ‘The Sudan Comprehensive Peace Agreement: Will It Be Sustained?’. *Civil Wars*, Vol.7, No.3, 2005, p.250.

²¹⁸ Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People’s Liberation Movement/Sudan People’s Liberation Army) (31 December, 2004).

ตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานไว้ โดยเพิ่มเติมต้นแบบของการบังคับใช้ทั้งพิธีสารมาชาคอสและข้อตกลงว่าด้วยการกระจายอำนาจ²¹⁹

รูปแบบการบังคับใช้พิธีสารมาชาคอสและข้อตกลงว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดตารางในการปฏิบัติตามพิธีสาร ซึ่งปรากฏกรอบของการดำเนินการ ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินงานองค์กรที่มีอำนาจในการดำเนินงาน แหล่งที่มาของงบประมาณในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับใช้ สถานที่ในการดำเนินงาน กระบวนการ ขั้นตอนและหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้ รวมถึงตัวบทที่กล่าวการดำเนินงาน เช่น กระบวนการลงประชามติ ได้กำหนดระยะเวลาไว้จะดำเนินงานภายหลังมีการจัดตั้งคณะกรรมการลงประชามติซึ่งเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดกระบวนการลงประชามติ โดยแหล่งงบประมาณในการดำเนินงานได้แก่รัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติและประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งพื้นที่ในการดำเนินงานได้แก่ พื้นที่ชูดานใต้และพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนในการดำเนินงานได้แก่ การสื่อสารสาธารณะ การประชุม การเสวนา การประชุม ปฏิบัติการ²²⁰ เป็นต้น

นอกจากนี้แล้ว รูปแบบของการบังคับและภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน ได้กำหนดรูปแบบของการบังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยความมั่งคั่ง²²¹ รูปแบบของการบังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยทางออกของปัญหาในพื้นที่อะเบย์²²² และรูปแบบของการบังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยการจัดการปัญหาในพื้นที่คอร์ดอฟานและรัฐบลูไนท์²²³

ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานกำหนดให้มีการใช้กลไกต่างๆเพื่อบังคับให้เป็นไปเพื่อจัดให้มีกระบวนการลงประชามติ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการการลงประชามติอันเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลางในมาตรา 10 ซึ่งบัญญัติว่าประธานาธิบดีสาธารณรัฐชูดานใต้เป็นผู้กำหนดคณะกรรมการการลงประชามติในชูดานใต้ ทั้งนี้ต้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติจัดทำกฎหมายว่าด้วยการลง

²¹⁹ Ibid.

²²⁰ The Implementation Modalities of the Machakos and Power Sharing Protocols (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004) 1(d).

²²¹ The Implementation Modalities of the Framework Agreement on Wealth Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004).

²²² The Implementation Modalities of the Protocol on the Resolution of the Abyei Conflict (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004).

²²³ The Implementation Modalities of the Protocol on the Resolution of Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004) 1(d).

ประชาคมติสำหรับชาวซูดานใต้²²⁴ ซึ่งการกำหนดดังกล่าวนั้นเสมือนหนึ่งการเป็นพิมพ์เขียวสำหรับการสร้างรัฐใหม่ และเป็นเสมือนการนำร่างข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานมาผลิตซ้ำเพื่อให้เกิดการบังคับอย่างแท้จริงภายในรัฐ²²⁵

หน่วยงานที่ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพซูดานนั้นได้แก่ the United Nations Mission in Sudan และ the United Nations Mission in South Sudan มีหน้าที่หลักในการตรวจตราการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพซูดาน ทั้งนี้ยังมีหน้าที่ในการหนุนเสริมการทำงานของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ซูดาน เพื่อให้การเกิดการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพซูดานอย่างใดก็ตาม อาณัติ (Mandate) ของ The United Nations Mission in Sudan ไม่ครอบคลุมไปถึงพื้นที่ซูดานตะวันออก²²⁶

นอกจากนี้ จะพบว่ามืองค์กรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานทำหน้าที่ตรวจสอบประเมินคุณค่าการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ได้แก่ องค์กรอิสระ องค์กรภายในรัฐ และองค์กรในท้องถิ่น ซึ่งทำงานไม่ได้ตามหลักการที่ได้วางไว้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน จะพบว่า การให้การปกครองตนเองอย่างอิสระ (Political autonomous) ส่งผลให้สมัชชาแห่งชาติ และกรรมการซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์กรอิสระต่างๆ ไม่สามารถทำงานได้เท่าที่ควร²²⁷ เพราะความแตกต่างทางความคิดทางการเมืองอย่างสิ้นเชิง

ทั้งนี้ การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานในพื้นที่พิเศษนั้นไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ โดยเฉพาะในพื้นที่คอร์ดอแพนทางตอนใต้ รัฐบูนท์ทางตอนใต้ พื้นที่อะเบียและเทือกเขานูบา²²⁸ ทั้งนี้ สถาบันและกลไกในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานยังไม่มี ความชัดเจนสำหรับการบังคับใช้ในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะในส่วนของผู้นำแต่ละภูมิภาคและผู้นำแต่ละรัฐ²²⁹

นอกจากนี้ มีความพยายามของภาคีคู่พิพาทที่จัดทำข้อตกลงอื่นๆเพื่อบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน เช่น Khartoum Peace Agreement เป็นต้น แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ²³⁰ ทั้งนี้ ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสนใจในประเด็นเรื่อง ดาร์ฟู และพรรคองเกรสแห่งชาติก็ให้

²²⁴ Article 10 of The Interim Constitutional of Southern Sudan

²²⁵ Luka Biong Deng. 'The Sudan Comprehensive Peace Agreement: Will It Be Sustained?', p.251.

²²⁶ Sara Pantuliano. 'Comprehensive Peace?: An Analysis of the Evolving Tension in Eastern Sudan', p.716.

²²⁷ Marina Arberman-Rabinowitz and Kristin Johnson. 'Power Distribution and Oil in the Sudan: Will the Comprehensive Peace Agreement Turn the Oil Curse into a Blessing?' *International Interactions Empirical and Theoretical Research in International Relations*, Vol.34, No.4, 2008, pp.387.

²²⁸ Guma Kunda Komey Kalo. 'The Comprehensive Peace Agreement and the Questions of Identity, Territory and Political Destiny of the Indigenous Nuba of the Sudan' *International Journal of Africa Renaissance Studies- Multi-, Inter- and Transdisciplinary*, Vol.5, No.1, 2010, pp.48-51.

²²⁹ Sara Pantuliano. 'Comprehensive Peace?: An Analysis of the Evolving Tension in Eastern Sudan', p.714.

²³⁰ Peter Woodward. 'Somalia and Sudan : A Tale of Two Peace Processes' *The Round Table: The Commonwealth Journal of International Affairs*, Vol.93, No.375, 2004, p.473.

ความสนใจในประเด็นเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ทำให้ไม่เกิดการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเท่าที่ควร²³¹

พรรคองเกรสแห่งชาติขาดเจตนาในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานทั้งที่มีอำนาจ แต่ขบวนการปลดปล่อยชุดานมีเจตนาในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จแต่ไม่มีอำนาจมากเท่าที่ควรในการบังคับใช้ และประชาคมระหว่างประเทศลดความพยายามในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน²³² บทบาทของประชาคมระหว่างประเทศกลุ่มแรกที่ควรจะสนใจการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้แก่ ประเทศเคนยา ประเทศอูกันดา ประเทศอียิปต์ ประเทศอิตาลี ประเทศเนเธอร์แลนด์ ประเทศนอร์เว ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศสหรัฐอเมริกาในฐานะของรัฐผู้มีบทบาทเฝ้าสังเกตการณ์การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน และองค์การสันนิบาตอาหรับ องค์การสหประชาชาติ สหภาพแอฟริกัน และสหภาพยุโรปในฐานะของผู้ลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งมีหน้าที่ต้องพยายามบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้ให้ถึงที่สุด²³³

นอกจากนี้ การบังคับใช้โดยคนนอก เช่น นักการเมือง นักการทูต ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นต้น ซึ่งมีบทบาทพยายามผลักดันให้เกิดการบังคับใช้แต่ไม่ประสบความสำเร็จ และไม่สามารถรับผิดชอบใดๆกับสิ่งที่เกิดขึ้น²³⁴

จากการศึกษา สรุปได้ว่า การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานประสบความสำเร็จในการแบ่งแยกดินแดนออกมาเป็นสาธารณรัฐชุดานใต้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเรียกว่าได้แตกรัฐออกมาจากรัฐชุดานเดิม เพราะว่าได้รับการยอมรับจากรัฐแม่ ได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาพื้นที่พิเศษที่ไม่สามารถแบ่งแยกดินแดนได้สำเร็จมีหลายพื้นที่ด้วย และบางพื้นที่ เช่น คอร์ดโตนก็มีการเรียกร้องให้การแบ่งแยกดินแดนเป็นอีกรัฐหนึ่งเช่นกัน ทั้งนี้ ในช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านนั้น การละเมิดสิทธิตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเกิดขึ้นเสมอ ทั้งการเพิกเฉยและการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งไม่มีการบัญญัติรับรองเรื่องความรับผิดชอบเท่าที่ควร

²³¹ Johan Broché. 'CPA – New Sudan, Old Sudan or Two Sudan? – A Review of the Implementation of the CPA', p.9.

²³² Ibid., p.15. ; International Crisis Group. *A Strategy for Comprehensive Peace in Sudan*, (International Crisis Group Working to Prevent Conflict Worldwide, African Report No.130, 26 July, 2007), pp.1-2.

²³³ Johan Broché. 'CPA – New Sudan, Old Sudan or Two Sudan? – A Review of the Implementation of the CPA', pp.15-16.

²³⁴ Sarah Nouwen. *Sudan's Divided (and Divisive?) Peace Agreements.*, p.15.

4.4 ความรับผิดชอบตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Accountability)

ความรับผิดชอบ (Accountability) แนวความคิดที่ว่าด้วยการะความรับผิดชอบเกิดขึ้นมาจากการต้องการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อว่าบุคคลคนหนึ่งที่มีความรับผิดชอบในทางสาธารณะ (Public responsibility) ต่อการกระทำตามหน้าที่ที่ส่งผลต่อสาธารณะ ซึ่งภาระความรับผิดชอบต้องปรากฏในกระบวนการดังต่อไปนี้ เช่น กระบวนการเลือกตั้ง การจัดการภาครัฐอย่างสมเหตุสมผล (Rationalized bureaucracies) กระบวนการตรวจสอบตุลาการ (Judicial review) กระบวนการสร้างความโปร่งใส และระบบตลาดและในกระบวนการทางการเมือง ภาระความรับผิดชอบหมายความว่าการทำงานของรัฐบาลจะต้องมีความโปร่งใสคือกระบวนการในการตรวจสอบหรือการเปิดให้มีการตรวจสอบรัฐบาลได้ (Open government) กล่าวคือในการตัดสินใจดำเนินการใดๆของรัฐบาลว่าจะเป็นไปได้หรือไม่นั้น ต้องให้ข้อมูลแก่ประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบและร่วมตัดสินใจในกระบวนการดำเนินนโยบายสาธารณะเช่นว่านั้น²³⁵

พัฒนาการของหลักเรื่องภาระความรับผิดชอบนั้น ได้ขยายตัวออกไปพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) จนกลายเป็นบรรทัดฐานในทางระหว่างประเทศ (Public international norm) โดยผ่านการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เช่น การทำธุรกรรมระหว่างประเทศ การพาณิชย์ระหว่างประเทศ นักเคลื่อนไหวทางด้านแรงงานและสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้กระแสโลกาภิวัตน์แล้วหลักการเรื่องภาระความรับผิดชอบยังพัฒนาควบคู่ไปกับหลักการเรื่องธรรมาภิบาล (Good governance) ได้รองรับหลักการเรื่องภาระความรับผิดชอบอย่างเข้มแข็ง²³⁶

เมื่อพิจารณากระทำระหว่างรัฐบาลกลางชุดานและกองกำลังในการปลดปล่อยชุดานนั้น จะพบว่าภาระกระทำตลอดเวลานั้นเป็นการดำเนินการที่ขาดหลักการเรื่องความรับผิดชอบ (Responsibility) และภาระความรับผิดชอบ (Accountability) ของผู้นำเสมอมา²³⁷

ทั้งนี้ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดให้มีภาระความรับผิดชอบในด้านต่างๆ ได้แก่ ภาระด้านการคลังที่รัฐแต่ละภูมิภาคจะต้องรับผิดชอบเนื่องจากการกระทำของรัฐตน พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดให้มีภาระความรับผิดชอบในด้านการคลังสาธารณะ พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดให้ภาระความรับผิดชอบในทางการเมือง (Political accountability) และความรับผิดชอบต่อกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา แต่ไม่ได้เกิดการปฏิบัติตามหลักการข้างต้นแต่อย่างใด

²³⁵ Michael W. Dowdle, 'Public Accountability: Conceptual, Historical, and Epistemic Mappings' in Michael W. Dowdle. (ed.). *Public Accountability: Designs, Dilemmas and Experiences.*(Cambridge: Cambridge University Press, 2006), pp.3-6.

²³⁶ Ibid., pp.6-11.

²³⁷ Robert O. Collins. *A History of Modern Sudan.*, p.203.

4.5 สรุป

การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่ปรากฏตาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน จำเป็นต้องมีกลไกในการบังคับใช้สิทธิดังกล่าวจำนวนมาก ซึ่ง ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานได้กำหนดไว้ โดยงานศึกษาแบ่งเนื้อหาการศึกษาประกอบด้วยองค์กร 3 รูปแบบกล่าวคือ องค์กรอิสระ องค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ และองค์กรภายในท้องถิ่น ซึ่ง องค์กรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อการตรวจสอบและประเมินผล คณะกรรมการตัวแทนเพื่อการ ตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลัง องค์กรเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นองค์กรที่ ตรวจสอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทุกมิติไม่ว่าจะเป็น เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม

นอกจากองค์กรข้างต้นแล้ว องค์กรภายในรัฐหรือองค์กรระดับชาติ ได้แก่ รัฐบาลแห่งชาติ ซึ่ง ประกอบด้วย ฝ่ายบริหารแห่งชาติ ฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แก่ สมัชชาแห่งชาติ นอกจากหลักการ การแบ่งแยกอำนาจแล้ว คณะกรรมการอื่นๆประกอบด้วย คณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ คณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติ และองค์กรสำรวจสำมะโนประชากร เป็นองค์กรภายในรัฐที่ทำ หน้าที่เป็นสถาบันและกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน

ทั้งนี้ ยังมีองค์กรภายในท้องถิ่น ประกอบด้วย รัฐบาลชูดานใต้ ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติ บัญญัติ และฝ่ายตุลาการ คณะกรรมการที่ดินแห่งชูดานใต้ คณะกรรมการพื้นที่อะเบยี่ ซึ่ง ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบยี่ และคณะกรรมการลงประชามติพื้นที่อะเบยี่ นอกจากพื้นที่อะเบยี่แล้วมีคณะกรรมการพื้นที่เทือกเขานูบาและคอร์โดแพน ได้แก่ รัฐบาลแห่งคอร์โด แพนและเทือกเขานูบา และคณะกรรมการที่ดินแห่งคอร์โดแพนและเทือกเขานูบา เป็นองค์กรภายใน รัฐที่ทำหน้าที่เป็นสถาบันและกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ อาณานิคมภายใน

อย่างไรก็ตาม องค์กรที่กล่าวมาข้างต้นไม่ได้เปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนอย่างแท้จริง หมายความว่า มีการกำหนดสัดส่วนของที่นั่งของกลุ่มคนต่างๆในองค์กรไว้แล้ว ดังนั้น องค์กรต่างๆจึงขาดความจริงจังในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไข ของอาณานิคม

นอกจากนี้แล้ว ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานให้ความสำคัญกับการจัดการทรัพยากร ได้แก่ การปิโตรเลียม การเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่ น้ำมัน สัญญาค่าน้ำมัน ทรัพยากรที่ดิน การเงิน การคลังและการธนาคาร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของความ

ขัดแย้งอันยืดเยื้อและยาวนานในพื้นที่อดีตประเทศชูดาน ซึ่งช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของการพัฒนาในแต่ละภูมิภาค

ทั้งนี้ การเตรียมรัฐใหม่ ได้แก่ รัฐบาลชูดานใต้ แสดงให้เห็นประสิทธิภาพในการบังคับใช้ที่มีมากกว่ารัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ จึงส่งผลให้เกิดการแบ่งแยกดินแดน หรืองานศึกษาขึ้นนี้ เรียกว่า “กระบวนการแตกรัฐ” ดังนั้น การศึกษาเพื่อประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะที่มีต่อกระบวนการทางกฎหมายระหว่างประเทศต่อไป ดังรายละเอียดในเนื้อหาบทต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

บทเรียนจากกระบวนการเฉพาะในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานต่อกฎหมายระหว่างประเทศ

บทเรียนจากกระบวนการเฉพาะในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นบทที่สะท้อนถึงแนวคิด ทฤษฎีและหลักการว่าด้วยสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ได้แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน รวมถึงการตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบหลังอาณานิคมที่ให้ความสำคัญของความหลากหลาย อัตลักษณ์ของมนุษย์ สังคมประชาธิปไตยและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบอันสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

กระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน (The law of hybrid self-determination) กล่าวคือ เกิดการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและภายนอกไปพร้อมๆกัน ทั้งนี้ กระบวนการต่างๆ เพื่อเตรียมการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกนำไปสู่การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดน อันนำมาซึ่งการกำเนิดสาธารณรัฐชูดานใต้ (The Republic of South Sudan) ถือได้ว่าเป็นบทเรียนอันสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานและกระบวนการในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

เนื้อหาในบทนี้จึงเป็นการถอดบทเรียนทั้งความสำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประกอบด้วยข้อตกลงที่หลากหลาย ได้แก่ พิธีสารมาซาคอส พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอแพนตอนใต้และรัฐบลูไนท์ พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์ ข้อตกลงว่าด้วยการเตรียมการด้านความปลอดภัย รูปแบบและภาคผนวกสำหรับการเตรียมการบังคับใช้การหยุดยิงถาวร และความมั่นคงด้านความปลอดภัยและรูปแบบของการบังคับและภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน ทั้งนี้ การศึกษาได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงบทเรียนจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และ

ความสร้างสรรค์ต่อกระบวนการทางกฎหมายระหว่างประเทศอันเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขจากบทเรียนของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานโดยผ่านการประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะต่อขอบเขตและความหมาย ความร่วมมือ กระบวนการอันเฉพาะเจาะจง องค์กรต่างๆที่ทำงานเป็นกลไกการบังคับใช้ รวมถึงการจัดการทรัพยากร การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานและภาระความรับผิดชอบที่ปรากฏในกระบวนการสันติภาพซูดาน ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ให้เห็นข้อท้าทายอันนำมาสู่ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองให้เป็นกระบวนการสร้างสรรค์อันใหม่ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

5.1 ความสำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

5.1.1 บทเรียนจากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน

เมื่อพิจารณาถึงหัวใจสำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พิธีสารมาซาออสบัญญัติว่า “ในเบื้องต้น ปวงชนชาวซูดานได้มีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองผ่านการลงประชามติเพื่อตัดสินใจในอนาคตของตนเอง”¹ ทั้งนี้ มีการเตรียมความพร้อมสำหรับ “การลงคะแนนเพื่อการแบ่งแยกดินแดน”² ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานคือ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยกระบวนการลงประชามติ

ทั้งนี้ กระบวนการเตรียมความพร้อมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ได้มีการแบ่งเวลาในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน (Transitional period) เป็น 2 ช่วงเวลา กล่าวคือ ช่วงระยะเวลาก่อน (The pre-interim period) ซึ่งมีการดำเนินการทั้งสิ้น 6 เดือน เพื่อเตรียมการเข้าสู่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน โดยการสร้างสถาบัน องค์กรและกลไกต่างๆเพื่อมาดำเนินงานในช่วงเวลาการเตรียมการเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยการลงประชามติ ช่วงเวลาที่สอง กล่าวคือ ช่วงระยะเวลากลาง (The interim period) ซึ่งมีการดำเนินการทั้งสิ้นรวมระยะเวลาทั้งหมด 6 ปี หมายความว่า การเตรียมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคมภายใน กล่าวคือ การเตรียมโครงสร้างรัฐ ทั้งนี้ ระหว่างการปกครองแบบรัฐบาลผสมนั้น รัฐบาลซูดานได้รับโอกาสให้ดำเนินการเพื่อเรียกร้องให้เกิดการลงประชามติเพื่อไม่ให้เกิดการแบ่งแยกดินแดนได้ แต่อย่างไรก็ตาม การแบ่งแยกดินแดนก็เกิดขึ้น

จากการพิจารณากระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พบว่า เป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานในช่วงระยะเวลาของ

¹ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), article 1.3.

² Ibid., article 2.5.

การเปลี่ยนผ่าน กล่าวคือ มีการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในเป็นช่วงระยะเวลาถึง 6 ปีกว่าเพื่อให้เกิดการดำเนินการเตรียมรัฐใหม่ในทางชุดานใต้ด้วย โดยการให้รัฐต่างๆมีการดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญและบังคับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทั้งนี้ การร่างรัฐธรรมนูญต้องไม่ขัดกับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานและรัฐธรรมนูญแห่งชาติฉบับกลาง การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเลือกตั้งในระดับต่างๆ คือมีการเลือกตั้งประธานาธิบดี รองประธานาธิบดี ผู้ว่าการรัฐต่างๆ การกระจายอำนาจไปสู่หน่วยงานต่างๆของรัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติและรัฐบาลในระดับท้องถิ่นต่างๆ

กระบวนการทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อการนิยามความหมายของรัฐใหม่ (State redefinition) กล่าวคือรัฐบาลชุดานใต้มีการจัดตั้งองค์กรที่มีโครงสร้างทางสังคมการเมืองที่เหมือนการมีรัฐซ้อนรัฐอยู่ และการดำเนินการของรัฐใหม่เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล (Good governance) ในการทำงานในระดับต่างๆของรัฐ การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปกป้องสิทธิของชนกลุ่มน้อย พบว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชุดานใต้ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากกว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ องค์กรต่างๆไม่ว่าจะเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐบาลชุดานใต้ดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากกว่ารัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ

กระบวนการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกระบวนการของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน ซึ่งต้องกำหนดฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการของรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ พร้อมทั้งการแบ่งอำนาจในรัฐชุดานใต้และรัฐต่างๆ อันถือได้ว่าเป็นกระบวนการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในทางการเมือง กล่าวคือมีการกำหนดฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการของชุดานใต้และรัฐอื่นๆ รวมถึงพื้นที่พิเศษได้แก่ คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ รัฐบาลแห่งคอร์โดแพนและเทือกเขานูบา เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจการปกครองที่ไม่ได้รวมศูนย์อยู่ที่รัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติเท่านั้น ถือได้ว่าเป็นกระบวนการกระจายอำนาจ จะเห็นได้ว่า การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน

การเคลื่อนย้ายของอำนาจอธิปไตย (Sovereignty ship) ซึ่งข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดให้มีกระบวนการเลือกตั้งในทุกๆระดับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการใช้อำนาจอธิปไตยอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหมายความว่า จากเดิมการที่รัฐใช้อำนาจอธิปไตยผูกขาดอยู่ฝ่ายเดียว และเมื่อถึงช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านมีการเลือกตั้งเป็นการฝึกฝนให้พลเมืองชาวชุดานใต้ใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของตนเองผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ดังนั้น การศึกษาพบว่า การดำเนินการเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตยมาสู่ปวงชนเพื่อฝึกฝนความเป็นพลเมือง ส่งผลให้ปวงชนสามารถใช้วิจารณญาณในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกผ่านการลงประชามติได้

นอกจากนี้แล้ว กระบวนการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน (Referendum for secession) เป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก และผลการลงประชามติทำให้ทราบว่าการทำงานของรัฐซ้อนรัฐ ส่งผลให้ปวงชนชาวซูดานใต้สามารถดำเนินการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงาน ทำให้ผลการลงประชามติร้อยละ 98 เห็นด้วยกับการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งปวงชนชาวซูดานใต้ลงคะแนนถึงร้อยละ 100 เพื่อการแบ่งแยกดินแดน

จึงสรุปได้ว่ากระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานเป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งสามารถดำเนินการจนเกิดสาธารณรัฐซูดานใต้ได้ ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้รับการยอมรับจากรัฐเดิมและจากประชาคมระหว่างประเทศด้วย กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่ได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน องค์การระหว่างประเทศ ส่งผลให้สาธารณรัฐซูดานใต้เข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ในเวลาอันรวดเร็ว เรียกว่า “กระบวนการแตกรัฐ” (Separation)³ ทั้งหมดนี้ จึงเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการอันสร้างสรรค์ในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน อย่างไรก็ตาม การศึกษาบทเรียนจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็มีความสำคัญ เพื่อเป็นบทเรียนสำหรับการพัฒนากระบวนการอันสร้างสรรค์สำหรับการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามกฎหมายระหว่างประเทศต่อไป

5.1.2 บทเรียนจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public participation) หมายความว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้กำหนดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง กระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรม และกระบวนการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการต่างๆตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานเพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการกำเนิดรัฐใหม่ กล่าวคือ เป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน

กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พิธีสารมาชาคอสได้กำหนดว่า “ความเป็นหนึ่งเดียวของซูดาน จำเป็นต้องมาจากเจตจำนงอันเสรีของปวงชนในระบบการบริหารงานอย่างเป็นประชาธิปไตย ภาวะความรับผิดชอบ ความเท่าเทียม ความเชื่อ และความ

³ รายละเอียดปรากฏในหัวข้อ 2.6.1

ยุติธรรมสำหรับพลเมืองทั้งหลายของปวงชนชาวซูดาน”⁴ ทั้งนี้ “ปวงชนชาวซูดานได้มีสิทธิในการควบคุมและบริหารจัดการกิจการภายในภูมิภาคและมีส่วนร่วมในรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติอย่างเท่าเทียม”⁵ จะเห็นได้ว่า พิธีสารมาชาคอสได้กำหนดหลักการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดสัดส่วนซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ เพื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งตามองค์กรต่างๆ ภายในรัฐ ซึ่งไม่ได้สะท้อนตัวแทนอันแท้จริงจากความขัดแย้งในพื้นที่ซูดาน ทั้งนี้ หน่วยงานและองค์กรต่างๆ ได้รับการครอบงำจากพรรคองเกรสแห่งชาติซึ่งเป็นทีี่นึ่งส่วนใหญ่ตามข้อตกลงพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ

ดังนั้น ภาคส่วนต่างๆ หรือกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่ไม่ได้รับการนับรวมเข้าไปส่วนหนึ่งของความขัดแย้งนั้น ไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองเท่าที่ควร ส่งผลให้ภายหลังการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีการทำสงครามภายในซูดานได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาพบว่า การไม่นับรวมคนทุกกลุ่มเข้าไปในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน นับตั้งแต่การเริ่มต้นการเจรจาส่งผลให้กลไกการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน โดยเฉพาะในส่วนของรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมก็ถือได้ว่ามีความสำคัญมากสำหรับสังคมที่มีความหลากหลาย (Multiculturalism)

กระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พิธีสารมาชาคอสได้บัญญัติว่า “ซูดานเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ความแตกต่างทางศาสนาและสังคมพหุภาษา”⁶ นอกจากนี้แล้ว พิธีสารมาชาคอสได้บัญญัติถึงเสรีภาพในการเลือกดำเนินพิธีกรรมตามความเชื่อ ปฏิบัติตามศาสนา และความเชื่อ และการดำเนินการตามกลไกต่างๆ ภายในรัฐต้องมีสัดส่วนของผู้คนที่มีความหลากหลายในการเข้าไปร่วมในระดับปฏิบัติการต่างๆ และกำหนดให้เคารพความแตกต่างหลากหลายทางภาษาด้วย

กระบวนการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งบัญญัติไว้ว่า “การกระจายความมั่งคั่งผ่านฐานทรัพยากรในซูดานอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ศักดิ์ศรีและเงื่อนไขของการมีชีวิตอยู่ของพลเมือง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อพื้นฐานทางเพศภาวะ เชื้อชาติ ศาสนาและการเป็นสมาชิกทางการเมือง ชาติพันธุ์ ภาษาหรือภูมิภาค การจัดสรรปันส่วน และการกระจายความมั่งคั่งต้องเป็นไปด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนา”⁷ จะพบว่า พิธีสารว่า

⁴ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), article 1.1.

⁵ Ibid., article 1.2.

⁶ Ibid., Preamble on states and religions.

⁷ Agreement on Wealth sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), article 1.4.

ด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกลับไม่ได้เกิดขึ้นจริง เพราะวาระกรรมการต่างๆที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นกลไกในการ บังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ได้มีการกำหนดสัดส่วนไว้ซึ่งที่ นึ่งส่วนใหญ่เป็นของพรรคการเมืองแห่งชาติซึ่งเป็นส่วนของรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ

กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ได้แก่ กระบวนการเลือกตั้งซึ่งเป็น เครื่องมือในการสร้างประชาธิปไตยตัวแทนและมีการกำหนดการเลือกตั้งหลายครั้งในช่วงเวลาของการ เปลี่ยนผ่าน จากรายงานการตรวจสอบการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานขององค์การ สหประชาชาติและรายงานการตรวจสอบโดยองค์การสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น Human Rights Watch และ International Crisis Groups พบว่า การจัดการเลือกตั้งดำเนินการไปด้วย ความยากลำบาก เพราะบางครั้งในพื้นที่ที่มีการใช้กองกำลังต่อต้านหรือมีการต่อสู้กัน มีการขัดขวาง การเลือกตั้ง มีการทำให้สถานการณ์ในพื้นที่เลือกตั้งเกิดความเลวร้าย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การลงประชามติเป็นกระบวนการใช้ประชาธิปไตยทางตรงที่ประสบ ความสำเร็จไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ การเตรียมการเรื่องการลงประชามติก็มีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการ เตรียมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับกลางที่มีการบัญญัติเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่ เงื่อนไขของอาณานิคมและการแบ่งแยกดินแดนไว้ และได้กำหนดพื้นที่พิเศษไว้ ได้แก่ อะเบยีย เทือกเขานูบาและคอริโดแฟน เป็นต้น มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อการลงประชามติเป็นการเฉพาะทำ ให้กระบวนการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดนดำเนินการไปได้ และผลการลงประชามติส่งผล ให้ถือกำเนิดสาธารณรัฐชุดานใต้ขึ้นเป็นประเทศใหม่ในฐานะตัวกระทำใหม่ตามกฎหมายระหว่าง ประเทศ

5.1.3 ความสร้างสรรค์ต่อกระบวนการกฎหมายระหว่างประเทศ

การเกิดสาธารณรัฐชุดานใต้ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีความสร้างสรรค์ในทางระหว่าง ประเทศ เนื่องจากมีการกำหนดระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านเพื่อเตรียมความพร้อมในการสร้างรัฐ ใหม่ขึ้น และการกำเนิดสาธารณรัฐชุดานใต้แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคต ตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งมีการบังคับใช้ทั้งสิทธิในการกำหนดอนาคต ตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ อาณานิคมภายนอกโดยการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม แบบผสมผสานนั้น เป็นหลักการที่เกิดขึ้นจากการศึกษาของ Christine Bell ที่กำหนดให้มีการ ดำเนินการตัดสินใจสาธารณะ (Public decision making) กระบวนการเลือกตั้ง (Elections) การ สร้างนิยามความหมายของรัฐใหม่ (State redefinition) เพื่อการดำเนินการสร้างรัฐใหม่ (State

creation) โดยการเตรียมการนั้นต้องประกอบไปด้วยกระบวนการกระจายอำนาจ (Decentralization) และการเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตย (Sovereignty ship) ซึ่งกระบวนการต่างๆ เหล่านี้ต้องเกิดการบังคับใช้ผ่านสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอำนาจอธิปไตยภายในและภายนอก

ทั้งนี้ การศึกษาการกำเนิดสาธารณรัฐชูดานใต้ แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอำนาจอธิปไตยผ่านกระบวนการเฉพาะเจาะจงที่ปรากฏตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น รวมทั้งได้รับความร่วมมือทั้งจากภายในและประชาคมระหว่างประเทศ นอกจากนี้แล้ว การศึกษาครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้ามากกว่าหลักการและทฤษฎีได้ศึกษาไว้ กล่าวคือ มีการกำหนดหน้าที่ขององค์กรต่างๆ เพื่อเป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอำนาจอธิปไตย หรือกระบวนการแบ่งแยกดินแดนตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

องค์กรต่างๆตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน เป็นกลไกอันสำคัญในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอำนาจอธิปไตย อย่างไรก็ตาม การดำเนินการขององค์กรต่างๆ ในองค์กรอิสระและองค์กรภายในรัฐหรือระดับชาติดำเนินการไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร แต่การปฏิบัติงานขององค์กรในรัฐบาลท้องถิ่น กล่าวคือ รัฐบาลชูดานใต้ และรัฐบาลอื่นๆสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การศึกษาเพื่อประเมินข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ จึงเป็นบทเรียนอันสำคัญเพื่อสร้างกระบวนการทางกฎหมายระหว่างประเทศเรื่องการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอำนาจอธิปไตยภายนอกเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยการลงประชามติต่อไป

5.2 การประเมินขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน

การประเมินขอบเขตและความหมายตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อท้าทาย โดยเริ่มทำการประเมินจากพิธีสารมาซากอส พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบย์ พิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์โดแพนตอนใต้ และนำเสนอภาพรวมเพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการต่อกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอำนาจอธิปไตย ทั้งนี้ การประเมินได้เสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นกับขอบเขตและความหมายของข้อตกลงสันติภาพและสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อส่งเสริมกระบวนการในทางกฎหมายระหว่างประเทศดังนี้

5.2.1 ข้อดีต่อขอบเขตและความหมาย

ประการแรก พิธีสารมาซาคอสได้กำหนดหลักการที่สำคัญไว้มาก ได้แก่ หลักการเรื่องความโปร่งใส การประกันสิทธิมนุษยชน การบริหารงานอย่างเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ทำให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน กล่าวคือการนำมาซึ่งสันติภาพในชูดาน ดังนั้น กระบวนการต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชูดานนั้นจะต้องดำเนินไปให้สอดคล้องกับหลักการต่างๆที่กำหนดได้

หลักการที่กล่าวมาข้างต้นนั้นล้วนเป็นหลักการที่มีความเป็นสากล (Universal value) กล่าวคือ เป็นหลักการที่ได้รับการพิสูจน์และปฏิบัติตามเป็นระยะเวลานาน และถือได้ว่าเป็นหลักการที่ประกันสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ได้ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่มีลักษณะความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้ หลักการข้างต้นสามารถเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับคุณค่าของสังคมต่างๆ พร้อมทั้งมีความง่ายต่อการสร้างเครื่องมือที่ประเมิน ตรวจสอบหรือติดตามคุณค่าของหลักการข้างต้นได้

ประการที่สอง ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดการแบ่งจัดสรรทรัพยากรที่มีความสำคัญได้แก่ การจัดเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่น้ำมัน การจัดการภาคส่วนของน้ำมัน การจัดสรรอำนาจทางการเงิน อันจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน จะเห็นได้ว่า หลักการนี้มีความสำคัญมากในด้านการจัดการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกัน เพราะว่าการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งอันส่งผลให้เกิดการต่อสู้ระหว่างชูดานเหนือกับชูดานใต้มายาวนาน ซึ่งการยุติความไม่เท่าเทียมกันในทางเศรษฐกิจถือได้ว่าเป็นหนทางในการเยียวยาเบื้องต้น

ประการที่สาม ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการในเรื่องความเป็นเจ้าของที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ การจัดการเรื่องการครอบครองและการเข้าใช้ที่ดิน การใช้ที่ดินมีการทับซ้อนกันระหว่างรัฐกับปวงชน หรือระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐ ในภูมิภาคส่งผลให้พื้นที่ในการเข้าใช้ของปวงชนและรัฐมีความขัดแย้งกันเสมอมา ดังนั้น การวางหลักการเรื่องการเข้าใช้ทรัพยากรที่ดินและการเป็นเจ้าของที่ดิน จึงเป็นการจัดการความขัดแย้งที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของผู้คนอย่างแท้จริง เนื่องจากว่า ทรัพยากรที่ดินเป็นฐานทรัพยากรที่ใช้ในการทำมาหากิน เช่น การทำเกษตรกรรม การทำสวน เป็นต้น ส่งผลต่อการจัดการปัญหาเรื่องที่ดินนั้นมีความสำคัญในการจัดการกับความขัดแย้งขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ของปวงชนที่มีความแตกต่างหลากหลายอย่างเช่นในพื้นที่ชูดาน

5.2.2 ข้อท้าทายต่อขอบเขตและความหมาย

ประการแรก การกำหนดหลักการต่างๆไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ได้แก่ ความโปร่งใส การประกันสิทธิมนุษยชน การบริหารงานอย่างเป็นประชาธิปไตย ไม่ได้มีวิธีการกำหนดไว้

อย่างละเอียดในขั้นตอนการปฏิบัติส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนการนำหลักการต่างๆไปปฏิบัตินั้นก็ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น โครงการพัฒนาประชาธิปไตย โดยโครงการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Development Programme: UNDP) ได้จัดโครงการอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อให้เข้าใจการนำหลักการต่างๆไปใช้ปฏิบัติ หมายความว่า ไม่ได้มีการประกันว่าหลักการขั้นพื้นฐานต่างๆ ถ้าหากไม่ได้รับความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศอื่นๆแล้ว หลักการต่างๆข้างต้นจะยังได้รับการปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ โครงการพัฒนาประชาธิปไตยขององค์การสหประชาชาตินั้น นอกจากจะทำหน้าที่ในการอบรมแล้ว ยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานตามหลักการประชาธิปไตยด้วย⁸ ดังนั้น การกำหนดแผนการในการปฏิบัติตามหลักการต่างๆจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ประการที่สอง การจัดสรรรายได้อันเนื่องมาจากการจัดเก็บภาษีรายได้และภาษีน้ำมัน ไม่ได้ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องการกระจายได้รายได้อย่างแท้จริง เพราะว่าการจัดสรรรายได้และอำนาจในทางการเงินนั้น ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของที่กำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ซึ่งไม่มีที่ไปที่ไปในเชิงหลักการทางเศรษฐศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด แต่สัดส่วนของการกระจายรายได้นั้นไปอยู่ที่รัฐบาลของชูดานเหนือเป็นส่วนมาก และปวงชนเจ้าของพื้นที่มีสัดส่วนที่ได้รับจากรายได้อันเกิดจากทรัพยากรในพื้นที่มีสัดส่วนที่น้อยมาก ดังนั้น การจัดการกับรายได้ดังกล่าวควรให้มีฐานการคิดคำนวณเรื่องการกระจายรายได้จากหลักการด้านพื้นที่ จำนวนประชากรและประเมินถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพื้นที่โดยรอบอุตสาหกรรมน้ำมันนั้นก่อน จึงนำไปสู่การจัดสรรรายได้ระหว่างภาคส่วนต่างๆที่มีอำนาจ

ประการที่สาม พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดกระบวนการแบ่งสรรอำนาจ (Power-sharing) เป็นกระบวนการที่ได้รับการออกแบบเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันทางการเมือง (Political equality) ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มที่มีความหลากหลายได้สามารถเข้ามาบริหารจัดการนโยบายสาธารณะ และดำเนินนโยบายเหล่านี้อันจะส่งผลกระทบต่อตนเองต่อไปในอนาคต⁹ ความสำเร็จของกระบวนการสันติภาพในชูดานก็คือกระบวนการแบ่งสรรอำนาจอันเป็นเครื่องหมายในการยืนยันความเป็นอิสระในภูมิภาคต่างๆในชูดาน¹⁰

อย่างไรก็ตาม การแบ่งสรรอำนาจ (Power sharing) หมายความว่าถึง ระบบบริหารจัดการทุกส่วนที่สำคัญที่มีการใช้อำนาจในทางสังคมไม่ว่าจะเป็นทางการเมือง การปกครอง และการกระจายหรือการแบ่งอำนาจออกใช้แก่คนกลุ่มต่างๆ เช่น การจัดตั้งรัฐบาลผสม (Coalition government)

⁸ United Nations Development Programme. *Support to Elections and Democratic Process in Sudan*, April 2009-December 2010.

⁹ Christine Bell, 'Power-sharing and human rights law', p.206.

¹⁰ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*, (New York: James Curry, 2010), p.2.

การปกป้องสิทธิชนกลุ่มน้อย (Minorities protection) การดำเนินนโยบายสาธารณะโดยฉันทามติ (Public policy by consensus) เป็นต้น¹¹

นอกจากนี้แล้ว การแบ่งสรรอำนาจที่สำคัญคือการปฏิรูปภาคพลเมืองหรือการปฏิรูปภาคพลเรือน หมายความว่า การกำหนดสัดส่วนของปวงชนในจำนวนที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งในภาครัฐส่วนต่างๆ¹² การแบ่งสรรอำนาจที่ไม่เพียงพอสำหรับการจัดการปัญหานั้น เพราะว่าโครงสร้างทางการเมืองยังคงไม่กระจายตัวเพียงพอ เนื่องมาจากพรรคการเมืองที่มีอำนาจในการจัดตั้งรัฐบาลและใช้อำนาจในการบริหารประเทศนั้นยังคงอยู่ที่พรรคการเมืองใหญ่ๆ อาจแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการกำหนดให้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในระดับภูมิภาคได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ (The constitutional right to regional self-determination)¹³ กล่าวคือ ให้รัฐแต่ละภูมิภาคสามารถบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมได้เอง

ประการที่สี่ สาธารณรัฐซูดานใต้ได้มีการจัดทำแผนการพัฒนาซูดานใต้ (South Sudan Development Plan) ได้กำหนดหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ ธรรมาภิบาล (Governance) การพัฒนาเศรษฐกิจ (Economic development) การพัฒนาสังคมและมนุษย์ (Social and human development) และการป้องกันความขัดแย้งและความมั่นคง (Conflict prevention and security)¹⁴ เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตของตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งควรมีการตรวจสอบและติดตามแผนการดังกล่าวด้วย

ประการที่ห้า ในช่วงเวลาสุดท้ายของการบังคับตามข้อตกลงสันติภาพซูดานนั้น ซึ่งได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจหรือการแบ่งสรรอำนาจ แต่ในทางปฏิบัติแล้วยังมีความพยายามในการทำให้ชาวซูดานกลายเป็นคนอาหรับ (Arabization) เสมอมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กเป็นสำคัญ กล่าวคือ มีเด็กหญิงจำนวน 91% ของปวงชนชาวซูดานใต้ และมีเด็กชายจำนวน 72% ของปวงชนชาวซูดานใต้ ไม่ได้รับการศึกษาตามนโยบายของภาครัฐ¹⁵ เนื่องจากผู้ปกครองของเด็กส่วนมากกลัวการครอบงำจากภาครัฐที่เป็นหน่วยงานในการจัดการศึกษา จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กไม่ได้รับการศึกษา

ประการที่หก ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานใต้กำหนดบทบาทหญิงชายในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสันติภาพซูดาน และให้ความสำคัญกับเด็ก อย่างไรก็ตาม กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการสร้างสันติภาพในซูดาน ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

¹¹ Hassan Ahmed, 'After the CPA: The Implementation of Power Sharing at the National Level- the Case of the National Assembly' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*. (New York: James Curry, 2010), pp.52-53.

¹² Elke Grawert, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*, p.13.

¹³ Elke Grawert, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*, p.21.

¹⁴ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (2 November 2011). S/2011/687. para.35.

¹⁵ Elke Grawert, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*, p.15.

5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อขอบเขตและความหมาย

ประการแรก พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดสัดส่วนของการกระจายรายได้ควรมาจากฐานคิดเรื่องภาษีอากรที่แท้จริง จำนวนประชากรในพื้นที่ และมีมาตรการคำนวณในทางหลักการในทางเศรษฐศาสตร์ การเขียนหลักการกระจายรายได้ที่ควรลงไปในระยะยาวมากกว่าในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน เพราะว่าที่มาของรายได้ถือได้ว่ามีความสำคัญมากในการบริหารจัดการภาครัฐและการจัดการตนเองของปวงชนในพื้นที่ ดังนั้น หลักการของการกระจายความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียมมีโอกาสที่เป็นไปได้ยาก เพราะว่าปวงชนแต่ละพื้นที่มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินแตกต่างกันออกไป อันส่งผลให้การพัฒนาไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างเท่าเทียมเช่นเดียวกัน ดังนั้น ทางออกที่สำคัญคือการให้มีหน่วยงานทางด้านการคลังของแต่ละท้องถิ่นเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการพัฒนาจากทุกภาคส่วนที่เท่าเทียมกัน เช่น การจัดตั้งหน่วยงานด้านการคลังในแต่ละภูมิภาค หรือหน่วยงานด้านการคลังในแต่ละรัฐ เป็นต้น

ประการที่สอง ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานมีเป้าหมายในการยุติความขัดแย้งในพื้นที่ชุดาน รวมถึงการเพิ่มพูนสันติภาพและความมั่นคง ข้อตกลงถือได้ว่ามีส่วนในการกำหนดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการจัดสรรอำนาจทางการเมืองใหม่ เพื่อให้เกิดกระบวนการอันโปร่งใสในการตรวจสอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน¹⁶ หมายความว่า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานมีหน้าที่ในการวางโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมใหม่ แต่ในที่นี้ไม่เพียงพอเพราะว่าความขัดแย้งที่มีมาอาจจะมีความลึกซึ้งมากกว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งอาจลึกไปถึงในระดับของความเชื่อทางพิธีกรรม และการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาด้วย แต่การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางสังคมวัฒนธรรมมีสถาบันและกลไกในการบังคับใช้ไม่มากพอ

ประการที่สาม การส่งเสริมบทบาทของผู้หญิงในการสร้างสันติภาพมีสำคัญอย่างมาก หมายความว่า ผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในฐานะผู้ลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งและส่วนสำคัญในฐานะขององค์กรประชาชนในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม แต่เป็นส่วนหนึ่งที่ถูกทำให้ลึ้มในกระบวนการสันติภาพชุดาน

ประการที่สี่ เมื่อขอบเขตและความหมายต่างๆที่ได้รับการบัญญัติไว้ได้รับการปฏิบัติสม่ำเสมอส่งผลให้การบัญญัติหลักการต่างๆในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน และการนำหลักการเหล่านี้ไปปฏิบัติไว้ในข้อตกลงสันติภาพฉบับอื่นๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติของรัฐด้วยความเชื่อว่าหลักการต่างๆ

¹⁶ Yasir Awad Abdalla Eltahir, 'Empowered Deliberative Democracy (EDD): A Start from the Bottom' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, p.79.

เป็นกฎหมายเพื่อการจัดการความขัดแย้ง และสนับสนุนให้เกิดเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศเพื่อการจัดการความขัดแย้งขึ้น

ประการที่ห้า จากการพิจารณาขอบเขตและความหมายของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อตกลงต่างๆ ได้แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อการพัฒนาขอบเขตความหมายเดิมที่ปรากฏใน UN General Assembly Resolution 1514(XV)¹⁷, 1541(XV)¹⁸, 2625(XXV)¹⁹, 47/135 ซึ่งกำหนดขอบเขตและความหมายเดิมที่ไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสถานการณ์โลกปัจจุบัน ดังนั้น การขยายขอบเขตเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดน จะสามารถรองรับต่อสถานการณ์การเรียกร้องการแบ่งแยกดินแดนที่เกิดขึ้น (Secession fever) ทั้งนี้ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยกระบวนการลงประชามติ ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศในลำดับหนึ่ง ส่งผลให้เกิดความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดนด้วย

จากการศึกษาข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ พบว่า การกำหนดขอบเขต ความหมายและนิยามในข้อตกลงสันติภาพชุดานเบ็ดเสร็จชุดานครอบคลุมหลักการที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าสากล

¹⁷ UN General Assembly 1514(XV), Declaration on the Granting of independence to colonial countries and peoples. The General Assembly Declares that;

4. The subjection of peoples to alien subjugation, domination and exploitation constitute a denial of fundamental human rights, is contrary to the Charter of the United Nations and is an impediment to the promotion of world peace and co-operation.
5. All peoples have the right to self-determination; by virtue of that right they freely pursue their economic, social and cultural development.
6. Inadequacy of political, economic, social or educational preparedness should never serve as a pretext for delaying independence.
7. All armed action or repression measures of all kinds directed against dependent peoples shall cease in order to enable them to exercise peacefully and freely their right to complete independence, and the integrity of their national territory shall be respected.
8. Immediate steps shall be taken, in Trust and Non-Self-Governing Territories or all other territories which have not yet attained independence, to transfer all powers to the peoples of those territories, without any conditions or reservations, in accordance with their freely expressed will and desire, without any distinction as to race, creed or colour, in order to enable them to enjoy complete independence and freedom.
9. Any attempt aimed at the partial or total disruption of the national unity and the territorial integrity of a country is incompatible with the purposes and principles of the Charter of the United Nations.
10. All States shall observe faithfully and strictly the provisions of the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights and the present Declaration on the basis of equality, non-interference in the internal affairs of all States, and respect for the sovereign rights of all peoples and their territorial integrity.

¹⁸ UN General Assembly 1541(XV), Principles which should guide Members in determining whether or not an obligation exists to transmit the information called for under Article 73e of the Charter.

¹⁹ UN General Assembly 2625(XXV), The Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States.

เช่น ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน กระบวนการสันติภาพ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการลงประชามติ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดกระบวนการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติได้ง่าย โดยเฉพาะจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่ในการสนับสนุนหลักการข้างต้น แต่หลักการดังกล่าวบางส่วนก็ไม่ได้สอดคล้องกับการตามจารีตประเพณีในท้องถิ่น ซึ่งทางออกสำหรับปัญหานี้ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มคนที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ควรได้รับการอบรมและแลกเปลี่ยนความรู้จากคนในพื้นที่หรือคนในท้องถิ่น เพื่อจะได้มองเห็นถึงความแตกต่างหลากหลายทางสังคม วัฒนธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตาม ขอบเขต นิยามและความหมายที่กำหนดขึ้น

5.3 การประเมินความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Cooperation)

การประเมินความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อ ทำหาย โดยเริ่มทำการประเมินจากความร่วมมือจากท้องถิ่นในชุดาน ความร่วมมือจากภาคีคู่พิพาท ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศ และนำเสนอภาพรวม เพื่อแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ อาณานิคม ทั้งนี้ การประเมินได้เสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นกับความร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์กระบวนการ ในทางกฎหมายระหว่างประเทศดังนี้

5.3.1 ข้อดีต่อประเด็นความร่วมมือ

ประการแรก การจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานที่ได้รับความร่วมมือจากคู่ภาคีที่มีความ ชัดแย้งกัน อันได้แก่ รัฐบาลชุดานและขบวนการปลดปล่อยประชาชนชุดาน ซึ่งทำให้เกิดความ พยายามในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมายาวนาน และได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ ระหว่างประเทศต่างๆ จะเห็นได้ว่า คู่ขัดแย้งที่ไม่ปรากฏตัวและเข้าร่วมดำเนินการเจรจา ส่งผลให้ไม่ สามารถที่จะยุติความขัดแย้งได้ เพราะว่าการยอมรับและการเข้าร่วมโต๊ะเจรจามีความสำคัญมากใน การจัดการกับความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้น ดังนั้น ความร่วมมือที่สำคัญในกระบวนการสันติภาพชุดาน คือคู่ขัดแย้งที่ยอมรับเข้าร่วมกระบวนการสันติภาพชุดาน

ประการที่สอง ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศ ในหลายส่วนด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือในการตรวจตราและสังเกตการณ์ในการร่างรัฐธรรมนูญ การดำเนินการจัดการเลือกตั้ง การจัดการทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นที่ดินและน้ำมัน เช่น คณะกรรมการ จัดการที่ดินได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรกรรมของโลก (Food and Agricultural Organization: FAO) ในการช่วยพิจารณาเพิ่มเติมร่างกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการ

ที่ติน²⁰ เป็นต้น ดังนั้น การมีผู้เชี่ยวชาญหรือชำนาญการเข้ามาช่วยในการจัดทำกฎหมายหรือการดำเนินการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ การฝึกอบรมถือเป็นส่วนที่ได้กำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ส่งผลต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขขออนุญาติกมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ความร่วมมือในด้านการจัดการผู้ลี้ภัย โดยสำนักข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งองค์การสหประชาชาติ (the United Nations High Commission for Refugees: UNHCR) ได้รายงานจำนวนตัวเลขผู้ลี้ภัยที่ได้มีการส่งกลับประเทศชุดานภายหลังการลงนามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานมีมากกว่า 2,200,000 คน²¹ ดังนั้น การฟื้นฟูประเทศและการเตรียมพื้นที่สำหรับการรองรับผู้ลี้ภัยที่เดินทางกลับจึงมีความจำเป็นภายหลังจากการลี้ภัยสงครามของปวงชนชาวชุดาน นอกจากนี้ จะพบว่าประเทศชุดานและชุดานใต้ได้เรียนรู้กระบวนการในการนำผู้ลี้ภัยกลับสู่ประเทศด้วย ซึ่งการถอดบทเรียนเหล่านี้อาจเป็นต้นแบบในการจัดการผู้ลี้ภัยในประเทศต่างๆได้

ประการที่สี่ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาแห่งชาติ กองทุนเพื่อการพัฒนาและฟื้นฟูแห่งชุดานใต้และกองทุนจากความเชื่ออื่นๆของผู้บริจาค เพื่อดำเนินการหาทุนและสะสมทุนเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนทางการเงินแก่ภาคส่วนต่างๆภายในรัฐ ดำเนินการแก้ปัญหาการเงินในสถานการณ์ฉุกเฉินและรับบริจาคจากองค์การช่วยเหลือในทางระหว่างประเทศ จะพบว่า ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากประเทศต่างๆ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา สวีเดน เยอรมัน ฟินแลนด์ เดนมาร์ก อิตาลี ไอซ์แลนด์ กรีซ ซาอุดีอาระเบีย ฝรั่งเศส อียิปต์ เป็นต้น ส่งผลต่อกระบวนการฟื้นฟูประเทศ จะต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งกระบวนการจัดการกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนาเป็นบทเรียนสำคัญสำหรับการจัดการการคลังภาครัฐต่อไป กล่าวคือ เป็นบทเรียนที่สำคัญให้กลับประเทศชุดานและประเทศสาธารณรัฐชุดานใต้ และเป็นบทเรียนนี้มีคุณค่าและส่งผลต่อการตรวจสอบการจัดการด้านการเงินจากภาคส่วนอื่นๆด้วย เช่น ภาคประชาสังคม และคณะกรรมการตรวจสอบด้านการเงินและการคลัง เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นบทเรียนจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขขออนุญาติกมทางเศรษฐกิจ

ประการที่ห้า ประเทศสาธารณรัฐชุดานใต้ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติตั้งแต่วันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 2011 เข้าเป็นสมาชิกของสหภาพแอฟริกันตั้งแต่วันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2011 เข้าร่วมกับองค์การ The Niles Basin Initiative และเข้าร่วมกับองค์การระหว่างรัฐว่า

²⁰ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (February 2009), p.13.

²¹ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (March 2009), p.1.

ด้วยการพัฒนา²² ตั้งแต่วันที่ 25 พฤศจิกายน ค.ศ. 2011 เข้าร่วมการประชุม the International Conference on the Great Lakes Region ในวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 2011 เข้าร่วมชุมชนแอฟริกันตะวันออก the East African Community: EAC)²³ และเข้าร่วมกับ the World Customs Organization นอกจากนี้ยังดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศมากกว่า 40 ประเทศ²⁴ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศและได้รับการยอมรับในฐานะตัวกระทำกรในกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ สามารถดำเนินการในทางระหว่างประเทศโดยได้มีกฎหมายระหว่างประเทศรองรับการดำเนินการเหล่านั้น ส่งผลต่อความเป็นรัฐเพราะว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความเป็นรัฐตามสนธิสัญญามอนเดวิดโอ²⁵ ทั้งนี้ เพราะว่าการเกิดสาธารณรัฐซูดานใต้เป็นผลจากความร่วมมือของประชาคมระหว่างประเทศด้วยในลำดับหนึ่ง ส่งผลให้เกิดความชอบธรรมในการดำเนินกิจการระหว่างประเทศด้วย

5.3.2 ข้อท้าทายต่อความร่วมมือ

ประการแรก ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้รับความร่วมมือจากคู่ภาคีสองฝ่าย อันได้แก่รัฐบาลซูดานและขบวนการปลดปล่อยชาวซูดาน แต่ในความเป็นจริงแล้วยังพบว่าคู่ขัดแย้งอื่นๆยังปรากฏอีกหลังจากมีการทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานลงไปแล้ว กล่าวในอีกทางหนึ่งคือ การจัดทำข้อตกลงสันติภาพในซูดานนั้นมีเฉพาะกลุ่มที่มีส่วนร่วมซึ่งมีเพียงชนชั้นนำทางการเมือง (Political elites) จะเห็นว่า กระบวนการต่างๆไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมยังคงผูกขาดอยู่ที่กลุ่มชนชั้นนำเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือที่ไม่ครบทุกฝ่ายก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อช่วงระยะเวลาในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน แต่อาจจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการเยียวยาและฟื้นฟูประเทศสาธารณรัฐซูดานใต้ในภายหลัง ดังนั้น ความขัดแย้งในซูดานยังคงไม่จบลงอย่างสมบูรณ์ เพราะอย่างยิ่งคงเหลือตัวกระทำกรอื่นๆที่ยังมีความขัดแย้งอยู่ เป็นสาเหตุให้สงครามในบางพื้นที่ยังไม่สิ้นสุดลง

ประการที่สอง ความร่วมมือจากท้องถิ่นมีส่วนสำคัญมากในการจัดการความขัดแย้งภายในรัฐ ซึ่งข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้ละเลยต่อการกำหนดบทบาทหน้าที่และอำนาจหน้าที่หน่วยงานในท้องถิ่น รวมถึงภาคประชาสังคมในท้องถิ่นที่ชัดเจน หมายความว่า การดำเนินกระบวนการฟื้นฟู

²² United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (2 November 2011). S/2011/687. para.16.

²³ United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (7 March 2012). S/2012/140. para.19.

²⁴ United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (8 November 2012). S/2012/820. para.12.

²⁵ ปรากฏรายละเอียดในหัวข้อ 2.6.2 และ 2.6.3

หรือการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานจะดำเนินการแบบอำนาจควบคุมสั่งการจากรัฐส่วนกลาง และถึงแม้หัวใจของการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานจะประสบความสำเร็จ แต่จะพบปัญหาที่ตามคือการบริหารจัดการในท้องถิ่น เช่น การเข้าดำรงตำแหน่งตามหน่วยงานต่างๆ ที่ไม่มีความเหมาะสม หรือไม่ได้เป็นไปตามสัดส่วนของประชากรตามแผนภูมิ เป็นต้น ทั้งนี้ อาจจะทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจในการบริหารจัดการท้องถิ่นได้

ประการที่สาม การจัดทำข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานนั้น ในแต่ละพื้นที่ควรจะทำการค้นหาคู่ขัดแย้งให้ครบถ้วนทุกฝ่ายในขั้นต้นก่อนการทำข้อตกลงสันติภาพในเบื้องต้น เพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective participation) และเกิดกระบวนการอันโปร่งใสรวมถึงเกิดการตรวจสอบจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในส่วนของภาคประชาสังคม เพื่อก่อให้เกิดความชอบธรรมในข้อตกลงสันติภาพ (The legality of peace agreement)

ประการที่สี่ ข้อตกลงสันติภาพชูดานได้กำหนดพิธีสารจำนวน 2 ฉบับเพื่อจัดการเกี่ยวกับความขัดแย้งในท้องถิ่น ได้แก่ พิธีสารว่าด้วยพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับความขัดแย้งในพื้นที่คอร์ดอฟานตอนใต้ (The Protocol Resolution of the Conflict in Southern Kordofan and Blues Nile States) และพิธีสารว่าด้วยทางออกสำหรับปัญหาในพื้นที่อะเบयी (The Agreement of the Resolution of the Conflict in Abeyi Area) ทั้งนี้ เพราะปวงชนในทั้งสองพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับขบวนการปลดปล่อยชูดานจึงถือได้ว่าเป็นกลุ่มปวงชนที่มีส่วนได้เสียกับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน²⁶ ซึ่งยังเหลือกลุ่มปวงชนและอีกหลายภาคส่วนที่ไม่ได้ถูกนับรวมเข้าไปในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน จึงส่งผลให้ความสำเร็จในการจัดการความขัดแย้งในชูดานมีไม่มากเท่าที่ได้รับการคาดหวัง ดังนั้น องค์การสหประชาชาติควรสนับสนุนกระบวนการปรองดองในท้องถิ่นรวมทั้งผลักดันกลไกแสดงความรับผิดชอบต่อการละเมิดกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ และกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ²⁷ เพื่อยุติสงครามระหว่างชนกลุ่มต่างๆในพื้นที่

ประการที่ห้า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานเกิดจากคู่ภาคีความขัดแย้งที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ดังนั้น ทำให้กระบวนการในการร่างรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการกำหนดความสัมพันธ์ของคนกลุ่มต่างๆในสังคม ส่งผลให้เกิดปัญหาเรื่องที่มีของกฎหมายที่ไม่ได้เข้าไปมีการร่างจากทุกภาคส่วน การใช้รัฐธรรมนูญจึงเกิดปัญหาความชอบธรรม (The legality of constitutional) เสมอมา ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญนั้น ถ้าทุกภาคีคู่ขัดแย้งและทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามาร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญ จะทำให้รัฐธรรมนูญมีความน่าเชื่อถือและได้รับการปฏิบัติตาม รวมถึงการรับรองให้เป็นกฎหมายที่มีความสูงสุดภายในรัฐ

²⁶ Samson S. Wassara, 'The CPA and beyond: Problems and Prospects for Peaceful Coexistence in the Nuba Mountains' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, p.83.

²⁷ Human Rights Watch. *Abandoning Abyei: Destruction and Displacement, May 2008.* (New York: Human Rights Watch, 2008),p.9.

ประการที่หก เนื่องจากรัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายทางด้านภาษา โดยเฉพาะในพื้นที่ ชูดานใต้เพราะว่าเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภาษา และกำหนดนโยบายด้านภาษาให้เป็นส่วน หนึ่งในระบบการศึกษา ทั้งนี้ การยอมรับภาษาที่หลากหลายเป็นไปเพื่อฟื้นฟูการศึกษา เพื่อเพิ่ม คุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับโรงเรียน นอกจากนี้แล้ว ระบบการศึกษายังต้องม ีการเพิ่มสิทธิในการศึกษาของเด็กผู้หญิง การศึกษาเพื่อสันติภาพ การส่งเสริมหน่วยงานที่ทำงานเพื่อ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็ก รวมถึงการพัฒนาคุณภาพของเด็ก การส่งเสริมและการปกป้อง สิทธิเด็กที่ได้รับผลกระทบจากภัยสงครามด้วย²⁸ นโยบายนี้ควรเป็นนโยบายระยะยาว ซึ่งไม่สามารถ ดำเนินการได้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ทั้งนี้ควรเริ่ม ดำเนินการจากสิทธิของกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากภัยสงครามเป็นสำคัญก่อน

ประการที่เจ็ด ประเทศสาธารณรัฐชูดานใต้ได้รับการช่วยเหลือการเงินจากประเทศต่างๆเพื่อ จัดตั้งกองทุนในการต่อต้านการทุจริต ได้แก่ ประเทศสวีเดนเซอร์แลนด์ สหราชอาณาจักรและประเทศ ไอร์แลนด์เหนือ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย²⁹ นอกจากนี้แล้ว สาธารณรัฐชูดาน ใต้ได้จัดตั้งกองทุนเพื่อการสร้างสันติภาพ (The Peacebuilding Fund) ตามแผนการสนทนาว่าด้วย การสร้างรัฐและการสร้างสันติภาพ (the Framework of the International Dialogue on Peacebuilding and Statebuilding) และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูชูดานใต้ (The South Sudan Recovery Fund) ซึ่งเป็นกองทุนที่ได้รับความร่วมมือจากองค์การสหประชาชาติตามกรอบการ ช่วยเหลือขององค์การสหประชาชาติ (the United Nations Development Assistance Framework in South Sudan)³⁰ แต่เงินช่วยเหลือจากความร่วมมือระหว่างประเทศไม่สามารถ ตรวจสอบได้

ประการที่แปด รัฐเพื่อนบ้านในฐานะของการมีบทบาทที่สำคัญในการให้ความร่วมมือระหว่าง ประเทศ แต่การดำเนินงานของเพื่อนบ้านกลับมีอคติและเลือกข้างในการดำเนินงาน ส่งผลให้การ ดำเนินงานไม่ได้รับความร่วมมือจากภาคีคู่พิพาทเท่าที่ควร ดังนั้น การหารัฐที่มีความเป็นกลาง (Neutral states) เข้ามาเป็นตัวกลางอาจจะสามารถช่วยดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

²⁸ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, p.14.

²⁹ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan.* (2 November 2011). S/2011/687. para11.

³⁰ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan.* (7 March 2012). S/2012/140. para.73-78.

5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมความร่วมมือ

ประการแรก บทบาทของประชาคมระหว่างประเทศในฐานะผู้ไกล่เกลี่ยควรคำนึงถึงการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับปวงชนทั้งประเทศ³¹ ดังนั้น การดำเนินการตั้งแต่เริ่มแรกที่มีการเจรจาควรทำหน้าที่ประสานประโยชน์ให้ทุกกลุ่มได้เข้ามาลงนามในข้อตกลงเพื่อให้เกิดการบังคับใช้ได้ทั่วถึงกับทุกกลุ่มคน เพื่อดำเนินการรวมความขัดแย้งหรือปัญหาให้ได้รับการแก้ไขเพียงครั้งเดียว

ประการที่สอง องค์การระหว่างประเทศที่เข้าร่วมช่วยเหลือหรือสนับสนุนในการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพนั้น นอกจากองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการพัฒนาแล้ว ยังมีองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานกำหนดไว้ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติ (United Nations) สหภาพแอฟริกา (the African Union) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งแอฟริกา (the African Development Bank) สหภาพยุโรป (the European Union) ธนาคารโลก (World Bank)³² UNICEF³³

อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือที่ได้รับยังมาจากองค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ เช่น Human Rights Watch และ Amnesty International³⁴ จะเห็นว่า ความร่วมมือระดับระหว่างประเทศล้วนสนับสนุนการตรวจสอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ประการที่สาม องค์การระหว่างประเทศสามารถจัดให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกับข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน เข้ามาร่วมดำเนินการฟื้นฟูได้ระหว่างการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ การจัดการศึกษาเรื่องสันติภาพ เป็นต้น รวมทั้งการให้คู่มือหรือคู่มือขัดแย้งเข้าร่วมในอบรมกระบวนการช่วยเหลือทางมนุษยธรรม ทั้งนี้ สำหรับองค์การสหประชาชาติและรัฐภาคีสมาชิกเพิ่มแรงกดดันให้มีการตรวจตรา ปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน โดยเฉพาะให้คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินการบังคับใช้ข้อตกลงปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและจัดทำรายงานการปฏิบัติงาน³⁵

³¹ Edward Thomas. *Against the Gathering Storm: Securing Sudan's Comprehensive Peace Agreement*. (London: A Chatham House, Royal Institute of International Affairs, 2009), p.34.

³² United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (17 May 2011). S/2011/304. para.39.

³³ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (20 June 2013). S/2013/366. para.47.

³⁴ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (8 November 2012). S/2012/820. para.32.

³⁵ Human Rights Watch. *Abandoning Abyei: Destruction and Displacement*, May 2008., p.8.

ประการที่สี่ การเพิ่มความร่วมมือในทางระหว่างประเทศ ทำให้เกิดความช่วยเหลือและเพิ่มความสามารถในการติดต่อสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง และการนำรูปแบบของความร่วมมือไปพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งหรือการจัดการพื้นที่สงคราม เช่น การเตรียมเจ้าหน้าที่ขององค์การสหประชาชาติเพื่อการจัดการความขัดแย้งอันยืดเยื้อภายในประเทศ เป็นต้น ดังนั้น การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ในทางระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินการหาข้อขัดแย้งให้ครบถ้วน เพื่อยุติความขัดแย้งให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความชอบธรรมในข้อตกลงสันติภาพ (Legality of peace agreement) และความชอบธรรมในความร่วมมือในทางระหว่างประเทศ (Legality of international cooperation) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะส่งผลต่อความชอบธรรมของกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม (Legality of self-determination process) โดยเฉพาะในกรณีของการแบ่งแยกดินแดนหรือการแยกรัฐ ซึ่งส่งผลให้เกิดการรับรองรัฐที่เกิดขึ้นใหม่ในประชาคมระหว่างประเทศอย่างรวดเร็ว

จากการศึกษาข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ พบว่า ความร่วมมือตามข้อตกลงสันติภาพชุดานั้น ได้รับการปฏิบัติจากทุกระดับไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่น ระดับรัฐหรือชาติ รวมถึงระดับระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพชุดานบ้างในบางส่วน เช่น หน่วยงานในระดับรัฐ แต่ยังไม่สำเร็จมากนักในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น เพราะการอบรมและความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอ หรือทั้งนี้ปวงชนบางพื้นที่ยังไม่ได้รับประโยชน์จากข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จึงไม่ได้ให้ความร่วมมือกับการดำเนินการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ดังนั้น กระบวนการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานในฐานะของเครื่องมือในทางกฎหมายระหว่างประเทศต้องได้รับความร่วมมือ ทั้งนี้ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานต้องเปิดช่องว่างสำหรับการเข้ามาให้ความร่วมมือสำหรับภาคประชาสังคมและภาคส่วนอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ พบว่า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดไว้เฉพาะความร่วมมือและการสนับสนุนจากระหว่างประเทศเท่านั้น ซึ่งส่งผลต่อความสมบูรณ์ในกระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

5.4 การประเมินกระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Procedure)

การประเมินกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อท้าทาย โดยเริ่มจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการส่งกลับผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น กระบวนการลงประชามติ และนำเสนอภาพรวมเพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงเหล่านี้เป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนด

อนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ทั้งนี้ การประเมินได้เสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงและผลกระทบที่สร้างกระบวนการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

5.4.1 ข้อดีของกระบวนการอันเฉพาะเจาะจง

ประการแรก พิธีสารมาซาคอสได้กำหนดให้มีกระบวนการเปลี่ยนผ่านที่เรียกว่า "Transitional process" เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจของรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้งนี้ การดำเนินการแก้ไขโครงสร้างอำนาจรัฐต้องเป็นไปตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ ชูदानและรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมืองด้วย

ประการที่สอง พิธีสารมาซาคอสได้กำหนดให้มีกระบวนการลงประชามติ กระบวนการลงประชามติ (Referendum) เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะชี้วัดถึงอำนาจของรัฐ ว่ารัฐเปิดกว้างและพร้อมรับผลการลงประชามติมากแค่ไหน ไม่ว่าจะผลจะออกมาว่าเป็นการรวบรวมรัฐให้เป็นหนึ่งเดียว หรือมีการแบ่งแยกรัฐออกไป สิทธิในการแบ่งแยกดินแดน (The right to secede) ต้องได้รับการกำหนดไว้ในข้อตกลงสันติภาพและรัฐธรรมนูญ และในการดำเนินการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดนต้องดำเนินไปโดยโปร่งใสและเป็นธรรม (Free and fair)³⁶ พิธีสารมาซาคอสกำหนดให้ประชาชนชูदानได้มีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง และสามารถใช้อิทธิพลในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมผ่านการลงประชามติเพื่อตัดสินใจในอนาคตของตนเอง³⁷ หมายความว่า การลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน โดยการแบ่งพื้นที่ “อดีตประเทศชูदान” ออกเป็นประเทศสาธารณรัฐชูदानและสาธารณรัฐชูदानได้

ประการที่สาม การเลือกตั้งภายใต้กรอบของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูदानกำหนดให้มีการเลือกตั้งในการปกครองทุกระดับ หรือการคิดอัตราส่วนจากประชากรที่มาจากตัวแทนในทางตอนเหนือหรือทางตอนใต้ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสัดส่วนในการได้รับการเลือกตั้ง กล่าวคือ การปกครองนั้นแบ่งออกเป็นสองส่วนคือการปกครองในทางตอนเหนือและการปกครองในทางตอนใต้ ดังนั้นตัวแทนหรือสัดส่วนในการเลือกตั้งจึงเป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งปริมาณตัวแทนที่สมดุลกัน เพราะว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแบบปกตินั้นอาจจะนำมาซึ่งระบบการปกครองแบบเดิมได้

ประการที่สี่ กระบวนการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะพบว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารจัดการรัฐ เพราะว่ารัฐในปัจจุบันมีจำนวนพลเรือนจำนวนมาก การบริการด้านสาธารณูปโภคต้องมีการกระจายไปได้อย่างทั่วถึง การเพิ่มอำนาจให้ประชาชนมีส่วนในการบริหารจัดการตนเองด้วยนั้น การกระจายอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลางจึงมีความสำคัญมาก

³⁶ Christine, Bell. *On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria.*, Pp.214-215.

³⁷ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), Article 1.3.

การกระจายอำนาจไปให้เกิดการปกครองในส่วนท้องถิ่นนั้น อาจจะต้องมีการหนุนเสริมด้วยการกระจายความรับผิดชอบ (Devolution) กล่าวคือ มีการกระจายอำนาจมาให้พร้อมกับความรับผิดชอบนั้น จะทำให้เกิดการใช้อำนาจที่รัดกุมและระมัดระวังต่อการใช้อำนาจที่จะส่งผลกระทบต่อปวงชนมากขึ้น เพราะว่าการใช้อำนาจเหล่านั้นจะเกิดความรับผิดชอบตามมาด้วย

ประการที่ห้า ข้อตกลงสันติภาพได้กำหนดให้มีการจัดการผู้ลี้ภัยขึ้น ได้มีการจัดทำแผนการเกี่ยวกับการจัดการผู้ลี้ภัยขึ้นที่พื้นที่อะเบย์ ที่เรียกว่า “Roadmap for Return of IDPs and Implementation of Abyei Protocol” ซึ่งกำหนดเป้าหมายและแผนการจัดการในสี่รูปแบบ ได้แก่ การเตรียมการด้านความปลอดภัย (Security arrangements) การกลับคืนถิ่นของผู้พลัดถิ่นภายใน (Return of IDPs) องค์กรจัดการกลาง (Interim administration) และการแก้ปัญหาขั้นสุดท้าย (Final arbitration)³⁸ นอกจากกระบวนการนี้แล้ว UNHCR รายงานว่านับจากมีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานส่งผลให้ชาวชุดานมากกว่า 2.2 ล้านคนได้มีโอกาสเดินทางกลับบ้าน³⁹ และมีรายงานว่าผู้พลัดถิ่นภายในและผู้ลี้ภัยสงครามมากกว่า 100,000 คนเดินทางกลับบ้านเช่นกัน⁴⁰ ซึ่งรูปแบบของแผนการอาจเป็นต้นแบบของการจัดการผู้ลี้ภัยในทางระหว่างประเทศได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อจำนวนองค์ประธานในของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ประการที่หก ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดกระบวนการทางบัญชี และภาระความรับผิดชอบในด้านการคลัง ทั้งนี้เป็นกระบวนการที่กำหนดการใช้จ่ายภาครัฐหรือระบบการคลังสาธารณะให้มีมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งการกระจายความทั่วถึงทางการเงินให้เป็นไปตามงบประมาณของแผ่นดิน ถือได้ว่าเป็นต้นแบบในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ

5.4.2 ข้อท้าทายต่อกระบวนการอันหลากหลาย

ประการแรก การนำเสนอการกระจายความรับผิดชอบนั้นอาจจะยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดการกับการบริหารจัดการภายในที่ได้รับการบัญญัติไว้ตามพิธีสารว่าด้วยการแบ่งสรรอำนาจ ส่งผลให้มีการเสนอการปกครองแบบประชาธิปไตยการบริหารชาติพันธุ์ (The consociational

³⁸ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (February 2009), p.17.

³⁹ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (March 2009); United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (March 2010).

⁴⁰ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (July 2010).

democratic theory)⁴¹ ซึ่งการปกครองแบบประชาธิปไตยการบริหารชาติพันธุ์เป็นการเตรียมการแบ่งสรรอำนาจอันเป็นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทางการเมือง เพื่อให้มีการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยการบริหารชาติพันธุ์คือการเป็นหนึ่งเดียวของรัฐ (The unity of state)⁴² ซึ่งไม่ปรากฏในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน

ประการที่สอง การผลักดันให้เกิดการปรึกษาหารือสาธารณะ (Popular consultations) ซึ่งข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดานได้กำหนดให้เป็นสิทธิในทางประชาธิปไตยสำหรับปวงชนที่จะอธิบายถึงทัศนะทางการเมืองของตนเองผ่านการเลือกตั้งอย่างเป็นประชาธิปไตยและเป็นไปตามกฎหมาย (Democratic right of the people to express their views through the democratically elected legislature)⁴³ โดยมีการออกกฎหมายที่เรียกว่า " the Popular Consultation Bill for Southern Kordofan and Blue Niles States" เพื่อให้เกิดการดำเนินการจัดการประชุม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเจรจาตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จจูดาน⁴⁴ แต่กระบวนการปรึกษาหารือสาธารณะไม่ได้รับการปฏิบัติ จึงไม่ส่งเสริมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขขออำนาจนิคมทางการเมือง

ประการที่สาม the United Nations Mission in South Sudan มีหน้าที่สนับสนุนให้มีการส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศภาวะ (the Gender Equality) และกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีด้วยการเสริมอำนาจให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่างๆ (the Empowerment of women) ทั้งนี้ได้จัดให้มีการทำรายงานว่าด้วยการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการสร้างสันติภาพ⁴⁵ แม้กระทั่ง เสนอว่าให้สิทธิแก่ผู้หญิงในการกำหนดอนาคตตนเองไว้ (The right of women to self-determination)⁴⁶

ประการที่สี่ กระบวนการมีส่วนร่วมต้องเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ (Full participation) ให้กับคนทุกกลุ่ม ทั้งนี้จะสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับภูมิภาคต้องแก้ปัญหาด้วยการเปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่เป็นชายขอบของอำนาจตามภูมิภาคต่างๆได้เข้ามามีส่วนร่วมที่จะปกครองจูดานและเป็นไปตามสัดส่วนประชากรที่เหมาะสม อันถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วม

⁴¹ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, pp.24-25.

⁴² Hassan Ahmed, 'After the CPA: The Implementation of Power Sharing at the National Level- the Case of the National Assembly' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, pp.52-53.

⁴³ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan.* (17 May 2011). S/2011/304. para.9.

⁴⁴ Ibid., para.12.

⁴⁵ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan.* (2 November 2011). S/2011/687. para73.

⁴⁶ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, p.18.

ประการที่ห้า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานไม่ได้กำหนดเนื้อหา วิธีการและขั้นตอนในการจัดการความขัดแย้งในท้องถิ่นอย่างละเอียด⁴⁷ เช่น การกำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมของสตรีในท้องถิ่น การกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการปกป้องและส่งเสริมสิทธิเด็ก โดยการจัดให้มีส่วนร่วมจากกระบวนการในท้องถิ่น กลุ่มคนหรือปวงชนที่ได้รับการนับรวมไปในกระบวนการมีส่วนร่วมและสามารถแก้ปัญหาได้มากกว่าการกำหนดกระบวนการมาจากภาครัฐส่วนบน (Top-down approach) เป็นต้น

5.4.3 ข้อเสนอแนะต่อกระบวนการ

ประการแรก สำหรับกระบวนการเลือกตั้ง รัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ และรัฐบาลชุดานใต้จะต้องเคารพสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก การรวมเป็นสมาคม และการจัดตั้งสมัชชาที่ปรากฏตาม the African Charter on Human and Peoples' Rights, The African Union Declaration on the Principles Governing Democratic Elections in Africa; and the International Covenant on civil and Political Rights

การปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความโปร่งใสและเป็นกลาง⁴⁸ ผู้สังเกตการณ์ระหว่างประเทศได้รับรายงานว่ามีการทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม เป็นสาเหตุให้ the Arab League, African Union (AU) และองค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา (IGAD)⁴⁹ เรียกร้องการระงับความรับผิดชอบ และการปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้ง (Accountability and reform) ดังนั้น การศึกษากระบวนการเลือกตั้งอันเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ซึ่งอาจเป็นต้นแบบของกระบวนการเลือกตั้งในทางกฎหมายระหว่างประเทศได้

ประการที่สอง ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานให้ความสำคัญเพียงแก่กระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง ดังนั้น การทำให้กระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ เช่น กระบวนการลดการสร้างความเป็นชายขอบทางเศรษฐกิจ (Economic marginalization) เป็นต้น ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวอาจเป็นต้นแบบในการบังคับใช้สิทธิในการ

⁴⁷ Samson S. Wassara, 'The CPA and beyond: Problems and Prospects for Peaceful Coexistence in the Nuba Mountains' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, pp.94-95.

⁴⁸ Human Rights Watch. *Democracy on Hold: Rights Violations in the April 2010 Sudan Elections* (New York: Human Rights Watch, 2010), p.5.

⁴⁹ Ibid., p.4.

กำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจอันเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

ประการที่สาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ซึ่งบางส่วนผ่านเพียงแค่กระบวนการคัดเลือกหรือจำกัดจำนวนของผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่ได้เกิดขึ้นเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงข้อจำกัดและอุปสรรคของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม โดยการจำกัดอุปสรรคเหล่านั้น อาจส่งผลต่อการสร้างรูปแบบของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

ประการที่สี่ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดกระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ถึงแม้ว่ากระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบต้องได้รับการศึกษาภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ อันถือได้ว่าเป็นกระบวนการต้นแบบในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

ประการที่ห้า ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดกระบวนการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน (Referendum for secession) ซึ่งเป็นกระบวนการอันเฉพาะเจาะจงที่เกิดขึ้นในกระบวนการสันติภาพชุดาน พร้อมทั้งเป็นกระบวนการอันสำคัญที่ทำให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอก ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวถือได้ว่าเป็นกระบวนการต้นแบบในการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

จากการศึกษาข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ พบว่า กระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานนั้น ได้มีการกำหนดไว้ชัดเจนในเกือบทุกกระบวนการ รวมถึงได้มีการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับกระบวนการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง กระบวนการลงประชามติ กระบวนการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการจัดการผู้พลัดถิ่นก็ยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควร แต่ทั้งนี้สามารถเข้าใจได้ว่าชุดานเป็นพื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายผู้คน ปวงชนหรือกลุ่มคนมากที่สุด ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างละเอียด ส่งผลกระทบต่อวิธีการในการจัดการผู้พลัดถิ่นภายใน ผู้พลัดถิ่นภายนอก รวมถึงผู้ลี้ภัย ผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดให้มีการออกแนวปฏิบัติสำหรับพื้นที่และขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ไป ทั้งนี้ชุดาน

เป็นพื้นที่ที่รายละเอียดทางสังคมวัฒนธรรมค่อนข้างมาก ดังนั้นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินไปด้วยความละเอียดอ่อนมาก เพราะว่าการส่งผู้คนกลับไปแล้วกลายเป็นคนที่สังกัดกับชุมชนใหม่จะเกิดปัญหาอัตลักษณ์ของกลุ่มที่อาจสูญหายไป

5.5 การประเมินองค์กรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน(Organizations)

การประเมินองค์กรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อท้าทาย โดยเริ่มจากองค์กรอิสระ องค์กรในระดับรัฐหรือองค์กรในระดับชาติ รวมถึงองค์กรในท้องถิ่น พร้อมทั้งนำเสนอภาพรวมเพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์กรเหล่านี้สนับสนุนหรือขัดขวางการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ทั้งนี้ การประเมินได้เสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

5.5.1 ข้อดีขององค์กร

ประการแรก ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานมีการแบ่งแยกอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วน โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายบริหารแห่งชาติ ฝ่ายตุลาการแห่งชาติ และฝ่ายนิติบัญญัติแห่งชาติ กำหนดให้อยู่ภายใต้รัฐบาลความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง

ประการที่สอง ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ดินแห่งชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเกี่ยวกับข้อพิพาทในเรื่องที่ดิน การอ้างสิทธิในที่ดินและสิทธิเหนือรัฐบาล รวมถึงการใช้กฎหมายในการจัดการทรัพยากรที่ดินเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ดำเนินการในเรื่องการปฏิรูปที่ดิน การปฏิบัติตามจารีตประเพณีในเรื่องที่ดิน การเยียวยาข้อพิพาทในเรื่องที่ดิน เป็นรูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ในส่วนของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ประการที่สาม ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำนโยบายสาธารณะและคำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการภาคส่วนปิโตรเลียม การติดตามและการประเมินการบังคับใช้นโยบายเพื่อประโยชน์สูงสุด พัฒนายุทธศาสตร์และแผนงานสำหรับภาคส่วนปิโตรเลียม และพัฒนากฎเกณฑ์และกระบวนการที่เกี่ยวกับภาคส่วนการปิโตรเลียม เป็นรูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ในส่วนของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ประการที่สี่ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบการส่งกลับการเงินและการคลัง โดยมีอำนาจหน้าที่ การตรวจสอบและการดำเนินการอย่างเท่าเทียมกันในการบริหารจัดการกองทุนแห่งชาติ ทั้งนี้เป็นการจัดสรรการใช้ทรัพยากรทางการเงิน เป็น

รูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ
 ในส่วนของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ประการที่ห้า รัฐบาลซูดานใต้กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการต่อต้านการ
 ททุจริต (The South-Sudan Anti-Corruption Commission) ขึ้นเมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน ค.ศ.
 2011⁵⁰ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งซูดานใต้ (The South Sudan Human
 Rights Commission)⁵¹ เพื่อตรวจสอบการใช้สิทธิการกำหนดอนาคตที่ไม่ใช่เงื่อนไขอาณานิคม

ประการที่หก รัฐบาลซูดานใต้ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบรัฐธรรมนูญแห่งชาติขึ้น
 ในวันที่ 9 มกราคม ค.ศ.2012 ทั้งนี้ได้มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการทั้งสิ้น 45 คน ประกอบไปด้วย
 ประธานและรองประธานซึ่ง 25 คนมาจากขบวนการปลดปล่อยซูดาน (Sudan People's
 Liberation Movement) 16 คนมาจากพรรคการเมือง 1 คนเป็นตัวแทนจากองค์กรภาคประชา
 สังคม และ 1 คนมาจากองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร⁵² ซึ่งมีความไม่เหมาะสมในเรื่องสัดส่วนที่มา จะเห็น
 ว่าการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆมีจำนวนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ อาจส่งผลให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือ
 ในกระบวนการตรวจสอบรัฐธรรมนูญได้

5.5.2 ข้อท้าทายต่อองค์กร

ประการแรก หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจตราและประเมินผลการปฏิบัติตามข้อตกลง
 สันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานคือ the United Nations Mission in Sudan (UNMIS) และ the United
 Nation Mission in South Sudan (UNMISS) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่อันสำคัญในการจัดทำให้ซูดานมี
 ความเป็นหนึ่งเดียวกันเพื่อให้เกิดสันติภาพในรัฐใหม่อัน ได้แก่ สาธารณรัฐซูดานใต้⁵³ ซึ่งมีหน้าที่ในการ
 จัดการพื้นที่ความขัดแย้งในทางตอนเหนือและทางตอนใต้ที่เกี่ยวกับการจัดการควบคุมและการจัดการ
 ความสมบูรณ์ของทรัพยากรน้ำมันและแร่ธาตุ รวมถึงความตึงเครียดในพื้นที่ความขัดแย้งดังกล่าว
 ภายหลังช่วงเวลาของข้อตกลงสันติภาพซูดาน (The post-Comprehensive Peace Agreement
 Period)⁵⁴ กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะหมดช่วงระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ
 ซูดานแล้ว the United Nations Mission in Sudan (UNMIS) และ the United Nation Mission
 in South Sudan (UNMISS) คงปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อยู่

⁵⁰ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (7 March 2012). S/2012/140. para.3.

⁵¹ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (8 November 2012). S/2012/820. para.55.

⁵² United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (7 March 2012). S/2012/140. para.4.

⁵³ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (17 May 2011). S/2011/304. para.1-2.

⁵⁴ Ibid., para.4.

ประการที่สอง ช่วงเวลาของการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้มีการจัดตั้ง คณะกรรมการประเมินและตรวจสอบการทำงานของรัฐสภาขึ้นในสองรัฐ (State Parliamentary Assessment and Evaluation Commission) เพื่อดำเนินการติดตามการทำงานในช่วงเวลาของการเลือกตั้งในระดับต่างๆ⁵⁵ นอกจากนี้แล้วยังตรวจสอบการทำงานด้านการบริการพลเรือนและตรวจสอบการทำงานของสถาบันตำรวจด้วย ทั้งนี้ เป็นไปเพื่อตรวจตราการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางการเมือง

ประการที่สาม เนื่องจากพื้นที่ที่อุดมไปด้วยทรัพยากรอย่างพื้นที่อะเบย์ เป็นพื้นที่ที่ประกอบไปด้วยน้ำมันจึงเป็นพื้นที่ที่ยากต่อการจัดการ⁵⁶ ดังนั้น การจัดการเรื่องพรมแดนของพื้นที่ขัดแย้งให้เรียบร้อย โดยให้อำนาจในการดำเนินงานแก่คณะกรรมการพรมแดน (the Border Commission) อย่างเต็มที่ เพราะว่า ถ้าจัดการพรมแดนเรียบร้อย การจัดการทรัพยากรอย่างน้ำมันจะขึ้นอยู่กับเส้นเขตพรมแดนที่แบ่งกันได้ ทั้งนี้ การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับรายได้น้ำมัน รวมถึงการปฏิบัติตามนโยบายที่ได้รับจากคณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติ ทั้งนี้ยังต้องเปิดต่อสาธารณะในการจัดการน้ำมันหรือรายได้ที่เกิดจากการค้าน้ำมันนั้น ซึ่งส่งเสริมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประการที่ห้า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานของความขัดแย้งอันหนึ่ง ถึงแม้จะมีการบัญญัติสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ซึ่งหมายความถึง สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่การดำเนินงานยังคงโดนครอบงำโดยรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติและรัฐบาลชุดานใต้เท่านั้น ดังนั้น การกระจายการจัดการทรัพยากรให้ถึงปวงชนอย่างเท่าเทียมกัน จะทำให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.5.3 ข้อเสนอแนะต่อองค์กร

ประการแรก คณะกรรมการที่ดินได้รับการจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ส่วนภูมิภาค เช่น คณะกรรมการที่ดินของคอร์โดแฟนทางตอนใต้ นั้น เป็นองค์กรที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามพิธีสารว่าด้วยการจัดการปัญหาพื้นที่คอร์โดแฟนใต้และรัฐบลูไนท์ เพราะว่าไม่สามารถนำหลักจารีตประเพณีในที่ดินและไม่สามารถนำเอาสิทธิในที่ดินแบบท้องถิ่นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายที่ใช้บังคับได้⁵⁷ จะเห็นว่างค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรที่ดินยังมีปัญหาอยู่ ดังนั้น ควรเสนอให้มืองค์กรใน

⁵⁵ Ibid., para.11.

⁵⁶ Ibid., para.17.

⁵⁷ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, p.13.

การตรวจสอบการทำงานจากภาคประชาสังคมหรือภาคพลเมือง เพื่อให้เกิดการตรวจสอบการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง สำหรับรัฐบาลซูดานใต้ ควรเพิ่มจำนวนและการฝึกอบรมตำรวจเพื่อจัดการความขัดแย้งในพื้นที่ ทั้งนี้การพัฒนากฎหมายและระบบตุลาการให้สอดคล้องกับมาตรฐานกฎหมายสิทธิมนุษยชน⁵⁸

ประการที่สาม the United Nations Mission in Sudan (UNMIS) ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการปฏิบัติการ การกำหนดการเข้าแทรกแซง การดำเนินการสื่อสารนโยบายต่างๆ ทั้งจะดำเนินการในรัฐบาลระดับชาติ ระดับรัฐ และการดำเนินการในท้องถิ่น⁵⁹

ประการที่สี่ การดำเนินการเพื่อยุติความขัดแย้งยังขาดกลไกที่สำคัญในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดสิทธิขั้นรุนแรง ทั้งนี้ สามารถกระทำได้โดยการตั้งคณะกรรมการค้นหาความจริง การจัดศาลเฉพาะกิจขึ้นเพื่อการเยียวยาความเสียหาย

จากการศึกษาข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ พบว่า องค์กรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานจะพบว่าการจัดองค์กรภายในมี 3 รูปแบบคือองค์กรอิสระ องค์กรภายในรัฐและองค์กรระดับท้องถิ่น ซึ่งองค์กรที่ได้กล่าวมา พบว่าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการจัดตั้งจากองค์กรระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ได้รับการกล่าวถึงมากในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานคือองค์กรระดับรัฐ ซึ่งเห็นว่าเป็นส่วนสำคัญในการจัดการกับโครงสร้างทางการเมืองใหม่ แต่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานได้ละเลยสำหรับองค์กรทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการยุติความขัดแย้งในพื้นที่

5.6 การประเมินการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน (Resources)

การประเมินการจัดการทรัพยากรตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อท้าทาย โดยเริ่มจากการปิโตรเลียม การเก็บภาษีน้ำมันและสิ่งที่ไม่ใช่ น้ำมัน สัญญาค่าน้ำมันทรัพยากรที่ดิน การเงิน การคลังและการธนาคาร และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและการพัฒนา เพื่อนำเสนอภาพรวมที่แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรเหล่านี้มีส่วนสำคัญต่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ การประเมินได้เสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการจัดการทรัพยากรตามกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

⁵⁸ Human Rights Watch. *No One to Intervene: Gaps in Civilian Protection in Southern Sudan*. (New York: Human Rights Watch, 2009), p.2)

⁵⁹ Ibid.

5.6.1 ข้อดีของการจัดการทรัพยากร

ประการแรก ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันตรวจสอบบัญชีแห่งชาติและสถาบันผู้ตรวจสอบบัญชีแห่งซูดานใต้ เป็นสถาบันอันมีมาตรฐานในการตรวจสอบบัญชี ทั้งนี้ยังกำหนดมาตรการในการแสดงรายรับและรายจ่ายต่อสาธารณะ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเกิดความเป็นธรรมในการใช้จ่าย

ประการที่สอง ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดระบบธนาคารขึ้น เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายที่ตรงกับระบบศาสนา อันเนื่องมาจากซูดานมีธนาคารในระบบเดียวคือระบบธนาคารอิสลาม ดังนั้นจึงกำหนดให้ซูดานในระยะเปลี่ยนผ่านมีการใช้ธนาคารในสองระบบ คือธนาคารระบบ conventional และธนาคารในระบบอิสลาม

5.6.2 ข้อท้าทายต่อการจัดการทรัพยากร

ประการแรก เนื่องจากทรัพยากรหลักในการดำเนินการพัฒนาและฟื้นฟูประเทศคือน้ำมัน ดังนั้นจึงมีการรายงานรายได้จากขายน้ำมันในแต่ละปี เช่น ค.ศ. 2008 มีรายได้จากการขายน้ำมันรวม 347.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยรัฐบาลซูดานใต้มีส่วนแบ่ง 150.74 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁶⁰

ประการที่สอง ได้กำหนดแผนการจัดการและการพัฒนาภาคส่วนการปิโตรเลียมและการจัดสรรผลประโยชน์ในการจัดสรรรายได้จากการค้าขายน้ำมัน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติขึ้นเพื่อมาจัดการโดยการกำหนดนโยบายและคำแนะนำในการปฏิบัติตาม ทั้งนี้ตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคส่วนการปิโตรเลียมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานและเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของปวงชนชาวซูดาน⁶¹

ประการที่สาม รัฐบาลซูดานใต้ได้มีการประกาศใช้สกุลเงินได้แก่ เงินปอนด์ซูดานใต้ ในวันที่ 18 กรกฎาคม ค.ศ. 2011 และมีการหยุดใช้เงินปอนด์ซูดานเมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 2011⁶²

ประการที่สี่ กระบวนการจัดสรรทรัพยากรน้ำมันอันเป็นไปตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานนั้น มีกระบวนการที่ชัดเจนและคณะกรรมการที่ชัดเจน กล่าวคือมีคณะกรรมการปิโตรเลียมแห่งชาติเข้ามาจัดการ แต่ยังคงขาดความโปร่งใสในการนำเองงบประมาณรายได้ที่เกิดจากการขายน้ำมันไปใช้ประโยชน์อันควรที่จะเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงกับปวงชนชาวซูดาน⁶³

⁶⁰ United Nations Mission in Sudan. *The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA* (January 2009), p.1.

⁶¹ Ibid., p.13.

⁶² United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (2 November 2011). S/2011/687. para.9.

⁶³ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan*, p.7.

ประการที่ห้า เนื่องจากอดีตประเทศชูดานมีภาระหนี้สินจำนวนมาก และยังคงความช่วยเหลือในการจัดการภาระหนี้สินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO)⁶⁴ ซึ่งถ้าสามารถจัดการเรื่องทรัพยากรน้ำมันได้นั้น ความสามารถในการจัดการภาระหนี้สินของประเทศชูดานจะมีมากขึ้น จนไม่ต้องพึ่งพากองทุนการเงินระหว่างประเทศและองค์การการค้าโลก เพราะว่าการเป็นเจ้าของน้ำมัน ต้องมีการจัดเก็บภาษีน้ำมันและค่าธรรมเนียม ซึ่งส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศชูดาน และสาธารณรัฐชูดานได้ใหม่มากกว่าการไปพึ่งพิงอำนาจการเงินขององค์การทั้งสอง

ประการที่หก สาธารณรัฐชูดานใต้ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เรียกว่า "the Petroleum and Oil Revenue Management Bills" เพื่อดำเนินการกับรายได้ที่มาจากภาคส่วนปิโตรเลียม การเข้าร่วมกระบวนการตรวจสอบตามระบบบัญชี⁶⁵ หมายความว่า มีการพยากรณ์ว่าจะเกิดปัญหาอันเนื่องมาจากการบังคับใช้ในเรื่องการจัดการผลประโยชน์ของรัฐ เช่น การดำเนินการในภาคส่วนของปิโตรเลียม จึงมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อจัดการกับปัญหาเช่นว่า

5.6.3 ข้อเสนอแนะต่อการจัดการทรัพยากร

ประการแรก ถ้ามีการจัดการทรัพยากรที่ดีไม่ว่าจะเป็นที่ดินและน้ำมัน หรือการปฏิบัติตามหลักการและกระบวนการที่ได้กำหนดไว้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน อาจนำมารูปแบบในการจัดการหรือเป็นต้นแบบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทางระหว่างประเทศ ถือได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญอันส่งผลต่อการพัฒนาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมว่าด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ (The right of peoples to self-determination on natural resources management)

จากการศึกษาข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ พบว่า ทรัพยากรในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน ควรได้รับการจัดสรรและกระจายอย่างเท่าเทียมตามหลักการ อย่างไรก็ตาม ปัญหาในการปฏิบัติยังคงมีอยู่ เช่น การไม่สามารถดำเนินการได้ของคณะกรรมการที่ดิน เป็นต้น ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับการจัดทรัพยากรคือการได้ยอมรับวิธีการจัดการและวิธีการดำเนินการในท้องถิ่น เฉกเช่นเดียวกันกับกระบวนการในทางกฎหมายระหว่างประเทศจะต้องเปิดรับวิธีการดำเนินการและวิธีการจัดการของคนในท้องถิ่นด้วย ดังนั้น การบัญญัติข้อตกลงสันติภาพจึงควรมีการบัญญัติการจัดการในท้องถิ่น กล่าวคือยอมรับการจัดการโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

⁶⁴ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (17 May 2011). S/2011/304. para.25-26.

⁶⁵ United Nations Security Council. *Special Report of the Secretary-General on the Sudan*. (7 March 2012). S/2012/140. para.9.

5.7 การประเมินการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน (Implementation)

การประเมินการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อท้าทาย โดยเริ่มจากองค์การที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กล่าวคือองค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา (IGAD) การบังคับใช้ตามรูปแบบของการบังคับและภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน (The Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices) การทำงานของ United Nations Mission in Sudan และ United Nations Mission in South Sudan สหภาพแอฟริกา (African Union) การบังคับใช้ตามรัฐธรรมนูญ (Constitutional resolution) พร้อมทั้งนำเสนอภาพรวมที่แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน เพื่อให้เกิดกระบวนการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ การประเมินได้เสนอผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

5.7.1 ข้อดีของการบังคับใช้

ประการแรก มีการกำหนดรูปแบบของการบังคับและภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน (The Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices)⁶⁶ ซึ่งปรากฏรายละเอียดการบังคับใช้รูปแบบการบังคับใช้พิธีสารมาซาคอสและข้อตกลงว่าด้วยการกระจายอำนาจ⁶⁷ รูปแบบของการบังคับและภาคผนวกสำหรับการบังคับใช้ในระดับสากลอันซับซ้อน ได้กำหนดรูปแบบของการบังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยความมั่งคั่ง⁶⁸ รูปแบบของการบังคับใช้ข้อตกลงว่าด้วยทางออกของปัญหาในพื้นที่อะเบย์⁶⁹ และรูปแบบของการบังคับใช้

⁶⁶ Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004).

⁶⁷ The Implementation Modalities of the Machakos and Power Sharing Protocols (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004) 1(d).

⁶⁸ The Implementation Modalities of the Framework Agreement on Wealth Sharing (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004).

⁶⁹ The Implementation Modalities of the Protocol on the Resolution of the Abyei Conflict (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004).

ข้อตกลงว่าด้วยการจัดการปัญหาในพื้นที่คอร์ดอฟานและรัฐบลูไนท์⁷⁰ เพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม

5.7.2 ข้อท้าทายที่เกิดจากการบังคับใช้

ประการแรก องค์การสหประชาชาติได้มอบหมายให้ the United Nations Mission in Sudan ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลและบังคับการปฏิบัติตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบมาจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตามข้อมติที่ 1590 ในปี ค.ศ. 2005 ภายหลังจากที่มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพซูดาน สำหรับการปฏิบัติการในพื้นที่จนถึงปี ค.ศ. 2011 ได้รับอำนาจให้ดูแลจนกว่าจะมีการลงประชามติเสร็จเรียบร้อย⁷¹

ประการที่สาม การเสียชีวิตของผู้นำทางการเมือง (Political leader) อย่างจอห์น การ์ริง ส่งผลต่อเป้าหมายของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ภายนอก กล่าวคือเป้าหมายของจอห์น การ์ริงเป็นไปเพื่อการสร้างหนึ่งประเทศที่มีสองระบบ (One country two system) แต่เมื่อผู้นำทางการเมืองเสียชีวิตลงเป้าหมายของการบังคับใช้ก็เปลี่ยนมาสู่การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

5.7.3 ข้อเสนอแนะต่อการอุดช่องว่างของการบังคับใช้

ประการแรก การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานนั้นได้รับการตรวจสอบโดย the United Nations Mission in Sudan อันเป็นหน้าที่ตามกรอบอำนาจของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติตามข้อมติขององค์การสหประชาชาติ 1590/2005 โดยกำหนดช่วงระยะเวลาในการบังคับตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานคือ 6 ปี กล่าวคือ นับจากปี ค.ศ. 2005 ถึง 2011 จนกว่าจะมีการทำประชามติสำหรับอนาคตของชาวซูดานว่าจะเป็นส่วนหนึ่งหรือมีการแยกตัว⁷² และองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้มี the United Nations in South Sudan เพื่อการตรวจตราดูแลในประเทศสาธารณรัฐซูดานใต้ แต่ก่อให้เกิดปัญหาที่ตามในพื้นที่อื่นๆนอกเหนือจากพื้นที่ซูดานใต้ ที่ไม่สามารถควบคุมความขัดแย้งได้ เช่น ดาร์ฟู เป็นต้น

จากการศึกษาข้อดี ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะ พบว่า การบังคับใช้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พบว่า การบังคับใช้มีการบัญญัติไว้ในเนื้อหาของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานนั้นมีน้อยมาก ทั้งนี้องค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่เข้ามาตรวจสอบและดำเนินการบังคับ

⁷⁰ The Implementation Modalities of the Protocol on the Resolution of Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (31 December, 2004) 1(d).

⁷¹ Elke Grawer, 'Introduction' in Elke Grawert.(ed). *After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan.*, pp.1-5.

⁷² Ibid., p.5.

ใช้อย่างต่อเนื่อง และได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรและองค์การเฉพาะมากมายในการบังคับใช้ให้เป็นไปตามหลักการที่ได้กำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการยุติความขัดแย้งในพื้นที่ชูดาน ถึงแม้ในความเป็นจริงจะไม่สามารถยุติได้นั้นเพราะว่ายังมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในพื้นที่อื่นๆอีกเช่น พื้นที่ดาร์ฟู เป็นต้น แต่ก็สามารถทำให้เกิดกระบวนการอันสร้างสรรค์ในทางระหว่างประเทศ กล่าวคือ การบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพชูดานนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อหลักการเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง เกิดการปฏิบัติและกระบวนการที่สนับสนุนการใช้สิทธิเช่นว่า จนนำมาสู่การยอมรับเรื่องการแยกราชรัฐ (Separation)

5.8 การประเมินความรับผิดชอบต่อข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน (Accountability)

การประเมินความรับผิดชอบต่อข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน จะทำการประเมินข้อดีและข้อทำลาย พร้อมทั้งประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อกระบวนการทางกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

5.8.1 ข้อดีของการกำหนดความรับผิดชอบ

ภาระความรับผิดชอบ (Accountability) เป็นประเด็นสำคัญหลักในการพัฒนาสังคมประชาธิปไตย ทั้งนี้ ภาระความรับผิดชอบปรากฏบ้างในเรื่องการจัดการทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดานได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ทางการเงินที่ผูกพันพันกับรัฐแล้ว รัฐจะต้องรับผิดชอบจากภาระหนี้สินทางการคลัง การกำหนดภาระความรับผิดชอบในทางการเมืองและการจัดการทรัพยากรไว้ แต่ก็ไม่ได้รับการปฏิบัติตามแต่อย่างใด

5.8.2 ข้อทำลายต่อการปรับใช้เรื่องความรับผิดชอบ

ภาระความรับผิดชอบนั้น เป็นเรื่องที่ต้องได้รับการตรวจสอบและการปฏิบัติตามจากทุกภาคส่วน นับตั้งแต่หน่วยงานของภาครัฐ และภาคประชาสังคม แต่ในการบัญญัติเนื้อหาที่เกี่ยวข้องนั้นมีขอบเขตและความหมายที่ไม่ชัดเจน จึงเกิดความยากในการนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งส่งผลเสียต่อผู้ที่ได้รับการปฏิบัติ เนื่องมาจากการที่ไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบจากการกระทำต่างๆได้ เช่น การกระทำผิดของหน่วยงานในท้องถิ่น แต่ก็ไม่สามารถเอาความผิดได้ เป็นต้น

5.8.3 ข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ

ภาระความรับผิดชอบควรได้รับการส่งเสริมและกำหนดไว้ในตัวบท พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติที่ละเอียดถี่ถ้วนมากกว่านี้ เช่นการกำหนดภาระความรับผิดชอบในทางการเมือง (Political accountability) ความรับผิดชอบในทางสังคม (Social accountability) และความรับผิดชอบ

ในทางวัฒนธรรม (Cultural accountability) เพื่อให้เกิดการความรับผิดชอบจากการกระทำที่ผิดพลาด สามารถตรวจสอบการกระทำของบุคคลและกลุ่มคนที่ส่งผลกระทบต่อผู้คนที่มีความหลากหลาย ทั้งนี้ มีความพยายามของสหภาพแอฟริกันในการตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ซูดาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดภาระความรับผิดชอบต่อสถานการณ์ความขัดแย้งในซูดานได้

จากการศึกษาและประเมินผลกระทบจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษา ว่าส่งผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองตามกฎหมายระหว่างประเทศดังตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 8 แสดงผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองตามกฎหมายระหว่างประเทศ

การประเมิน	ผลกระทบต่อสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง
1. ขอบเขตและความหมาย	การบัญญัติรับรองสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือเพื่อการแทรกแซงในกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่อภูมิรัฐศาสตร์และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงโดยรัฐ
2. ความร่วมมือ	ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศจะก่อให้เกิดความชอบธรรมในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง โดยเฉพาะการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายนอก
3. กระบวนการ	การรับรองกระบวนการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบผสมผสาน กล่าวคือ รับรองกระบวนการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายในเพื่อการเตรียมรัฐใหม่ และรับรองการทำประชาบัติเพื่อการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแทรกแซง
4. องค์กร	กำหนดให้มีสถาบันต่างๆเพื่อเป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง เพื่อให้เกิดกระบวนการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองอย่างเป็นระบบ
5. ทรัพยากร	ความขัดแย้งทางด้านทรัพยากรเป็นสาเหตุที่นำมาซึ่งการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง ดังนั้น การสร้างรูปแบบการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการจัดการทรัพยากรจึงมีความจำเป็นเพื่ออยู่ดีความขัดแย้ง
6. การบังคับใช้	การมีองค์กรที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองอย่างเป็นระบบ เช่น เป็นรัฐที่มีความเป็นกลางหรือภาคีฝ่ายที่สาม หรือองค์กรเบ็ดเสร็จในองค์การสหประชาชาติ เป็นต้น
7. ภาระความรับผิดชอบ	การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเกิดขึ้นหลังจากความขัดแย้งที่รุนแรงและยืดเยื้อ ส่งผลให้ภาระความรับผิดชอบต่อการละเมิดจากความขัดแย้ง ต้องได้รับการแก้ไข ทั้งนี้ ต้องบัญญัติภาระความรับผิดชอบที่ชัดเจนลงไปเป็นข้อตกลงสันติภาพระหว่างการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยข้อตกลงสันติภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาการเกิด “สาธารณรัฐชูตานใต้”” ซึ่งถือได้ว่าเป็นการนำหลักการที่มีความสำคัญและเป็นประเด็นถกเถียงที่สำคัญในทางระหว่างประเทศ ทั้งในมิติกฎหมายระหว่างประเทศและการเมืองระหว่างประเทศ จากการศึกษาค้นพบบทสรุป ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.1 บทสรุป

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของการตีความและการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่ได้รับการบัญญัติไว้ดังนี้

“ปวงชนทั้งปวงมีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยสิทธินั้น ปวงชนเหล่านั้นจะกำหนดสถานะทางการเมืองของตนโดยเสรี และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของตนเองอย่างเสรี”¹

นอกจากนี้แล้ว ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้รับรองสถานะทางกฎหมายของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองว่าเป็น *Erga omnes* และ *Jus Cogens* รวมทั้งนักนิติศาสตร์ที่ได้ตีความสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองไว้อย่างกว้างขวาง เช่น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการเยียวยา สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อประชาธิปไตย สิทธิในการกำหนดตนเองของสตรี เป็นต้น ทั้งนี้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองได้แสดงให้เห็นถึงฐานะในการเป็นสิทธิที่ใช้ในการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยา (Remedial secession)

อย่างไรก็ตาม การศึกษาสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในทางทฤษฎีถือได้ว่าไปไกลถึงการเป็นสิทธิในการแบ่งแยกดินแดนแล้ว ทั้งนี้ งานศึกษาชิ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นกระบวนการในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งไม่มีงานศึกษาชิ้นใดชี้ให้เห็นความสำคัญของกระบวนการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมเพื่อการแบ่งแยกดินแดนมาก่อน

¹International Covenant on Civil and political Rights 1976 and International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights 1977 Common Article 1(1).

การเกิดขึ้นของสาธารณรัฐชูดานใต้เป็นรัฐใหม่ในประชาคมระหว่างประเทศ ซึ่งตามสนธิสัญญามอนเทวิเดโอได้กำหนดองค์ประกอบของความเป็นรัฐไว้ 4 ประการ ได้แก่ ประชากร รัฐ พรมแดน การดำเนินกิจการระหว่างประเทศ กล่าวคือ มีประชากรซึ่งเป็นคนที่อาศัยในพื้นที่ชูดานใต้และที่ได้รับการส่งกลับเนื่องมาจากการลี้ภัย ซึ่งเป็นคนแอฟริกันที่นับถือศาสนาที่มีความหลากหลาย ดำเนินการปกครองโดยรัฐบาลชูดานใต้ โดยมีการเตรียมการเป็นเวลานานสำหรับการเป็นรัฐบาลชูดานใต้

เนื่องจากการที่อดีตประเทศชูดานยอมรับให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน กล่าวคือ ให้มีรัฐบาลซ้อนรัฐบาลในรัฐเดียว โดยมีรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติและรัฐบาลชูดานใต้ไปพร้อมๆกัน เพราะที่เกิดจากการทำสงครามมายาวนาน อันเนื่องมาจากการกดขี่และความพยายามปกครองโดยทำให้ชูดานเป็นหนึ่งเดียวหรือปกครองโดยกฎหมายอิสลาม ดังนั้น การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน อาจเป็นการบังคับใช้เบื้องต้นเพื่อการเยียวยาจากสถานการณ์การกดขี่ เพื่อบรรเทาแบ่งแยกพรมแดนที่ชัดเจนที่เกิดจากการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน หรือเรียกได้ว่าเป็นการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยาในลำดับหนึ่ง (Remedial secession)

การเกิดสาธารณรัฐชูดานใต้ถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีความสร้างสรรค์ในทางระหว่างประเทศ เนื่องมาจากการกำหนดระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านเพื่อเตรียมความพร้อมในการสร้างรัฐใหม่ขึ้น และการกำเนิดสาธารณรัฐชูดานใต้ แสดงให้เห็นถึงการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งจะการบังคับใช้ดังกล่าวมีการบังคับใช้ทั้งสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและภายนอกโดยการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน

การกำเนิดสาธารณรัฐชูดานใต้จากอดีตประเทศชูดานได้มีการเตรียมการโดยการเจรจาและมีการสร้างกระบวนการสันติภาพโดยองค์การระหว่างรัฐว่าด้วยการพัฒนา เรียกว่า กระบวนการสันติภาพชูดาน ซึ่งการดำเนินการเจรจานำมาซึ่ง ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน (The Comprehensive Peace Agreement) ซึ่งประกอบด้วยข้อตกลงที่หลากหลาย ได้แก่ พิธีสารมาซาคอส พิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ ข้อตกลงว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่ง พิธีสารว่าด้วยทางออกจากปัญหาในพื้นที่อะเบย์ พิธีสารว่าด้วยการจัดการปัญหาในพื้นที่คอร์โดแพนตอนใต้และรัฐบลูไนท์ และพิธีสารว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ทั้งนี้ ข้อตกลงที่หลากหลายเหล่านี้ได้กำหนดขอบเขต ความหมายและนิยาม ซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญของหลักการต่างๆที่ปรากฏตามพิธีสารต่างๆและการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ทั้งนี้ ข้อตกลงต่างๆได้กำหนดความร่วมมือ นับจากความร่วมมือในระดับท้องถิ่น ความร่วมมือในระดับภาคีคู่พิพาทตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูดาน และ

ความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินการบังคับใช้ ตรวจสอบ และติดตามการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม พร้อมทั้ง ให้การฝึกอบรมและการเตรียมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ในกลไกต่างๆตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน

ทั้งนี้ กระบวนการเตรียมความพร้อมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน ได้มีการแบ่งเวลาในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน (Transitional period) เป็น 2 ช่วงเวลากว่าคือช่วงระยะเวลาก่อน (The pre-interim period) ซึ่งมีการดำเนินการทั้งสิ้น 6 เดือน เพื่อเตรียมการเข้าสู่ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานกล่าวคือช่วงเวลาในการเตรียมการ โดยการสร้างองค์กรและกลไกต่างๆเพื่อมาดำเนินงานในช่วงเวลาการเตรียมการเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยการลงประชามติ ช่วงเวลาที่สองกล่าวคือช่วงระยะเวลากลาง (The interim period) ซึ่งการดำเนินการทั้งสิ้นรวมระยะเวลาทั้งหมด 6 ปี หมายความว่ามีการเตรียมการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน กล่าวคือ มีการเตรียมโครงสร้างรัฐใหม่ขึ้น มีการดำเนินงานของรัฐบาลชุดานใต้ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลผสมที่เกิดขึ้นระหว่างรัฐบาลชุดานและขบวนการปลดปล่อยชุดานถือได้ว่าเป็นการให้อิสระในทางการปกครอง (Internal autonomy) กล่าวคือ การให้รัฐบาลแต่ละภูมิภาคได้ดำเนินการปกครองของตนเอง รวมถึงรัฐบาลชุดานใต้ซึ่งมีโอกาสได้ใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน

เมื่อพิจารณาถึงหัวใจสำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน พิธีสารมาซาคอสบัญญัติว่า “ในเบื้องต้น ปวงชนชาวชุดานได้มีสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองผ่านการลงประชามติเพื่อตัดสินใจในอนาคตของตนเอง”² ทั้งนี้ได้มีการเตรียมความพร้อมสำหรับ “การลงคะแนนเพื่อการแบ่งแยกดินแดน”³ ดังนั้น เป้าหมายที่สำคัญของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานคือ การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานเพื่อการแบ่งแยกดินแดนโดยกระบวนการลงประชามติ

กระบวนการสันติภาพชุดานอันมีผลผลิตที่สำคัญเป็นข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดกระบวนการอย่างเฉพาะเจาะจงในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคม ไว้จำนวนหนึ่ง รวมถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่งกำหนดให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วยสิทธิ 3 ประการ ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงกิจการสาธารณะ สิทธิในการไม่เลือกปฏิบัติ และสิทธิในการเลือกตั้ง

ทั้งนี้ กระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่งตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน การเลือกตั้งต้องเกิดขึ้นในทุกระดับกล่าวคือ ตั้งแต่ท้องถิ่นไปจนถึงรัฐ และกระบวนการกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับใช้

² Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), article 1.3.

³ Ibid., article 2.5.

สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งนี้ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้กำหนดให้มีการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายนอกผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ได้แก่ กระบวนการลงประชามติ และการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดนนั้น มีความสำคัญต่อการกำหนดสถานะในทางระหว่างประเทศ เพื่อให้การให้กำเนิดสาธารณรัฐชุดานได้ในฐานะรัฐใหม่ด้วย

กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุดได้แก่ กระบวนการเลือกตั้งซึ่งเป็นเครื่องมือในการสร้างประชาธิปไตยตัวแทนและมีการกำหนดการเลือกตั้งหลายครั้งในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน จากรายงานการตรวจสอบการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานขององค์การสหประชาชาติและรายงานการตรวจสอบโดยองค์การสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เช่น Human Rights Watch และ International Crisis Groups พบว่าการดำเนินการจัดการเลือกตั้งนั้น ดำเนินการไปด้วยความยากลำบาก เพราะบางครั้งในพื้นที่ที่มีการใช้กองกำลังต่อต้านหรือมีการต่อสู้กัน มีการขัดขวางการเลือกตั้ง มีการทำให้สถานการณ์ในพื้นที่เลือกตั้งเกิดความเลวร้าย เป็นต้น

ทั้งนี้ องค์ประธานในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมจะต้องได้รับการรวบรวมโดยเริ่มจากการสำรวจสำมะโนประชากรและการจัดการผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น เพื่อให้จำนวนองค์ประธานในการกำหนดอนาคตตนเองมีความครบถ้วน จากการศึกษาพบว่า กระบวนการต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนสนับสนุนให้เกิดการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จ แต่อย่างไรก็ตาม งานศึกษาได้ชี้ให้เห็นถึงความกังวลระหว่างประเทศและความร่วมมือในทางระหว่างประเทศซึ่งน่าจะเป็นตัวชี้วัดสถานะทางกฎหมายของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานได้ นอกจากนี้ มีการศึกษาที่อธิบายถึงบทบาทของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศในการรับรองสถานะทางกฎหมายของข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จที่เกิดขึ้นทั่วโลกให้มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ⁴ การกำหนดให้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จมีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว จะส่งผลให้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเป็นข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จฉบับแรกที่รับรองการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดน และกระบวนการต่างๆที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จย่อมต้องเป็นกระบวนการที่ได้รับการรับรองไว้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดาน พิธีสารมาชาคอสได้กำหนดว่า “ความเป็นหนึ่งเดียวของชุดาน จำเป็นต้องมาจากเจตจำนงอันเสรีของปวงชนในระบบการบริหารงานอย่างเป็นประชาธิปไตย ภาวะความรับผิดชอบ ความเท่าเทียม ความเชื่อ และความ

⁴ Alexia Solomou, ‘Comparing the Impact of the Interpretation of Peace Agreements by International Courts and Tribunals on Legal Accountability and Legal Certainty in Post-Conflicts Societies’ *Leiden Journal of International Law*, Vol. 27, Issue 02, (June 2014): pp.495-517.

ยุติธรรมสำหรับพลเมืองทั้งหลายของปวงชนชาวซูดาน”⁵ ทั้งนี้ “ปวงชนชาวซูดานได้มีสิทธิในการควบคุมและบริหารจัดการกิจการภายในภูมิภาคและมีส่วนร่วมในรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติอย่างเท่าเทียม”⁶ จะเห็นได้ว่าพิธีสารมาชากอสได้กำหนดหลักการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจได้กำหนดสัดส่วนซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆเพื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งตามองค์กรต่างๆภายในรัฐ ซึ่งไม่ได้สะท้อนตัวแทนอันแท้จริงจากความขัดแย้งในพื้นที่ซูดาน และหน่วยงานและองค์กรต่างๆได้รับการครอบงำจากพรรคองเกรสแห่งชาติซึ่งเป็นทีี่นึ่งส่วนใหญ่ตามข้อตกลงพิธีสารว่าด้วยการกระจายอำนาจ

ดังนั้น จากการศึกษาพบว่า ภาคส่วนต่างๆหรือกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆที่ไม่ได้รับการนับรวมเข้าไปส่วนหนึ่งของความขัดแย้งนั้น ไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองเท่าที่ควร ส่งผลให้ภายหลังการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดนแล้ว มีการทำสงครามภายในซูดานได้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาพบว่า การไม่นับรวมคนทุกกลุ่มเข้าไปในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน นับตั้งแต่การเริ่มต้นการเจรจาส่งผลให้กลไกการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใน โดยเฉพาะในส่วนของรัฐบาลเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร นอกจากกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว กระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญมากสำหรับสังคมที่มีความหลากหลาย (Multiculturalism)

กระบวนการมีส่วนร่วมทางสังคมและวัฒนธรรมตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พิธีสารมาชากอสได้บัญญัติว่า “ซูดานเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ความแตกต่างทางศาสนาและสังคมพหุภาษา”⁷ นอกจากนี้แล้ว พิธีสารมาชากอสได้บัญญัติถึงเสรีภาพในการเลือกดำเนินพิธีกรรมตามความเชื่อ ปฏิบัติตามศาสนา และความเชื่อ และการดำเนินการของกลไกต่างๆภายในรัฐต้องมีสัดส่วนของผู้คนที่มีความหลากหลายในการเข้าไปร่วมในระดับปฏิบัติการต่างๆ และกำหนดให้เคารพความแตกต่างหลากหลายทางภาษาด้วย

กระบวนการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดาน พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งบัญญัติไว้ว่า “การกระจายความมั่งคั่งผ่านฐานทรัพยากรในซูดานอันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ศักดิ์ศรีและเงื่อนไขของการมีชีวิตอยู่ของพลเมือง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติต่อพื้นฐานทางเพศภาวะ เชื้อชาติ ศาสนาและการเป็นสมาชิกทางการเมือง ชาติพันธุ์ ภาษาหรือภูมิภาค การจัดสรรปันส่วน และการกระจายความมั่งคั่งต้องเป็นไปด้วยความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อการ

⁵ Machakos Protocol (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (20 July, 2002), article 1.1.

⁶ Ibid., article 1.2.

⁷ Ibid., Preamble on states and religions.

พัฒนา”⁸ จะพบว่า พิธีสารว่าด้วยการกระจายความมั่งคั่งได้กำหนดหลักการการมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจที่ชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติกลับไม่ได้เกิดขึ้นจริง เพราะว่าคณะกรรมการต่างๆที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมนั้น ได้มีการกำหนดสัดส่วนไว้ซึ่งที่นึ่งส่วนใหญ่เป็นของพรรคองเกรสแห่งชาติซึ่งเป็นส่วนของรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ

กระบวนการต่างๆ ข้างต้น ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการเลือกตั้ง กระบวนการกระจายอำนาจและกระบวนการกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น และกระบวนการลงประชามติ อันถือได้ว่าเป็นต้นแบบของกระบวนการในทางกฎหมายระหว่างประเทศในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วนทั้งภายในและระหว่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสานที่กำหนดให้มีการดำเนินการตัดสินใจสาธารณะ (Public decision making) กระบวนการเลือกตั้ง (Elections) การสร้างนิยามความหมายของรัฐใหม่ (State redefinition) เพื่อการดำเนินการสร้างรัฐใหม่ (State creation) โดยการเตรียมการนั้นต้องประกอบไปด้วยกระบวนการกระจายอำนาจ (Decentralization) และการเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตย (Sovereignty ship) ซึ่งกระบวนการต่างๆเหล่านี้ต้องเกิดการบังคับใช้ผ่านสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและภายนอก

กระบวนการทั้งหมดที่เกิดขึ้นเพื่อการนิยามความหมายของรัฐใหม่ (State redefinition) กล่าวคือ เป็นการให้ความสำคัญกับรัฐบาลชุดานใต้ มีการจัดตั้งองค์กรที่มีโครงสร้างทางสังคมการเมืองที่เหมือนการมีรัฐซ้อนรัฐอยู่ และการดำเนินการของรัฐใหม่นั้นย่อมต้องมีการดำเนินการเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล (Good governance) ในการทำงานในระดับต่างๆของรัฐ การเคารพสิทธิมนุษยชนและการปกป้องสิทธิของชนกลุ่มน้อย ทั้งนี้จะพบว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชุดานใต้ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านนั้นสามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากกว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ องค์กรต่างๆไม่ว่าจะเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ และฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐบาลชุดานใต้นั้นดำเนินการได้มีประสิทธิภาพมากกว่ารัฐเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติ

กระบวนการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งกระบวนการตามสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งต้องกำหนดฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการของรัฐบาลหนึ่งเดียวแห่งชาติ พร้อมทั้งการกำหนดการแบ่งอำนาจในรัฐชุดานใต้และรัฐต่างๆ อันถือได้ว่าเป็นกระบวนการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของ

⁸ Agreement on Wealth Sharing During the Pre-interim and Interim Period (the Government of the Republic of the Sudan - the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army) (7 January, 2004), article 1.4.

อาณานิคมภายในทางการเมือง กล่าวคือมีการกำหนดฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายตุลาการของ ชูตาดาใต้ และรัฐอื่นๆ รวมถึงพื้นที่พิเศษได้แก่ คณะกรรมการบริหารพื้นที่อะเบย์ รัฐบาลแห่งคอร์โด แพนและเทือกเขานูบา เพื่อให้เกิดการกระจายอำนาจการปกครองที่ไม่ได้รวมศูนย์อยู่ที่รัฐบาลเพื่อ ความเป็นหนึ่งเดียวแห่งชาติเท่านั้น ถือได้ว่าเป็นกระบวนการกระจายอำนาจจะเห็นได้ว่าการบังคับใช้ สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในและเป็นส่วนหนึ่งของการ กำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่อาณานิคมแบบผสมผสาน

การเคลื่อนย้ายของอำนาจอธิปไตย (Sovereignty ship) ซึ่งข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูตาดาใต้ กำหนดให้มีกระบวนการเลือกตั้งในทุกระดับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการใช้อำนาจอธิปไตยอย่างสม่ำเสมอ ซึ่ง หมายความว่า จากเดิมการที่รัฐใช้อำนาจอธิปไตยผูกขาดอยู่ฝ่ายเดียว และเมื่อถึงช่วงระยะเวลาของ การเปลี่ยนผ่าน มีกระบวนการเลือกตั้งซึ่งเป็นการฝึกฝนให้พลเมืองชูตาดาใต้ใช้อำนาจอธิปไตยซึ่ง เป็นของตนเอง ดังนั้น จากการศึกษาจะพบว่าการดำเนินการเคลื่อนย้ายอำนาจอธิปไตยมาสู่พลเมือง ส่งผลให้ความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณในการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในผ่านการลงประชามติ

จากการศึกษาพบว่า กระบวนการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดน (Referendum for secession) เป็นการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายในนอก ได้ และผลการลงประชามติทำให้ทราบว่าการทำงานของรัฐช้อนรัฐนั้นส่งผลให้ปวงชนชาวชูตาดาใต้ สามารถดำเนินการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงาน ทำให้ผลการลงประชามติร้อยละ 98 เห็นด้วยกับการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งปวงชนชาวชูตาดาใต้ลงคะแนนถึงร้อยละ 100 เพื่อการแบ่งแยก ดินแดน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่ากระบวนการตามข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชูตาดาใต้เป็นการบังคับใช้ สิทธิเพื่อการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมแบบผสมผสาน ซึ่งสามารถดำเนินการ จนเกิดสาธารณรัฐชูตาดาใต้ได้ ทั้งนี้กระบวนการดังกล่าวที่เกิดขึ้นได้รับการยอมรับจากรัฐเดิมและจาก ประชาคมระหว่างประเทศด้วย กล่าวคือเป็นกระบวนการที่ได้รับความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน องค์การระหว่างประเทศ ส่งผลให้สาธารณรัฐชูตาดาใต้เข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ได้ในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งงานศึกษาชิ้นนี้เรียกว่า “กระบวนการแตกรัฐ” (Separation) เพราะว่าการ แบ่งแยกดินแดนไม่เบ็ดเสร็จ มีการเรียกร้องจากรัฐอื่นๆเพื่อแบ่งแยกดินแดนตามมา เช่น รัฐคอร์โด แพน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการลงประชามติซึ่งเป็นกระบวนการใช้ประชาธิปไตยทางตรงประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี ทั้งนี้ การเตรียมการเรื่องการลงประชามติที่มีความสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการ เตรียมการร่างรัฐธรรมนูญฉบับกลางที่มีการบัญญัติเรื่องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองและการ แบ่งแยกดินแดนไว้ ทั้งนี้ พื้นที่พิเศษ เช่น อะเบย์ เทือกเขานูบาและคอร์โดแพน เป็นต้น ต้องมีการมี ดำเนินการตั้งคณะกรรมการเพื่อการลงประชามติเป็นการเฉพาะ และกระบวนการลงประชามติเพื่อ

การแบ่งแยกดินแดนนั้นดำเนินการไปได้ และผลการลงประชามติส่งผลให้ถือกำเนิดสาธารณรัฐซูดานใต้ขึ้นเป็นประเทศใหม่ในฐานะตัวกระทำใหม่ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ภายหลังจากการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยาแล้ว สาธารณรัฐซูดานใต้ดำเนินกิจการกับประชาคมระหว่างประเทศได้ทันทีทั้งที่ เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในอดีตประเทศซูดานนั้น ได้รับความสนใจและความใส่ใจจากประชาคมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การเข้ามามีบทบาทของประชาคมระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของรัฐ บทบาทขององค์การเอกชนระหว่างประเทศ และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศเอง และองค์การสหประชาชาติก็ได้รับสาธารณรัฐซูดานใต้เข้าเป็นสมาชิกในลำดับที่ 193

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการบังคับใช้สิทธิดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ การศึกษารูปแบบของการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ไม่ใช่เงื่อนไขของอาณานิคมภายใต้ข้อตกลงสันติภาพและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ต้องศึกษาจากบทเรียนที่บกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข จึงเป็นการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองในทางกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ การเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนอย่างเต็มที่ ตามกติกาสากลระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง โดยดำเนินการให้มีการเลือกตั้งในทุกระดับของการใช้อำนาจทางการเมือง รวมถึงการกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดภาวะความรับผิดชอบในทางการเมือง นอกจากนี้ หากมีความต้องการใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดนเพื่อการเยียวยาต้องดำเนินการโดยการลงประชามติ ทั้งนี้ โดยการรับรองประธานแห่งสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองให้ครบถ้วนมากที่สุด ทั้งนี้ การดำเนินงานต่างๆต้องได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศเพื่อการรับรองรัฐที่เกิดขึ้นใหม่นั้นสามารถดำเนินกิจการระหว่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว

6.2 ข้อจำกัด

จากการศึกษาเรื่อง การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยข้อตกลงสันติภาพและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน: กรณีศึกษาการเกิด “สาธารณรัฐซูดานใต้” พบว่ามีข้อจำกัดในการดำเนินการศึกษาวิจัยหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ

ประการแรก ความเป็นตะวันตก (Westernized) ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เนื่องมาจากข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลภาษาอื่นๆ กล่าวคือ เนื่องจากงานศึกษาเป็นพื้นที่แอฟริกา ซึ่งใช้ภาษาของแต่ละชาติพันธุ์เป็นของตัวเอง ดังนั้น งานศึกษาชิ้นนี้จึงจำกัดการเข้าถึงการศึกษาแอฟริกาผ่านภาษาอาหรับ หรือภาษาพื้นเมืองอื่นๆ เช่น ภาษาดินกะ (Dinka) ภาษานูเออร์ (Nuer) เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางส่วนของการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผ่านนักคิดและนักทฤษฎีชาวแอฟริกันที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้บ้างไม่มาก ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าไปค้นข้อมูลตามแหล่งข้อมูลของมหาวิทยาลัยต่างๆในประเทศซูดาน เช่น Peace and research center ของมหาวิทยาลัยคาร์ทุม (University of

Khartoum) มหาวิทยาลัยจูบา (Juba University) เป็นต้น แต่ก็ไม่ปรากฏข้อมูลที่สามารถนำมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความลุ่มลึกในวิทยานิพนธ์ได้

ประการที่สอง คือการวิจัยขั้นนี้ถ้าได้มีการไปตรวจสอบและการติดตามการบังคับใช้ในพื้นที่ อาจจะได้มีข้อเสนอที่มากกว่านี้ เพื่อการปรับปรุงข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จให้เป็นพิมพ์เขียวสำหรับการจัดทำข้อตกลงสันติภาพที่สามารถใช้แก้ปัญหาความขัดแย้งอื่นๆที่เกิดในพื้นที่อื่นๆ เช่น คาร์ฟู เป็นต้น หรือพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเช่นนี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์กรและกลไกแต่ละทำงานอย่างไร

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยพบว่ามีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปอีกหลายประการเช่นกันกล่าวคือ

ประการแรก นับตั้งแต่มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานั้น จะพบว่า เมื่อมีการเริ่มดำเนินการนับตั้งแต่การรวบรวมผู้มีส่วนได้เสียจากความขัดแย้งที่มีมายาวนานในอดีตประเทศชุดานั้น ผู้ที่ได้เข้าร่วมในการจัดทำข้อตกลงสันติภาพชุดานั้นเป็นชนชั้นนำทางการเมือง (Political elites) ซึ่งส่งผลให้ความขัดแย้งยังไม่ได้หมดไป เพราะในกลุ่มคนบางกลุ่มไม่ได้ถูกนับรวมเข้าไปในการจัดทำข้อตกลงสันติภาพชุดาน ซึ่งส่งผลให้เกิดการแตกรัฐเป็นสาธารณรัฐชุดานได้ แต่ความขัดแย้งบางส่วนยังคงดำรงอยู่ ซึ่งการเป็นผู้นำทางการเมืองของจอห์น การ์ริงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทิศทางการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานเพราะว่าเมื่อตอนที่จอห์น การ์ริงมีชีวิตอยู่ เป้าหมายในการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพอยู่ที่การพยายามทำให้ชุดานเป็นรัฐเดี่ยวแต่มีสองระบบ แต่เมื่อจอห์น การ์ริงเสียชีวิตลง เป้าหมายของการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จชุดานกลายเป็นการแบ่งแยกดินแดนออกจากกัน ดังนั้น จะพบว่า เงื่อนไขทางการเมืองเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่ควรได้รับการศึกษาในฐานะของการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงบทเรียนสำหรับพื้นที่ขัดแย้งอื่นๆต่อไป

ประการที่สอง นิยามและความหมายของสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองต้องได้รับการตีความอย่างเปิดกว้าง เพื่อรองรับต่อสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลายมากขึ้น เช่น สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองของผู้หญิง สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อประชาธิปไตย สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อการแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น ดังนั้น การศึกษาเพื่อรองรับนิยามต่างๆเหล่านี้ เพื่อหาความชัดเจนในทางกฎหมายหรือการบัญญัติไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดความเท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมโลกได้

ประการที่สาม การบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่ได้รับความร่วมมือจากประชาคมระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อแบ่งแยกดินแดนหรือเพื่อการแตกรัฐ จะทำให้เกิดความชอบธรรมในการแบ่งแยกดินแดน ทั้งนี้ รวมถึง

ความร่วมมือจากประเทศเพื่อนบ้าน ความร่วมมือจากองค์การในระดับภูมิภาค องค์การระหว่างประเทศ นอกจากนี้แล้ว การดำเนินรัฐใหม่สามารถดำเนินกิจการระหว่างประเทศได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การศึกษาถึงรูปแบบของความร่วมมือเพื่อการจัดการความขัดแย้งในฐานะของต้นแบบของกฎหมายเพื่อความร่วมมือของประชาคมระหว่างประเทศ เพื่อให้สามารถจัดการความขัดแย้งภายในและได้รับการยอมรับจากประชาคมระหว่างประเทศได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ประการที่สี่ การพัฒนากระบวนการในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองแบบผสมผสานเพื่อรองรับความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ กล่าวคือ การสร้างรูปแบบข้อตกลงสันติภาพเพื่อรองรับทั้งสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านและมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการมีรัฐใหม่ ดังเช่น กรณีสาธารณรัฐซูดานใต้ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน การเลือกตั้ง การกระจายอำนาจและกระจายความรับผิดชอบ กระบวนการจัดการผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น และกระบวนการลงประชามติเพื่อการแบ่งแยกดินแดนหรือการแตกรัฐ เป็นต้น ทั้งนี้ กระบวนการต่างๆเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของกระบวนการอันสร้างสรรค์ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น การศึกษากระบวนการต่างๆในฐานะของการปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศอีกหลายกรณี เพื่อถอดรูปแบบของกระบวนการต่างๆเพื่อให้มีการบัญญัติเป็นกระบวนการตามกฎหมายระหว่างประเทศ

ประการที่ห้า การกำหนดให้มีสถาบันซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นกลไกในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองที่มีหลักการ พร้อมทั้ง กำหนดกระบวนการต่างๆในการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อให้เกิดรัฐใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การมีรัฐบาลซ้อนรัฐบาล หรือการเตรียมให้มีการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองภายในเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นต้น ดังนั้น องค์กรและกลไกต่างๆที่ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถเตรียมการเพื่อการแตกรัฐและการแบ่งแยกดินแดนได้ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกลไกในบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง

ประการที่หก ทรัพยากรเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในรัฐ เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างรัฐกับปวงชน ส่งผลให้เกิดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ต้องส่งผลต่อปวงชนในพื้นที่ การศึกษาเพื่อหาต้นแบบในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อขยายความการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การบัญญัติหลักการเรื่องการจัดการทรัพยากรตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้รัฐต่างๆได้นำไปปฏิบัติ การจัดการที่ดินในพื้นที่ขัดแย้ง และการจัดการทรัพยากรปิโตรเลียมอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการเป็นจารีตประเพณีระหว่างประเทศ เพื่อให้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศในที่สุด

ประการที่เจ็ด การจัดให้มีหน่วยงานเพื่อการบังคับใช้ข้อตกลงสันติภาพรองรับสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง เพื่อจัดการความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอให้มืองค์กรที่เป็นกลางในการทำหน้าที่ดังกล่าว เช่น มีการจัดตั้งหน่วยงานในองค์การสหประชาชาติ เพื่อดำเนินการจัดการกับความขัดแย้งอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ เป็นหน่วยงานที่สามารถดำเนินงานในทุกมิติของความขัดแย้งได้ในทันที เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากองค์กรในระดับภูมิภาค และองค์กรระหว่างรัฐอื่นๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นหนึ่งเดียวกัน (Harmonization)

ประการที่แปด การเพิ่มภาระความรับผิดชอบ (Accountability) กล่าวคือ สถานการณ์ความขัดแย้งซึ่งเกิดจากพื้นฐานของการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งต้องการการตรวจสอบและรับผิดชอบจากผู้กระทำผิด ดังนั้น ข้อตกลงสันติภาพควรบัญญัติเรื่องภาระความรับผิดชอบด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชน การจัดตั้งคณะกรรมการค้นหาข้อเท็จจริง การจัดตั้งศาลเฉพาะกิจเพื่อดำเนินการลงโทษผู้ที่กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรง เป็นต้น

ประการที่เก้า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์และความขัดแย้งในเรื่องทรัพยากร ซึ่งกรณีการเกิดสาธารณรัฐซูดานใต้ ซึ่งเป็นต้นแบบได้เพียงส่วนหนึ่งในการจัดการความขัดแย้ง ดังนั้น การติดตามการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองเพื่อจัดการความขัดแย้งอื่นๆก็มีความสำคัญ ได้แก่ ความขัดแย้งทางด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ความขัดแย้งทางศาสนา ความขัดแย้งทางด้านชาติพันธุ์ เป็นต้น ซึ่งการบังคับใช้สิทธิในการกำหนดอนาคตตนเองโดยกระบวนการมีส่วนร่วมและข้อตกลงสันติภาพ อาจเป็นรูปแบบหนึ่งของทางออกจากปัญหาเหล่านี้

ประการที่สิบ ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จซูดานไม่ได้เบ็ดเสร็จเพียงพอสำหรับการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์และทรัพยากรธรรมชาติที่ยังคงดำรงอยู่ในซูดานใต้ ดังนั้น การเกิดสาธารณรัฐซูดานใต้ซึ่งมีสงครามภายในตามมา ซึ่งหมายความว่า การมีข้อตกลงสันติภาพอื่นๆสำหรับการจัดการปัญหาในซูดานใต้ เช่น ข้อตกลงสันติภาพด้านชาติพันธุ์ หรือข้อตกลงสันติภาพด้านการจัดการทรัพยากร เป็นต้น อาจจะเพิ่มทางออกจากสงครามให้สาธารณรัฐซูดานใต้ได้

“อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงสันติภาพเบ็ดเสร็จโดยตัวมันเองนั้น ไม่ได้เบ็ดเสร็จอย่างแท้จริง คำว่าเบ็ดเสร็จตามความเข้าใจแล้วย่อหมายถึงความถึงซูดานทั้งหมด ซึ่งไม่ได้ร่วมนั่งอยู่บนโต๊ะเจรจาแห่งนี้ รัฐบาลคงไม่อนุญาตให้เกิดขึ้น ทุกครั้งที่พยายามจะพูดถึงประเด็นนี้ พวกเขามักจะตอบกลับมาว่า ‘โอ้ พวกคุณมาที่นี่ เพื่อมาแก้ปัญหาทั้งหมดของพวกเราหรือ มาเลยที่ดาร์ฟู ซูดาน

ตะวันออก คิดว่าพวกเราแก้ปัญหาพอให้พวกคุณแก้ไข ไม่งั้นก็ลองมาทางเหนือนะ พวกเรามีปัญหา
มากเหลือเกิน”⁹

⁹ 'The mediator's perspective: an interview with General Lazaro Sumbeiywo' in Peace by peace: Addressing Sudan's conflicts (Cambridge, UK: Accord and Concordis International, 2006). อ้างใน Edward Thomas. Against the Gathering Storm: Securing Sudan's Comprehensive Peace Agreement.(London: A Chatham House, Royal Institute of International Affairs, 2009). P.13.

รายการอ้างอิง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

The Comprehensive Peace Agreement 2005

International Covenant on Civil and Political Rights 1976

International Covenant on Economic Social and Cultural Rights 1977

International Convention on the Elimination of All Form of Racial Discrimination 2003

The Interim Constitution of South Sudan 2005

คำพิพากษาของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ

International Court of Justice, Legal Consequences of the construction of a wall in the Occupied Palestinian Territory, Advisory opinion of 9 July 2004, ICJ Reports (2004).

International Court of Justice, Accordance with International Law of the Unilateral Declaration of Independence by the Provisional Institutions of Self Government Of Kosovo, Advisory opinion of 2008, ICJ Reports (2008).

เอกสารขององค์การสหประชาชาติ

United Nations General Assembly. Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in the Sudan. A/HRC/7/22/3 March 2008.

United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (1 January 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 January 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (2 February 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (29 March 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 April 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office

- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (6 April 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (9 April 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (28 May 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (4 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (6 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (9 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (18 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (23 July 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (30 August 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (18 September 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (16 October 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (1 November 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (5 November 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (7 November 2006). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (24 January 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.

- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (3 February 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. Media Monitoring Report (28 February 2007). United Nations Mission in Sudan Public Information Office.
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. (January 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. (February 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 40 (March 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 41 (April 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 42 (May 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 43 (June 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 44 (July 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 45 (August 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 46 (September 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 47 (October 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 48 (November 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.5, Issue 49 (December 2009)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 50 (January 2010)

- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 51 (February 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 52 (March 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 54 (May 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 55 (June 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 56 (July 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 57 (August 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 58 (September 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 59 (October 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 60 (November 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.6, Issue 61 (December 2010)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.7, Issue 62 (January 2011)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.7, Issue 63 (February 2011)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.7, Issue 64 (March 2011)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.7, Issue 65 (April 2011)
- United Nations Mission in Sudan. The CPA Monitor Monthly Report on the Implementation of the CPA. Vol.7, Issue 66 (May 2011)

- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan. (17 May 2011) S/2011/314.
- United Nations Security Council. Resolution 1996(2011). (8 July 2011) S//RES/1996(2011).
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on South Sudan. (2 November 2011) S/2011/678.
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on South Sudan. (7 March 2012) S/2012/140.
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on South Sudan. (26 June 2012) S/2012/486.
- United Nations Security Council. Resolution 2057(2012). (5 July 2012) S/RES/2057(2012).
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on South Sudan. (8 November 2012) S/2012/820.
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the Sudan and South Sudan. (26 November 2012) S/2012/877.
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on the United Nations in South Sudan. (8 March 2013) S/2013/140.
- United Nations Security Council. Special Report of the Secretary-General on South Sudan. (20 June 2013) S/2013/366.

หนังสือ

- Anaya, S.J. Indigenous Peoples in International Law. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Arnault, J. Good Agreement? Bad Agreement?: An Implementation Perspective. Princeton: Center of International Studies, Princeton University, n.d.
- Baldwin, C and Morel, C. 'Group Rights' in Malcolm Evans and Rachel Murray (eds.). The African Charter on Human and peoples' Rights: The System in Practice, 1986-2006. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Bell, C. Peace Agreements and Human Rights. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Bell, C. On the Law of Peace: Peace Agreements and the Lex Pacificatoria. Oxford: Oxford University Press, 2008.

- Benhabib, S. The Rights of the Others: Aliens, Residents and Citizens. Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Benvensiti, E. and Hirsch, M. (eds.) The Impact of International Law on International Cooperation. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
- Bingham, T. The Rule of Law. London: Penguin Books, 2011.
- Boltjers, M. Implementing Negotiated Agreements: The Road Challenge to Intrastate Peace. The Hague: TMC Asser Press, 2007.
- Boulden, J. Dealing with Conflict in Africa: The United Nations and Regional Organizations. New York: Palgrave Macmillan, 2003.
- Bowden, B., Charlesworth, H, and Farrall, J. (eds.). The Role of International Law in rebuilding Societies after Conflict: Great Expectations. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Buchanan, A. Justice, Legitimacy, and Self-Determination: Moral Foundations for International Law. Oxford: Oxford University Press, 2004.
- Buchheit, L.C. Secession: The Legitimacy of Self-Determination. New Haven: Yale University Press, 1978.
- Butler, D. and Ranney, A.(eds.) Referendums around the World: The Growing Use of Direct Democracy. London: Macmillan, 1994.
- Carson, J. The Conclusion of the Comprehensive Peace Agreement: US Perspectives and Policy Goals in Sudan. London: A Chatham House, Royal Institute of International Affairs, 2011.
- Cassese, A. Self-Determination of Peoples: A Legal Reappraisal. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Cassese, A. 'The International Court of Justice and the right of peoples to self-determination. in Lowe, V. and Fitzmaurice, M. Fifty Years of International Court of Justice: Essay _____ in Honor of Sir Robert Jennings. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Cassese, A.(ed.). Realizing Utopia: The Future of International Law. Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Castellino, J. International Law and Self-Determination: The Interplay of the Politics of Territorial Possession with Formulations of Post-Colonial 'National' Identity. The Hague: Martinus Nijhoff Publishers, 2000.

- Chinkin, C. Peace Agreements as a Means for Promoting Gender Equality and Ensuring Participation of Women. United Nations Division for the Advancement of Women (DAW). EGM/PEACE/2003/BP.1/31 October 2003.
- Collins, R.O. A History of Modern Sudan. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Craven, M. The Decolonization of International Law: State Succession and the Law of Treaties. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Crawford, J.(ed.). The Rights of Peoples. Oxford: Clarendon Press, 1992.
- Crawford, J. 'The General Assembly, the International Court of Justice and self-determination. in Lowe, V. and Fitzmaurice, M. Fifty Years of International Court of Justice: Essay in Honor of Sir Robert Jennings. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Crawford, J. The Creation of States in International Law, 2nd edition. Oxford: Clarendon Press, 2006.
- Darby, J and Ginty, R.J. Contemporary Peacemaking: Conflict, Peace Processes and Post-war Reconstruction, 2nd edition. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2008.
- Dunoff, J.L and Trachtman, J.P.(eds.). Ruling the World?: Constitutionalism, International Law and Global Governance. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Donnelly, J. Universal Human Rights in Theory and Practice. Ithaca: Cornell University Press, 1989.
- Dowdle, M. W. (ed.). Public Accountability: Designs, Dilemmas and Experiences. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
- Evans, M.D. International Law, 3rd edition. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- Fakhry, N. Right to Self-determination of Kurds and Its Relation with Right to Self-defence. Master's Thesis, Lund University, 2012.
- Feldman, N. The Fall and Rise of the Islamic State. Princeton: Princeton University Press, 2008.
- Franck, T.M. Fairness in International Law and Institutions. Oxford: Oxford University Press, 1995.
- Freeman, M. Human Rights, 2nd edition. Cambridge: Polity, 2011.

- Forsyth, J.H. Self-Determination, Secession, and State Recognition. Master's Thesis, Lund University , 2012.
- Fox, G.H. and Roth, B.R.(eds.). Democratic Governance and International Law. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. Goldwyn, D.L. Implementation of the Wealth Sharing Accords: Oil, Energy, and Political Participations. African Programme Woodrow Wilson International Scholars, May 2008.
- Grawert, E. (ed.). After the Comprehensive Peace Agreement in Sudan. New York: James Curry, 2010.
- Hannum, H. Autonomy, Sovereignty, and Self-Determination: The Accommodation of Conflicting Rights. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1996.
- Human Rights Council. Resolution 11/10 Situation of Human Rights in Sudan: Eleventh Session. 18 June 2009.
- Human Rights Watch. The Impact of the Comprehensive Peace Agreement and the New Government of National Unity on Southern Sudan. New York: Human Rights Watch, 2006.
- Human Rights Watch. Imperatives for Immediate Change: The African Union Mission in Sudan. New York: Human Rights Watch, 2006.
- Human Rights Watch. Crackdown in Khartoum: Mass Arrests, Torture, and Disappearances since the May 10 Attack. New York: Human Rights Watch, 2008.
- Human Rights Watch. Abandoning Abyei: Destruction and Displacement, May 2008. New York: Human Rights Watch, 2008.
- Human Rights Watch. “There is No Protection”: Insecurity and Human Rights in Southern Sudan. New York: Human Rights Watch, 2009.
- Human Rights Watch. No One to Intervene: Gaps in Civilian Protection in Southern Sudan. New York: Human Rights Watch, 2009.
- Human Rights Watch. The Way Forward: Ending Human Rights Abuses and Repression across Sudan. New York: Human Rights Watch, 2009.
- Human Rights Watch. Democracy on Hold: Rights Violations in the April 2010 Sudan Elections. New York: Human Rights Watch, 2010.

- International Crisis Group. Sudan: Regional Perspectives on the Prospect of Southern Independence. International Crisis Group Working to Prevent Conflict Worldwide, African Report No.159, 6 May 2010.
- International Crisis Group. Politics and Transition in the New South Sudan. International Crisis Group, African Report No.172, 4 April 2011.
- International Crisis Group. Sudan's Spreading Conflict(I) : War in South Kordofan. International Crisis Group Working to Prevent Conflict Worldwide, African Report No.198, 14 February 2013.
- International Crisis Group. Sudan's Spreading Conflict(II) : War in Blue Nile. International Crisis Group, African Report No.204, 18 June 2013.
- Jok, J.M. Sudan: Race, Religion, and Violence. Oxford: One World Publications, 2009.
- Joseph, S., Schultz, J. and Castan, M. The International Covenant on Civil and Political Rights: Cases, Materials, and Commentary, Second Edition. Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Klabbers, J. International law. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- Knop, K. Diversity and Self-Determination in International Law. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- Kolb, R. An Introduction to the Law of the United Nations. Oxford: Hart Publishing, 2010.
- LeRiche, M and Arnold, M. South Sudan From Revolution to Independence. London: Hurst and Company, 2006.
- Lowe, V. and Fitzmaurice, M. (eds.). Fifty Years of International Court of Justice: Essay in Honor of Sir Robert Jennings. Cambridge: Cambridge University Press, 1996.
- Musgrave, T.D. Self-Determination and National Minorities. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Natsios, A.S. Sudan, South Sudan, & Darfur: What Everyone Needs to Know. Oxford: Oxford University Press, 2012.
- Patterson, D. Abyei Unresolved: A Threat to North-South Agreements. African Programme Woodrow Wilson Scholars, May 2008.
- Roth, B.R. Governmental Illegitimacy in International Law. Oxford: Oxford University Press, 2006.

- Sellers, M.N.S.. Republican Principles in International Law: The Fundamental Requirements of a Just World Order. Hampshire: Palgrave Macmillan, 2006.
- Shaw, M. International Law. 6th edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.
- Smith, R. K.M. Textbook on International Human Rights. 5th edition. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Steiner, H.J., Alston P and Goodman, R. (eds.). International Human Rights in Context: Law, Politics, Moral: Text and Materials. 3rd edition. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Sterio, M. The Right to Self-Determination under International Law: “Selfistans,” secession, and the rule of the great powers. London: Routledge, 2013.
- Tamanaha, B.Z. On the Rule of Law: History, Politics, Theory. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Tesón, F.R. A Philosophy of International Law. Oxford: Westview Press, 1998.
- Thomas, E. Against the Gathering Storm Securing Sudan’s Comprehensive Peace Agreement. London: A Chatham House, Royal Institute of International Affairs, 2009.
- Thornberry, P. The Principle of Self-Determination. In Lowe, V. and Warbrick, C. (eds.), The United Nations and the Principles of International Law: Essays in memory of Michael Akehurst. London: Routledge, 1994.
- Vidmar, J. Democracy and State Creation in International Law. Ph.D. Thesis, University of Nottingham, 2009.
- Wellman, C.H. A Theory of Secession: The Case for Political Self-Determination. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
- Wolpe, H and Oakley, R. Implementing Sudan’s the Comprehensive Peace Agreement: Prospects and Challenges. African Programme Woodrow Wilson International Scholar, May 2008.
- Dinstein, Y. Self-Determination and the middle-east. In Claude, R.P. and Weston, B.H. (eds.), Human Rights in World Community: Issue and Action. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1989. Pp.159-168.

บทความ

- A. An-Na'im, A., Deng, F.M., ‘Self-Determination and Unity: The Case of Sudan’ Law and Policy, (1996): Pp.199-223.

- Abdulbari, N., 'Citizenship Rules in Sudan and Post-Secession Problems' Journal of African Law, 55, 2 (2011): Pp.157-180.
- Accetto, M., 'The Right to Individual Self-Determination' Slovenian Law Review, 1, 13 (2004): Pp.13-27.
- Addo, M.K., 'Political Self-Determination within the Context of the African Charter on Human Peoples' Rights' Journal of African Law, 32, 2(1988): Pp.182-193.
- Anaya, S.J., 'A Contemporary Definition of the International Norm of Self-Determination' Transnational Law and Contemporary Problems, 3(1993): Pp.131-165.
- Antwi-Boateng, O and Maria O'Mahony, G. 'A Framework for the Analysis of Peace Agreements and Lessons Learned: The Case of the Sudanese Comprehensive Agreement' Politics and Policy, Vol.36, No.1, 2008.
- Arberman-Rabinowitz, M and Johnson, K. 'Power Distribution and Oil in the Sudan: Will the Comprehensive Peace Agreement Turn the Oil Curse into a Blessing?' International Interactions Empirical and Theoretical Research in International Relations, Vol.34, No.4.
- Batistich, M., 'The Right to Self-Determination and International Law', Auckland University Law Review, 7(1992-1995): Pp.1013-1039.
- Bell, C. and O'Rourke, C., 'The People's Peace? Peace Agreements, Civil Society, and Participatory Democracy.' International Political Sciences Review, 28, 3(2013): Pp.293-324.
- Bell, C. and O'Rourke, C., 'Peace Agreements or Pieces of Paper?: The Impact of UNSC Resolution 1325 on Peace Processes and their Agreements', International Quarterly and Comparative Law, 59, 4(2010): Pp.941-980.
- Bell, C., 'Power-sharing and human right law', The International Journal of Human Rights, 17, 2(2013): Pp.204-237.
- Ben-Shemesh, Y., 'Law and Internal Cultural Conflicts' Law & Ethics of Human Rights, 1, 1 (2007): Pp.1-38.
- Besson, S., 'Soveriengty, International law and Democracy' The European Journal of International Law, 22, 2(2011): Pp.373-387.
- Brietzke, P.H., 'Self-Determination, or Jurisprudential Confusion: Exacerbating Political Conflict' Wisconsin International Law Journal, 14, (2003): Pp.69-132.

- Broché, J. 'CPA – New Sudan, Old Sudan or Two Sudan? – A Review of the Implementation of the CPA' Journal of African Policy Studies, Vol.13, No.1, 2007.
- Buchanan, A.E., 'The Right to Self-Determination: Analytical and Moral Foundations', Arizona Journal of International and Comparative Law, 8, 2(1991): Pp.41-50.
- Carty, A. 'The System of International Law: The Right of Self-Determination, Minority Rights and Patterns of Human Rights Violations - Connections with The Breakup or Implosion of States' European Yearbook of Minority Issues, 1(2001): Pp.65-83.
- Carty, A., 'International Law and the Spirit of Anti-Colonialism: Europe Fights Back' The Modern Law Review, 74, 1(2011): Pp.135-149.
- Craven, M., 'Unity, Diversity and the Fragmentation of International law' Finnish Yearbook of International Law, 14 (2003): Pp.3-34.
- Castellino, J., 'Order and Justice: National Minorities and the Right to Secession' International Journal on Minority and Group Rights, 6(1999): Pp.389-415.
- Castellino, J. and Gilbert, J. 'Self-Determination, Indigenous Peoples and Minorities' Macquarie Law Journal, 3(2003): Pp.155-178.
- Chen, L-C., 'Self-Determination and World Public Order' Notre Dame Law Review, 66, (1990-1991): Pp.1287-1297.
- Deng, L.B. 'The Sudan Comprehensive Peace Agreement: Will It Be Sustained?'. Civil Wars. Vol.7, No.3, 2005.
- Dickinson, R., 'The Global Reach and Limitations of Self-Determination' Cardozo Journal of International and Comparative Law, 20, (2011-2012): Pp.367-398.
- Dinstein, Y., 'Is There a Right to Secede?' American Society of International Law Proceedings, 90, (1996): Pp.299-302.
- D. van der Vyver, J., 'The Right to Self-determination and its Enforcement' ILSA Journal of International and Comparative Law, 10, (2003-2004): Pp.421-437.
- Dunbar, R., 'Minority Language Rights in International Law' International and Comparative Law Quarterly, 50, 1 (January 2001): Pp.90-120.
- Elagap, O.Y., 'Violations in the Human Rights in the Sudan: Some aspects' Finnish Yearbook of International Law, 4 (1993): Pp.471-486.

- Elagap, O.Y., 'The Human Rights Situation in the Sudan: The Violation of the Covenant of Civil and Political Rights' Finnish Yearbook of International Law, 5 (1994): Pp.479-489.
- Foster, C.E., 'Articulating Self-determination in the Draft Declaration on the Rights of Indigenous Peoples' The European Journal of International Law, 12, 1(2001): Pp.141-157.
- Gans, C., 'National Self-Determination: A Sub- and Inter-Statist Conception' Canadian Journal of Law and Jurisprudence, XIII, 2(2000): Pp.185-205.
- Grant, T.D., 'Defining Statehood: The Montevideo Convention and its Discontents' Columbia Journal of Transnational Law, 37, 2(1999): Pp.403-457.
- Griffiths, M., 'Self-Determination, International Society and World Order' Macquarie Law Journal, 3(2003): Pp.29-51.
- Gudelevičiūtė, V., 'Does the Principle of Self-Determination Prevail over the Principle of Territorial Integrity?' International Journal of Baltic Law, 2, 2 (2005): Pp.48-57.
- Hannum, H., 'Rethinking Self-Determination' Virginia Journal of International Law, 34, (1993): Pp.1-69.
- Hannum, H., 'The Specter of Secession: Responding to Claims for Ethnic Self-Determination' Foreign Affairs, 77, (1998): Pp.13-18.
- Hannum, H., 'The Right of Self-Determination in the Twenty-First Century' Washington and Lee Law Review, 55, (1998): Pp.773-780.
- Hannum, H., 'Diversity and Self-Determination: Through a Glass Darkly' Macquarie Law Journal, 3(2003): Pp.179-201.
- Hey, E., 'International Public Law' International Law FORUM du droit international, 6 (2004): Pp.149-162.
- Hilhorst, S., 'Use of Force in the Sudan: Between Islamic Law and International Law' Muslim World Journal of Human Rights, 5, 1 (2008): Pp.1-27.
- Hillgruber, C., 'The Admission of New States to the International Community' The European Journal of International Law, 9, (1998): Pp.491-509.

- Hilpold, P., 'The Right to Self-Determination: Approaching an Elusive Concept through a Iconography' Austrian Review of International and European Law, 11, (2006): Pp.23-48.
- Howse, R. and Knop, K. 'Federalism, Secession, and the Limits of Ethnic Accommodation: A Canadian Perspective' New Europe Law Review, 1(1992-1993): Pp.269-321.
- Johnson, D.H., 'Why Abyei Matters: The Breaking Point of Sudan's Comprehensive Peace Agreement?' African Affairs, 107, (2008): Pp.1-19.
- Johnson, C.D., 'Toward Self-Determination- A Reappraisal as Reflected in the Declaration on Friendly Relations' The Georgia Journal of International and Comparative Law, 3 (1973): Pp.145-164.
- Jovanović, M.A., 'Can Constitutionals Be of Use the Resolution of Secessionist Conflicts?' Journal of International Law and International Relations, 5, 2(2009): Pp.59-87.
- Kay, R.S., 'The *Secession Reference* and the Limits of Law' Otago Law Review, 10, 3(2001-2004): Pp.327-344.
- Kingsbury, B., 'Self-Determination and "Indigenous Peoples"' American Society of International Law Proceedings, 86, (1992): Pp.383-393.
- Klabbers, J., 'The Right to be Taken Seriously: Self-Determination in International Law' Human Rights Quarterly, 28, (2006): Pp.186-206.
- Koskenniemi, M., 'National Self-Determination Today: Problems of Legal Theory and Practice' International and Comparative Law Quarterly, 43, (1994): Pp.241-269.
- Koskenniemi, M., 'What Use for Sovereignty Today?' Asian Journal of International Law, 1, 1(2011): Pp.61-70.
- Kunda, G and Kalo, K. 'The Comprehensive Peace Agreement and the Questions of Identity, Territory and Political Destiny of the Indigenous Nuba of the Sudan' International Journal of Africa Renaissance Studies- Multi-, Inter- and Transdisciplinary, Vol.5, No.1, 2010.
- Kymlicka, W., 'Federalism and Secession: At Home and Abroad' Canadian Journal of Law Jurisprudence, XIII, 13(2000): Pp.207-224.
- Lloyd, A.M., "The Southern Sudan: A Compelling Case for Secession" in Columbia Journal of Transnational Law. Vol.32 No.2,1994. Pp: 419-454.

- Mancini, S., 'Rethinking the boundaries of democratic secession: Liberalism, nationalism and the right of minorities to self-determination' International Journal of Constitutional Law, 6, 3-4(2008): Pp.553-584
- McCorquodale, R., 'Self-Determination Beyond the Colonial Context and its Potential Impact on Africa' African Journal of International and Comparative Law, 4(1992): Pp.592-609.
- McCorquodale, R., 'Self-Determination: A Human Rights Approach' International and Comparative Law Quarterly, 43, (1994): Pp.857-885.
- McWhinney, E., 'Self-Determination of Peoples and Plural-Ethnic States: Secession and State Succession and the Alternative, Federal Opinion' Collected Courses of the Hague Academy of International Law, 294, 1(2002): Pp.167-264.
- Mennen, T., 'Lessons from Yambio: Legal Pluralism and Customary Justice Reform in Southern Sudan' Hague Journal on the Rule of Law, 2 (2010): Pp.218-252.
- Miller, R.A., 'Self-Determination in International Law and the Demise of Democracy?' Columbia Journal of Transnational Law, 41, (2002-2003): Pp.601-648.
- Nielsen, K., 'Liberal Nationalism, Liberal Democracies, and Secession' University of Toronto Law Journal, 48, (1998): Pp.254-295.
- Okafor, O.C., 'Entitlement, Process, and Legitimacy in the Emergent International Law of Secession.' International Journal on Minority and Group Rights, 9(2002): Pp.41-70.
- Oloka-Onyango, J., 'Heretical Reflections on the Right to Self-Determination: Prospects and Problems for a Democratic Global Future in the New Millennium' American University International Law Review, 15, (1999-2000): Pp.152-208.
- Park, J., 'Integration of Peoples and Minorities: An Approach to the Conceptual Problem of Peoples and Minorities with Reference to Self-Determination under International law' International Journal on Minority and Group Rights, 13(2006): Pp.69-93.
- Pentassuglia, G., 'State Sovereignty, Minorities and Self-determination: A Comprehensive Legal View' International Journal on Minority and Group Rights, 9(2002): Pp.303-324.

- Pimetel, D., 'Rule of Law Reform Without Cultural Imperialism? Reinforcing Customary Justice Through Collateral Review in Southern Sudan' Hague Journal on the Rule of Law, 2 (2010): Pp.1-28.
- Quane, H., 'The United Nations and the Evolving Right to Self-determination' International and Comparative Law Quarterly, 47, July 1998: Pp.537-572.
- Rubin, A.P., 'Secession and Self-Determination: A Legal, Moral, and Political Analysis' Stanford Journal of International Law, 36, (2000): Pp.253-270.
- Santschi, M., 'Briefing Counting 'New Sudan'' African Affairs, 107, (2008): Pp.631-640.
- Sargent, S. and Melling, G., 'Indigenous Self-Determination: The Root of State Resistance' Denning Law Journal, 24, (2012): Pp.117-137.
- Seshagiri, L., 'Democratic Disobedience: Reconciling Self-Determination and Secession in International Law' Harvard International Law Journal, 51, 2(2010): Pp.553-598.
- Sloan, J 'The Dayton Peace Agreement: Human Rights Guarantees and their Implementation' The European Journal of International Law, Vol.7, 1996, pp.207-225.
- Sharkey, H.J., 'Arab Identity and Ideology in Sudan: The Politics of Language, Ethnicity and Race' African Affairs, 107, (2008): Pp.21-43.
- Sheeran, S.P, 'International Law, Peace Agreements and Self-determination: The Case of the Sudan' International and Comparative Law Quarterly, Vol.60, Issue 2, April 2011: Pp.423-458.
- Simon, T.W., 'Remedial Secession: What The Law Should Have Done, From Katanga to Kosovo' The Georgia Journal of International and Comparative Law, 40, (2011- 2012): Pp.105-173.
- Simpson, G.J., 'The Diffusion of Sovereignty: Self-Determination in the Post-Colonial Age' Stanford Journal of International Law, 32(1996): Pp.255-286.
- Somek, A., 'On cosmopolitan self-determination' Global constitutionalism, 1, 3(2012): Pp.405-428.
- Sonarajah, M., 'Internal Colonialism and Humanitarian Intervention' Georgia Journal of International and Comparative, 11, 1(1981): Pp.45-77.

- Sonarajah, M. 'The Asian Perspective to International Law in the Age of Globalization' Singapore Journal of Comparative and International Law, Vol. 5. (2001): Pp.284-313.
- Sterio, M., 'A Grotian Moment: Changes in the Legal Theory of Statehood' Denver Journal of International Law and Policy, 39, 2(2011): Pp.209-237.
- Summers, J.J., 'The Status of Self-Determination in International Law: A Question of Legal or Political Importance?' Finnish Yearbook of International Law, XIV, (2003): Pp.271-293.
- Summers, J.J., 'The Rhetoric and Practice of Self-Determination: A Right of All Peoples or Political Institutions?' Nordic Journal of International Law, 73, (2004): Pp.325-363.
- Summers, J.J., 'The Right of Self-Determination and Nationalism in International Law' International Journal on Minority and Group Rights, 12, (2005): Pp.325-354.
- Sunstein, C.R., 'Constitutionalism and Secession' University of Chicago Law Review, 58, (1991): Pp.633-670.
- Tatanji, E.D., 'The right of indigenous peoples to self-determination versus secession: One coin, two faces?' African Human Rights Law Journal, 9(2009): Pp.52-76.
- Thornberry, P., 'Self-Determination, Minorities, Human Rights: A Review of International Instruments' International Law and Comparative Law Quarterly, 38, (1989): Pp.867-889.
- Turp, D., 'Le droit de sécession en droit international public' Annuaire canadien de Droit international, (1982): Pp.24-78.
- Vanderwoude, C., 'The Rise of Self-Determination versus the Rise of Democracy' Goettingen Journal of International Law, 3, 2 (2010): Pp.981-996.
- Vidmar, J., 'Montenegro's Path to Independence: A Study of Self-determination, Statehood and Recognition' Hanse Law Review, 3, 1(2007): Pp.73-105.
- Vidmar, J., 'The Right of Self-determination and Multiparty Democracy: Two Sides of the Same Coin?' Human Rights Law Review, 10, 2(2010): Pp.239-268.
- Vidmar, J., 'Confiding New International Borders in the Practice of Post-1990 State Creations' Heidelberg Journal for International Law, 70, (2010): Pp.319-356.
- Vidmar, J., 'Territorial Integrity and the Law of Statehood' The George Washington International Law Review, 44, (2012): Pp.101-149.

- Vidmar, J., 'South Sudan and the International Legal Framework Governing the Emergence and Delimitation of New States' Texas International Law Journal, 47, 3(2012): Pp.541-559.
- Vidmar, J., 'Conceptualizing Declarations of Independence in International Law' Oxford Journal of Legal Studies, 32, 1(2012): Pp.153-177.
- Weller, M., 'Settling Self-determination Conflicts: Recent Developments' The European Journal of International Law, 20, 1(2009): Pp.111-165.
- Wheatley, S., 'Deliberative Democracy and Minorities' The European Journal of International Law, 14, 3(2003): Pp.507-527.
- Whelan, A., 'Wilsonian Self-Determination and the Versailles Settlement' International and Comparative Law Quarterly, 42, (1994): Pp.99-115.
- Wiener, A., Lang, A.F., Tully, J., Maduro, M.P. and Kumm, M. 'Global constitutionalism: Human rights, democracy and the rule of law' Global Constitutionalism, 1, 1(2012): Pp.1-15.
- Zyberi, G., 'Self-determination Through the Lens of the International Court of Justice' Netherlands International Law Review, 2009: Pp.429-453.

แหล่งข้อมูลออนไลน์

- BBC NEWS. "Viewpoint: South Sudan has not lived up to the hype" แหล่งที่มา
<http://www.bbc.co.uk/news/world/africa-18550314?print=true>. 26 June 2012. (20/1/2014)
- BBC NEWS. "South Sudan in 'widely unpredictable' crisis" แหล่งที่มา
<http://www.bbc.co.uk/news/world/africa-25677297?print=true>. 9 January 2014. (20/1/2014)
- BBC NEWS. "Analysis: South Sudan's bitter divide" แหล่งที่มา
<http://www.bbc.co.uk/news/world/africa-25578346?print=true>. 2 January 2014. (20/1/2014)
- BBC NEWS. "Q&A: South Sudan clashes" แหล่งที่มา
<http://www.bbc.co.uk/news/world/africa-18550314?print=true>. 7 January 2014. (20/1/2014)

- BBC NEWS. “South Sudan crisis: Voices from Juba” แหล่งที่มา
<http://www.bbc.co.uk/news/world/africa-25467445?print=true>. 20
 December 2013. (20/1/2014)
- Le Monde. “L’armée du Soudan du Sud s’attaque à un camp de l’ONU” แหล่งที่มา
http://www.lemonde.fr/afrique/article/2014/01/20/l-armee-du-soudan-du-sud-s-attaque-a-un-camp-de-l0onu_435073_3212.html . 20 Janvier 2014.
 (20/1/2014)
- Le Monde. “Soudan du Sud: <<Un jour, une ville est prise par les uns, le lendemain par les autres>>” แหล่งที่มา
http://www.lemonde.fr/afrique/article/2014/01/10/soudan-du-sud-un-jour-une-ville-est-prise-par-les-uns-le-lendemain-par-les-autres_4346004_3212.html. 10 Janvier 2014. (20/1/2014)
- Le Monde. “Le Soudan du Sud est au bord de la guerre civile” แหล่งที่มา
http://www.lemonde.fr/afrique/article/2013/12/20/le-soudan-du-sud-est-au-bord-de-la-guerre-civile_4338021_3212.html. 20 Decembre 2013.
 (20/1/2014)
- Le Monde. “Soudan du Sud: l’ONU dénonce la presence d’enfants-soldats” แหล่งที่มา
http://www.lemonde.fr/afrique/article/2014/01/17/soudan-du-sud-les-nations-unies-denoncent-des-exactions-contre-les-civils_4349647_3212.html. 17 Janvier 2014. (20/1/2014)
- Le Monde. “Plus de 200 civils meurent noyés en fuyant les combats au Soudan du Sud” แหล่งที่มา
http://www.lemonde.fr/afrique/article/2014/01/14/plus-dwe-200-civils-meurent-noyes-en-fuyant-les-combats-au-soudan-du-sud_4347517_3212.html. 14 Janvier 2014. (20/1/2014)
- Le Monde. “Au Soudan du Sud, la lute pour le pouvoir menace de dégénérer en guerre civile” แหล่งที่มา
http://www.lemonde.fr/afrique/article/2013/12/19/au-soudan-sud-la-lutte-pour-le-pouvoir-menace-de-degener-en-guerre-civile_4337284_3210.html. 19 Decembre 2013. (20/1/2014)

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

The Comprehensive Peace Agreement

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

**The Comprehensive Peace
Agreement**

Between

**The Government of The Republic
of The Sudan**

and

**The Sudan People's Liberation
Movement/Sudan People's
Liberation Army**

TABLE OF CONTENTS

	<i>Page</i>
List of Abbreviations:	(v)
Chapeau:	(xi)
Chapter I: The Machakos Protocol	1
Chapter II: Power Sharing	9
Chapter III: Wealth Sharing	45
Chapter IV: The Resolution of the Abyei Conflict	63
Chapter V: The Resolution of the Conflict in the Two States of Southern Kordofan and Blue Nile	71
Chapter VI: Security Arrangements	85
Annexure I: Permanent Ceasefire and Security Arrangements Implementation Modalities and Appendices	91
Annexure II: Implementation Modalities and Global Implementation Matrix and Appendices	135
List of Corrections	231

/

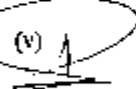
(iii)

/

LIST OF ABBREVIATIONS

AA	Abyei Area
AAC	Abyei Area Council
AASC	Abyei Area Security Committee
ABC	Abyei Boundaries Commission
A/C	Account
AEC	Assessment and Evaluation Commission
AJMC	Area Joint Military Committee
ARC	Abyei Referendum Commission
ASAs	Agreement on Security Arrangements
AU	African Union
Bde Hqs	Brigade Headquarters
BGR	Bahr El Ghazal Region
BNL	Bicameral National Legislature
BOD	Board of Directors of the Central Bank of Sudan
BOSS	Bank of Southern Sudan
BRA	Banking Regulatory Act
CAA	Chief Administrator for Abyei
CA	Courts of Appeal
CBOS	Central Bank of Sudan
CC	Constitutional Court
CCA	Comprehensive Ceasefire Agreement
CFA	Ceasefire Agreement
CFM	Ceasefire Modalities
CID	Criminal Investigation Department
CJMC	Ceasefire Joint Military Committee
CPA	Comprehensive Peace Agreement
CPC	Ceasefire Political Commission
CPMT	Civilian Protection Monitoring Team
CRC	Convention on the Rights of the Child
CS	Civil Service
CSR	Convention on Status of Refugees

JL

(v)

10/10/11

CSS	Constitution of Southern Sudan
DD	D-Day
DDR	Disarmament, Demobilization and Reintegration
DDRR	Demobilization, Disarmament, Re-Integration and Reconciliation
DG	Deputy Governor
DOP	(IGAD) Declaration of Principles
EC	Electoral Commission
EC	Executive Council
ECM	Executive Council of Ministers
FFAMC	Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission
FOB	Free on Board
FX	Foreign Exchange
GONU/GNU	Government of National Unity
GOS	Government of the Republic of Sudan/Government of Sudan
GSSS	Government of Southern Sudan
GST	General Sales Tax
HDI	Human Development Index
HQ	Headquarters
HRC	Human Rights Commission
ICHPR	International Charter on Human and Peoples Rights
ICRC	International Committee of the Red Cross
ID	Identity Card
IDPs	Internally Displaced Persons
IGAD	Inter-Governmental Authority on Development
IMF	International Monetary Fund
IMS	IGAD Member States
INC	Interim National Constitution
Inf. Bn.	Infantry Battalion
IP	Interim Period
IPF	IGAD Partner's Forum
JAM	Joint Assessment Mission
JAM CCG	Joint Assessment Mission Core Coordination Group

J. J.

[Signature]
(vi)

[Signature]

JDB	Joint Defence Board
JUUs	Joint/Integrated Units
JMC	Joint Military Commission (for the Nuba Mountains)
JMT's	Joint Military Teams
JNTT	Joint National Transition Team
JSS	Judiciary of Southern Sudan
LEC	Local Executive Council
LG	Local Government
LICUS	Low Income Countries Under Stress
M-Day	Mandate Day (UN)
MDTF	Multi-Donor Trust Fund
MDTFs	Multi-Donor Trust Funds
MEM	Ministry of Energy and Mining
MIC	Ministry of International Corporation
MOF	Ministry of Finance
MOC	Memorandum of Understanding
MOC-CII	Memorandum of Understanding on Cessation of Hostilities
MP	Machakos Protocol
NA	National Assembly
NAC	National Audit Chamber
NC	National Capital
NCA	National Congress Act
NCA	National Court of Appeal
NLC	National Liberation Council (of SPLM/A)
NCOs	Non-Commissioned Officers
NCP	National Congress Party
NCRC	National Constitutional Review Commission
NSC	National Civil Service
NCSC	National Civil Service Commission
NCSG	Northern Civil Society Groups
NDDRRC	Northern Sudan DDR Commission
NDDRCC	National DDR Coordination Council

(VII)

NE	National Executive
NEC	National Electoral Commission
NG	National Government
NGOs	Non-governmental Organizations
NJSC	National Judicial Service Commission
NL	National Legislature
NLC	National Land Commission
NLC	National Liberation Council
NM	Nuba Mountains
NMDTF	National Multi-Donor Trust Fund
NPC	National Petroleum Commission
NPCA	National Population Census Act
NPF	Northern Political Forces
NRDF	National Reconstruction and Development Fund
NRF	National Revenue Fund
NSA	National Security Act
NSC	National Supreme Court
NSS	National Security Service
OAG	Other Armed Groups
OAGs CC	Other Armed Groups Collaborative Committee
ORSA	Oil Revenue Stabilization Account
PAEC	Parliamentary Assessment and Evaluation Commission
PC	Presidential Council
PCA	Permanent Ceasefire Agreement
PIF	Pre-Interim Period
POW	Prisoners of War
PSP	Power Sharing Protocol
SA	Security Arrangements
SAF	Sudan Armed Forces
SC	State Constitution
SCM	State Council of Ministers
SSDDRC	Southern Sudan DDR Commission

30

(viii)

2008

SIC	State Interim Constitution
SJ	State Judiciary
SK	Southern Kordofan
SL	State Legislature
SLC	State Land Commission
SNAF	Sudan National Armed Forces
SOFA	Status of Forces Agreement
SOMA	Status of Mission Agreement
SP	State Police
SPF	Southern Political Forces
SPLA	Sudan People's Liberation Army
SPLM	Sudan People's Liberation Movement
SPLM/A	Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army
SPS	State Police Service
SPS	Special Administrative Status
SRS	State Revenue Sources
SSC	State Security Committee
SSC	Southern Sudan Constitution
SSL	Southern Sudan Legislature
SSL	Southern Sudan Laws
SSLC	Southern Sudan Land Commission
SSMDTF	Southern Sudan Multi-Donor Trust Fund
SSRDF	Southern Sudan Reconstruction and Development Fund
SSSC	Southern Sudan Supreme Court
UN	United Nations
UNAMIS	United Nations Advanced Mission in Sudan
UNDP	United Nations Development Programme
UNDPKO	United Nations Department of Peacekeeping Operations
UNFPA	United Nations Population Fund
UNHCR	United Nations High Commission/High Commissioner for Refugees

(ix)

At 4:00 PM

UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
VAT	Value Added Tax
VMM	Verification and Monitoring Team
VMT	Verification and Monitoring Team
WB	World Bank
WK	Western Kordofan
WSA	Wealth Sharing Agreement

(x)

CHAPEAU OF THE COMPREHENSIVE PEACE AGREEMENT

WHEREAS the Government of the Republic of the Sudan (GOS) and the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army (SPLM/A) (hereinafter referred to as the "Parties"), having met in continuous negotiations between May 2002 and December 2004, in Karen, Machakos, Nairobi, Nakuru, Nanyuki and Naivasha, Kenya, under the auspices of the Inter-Governmental Authority on Development (IGAD) Peace Process, and, in respect of the issues related to the Conflict Areas of Southern Kordofan and Blue Nile States and Abyei Area, under the auspices of the Government of the Republic of Kenya;

CONSCIOUS that the conflict in the Sudan is the longest running conflict in Africa; that it has caused tragic loss of life, destroyed the infrastructure of the country, eroded its economic resources and caused suffering to the people of the Sudan;

MINDFUL of the urgent need to bring peace and security to the people of the Sudan who have endured this conflict for far too long;

AWARE of the fact that peace, stability and development are aspirations shared by all people of the Sudan;

IN PURSUANCE OF the commitment of the Parties to a negotiated settlement on the basis of a democratic system of governance which, on the one hand, recognizes the right of the people of Southern Sudan to self-determination and seeks to make unity attractive during the Interim Period, while at the same time is founded on the values of justice, democracy, good governance, respect for fundamental rights and freedoms of the individual, mutual understanding and tolerance of diversity within the realities of the Sudan;

RECORDING AND RECONFIRMING that in pursuance of this commitment the Parties duly reached agreement on the following texts: the Machakos Protocol, dated 20th July, 2002 which is set out in Chapter I of the Comprehensive Peace Agreement (CPA); the Agreement on Security Arrangements, dated 25th September, 2003 which is set out in Chapter VI of the CPA; the Agreement on Wealth Sharing, dated 7th January, 2004 which is set out in Chapter III of the CPA; the Protocol on Power Sharing, dated 26th May, 2004 which is set out in Chapter II of the CPA; the Protocol on the Resolution of the Conflict In Southern Kordofan and Blue Nile States, dated 26th May, 2004 which is set out in Chapter V of the CPA; and the Protocol on the Resolution of the Conflict in Abyei Area, dated 26th May, 2004 which is set out in Chapter IV of the CPA; and that the Security Council of the United Nations in its Resolution 1574 of 19th November, 2004, took note of these aforementioned Protocols and Agreements;

RECOGNIZING that the Parties have concluded an Agreement on a Permanent Ceasefire and Security Arrangements Implementation Modalities During the Pre-Interim and Interim Periods dated 31st December, 2004 which is set out in Annexure I of the

(xi)

CPA, within the Framework of the Agreement on Security Arrangements of 25th September, 2003;

FURTHER RECOGNIZING that the Parties have also concluded the Agreement on the Implementation Modalities of the Protocols and Agreements dated 31st December, 2004 which is set out in Annexure II of the CPA;

NOW HEREIN THE PARTIES JOINTLY ACKNOWLEDGE that the CPA offers not only hope but also a concrete model for solving problems and other conflicts in the country;

THE PARTIES FURTHER ACKNOWLEDGE that the successful implementation of the CPA shall provide a model for good governance in the Sudan that will help create a solid basis to preserve peace and make unity attractive and therefore undertake to fully adhere to the letter and spirit of the CPA so as to guarantee lasting peace, security for all, justice and equality in the Sudan;

NOW THEREFORE, THE PARTIES AGREE, upon signing this Agreement, on the following:

- (1) The Pre-Interim Period shall commence, and all the obligations and commitments specified in the CPA shall be binding in accordance with the provisions thereof;
- (2) The CPA shall be comprised of the texts of the Protocols and Agreements already signed, together with this Chapeau, the Agreement on Permanent Ceasefire and Security Arrangements Implementation Modalities and Appendices as Annexure I and the Agreement on the Implementation Modalities and the Global Implementation Matrix and Appendices as Annexure II;
- (3) The agreed Arabic and English texts of the CPA shall both be official and authentic. However, in the event of a dispute regarding the meaning of any provision of the text, and only if there is a difference in meaning between the Arabic and English texts; the English text shall be authoritative as English was the language of the peace negotiations.
- (4) Upon compilation of the official and authentic Arabic and English texts of the CPA, the initialled copies of both texts shall be given to both Parties, and copies shall also be lodged with the United Nations, the African Union, IGAD Secretariat in Djibouti, the League of Arab States and the Republic of Kenya.
- (5) All persons performing governmental functions shall continue to do so at the place at which they render such services or perform such functions unless or until redeployed or alternative instructions are received in accordance with the arrangements agreed to by the Parties.

J/11

(xii)

~ 4 ~ 2 ~ 1

- (6) To establish such priority joint task teams, particularly the Joint National Transitional Team (JNTT), the Abyei Boundaries Commission (ABC), the Constitutional Task Team and the Joint Technical Team on "New National Currency" as required to facilitate and prepare for the operationalization of the Agreement once it is put into force;
- (7) To take the necessary steps to ensure the effective implementation of the Permanent Ceasefire;
- (8) To take such steps as are necessary to ensure that resources and funds are available for the establishment of the structures, bodies and institutions contemplated by the CPA especially the establishment of the Government of Southern Sudan;

THE PARTIES EXPRESS THEIR GRATITUDE for the persistent efforts of the Facilitators, the IGAD Member States, and the International Community in assisting the people of the Sudan to return to peace and stability, and in particular, to the African Union, IGAD Partners Forum, the United Nations, and the Governments of Italy, Norway, United Kingdom and the United States of America for their support for the IGAD Peace Initiative and their unwavering interest and consistent endeavours in support of the Peace Process;

THE PARTIES JOINTLY APPEAL to the Regional and International Community and call on Organizations and States which have been requested to witness the signing of this Agreement to provide and affirm their unwavering support to the implementation of the CPA, and further appeal to them to avail resources for the necessary and urgent programmes and activities of the transition to peace as contemplated and agreed herein;

THE PARTIES RECOGNIZE the enormity of the tasks that lie ahead in successfully implementing the Comprehensive Peace Agreement and in signing below and before the witnesses here present, they reconfirm their commitment to implement the Comprehensive Peace Agreement fully and jointly.

(xiii)

H.E. Ali Osman Mohamed Taha
First Vice President of the Republic
of the Sudan
On behalf of the Government
Of the Republic of the Sudan

Dr. John Garang de Mabior
Chairman of the Sudan
People's Liberation Movement/Sudan
People's Liberation Army
on behalf of the Sudan People's
Liberation Movement/Sudan People's
Liberation Army

WITNESSED BY:

H.E. Hon. Mwai Kibaki
President of the Republic of Kenya
On behalf of the IGAD
Sub-Committee on the Sudan

H.E. Hon. Yoweri Kagame Museveni
President of the Republic of Uganda
On Behalf of IGAD Member States

H.E. Mr. Ahmed Aboul Gheit
Egyptian Minister of Foreign Affairs
On behalf of the Government of the Republic of Egypt

Senator Alfredo Mantica
Deputy Minister for Foreign Affairs
On behalf of the Government of Italy

7/1

(xiv)

2002

Racke

H.E. Mr. Fred Racke
Special Envoy of the Netherlands
On behalf of the Royal Kingdom of the Netherlands

Hilde Johnson

H.E. Ms. Hilde F. Johnson
Minister of International Development
On behalf of the Royal Norwegian Government

H. Benn

Right Hon. Hillary Benn, M.P.
Secretary of State for International Development
On behalf of the United Kingdom and Northern Ireland

Colin L. Powell

Mr. Colin L. Powell
United States Secretary of State
On behalf of the United States of America

Alpha Oumar Konare

H.E. Mr. Alpha Oumar Konare
Chairperson of the African Union
On behalf of the African Union

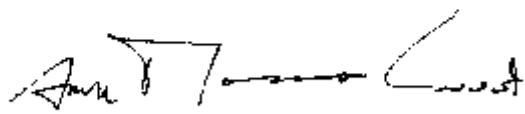
Charles Goerens

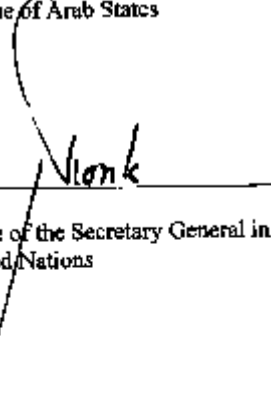
Hon. Charles Goerens
Minister of Development Co-operation of Netherlands
On behalf of the European Union

(xv)

H.F. Mr. Hilde F. Johnson
Minister of International Development
On behalf of the IGAD Partners Forum (IPF)

Senator Alfredo Mantica
Deputy Minister for Foreign Affairs
On behalf of the IGAD Partners Forum (IPF)

H.E. Mr. Amre Moussa
Secretary General of the League of Arab States
On behalf of the League of Arab States

H.E. Mr. Jan Pronk
Special Representative of the Secretary General in the Sudan
On behalf of the United Nations

201

2011

(xvi)

CHAPTER I

THE MACHAKOS PROTOCOL

SIGNED AT MACHAKOS, KENYA ON 20TH JULY, 2002

J.P.S.

M. K. L.

THE PREAMBLE, PRINCIPLES, AND THE TRANSITION PROCESS

WHEREAS the Government of the Republic of the Sudan and the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army (hereafter referred to as the Parties) having met in Machakos, Kenya, from 18th June, 2002 through 20th July, 2002; and

WHEREAS the Parties are desirous of resolving the Sudan Conflict in a just and sustainable manner by addressing the root causes of the conflict and by establishing a framework for governance through which power and wealth shall be equitably shared and human rights guaranteed; and

MINDFUL that the conflict in the Sudan is the longest running conflict in Africa, that it has caused horrendous loss of life and destroyed the infrastructure of the country, wasted economic resources, and has caused untold suffering, particularly with regard to the people of South Sudan; and

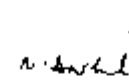
SENSITIVE to historical injustices and inequalities in development between the different regions of the Sudan that need to be redressed; and

RECOGNIZING that the present moment offers a window of opportunity to reach a just peace agreement to end the war; and

CONVINCED that the rejuvenated IGAD peace process under the chairmanship of the Kenyan President, H.E. Daniel T. arap Moi, provides the means to resolve the conflict and reach a just and sustainable peace; and

COMMITTED to a negotiated, peaceful, comprehensive resolution to the conflict based on the Declaration of Principles (DOP) for the benefit of all the people of the Sudan;

NOW THEREFORE, the Parties hereby agree as follows:

PART A: AGREED PRINCIPLES

- 1.1 That the unity of the Sudan, based on the free will of its people democratic governance, accountability, equality, respect, and justice for all citizens of the Sudan is and shall be the priority of the Parties and that it is possible to redress the grievances of the people of South Sudan and to meet their aspirations within such a framework.
- 1.2 That the people of South Sudan have the right to control and govern affairs in their region and participate equitably in the National Government.
- 1.3 That the people of South Sudan have the right to self-determination, *inter alia*, through a referendum to determine their future status.
- 1.4 That religion, customs and traditions are a source of moral strength and inspiration for the Sudanese people.
- 1.5 That the people of the Sudan share a common heritage and aspirations and accordingly agree to work together to:
 - 1.5.1 Establish a democratic system of governance taking account of the cultural, ethnic, racial, religious and linguistic diversity and gender equality of the people of the Sudan.
 - 1.5.2 Find a comprehensive solution that addresses the economic and social deterioration of the Sudan and replaces war not just with peace, but also with social, political and economic justice which respects the fundamental human and political rights of all the Sudanese people.
 - 1.5.3 Negotiate and implement a comprehensive ceasefire to end the suffering and killing of the Sudanese people.
 - 1.5.4 Formulate a repatriation, resettlement, rehabilitation, reconstruction and development plan to address the needs of those areas affected by the war and redress the historical imbalances of development and resources allocation.
 - 1.5.5 Design and implement the Peace Agreement so as to make the unity of the Sudan an attractive option especially to the people of South Sudan.
 - 1.5.6 Undertake the challenge by finding a framework by which these common objectives can be best realized and expressed for the benefit of all the Sudanese.

PART B: THE TRANSITION PROCESS

In order to end the conflict and to secure a peaceful and prosperous future for all the people of the Sudan and in order to collaborate in the task of governing the country, the Parties hereby agree to the implementation of the Peace Agreement in accordance with the sequence, time periods and process set out below.

2. There shall be a Pre-Interim Period, the duration of which shall be six (6) months.

2.1 During the Pre-Interim Period:

- a) The institutions and mechanisms provided for in the Peace Agreement shall be established;
- b) If not already in force, there shall be a cessation of hostilities with appropriate monitoring mechanisms established;
- c) Mechanisms to implement and monitor the Peace Agreement shall be created;
- d) Preparations shall be made for the implementation of a comprehensive ceasefire as soon as possible;
- e) International assistance shall be sought; and
- f) A Constitutional Framework for the Peace Agreement and the institutions referred to in 2.1 (a) shall be established.

2.2 The Interim Period will commence at the end of the Pre-Interim Period and shall last for six (6) years.

2.3 Throughout the Interim Period:

- a) The institutions and mechanisms established during the Pre-Interim Period shall be operating in accordance with the arrangements and principles set out in the Peace Agreement.
- b) If not already accomplished, the negotiated comprehensive ceasefire will be implemented and international monitoring mechanisms shall be established and operationalized.

2.4 An independent Assessment and Evaluation Commission(AEC) shall be established during the Pre-Interim Period to monitor the implementation of the Peace Agreement and conduct a mid-term evaluation of the unity arrangements established under the Peace Agreement.

2.4.1 The composition of the Assessment and Evaluation Commission shall consist of equal representation from the GOS and the SPLM/A, and not more than two (2) representatives, respectively, from each of the following categories:

1)

2) 2)

- 2.4.1.1 Member states of the IGAD Sub-Committee on Sudan (Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Kenya and Uganda);
- 2.4.1.2 Observer States (Italy, Norway, UK and US); and
- 2.4.1.3 Any other countries or regional or international bodies to be agreed upon by the Parties.
- 2.4.2 The Parties shall work with the Commission during the Interim Period with a view to improving the institutions and arrangements created under the Agreement and making the unity of Sudan attractive to the people of South Sudan.
- 2.5 At the end of the six (6) year Interim Period there shall be an internationally monitored referendum, organized jointly by the GOS and the SPLM/A, for the people of South Sudan to: confirm the unity of the Sudan by voting to adopt the system of government established under the Peace Agreement; or to vote for secession.
- 2.6 The Parties shall refrain from any form of unilateral revocation or abrogation of the Peace Agreement.

J. O'.

a. said

STATE AND RELIGION

Recognizing that Sudan is a multi-cultural, multi-racial, multi-ethnic, multi-religious and multi-lingual country and confirming that religion shall not be used as a divisive factor, the Parties hereby agree as follows:

- 6.1 Religions, customs and beliefs are a source of moral strength and inspiration for the Sudanese people.
- 6.2 There shall be freedom of belief, worship and conscience for followers of all religions or beliefs or customs and no one shall be discriminated against on such grounds.
- 6.3 Eligibility for public office, including the presidency, public service and the enjoyment of all rights and duties shall be based on citizenship and not on religion, beliefs or customs.
- 6.4 All personal and family matters including marriage, divorce, inheritance, succession and affiliation may be governed by the personal laws (including Sharia or other religious laws, customs or traditions) of those concerned.
- 6.5 The Parties agree to respect the following Rights:
 - 6.5.1 To worship or assemble in connection with a religion or belief and to establish and maintain places for these purposes;
 - 6.5.2 To establish and maintain appropriate charitable or humanitarian institutions;
 - 6.5.3 To make, acquire and use to an adequate extent the necessary articles and materials related to the rites or customs of a religion or belief;
 - 6.5.4 To write, issue and disseminate relevant publications in these areas;
 - 6.5.5 To teach religion or belief in places suitable for these purposes;
 - 6.5.6 To solicit and receive voluntary financial and other contributions from individuals and institutions;
 - 6.5.7 To train, appoint, elect or designate by succession appropriate leaders called for by the requirements and standards of any religion or belief;
 - 6.5.8 To observe days of rest and to celebrate holidays and ceremonies in accordance with the precepts of one's religious beliefs;
 - 6.5.9 To establish and maintain communications with individuals and communities in matters of religion and belief and at the national and international levels;
 - 6.5.10 For avoidance of doubt, no one shall be subject to discrimination by the National Government, state, institutions, group of persons or person on grounds of religion or other beliefs.
- 6.6 The Principles enumerated in Section 6.1 through 6.5 shall be reflected in the Constitution.

PART C: STRUCTURES OF GOVERNMENT

To give effect to the agreements set out in Part A, the Parties, within a framework of a unified Sudan which recognizes the right to self-determination for the people of Southern Sudan, hereby agree that with respect to the division of powers and the structures and functions of the different organs of government, the political framework of governance in the Sudan shall be structured as follows:

3.1 Supreme Law

- 3.1.1 The National Constitution of the Sudan shall be the Supreme Law of the land. All laws must comply with the National Constitution. This Constitution shall regulate the relations and allocate the powers and functions between the different levels of government as well as prescribe the wealth sharing arrangements between the same. The National Constitution shall guarantee freedom of belief, worship and religious practice in full to all Sudanese citizens.
- 3.1.2 A representative National Constitutional Review Commission (NCRC) shall be established during the Pre-Transition Period which shall have as its first task the drafting of a Legal and Constitutional Framework to govern the Interim Period and which incorporates the Peace Agreement.
- 3.1.3 The Framework mentioned above shall be adopted as shall be agreed upon by the Parties.
- 3.1.4 During the Interim Period an inclusive Constitutional Review Process shall be undertaken.
- 3.1.5 The Constitution shall not be amended or repealed except by way of special procedures and qualified majorities in order that the provisions of the Peace Agreement are protected.

3.2 National Government

- 3.2.1 There shall be a National Government which shall exercise such functions and pass such laws as must necessarily be exercised by a sovereign state at national level. The National Government in all its laws shall take into account the religious and cultural diversity of the Sudanese people.
- 3.2.2 Nationally enacted legislation having effect only in respect of the states outside Southern Sudan shall have as its source of legislation Sharia and the consensus of the people.
- 3.2.3 Nationally enacted legislation applicable to the Southern States and/or the Southern Region shall have as its source of legislation popular consensus.

the values and the customs of the people of Sudan (including their traditions and religious beliefs, having regard to Sudan's diversity).

3.2.4 Where national legislation is currently in operation or is enacted and its source is religious or customary law, then a state or region, the majority of whose residents do not practice such religion or customs may:

- (i) Either introduce legislation so as to allow or provide for institutions or practices in that region consistent with their religion or customs, or
- (ii) Refer the law to the Council of States for it to approve by two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority or initiate national legislation which will provide for such necessary alternative institutions as is appropriate.

JM

7

u. d. d. d.

THE RIGHT TO SELF-DETERMINATION FOR THE PEOPLE OF SOUTH SUDAN

- 1.3 That the people of South Sudan have the right to self-determination, *inter alia*, through a referendum to determine their future status.
- 2.4 An independent Assessment and Evaluation Commission shall be established during the Pre-Transition Period to monitor the implementation of the Peace Agreement during the Interim Period. This Commission shall conduct a mid-term evaluation of the unity arrangements established under the Peace Agreement.
- 2.4.1 The composition of the Assessment and Evaluation Commission shall consist of equal representation from the GOS and the SPLM/A, and not more than two (2) representatives, respectively, from each of the following categories:
- 2.4.1.1 Member states of the IGAD Sub-Committee on Sudan (Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Kenya and Uganda);
- 2.4.1.2 Observer States (Italy, Norway, UK and US); and
- 2.4.1.3 Any other countries or regional or international bodies to be agreed upon by the Parties.
- 2.4.2 The Parties shall work with the Commission during the Interim Period with a view to improving the institutions and arrangements created under the Agreement and making the unity of Sudan attractive to the people of South Sudan.
- 2.5 At the end of the six (6) year Interim Period there shall be an internationally monitored referendum, organized jointly by the GOS and the SPLM/A, for the people of South Sudan to: confirm the unity of the Sudan by voting to adopt the system of government established under the Peace Agreement; or to vote for secession.
- 2.6 The Parties shall refrain from any form of unilateral revocation or abrogation of the Peace Agreement.

CHAPTER II

POWER SHARING

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 26TH MAY, 2004

PREAMBLE

CONSCIOUS of the need for an expeditious termination of Sudan's protracted and costly war;

MINDFUL AND AWARE of the yearning of all the Sudanese for a quick, just and sustainable peace;

ENCOURAGED by the progress made thus far in our pursuit for realizing Comprehensive Peace Agreement in the Sudan;

DETERMINED to crown the valuable achievement of this Peace Process by arriving at an equitable and fair formula for sharing power in the Sudan;

RESOLVED to usher in an era of responsible, just, transparent, people-led and integrity based governance;

CONVINCED that decentralization and empowerment of all levels of government are cardinal principles of effective and fair administration of the country;

COGNIZANT of the fact that the smooth and successful implementation of This Agreement shall, to a large measure, hinge on rallying the majority of the Sudanese people behind it; and

CONVINCED that the successful implementation of this Agreement shall provide a model for good governance in Sudan that shall help to create a solid basis to make unity of the country attractive and preserve peace;

NOW THEREFORE, the Government of the Sudan (GOS) and the Sudan People's Liberation Movement (SPLM) hereby agree as follows:-

PART I

1. General Principles

- 1.1 In accordance with the Machakos Protocol agreed to at Machakos, Kenya, on 20th July, 2002, the following Protocol on Power Sharing forms an integral part of the overall Peace Agreement.
- 1.2 The Parties reaffirm their acceptance of the Agreed Principles (of Governance) as stipulated in the Machakos Protocol of 20th July, 2002. The modalities of implementation of these principles are the object of the present Protocol on Power Sharing.
- 1.3 In accordance with the Machakos Protocol, the structures of governments in the Sudan shall be as follows during the Interim Period:-
 - 1.3.1 The National level of Government which shall exercise authority so as to protect and promote the national sovereignty of Sudan and the welfare of its people;
 - 1.3.2 The Southern Sudan level of Government which shall exercise authority in respect of the people and States in the South;
 - 1.3.3 The States throughout Sudan which shall exercise authority at the state level and render public services through the level of government close to the people; and
 - 1.3.4 The level of local government throughout the Sudan.
- 1.4 The Parties agree that the following principles shall guide the distribution of powers and the establishment of structures:
 - 1.4.1 Recognition of both the sovereignty of the nation as vested in its people as well as the need for autonomy of the Government of Southern Sudan and States throughout the Sudan;
 - 1.4.2 Affirmation of the need for both national as well as state and Southern Sudan norms and standards so as to reflect the unity of the country and the diversity of the Sudanese people;
 - 1.4.3 Acknowledgement of the need to promote the welfare of the people and protect their human rights and fundamental freedoms;
 - 1.4.4 Recognition of the need for the involvement and participation of the people of South Sudan at all levels of government and National institutions as an expression of the national unity of the country;
 - 1.4.5 Pursuit of good governance, accountability, transparency, democracy, and the rule of law at all levels of government to achieve lasting peace;
 - 1.4.6 Recognizing the need to legitimize the arrangements agreed to herein, fair electoral laws shall be adopted, including the free

J.P.

12

...

establishment of political parties. Elections at all levels of government shall be held by universal adult suffrage.

1.5 Principles of Administration and Inter-Governmental Linkages:

1.5.1 In the administration of the Government of National Unity, the following provisions shall be respected:-

1.5.1.1 There shall be a decentralized system of government with significant devolution of powers, having regard to the National, Southern Sudan, State, and Local levels of government;

1.5.1.2 The Interim National Constitution, being the legal and constitutional framework text adopted as contemplated in paragraph 2.12.6 herein, shall be the Supreme Law of the land and the Southern Sudan Constitution, state constitutions, and the laws of all levels of government must comply with it;

1.5.1.3 The linkage between the National Government and the states in the Southern Sudan shall be through the Government of Southern Sudan, subject to paragraph 1.5.1.4 below, and as provided for in the Interim National Constitution and the Southern Sudan Constitution;

1.5.1.4 In their relationships with each other or with other government organs, all levels of government and particularly National, Southern Sudan, and State Governments shall:

- (a) Respect each others' autonomy;
- (b) Collaborate rather than compete, in the task of governing and assist each other in fulfilling each others' constitutional obligations;
- (c) Perform their functions and exercise their powers so as:

- (i) Not to encroach on another level's powers or functions;
- (ii) Not to assume another level's powers or functions conferred upon it by the Constitution;
- (iii) To promote co-operation between them;
- (iv) To promote open communication between government and levels of government;
- (v) To strive to render assistance and support to other levels of government;
- (vi) To advance the good co-ordination of governmental functions;
- (vii) To adhere to procedures of inter-governmental interaction as agreed upon;

- (viii) To promote amicable settlement of disputes before attempting litigation;
- (ix) To respect the status and institutions of other levels of government.

(d) Allow the harmonious and collaborative interaction of the different levels of government within the context of national unity and for the achievement of a better quality of life for all.

1.6 Human Rights and Fundamental Freedoms:

1.6.1 The Republic of the Sudan, including all levels of Government throughout the country, shall comply fully with its obligations under the international human rights treaties to which it is or becomes a party. These include the International Covenant on Civil and Political Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, the Convention on the Rights of the Child, the Slavery Convention of 1926, as amended, and the related Supplementary Convention, the International Convention on the Suppression and Punishment of the Crime of Apartheid, the International Convention Against Apartheid in Sports, the Convention Relating to the Status of Refugees and the Related Protocol, and the African Charter on Human and People's Rights. The Republic of the Sudan should endeavor to ratify other human rights treaties which it has signed.

1.6.2. The rights and freedoms to be enjoyed under Sudanese law, in accordance with the provisions of the treaties referred to above, include in particular the following:-

1.6.2.1 Life

Every human being has the inherent right to life. This right shall be protected by law. No one shall be arbitrarily deprived of his/her life;

1.6.2.2 Personal Liberty

Everyone has the right to liberty and security of person. No one shall be subjected to arbitrary arrest or detention. No one shall be deprived of his/her liberty except on such grounds and in accordance with such procedures as are established by law;

[Handwritten mark]

[Handwritten signature]
14

[Handwritten mark]

1.6.2.3 Slavery

No one shall be held in slavery; slavery and the slave trade in all their forms shall be prohibited. No one shall be held in servitude or be required to perform forced or compulsory labour;

1.6.2.4 Torture

No one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;

1.6.2.5 Fair Trial

- (a) Anyone who is arrested shall be informed, at the time of arrest, of the reasons for his/her arrest and shall be promptly informed of any charges against him/her;
- (b) In the determination of any criminal charges against him/her, or of his/her rights and obligations in a suit at law, everyone shall be entitled to a fair and public hearing by a competent, independent and impartial tribunal established by law;
- (c) Everyone charged with a criminal offence shall have the right to be presumed innocent until proved guilty according to law;
- (d) No one shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence under national or international law at the time when it was committed;
- (e) In the determination of any criminal charge against him/her, everyone shall be entitled, in full equality, to be tried without undue delay, to be tried in his/her presence and to defend himself/herself in person or through legal assistance of his/her own choosing and to have legal assistance assigned to him/her in any case where the interests of justice so require.

1.6.2.6 Privacy

No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his/her privacy, family, home or correspondence;

1.6.2.7 Freedom of Thought, Conscience and Religion

Everyone shall have the right to freedom of thought, conscience and religion;

1/1

151

1/1

1.6.2.8 Freedom of Expression

Everyone shall have the right to freedom of expression;

1.6.2.9 Freedom of Assembly and Association

The right of peaceful assembly shall be recognized. Everyone shall have the right to freedom of association with others, including the right to form and join trade unions for the protection of his/her interests;

1.6.2.10 Family and Marriage

- (a) The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State;
- (b) The right of men and women of marriageable age to marry and to found a family shall be recognized, according to their respective family laws.

1.6.2.11 Right to Vote

Every citizen shall have the right and the opportunity, without distinctions and unreasonable restrictions, to vote and to be elected at genuine periodic elections, which shall be by universal and equal suffrage and shall be held by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors;

1.6.2.12 Equality Before the Law

All persons are equal before the law and are entitled without any discrimination to the equal protection of the law;

1.6.2.13 Freedom from Discrimination

The law shall prohibit any discrimination and guarantee to all persons equal and effective protection against discrimination on any ground such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status;

1.6.2.14 Freedom of Movement

Everyone has the right to liberty of movement and freedom to choose his/her residence;

16

1.6.2.15 The Rights of Children

Every child shall have, without any discrimination as to race, colour, sex, language, religion, national or social origin, property or birth, the right to such measures of protection as are required by his/her status as a minor;

1.6.2.16 Equal Rights of Men and Women

- (a) The equal right of men and women to the enjoyment of all civil and political rights set forth in the International Covenant on Civil and Political Rights and all economic, social, and cultural rights set forth in the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights shall be ensured;
- (b) The human rights and fundamental freedoms embodied in the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) shall also be reflected in the Interim National Constitution. No derogation from these rights and freedoms shall be made under the Constitution or under the ICCPR except in accordance with the provisions thereof and only with the approval of the Presidency and the National Legislature, as required by Section 2.3.14 herein;
- (c) These human rights and fundamental freedoms shall be monitored by the Human Rights Commission specified in paragraph 2.10.1.2 herein.

1.7 Reconciliation:

The Parties agree to initiate a comprehensive process of national reconciliation and healing throughout the country as part of the peace building process. Its mechanisms and forms shall be worked out by the Government of National Unity.

1.8 Population Census, Elections and Representation:

- 1.8.1 Population census throughout the Sudan shall be conducted and completed by the end of the second year of the Interim Period;
- 1.8.2 The preparation, planning and organization for the census shall commence as soon as the Peace Agreement is signed;
- 1.8.3 General Elections at all levels of government shall be completed by the end of the third year of the Interim Period;
- 1.8.4 Six months before the end of the periods referred to in Sub-Paragraphs 1.8.1 and 1.8.3 the Parties shall meet and review the feasibility of the dates set out in the above-mentioned sub-Paragraphs.

[Handwritten mark]

17

[Handwritten mark]

- 1.8.5 Certain considerations, while not conditional upon their completion, should be taken into account with respect to the timing of the elections (including, *inter alia*, resettlement, rehabilitation, reconstruction, repatriation, building of structures and institutions, and consolidation of the Peace Agreement);
- 1.8.6 Whoever runs in any election must respect, abide by, and enforce the Peace Agreement;
- 1.8.7 International observers shall participate in the observation of elections;
- 1.8.8 Representation of the north and the south at the National level shall be based on population ratio;
- 1.8.9 The percentages agreed herein are temporary and shall either be confirmed or adjusted on the basis of the census results.

18

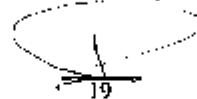

PART II

2. Institutions at the National Level

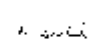
- 2.1 During the Interim Period, the Institutions at the National level shall consist of:-
- 2.1.1 The Legislature;
 - 2.1.2 The Executive;
 - 2.1.3 The Judiciary; and
 - 2.1.4 The Institutions and Commissions specified in this Agreement and the Interim National Constitution.
- 2.2. The National Legislature:
- 2.2.1 There shall be a bicameral National Legislature comprised of:-
 - 2.2.1.1 A National Assembly; and
 - 2.2.1.2 A Council of States.
 - 2.2.2. In the establishment of the National Legislature, the following principles shall apply:-
 - 2.2.2.1. There shall be equitable representation of the people of South Sudan in both legislative chambers; and
 - 2.2.2.2. Relevant considerations shall be taken into account in determining what constitutes equitable representation.
 - 2.2.3 The National Legislature shall be structured and operate as follows:-
 - 2.2.3.1 The National Assembly shall be elected in accordance with the procedures set forth by an impartial and representative Electoral Commission and in accordance with fair electoral laws;
 - 2.2.3.2 There shall be a Council of States comprised of two representatives from each state;
 - 2.2.3.3 Free and fair elections for the National Assembly shall be conducted in accordance with the Interim National Constitution governing the Interim Period. The date shall be determined by the Parties signatory to this Agreement, after consulting with the Electoral Commission.
 - 2.2.4 Pending the elections referred to above, the National Assembly shall consist of such members representing the Parties to the Agreement, and other forces in the North and South so as to promote inclusiveness and stability, in such proportions to be determined by the parties prior to the conclusion of the Peace Agreement.

Jif

as above

- 2.2.5 Prior to the Parliamentary elections, the seats of the National Assembly shall be allocated as follows:
- (a) The National Congress Party (NCP) shall be represented by Fifty-Two Percent (52%);
 - (b) Sudan People's Liberation Movement (SPLM) shall be represented by Twenty-Eight Percent (28%);
 - (c) Other Northern political forces shall be represented by Fourteen Percent (14%);
 - (d) Other Southern political forces shall be represented by Six Percent (6%);
- 2.2.6 Both Chambers of the National Legislature shall approve the allocation of resources and revenues, in accordance with the agreement of Wealth Sharing. The National Assembly shall approve the annual National budget.
- 2.2.7 Amendments to the National Constitution shall require:-
- 2.2.7.1 The approval of three-quarters (75%) of all the members of each chamber, both chambers sitting separately, and only after introduction of the draft amendment at least two (2) months prior to debate;
 - 2.2.7.2 Amendments to the Interim National Constitution affecting the provisions of the Peace Agreement may be introduced only with the approval of both Parties signatory to this Agreement;
 - 2.2.7.3 A sixty-six and two-thirds percent (66.6%) majority in the Council of States is required to pass legislation that affects the interests of the states and a simple majority vote of both chambers is required to pass all other legislation.
- 2.2.8 Any bill duly approved by the National Legislature shall be signed into law by the President within thirty (30) days, failing which it shall be deemed to have been so signed. Where the President withholds his/her signature, he/she must present reasons for his/her refusal to so sign when re-introducing the bill to the National Legislature within the 30-day period stated herein. The Bill shall become law if the National Legislature again passes the bill by a two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority of all the members of the respective house or houses and the assent of the President shall not be required.
- 2.2.9 The exclusive legislative powers of the National Legislature shall be in respect of the matters set forth in Schedule A, annexed hereto.
- 2.2.10 The concurrent legislative powers of the National Legislature shall be those matters as set forth in Schedule D, read together with Schedule E, annexed hereto.
- 2.2.11 The residual legislative powers shall be exercised in accordance with Schedule E annexed hereto.

2.2.12 Both chambers of the National Legislature shall elect their respective **Speakers, Deputy Speakers** and other officers at their first sitting. The two Parties shall be adequately represented in these offices.

2.2.13 Both Chambers of the National Legislature shall respectively determine their own rules, procedures, committees, and other matters of a similar nature.

2.3. The National Executive

2.3.1 The National Executive shall consist of the Presidency and a Council of Ministers.

2.3.2 There shall be established the Institution of the Presidency consisting of the President and two Vice Presidents.

2.3.3 The functions of the two Vice Presidents shall be clearly defined by the parties to this Agreement.

2.3.4 There shall be a partnership and collegial decision-making process within the Institution of the Presidency in order to safeguard the Peace Agreement.

2.3.5 Until such time as elections are held, the current incumbent President (or his successor) shall be the President and Commander-in-Chief of the Sudan Armed Forces (SAF). The current SPLM Chairman (or his successor) shall be the First Vice President and shall at the same time hold the posts of President of the Government of Southern Sudan (GOSS) and Commander-in-Chief of the Sudan People's Liberation Army (SPLA).

2.3.6 In respect of the following matters, the President shall take decisions with the consent of the First Vice President, namely:-

2.3.6.1 Declaration and termination of a state of emergency;

2.3.6.2 Declaration of war;

2.3.6.3 Appointments that the President is required to make according to the Peace Agreement, (to be specified); and

2.3.6.4 Summoning, adjourning, or proroguing the National Legislature.

2.3.7 The President shall be elected in national elections, the timing of which shall be subject to the agreement of the two parties. The President elect shall appoint two Vice Presidents, one from the South and the other from the North. If the President-elect is from the North, the position of the First Vice President shall be filled by the person who has been elected to the post of President of the Government of Southern Sudan, as the President's appointee in the said position. In the event that a person from the South wins the Presidential elections, the President-elect shall appoint the First Vice President from the North. All the other provisions in this Agreement relating to the presidency shall continue to apply.

Ji

- 2.3.8 Should the post of the President fall vacant, the functions of the President shall be assumed by a Presidential Council comprising of the Speaker of the National Assembly, the First Vice President and the Vice President.
- 2.3.8.1 The Speaker of the National Assembly shall be Chairperson of the Council in the period prior to elections, after elections the First Vice President shall be the chairperson of the Council;
- 2.3.8.2 The Presidential Council shall take its decision by consensus;
- 2.3.8.3 The Vice President shall be Commander-in-Chief of the Sudan Armed Forces (SAF).
- 2.3.9 Should the post of the President fall vacant in the period prior to elections, the Office of the President shall be filled by the nominee of the National Congress Party within two weeks.
- 2.3.10 Should the post of the President fall vacant in the period after the elections, the post shall be filled through presidential elections which shall be held within sixty (60) days.
- 2.3.11 Should the post of the First Vice President fall vacant:-
- 2.3.11.1 Prior to elections, the office of the First Vice President shall be filled by the nominee of the SPLM within two(2) weeks;
- 2.3.11.2 After the elections, the President shall appoint a First Vice President in accordance with the Interim National Constitution and the provisions of this Peace Agreement.
- 2.3.12 The President shall, within thirty (30) days of the entry into force of the Peace Agreement, and in consultation with the First Vice President, establish a Council of Ministers, having due regard to the need for inclusiveness and diversity in the establishment of a Government of National Unity. The Cabinet Ministers shall be accountable to the President and the National Assembly in the performance of their functions and may be removed by a resolution supported by two-thirds ($\frac{2}{3}$) of all the members of the National Assembly.
- 2.3.13 The President, the First Vice President and the Vice President shall be members of the Council of Ministers.
- 2.3.14 The National Legislature shall be required to approve declarations of war or state of emergency, but in either event, there shall be no derogation from the provisions of the Peace Agreement, except as may be provided herein.
- 2.3.15 Any Executive Orders or other legal acts by the President of the Republic shall be discussed with, and adopted by the Council of Ministers.

2.4 National Capital

- 2.4.1 Khartoum shall be the Capital of the Republic of the Sudan. The National Capital shall be a symbol of national unity that reflects the diversity of Sudan.
- 2.4.2 The Administration of the National Capital shall be representative; and during the Interim Period the two Parties shall be adequately represented in the administration of the National Capital.
- 2.4.3 Human rights and fundamental freedoms as specified in the Machakos Protocol, and in the Agreement herein, including respect for all religions, beliefs and customs, shall be guaranteed and enforced in the National Capital, as well as throughout the whole of Sudan, and shall be enshrined in the Interim National Constitution.
- 2.4.4 Law enforcement agencies of the Capital shall be representative of the population of Sudan and shall be adequately trained and made sensitive to the cultural, religious and social diversity of all Sudanese.
- 2.4.5 Without prejudice to the competency of any National Institution to promulgate laws, judges and law enforcement agents shall, in dispensing justice and enforcing current laws in the National Capital be guided by the following:-
- 2.4.5.1 Tolerance shall be the basis of coexistence between the Sudanese people of different cultures, religions and traditions;
- 2.4.5.2 Behavior based on cultural practices and traditions which does not disturb public order, is not disdainful of other traditions, and not in flagrant disregard of the law or disturbing public order shall be deemed in the eyes of the law as an exercise of personal freedoms;
- 2.4.5.3 Personal privacy is inviolable and evidence obtained in violation of such privacy shall not be admissible in the court of law.
- 2.4.5.4 The judicial discretion of courts to impose penalties on non-Muslims shall observe the long-established legal (Sharia) principle that non-Muslims are not subject to prescribed penalties, and therefore remitted penalties shall apply;
- 2.4.5.5 Leniency and granting the accused the benefit of doubt are legal principles of universal application, especially in the circumstances of a poor society like the Sudan, which is just emerging from war, characterized by prevalent poverty and subject to massive displacement of people.
- 2.4.6 A special commission shall be appointed by the Presidency to ensure that the rights of non-Muslims are protected in accordance with the aforementioned guidelines and not adversely affected by the application of Sharia Law in the Capital. The said commission shall make its observations and recommendations to the Presidency.

2.4.7 Additionally, a system of mechanisms of guarantees shall be established to operationalize the above points, which includes:-

- 2.4.7.1 Judicial circulars to guide the courts as to how to observe the foregoing principles;
- 2.4.7.2 Establishment of specialized courts; and
- 2.4.7.3 Establishment of specialized Attorney General circuits to conduct investigations and pre-trial proceedings related to offences involving these principles.

2.5. The Government of National Unity

- 2.5.1 During the Interim Period, there shall be a Government of National Unity reflecting the need for inclusiveness, the promotion of national unity, and the defense of national sovereignty, and the respect and implementation of Peace Agreement.
- 2.5.2 The Presidency and Council of Ministers shall exercise the Executive powers and competencies in respect of the matters in Schedules A and D, read together with Schedules E and F, and as conferred upon it by this Agreement and the Interim National Constitution.
- 2.5.3 Cabinet posts and portfolios in all clusters, including the National Sovereignty Ministries, shall be shared equitably and qualitatively by the two Parties. The Parties agree to cluster the National ministries under the implementation modalities.
- 2.5.4 Representation of the SPLM and other political forces from the South in each of the clusters shall be determined by the Parties Signatory to Agreement prior to the conclusion of the Peace Agreement.
- 2.5.5 Prior to elections, the seats of the National Executive shall be allocated as follows:-
- (a) The National Congress Party shall be represented by Fifty-Two Percent (52%);
 - (b) Sudan People's Liberation Movement (SPLM) shall be represented by Twenty-Eight Percent (28%);
 - (c) Other Northern political forces shall be represented by Fourteen Percent (14%);
 - (d) Other Southern political forces shall be represented by Six Percent (6%).
- 2.5.6 The Government of National Unity shall be responsible for the administration and functioning of the State and the formulation and implementation of national policies in accordance with the Interim National Constitution.

J.P.

24

24

2.5.6 The Government of National Unity shall be responsible for establishing recruitment systems and admission policies to national universities, national institutes, and other institutions of higher education based on fair competition, giving equal opportunity to all citizens.

2.5.8 The Government of National Unity shall make decisions related to the ongoing or future activities of the organizations of the United Nations, bilateral, national, or international governmental and non-governmental organizations (NGOs), with a view toward ensuring equitable and transparent distribution of projects, activities, and employment of personnel in the whole of Sudan and especially the reconstruction of the war affected areas. There is to be an equivalent obligation on all levels of Government.

2.5.9. The Government of National Unity shall implement an information campaign throughout Sudan in all national languages in Sudan to popularize the Peace Agreement, and to foster national unity, reconciliation and mutual understanding.

2.6 Civil Service:-

2.6.1 The Government of National Unity shall also ensure that the National Civil Service, notably at the senior and middle-levels, is representative of the people of Sudan. In so doing, the following principles shall be recognized:-

2.6.1.1 Imbalances and disadvantages which exist must be redressed;

2.6.1.2 Merit is important and training is necessary;

2.6.1.3 There must be fair competition for jobs in the National Civil Service;

2.6.1.4 No level of government shall discriminate against any qualified Sudanese citizen on the basis of religion, ethnicity, region, gender, or political beliefs;

2.6.1.5 The National Civil Service will fairly represent all the people of the Sudan and will utilize affirmative action and job training to achieve equitable targets for representation within an agreed time frame;

2.6.1.6 Additional educational opportunities shall be created for war-affected people.

2.6.2 In order to create a sense of national belonging and address imbalances in the National Civil Service, a National Civil Service Commission shall be established with the task of:-

2.6.2.1 Formulating policies for training and recruitment into the civil service, targeting between Twenty–Thirty Percent (20% - 30%) of the positions, confirmed upon the outcome of the census referred to herein, for people of South Sudan who qualify;

2.6.2.2 Ensuring that not less than Twenty Percent (20%) of the middle and upper level positions in the National Civil Service (including the

positions of Under Secretaries) are filled with qualified persons from the South within the first three years and achieving Twenty-Five Percent (25%) in five (5) years and the final target figure referred to in sub-paragraph 2.6.2.1 above, within six (6) years; and

- 2.6.2.3 Reviewing, after the first three (3) years of the beginning of the Interim Period the progress made as a result of the policies and setting new goals and targets as necessary, taking into account the census results.

2.7 National Security

2.7.1 The National Security Council

- 2.7.1.1 There shall be at the National level a National Security Council, the composition and functions of which shall be determined by the law;
- 2.7.1.2 The National Security Council shall define the new national security strategy based on the analysis of the new security threats

2.7.2 National Security Service

- 2.7.2.1 There shall be one National Security Service. The details of its establishment shall be worked out under the implementation modalities;
- 2.7.2.2 The National Security Service shall be representative of the population and reflect the partnership of the negotiating Parties;
- 2.7.2.3 The South shall be equitably represented in the National Security Service;
- 2.7.2.4 The National Security Service shall be professional and its mandate shall be advisory and focused on information gathering and analysis;
- 2.7.2.5 There shall be established security committees at the Government of Southern Sudan and State levels, their composition and functions shall be determined by the law;
- 2.7.2.6 The National Security Service shall be anchored in the Presidency;
- 2.7.2.7 There shall be a National Security Act that shall reflect the mandate of the National Security Service and the provisions of this Agreement relating to the National Security;
- 2.7.2.8 That all the assets of the respective security organs of the two Parties shall accrue to the National Security Service.

2.8 Language

- 2.8.1 All the indigenous languages are national languages which shall be respected, developed and promoted.
- 2.8.2 Arabic language is the widely spoken national language in the Sudan.

J/

- 2.8.3 Arabic, as a major language at the national level, and English shall be the official working languages of the National Government business and languages of instruction for higher education.
- 2.8.4 In addition to Arabic and English, the legislature of any sub-national level of government may adopt any other national language(s) as additional official working language(s) at its level.
- 2.8.5 The use of either language at any level of government or education shall not be discriminated against.

2.9 Foreign Policy

- 2.9.1 During the Interim Period, as a matter of principle Sudan's Foreign Policy shall serve first and foremost Sudan's national interests to achieve the following objectives:-
- 2.9.1.1 Promotion of international cooperation, especially within the UN and other International and Regional Organizations for the consolidation of universal peace, respect of international law and treaty obligations and the promotion of a just world economic order;
- 2.9.1.2 To achieve the latter, enhancement of South-South and international cooperation;
- 2.9.1.3 Striving to achieve African and Arab integration, each within the ongoing regional plans and forums as well as promoting African and Arab Unity and Afro-Arab cooperation;
- 2.9.1.4 Non-interference in the affairs of other states and promotion of good-neighborliness and mutual cooperation among all Sudan's neighbors;
- 2.9.1.5 Combating international and transnational organized crimes and terrorism.

2.10 Other Independent and/or National Institutions to be Established in Accordance with the Peace Agreement:

- 2.10.1 The National Constitutional Review Commission, as detailed in Section 2.12 herein, shall also detail the mandate and provide for the appointment and other mechanisms to ensure the independence of the following institutions:-
- 2.10.1.1 An impartial and representative National Electoral Commission;
- 2.10.1.2 A Human Rights Commission;
- 2.10.1.3 A National Judicial Service Commission;
- 2.10.1.4 A National Civil Service Commission;
- 2.10.1.5 An ad-hoc Commission to monitor and ensure accuracy, legitimacy, and transparency of the Referendum as mentioned in the Machakos Protocol on Self-Determination for the People of South Sudan, which shall also include international experts;
- 2.10.1.6 A Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission;

2.10.1.7 Any other independent commission/institution set forth in the Peace Agreement or as agreed upon by the Parties.

2.11 The National Judiciary

2.11.1 The powers of the Judiciary shall be exercised by Courts and other tribunals. The Judiciary shall be independent of the Legislature and the Executive. Its independence shall be guaranteed in the Interim National Constitution.

2.11.2. There shall be established at the National Level:-

- 2.11.2.1. A Constitutional Court;
- 2.11.2.2. A National Supreme Court;
- 2.11.2.3. National Courts of Appeal; and
- 2.11.2.4. Any other National Courts or tribunals as deemed necessary to be established by law.

2.11.3. The Constitutional Court

2.11.3.1 There shall be established a Constitutional Court in accordance with the provisions of this Peace Agreement and the Interim National Constitution.

2.11.3.2. The Constitutional Court shall:-

- (i) Be independent from the Judiciary and any other courts in the country. It shall be headed by the President of the Constitutional Court, duly appointed by the President with the consent of the First Vice President, and shall be answerable to the Presidency;
- (ii) Uphold the Interim National, Southern Sudan, and State Constitutions and its composition shall be representative;
- (iii) Have original jurisdiction to decide disputes that arise under the National Interim Constitution and the constitutions of Northern States at the instance of individuals, juridical entities or of government;
- (iv) Adjudicate on the constitutionality of laws and set aside or strike down laws or provisions of laws that do not comply with the National, Southern Sudan, or the relevant State constitutions;
- (v) Have appellate jurisdiction on appeals against the decisions of Southern Sudan Supreme Court on the Constitution of Southern Sudan and the constitutions of Southern Sudan states;
- (vi) Adjudicate on constitutional disputes between organs and levels of government, with respect to areas of exclusive or concurrent competencies;
- (vii) Protect human rights and fundamental freedoms;
- (viii) Have criminal jurisdiction over the President, the two (2) Vice Presidents of the Republic, the two (2) Speakers of the National

J.P.

28

~ ~ ~ ~ ~

Legislature, and the Justices of the National and Southern Sudan Supreme Courts.

2.11.3.3. Decisions of the Constitutional Court shall be final and binding.

2.11.4. The National Supreme Court

2.11.4.1 The National Supreme Court shall:-

- (i) Be a court of review and cassation in respect of any criminal or civil matter arising out of or under national laws;
- (ii) Have criminal jurisdiction over the Justices of the Constitutional Court;
- (iii) Review death sentences imposed by any Court in respect to matters arising out of or under National Laws; and
- (iv) Have such other jurisdiction as determined by the Interim National Constitution, the Peace Agreement, and law.

2.11.4.2. The National Supreme Court may establish panels for the purposes of considering and deciding appeals on matters requiring special expertise including commercial, personal, or labour matters.

2.11.4.3. The Justices of the Constitutional and National Supreme Courts and all the judges of other National Courts shall perform their functions without political interference; they shall be independent, and shall administer justice without fear or favour. The Interim National Constitution and the law shall protect their independence.

2.11.4.4. Judges other than the Justices referred to in Section 2.11.4.6 herein shall be appointed by the Presidency on the recommendation of the National Judicial Service Commission.

2.11.4.5. The National Judicial Service Commission shall be chaired by the Chief Justice. Amongst others, representatives of academia, judges, members of the legal profession, members of the National Legislature, and the Minister of Justice shall sit on this Commission. The National Judicial Service Commission shall be as determined in the Interim National Constitution referred to in paragraph 2.12 herein and shall reflect the need for appropriate representation, inclusiveness, and diversity.

2.11.4.6. (i) All Justices of the Constitutional Court shall be appointed by the Presidency on the recommendation of the National Judicial Service Commission, subject to approval by two-thirds ((²/₃)) majority of all the members of the Council of States, having regard to competence, credibility and the need for fair representation.

(ii) All Justices of the National Supreme Court shall be appointed by the Presidency on the recommendation of the National Judicial Service Commission, having regard to competence and credibility.

(iii) Southern Sudan shall be adequately represented in the Constitutional Court, the National Supreme Court and other national courts that are situated in the National Capital, by qualified lawyers having regard to competence and credibility;

2.11.4.7. The tenure of Judges shall not be affected by their judicial decisions. Judges may only be removed for gross misconduct, incompetence, incapacity, or otherwise in accordance with the law, and only on the recommendation of the National Judicial Service Commission.

2.12 Constitutional Review Process

2.12.1 The Peace Agreement shall be signed by the leaders of the two Parties.

2.12.2 Upon signature, the Parties shall be bound by the Agreement and shall assume the obligations arising therefrom, more especially the obligations to implement the Agreement and to give legal and constitutional effect to the arrangements agreed therein.

2.12.3 Upon signature the Parties commit themselves to ensure that all the organs, committees and structures under their control, including their members, shall observe the terms of the Agreement.

2.12.4 After the Agreement has been signed:-

2.12.4.1 The text thereof shall be forwarded to the National Assembly and the SPLM National Liberation Council for approval as is;

2.12.4.2 A representative National Constitutional Review Commission shall be established, as is more fully described below, which shall within six (6) weeks of receipt of the Agreement prepare a Legal and Constitutional Framework ("The Constitutional Text");

2.12.4.3 The National Constitutional Review Commission shall be comprised of the NCP, SPLM and representatives of such other political forces and civil society as agreed by the Parties. Such composition shall be reflected in the final Peace Agreement.

2.12.5 The National Constitutional Review Commission shall have as its first task the preparation of a Legal and Constitutional Framework text in the constitutionally appropriate form, based on the Peace Agreement and the current Sudan Constitution, for adoption by the National Assembly. The same text shall be presented to the SPLM National Liberation Council for

✓

30

30

- adoption. In the event of a contradiction, the terms of the Peace Agreement shall prevail in so far as that contradiction exists.
- 2.12.6 Without prejudice to the provisions of 2.12.5 above, the National Constitutional Review Commission in the preparation of the Legal and Constitutional Framework Text, shall draw upon relevant experiences and documents as may be presented by the Parties.
- 2.12.7 Upon adoption by the National Assembly and the SPLM National Liberation Council, the Constitutional Text shall become the Interim National Constitution for the Sudan during the Interim Period.
- 2.12.8 Pending the adoption of the Constitutional Text, the Parties agree that the legal status quo in their respective areas shall remain in force.
- 2.12.9 The National Constitutional Review Commission shall also be required to prepare such other legal instruments as is required to give effect to the Peace Agreement. It shall provide in such draft statutes or in the Constitutional Text for the appointment and other mechanisms to ensure the independence of such National Institutions as are referred to in Section 2.10 herein.
- 2.12.10 Without prejudice to the provisions of the Peace Agreement, as a subsequent task and during the course of the six-year Interim Period, the National Constitutional Review Commission shall be responsible for organizing an inclusive Constitutional Review Process. The process must provide for political inclusiveness and public participation.
- 2.12.11 Without prejudice to the functions of the State Legislatures, the National Constitutional Review Commission shall prepare model Constitutions for the States, subject to compliance with the National Constitution, and, as relevant, the Constitution of Southern Sudan.
- 2.12.12 The National Ministry of Justice shall, with the assistance of concerned attorneys, declare the compatibility of the constitution of Southern Sudan with the Interim National Constitution, and also declare the compatibility of the constitutions of the States with the Interim National Constitution and, as appropriate, with the constitution of Southern Sudan. Upon such declaration, the same constitutions shall be signed by the head of the appropriate level of government.

PART III

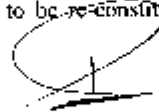
3. Government of Southern Sudan

- 3.1 In respect of the Southern Sudan, there shall be a Government of Southern Sudan (GOSS), as per the borders of 1/1/56, which shall consist of:-
- 3.1.1 The Legislature of Southern Sudan;
 - 3.1.2 The Executive of Southern Sudan;
 - 3.1.3 The Judiciary of Southern Sudan;
- 3.2 The Government of Southern Sudan shall function in accordance with a Southern Sudan Constitution, which shall be drafted by an inclusive Southern Sudan Constitutional Drafting Committee and adopted by the Transitional Assembly of Southern Sudan by a two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority of all members. It shall conform with the Interim National Constitution.
- 3.3 The powers of the Government of Southern Sudan shall be as set forth in Schedules B and D, read together with Schedules E and V, the Interim National Constitution, Southern Sudan Constitution, and the Peace Agreement.
- 3.4 A primary responsibility of the Government of Southern Sudan will be to act as an authority in respect of the States of Southern Sudan, to act as a link with the National Government and to ensure that the rights and interests of the people of Southern Sudan are safeguarded during the Interim Period.

3.5 Legislature of Southern Sudan

- 3.5.1 Pending the elections, the First Southern Sudan Assembly shall be an inclusive, constituent legislature comprised of:-
- 3.5.1.1 The SPLM shall be represented by Seventy Percent (70%);
 - 3.5.1.2 The NCP shall be represented by Fifteen Percent (15%);
 - 3.5.1.3 The other Southern political forces shall be represented by Fifteen Percent (15%).
- 3.5.2 The Southern Sudan Assembly shall, in accordance with the Constitution adopted by it, provide for the election of its Speaker and other office holders.
- 3.5.3 When enacting the Constitution of Southern Sudan, the Assembly of Southern Sudan shall be empowered to assign such powers as set forth in Schedules B and D, read together with Schedules E and F, to the Government of Southern Sudan.
- 3.5.4 The Southern Sudan Constitution shall make provision for the Assembly of Southern Sudan to be re-constituted through elections in accordance with the

J.P.

N. K. J.

provisions herein related to the timing of general elections. The Constitution of the Southern Sudan shall also make provision for the election of the President and appointment of the Vice President of the Government of Southern Sudan. Such elections shall be in accordance with the provisions set forth by the National Electoral Commission specified in sub-paragraph 2.10.1.1 herein.

- 3.5.5 The Assembly of Southern Sudan may amend the Constitution of the Southern Sudan by a two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority vote of all members.
- 3.5.6 Apart from applicable national legislation, legislative authority in Southern Sudan shall be vested in the Assembly of Southern Sudan. It shall establish its own offices, committees and rules of procedure. It shall elect a Speaker and Deputy Speaker and other officers at its first meeting.

3.6 The Southern Sudan Executive

- 3.6.1 An Executive Council of Ministers appointed by the President of the Government of Southern Sudan, in consultation with his/her Vice President and approved by the Assembly of Southern Sudan, shall be established in accordance with the Southern Sudan Constitution. The Executive Council of Ministers shall be accountable to the President of the Government of Southern Sudan and the Southern Sudan Assembly in the performance of their functions and may be removed by a motion supported by two-thirds ($\frac{2}{3}$) of all the members of the Southern Sudan Assembly.
- 3.6.2 The Executive Authority of Southern Sudan shall establish such independent institutions as the Peace Agreement, the Interim National Constitution and the Southern Sudan Constitution contemplate. It shall be empowered to establish such further commissions and institutions compatible with its powers as it deems necessary to promote the welfare of its people, good governance and justice.
- 3.6.3 The Government of Southern Sudan shall be established with due regard to the need for inclusiveness.
- 3.6.4 Prior to elections, the Government of Southern Sudan shall be allocated as follows:-
- 3.6.4.1 The SPLM shall be represented by Seventy Percent (70%);
- 3.6.4.2 The NCP shall be represented by Fifteen Percent (15%);
- 3.6.4.3 The other Southern political forces shall be represented by Fifteen Percent (15%).
- 3.6.5 The Government of Southern Sudan shall discharge its obligations and exercise such rights and powers in regard to administration, security, financial, and development issues as is set forth in the Southern Sudan Constitution, the Interim National Constitution, the Peace Agreement and

any other agreement relating to the reconstruction and development of the Southern Sudan.

- 3.6.6 (a) Should the post of the President of GOSS fall vacant, and pending the nomination and swearing in of the new President, the functions of the President shall be assumed by the Vice President of GOSS;
- (b) Should the post of the President of GOSS fall vacant in the period prior to elections, the Office of the President of GOSS shall be filled by a nominee of the SPLM within two (2) weeks;
- (c) Should the post of the President fall vacant in the period after the elections, the post shall be filled through elections which shall be held within sixty (60) days.

3.7 The Judiciary of Southern Sudan

3.7.1 There shall be at the Southern Sudan Level:-

- 3.7.1.1 A Supreme Court of Southern Sudan;
- 3.7.1.2 Courts of Appeal; and
- 3.7.1.3 Any such other courts or tribunals as deemed necessary to be established in accordance with the Southern Sudan Constitution and the law.

3.7.2 The Constitution of Southern Sudan shall provide for a Supreme Court for Southern Sudan which shall be the highest court in the South and to which appeals may lie from Southern state courts or other Courts of Southern Sudan on matters brought under or relating to Southern state, Southern Sudan or National law, as may be determined by the Constitution of Southern Sudan.

3.7.3 The Southern Sudan Supreme Court shall:-

- 3.7.3.1 Be the court of final judicial instance in respect of any litigation or prosecution under Southern State or Southern Sudan law, including statutory and customary law, save that any decisions arising under National Laws shall be subject to review and decision by the National Supreme Court;
- 3.7.3.2 Have original jurisdiction to decide on disputes that arise under the Constitution of Southern Sudan and the constitutions of Southern Sudan states at the instance of individuals, juridical entities or of government;
- 3.7.3.3 Adjudicate on the constitutionality of laws and set aside or strike down laws or provisions of laws that contradict the Constitution of Southern Sudan or the constitutions of Southern Sudan states;
- 3.7.3.4 Be a court of review and cassation in respect of any criminal or civil matter arising out or under Southern Sudan Laws;

J.A.

- 3.7.3.5 Have criminal jurisdiction over the President and Vice President of the Government of Southern Sudan and the Speaker of Southern Sudan Legislature;
 - 3.7.3.6 Review death sentences imposed by Southern Sudan courts in respect of matters arising out of or under Southern Sudan Laws;
 - 3.7.3.7 Have such other jurisdictions as determined by Southern Sudan Constitution, the Peace Agreement and the Law.
- 3.7.4 Judges of the Courts of Southern Sudan shall perform their functions without political interference, shall be independent, and shall administer the law without fear or favour. The provisions of the Southern Sudan Constitution and the Law shall protect their independence.
- 3.7.5 Without prejudice to Sub-paragraph 2.11.4.4, the Legislature of Southern Sudan shall provide for appointments, terms of service and dismissal of Southern Sudan appointed Judges.

PART IV

4. Institutions at the State level

- 4.1 The Institutions at the State level shall consist of:-
- 4.1.1 The State Legislature;
 - 4.1.2 The State Executive; and
 - 4.1.3 The State Judiciary.
- 4.2 There shall be legislative, executive, and judicial institutions at state level which shall function in accordance with this Agreement, the Interim National Constitution and, in respect of the states of Southern Sudan, also with the Constitution of Southern Sudan.
- 4.3 Local Government is an important level of Government and its election, organization and proper functioning shall be the responsibility of the states, in accordance with the relevant state constitution.
- 4.4 **The State Legislature**
- 4.4.1 There shall be a State Legislature comprised of members elected in accordance with the electoral provisions herein and as set forth by the National Electoral Commission referred to in sub-paragraph 2.10.1.1 herein.
- 4.4.2 Pending the elections referred to in sub-article 4.4.1 herein, the composition of the state legislatures shall be comprised as follows:-
- 4.4.2.1. The NCP is to hold Seventy Percent (70%) in the Northern states, and the SPLM Seventy Percent (70%) in the Southern states;
 - 4.4.2.2. The remaining Thirty Percent (30%) in the Northern and the Southern states shall be allocated as follows:-
 - (i) Ten Percent (10%) in the Southern states to be filled by the NCP;
 - (ii) Ten Percent (10%) in the Northern states to be filled by the SPLM; and
 - (iii) Twenty Percent (20%) in the Northern and Southern states to be filled by representatives of other Northern and Southern political forces respectively.
- 4.4.3. The elections referred to in sub-article 4.4.1. herein shall take place on the same date as the elections for the National Assembly referred to in Section 1.8.3.
- 4.4.4. The state legislatures shall prepare and adopt state constitutions provided that they are in conformity with the National Constitution, the Peace Agreement,

and for Southern States, also in conformity with the Constitution of Southern Sudan.

4.4.5. The State Legislature shall have law-making competency in respect of the functional areas listed in Schedules C and D, read together with Schedules E and F.

4.4.6. Members of the State Legislature and the State Council of Ministers, including the Governor, shall have such immunities as are provided by law.

4.4.7. The State Legislature shall decide its own rules, procedures, and committees, and elect its Speaker and other officers.

4.5 The State Executive

4.5.1 Prior to elections the state executives shall be allocated as follows:-

4.5.1.1 The NCP is to hold Seventy Percent (70%) in the Northern states, and the SPLM Seventy Percent (70%) in the Southern states;

4.5.1.2 The remaining Thirty Percent (30%) in the Northern and the Southern states shall be allocated as follows:-

(i) Ten Percent (10%) in the Southern states to be filled by the NCP;

(ii) Ten Percent (10%) in the Northern states to be filled by the SPLM; and

(iii) Twenty Percent (20%) in the Northern and Southern states to be filled by representatives of other Northern and Southern political forces, respectively.

4.5.2 As part of the Ten Percent (10%) share of the NCP in Southern states the two Parties agreed as follows:-

- (i) The Governor of one Southern State shall be a nominee of the NCP;
- (ii) One Deputy Governor in a different Southern State shall be a nominee of the NCP.

4.5.3 The States' Council of Ministers shall be appointed by the Governor in accordance with the State Constitution, having regard to the need for inclusiveness. The State Ministers shall be accountable to the Governor and the State Legislature in the performance of their functions and may be removed by the Governor on a motion supported by two-thirds ($\frac{2}{3}$) of all the members of the State Legislature.

4.5.4 The Governor shall, together with the States' Council of Ministers appointed by him/her, exercise the executive powers of the state which shall be in respect of the functional areas listed in Schedules C and D, read together with Schedules E and F, and such other executive competencies as are conferred upon the State by

11/11/2011

the Interim National Constitution, the Southern Sudan Constitutions, the State Constitutions, and the Peace Agreement.

- 4.5.5 State Governors must sign any law duly approved by the State Legislature, failing which, after thirty (30) days it shall be deemed to have been signed into law by the State Governor. Where the State Governor withholds his/her signature, he/she must present reasons for his/her refusal to so sign when re-introducing the bill to the State Legislature within the 30-day period stated within. The Bill shall become law if the State Legislature again passes the bill by two-thirds ((²/₃)) majority of all the members and the assent of the Governor shall not be required.

4.6 State Judicial Institutions

- 4.6.1 The State Constitutions shall provide for the establishment of such state courts by the State Judiciary as necessary.
- 4.6.2 State legislation must provide for:-
- 4.6.2.1 The appointment and dismissal of State-appointed judges (lay magistrates); and
- 4.6.2.2 Guarantees of the independence and impartiality of the judiciary and ensure that judges shall not be subject to political or other interference.
- 4.6.3 State Courts shall have civil and criminal jurisdiction in respect of State, Southern Sudan, and National Laws, save that a right of appeal shall lie as provided in this Agreement.
- 4.6.4 Notwithstanding sub-paragraph 4.6.3, the National Legislature shall determine the civil and criminal procedures to be followed in respect of litigation or prosecution under National laws in accordance with the Interim National Constitution.
- 4.6.5 The structures and powers of the Courts of the States of Southern Sudan shall be subject to the provisions of this Agreement and the Constitution of Southern Sudan.

PART V: SCHEDULES

Schedule A: National Powers

Exclusive competencies (Legislative and Executive Powers) of the National Government.

1. National Defense and National Security and Protection of the National Borders;
2. Foreign Affairs and International Representation;
3. Nationality and Naturalization;
4. Passports and Visas;
5. Immigration and Aliens;
6. Currency, Coinage and Exchange Control;
7. Constitutional Court and such National Courts responsible for enforcing or applying National laws;
8. National Police (including Criminal Investigation Department - CID, Coordination of International, Regional and bilateral Criminal Matters, and Standards and Regulations including the standards for training the police in the National Capital);
9. The fixing of and providing for salaries and allowances of civil and other officers of the National Government;
10. Postal Services;
11. Civil Aviation;
12. Maritime shipment;
13. Beacons;
14. Navigation and Shipment;
15. National Lands and National natural resources;
16. Central Bank, the Incorporation of National banks and issuing of paper money;
17. Bills of Exchange and Promissory Notes;
18. Weights, Measures and Standards, Dates and Standards of Time;
19. Meteorology;
20. Establishment and Maintenance of National Prisons;
21. National Institutions as envisaged under the Peace Agreement or as set forth in the Interim National Constitution;
22. Customs, Excise and Export Duties;
23. Intellectual Property Rights, including Patents and Copyright;
24. National Flag, National Emblem and National Anthem;
25. Signing of International Treaties on behalf of the Republic of Sudan;
26. National Debt and borrowing on public credit;
27. National Census, National Surveys and National Statistics;
28. National States of Emergency;
29. International and Inter-State Transport, including roads, airports, waterways, harbours and railways;
30. National Public Utilities;
31. National Museums and National Heritage Sites;
32. National Economic Policy and Planning;

J.P.

30

A. J. J.

33. Nile Water Commission, the management of the Nile Waters, transboundary waters and disputes arising from the management of interstate waters between Northern states and any dispute between Northern and Southern states;
34. National information, publications, telecommunications regulations;
35. National Taxation and National Revenue Raising;
36. National Budget;
37. Laws providing for National elections and their supervision by the Electoral Commission;
38. Issuance of National ID Card.

Schedule B: Powers of the Government of Southern Sudan

The exclusive legislative and executive powers of the Government of Southern Sudan shall be:

1. The adoption and amendment of the Constitution of the Government of Southern Sudan (subject to compliance with the Interim National Constitution);
2. Police, Prisons and Wildlife Services;
3. Security and military forces during the Interim Period (subject to Agreement on Security Arrangements);
4. Legislation relating to the Government of Southern Sudan structures for the delivery of services at all levels of Government of Southern Sudan;
5. Borrowing of money on the sole credit of the Government of Southern Sudan within the national macro-economic policy;
6. Planning for Southern Sudan Government services including health, education, and welfare, etc;
7. The appointment, tenure and payment of Government of Southern Sudan (GOSS) officers and civil servants;
8. Development of financial resources for the Government of Southern Sudan;
9. The co-ordination of Southern Sudan services or the establishment of minimum Southern Sudan standards or the establishment of Southern Sudan uniform norms in respect of any matter or service referred to in Schedule C or Schedule D, read together with Schedule E, with the exception of Item 1 of Schedule C, including but not limited to, education, health, welfare, police (without prejudice to the National Standards and Regulations), prisons, state public services, such authority over civil and criminal laws and judicial institutions as is specified in the Schedules, lands, reformatories, personal law, intra-state business, commerce and trade, tourism, environment, agriculture, disaster intervention, fire and medical emergency services, commercial regulation, provision of electricity, water and waste management services, local Government, animal control and veterinary services, consumer protection, and any other matters referred to in the above Schedules;
10. Any power that a State or the National Government requests it to exercise on its behalf, subject to the agreement of the Government of Southern Sudan or that for reasons of efficiency the Government of Southern Sudan itself requests to exercise in Southern Sudan and that other level agrees;
11. Referenda in Southern Sudan on matters affecting Southern Sudan as a whole within the competencies of Southern Sudan Government;
12. Taxation and revenue raising in Southern Sudan as a whole;

JP

[Signature]

in hand

13. Southern Sudan Budget, subject to the agreement on Wealth Sharing;
14. GOSS Public utilities;
15. GOSS flag, emblem;
16. Reconstruction and development of the Southern Sudan as a whole, subject to the provisions of the Wealth Sharing Agreement;
17. GOSS information, publications, media and telecommunications utilities;
18. Rehabilitation and benefits to disabled war veterans, orphans, widows and care for the dependents of deceased war fallen heroes;
19. Any matter relating to an item referred to in schedule D that cannot be dealt with effectively by a single State and requires GOSS legislation or intervention including, but not limited to the following:-
 - 19.1. Matters relating to businesses, trade licenses and conditions of operation;
 - 19.2. Natural resources and forestry;
 - 19.3. Town and rural planning;
 - 19.4. Disputes arising from the management of interstate waters strictly within Southern Sudan;
 - 19.5. Fire fighting and ambulance services;
 - 19.6. GOSS reformatory institutions;
 - 19.7. Firearm licenses within Southern Sudan; and
 - 19.8. GOSS recreation and sports.
20. Such matters relating to taxation, royalties and economic planning as is specified in the Agreement on Wealth Sharing as a matter or matters in regard to which the Government of Southern Sudan is accorded exclusive authority;
21. Southern Sudan census and statistics within the competence of the Southern Sudan Government;
22. Issuance of identity cards within Southern Sudan, driving licenses and other appropriate documentation.

Schedule C: Powers of States

Exclusive executive and legislative competencies of the individual States of Sudan shall be as set out hereunder:-

1. The Constitution of the State, subject to compliance with the National Constitution, and, as relevant, the Constitution of Southern Sudan;
2. State Police, prisons;
3. Local Government;
4. State information, state publications and state media;
5. Social Welfare including State pensions;
6. The Civil Service at the State level;
7. The State Judiciary and administration of justice at State level including maintenance and organization of State Courts, and subject to national norms and standards, civil and criminal procedure;
8. State Land and State Natural Resources;
9. Cultural matters within the State;

10. Regulation of religious matters subject to the National Constitution and the Peace Agreement;
11. Internal and external borrowing of money on the sole credit of the State within the National macro-economic framework;
12. The establishment, tenure, appointment, and payment of State officers;
13. The management, lease and utilization of lands belonging to the State;
14. The establishment, maintenance and management of reformatory institutions;
15. The establishment, regulation, and provision of health care, including hospitals and other health institutions;
16. Regulation of businesses, trade licenses, working conditions, hours, and holidays within the State;
17. Local works and undertakings;
18. Registration of marriage, divorce, inheritance, births, deaths, adoption and affiliations;
19. Enforcement of State laws;
20. Statutes enacted under the Penal Law power, save for the penalization for the breach of National laws relating to the national competencies;
21. The development, conservation and management of State natural resources and State forestry resources;
22. Primary and secondary schools and education administration in regard thereto;
23. Laws in relation to Agriculture within the State;
24. Airstrips other than international and national airports within civil aviation regulations;
25. Intrastate public transport and roads;
26. Population policy and family planning;
27. Pollution control;
28. State statistics, and State surveys;
29. State referenda;
30. Charities and endowment;
31. Quarrying regulations, (subject to the Agreement on Wealth Sharing);
32. Town and rural planning;
33. State cultural and heritage sites, State libraries, State museums, and other historical sites;
34. Traditional and customary law;
35. State finances;
36. State irrigation and embankments;
37. State Budget;
38. State archives, antiquities, and monuments;
39. Direct and indirect taxation within the State in order to raise revenue for the State;
40. State public utilities;
41. Vehicle licensing;
42. Fire fighting and ambulance services;
43. Recreation and sport within the State;
44. Firearms licenses;
45. Flag and emblem.

J.P.

Handwritten mark

Schedule D: Concurrent Powers

The National Government, the Government of Southern Sudan and State Governments, shall have legislative and executive competencies on any of the matters listed below during the Interim Period:-

1. Economic and Social Development in Southern Sudan;
2. Legal and other professions and their associations;
3. Tertiary education, education policy and scientific research;
4. Health policy;
5. Urban development, planning and housing;
6. Trade, commerce, industry and industrial development;
7. Delivery of public services;
8. Banking and insurance;
9. Bankruptcy and insolvency;
10. Manufacturing licenses;
11. Airports only with respect to the GOSS in accordance with Civil Aviation standards and regulations;
12. River transport;
13. Disaster preparedness, management and relief and epidemics control;
14. Traffic regulations;
15. Electricity generation and water and waste management;
16. Information, Publications, Media, Broadcasting and Telecommunications;
17. Environmental management, conservation and protection;
18. Relief, Repatriation, Resettlement, Rehabilitation and Reconstruction;
19. Without prejudice to the National Regulation, and in the case of Southern States, the regulation of Southern Sudan Government, the initiation, negotiation and conclusion of International and Regional Agreements on culture, sports, trade, investment, credit, loans, grants and technical assistance with foreign governments and foreign non-governmental organizations;
20. Financial and economic policies and planning;
21. Women's empowerment;
22. Gender policy;
23. Animal and livestock control, animal diseases, pastures and veterinary services;
24. Consumer safety and protection;
25. Residual powers, subject to schedule E;
26. Mother, Child protection and care;
27. Water Resources other than interstate waters;
28. Notwithstanding Schedules A, B and C, such matters relating to taxation, royalties and economic planning as specified in the Agreement on Wealth Sharing;
29. Southern Sudan and State Courts responsible for enforcing or applying National laws;
30. Such matters relating to taxation, royalties and economic planning as is specified in the Agreement on Wealth Sharing as a matter or matters in regard to which the Government of Southern Sudan is accorded concurrent authority;
31. Human and animal drug quality control.

Schedule E: Residual Powers

The residual powers shall be dealt with according to its nature (e.g., if the power pertains to a national matter, requires a national standard, or is a matter which cannot be regulated by a single state, it shall be exercised by the National Government. If the power pertains to a matter that is usually exercised by the state or local government, it shall be exercised by the state). Where a matter is susceptible to Southern Sudan regulation, in respect of the states of Southern Sudan, it shall be exercised by the Government of Southern Sudan.

Schedule F: Resolution of Conflicts in Respect of Concurrent Powers:

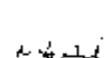
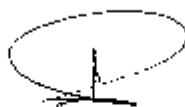
If there is a contradiction between the provisions of Southern Sudan law and/or a State law and/or a National law, on the matters referred in Schedule D, the law of the level of government which shall prevail shall be that which most effectively deals with the subject matter of the law, having regard to:-

1. The need to recognize the sovereignty of the Nation while accommodating the autonomy of Southern Sudan or of the States;
2. Whether there is a need for National or Southern Sudan norms and standards;
3. The principle of subsidiarity;
4. The need to promote the welfare of the people and to protect each person's human rights and fundamental freedoms.

CHAPTER III

WEALTH SHARING

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 7TH JANUARY, 2004

1. Guiding Principles in Respect of an Equitable Sharing of Common Wealth

- 1.1 The Parties agree that the guiding principles and provisions below shall be the basis for the comprehensive text on Wealth Sharing.
- 1.2 The wealth of Sudan shall be shared equitably so as to enable each level of government to discharge its legal and constitutional responsibilities and duties.
- 1.3 The National Government shall also fulfil its obligation to provide transfers to the Government of Southern Sudan.
- 1.4 The sharing and allocation of wealth emanating from the resources of the Sudan shall ensure that the quality of life, dignity and living conditions of all the citizens are promoted without discrimination on grounds of gender, race, religion, political affiliation, ethnicity, language, or region. The sharing and allocation of this wealth shall be based on the premise that all parts of Sudan are entitled to development.
- 1.5 The Parties agree that Southern Sudan faces serious needs to: (i) be able to perform basic government functions, (ii) build up the civil administration, and (iii) rehabilitate and reconstruct/construct the social and physical infrastructure in a post-conflict Sudan.
- 1.6 The Parties agree that Nuba Mountains, Southern Blue Nile, Abyei and other war affected areas face serious needs to: (i) be able to perform basic government functions, (ii) establish and build civil administration and (iii) rehabilitate and reconstruct/construct the social and physical infrastructure in a post-conflict Sudan.
- 1.7 That, without prejudice to the provisions of paragraph 1.3 herein, Southern Sudan, and those areas in need of construction/reconstruction, shall be brought up to the same average level of socio-economic and public services standard as the Northern states. To achieve these objectives will take time and effort to build up local institutional, human and economic capacity. For this purpose, two special funds shall be established as provided herein.
- 1.8 That revenue sharing should reflect a commitment to devolution of power and decentralisation of decision-making in regard to development, service delivery and governance.
- 1.9 The development of infrastructure, human resources, sustainable economic development and the capacity to meet human needs shall be conducted within a framework of transparent and accountable government.

- 1.10 That the best known practices in the sustainable utilization and control of natural resources shall be followed.
- 1.11 This Agreement sets out the respective types of income, revenue, taxes and other sources of wealth to which the various levels of government are entitled.
- 1.12 The Parties recognize that the National Government, during the Interim Period, will need to mobilize additional national resources.
- 1.13 There is a limit on how much additional national resources can be mobilized and part of the national needs in a post-conflict Sudan will have to be met by external assistance.
- 1.14 The National Government shall not withhold an allocation due to a state/region¹ or the Government of Southern Sudan. Any level of Government may initiate proceedings in the Constitutional Court should any other organ or level withhold monies due to it. The National Government shall make transfers to the Government of Southern Sudan based on the principles established.
- 1.15 In agreeing to these wealth sharing arrangements the Parties signal to the international community that it will have to play a strong and constructive role in providing post-conflict construction/reconstruction assistance to Sudan, especially to Southern Sudan and other war affected and least developed areas.
- 1.16 The National Government shall assist the Government of Southern Sudan, during the Pre-Interim Period, in cooperation with international organizations, to develop and implement a program for capacity enhancement in the South. The highest priority should be public finance and intergovernmental relations, including expenditure management to ensure accountability.

2. Ownership of Land and Natural Resources

- 2.1 Without prejudice to the position of the Parties with respect to ownership of land and subterranean natural resources, including in Southern Sudan, this Agreement is not intended to address the ownership of those resources. The Parties agree to establish a process to resolve this issue.
- 2.2 The Parties agree that the regulation, management, and the process for the sharing of wealth from subterranean natural resources are addressed below.
- 2.3 The Parties record that the regulation of land tenure, usage and exercise of rights in land is to be a concurrent competency exercised at the appropriate levels of government.
- 2.4 Rights in land owned by the Government of Sudan shall be exercised through the appropriate or designated levels of Government.

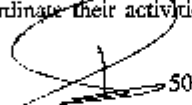
¹ The issue of nomenclature will be resolved in the power sharing agreement.

- 2.5. The Parties agree that a process be instituted to progressively develop and amend the relevant laws to incorporate customary laws and practices, local heritage and international trends and practices.
- 2.6. Without prejudice to the jurisdiction of courts, there shall be established a National Land Commission that shall have the following functions:
- 2.6.1 Arbitrate between willing contending Parties on claims over land, and sort out such claims.
- 2.6.2 The party or group making claims in respect of land may make a claim against the relevant government and/or other Parties interested in the land.
- 2.6.3 The National Land Commission may at its discretion entertain such claims.
- 2.6.4 The Parties to the arbitration shall be bound by the decision of the National Land Commission on mutual consent and upon registration of the award in a court of law.
- 2.6.5 The National Land Commission shall apply the law applicable in the locality where the land is situated or such other law as the Parties to the arbitration agree, including principles of equity.
- 2.6.6 Accept references on request from the relevant government, or in the process of resolving claims, and make recommendations to the appropriate levels of government concerning:
- 2.6.6.1 Land reform policies;
- 2.6.6.2 Recognition of customary land rights and/or law.
- 2.6.7 Assess appropriate land compensation, which need not be limited to monetary compensation, for applicants in the course of arbitration or in the course of a reference from a court.
- 2.6.8 Advise different levels of government on how to co-ordinate policies on national projects.
- 2.6.9 Study and record land use practices in areas where natural resource exploitation occurs.
- 2.6.10 The National Land Commission shall be representative and independent. The composition of the membership and terms of appointment of the National Land Commission shall be set by the legislation constituting it. The Chairperson of the National Land Commission shall be appointed by the Presidency.
- 2.6.11 The National Land Commission may conduct hearings and formulate its own rules of procedure.
- 2.6.12 The National Land Commission will have its budget approved by the Presidency and will be accountable to the Presidency for the due performance of its functions.

- 2.7 In accordance with this Agreement and without prejudice to the jurisdiction of courts, there shall be established a Southern Sudan Land Commission which shall have the following functions:
- 2.7.1 Arbitrate between willing contending Parties on claims over land, and sort out such claims.
 - 2.7.2 The party or group making claims in respect of land may make a claim against the relevant government and/or other Parties interested in the land.
 - 2.7.3 The Southern Sudan Land Commission may entertain such claims at its discretion.
 - 2.7.4 The Parties to the arbitration shall be bound by the Southern Sudan Land Commission's decision on mutual consent and upon registration of the award in a court of law.
 - 2.7.5 The Southern Sudan Land Commission shall apply the law applicable in the locality where the land is situated or such other law as the Parties to the arbitration agree, including principles of equity.
 - 2.7.6 Accept references on request from the relevant government, or in the process of resolving claims, and make recommendations to the appropriate levels of government concerning:
 - 2.7.6.1 Land reform policies;
 - 2.7.6.2 Recognition of customary land rights and/or law.
 - 2.7.7 Assess appropriate land compensation, which need not be limited to monetary compensation, for applicants in the course of arbitration or in the course of a reference from a court.
 - 2.7.8 Advise different levels of government on how to co-ordinate policies on GOSS projects.
 - 2.7.9 Study and record land use practices in areas where natural resource exploitation occurs.
 - 2.7.10 The Southern Sudan Land Commission shall be representative and independent. The composition of the membership and terms of appointment of the Southern Sudan Land Commission shall be set by the legislation constituting it. The Chairperson of the Southern Sudan Land Commission shall be appointed by the President of the Government of Southern Sudan.
 - 2.7.11 The Southern Sudan Land Commission may conduct hearings and formulate its own rules of procedure.
 - 2.7.12 The Southern Sudan Land Commission shall have its budget approved by the Government of Southern Sudan and shall be accountable to the President of the Government of Southern Sudan for the due performance of its functions.
- 2.8 The National Land Commission and the Southern Sudan Land Commission shall co-operate and co-ordinate their activities so as to use their resources efficiently.

Without limiting the matters of coordination, the National Land Commission and the Southern Sudan Land Commission may agree:

- a) to exchange information and decisions of each Commission;
- b) that certain functions of the National Land Commission, including collection of data and research, may be carried out through the Southern Sudan Land Commission;
- c) on the way in which any conflict between the findings or recommendations of each Commission may be resolved.

2.9 In the case of conflict between the findings or recommendations of the National Land Commission and the Southern Sudan Land Commission, which cannot be resolved by agreement, the two Commissions shall reconcile their positions. Failure to reconcile, the matter shall be referred to the Constitutional Court.

3. Oil Resources

A. Guiding Principles for the management and development of the petroleum sector

- 3.1 The Parties agree that the basis for an agreed and definitive framework for the management of the development of the petroleum sector during the Interim Period shall include the following:
- 3.1.1 Sustainable utilization of oil as a non-renewable natural resource consistent with:
 - a) the national interest and the public good;
 - b) the interest of the affected states/regions;
 - c) the interests of the local population in affected areas;
 - d) national environmental policies, biodiversity conservation guidelines, and cultural heritage protection principles.
 - 3.1.2 Empowerment of the appropriate levels of government to develop and manage, in consultation with the relevant communities, the various stages of oil production within the overall framework for the management of petroleum development during the Interim Period.
 - 3.1.3 Give due attention to enabling policy environment for the flow of foreign direct investment by reducing risks associated with uncertainties regarding the outcome of the referendum on self-determination at the end of the Interim Period.
 - 3.1.4 A stable macroeconomic environment that emphasizes stability of the petroleum sector.
 - 3.1.5 Persons enjoying rights in land shall be consulted and their views

shall duly be taken into account in respect of decisions to develop subterranean natural resources from the area in which they have rights, and shall share in the benefits of that development.

- 3.1.6 Persons enjoying rights in land are entitled to compensation on just terms arising from acquisition or development of land for the extraction of subterranean natural resources from the area in respect of which they have rights.
- 3.1.7 The communities in whose areas development of subterranean natural resources occurs have the right to participate, through their respective states/regions, in the negotiation of contracts for the development of those resources.
- 3.1.8 Regardless of the contention over the ownership of land and associated natural resources, the Parties agree on a framework for the regulation and management of petroleum development in Sudan during the Interim Period.

B. National Petroleum Commission (NPC)

- 3.2 The Parties agree that an independent National Petroleum Commission (NPC) shall be established during the Pre-Interim Period and its decisions shall be by consensus.
- 3.3 Taking into account the provisions elsewhere in this Agreement, the NPC shall be constituted as follows:
- a) The President of the Republic and President of the GOSS as Co-chairs and permanent members;
 - b) four (4) permanent members representing the National Government;
 - c) four (4) permanent members representing the GOSS; and
 - d) not more than three (3) representatives of an oil producing State/Region in which petroleum development is being considered, non-permanent members.
- 3.4 The NPC shall have the following functions:
- 3.4.1 Formulate public policies and guidelines in relation to the development and management of the petroleum sector consistent with paragraph 3.1.1.
 - 3.4.2 Monitor and assess the implementation of those policies to ensure that they work in the best interests of the people of Sudan.
 - 3.4.3 Develop strategies and programs for the petroleum sector.
 - 3.4.4 Negotiate and approve all oil contracts for the exploration and development of oil in the Sudan, and ensure they are consistent with the NPC's principles, policies and guidelines.
 - 3.4.5 Develop its internal regulations and procedures.
- 3.5 In performing the functions referred to in paragraph 3.4 above, the NPC shall take into account relevant considerations, including the following:

J.P.

52

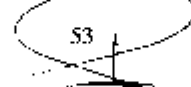

- 3.5.1 **The extent to which the contract provides benefits to local communities affected by the development.**
- 3.5.2 **The extent to which the views of the state/region and the affected groups are incorporated in the proposed contracts.**
- 3.5.3 **If the NPC decides to approve the contract, persons holding rights in land who are aggrieved by the decision shall seek relief through arbitration or in a court of law.**
- 3.5.4 **If the non-permanent members of the NPC representing the oil producing State/Region collectively disagree with the decision of the NPC to approve the contract related to their State/Region, the National Minister of Petroleum shall not sign the contract and shall refer the matter to the Council of States/Regions. If the Council of States/Regions rejects the objection by two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority, the National Minister of Petroleum shall sign the contract. If the Council of States/Regions does not reject the objection by two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority within 24 sitting days of receiving it, the Council of States/Regions shall remit the objection within that period and by two-thirds ($\frac{2}{3}$) majority to a mechanism established by the Council to arbitrate on the objection. The arbitration decision shall be made within six calendar months of referral to arbitration. The arbitration decision shall be binding.**
- 3.5.5. **If the NPC approves the contract the National Minister of Petroleum shall sign the contract on behalf of the Government of the Sudan.**
- 3.5.6 **In performing functions 3.4.1, 3.4.2, 3.4.3, and 3.4.5 of paragraph 3.4, the NPC shall include only its permanent members.**
- 3.5.7 **In performing function 3.4.4 of paragraph 3.4, the NPC shall include its permanent members and representatives of oil producing State/Region in which contracts for the exploration and development of the petroleum are being negotiated and considered for approval.**

4. Existing Oil Contracts

- 4.1 **The SPLM shall appoint a limited number of representatives to have access to all existing oil contracts. The representatives shall have the right to engage technical experts. All those who have access to the contracts will sign confidentiality agreements.**
- 4.2 **Contracts shall not be subject to re-negotiation.**
- 4.3 **If contracts are deemed to have fundamental social and environmental problems the Government of Sudan will implement necessary remedial measures.**
- 4.4 **The Parties agree that "existing oil contracts" mean contracts signed before the date of signature of the Comprehensive Peace Agreement.**
- 4.5 **Persons whose rights have been violated by oil contracts are entitled to compensation. On the establishment of these violations through due legal process**

the Parties to the oil contracts shall be liable to compensate the affected persons to the extent of the damage caused.

5. Guiding Principles for Sharing Oil Revenue

- 5.1 The Parties agree that the basis for an agreed and definitive framework for the sharing of the wealth emanating from oil resources of Southern Sudan shall include the following:
- 5.1.1 The framework for sharing wealth from the extraction of natural resources should balance the needs for national development and reconstruction of Southern Sudan.
- 5.2 The Parties agree that a formula for sharing the revenue from oil resources shall be as set forth in this Agreement.
- 5.3 For the purposes of this Agreement 'Net revenue from oil' shall be the sum of the net revenue (i) from exports of government oil and (ii) from deliveries of government oil to the refineries. Exports shall be valued at the actual Free on Board (FOB) export prices less the charges to deliver the oil to any export destination including pipeline and management charges. Oil delivered to the refinery shall be valued at the average FOB export prices during the last calendar month in which there was an export sale less the charges that would have been incurred to deliver the oil to any export destination including pipeline and management charges.
- 5.4 An Oil Revenue Stabilization Account shall be established from government oil net revenue derived from actual export sales above an agreed benchmark price. The benchmark price will be established annually as part of the national budget reflecting changing economic circumstances.
- 5.5 The Parties agree that at least two percent (2%) of oil revenue shall be allocated to the oil producing states/regions in proportion to output produced in such states/regions.
- 5.6 After the payment to the Oil Revenue Stabilization Account and to the oil producing states/regions, fifty percent (50%) of net oil revenue derived from oil producing wells in Southern Sudan shall be allocated to the Government of Southern Sudan (GOSS) as of the beginning of the Pro-Interim Period and the remaining fifty percent (50%) to the National Government and States in Northern Sudan.
- 5.7 A Future Generation Fund shall be established once national oil production reaches two (2) million barrels per day. This production criterion may, as part of the National Government's normal budget process, be reduced down to one (1) million barrels per day.

- 5.8 The Parties agree that all funds/special accounts referred to in this Agreement and future accounts shall be on-budget operations.

6. Sharing of Non-Oil Revenue

- 6.1 The National Government shall be entitled to legislate, raise and collect the below-listed taxes and to collect revenue from these sources:

- 6.1.1 National Personal Income Tax;
- 6.1.2 Corporate or Business Profit Tax;
- 6.1.3 Customs Duties and import taxes;
- 6.1.4 Sea-ports and Airports Revenue;
- 6.1.5 Service charges;
- 6.1.6 Oil revenues as set out herein;
- 6.1.7 National Government Enterprises and projects;
- 6.1.8 VAT or GST or other retail taxes on goods and services;
- 6.1.9 Excise Tax;
- 6.1.10 Any other tax as agreed upon in these negotiations;
- 6.1.11 Loans, including borrowing from the Central Bank and the public.

- 6.2 The Government of Southern Sudan shall be entitled to revenue from the following sources and to raise and collect the below-listed taxes:

- 6.2.1 The National revenue allocation to the Government of Southern Sudan and States/Regions from the National Revenue Fund as set forth in section 7.0 of this Agreement;
- 6.2.2 Revenue from any of the sources listed as state/region revenue sources referred to in paragraph 6.3 herein;
- 6.2.3 The Southern Sudan Reconstruction and Development Fund (SSRDF);
- 6.2.4 Oil revenues as is set out in this Agreement;
- 6.2.5 Southern Sudan Government Taxes, which do not encroach on the exclusive National Government taxing powers or which are contemplated in the Power Sharing Protocol;
- 6.2.6 Service charges of the Government of Southern Sudan;
- 6.2.7 Government of Southern Sudan enterprises and projects;
- 6.2.8 Grants in Aid and Foreign Aid;
- 6.2.9 Taxes and levies on small and medium business;
- 6.2.10 Excise taxes on goods within the region deemed to be luxury consumables;
- 6.2.11 Southern Sudan Personal Income Tax;
- 6.2.12 Any other taxes as may be agreed to from time to time;
- 6.2.13 Loans and Borrowing in accordance with the Monetary Policy, Banking, Currency and Borrowing sections of this Agreement.

- 6.3 The states/regions shall be entitled to raise and collect the below-listed taxes and revenue from the below listed sources:

- 6.3.1 State/Regional Land and property tax and royalties;
- 6.3.2 Service charges for state/regional services;
- 6.3.3 Licences;
- 6.3.4 State/Regional Personal Income Tax;
- 6.3.5 Levies on Tourism;
- 6.3.6 State/Regional share of oil Revenues as is set out in paragraphs 5.5 and 5.6 of this Agreement;
- 6.3.7 State/Regional Government projects and state/regional nature parks;
- 6.3.8 Stamp duties;
- 6.3.9 Agricultural Taxes;
- 6.3.10 Grants in Aid and Foreign Aid through the National Government and the GOSS;
- 6.3.11 Excise taxes;
- 6.3.12 Border Trade charges or levies in accordance with National Legislation;
- 6.3.13 Other state/region taxes which do not encroach on national or Southern Sudan Government taxes;
- 6.3.14 Any other tax as may be agreed to from time to time; and
- 6.3.15 Loans and borrowing in accordance with the Monetary Policy, Banking, Currency and Borrowing sections of this Agreement.

7. Equalization and Allocation to the National, Southern Sudan and State/Regional Levels of Government in Respect of Revenue Collected Nationally

- 7.1. All revenues collected nationally for or by the National Government shall be pooled in a National Revenue Fund (NRF) administered by the National Treasury. Such Fund shall embrace all accounts and sub-funds into which monies due to the Government are collected, reported or deposited.
- 7.2 All the revenues and expenditures of the Government will be on-budget operations and made public.
- 7.3 Notwithstanding the provisions of paragraphs 5.6, 7.1 and 13.1, the National Government shall allocate fifty percent (50%) of the national non-oil revenue collected in Southern Sudan, as provided for herein under paragraph 6.1 above, to the GOSS to partially meet the development cost and other activities during the Interim Period. The Parties agree to review this arrangement, at mid-term of the Interim Period, with the view of the National Government allocating additional resources to the Government of Southern Sudan.
- 7.4 As a result of the allocation arrangements in paragraph 7.3 above, the Parties agree to appeal to the international and donor community to help the Government of Southern Sudan by providing post-conflict reconstruction assistance especially at the beginning of the transition.

- 7.5 The states/regions and the Government of Southern Sudan shall retain and dispose of such other income raised and collected under their own taxing powers.
8. **Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission (FFAMC)**
- 8.1 To ensure transparency and fairness both in regard to the allocation of nationally collected funds to the states/regions and the Government of Southern Sudan, a Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission shall be established. This body shall be comprised of experts nominated by the various states/regions, the Government of Southern Sudan and the National Government. Decision making arrangements of the FFAMC shall be as agreed to by the Parties.
- 8.2 The FFAMC shall undertake the following duties and responsibilities:
- 8.2.1 Monitor and ensure that equalization grants from the National Revenue Fund are promptly transferred to respective levels of government;
- 8.2.2 Ensure appropriate utilization and sharing of financial resources;
- 8.2.3 Ensure that resources allocated to war affected areas are transferred in accordance with agreed upon formulae; and
- 8.2.4 Ensure transparency and fairness in the allocation of funds to the GOSS and states/regions according to established ratios or percentages stipulated in this Agreement.
- 8.3. The FFAMC shall be composed of representatives from the National Government and the Government of Southern Sudan and States/Regions as follows:
- a) Three (3) Representatives of the National Government;
- b) Three (3) Representatives of the Government of Southern Sudan (GOSS);
- c) All Finance Ministers in all States/Regions of Sudan
- 8.4 The Chairperson of the FFAMC shall be appointed by the Presidency.
- 8.5 The FFAMC shall work out its own rules and procedures, which shall be approved by the Presidency.
9. **Interstate Commerce**
- 9.1 There shall be no legal impediment to interstate commerce or the flow of goods and services, capital or labour between the states/regions.

J.P.

W. J. K.

10. Government Liabilities

- 10.1 Any debts/liabilities incurred by any level of government shall be the responsibility of that level of government.

11. Division of Government Assets

- 11.1 There shall be a fair and equitable division of government assets. An asset shall in the first instance be allocated to the level of government responsible for the function in respect of which the asset is related (e.g. school buildings to the level of government responsible for education). In the event of a dispute, the Parties agree that such dispute shall be referred to a committee comprising a representative of each of the Parties involved in the dispute and a mutually agreed expert.

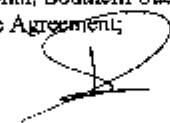
12. Accounting Standards and Procedures and Fiscal Accountability

- 12.1 All levels of government shall comply with generally accepted accounting standards and procedures. There shall be institutions at the state/region, Government of Southern Sudan and National levels to ensure that funds are distributed according to the agreed government budget, and properly expended having regard to value for money.
- 12.2 To ensure the effective operation of such institutions, there shall be independent National and Southern Sudan Audit Chambers, which shall have responsibility for the functions referred to above. The National Audit Chamber shall set auditing standards. Appointments to the National Audit Chamber shall be made by the Presidency and confirmed by the National Assembly.
- 12.3 All levels of government shall hold all income and revenue received by it in public accounts and subject to public scrutiny and accountability.

13. Financing the Transition

- 13.1 The National Government shall assist, during the Pre-Interim Period to the extent that it is able, the SPLM/A in the establishment of the new transitional governments at the State/Regional level and the Government of Southern Sudan. The Government of Southern Sudan shall meet the direct costs of establishing these levels of government, with the assistance from the international community.
- 13.2 Upon signature of a Comprehensive Peace Agreement, the Parties shall establish a Joint National Transition Team to undertake the following:
- 13.2.1 Prepare budget estimates for the establishment of Governments at the National, Southern Sudan and state/regional levels as provided for by the Peace Agreement;

JB

58

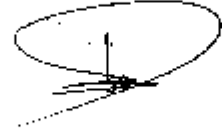
mech

- 13.2.2 Organize and prepare relevant documents for the donor conference, including the agenda of the conference, letters of invitations and be a secretariat to the donors' conference;
- 13.2.3 Develop fund raising strategies, and assist in the identification of potential sources of funds necessary for a smooth and timely commencement of the Interim Period.

14. Monetary Policy, Banking, Currency and Borrowing

A. Monetary Policy, Banking and Currency

- 14.1. The Parties agree, consistent with the Machakos Protocol of 20th July 2002, to have a dual banking system in Sudan during the Interim Period. An Islamic banking system shall operate in Northern Sudan and conventional banking system shall operate in Southern Sudan.
- 14.2. The Parties agree that conventional banking facilities are urgently needed in Southern Sudan. The Parties therefore agree to establish, during the Pre-Interim Period, the Bank of Southern Sudan (BOSS) as a branch of Central Bank of Sudan (CBOS) consistent with paragraph 14.1 above.
- 14.3. The Parties agree to restructure, during the Pre-Interim Period, the CBOS so as to reflect the duality of the banking system in Sudan. The CBOS shall therefore use and develop two sets of banking instruments, one Islamic and the other Conventional, to regulate and supervise the implementation of a single monetary policy through: (i) an Islamic financing window in Northern Sudan under a deputy governor of CBOS using Islamic financing instruments to implement the national monetary policy in Northern Sudan; and (ii) the Bank of Southern Sudan (BOSS), headed by a deputy governor of CBOS, to manage the conventional window using conventional financing instruments in implementing the same national monetary policy in Southern Sudan.
- 14.4. The CBOS shall be responsible for the conduct of monetary policy. All banking institutions shall be subject to the rules and regulations set by the CBOS.
- 14.5. The primary responsibility and mandate of the CBOS shall be ensuring price stability, maintaining stable exchange rate, sound banking system and issuance of currency. The monetary policy shall be carried out accordingly relying primarily on market-based instruments instead of administrative allocation of credit.
- 14.6. The CBOS shall be fully independent in its pursuit of monetary policy.
- 14.7. The Governor of CBOS and his/her two deputies shall be appointed by the Presidency. The Governor of CBOS shall appoint in consultation with his/her two deputies other senior officers within the Central Bank.

14.8. The Parties agree to establish, during the Pre-Interim Period, an independent Board of Directors (BOD). Decisions of BOD on matters that may affect adversely the interest of either Party to this Agreement shall be by consensus. The BOD shall be responsible to the Presidency on the accountability of the CBOS and shall consist of nine (9) members as follows:

- a) Governor of CBOS (Chairperson) and his/her two deputies and;
- b) Six highly qualified Sudanese to be appointed by the Presidency taking into account the agreed formula in the Power Sharing Protocol for the institutions of the National Government.

14.9 The CBOS shall adopt a program to issue a new currency as soon as is practical during the Interim Period. The design of the new currency shall reflect the cultural diversity of Sudan. Until a new currency has been issued with the approval of the Parties on the recommendations of the CBOS, the circulating currencies in Southern Sudan shall be recognised.

14.10 The BOSS shall be responsible for chartering and supervising financial institutions in Southern Sudan.

14.11 All financial institutions shall be subject to internationally recognized regulatory and prudential standards for Islamic and conventional finance, as set by the CBOS.

14.12 All financial institutions shall be bound to implement monetary policies set by the CBOS.

B. Borrowing

14.13. The Government of Southern Sudan and the states/regions may borrow money based on their respective credit worthiness. Neither the National Government nor the CBOS shall be required or expected to guarantee borrowing by sub-national governments.

14.14 The GOSS and all sub-national governments shall report financial and fiscal data to the relevant National Government bodies for statistical purposes.

14.15 The Government of Southern Sudan and the states/regions may borrow money from foreign sources based on their respective credit worthiness.

14.16 Foreign borrowing by all sub-national governments shall be done in a manner that does not undermine national macroeconomic policies and shall be consistent with the objective of maintaining external financial viability. All sub-national governments' foreign borrowing transactions shall conform to the CBOS specifications.

15. Reconstruction and Development Funds

A. Southern Sudan Reconstruction and Development Fund (SSRDF)

- 15.1. There shall be established a Southern Sudan Reconstruction and Development Fund (SSRDF) to solicit, raise and collect funds from domestic and international donors and disburse such funds for the reconstruction and rehabilitation of the infrastructure of the South, for the resettlement and reintegration of internally and externally displaced persons, and to address past imbalances in regional development and infrastructure.
- 15.2. A monitoring and evaluation system shall be established to ensure accountability, transparency, efficiency, equity and fairness in the utilization of resources.
- 15.3. The Government of Southern Sudan shall be responsible for expenditure from the fund and shall be entitled to raise additional funds by way of donation from foreign States, multilateral organizations, or other bodies for the purposes of the reconstruction and development of the southern states/regions. The Fund shall be transparently administered and professionally managed subject to an oversight committee appointed by the Government of Southern Sudan but having on it a representative of the National Ministry of Finance and of the National Audit Chamber.

B. National Reconstruction and Development Fund (NRDF)

- 15.4. There shall be established by the Treasury, a National Reconstruction and Development Fund (NRDF) having the mission of developing the war affected areas and least developed areas outside Southern Sudan and a steering committee with appropriate representation from such areas. A member of the Southern Sudan Ministry of Finance shall be a member of the Steering Committee. A report on the income, expenditure and the projects supported by the fund shall be placed before the National Assembly and the Council of States/Regions, which shall exercise oversight over the Fund.

C. Multi-Donor Trust Funds

- 15.5. The Parties recognize the need to establish, during the Pre-Interim Period, two Multi-Donor Trust Funds (MDTFs), one for the National Government and one for the Government of Southern Sudan to support urgent recurrent and investment budget costs under clearly stated criteria of eligible financing components. The Trust Funds shall be operational for the Pre-Interim Period, and shall thereafter be transformed into (i) one MDTF dedicated to the Southern Sudan Reconstruction and Development Fund (the "SSRDF"); and (ii) one MDTF dedicated to the National Reconstruction and Development Fund (the "NRDF").

JDS

61

revised

- 15.6. The MDTFs shall commence immediately to support, among other things, priority areas of capacity building and institutional strengthening and quick start/impact programs identified by the Parties.
- 15.7. Both funds shall support urgent recurrent and investment budget costs under clearly stated criteria of eligible financing components, and both shall have the right to solicit, raise and collect funds from foreign donors.
- 15.8. All trust funds shall report the flow of funds to the CBOS.
- 15.9. To ensure proper accountability for funds disbursed through the MDTFs the Parties shall cause audits to be performed on funds used within six (6) months of the close of the recipient's financial year.
- 15.10. During the Pre-Interim as well as the Interim Period, funds may be channeled directly to finance activities beneficial to the National Government or the GOSS as the case may be.
- 15.11. During the Pre-Interim Period, the flow of foreign funds shall be through special accounts established in the Bank of Sudan for areas outside Southern Sudan and for Southern Sudan in a commercial bank in Southern Sudan until the Bank of Southern Sudan is established and operational. For the Interim Period: (i) the flow of foreign funds for the National Fund will go through the CBOS; and (ii) for the Southern Fund, the foreign funds will be disbursed through a special account at the Bank of Southern Sudan designated for the Government of Southern Sudan; or through arrangements as specified in the MDTF.

CHAPTER IV
THE RESOLUTION OF THE ABYEI
CONFLICT

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 26TH MAY, 2004

[Faint handwritten signatures and marks]

1. Principles of Agreement on Abyei⁷

1.1 In General

- 1.1.1 Abyei is a bridge between the north and the south, linking the people of Sudan;
- 1.1.2 The territory is defined as the area of the nine Ngok Dinka chiefdoms transferred to Kordofan in 1905;
- 1.1.3 The Misseriya and other nomadic peoples retain their traditional rights to graze cattle and move across the territory of Abyei.

1.2 Interim Period

Upon signing the peace agreement, Abyei will be accorded special administrative status, in which:

- 1.2.1 Residents of Abyei will be citizens of both Western Kordofan and Bahr el Ghazal, with representation in the legislatures of both states;
- 1.2.2 Abyei will be administered by a local Executive Council, elected by the residents of Abyei. Pending the election of the Executive Council, its initial members will be appointed by the Presidency;
- 1.2.3 Net oil revenues from Abyei will be divided six ways during the Interim Period: the National Government Fifty percent (50 %); the Government of Southern Sudan Forty-Two percent (42%); Bahr el Ghazal region Two percent (2%); Western Kordofan Two percent (2 %); locally with the Ngok Dinka Two percent (2%); and locally with the Misseriya people Two percent (2%);
- 1.2.4 The National Government will provide Abyei with assistance to improve the lives of the peoples of Abyei, including urbanization and development projects;
- 1.2.5 International monitors will be deployed to Abyei to ensure full implementation of these agreements.

1.3 End of Interim Period

Simultaneously with the referendum for southern Sudan, the residents of Abyei will cast a separate ballot. The proposition voted on in the separate ballot will present the residents of Abyei with the following choices, irrespective of the results of the southern referendum:

⁷ This is the full text of the proposal entitled "Principles of Agreement on Abyei" presented by US Special Envoy Senator John Danforth to H.E. First Vice President Ali Osman Mohamed Taha and SPLM/A Chairman Dr. John Garang on the 19th March, 2004. The Parties hereby declare to adopt these Principles as the basis for the resolution of Abyei Conflict.

65

.. 2004

- a. That Abyei retain its special administrative status in the north;
- b. That Abyei be part of Bahr el Ghazal.

1.4 The January 1, 1956 line between north and south will be inviolate, except as agreed above.

2. Administrative Structure

2.1 Upon signing the Peace Agreement, Abyei Area shall be accorded special administrative status under the institution of the Presidency.

2.2 Abyei area shall be administered by a local Executive Council, elected by the residents of Abyei. Pending the election of the Executive Council, its initial members shall be appointed by the Presidency.

2.3 The administration of the Abyei Area shall be representative and inclusive of all the residents of the area.

2.4 The Executive Council shall be composed of the Chief Administrator, his/her Deputy and not more than five heads of departments. Prior to elections, the Chief Administrator and his/her Deputy shall be appointed by the Presidency. The Chief Administrator shall make recommendations to the Presidency regarding the appointments of the heads of departments.

2.5 The Executive Council, in exercise of its executive powers, shall:

- 2.5.1 render necessary services;
- 2.5.2 supervise and promote security and stability in the area;
- 2.5.3 Propose development and urbanization projects for the area to both the Abyei Area Council and to the Presidency;
- 2.5.4 Present to the National Government proposals regarding the provision of assistance to improve the lives of the peoples of Abyei, including urbanization and development;

2.6 The Presidency, upon the recommendation of the Executive Council, shall determine the executive, legislative and financial powers and competencies of the special status of Abyei Area, having regard to this protocol, other protocols, agreements, and the Comprehensive Peace Agreement.

2.7 In view of the special status of Abyei Area, the Presidency shall apply to the Judiciary to establish courts for Abyei Area as deemed appropriate.

3 **Financial Resources**

- 3.1 Without prejudice to the provisions of the Wealth Sharing Agreement, the net-oil revenue from the oil produced in Abyei Area shall be shared during the Interim Period as follows:
- 3.1.1 Fifty Percent (50%) to the National Government;
 - 3.1.2 Forty-Two Percent (42%) to the Government of Southern Sudan;
 - 3.1.3 Two Percent (2%) to Bahr el Ghazal Region;
 - 3.1.4 Two Percent (2%) to Western Kordofan;
 - 3.1.5 Two Percent (2%) locally with the Ngok Dinka;
 - 3.1.6 Two Percent (2%) locally with the Misseriya people.
- 3.2 In addition to the above financial resources, Abyei Area shall be entitled to:
- 3.2.1 The area share of the national revenue as per the Wealth Sharing Agreement;
 - 3.2.2 The revenues raised in the Abyei Area from Income Tax and other taxes and levies;
 - 3.2.3 The share of the Area in the National Reconstruction and Development Fund;
 - 3.2.4 An equitable share of Southern Sudan Development and Reconstruction Fund;
 - 3.2.5 Allocations from the National Government to cover the cost of establishment of the new administration, its running and provision of services;
 - 3.2.6 Donations and grants.
- 3.3 There shall be established, under the Executive Council, Abyei Resettlement, Construction and Development Fund to handle relief, repatriation, resettlement, reintegration, rehabilitation and reconstruction programmes in the Area. The Fund may establish specialized agencies.
- 3.4 The National Government shall appeal to the international and donor community to facilitate the return and resettlement of the residents of Abyei Area.
- 3.5 The financial resources due to Abyei Area as provided in section 3 herein shall be deposited in special accounts, acceptable to the Presidency, from which the administration of the Area shall make withdrawals.

4 **Public Participation**

- 4.1 There shall be established Abyei Area Council comprised of not more than twenty members.
- 4.2 Prior to elections, the Presidency shall appoint the members of the Abyei Area Council.

- 4.3 The Abyei Area Council shall:
- 4.3.1 Issue local enactments within the powers of local government and on customary matters;
 - 4.3.2 Approve the budget of the Area;
 - 4.3.3 Adopt reconstruction, development and urbanization plans for the Area;
 - 4.3.4 If necessary, recommend to the Presidency the relief of the Chief Administrator or his/her Deputy;
 - 4.3.5 Participate in the promotion of reconciliation efforts in the Area.

5. Determination of Geographic Boundaries

- 5.1 There shall be established by the Presidency, Abyei Boundaries Commission (ABC) to define and demarcate the area of the nine Ngok Dinka Chiefdoms transferred to Kordofan in 1905, referred to herein as Abyei Area.
- 5.2 The composition and timeframe of the Abyei Boundaries Commission (ABC) shall be determined by the Presidency. However, the Commission shall include, *inter alia*, experts, representatives of the local communities and the local administration. The Commission shall finish its work within the first two years of the Interim Period.
- 5.3 The Abyei Boundaries Commission (ABC) shall present its final report to the Presidency as soon as it is ready. Upon presentation of the final report, the Presidency shall take necessary action to put the special administrative status of Abyei Area into immediate effect.

6. Residents of the Area

- 6.1 The residents of Abyei Area shall be:
- (a) The Members of Ngok Dinka community and other Sudanese residing in the area;
 - (b) The criteria of residence shall be worked out by the Abyei Referendum Commission.
- 6.2 Residents of Abyei shall be citizens of both Western Kordofan and Bahr el Ghazal with representation in the legislatures of both States as determined by the National Electoral Commission. However, prior to elections, the Presidency shall determine such representation.

7. Security Arrangements

- 7.1 There shall be established Abyei Area Security Committee, chaired by the Chief Administrator, and shall comprise of the Deputy Chief Administrator, the Army Commander, the Police Chief, and the representative of the Security Organ.

[Handwritten mark]

[Handwritten signature]
68

[Handwritten mark]

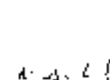
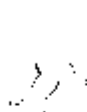
- 7.2 Without prejudice to the Agreement on Security Arrangements, the two Parties shall, through the Interim Period form and deploy one joint battalion in the Area.
- 7.3 International monitors, as shall be agreed in the comprehensive Ceasefire Agreement shall also be deployed in the Area through the Interim Period.
- 7.4 International monitors shall be deployed to Abyei to ensure full implementation of these Agreements.
8. **Abyei Referendum Commission**
- 8.1 There shall be established by the Presidency an Abyei Referendum Commission to conduct Abyei referendum simultaneously with the referendum of Southern Sudan. The composition of the Commission shall be determined by the Presidency.
- 8.2 The residents of Abyei shall cast a separate ballot. The proposition voted on in the separate ballot shall present residents of Abyei with the following choices: irrespective of the results of the Southern referendum:
- a. That Abyei retain its special administrative status in the north;
 - b. That Abyei be part of Bahr el Ghazal.
- 8.3 The January 1, 1956 line between north and south shall be inviolate, except as agreed above.
9. **Reconciliation Process**

Upon signing the Comprehensive Peace Agreement, the Presidency shall, as a matter of urgency, start peace and reconciliation process for Abyei that shall work for harmony and peaceful co-existence in the Area.

CHAPTER V

**THE RESOLUTION OF THE CONFLICT IN
SOUTHERN KORDOFAN AND BLUE NILE
STATES**

SIGNED AT NAIIVASHIA, KENYA ON 26th MAY 2004

PREAMBLE:-

RECOGNIZING that the conclusion of the comprehensive peace settlement that the Sudanese people are longing for requires solving the problems in Southern Kordofan/Nuba Mountains² and Blue Nile States as a model for solving problems throughout the country; and

REAFFIRMING that citizenship shall be the basis for equal rights and duties for all Sudanese citizens regardless of their ethnicity or religion; and

UNDERLINING the importance of recognizing the cultural and social diversity of the Sudan as a source of strength and unity; and

EMPHASIZING equality, fairness, economic development, social welfare and stability as overarching goals of the Sudanese people in general and the population of the conflict affected areas in particular;

NOW THEREFORE, the Parties hereby agree as follows:-

1. General Principles

The Parties agree on the following, as the basis for political, administrative, economic and social solution to the conflict in Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile:

- 1.1. Human rights and fundamental freedoms shall be guaranteed to all individuals in the State as prescribed in the Interim National Constitution;
- 1.2. The diverse cultural heritage and local languages of the population of the State shall be developed and protected;
- 1.3. Development of human resources and infrastructure shall be the main goal of the State. It shall be conducted to meet human needs in accordance with the best-known practices of sustainable development within a transparent and accountable framework.

2. Definition of the Two Areas

- 2.1. The boundaries of Southern Kordofan/Nuba Mountains State shall be the same boundaries of former Southern Kordofan Province when Greater Kordofan was sub-divided into two provinces.
- 2.2. For the purpose of this Protocol, Blue Nile State shall be understood as referring to the presently existing Blue Nile State.

² The name of the State shall be settled before the conclusion of the Peace Agreement by a committee representing the State formed by the two Parties.

73

2012/12

3. Popular Consultation

The Government of Sudan and the Sudan People's Liberation Movement (the Parties), committed to reaching a just, fair and Comprehensive Peace Agreement to end the war in Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States, agree on the following:-

- 3.1. Popular consultation is a democratic right and mechanism to ascertain the views of the people of Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States on the comprehensive agreement reached by the Government of Sudan and the Sudan People's Liberation Movement.
- 3.2. That this comprehensive agreement shall be subjected to the will of the people of the two States through their respective democratically elected legislatures.
- 3.3. That the legislatures of the two States shall each establish a Parliamentary Assessment and Evaluation Commission to assess and evaluate the implementation of the agreement in each State. The two Commissions shall submit their reports to the legislatures of the two States by the fourth year of the signing of the Comprehensive Peace Agreement.
- 3.4. An independent Commission shall be established by the Presidency to assess and evaluate the implementation of the Comprehensive Peace Agreement in each of the two States. The Commission shall submit its reports to the National Government and the Governments of the two States who shall use the reports to rectify any procedure that needs to be rectified to ensure faithful implementation of the Agreement.
- 3.5. Once this Agreement is endorsed by the people through the legislature of any of the two States as meeting their aspirations, then the agreement becomes the final settlement of the political conflict in that State.
- 3.6. Should any of the legislatures of the two States, after reviewing the Agreement, decide to rectify, within the framework of the Agreement, any shortcomings in the constitutional, political and administrative arrangements of the Agreement, then such legislature shall engage in negotiations with the National Government with the view of rectifying these shortcomings.

4. Structure of the State Government

- 4.1. The State shall have the following structure:-
- 4.2. The State Executive, which shall comprise of:-
 - 4.2.1 The State Governor;
 - 4.2.2 The State Council of Ministers; and
 - 4.2.3 Local Governments.
- 4.3. The State Legislature (SL) -

74

4.4 The State Judiciary.

5. The State Executive

- 5.1. The Governor of the State shall be directly elected by the registered voters of the State in a public adult suffrage.
- 5.2. The Governor shall appoint the ministers and the commissioners of the state in accordance with the State Interim Constitution. The State Council of Ministers shall be representative.
- 5.3. The Governor shall, together with the State Council of Ministers, exercise the Executive Powers of the State which shall be in respect of the functional areas listed in Schedules A and B, read together with Schedule C, attached hereto, and in accordance with the State Interim Constitution.
- 5.4. The State Council of Ministers shall be accountable to the Governor and the State Legislature in the performance of their duties.
- 5.5. The State shall have commissioners and elected local councils. The organization and proper functioning of the Local Governments shall be the responsibility of the Government of the State.
- 5.6. There shall be State Security Committee to be chaired by the Governor of the State. The Committee shall include, among others, the Military Commander of the area, his Deputy, the Director of the State Police and Director of the State National Security Branch.
- 5.7. Without prejudice to the provisions of paragraph 5.6 above, the Governor of the State may demand the transfer of the Director of the National Security Branch from the State.
- 5.8. The State Police Service shall adhere to the National standards and regulations as set forth by National Police Service.
- 5.9. Police, Prisons, Wildlife and Fire Brigade Officers shall be recruited by the State Service according to the National standards, trained and commissioned nationally and returned to the State for service. The other ranks shall be locally recruited to serve within the State. Recruitment and training regulations shall be designed and standardized by the National Police Service.
- 5.10. Without prejudice to the provisions of paragraph 5.9 above, the National Authority may agree with the State Authority to transfer any number of police officers from the State police to the National Police Service whenever necessary.
- 5.11. The State Authority may request the National Authority to transfer to the State any number of police officers to fill any vacancies in the State.

6. The State Legislature

- 6.1. Members of the State Legislature (SL) shall be elected by the registered voters of the State in accordance with the State Law and in conformity with the general guidelines as set forth by electoral provisions as set forth by the National Electoral Commission.
- 6.2. The State Legislature shall prepare and adopt the State Constitution, provided that it shall conform to the Interim National Constitution.
- 6.3. The Governor of the State shall sign any law duly approved by the State Legislature, failing which, after thirty (30) days it shall be deemed to have been signed into law, unless the Governor has submitted the law to the Constitutional Court for a ruling on its constitutionality. If the Constitutional Court finds the law constitutional, the Governor shall immediately sign such law.
- 6.4. The State Legislature shall legislate for the state within its legislative powers as stipulated in schedule (A) attached herewith.
- 6.5. State laws currently applicable in the State shall continue until new legislation is duly enacted by the SL within its competence.
- 6.6. The State Legislature shall decide its own rules, procedures, and committees, and elect its Speaker and other officers.
- 6.7. The State Legislature may relieve the Governor of the State of his/her functions by a motion supported by two-thirds of its membership.
- 6.8. Members of the State Legislature and the State Executive shall have such immunities as are provided by law.

7. The State Courts

- 7.1. The structures and powers of the courts of the States shall be subject to the Interim National Constitution.
- 7.2. The State Constitution shall provide for the establishment of such state courts as are necessary.
- 7.3. The State Legislature shall provide for the appointment and dismissal of state appointed judges, subject to the State Constitution and the approval of the National Judicial Service Commission.
- 7.4. The State legislations shall provide for guarantees for the independence and impartiality of the State judiciary and ensures that state judges shall not be subject to political or other interference.

[Handwritten mark]

[Handwritten signature]

76

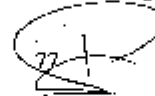
[Handwritten mark]

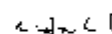
- 7.5. The state courts shall have civil and criminal jurisdiction in respect of State and National Laws, save that a right of appeal shall lie to the National Courts in respect of matters brought before or heard under National laws.
- 7.6. The National Legislature shall determine the civil and criminal procedures to be followed in respect of litigation or prosecution under National laws in accordance with the Interim National Constitution.

8. The State Share in the National Wealth

- 8.1. The National wealth shall be shared equitably between different levels of Government so as to allow enough resources for each level of Government to exercise its constitutional competencies.
- 8.2. The States shall raise and collect taxes and revenues as listed in Schedule (D), annexed herewith.
- 8.3. Oil producing state is entitled to two percent (2%) of the oil produced in that state, as specified in the Wealth Sharing Agreement.
- 8.4. The state shall be represented in the Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission, which shall ensure transparency and fairness in regard to allocation of the share due to the state from the Nationally collected revenues and ensure that allocations due to the state are not withheld.
- 8.5. The general objective of the National Reconstruction and Development Fund (NRDF) is to develop the war affected areas and least developed areas in the Sudan with the aim of bringing these areas to the national average standards and level of development.
- 8.6. In allocating the funds to the war-affected areas and least developed areas, NRDF shall use the effects of war and level of development as the main criteria. The Parties agree to allocate seventy-five percent (75%) of the total fund to the war-affected areas, particularly to Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States, while the remaining balance shall be earmarked to the least developed areas.
- 8.7. The allocation of funds among the areas affected shall be determined during the Pre-Interim Period by the Joint National Transition Team (JNTT) that shall be established as agreed to in the Wealth Sharing Agreement, within the agreed percentages as in the above paragraph, taking into consideration the actual needs based on the results of Joint Assessment Mission.
- 8.8. The Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission (FFAMC), as agreed to in the Wealth Sharing Agreement, shall allocate current transfers to Southern Kordofan/Nuba Mountains, Blue Nile and other war-affected areas and least developed areas according to the following criteria:-

- 8.8.1. Population;
 - 8.8.2. Minimum expenditure responsibilities;
 - 8.8.3. Human Development Index / Social Indicators (social development factor);
 - 8.8.4. Geographical area (cost disability factor);
 - 8.8.5. Fiscal effort (internal revenue effort); and
 - 8.8.6. The effect of war factor.
- 8.9. In addition to the budgetary allocations and the two states' share in the NRDF, the President shall allocate an amount of money to each of the two states.
- 8.10. The Parties agree to appeal to the donor community to provide technical assistance to the FFAMC to develop comprehensive equalization criteria.
- 8.11. The states shall hold all income and revenue received in audited public accounts and shall comply with the regulations and auditing standards set by the Chamber of the Auditor General, who may audit the state's accounts.
- 8.12. There shall be no impediment to interstate commerce or the flow of goods and services, capital, or labour to and from the state.
- 8.13. Any debts/liabilities incurred by any level of government shall be the responsibility of that level of government.
- 8.14. There shall be a fair and equitable division of government assets. An asset shall in the first instance be allocated to the level of government responsible for the function in respect of which the asset is related (e.g., school buildings to the level of government responsible for education). In the event of a dispute, the Parties agree that such dispute shall be referred to a committee comprising a representative of each of the Parties involved in the dispute and a mutually agreed expert.
- 8.15. There shall be at the State's level accounting standards, procedures and fiscal accountability institutions operating in accordance with generally accepted accounting standards and procedures to ensure that funds are distributed according to the agreed Government budget and properly expended having regard to value for money.

9. State Land Commission

- 9.1. The regulation of the land tenure, usage and exercise of rights in land shall be a concurrent competency exercised by the National and State Governments.
- 9.2. Rights in land owned by the National Government within the State shall be exercised through the appropriate or designated level of government.
- 9.3. There shall be established a State Land Commission in the State of Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile, respectively.

J.P.

78

Handwritten signature

- 9.4. The State Land Commission shall be composed of persons from the State concerned.
- 9.5. The State Land Commission shall exercise all the powers of the National Land Commission at the State level.
- 9.6. The State Land Commission shall be competent to review existing land leases and contracts and examine the criteria for the present land allocations and recommend to the State authority the introduction of such necessary changes, including restitution of land rights or compensation.
- 9.7. The National Land Commission and the State Land Commission shall cooperate and coordinate their activities so as to use their resources efficiently. Without limiting the matters of coordination, the National Land Commission and the State Land Commission may agree as follows:-
- 9.7.1. To exchange information and decisions of each Commission;
 - 9.7.2. That certain functions of the National Land Commission, including collection of data and research, may be carried out through the State Land Commission; and
 - 9.7.3. On the way in which any conflict between the findings or recommendations of each Commission may be resolved.
- 9.8. In case of conflict between the findings and recommendations of the National Land Commission and the State Land Commission which cannot be resolved by agreement, the two Commissions shall reconcile their positions. Failure to reconcile, the matter shall be referred to the Constitutional Court for adjudication.

10. Security Arrangements

- 10.1 Without prejudice to the Agreement on the Security Arrangements and the right of Sudan Armed Forces (SAF) Command to deploy forces all over North Sudan as it deems fit, SAF troop levels in Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile during the Interim Period shall be determined by the Presidency.

11. Pre-Election Arrangements

- 11.1. As part of pre-election arrangements, the Parties agree on the following:
- 11.1.1. The Executive and Legislature in the two states shall be allocated as follows:-
 - (a) Fifty-five Percent (55%) to the National Congress Party;
 - (b) Forty-five Percent (45%) to the SPLM.

- 11.1.2. There shall be rotational governorship in the two states with each Party holding the Office of Governor for half of the pre-election period in each of the two states.
 - 11.1.3. No one Party is to hold the Governorship in both states at the same time.
 - 11.1.4. The office of Deputy Governor is to be allocated to the Party that is not presently occupying the Office of Governor.
 - 11.1.5. The Parties are to decide upon the signature of the Comprehensive Peace Agreement the time and order in which each party assumes the Governorship in each state.
- 11.2 Pending general elections, and as part of affirmative action, the Parties agree that Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States shall be adequately represented in National Institutions targeting a percentage not less than the ratio of their population size.

80

81

SCHEDULES:

Schedule (A)

The Exclusive Executive and Legislative Competencies of the Two States:-

1. The drafting, adoption and amendment of the Constitution of the state, subject to conformity with the Interim National Constitution;
2. State Police;
3. State Prisons;
4. Local Governments;
5. State information, state publications and state media;
6. Social Welfare, including state pensions;
7. The Civil Service at the state level;
8. The state judiciary and administration of justice at the state level, including maintenance and organization of state courts, subject to national norms and standards of civil and criminal procedure;
9. Cultural matters within the state;
10. Religious matters, subject to the Interim National Constitution;
11. Internal and external borrowing of money on the sole credit of the state within the national macro-economic framework, as set by the Ministry of Finance;
12. The establishment, tenure, appointment, and payment of state civil service officers;
13. The management, lease and utilization of lands belonging to the state;
14. The establishment, maintenance and management of reformatory institutions;
15. The establishment, regulation, and provision of health care, including hospitals and other health institutions;
16. Regulation of businesses, trade licenses, working conditions, hours, and holidays within the state;
17. Local works and undertakings;
18. Registration of marriage, divorce, inheritance, births, deaths, adoption and affiliations;
19. Enforcement of state laws;
20. Statutes enacted under the penal law power, save for the penalization for the breach of National laws relating to the National competencies;
21. The development, conservation and management of state natural resources and state forestry resources;
22. Primary and secondary school and education administration in regard thereto;
23. Laws in relation to agriculture within the state;
24. Airstrips other than international and national airports within civil aviation regulations;
25. Intrastate public transport and roads;
26. Population policy and family planning;
27. Pollution control;
28. State statistics, and state surveys;
29. State referenda, in matters within the state's competencies;

30. State charities and endowment;
31. Town and rural planning;
32. State cultural and heritage sites, state libraries, state museums, and other historical sites;
33. Traditional and customary law;
34. Recreation and sport within the state;
35. Firearms Licenses;
36. State finances;
37. State irrigation and embankments;
38. State budget;
39. State archives, antiquities, and monuments;
40. Direct and indirect taxation within the state in order to raise revenue for the state;
41. State public utilities;
42. Vehicle licensing;
43. Fire fighting and ambulance services;
44. Flag and Emblem and
45. Community empowerment.

Schedule (B): Concurrent Powers

The National and State Governments shall have concurrent Legislative and Executive competencies on any of the matters listed below:-

1. Economic and social development within the state;
2. Legal and other professions and their associations;
3. Tertiary education, educational policy and scientific research;
4. Health policy;
5. Urban development, planning and housing;
6. Trade, commerce, industry and industrial development;
7. Delivery of public services;
8. Banking and insurance;
9. Bankruptcy and insolvency;
10. Manufacturing licenses;
11. Disaster preparedness, management and relief and epidemics;
12. Traffic regulations;
13. Electricity generation and water and waste management;
14. Broadcasting and telecommunications utilities;
15. Environmental management, conservation and protection;
16. Relief, repatriation, resettlement, rehabilitation and reconstruction;
17. The initiation and negotiation of international and regional agreements on culture, trade, investment, credit, loans, grants and technical assistance with foreign governments and foreign non-governmental organizations;
18. Financial and economic policies and planning;
19. Gender policy;
20. Women's empowerment;
21. Animal and livestock control, animal diseases, pastures and veterinary services;
22. Consumer safety and protection;
23. Women welfare and child protection and care;

24. State courts responsible for enforcing or applying national laws; and
25. Rehabilitation and care for disabled war veterans, orphans, widows and their dependants.

Schedule (C): Residual Powers

The residual powers shall be exercised in accordance with its nature and as to whether the power pertains to a national matter, requires a national standard or is a matter that cannot be regulated by a single state, in which case it shall be exercised by the National Government. If the power pertains to a state matter, it shall be exercised by the state.

Schedule (D): State Revenue Sources

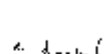
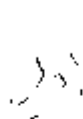
The state shall be entitled to raise and collect the taxes and revenues from the sources listed hereunder:-

1. State land and property tax and royalties;
2. Service charges for state services;
3. Licenses;
4. State personal income tax;
5. Tourism levies;
6. Share of natural resource revenues;
7. State Government projects;
8. Stamp duties;
9. State agricultural taxes;
10. Loans and borrowing in accordance with the national macro-economic policy framework;
11. Excise taxes;
12. Border trade charges or levies in accordance with National legislation;
13. Other state taxes which do not encroach on National taxes; and
14. Grants in Aid and Foreign Aid through the National Government.

CHAPTER VI

SECURITY ARRANGEMENTS

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 25TH SEPTEMBER 2003

1. Status Of The Two Armed Forces

- a. In the context of a united Sudan, and should the result of the referendum on self-determination confirm unity, the Parties (the Government of the Sudan and the Sudan People's Liberation Movement and Army) agree to the formation of the future army of Sudan that shall be composed from the Sudanese Armed Forces (SAF) and the Sudan People's Liberation Army (SPLA).
- b. As part of a peace agreement and in order to end the war, the Parties agree that the two forces, the SAF and the SPLA shall remain separate during the Interim Period, and further agree that both forces shall be considered and treated equally as Sudan's National Armed Forces during the Interim Period taking into consideration 1 (c) below.
- c. The parties agree to the principles of proportional downsizing of the forces on both sides, at a suitable time, following the completion of the comprehensive ceasefire arrangements.
- d. The national Armed Forces shall have no internal law and order mandate except in constitutionally specified emergencies.

2. Ceasefire

The parties agree to an internationally monitored ceasefire which shall come into effect from the date of signature of a Comprehensive Peace Agreement. Details of the Ceasefire Agreement shall be worked out by the two parties together with the IGAD mediators and international experts.

3. Redeployment

- a. The two forces shall be disengaged, separated, encamped and redeployed as will be detailed in the Comprehensive Ceasefire Agreement.
- b. Except for those deployed in the Joint/Integrated Units (JIUs), the rest of the forces of SAF currently deployed in the south shall be redeployed North of the South/North border of 1/1/1956 under international monitoring and assistance within and up to two and one half years (2 1/2) from the beginning of the Pre-Interim Period.
- c. Except for those deployed in the Joint/Integrated Units, the rest of SPLA forces currently deployed in Nuba Mountains and Southern Blue Nile shall be redeployed South of the South/North border of 1/1/1956 as soon as the Joint/Integrated Units are formed and deployed under international monitoring and assistance.

John

87

4.4.1

- d. The SPLM/A undertakes that the demobilized Southern Sudanese from those currently serving in SAF in Southern Sudan shall be absorbed into various institutions of the Government of Southern Sudan along with demobilized SPLA soldiers.
- e. The parties agree to implement with the assistance of the international community DDR programmes for the benefit of all those who will be affected by the reduction, demobilization and downsizing of the forces as agreed in 1(c), 3(d) and 7(b).

4. Joint/ Integrated Units (JIUs)

There shall be formed Joint/ Integrated Units consisting of equal numbers from the Sudanese Armed Forces (SAF) and the Sudan People's Liberation Army (SPLA) during the Interim Period. The Joint/ Integrated Units shall constitute a nucleus of a post referendum army of Sudan, should the result of the referendum confirm unity, otherwise they would be dissolved and the component parts integrated into their respective forces.

4.1 Elaboration On Joint/Integrated Units

a. Their Character:-

They should have a new character based on a common doctrine.

b. Their Functions:-

- I. They will be a symbol of national unity during the Interim Period.
- II. They will be a symbol of sovereignty during the Interim Period.
- III. They will participate in the defence of the country together with the two forces.
- IV. They will provide a nucleus of a post Interim Period future army of the Sudan should the vote of referendum confirm unity.
- V. They shall be involved in the reconstruction of the country.

c. Size and Deployment

The size and deployment of the Joint/Integrated Units throughout the Interim Period shall be as indicated below:-

- I. Southern Sudan: twenty four thousands (24,000)
- II. Nuba Mountains: six thousands (6,000).
- III. Southern Blue Nile: six thousands (6,000).
- IV. Khartoum: three thousands (3,000).

J.P.

[Signature]

88

[Signature]

V. Eastern Sudan:-

- a. The redeployment of SPLA forces from Eastern Sudan to South of the South/North border of 1/1/1956 shall be completed within one (1) year from the beginning of the Pre-Interim Period.
- b. The parties shall discuss the issue of establishing Joint/Integrated Units.

5. **Command and Control of The Two Forces**

1. The Parties agree to establish a Joint Defence Board (JDB) under the Presidency, and shall be comprised of the Chiefs of Staff of the two forces, their deputies and any number of senior officers to be agreed to by the parties. It shall take its decisions by consensus and it shall be chaired alternately by the respective Chiefs of Staff.

2. **Functions of JDB**

The JDB shall perform the following functions :

- a. Co-ordination between the two forces.
- b. Command of the Joint/ Integrated Units.

6. **Common Military Doctrine**

The parties shall develop a common military doctrine as a basis for the Joint/Integrated Units, as well as a basis for a post Interim Period army of the Sudan, if the referendum vote is in favour of unity. The parties shall develop this common doctrine within one year from the beginning of the Interim Period. During the Interim Period, the training of the SPLA (in the South), the SAF (in the North) and the joint units (in both North and South) will be based on this common doctrine.

7. **Status of Other Armed Groups (OAGs) in The Country**

- a. No armed group allied to either party shall be allowed to operate outside the two forces.
- b. The Parties agree that those mentioned in 7(a) who have the desire and qualify shall be incorporated into the organized forces of either Party (Army, Police, Prisons and Wildlife forces), while the rest shall be reintegrated into the civil service and civil society institutions.

✓ (10)

20

20

c. The parties agree to address the status of other armed groups in the country with the view of achieving comprehensive peace and stability in the country and to realize full inclusiveness in the transition process.

8. **National Security Organs and Police forces**

Structures and arrangements affecting all law enforcement organs, especially the Police, and National Security Organs shall be dealt with as part of the power sharing arrangements, and tied where is necessary to the appropriate level of the executive.

J.D.

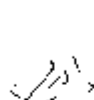

msil

ANNEXURE I

**PERMANENT CEASEFIRE AND SECURITY
ARRANGEMENTS IMPLEMENTATION
MODALITIES AND APPENDICES**

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 31ST DECEMBER 2004

PREAMBLE

WHEREAS the Government of the Sudan (GOS) and the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army (SPLM/SPLA) (the Parties) having met in Naivasha and Nairobi, Kenya, from 27th June, 2004 through 26th July, 2004 under the auspices of the Inter-Governmental Authority on Development (IGAD) Peace Process, and sought political guidance of the Fifth High Level Consultative Meeting convened in Nairobi, Kenya from 7th October 2004 through 15th October 2004, in respect of the issues related to permanent ceasefire and details of the security arrangements;

RECOGNIZE that a viable ceasefire can meaningfully be realized through adherence and commitment to the Machakos Protocol dated 20th July 2002, Agreement on Security Arrangements During the Interim Period, dated 25th September 2003, the Protocol on Power Sharing dated 26th May, 2004, Protocol on the Resolution of the Conflict in Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile States dated 26th May 2004 and the Protocol on the Resolution of the Conflict in Abyei Area dated 26th May 2004;

RECALL the Memorandum of Understanding on Cessation of Hostilities (MOC-CH) between the GOS and SPLM/A signed on 15th October, 2002 and its addendum of 4th February 2003 that have ushered in periods of tranquility;

AWARE of the overwhelming support shown by the Sudanese people to the aforementioned six protocols that have resolved the outstanding issues of conflict in the Sudan, the irreversible peace process and the need for an expeditious conclusion of the Comprehensive Peace Agreement;

REITERATE their commitment to the final, just and comprehensive peace settlement, the security, welfare and stability of the Sudanese people within the framework of a true and sincere national reconciliation;

MINDFUL of the fact that other related international conventions such as Article 52 UN Charter on regional arrangements for dealing with matters relating to the maintenance of international peace and security as are appropriate for regional action, the provisions of Article 3 of the African Union Charter which, inter alia, guarantee all Member States the right to their sovereignty and territorial integrity are all critical to the peace process, if strictly adhered to;

AWARE of the fact that, Disarmament, Demobilization and Reintegration (DDR) of ex-combatants are crucial components for a secure and peaceful Sudan and commit themselves to credible, transparent and effective DDR processes which will support the ex-combatants' transition to a productive civilian life;

THE PARTIES HEREBY AGREE AS FOLLOWS:

6-4-2004

PART I

The Ceasefire Arrangements

1. **General and Fundamental Provisions**
 - 1.1. The Parties agree that the national ownership of the peace process, political will, and continuous dialogue are indispensable elements for sustainable peace. They shall collaborate to observe and respect the ceasefire and resort to their own wisdom to contain and solve any problem that may arise;
 - 1.2. The Parties shall always refrain from any act or acts that may in any way spoil the peace process. They shall unceasingly create and maintain a conducive atmosphere for peace and tranquility;
 - 1.3. The Parties shall abide by good governance, democracy and foster civil society;
 - 1.4. The Parties agree that inclusiveness is of the essence to this Agreement and shall engage the other armed groups and political forces to become part of the peace process, play a role thereto and contribute to the sustenance of this Agreement;
 - 1.5. The Ceasefire Agreement shall ensure clarity by eliminating any room for ambiguity in all elements of the Ceasefire Agreement;
 - 1.6. The Ceasefire Agreement shall guarantee the free movement of people, goods and services throughout Sudan;
 - 1.7. The Parties shall, within the territorial jurisdiction of the Ceasefire Agreement, provide and share information and statistics on their troops strength, arms and military equipment and any other relevant information, among themselves and with the UN Peace Support Mission;
 - 1.8. The Parties shall commit themselves to immediate release of prisoners of war (POWs) and as a gesture of national reconciliation release any other persons detained as a result of the war upon the endorsement of the Comprehensive Peace Agreement;
 - 1.9. The Parties shall involve the International Committee of the Red Cross (ICRC) in the process of arranging the release of POWs and other persons detained as a result of the war;
 - 1.10. The Parties shall commit themselves to render and facilitate humanitarian assistance through creation of conditions conducive to the provision of urgent humanitarian assistance to displaced persons, refugees and other affected persons and their right to return;
 - 1.11. The Parties agree to inform the rank and file of their armed forces as a way of popularizing the Ceasefire Agreement;

- 1.12. The Parties shall commit themselves that all forces, troops under their respective command and forces allied and affiliated to them at all levels and rank and file shall fully ceasefire and stop hostilities;
- 1.13. The Parties shall endeavour to promote and disseminate peace culture and confidence building measures among and between the people as well as their forces as integral part of ceasefire arrangements and sustenance of the peace;
- 1.14. The Parties agree not to arm, train, harbour on their respective areas of control, or render any form of support to external subversive elements or internal armed groups;
- 1.15. Nothing in this Agreement shall in any way undermine the sovereignty and territorial integrity of the Sudan.

2. **Entry into Force**

The Ceasefire Agreement (hereinafter referred to as the Agreement or this Agreement) shall come into effect from the date of signature of the Comprehensive Peace Agreement (that day hereafter referred to as D-Day).

3. **Amendment of this Agreement**

This Agreement may only be amended by the Presidency upon recommendation of the Ceasefire Political Commission.

4. **The Parties of the Agreement**

The Parties to this Agreement shall be:

- 4.1. The Sudan Armed Forces (SAF), with all its formations and units; and
- 4.2. The Sudan People's Liberation Army (SPLA), with all its formations and units.

5. **Principles of the Ceasefire**

- 5.1. The Parties agree to a permanent ceasefire among all their forces with the broader objective of sustaining the Comprehensive Peace Agreement, promoting peace culture, reconciliation and confidence building;
- 5.2. The ceasefire shall uphold the following principles:
 - 5.2.1 Permanent cessation of hostilities between SAF and SPLA within 72 hours of the signature of the Comprehensive Peace Agreement.
- 5.3. The permanent cessation of hostilities shall include final termination of the following activities:

- 5.3.1. Military activities including movement, reconnaissance, reinforcement, recruitment, draft, and military exercises other than those permitted by the Joint Defence Board (JDB). The JDB will inform the UN Peace Support Mission of permitted current and future activities;
- 5.3.2. Land, air, and river operations;
- 5.3.3. Laying of mines and other subversive activities;
- 5.3.4. Use of force against and abuse of civilians;
- 5.3.5. Replenishment of ammunition, weapons and other lethal or military equipment;
- 5.3.6. Hostile propaganda from inside or outside the country;
- 5.3.7. Occupation of new locations;
- 5.3.8. Any other actions that may impede the normal progress of the ceasefire process.

6. The Ceasefire Zone

The scope of the ceasefire shall be:

- 6.1. Southern Sudan, which shall be subdivided, for all the purposes of ceasefire and monitoring activities, into three areas of:
 - a) Bahr el Ghazal Area;
 - b) Equatorial Area;
 - c) Upper Nile Area.
- 6.2. Nuba Mountains Area;
- 6.3. Southern Blue Nile Area;
- 6.4. Anyei Area;
- 6.5. Eastern Sudan Area (Hamashkoreh, New Kasai, Kotanch, Tamarat, and Khor Khawaga).

7. Duration and Calendar of Major Ceasefire Activities

7.1. Duration of the ceasefire shall be divided into four phases:

- 7.1.1 Phase I: The Pre-interim Period duration 6 months (D-day to D-day + 6 months) ceasefire activities shall start (as per attached lists), including the redeployment of SAF from the South to the North, the beginning of the Demobilization, Disarmament, Re-integration and Reconciliation (DDRR), the redeployment of SPLA forces from Eastern Sudan, the formation, co-location in training centres, training of the Joint/Integrated Units (JIUs) and the UN monitoring.
- 7.1.2 Phase II: First half of the Interim Period duration 36 months (D-day - 6 months to D-day + 42 months). This phase shall cover the

completion of deployment of the JIUs, redeployment of the SPLA forces from the Eastern Sudan to the South, redeployment of the SPLA forces from Nuba Mountains and Southern Blue Nile to the South and redeployment of SAF from the South to the North. The DDR activities shall continue. The negotiations on proportionate downsizing shall also start at this phase.

7.1.3 Phase III: Second half of the Interim Period duration 36 months (D-day + 42 months to D-day + 78 months). Continuation of DDR process, training and the monitoring process. Development of plans and modalities of transforming the JIUs into integrated ones.

7.1.4 Phase IV: Post Interim Period duration 6 months (D-day + 78 months to D-day + 84 months). Formation of Sudan National Armed Forces (SNAF) in case of unity or dissolution of JIUs in case of secession.

7.2. The Calendar of major ceasefire activities is agreed by the parties as per Appendix 2.

8. Disengagement

8.1. There shall be lines of disengagement according to the assembly areas, as specified in Appendix 1, and shall be adjusted by the monitors of the UN Peace Support Mission.

8.2. On the declaration of the ceasefire, the forces of the SAF, inclusive of their allied forces and the SPLA, inclusive of their allied forces, shall maintain their current positions.

8.3. All forces shall take defensive positions and be redeployed to assembly points within the first three months of the Pre-Interim Period according to the agreed timetable.

8.4. All forces shall be disengaged, separated, encamped in their assembly points, and redeployed subject to international monitoring arrangements.

8.5. The parties shall provide maps and sketches showing their current dispositions before the declaration of the ceasefire. Such maps and sketches shall include:

8.5.1. Current dispositions including deployment and weapons sites.

8.5.2. All necessary information about roads, tracks, passages, minefields, and command posts.

8.6. To safeguard against the menace and hazards posed by landmines and unexploded ordnance, the Parties agree that:

8.6.1. The laying of mines, explosive devices or booby traps of whatever type shall be prohibited;

8.6.2. The Parties and forces under their control shall promptly provide on D - day to the Ceasefire Joint Military Committee (CJMC) all known information concerning the locations and descriptions of

- all minefields, unexploded ordnance, demolitions, booby traps and any other physical or military hazards which could affect the safe movement of persons within the ceasefire zones. The Parties shall also promptly produce a plan to mark and signpost any danger areas and initiate this plan according to agreed priorities. The Parties shall allow and facilitate cross-line de-mining activities, the repair and reopening of roads and the removal, dismantling or destruction of mines, unexploded ordnance and all other such hazards as described above immediately upon the signature of this Agreement;
- 8.6.3. The Parties and forces under their control shall promptly provide to the CJMC information concerning the stockpiles of Anti Personal Mines;
- 8.6.4. The Parties shall conduct de-mining activities as soon as possible, and in coordination with the UN Peace Support Mission with a view to create the conditions necessary for deployment of the UN Peace Support Mission and the return of displaced populations;
- 8.6.5. The UN Peace Support Mission, in conjunction with United Nations Mine Action Office, will assist the Parties' de-mining efforts by providing technical advice and coordination. The Parties shall, as necessary, seek additional de-mining assistance and advice from the UN Peace Support Mission;
- 8.6.6. The Parties shall establish by D Day + 30 Days two de-mining authorities (Northern and Southern) that shall work together and coordinate their de-mining activities and to work jointly in close cooperation with UN Mine Action Office;
- 8.7. Before the declaration of the ceasefire, the Parties shall present detailed lists of size and location of their forces in each area to United Nations Advanced Mission in Sudan (UNAMIS), subject by verification of the Verification and Monitoring Team (VMT) and Joint Military Commission (JMC) Nuba Mountains. Such lists shall be attached to the Comprehensive Peace Agreement.
- 8.8. Notwithstanding 8.7 above, the Parties shall present detailed lists of particulars of all troops to the Ceasefire Joint Military Committee (CJMC) or, pending the formation of the CJMC, to the VMT and JMC/Nuba. The lists shall be verified by the CJMC and/or the VMT and JMC, as the case may be, immediately after the declaration of the ceasefire.
- 8.9. The Parties agree and in collaboration with the UN Peace Support Mission to pull back all the weapons of effective range fire within the other Party's assembly areas.
- 8.10. The Parties shall provide detailed data on their inventories and stocks including different weapons and munitions, fuel oil and lubricants, etc., and their exact locations to CJMC or the VMT in the ceasefire zone. Such inventories shall be verified immediately after the declaration of the

J.D.

98

98

ceasefire. The Parties shall agree on ways and means of monitoring such stocks and/or stores to make sure that they are no longer accessible to the Parties.

9. Permitted Activities

In view of negative consequences of war, the key principle that shall underpin permitted activities shall be to alleviate the effects of the war on the civilians and war-affected areas and to galvanize popular support for peace. Permitted activities shall therefore include:

- 9.1. De-mining and decommissioning of military hazards (this shall be done in collaboration with other bodies referred to in 8.6 herein, according to agreed timetables and mechanisms, and under UN monitoring);
- 9.2. Development activities to include opening of roads, rehabilitation of bridges and passages, railways, airports and airstrips, and lines of river navigation etc;
- 9.3. Humanitarian activities such as securing unimpeded access to humanitarian relief according to agreed regulations;
- 9.4. Socioeconomic activities such as assisting free movement of people, goods and services;
- 9.5. Free movement of unarmed soldiers in plain clothes who are on leave, medical referrals, or visiting their families;
- 9.6. Re-supply of armed forces lethal items as shall be deemed appropriate by the JDB and coordinated with UN Mission;
- 9.7. Supply of non-lethal items (food, water, medicine, fuel oils and lubricants, stationery, uniforms, etc.);
- 9.8. Training and Refresher training.
- 9.9. During the disengagement of forces, they shall not exercise any military activities except the following:
 - 9.9.1. Training and refresher training (UN Mission shall be informed of such training - location, duration and type); particularly the field training of platoon level and higher;
 - 9.9.2. Administrative movement (e.g. replenishment with non-lethal supplies or equipment);
 - 9.9.3. Medical evacuation.

10. Violations

10.1. The following acts shall constitute violations to this Agreement:

- 10.1.1. Any acts that may contravene this Agreement;
- 10.1.2. Unauthorized movement of troops;
- 10.1.3. Unauthorized recruitment, draft and/or mobilization drive;
- 10.1.4. Unauthorized replenishment of military equipment and supplies;
- 10.1.5. Hostile acts that may provoke confrontation;

- 10.1.6. Violation of human rights, humanitarian law and obstruction of freedom of movement;
 - 10.1.7. Hostile propaganda and media warfare;
 - 10.1.8. Espionage, sabotage, and acts of subversion to undermine either party and/or the Agreement;
 - 10.1.9. Recruitment of child soldiers.
- 10.2. In event of any violation to provisions of this Agreement, the CJMC will determine appropriate disciplinary measures which may include, where appropriate, the following:
- 10.2.1. Publicizing or mentioning the parties that took part in the violations;
 - 10.2.2. Exposing or shaming the guilty or recommending severe punishment in event of grave violations;
 - 10.2.3. Recommend referral to civil, criminal trial procedures, or court-martial of individual or parties involved as applicable;
 - 10.2.4. The Parties agree to follow up on recommendations for disciplinary measures as proposed by CJMC.
- 10.3. The hostile propaganda as provided in sub-section 10.1.7 above shall be comprehensively monitored by CJMC as part of the ceasefire monitoring process;
- 10.4. Without prejudice to the freedom of press and media, the Parties agree to set up a Joint Media Committee upon signing of the Comprehensive Peace Agreement to establish guidelines for the media and press to enhance conducive environment for the smooth implementation of the ceasefire.
- 10.5. The Parties agree that any deadlock arising out of the implementation of the ceasefire shall be referred, as of last resort, to the Presidency for consideration and action after having exhausted all avenues of dispute management at all lower levels;

11. Other Armed Groups

- 11.1. In accordance with Article 7 (a) of the Agreement on Security Arrangements, the Parties agree to expedite the process of incorporation and reintegration of armed groups allied to either Party, into their armed forces, other organized forces, the civil service and civil societal institutions.
- 11.2. The Parties agree to each setting up "Incorporation and Reintegration Adhoc Committee" to implement the provision of sub-section 11.1 above.
- 11.3. In accordance with the Framework Agreement on Security Arrangements during the Interim Period, no armed group allied to either party shall be allowed to operate outside the two forces. Other Armed Groups (OAGs) who have a desire and qualify shall be incorporated into the organized forces of either party (Army, Police, Prisons, and Wildlife Forces), while the rest shall be reintegrated into the Civil Service and civil society institutions.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]
100

[Handwritten signature]

- 11.4. The Parties agree to adopt a collaborative approach for handling OAGs and to establish by D day + 15 days an OAGs Collaborative Committee (OAGs CC) which shall comprise equal number of representatives from both parties (three each) and an independent observer from UN.
- 11.5. The OAGs CC shall, *inter alia*, perform the following functions:
- 11.5.1. Ascertain strength and armament conditions of all OAGs units which shall be verified by the VMT until UN monitors take over;
 - 11.5.2. Ensure freedom of choice for all OAGs personnel as to the party they so desire to be incorporated in;
 - 11.5.3. Ensure free and fair access of the parties to the OAGs;
 - 11.5.4. Supervise and review incorporation processes of both Parties;
 - 11.5.5. Provide a forum for the parties to exchange information and data on the OAGs as well as handling complaints that pertain to their incorporation process and their activities;
 - 11.5.6. Receive regular updates on the progress of the OAGs incorporation;
 - 11.5.7. Keep the Ceasefire Political Committee abreast on the progress of the OAGs incorporation;
 - 11.5.8. Monitor the DDR programme for the OAGs.
- 11.6. DDR programme for the OAGs shall be worked out by Southern Sudan DDR Commission (SSDDRC) by the end of the Pre-Interim Period with technical assistance from international experts. All integration options shall be open in that programme.
- 11.7. Upon signature of this Agreement, the process of incorporation of individual members of all other armed groups, who desire and qualify shall start as soon as possible into the ranks of either SAF or SPLA or integrated into organized forces (Police, Prisons and Wildlife Services), while the rest shall be reintegrated into the civil service or civil society institutions.
- 11.8. By D Day + 6 months, the OAGs Collaborative Committee after ascertaining the strength and armament conditions of OAGs units, shall ensure freedom of choice for all OAGs members to join either Party they so desire to be incorporated in, provided that no other armed groups shall continue to have a separate existence outside the command of either SAF or SPLA.
- 11.9. By D Day + 12 Months, the OAGs Collaborative Committee shall finish the incorporation process of OAGs members who desire and qualify into the armed forces of either Party and Police, Prisons, Wildlife Service and Civil Service.
- 11.10. When the incorporation process of OAGs referred to above in sub-section 11.9 is completed, the incorporated OAGs members shall not be allowed to decamp from one Party to the other nor to change from Police, Prisons, Wildlife and Civil Service to the military.

- 11.11. The Parties commit themselves, through OAGs Collaborative Committee and Incorporation and Reintegration of Adhoc Committees, to jointly brief all the OAGs about the Comprehensive Peace Agreement and their rights and obligations in the Agreement so as to ensure that they adhere to and respect all the provisions of the Agreement.
- 11.12. The Southern Sudan DDR Commission shall continue the reintegration process of the demobilized and disarmed members of OAGs into the civil service and civil society institutions in Southern Sudan, with a follow up of the OAGs Collaborative Committee.
- 11.13. The Parties shall not entertain, encourage, or permit reincorporation/defection of groups or individuals who were previously members or associated with any OAGs and have been incorporated into either party organized forces. Such act, if committed by either party, shall constitute a violation to sub-section 10.1.8 of this Agreement.

12. Foreign Insurgency Groups

- 12.1. The parties appreciate the threat and menace that the foreign insurgency groups pose on the security and stability of the Sudan and neighboring countries.
- 12.2. The parties have resolved to end the presence of the foreign insurgency groups on the Sudanese soil;
- 12.3. The parties shall work together to disarm, repatriate or expel these groups as soon as possible.

13. Verification, Monitoring, Complaints and Obligations

- 13.1. The structure and levels of monitoring and verification of the implementation of this Agreement shall be as follows:
- 13.1.1. Ceasefire Political Commission (CPC)
 - 13.1.2. Ceasefire Joint Military Committee (CJMC)
 - 13.1.3. Area Joint Military Committee (AJMC)
 - 13.1.4. Joint Military Teams (JMTs)

14. The Ceasefire Political Commission (CPC)

- 14.1. The CPC shall be answerable to the Presidency.
- 14.2. The CPC shall be a political decision making body composed of:
- 14.2.1. One senior political representative from each Party;
 - 14.2.2. One senior officer each from SAF and SPLA;
 - 14.2.3. Special Representative of UN Secretary General or his deputy;

- 14.2.4. Senior Security officer (after the establishment of National Security Service);
- 14.2.5. One Legal advisor from each Party;
- 14.2.6. Representative of Intergovernmental Authority on Development (IGAD) (observer);
- 14.2.7. Representative of IGAD Partner's Forum (IPF) (observer);

14.3. The CPC chair shall be rotational between the Parties;

14.4. The CPC shall reach its decisions by consensus of the Parties;

14.5. The mandate and functions of the CPC shall be to:

- 14.5.1. supervise, monitor and oversee the implementation of this Agreement;
- 14.5.2. complete negotiating any operational details as shall be necessary;
- 14.5.3. sound the Parties to rise up to their obligations in this Agreement;
- 14.5.4. update the Parties on the progress of the ceasefire implementation;
- 14.5.5. co-ordinate with other relevant national and international bodies;
- 14.5.6. settle deadlocks arising out from the ceasefire implementation as reported by the CJMC and refer the unresolved ones to the Presidency;
- 14.5.7. provide disciplinary measures for violations;
- 14.5.8. provide a political forum for continuous dialogue between the Parties and the international community;
- 14.5.9. foster confidence building between the Parties;
- 14.5.10. Update the IGAD, IPF, African Union (AU) and the United Nations periodically on the process of the ceasefire implementation as deemed necessary;
- 14.5.11. propose amendments in the Agreement to the Presidency.

14.6. Ceasefire Joint Military Committee (CJMC)

- 14.6.1. The CJMC shall be answerable to the CPC and shall oversee the activities of AJMC;
- 14.6.2. The CJMC shall be located in Juba;
- 14.6.3. The CJMC shall be a military decision making body and shall be composed of:
 - 14.6.3.1. The Force Commander of the UN Monitoring Mission (Chair),
 - 14.6.3.2. The Deputy Force Commander from countries acceptable to the Parties. Considering that the official working languages in Sudan are Arabic and English;
 - 14.6.3.3. Three officers from SAF with ranks not less than Colonel;
 - 14.6.3.4. Three senior officers from SPLA;

- 14.6.3.5. Officer in charge of National Security at that level;
- 14.6.3.6. One senior police officer at the level of Southern Sudan.
- 14.6.4. The CJMC shall reach its decisions by consensus of the Parties and shall establish its own internal regulations;
- 14.6.5. The CJMC shall have the following functions:
- 14.6.5.1. Oversee compliance of the Parties to their obligations under this Agreement;
 - 14.6.5.2. Coordinate planning, monitoring and verification of the implementation of this Agreement;
 - 14.6.5.3. Facilitate liaison between the Parties;
 - 14.6.5.4. Coordinate monitoring and verification of disengagement, disarmament and redeployment of the forces as agreed upon in this Agreement;
 - 14.6.5.5. Check on the conduct of the military forces;
 - 14.6.5.6. Specification of current locations of troops as of the D Day;
 - 14.6.5.7. Monitoring troop strength, stocks of arms, ammunitions and other war-related equipment;
 - 14.6.5.8. Coordination and monitoring of permitted military movement and itineraries thereof;
 - 14.6.5.9. Receiving and verifying unresolved violations, disputes and complaints and rule on them;
 - 14.6.5.10. Serving as a channel of communication between the Parties;
 - 14.6.5.11. Inspection of replenishment of supplies to the forces;
 - 14.6.5.12. Supervision of demining activities, decommissioning of unexploded ordnance and other form of military hazards;
 - 14.6.5.13. Dissemination of information about this Agreement;
 - 14.6.5.14. help Parties in disarming and reintegrating armed groups;
 - 14.6.5.15. monitor and verify the disarmament of all Sudanese civilians who are illegally armed;
 - 14.6.5.16. be responsible for executing peace support operations in collaboration with VMT, JMC and CPMT, until the deployment of the UN monitors, after which the roles of the latter shall cease to

104

exists
104

104

- 14.6.6. Decisions reached by the CJMC shall be communicated down through the individual chains of command and reported up to the CPC.
- 14.6.7. Subject to the timing of different activities specified in the Agreement on Security Arrangements, the CJMC may readjust on practical considerations the timing of activities or obligations related to ceasefire including redeployment North and South of the 1956 North-South border and activities referred to in sub-section 8.7 herein.
- 14.6.8. The CJMC shall compile necessary cartographical and mapping references which, once agreed to by the Parties, shall be used for the purposes of monitoring the implementation of this Agreement. However, such cartographical and mapping references shall have no bearing whatsoever on the subsequent delineation of the 1/1/1956 North/South border by the adhoc border commission that the Parties will set up as part of the Agreement on Implementation Modalities.
- 14.6.9. The CJMC shall be entitled to move freely throughout the Ceasfire Zone.

14.7 Area Joint Military Committee (AJMC)

- 14.7.1 The AJMC that shall be established in Juba, Malakal, Wau, Kadugli, Abyei, Damazien or Kurnuk, and shall be composed as follows:
- 14.7.1.1 The most senior UN Officer in the Area, Chairperson;
 - 14.7.1.2 Equal number of senior officers from SAP and SPLA;
 - 14.7.1.3 UN monitors.
- 14.7.2 AJMC shall be established in Kassala or Hamashkorob in Eastern Sudan to monitor and verify the redeployment of SPLA forces as provided in sub-section 4 (c)(v)(a) of Agreement on Security Arrangements;
- 14.7.3 The AJMC shall be charged with the following functions:
- 14.7.3.1 monitor and verify alleged violations and resolve disputes;
 - 14.7.3.2 report periodically and refer unresolved complaints to CJMC;
 - 14.7.3.3 Liaise and share information with the Security Committee in the designated area;

J.P.

x-2-21

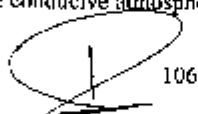
14.8 Joint Military Teams (JMTs)

- 14.8.1. JMTs shall be the lowest operating unit of the ceasefire monitoring mechanism;
- 14.8.2. JMTs shall be established and designated by the AJMC at that level;
- 14.8.3. A JMT shall be composed of UN senior officer at that level, international monitors, equal number of officers from SAF and SPLA.
- 14.8.4. JMTs shall conduct regular patrols and visits throughout their respective areas to prevent violations, preserve the ceasefire, and assist in building confidence.
- 14.8.5. JMTs shall monitor, verify and report alleged violations to the appropriate AJMC.

15. UN Peace Support Mission

- 15.1. The Parties agree to request the United Nations to constitute a lean, effective, sustainable and affordable UN Peace Support Mission to monitor and verify this Agreement and to support the implementation of the Comprehensive Peace Agreement as provided for under Chapter VI of the UN Charter;
- 15.2. The Parties call upon the international community to provide technical and financial assistance, given the financial constraints of GOS and particularly the nature and structure of SPLA, to expedite the implementation of the ceasefire activities.
- 15.3. International monitoring shall be carried out by UN, considering that the official working languages in Sudan are Arabic and English, who may make the use of the services of UN protection unit. The size of the UN Peace Support Mission, including any UN force protection element, shall be determined by the UN in consultation with the Parties.
- 15.4. For the purpose of monitoring activities related to the ceasefire, the international monitors shall have unrestricted access in accordance with a Status of Forces Agreement (SOFA), which shall be concluded with the United Nations as soon as possible. Such SOFA shall contain the provisions agreed to by the Parties with the United Nations immediately following the conclusion of the Comprehensive Peace Agreement.
- 15.5. The parties agree that the presence and size of the UN peace support mission shall be determined by the implementation time table of this Agreement (disengagement, disarmament, redeployment, etc) and shall gradually phase out with successful implementation of the time tables, increased confidence building, and commitment of the parties towards the implementation of this Agreement.
- 15.6. The Parties agree to request the UN to provide cultural orientation to all its members to create conducive atmosphere for respect and better understanding of

J.P.

 106

04-11

social values and cultures so as to ensure effective implementation of this Agreement;

- 15.7. The Parties undertake to respect the exclusively international nature of the UN Peace Support Mission as in terms of flag, vehicle markings, communication, travel and transport, privileges and immunities, facilities, provisions, supplies, services, sanitary arrangements, recruitment of local personnel, currency, entry, residence, departure, uniform, arms, permits and licences, military police, arrest, transfer of custody, mutual assistance, jurisdiction, deceased members and settlement of disputes;
- 15.8. SAF and SPLA members of AJMCs and JMTs shall have the right to participate in verification and monitoring missions, however in case of failure of either or both Parties to participate, the mission shall still continue with its verification and monitoring tasks.
- 15.9. The Verification and Monitoring Team (VMT), the Joint Military Commission (JMC) in Nuba Mountains and the Civilian Protection Monitoring Team (CPMT) shall continue performing their duties, under operational control of the UN Mission, according to their present and/or expanded mandate, fill the gap and carry out duties as shall be entrusted to them by the Parties until the UN Mission is operational, after which their roles shall cease to exist.

11

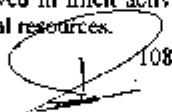
11

PART II

The Armed Forces

16. **Military Mission and Mandate**
- 16.1. Without prejudice to the provisions of sub-sections 1 (b) and 4.(b) of the Agreement on Security Arrangements, the mission and mandate for Sudan Armed Forces (SAF), Sudan People's Liberation Army (SPLA) and the Joint/Integrated Forces within their respective areas of deployment during the interim period shall clearly be specified within the first year of the interim period by the Joint Defence Board subject to the approval of the Presidency.
- 16.2. Without prejudice to sub-section 16.1 above, the Sudanese Armed Forces (SAF), the Sudan People's Liberation Army (SPLA) and the Joint/Integrated Units (JIUs) shall be charged with the mission of defending the sovereignty and territorial integrity of the Sudan during the Interim Period.
- 16.3. The two Armed Forces and the JIUs shall be regular, professional, and non-partisan armed forces. They shall respect the rule of law and civilian government, democracy, basic human rights, and the will of the people.
- 16.4. As per Article (1) (b) and (4) (b) (III) of the Agreement on Security Arrangements, the Armed Forces (SAF, SPLA and JIUs) shall undertake the responsibility of the defence of the country against threats in their areas of deployment pending appropriate decision from the JDB.
- 16.5. The involvement of the Armed Forces as defined in sub-section 16.4 above, in constitutionally specified emergencies, shall be determined in the Interim Constitution.
- 16.6. The Parties shall jointly develop a code of conduct for the members of all armed forces based on the common military doctrine that shall be developed as stipulated for in section 6 of the Agreement on Security Arrangements.
- 16.7. The elements of the code of conduct provided for in sub-section 16.6 above shall:
- 16.7.1. be informed by the provisions of sub-section 16.2 above;
 - 16.7.2. make a clear distinction between the military functions from partisan political functions;
 - 16.7.3. make repudiation that such forces can be used as agency of physical intimidation of the civilian population;
 - 16.7.4. make a clear distinction between military mandate from the policing mandate during ceasefire period;
 - 16.7.5. make clear that all members of armed forces shall not be involved in illicit activities that may affect the environment and natural resources.

J.P.

108

...

17. The Joint Defence Board (JDB)

- 17.1. The JDB shall be composed and structured on parity basis and take its decisions by consensus. It shall be composed of the Chiefs of Staff of SAF and SPLA, their deputies and four senior officers from each Party.
- 17.2. The JDB shall exhibit a characteristic of well-functioning body capable of timely response to tasks and situation.
- 17.3. The JDB shall have a Technical Committee to be formed from four senior officers from both sides.
- 17.4. The Technical Committee shall undertake the duty of coordination between the two forces and resolve different problems that may ensue. It shall report regularly to the JDB in all ordinary and extraordinary sessions.
- 17.5. The two Commanders in Chief shall appoint the Commander and the deputy commander of the JIUs who shall be *ex officio* members of the JDB.
- 17.6. In the event of any external or internal threat, the JDB shall, subject to section 16.2 above, decide on how to address the situation. The JDB shall decide whether all forces, the JIUs or either force (SAF and SPLA) shall handle the threat alone or collectively. The JDB may also decide on the appropriate support and reinforcements that other forces shall lend to the forces facing direct threat and aggression. In a joint operation, JDB shall determine lead HQS for that operation.
- 17.7. The JDB shall be entrusted to work out a comprehensive framework for confidence building. Confidence building measures between the SAF and SPLA may include exchanging visits, organizing cultural and sport events, convening of joint training courses, and participating in national and religious celebrations and any other activities that shall help in building confidence.
- 17.8. The JDB shall form a committee to lay down the principles of the future Sudan National Armed Forces, should the result of the referendum on self-determination confirm unity.
- 17.9. At the earliest opportunity, appointed representatives of SAF and SPLA will determine, taking into account point 17.1 of this Agreement, a staff structure in support of JDB command. They will calculate a budget and recommend how it is to be resourced.

18. Redeployment

- 18.1. The line of redeployment of SAF and SPLA shall be South/North Border of 1/1/1956 as came in Article 3 (b), in the Agreement on Security Arrangements during the Interim Period signed on 25th September, 2003.
- 18.2. SAF commits to redeploy its forces as per Article 3 (b) of the Agreement on Security Arrangements to the North of South/North border of 1/1/1956 beginning from the Pre Interim Period according to the following steps:
- a) Step I: Reduction by seventeen percent (17%) by D-day + 6 months;
 - b) Step II: Reduction by fourteen percent (14%) by D-day + 12 months;
 - c) Step III: Reduction by nineteen percent (19%) by D-day + 18 months;
 - d) Step IV: Reduction by twenty-two percent (22 %) by D-day + 24 months;
 - e) Step V: Complete redeployment of the remainder twenty-eight percent (28%) by D-day + 30 months.
- 18.3. SPLA commits to redeploy its forces pursuant to Article 3 (c) and Article 4 (c) (V) (a) of the Agreement on Security Arrangements as detailed below.
- 18.4. The SPLA forces in the eastern Sudan shall be redeployed to the south of North/South border of 1/1/1956 beginning from pre-interim period according to the following steps:
- a) Reduction by thirty percent (30%) by D-day + four months.
 - b) Reduction by forty percent (40%) by D-day + 8 months.
 - c) Complete redeployment of the remainder thirty percent (30%) by D-day 12 months.
- 18.5. The SPLA shall complete redeployment of its excess forces from Southern Blue Nile and Southern Kordofan/Nuba Mountains within six months of the deployment of the JUs in those areas.
- 18.6. Without prejudice to the Agreement on the Security Arrangements and the right of Sudan Armed Forces (SAF) Command to deploy forces all over North Sudan as it deems fit, SAF troop levels in Southern Kordofan/Nuba Mountains and Blue Nile during the Interim Period shall be determined by the Presidency.
- 18.7. After the JUs deployment in Abyei, all other forces shall be redeployed outside the area. However, the size JUs Battalion in Abyei shall conform to JUs organizational standards according to the Protocol between the Government of Sudan and the Sudan People's Liberation Movement on the Resolution of the Conflict in Abyei Area of 26th May, 2004.

19. **Optimal Size of the Armed Forces**

After the Completion of SAF redeployment to the North the parties shall begin the negotiations on proportionate downsizing. Nonetheless, the parties shall allow voluntary demobilization, demobilization of non-essentials (child soldiers and elderly, disabled) during the first year of Interim Period.

20. **The Status of Joint Integrated Units**

- 20.1. There shall be formed Joint/Integrated Units (hereinafter referred to as JIUs) during the pre-interim and the interim period from the SAF and the SPLA. This shall form the nucleus of the future Sudanese National Armed Forces (SNAF) should the result of the referendum on the right of self-determination for the people of Southern Sudan confirm unity of the country.
- 20.2. If the result of the referendum is in favour of secession of the South from the North, the JIUs shall dissolve with each component reverting to its mother Armed Forces to pave the way for the formation of the separate Armed Forces for the emerging states.
- 20.3. Notwithstanding sub-Sections 20.10.1, 20.10.2, 20.10.3, 20.10.4, and 20.10.5, formation, training, tasking and deployment of JIUs formations and sub-formations shall be completed not later than D-day + 21 months.
- 20.4. At the initial stage of the formation of the JIUs, SAF component shall be liable to relief "after two years of deployment". Nonetheless, they shall be locked-in by D-day + 33 months.
- 20.5. At the inception, the JIUs shall remain in their joint form. However, the process of full integration shall be completed by D-day + 52 months.
- 20.6. The JIUs as per Agreement on Security Arrangements shall fall under the command of the Joint Defence Board (JDB). Nevertheless, the two Commanders-in-Chief shall appoint the commander and deputy commander for the JIUs as the highest level who shall, by virtue of their positions, be members of the JDB. They shall oversee routine command matters of the JIUs in accordance to authority conferment by the JDB.
- 20.7. The JIUs command shall be exercised on parity basis between SAF and the SPLA officers with alternation of roles at the uppermost and other levels of command.
- 20.8. The JIUs personnel shall be treated equally. There shall be uniformity in welfare, salaries, emoluments, pensions rights, supplies, armament, and equipment.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

- 20.9. The Parties have further discussed the issue of establishing JIUs in Eastern Sudan and have decided to continue discussing the issue during the Interim Period and resolve it as they deem fit.

20.10 Training of the Joint Integrated Units

- 20.10.1. Both Armed Forces (SAF and SPLA) shall complete selection and organization of officers, Non-Commissioned Officers (NCOs) and men for the JIUs within three months from the beginning of the Pre-Interim Period.
- 20.10.2. Notwithstanding sub-section 20.3 above, the JIUs components from both Parties shall be formed within three months from the Pre-Interim Period and co-locate in their various training centres to be trained for not less than six months after which they shall be tasked and deployed.
- 20.10.3. There shall be developed as soon as practicable a joint doctrine, code of conduct, as well as disciplinary laws, regulations, and standing operating procedures to govern the JIUs general training policies, programmes, disciplinary scopes and behavioral patterns.
- 20.10.4. In view of special status of Khartoum and Juba, the JIUs Command shall allot tasks to the JIUs contingents that shall be deployed to these cities by the end of the Pre-Interim Period after completion of initial joint training session that shall not exceed three months. Nonetheless, the JIUs command shall organize further training sessions for these contingents in accordance to JIUs training policy and programmes.
- 20.10.5. The parties shall appeal to the international community to render additional technical, material and financial support to assist in forming and training the JIUs.

20.11. JIUs Command and Control

The JIUs Headquarters is under command of JDB and shall be located in Juba. The JIUs command shall perform among other things, the following duties and responsibilities:

- 20.11.1. Command of the JIUs formations and units;
- 20.11.2. Promotion of mutual cooperation between the JIUs, SAF and SPLA at all command levels;
- 20.11.3. Coordination of supply and replenishments plans with the JDB;
- 20.11.4. Implementation of the JDB plans, policies, programmes and directives pertaining to the JIUs;
- 20.11.5. Appointment and transfer of JIUs officers within the discretion of the JIUs command;
- 20.11.6. Create and promote confidence building measures;

JDB

112

11. 4. 11

- 20.11.7. Development and execution of training programmes for the JIUs;
- 20.11.8. Coordination with the CPC;
- 20.11.9. Resolution of disputes that may arise within the JIUs jurisdiction.

20.12. The JIUs Commanders shall exercise the following authority/responsibility:

- 20.12.1. Command and control of JIUs in their respective areas of command;
- 20.12.2. Implementation of and compliance with the directives of the JIUs Higher Headquarters;
- 20.12.3. Implement confidence building policies of the higher headquarters as well as create and promote confidence building measures within their power as shall be desirable;
- 20.12.4. Development and execution of training programmes within their command jurisdiction;
- 20.12.5. Performance of any other duties that may be conferred upon them by the higher headquarters.

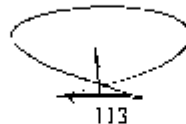
20.13. The JIUs Composition and Organization

20.13.1 Composition

- 20.13.1.1. The JIUs shall initially be formed from SAF and SPLA, out of their ground forces;
- 20.13.1.2. By D-Day + 12 months, SPLA nominated personnel shall commence training in the service arms of the Airforce, Navy and Air Defence, so as to make available SPLA contribution to the JIUs Service Arms which shall be established as per sub-section 20.13.1.3 below;
- 20.13.1.3. By D-Day+36 months, the first JIUs service arms unit shall be established, others shall follow according to the graduation of qualified SPLA JIUs personnel as determined by the JDB, further training may continue according to the needs as may be decided by the JDB;
- 20.13.1.4. SAF component of the JIUs service arms shall be nominated and assigned as soon as the SPLA component of JIUs service arms is trained and graduated;
- 20.13.1.5. JIUs Service Arms of the Airforce, Navy and Air Defence shall be part of the overall number of forces of the JIUs already agreed to by the Parties.

20.13.2 Organization

- 20.13.2.1. The higher JIUs formation shall be division (see organizational structure attached as appendixure 3). Thus, there shall be formed five JIUs division and one independent brigade as follows:

- a) 1st Infantry Division which shall have a total strength of 9000 officers, NCOs and men and shall be deployed in Equatoria area.
- b) 2nd Infantry Division which shall have a total strength of 8000 officers, NCOs and men and shall be deployed in Upper Nile area.
- c) 3rd Infantry Division which shall have a total strength of 7000 officers, NCOs and men and shall be deployed in Bahr el Ghazal area.
- d) 4th Infantry Division (unlike the other divisions, both 4th and 5th Infantry divisions are under-strength divisions) which shall have a total strength of 6000 officers, NCOs and men and shall be deployed in southern Blue Nile.
- e) 5th Infantry Division which shall have a total strength of 6000 officers, NCOs and men and shall be deployed in southern Kordofan/Nuha Mountains.
- f) Independent Brigade which shall be deployed in Khartoum with the total strength of 3000 officers, NCOs and men.

20.13.2.2. There shall be formed a JIU Infantry Battalion (Inf. Bn.) for Abyei Area whose strength shall be in accordance with JIUs standards. It shall be deployed in Abyei area and attached to 3rd Infantry Division.

20.13.2.3. Infantry brigades, of not more than 3000 troops each, to compose of:

- i. Brigade Command;
- ii. Brigade HQ Company;
- iii. Two to four infantry Battalions;
- iv. Armored, artillery, engineering, transport, signal and medical corps.

20.13.2.4. The infantry battalion shall compose of:

- i. Battalion Command;
- ii. Battalion HQ Company;
- iii. Two to four infantry companies;
- iv. Support Company.

20.13.2.5. JIUs battalion shall be formed of two SAF companies and two SPLA companies, whereas the HQs Company and the support company shall be mixed. The size of the forces in each locality shall not exceed one infantry battalion.

20.14 JIUs Detailed Deployment

20.14.1. First JIUs Infantry Division - Equatoria

- a) Division Headquarters: Juba town.

JP

[Signature]
114

usaid

- b) **Juba Brigade Headquarters:** Juba town.
- c) **Subunits deployment:** Around Juba town.
- d) **Torit Brigade Headquarter (+) Inf Bn:** Torit town.
- e) **Subunit Deployment:** Kapoeta, Yei, and Jahor.
- f) **Maridi Brigade Headquarters (+) Inf Bn:** Maridi town.
- g) **Subunits deployment :** Mondari, Yambio, Tombara.

20.14.2. Second Infantry Division - Upper Nile

- a) **Division Headquarters:** Malakal town.
- b) **Malakal Brigade Headquarters (+) two Inf Bns:** Malakal town.
- c) **Subunits deployment:** Nasir, Bounj and Malut.
- d) **Bentiu Brigade headquarters (+) Inf Bn:** Bentiu town.
- e) **Subunits deployment:** Pariang, and Bor.

20.14.3. Third Infantry Division - Bahr el Ghazal

- a) **Division Headquarters:** Wau town.
- b) **Wau Brigade headquarters (+) two Inf Bns:** Wau town.
- c) **Subunits deployment:** Tonj, Rumbek, and Shumbe
- d) **Aweil Brigade headquarters (+) two Inf Bns:** Aweil town.
- e) **Subunits deployment:** Raja, Gognal.
- f) **Abyei Area Independent Battalion attached.**

20.14.4. Fourth Infantry Division - Southern Blue Nile

- a) **Division Headquarters:** Dindiro town.
- b) **Dindiro Brigade headquarters (+) Bde Hqs (+) one Inf Bn:** Dindiro.
- c) **Subunits deployment:** Kurmuk, Geizan, Ulu.
- d) **Takamol Brigade headquarters (+) one Inf Bn:** Takamol.
- e) **Subunits deployment:** Demazin, Umdarfa'a, Menza.

20.14.5. Fifth Infantry Division - Nuba Mountains

- a) **Division headquarters (+) one Inf Bn:** Kadugli town.
- b) **Kadugli Brigade headquarters:** Heiban.
- c) **Subunits deployment:** Heiban, El Buram, Talodi.
- d) **Deleng Brigade headquarters (+) one Inf Bn:** Deleng town.
- e) **Subunits deployment:** Jebel Eried, Julud, Urm Sirdibba.

20.14.6. Khartoum Independent Brigade

There shall be one JUs Brigade in Khartoum that shall be deployed with the Republican Guard in Soha. The VIP Protection Force is located according to the Presidential Unit, and Capital Security Force in Jebel Awlia'a.

[Handwritten mark]

115

[Handwritten mark]

- 20.14.7. The Parties agree that the JIUs shall protect the oilfields as provided in sub-section 20.14.2 and the oil installations shall be demilitarized. In case of any threat to the oil installations, the JDB shall decide on the appropriate and necessary measures.

21. Funding of the Armed Forces

- 21.1. During the Interim Period, SAF forces and JIUs shall be funded by the National Government, whereas the SPLA forces shall be funded by the Government of Southern Sudan, subject to the principle of proportional downsizing as per Security Arrangements Protocol and the approval of Southern Sudan Legislature. To meet this obligation, the Government of Southern Sudan shall raise financial resources from both local and foreign sources and seek international assistance. These financial resources shall be channeled through the Bank of Southern Sudan and managed according to the principles of Wealth Sharing Protocol.
- 21.2. The elected National Legislature during the Interim Period shall review and finally resolve the issue of the funding of the Sudan National Armed Forces (SNAF) so as to make unity of the Sudan an attractive choice in the referendum on self-determination by the people of Southern Sudan, and to create sound basis for the formation of the future army of the Sudan that shall be composed from the Sudanese Armed Forces (SAF) and the Sudan People's Liberation Army (SPLA) and the JIUs, should the result of referendum on self-determination confirm unity.

22. Policing Issues and Domestic Security

- 22.1. In order to facilitate the removal and withdrawal of the military and paramilitary forces from areas where they were previously located and in order to return societal order and harmony, in accordance with the law, in compliance with national and international acceptable standards and with accountability to the Courts and civil Administration, the police at the appropriate level during the ceasefire shall:
- 22.1.1. Maintain law and public order;
 - 22.1.2. Ensure safety and security of all people and their property;
 - 22.1.3. Prevent and detect crimes.
 - 22.1.4. Assist returning refugees, the displaced and other returnees to start a normal, stable and safe life in their respective communities;
 - 22.1.5. Provide national service (such as nationality, civil registry, identity documents (IDs), passports etc.) and other police services and make them available to all citizens in their locations;
 - 22.1.6. Protect VIPs in collaboration with other security agencies;
 - 22.1.7. Preserve natural resources;
 - 22.1.8. Combat illicit trafficking in narcotics, drugs and illegal

[Handwritten mark]

116

[Handwritten mark]

- trade in firearms and other organized and transboundary crimes in the area:
- 22.1.9. Control illegal presence and movement of aliens in the area;
 - 22.1.10. Collect data and information on criminal matters that threaten implementation of the peace agreement in the area.
 - 22.1.11. Remove the need for the deployment of military and para-military forces in villages, communities and city streets;
 - 22.1.12. Combat corruption at all levels of government and civil society; and
- 22.2. In order to strengthen the effective implementation of this Agreement, the National Police may assist, as required, other police at all levels to establish and promote police service at that level;
- 22.3. The police shall cooperate and participate in the entire process of ceasefire implementation;
- 22.4. The Parties agree that the police in the territorial jurisdiction of the ceasefire shall assume their normal functions and activities, particularly in the areas where military and para-military forces had previously assumed their functions;
- 22.5. The Parties call upon the international community to assist in the areas of training, establishment and capacity building of police and other law enforcement agencies for the sustenance of peace and rule of law;
- 22.6. The Parties recognize the need for cooperation and coordination mechanism between the national police and other law enforcement agencies at all levels with regards to the implementation of this Agreement.

PART III

Demobilization, Disarmament, Re-Integration and Reconciliation

23. **Objectives**
- 23.1 The overarching objective of the DDR process is to contribute to creating an enabling environment to human security and to support post-peace-agreement social stabilization across the Sudan, particularly war affected areas.
- 23.2 The DDR programme shall take place within a comprehensive process of national reconciliation and healing throughout the country as part of the peace and confidence building measures.
24. **Guiding Principles**
- 24.1 In implementing the DDR programme the Parties agree that the implementing organs shall be guided by the following common principles:
- 24.2 The national ownership of the process and that the capabilities of the National Institutions shall be built to effectively lead the overall DDR process; for this purpose efficient planning, implementation and supervisory institutions shall be established to operate as soon as possible.
- 24.3 That the DDR process in the Sudan shall be led by recognized state institutions and international partners shall only play a supportive role to these institutions. The process shall be sustained through cooperation and coordination with local NGOs and active support from the international community by facilitating and extending material and technical assistance throughout the entire DDR process and the transition from war to peace.
- 24.4 That no DDR planning, management or implementation activity shall take place outside the framework of the recognized interim and permanent DDR institutions referred to in paragraphs 25.1 and 25.2. hereunder.
- 24.5 Fairness, transparency, equitability and consistency for determining the eligibility of ex-combatants targeted for assistance.
- 24.6 Ex-combatants shall be treated equitably irrespective of their previous military affiliations; as well, they shall be empowered by provision of training and information to voluntarily choose their path to reintegration. The reintegration process shall be community based and equally benefits returnees and local communities.
- 24.7. That the DDR is mostly a civilian process although the military input is vital. While disarmament and demobilization are mainly military, the civilian efforts in

J.P.

118

well

reintegration are paramount, particularly with reference to decisions of methodology and organization. The military will have input but the decisions and implementation of such programmes are the responsibility of the relevant institutions created for this purpose.

- 24.8. The DDR programme shall be gender sensitive and shall encourage the participation of the communities and the civil society organizations with the view to strengthening their capacities to play their role in improving and sustaining the social and economic reintegration of former combatants.
- 24.9. The demobilization of all child soldiers within six months of the signature of the Comprehensive Peace Agreement.
- 24.10. The identification and registration within six months from the signature of the Comprehensive Peace Agreement of all children separated from their families for family tracing and ultimate reunification;
- 24.11. UNICEF, ICRC and other international organizations are called upon to assist in the child component of the DDR in the Sudan;
- 24.12. That adequate financial and logistical support shall be mobilized by the international community including governments, governmental agencies, humanitarian organizations and non-governmental organizations (NGOs).
- 24.13. The observance of a high level of transparency and accountability with respect to the DDR programmes financial management.
- 24.14. The maintenance of an appropriate and optimal degree of flexibility to respond to the emerging needs on the ground in a timely manner.

25. DDR Institutions

- 25.1. To realize the best objective of the DDR process in the entire country, and to avoid any possibilities of relapsing into war, the Parties state their dedication to undertake timely steps to establish the following institutions to plan, manage and implement the DDR programmes:
 - 25.1.1. The National DDR Coordination Council (NDDRCC), with the prime responsibility of policy formulation, oversight, review, coordination and evaluation of the progress of the Northern and Southern Sudan DDR commissions referred to in 25.1.2 hereunder. The NDDRCC shall be appointed by and accountable to the Presidency.
 - 25.1.2. The Northern Sudan DDR Commission (NDDRC) and the Southern Sudan DDR Commission (SDDRC) shall be mandated to design, implement and manage the DDR process at the northern and southern sub-national levels respectively.
 - 25.1.3. The State DDR commissions shall be entrusted with the responsibility of implementation of the programmes at the state and local levels.

25.2. Until the aforementioned institutions are established the Parties agree to put in place Interim DDR bodies to:

- 25.2.1. Act as bases for the future Sub-National DDR institutions established in 25.1 above.
- 25.2.2. Coordinate and prepare detailed DDR proposals.
- 25.2.3. Commence technical discussion with international donors and agencies regarding partnership and funding requirements and modalities for the DDR implementation programmes.
- 25.2.4. Coordinate with the UN-DPKO mission on issues pertaining to DDR.
- 25.2.5. Prepare draft operational proposals for DDR programmes.
- 25.2.6. Prepare to establish formal DDR capacity building and facilitate training in DDR through seminars, workshops and study tours.
- 25.2.7. Coordinate joint DDR preparatory activities
- 25.2.8. Prepare in collaboration with the international actors data collection, including socio-economic surveys in the areas where the DDR programmes will be implemented and undertake needs assessment to provide data on target groups.

26. Previous Contractual Obligations

Recognizing that both Parties have existing contractual arrangements with international organizations and agencies related to DDR, the Parties agree:

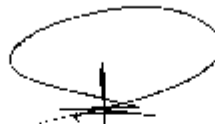
- 26.1. To commence a process of negotiations with these agencies and organizations to close down and transfer current DDR-related activities to the incoming DDR institutions.
- 26.2. That the interim DDR bodies shall undertake the task of leading and concluding these negotiations, and shoulder the operational responsibility of the activities thereafter.

27. Humanitarian and General Provisions

27.1. Upon signature of the Comprehensive Peace Agreement, the Parties shall:

- 27.1.1. exchange information on Missing in Action and shall trace them to their best efforts;
- 27.1.2. agree to lifting the state of emergency in the Sudan except in areas where conditions do not permit;

- 27.2. The Parties agree that the issue of the release of all civil-political detainees as part of the confidence building measures, national healing and reconciliation process shall be discussed on and dealt with within the discussions on the implementation modalities.
- 27.3. Humanitarian law and civil and political rights shall be closely observed.
- 27.4. Collateral, secondary agreements and legislation shall not contradict this Agreement and shall be equally binding on the Parties.
- 27.5. The Parties shall call upon the governments at all levels, civil societal organizations, political forces, national NGOs and international community to assist and facilitate the reconciliation process at grass root levels.

Appendix 1: Assembly Areas

SAF assembly points in Equatoria				SPLA assembly points in Equatoria	
No.	Sector	Assembly Area: Stage 1	Assembly Area: Stage 2	Assembly Area: Stage 1	Assembly Area: Stage 2
1.	Rokon	Rokon	Rokon	Jambo	Jambo
2.	Terkaka	a) Terkaka b) Kaltok	Terkaka	Tendifo Amadi	Amadi
3.	Bango	Bango.	Bango	Lanya	Lanya
4.	Southern	Korki;	Bango	Rojo	Rojo
5.	Sindiro	a) Labonok; b) Sindiro.	Sindiro	Kit Bridge	Kit Bridge
6.	Jebelain	Nisito	Nisito	Magwe	Agoto
7.	Leria	Leria	Nengala	Kiyalla	Kiyalla
8.	Nengala	Nengala.	Nengala	Kidepo	Kidepo
9.	Jumeza	Jumeza	Jumeza	Nyore	Nyore
10.	Bor	Bor	Bor	Najero	Najero
11.	Torit	Torit	Leria		
12.	Juba Sectors: a) The Central. b) Northern. c) Southern. d) Eastern e) Western	a) Juba HQs. b) CCI (Juba Airport). c) Godalli			

J.P.

N. Sh. K.

SAF assembly points in Upper Nile			SPLA assembly points in Upper Nile	
No.	Sector	Assembly Area: Stage 1	Assembly Area: Stage 2	Assembly Area: Stage 1
1.	Bahr el Ghazal: a) Al Ganal; b) Attar; c) Fangak; d) Tonja; e) Adok el Bahar.	Al Ganal. Attar. Pam-Al-Zaraf. Tonja. Adok el Bahar.	Kadok Tonja	Baidit. Wathkec. Maguok. Molbok. Maker. Aboroc
2.	Sobat: a) Al Nasir; b) Olang; c) Al Doma; d) Olashek; e) Adong And Balnit; f) Negdiar.	Al Nasir. Adong. Al Doma. Al Doma.	Adong Al Doma	Guffa. Kariel. Nimnc. Jaw.
3.	White Nile: a) Detok; b) Kadok; c) Akoka; d) Waushulik and Detang; e) Warjok	Kadok. Kadok. Kadok. Malakal. Lello.	Lello	
4.	Western Upper Nile: Leer.	a) Koj el Sharika	Koj el Sharika	
5.	Bentiu	a) Niyaldio; b) Bantiu.	Robkona	
6.	Rabkona	Rabkona		
7.	Rogat	Rogat	Heglig	
8.	Wankai	Wankai		
9.	Mayom	Mayom		
10.	Tamr	Tamr		
11.	Manga	Manga		
12.	Tor	Tor	Tor	
13.	Pariang	Pariang		
14.	Eastern Upper Nile: Bonj.	Bonj.	Jumam	
15.	Adareil	Adareil	Adareil	

SAF assembly points in Upper Nile			SPLA assembly points in Upper Nile	
16.	Jumam.	Jumam.		
17.	Mallot.	Mallot.	Mallot	
18.	Falloj	Falloj		
19.	Khor Adar Bridge	Khor Adar Bridge		
20.	Kaka el Tijaria	Kaka el Tijaria		
21.	Renk	Renk		
22.	Galhak	Galhak	Galhak	

SAF assembly points in Bahr el Ghazal				SPLA assembly points in Bahr el Ghazal		
No.	Sector	Assembly Area: Stage 1	Assembly area: Stage 2	Assembly Area: Stage 1	Assembly Area: Stage 2	Remarks
1.	Wau	Wau	Wau/Grinti.	Tawtin Pariak	Tawtin	
2.	Gogrial	Kuajwok	Kuajwok	Akur	Akur	
3.	Aweil	Aweil	Aweil/Mathyang	Manyang	Manyang	
4.	Raja	Raja		Tonj		
5.	Dain Zubair	Dain Zubair	Boro el Bahar	Wun Yiik. Riang awai. Nyamlel Awada. Awarial Ramshiel Malau	Riang awai Awada Nyamlel Wun Yiik Mapel Ramshiel Malau	

J.D.

used

Abyei:

SAF Forces to be assembled in Abyei and the SPLA to be assembled in Gong Mabil.

SAF assembly points in Southern Blue Nile				SPLA assembly points in Southern Blue Nile		
No.	Sector	Assembly area: Stage 1	Assembly area: Stage 2	Assembly area: Stage 1	Assembly area: Stage 2	
1.	Gicsan	a) Bakori; b) Balonsho;	Bakori	Ulu. Suli. Ufud-Shatiyo.	Ulu Sali Ufud-Shatiyo	
2.	Central	a) Dindiro; b) Butang.	Dindiro			
3.	Western	a) Wad Abok; b) El Salak.	Wad Abok			

Eastern Sudan; for the purpose of disengagement of forces and redeployment of SPLA, the SAF and SPLA assembly areas in the Eastern Sudan shall be determined by the UN monitoring mission

Nuba Mountains Assembly Areas:

Notwithstanding sub-section 10.1 of the Protocol on the Resolution of Conflict of Southern Kordofan and Blue Nile States and sub-section 18.6 of this Agreement and as part of the Permanent Ceasefire Agreement and transition from war to peace, the Parties agree that SAF shall further reduce the deployment of its forces in Nuba Mountains to peace-time level and that both Parties shall create assembly areas for the purposes of the establishment of the JIUs within the Nuba Mountains.

Appendix 2 : Calendar and Timetable of Major Ceasefire Activities:

M – Day date of issuance of Security Council Resolution which will include mandate
(M – Day estimated to be D – Day + 14 days)

Pre-interim Period:

Major ceasefire activities (a)	Proposed time (b)	Responsible Authority (c)
1. Entry into force of the ceasefire;	Upon signature of Comprehensive Peace Agreement.	The two parties/ current monitoring teams.
2. Submission of detailed lists of size, particulars and locations of all forces to current monitoring teams;	D- Day	The two parties/ current monitoring teams.
3. Lifting of state of emergency in Ceasefire Zone.	D-Day	The Presidency
4. Establishment of demining mechanism	D-Day+ 72 hours	The two parties
5. Announcement and dissemination of information on ceasefire.	D-Day+ 72hours	The two parties
6. Cessation of hostilities, including cessation of hostile propaganda.	D-Day+ 72 hours	The two parties
7. Establishment of Joint Media Committee.	D-Day+72 hours	The two parties
8. Establishment of Collaborative Committee.	D-Day+ 15 days	The two parties and the UN
9. Establishment of Incorporation and Reintegration Adhoc Committees.	D-Day+ 15 days	Each party
10. Release of POWs	DD+ 30 days	The parties and ICRC
11. Establishment of JDB	D-Day+ 30 days	The two parties
12. Establishment of CPC	D-Day+ 30 days	The two parties
13. Establishment of CJMC	M-Day+30 days Operational by M – day + 45 days	The UN monitoring mission and the two parties
14. Mobilization of international monitors and observers as well as mobilization of funds.	Starts M – Day + 30 days	The two parties + donors + UN
15. Disengagement and separation of forces. (phase one)	D-Day+ 30 days	The two parties and the UN monitoring mission
16. Establishment of National DDR Co-ordination Council and the two Sub-National Commissions	D-Day+ 30 days	The two parties

Major ceasefire activities (a)	Proposed time (b)	Responsible Authority (c)
17. Deployment of UN monitoring mission	Starts M-Day+ 30 days	The UN
18. Establishment of AJMC and JMTs.	Starts M-Day+75 days, operational by M - day + 90 day	The two parties and the UN
19. Mandate of the current monitoring teams ends and UN verification and monitoring starts.	M-Day+ 90 days	The two parties The UN monitoring mission
20. Redeployment of SAF and SPLA as per section 18 of this Agreement.	D-Day+ 90 days	The two parties and the UN monitoring
21. Deployment of JIUs in Khartoum/ Juba.	D-Day+ 60 days	The two parties
22. Establishment of JIUs co-location and training	D-Day+ 90 days	The two parties
23. Concentration of forces in agreed upon assembly areas.	D-Day+ 90 days	The two parties and the UN monitoring mission

First half of the Interim Period:

Major ceasefire activities (a)	Proposed time (b)	Responsible Authority (c)
1. Deployment of JIUs to their different locations.	D-Day+ 9 months	The two parties
2. Completion of SPLA redeployment from Eastern Sudan	D-Day+12 months	The SPLA and the UN monitoring mission
3. Beginning of training of SPLA nominated personnel to JIUs service arms.	D-Day+12 months	The two parties
4. Common doctrine and code of conduct.	D-Day+12 months	The two parties
5. Non-essentials (section 19) reinsertion and reintegration into civilian society	D-Day+ 12 months	DDR and the two parties
6. Completion of SPLA redeployment from Nuba Mountains and Southern Blue Nile	D-Day+15 months	The SPLA and the UN monitoring mission

Major ceasefire activities (a)	Proposed time (b)	Responsible Authority (c)
7. Completion of SAF redeployment from south to North Sudan	D-Day + 30 months	The SAF and the UN monitoring mission
8. Continuation of DDR process	continue	The two parties and international experts (DDR)
9. Disarmament of non-military personnel	Continue	The two parties and international experts (DDR)
10. The UN verification and monitoring.	Continue	The UN monitoring mission
11. Establishment of the first Joint/Integrated service arms unit.	D-Day + 36 months	The two parties

Second half of the Interim Period:

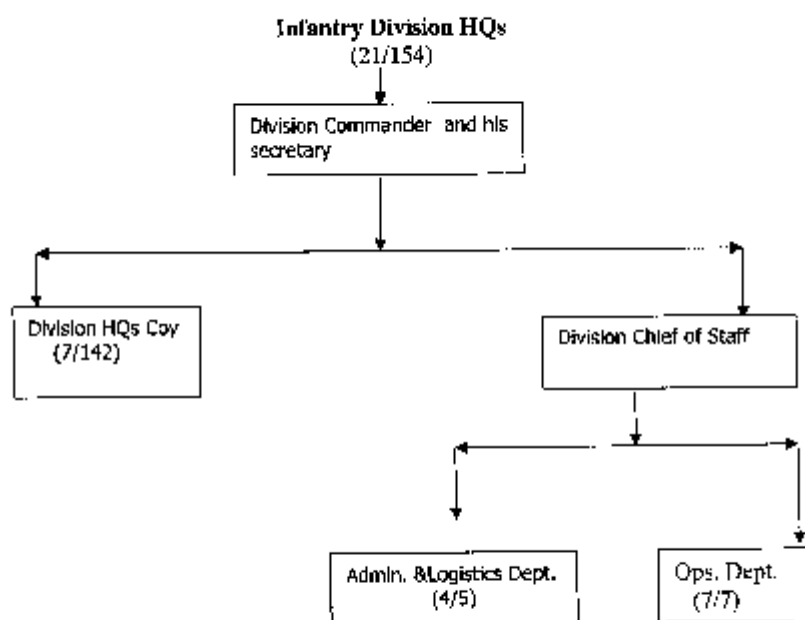
(a)	(b)	(c)
1. Continuation of DDR process	Continue	DDR
2. Continuation of training programmes	Continue	JLU's command
25. Continuation of establishment of JLU's Service Arms	Continue	The two parties
3. Development of ideas and modalities of transforming the JLU's into integrated ones.	starts	The two parties
4. Termination of UN Monitoring Mission	D-day + 78 months.	The two parties
5. Extension of the mandate of UN Monitoring Mission	Depending on the recommendations of ex-post appraisal by the parties.	The two parties

Post Interim Period:

(a)	(b)	(c)
1. review of the situation	Post interim + 30 days	The two parties
2. Formation of SNAF in case of unity confirmed or dissolution of JLU's in case of secession.	Post interim + 90 days	The two parties

J.P.

4-2-11

Appendix 3: Structure of Infantry Division, Brigade and Battalion

داری

اسد

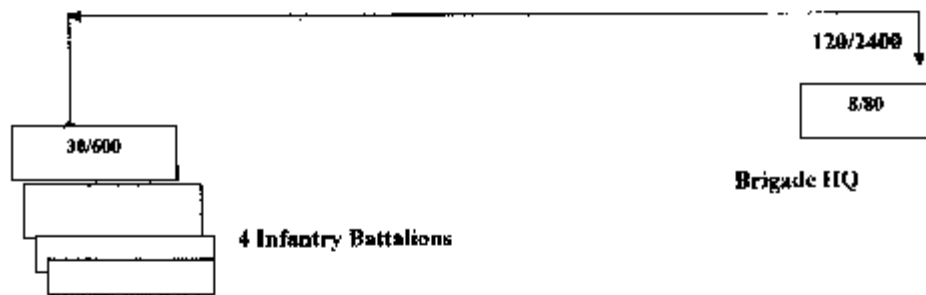
BRIGADE STRUCTURE

186/3000

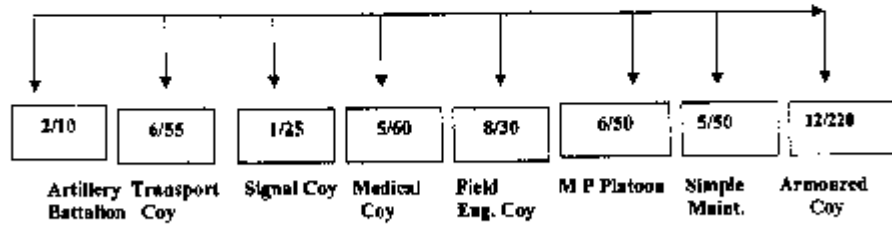
Brigade Total Number

13/20

Brigade Headquarter

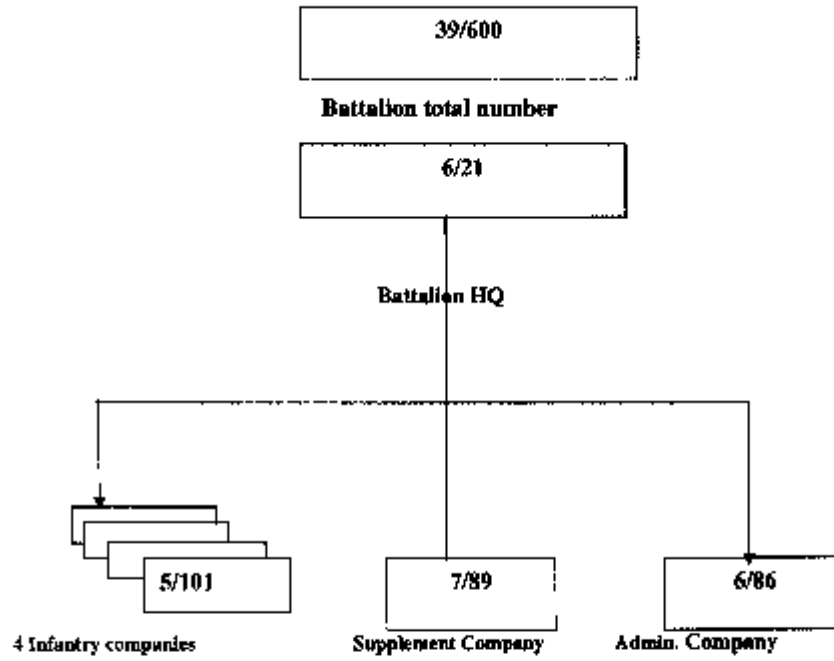
Supportive Units

J.P.

asahel

THE STRUCTURE OF INFANTRY BATTALION

Handwritten signatures and scribbles.

The Structure of Infantry Battalion (NCOs and File)

S/N	Rank	Bn HQs	Admin. Coy	Support. Coy	1 st Coy	2 nd Coy	3 rd Coy	4 th Coy	Total
1.	Regiment Sergeant Major Training	1	-	-	-	-	-	-	1
2.	RSM Admin.	-	-	-	-	-	-	-	1
3.	RSM Clerk	1	-	-	-	-	-	-	1
4.	RSM Technic.	1	-	-	-	-	-	-	1
5.	Sergeant Major Admin.	-	1	-	-	-	-	-	1
6.	Sergeant Major Clerk	1	-	-	-	-	-	-	1
7.	Sergeant Major Technic.	1	3	-	-	-	-	-	4
8.	Ser. Maj. Public Servant	1	1	1	1	1	1	1	7
9.	Admin. Sergeant	1	3	1	1	1	1	1	9
10.	Clerk Sergeant	1	1	1	1	1	1	1	7
11.	Technic. Sergeant	2	6	-	-	-	-	-	8
12.	Public Serv. Sergeant	1	1	5	5	5	5	5	27
13.	Admin. Corporal	-	3	1	1	1	1	1	8

132

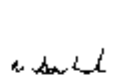
2001

S/N	Rank	Bn HQs	Admin. Coy	Support. Coy	1 st Coy	2 nd Coy	3 rd Coy	4 th Coy	Total
14.	Clerk. Corporal	1	1	1	1	1	1	1	7
15.	Technic. Corporal	2	20	-	-	-	-	-	22
16.	Public Serv. Corporal	1	2	25	25	25	25	25	128
17.	Admin. Lark Corporal	-	3	-	-	-	-	-	3
18.	Private	6	40	54	66	66	66	66	364
	Total	21	86	89	101	101	101	101	600

ANNEXURE II

**IMPLEMENTATION MODALITIES AND
GLOBAL IMPLEMENTATION MATRIX AND
APPENDICES**

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 31ST DECEMBER, 2004

Preamble:

WHEREAS the Government of the Republic of the Sudan and the Sudan People's Liberation Movement/Sudan People's Liberation Army hereinafter referred to as the "Parties" reconfirm the Protocols and Agreements reached, namely the Machakos Protocol, dated 20th July, 2002; the Agreement on Security Arrangements, dated 25th September, 2003; the Agreement on Wealth Sharing, dated 7th January, 2004; the Protocol on Power Sharing, dated 26th May, 2004; the Protocol on the Resolution of the Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States, dated 26th May, 2004; and the Protocol on the Resolution of the Conflict in the Abyei Area, dated 26th May, 2004;

WHEREAS the Parties having met in Nairobi and Naivasha, Kenya, from 26th November, 2004 through 31st December, 2004 under the auspices of the Inter-Governmental Authority on Development (IGAD) Peace Process, in respect of finalization of the issues related to implementation modalities of the aforementioned Protocols and Agreements;

WHEREAS they have agreed that these Protocols and Agreements shall constitute the Comprehensive Peace Agreement, together with the Agreement on Permanent Ceasefire Arrangements and the Implementation Modalities of the aforementioned Protocols and Agreements;

WHEREAS the Parties have concluded the Agreement on the Implementation Modalities of all Protocols and Agreements;

NOW RECORD THAT the initialed text of the Implementation Modalities which is attached hereto forms an integral part of the Comprehensive Peace Agreement and sets out the details of funding, executing bodies and timeframes and in particular the date on which the Comprehensive Peace Agreement shall come into effect;

THE PARTIES FURTHER RECORD THAT this Agreement on Implementation Modalities shall also include the following:

- (a) The initialed Global Implementation Matrix with its own appendices attached as Annexure A hereto, which covers the detailed implementation of the Machakos Protocol, dated 20th July, 2002; the Agreement on Security Arrangements, dated 25th September, 2003; the Agreement on Wealth Sharing, dated 7th January, 2004; the Protocol on Power Sharing, dated 26th May, 2004; the Protocol on the Resolution of the Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States, dated 26th May, 2004; and the Protocol on the Resolution of the Conflict in Abyei Area, dated 26th May, 2004; and the Permanent Ceasefire and Security Arrangements Implementation Modalities Agreement, notwithstanding Appendices in that agreement;
- (b) The initialed corrections which are agreed to for clarification and accuracy are set out in Annexure B hereto; and
- (c) The initialed List of Abbreviations attached as Annexure C hereto.

AND FINALLY THE PARTIES RECOGNIZE THAT as this Implementation Modalities Annexure and the Global Implementation Matrix and Appendices truly reflect the letter and spirit of the Protocols and Agreements which make up the Comprehensive Peace Agreement (CPA), it is agreed that this Agreement on Implementation Modalities shall be part and parcel of the Comprehensive Peace Agreement and shall be binding on the Parties.

The Constitutional Task Team shall work out an appropriate mechanism for resolving any discrepancies that may arise during the implementation process, between this Agreement on Implementation Modalities Annexure and Appendices and any of the other signed Protocols or Agreements.

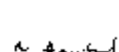
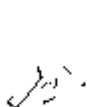

138

**THE IMPLEMENTATION MODALITIES OF THE
MACHAKOS AND POWER SHARING PROTOCOLS**

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA ON 31ST DECEMBER, 2004

The Implementation Modalities of the Machakos and Power Sharing Protocols
December 31st, 2004

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and Criteria	Referent in the Agreement
Machakos Protocol:							
1. Self declaration Referendums for people of South Sudan							
(a) Enactment of Referendum Act	Beginning of the third year of Interim Period.	National Legislature	GONU	N/A	Seat of National Legislature	Routine Legislative procedure	2.5.M.P 2.10.1.5
(b) Establishment of Referendum Commission	Soon after enactment of Referendum Act	The Presidency	GONU and International Community	GONU, GONS	Khartoum	To be established by the Presidency in accordance with the CPA and the referendum Act.	
(c) Registration of voters	Starts at the beginning of the sixth year of the Interim Period and ends 3 months before the voting.	Referendum Commission	GONU, GONS and International community	N/A	Southern Sudan and any other locations to be determined by the Referendum Commission	Presentation of proof of eligibility upon registration in accordance with the Referendum Act	

141

A. J. L. L.

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
(d) Enlightenment campaign on the Referendum	After the establishment of the Referendum Commission	Referendum Commission	GONU, GOSS and international community	N/A	S. Sudan and wherever relevant	Mass media, meetings, public rallies, conferences, seminars, workshops etc.	
(e) Voting	Six months before the end of the Interim Period	Referendum Commission	GONU, GOSS and International Community	N/A	Southern Sudan and any other locations to be determined by the Referendum Commission in accordance with the provisions of the Referendum Act	One-person one vote.	
2. Plan for 3 Rs (Repatriation, Resettlement, Reintegration, Rehabilitation and Reconstruction)	In progress (JAM)	CCU/JAM	International Community (INTT)	The Parties to Comprehensive Peace Agreement (CPA)	Khartoum, seat of GOSS and any other location agreed to by the parties.	According to INTT procedures	1.5.6 Machakos Protocol (MP)
3. Establishment of Assessment and Evaluation Commission (AEC)	During the five interim period after the adoption of Interim National Constitution (INC) and establishment of the Institution of the Presidency.	The Presidency	International Community and GONU	By the parties to the Agreement according provisions of Machakos protocol 2.4.1	Khartoum.	Through consultation by the parties to the Agreement.	2.4, and 2.4.1 MP

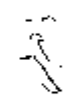
Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
4. Improvement of arrangements created under the Agreement in making the unity of Sudan attractive to the people of Southern Sudan.	After adoption of the TSC and establishment of the AFC.	The Parties to the CPA and the AFC	GAOJU, the Parties and International Community	N/A	All over Sudan	To be determined by the Parties and the AFC.	2.4.2
5. Guarantees to safeguard CPA against unilateral resumption or acceleration.	Upon signature of the CPA and up to the end of Interim Period.	The Parties, IGAD and the International Community	N/A	N/A	N/A	Built-in Regional and International guarantees (AFC, and UN Peace Support Mission of the Ceasefire Agreement). The parties urge the international community to take necessary measures in support of the Peace Agreement and its full implementation.	2.6 MP

145

Annex 1

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
Power Sharing: Part 1 6. Enactment of Political Parties Act	Upon adoption of the Interim National Constitution (INC)	National Legislature	GONU	N/A	Khartoum	Whenever new legislation, such as this, is required under this Agreement, any existing law(s) dealing with the subject matter with respect to which the new legislation is being sought, shall be given due consideration. Such legislation shall be effected in accordance with routine legislative procedure	1.4.6 Power Sharing (PS)
7. National reconciliation and healing process (NRHP)	After adoption of the INC	Presidency	GONU	N/A	All over Sudan	Media, educational institutions, conferences and campaigns involving political parties, civil society organizations, religious and tribal leaders, etc	1.7 PS

10/10/11

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
<p>4. National Population Census (NPC)</p> <p>a) Establishment of the population Census Council</p>	<p>After the establishment of the institution of the Presidency</p>	<p>The Presidency</p>	<p>The Government of National Unity</p>	<p>Representative of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) GONU b) GOSS c) The Council of States d) The States, and e) The Head of the Central Bureau of Statistics 	<p>Khartoum</p>	<p>The Population Census Council shall:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Plan for the upcoming population census b) Set standards and criteria for the Central Bureau for Statistics c) Follow-up on the preparations leading upto the population census and oversee the actual census operation d) Report to the presidency regarding the Population Census 	<p>1.8.1 and 1.8.2</p>
<p>b) Conduct of the Census</p>	<p>Second year of the Interim Period</p>	<p>Central Bureau of Statistics and the GOSS Centre for statistics and evaluation</p>	<p>GONU</p>	<p>N/A</p>	<p>All over the Sudan</p>	<p>Population Census to be conducted in cooperation with UNFPA</p>	

145

145

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference to the Agreement
9. General Elections. a) Enactment of National Electoral Law	Within Six month from the start of the Interim Period	National Legislature (NL)	GONU	N/A	Khartoum	Column 7 of Item 6 in this Matrix applies.	I.8.3
b) Establishment of the National Electoral Commission	Within one month after the adoption of the law.	Presidency	All levels of government	From 7 to 9 competent, impartial and representative national figures to be selected by the Presidency (non-paritair).	Khartoum	According to law	I.8.3
c) General Elections comprising elections for the State Governors, National Assembly, the Legislature of southern Sudan, and State Legislatures all over Sudan.	Refer to (d) below	National Electoral Commission with all levels of government plus international Community (IC).	GONT	N/A	All over Sudan	According to law	

146

Annex 2

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
d) Presidential elections and elections for the post of President of the government of southern Sudan (GOSS)	To be held concurrently with the General elections referred to above, not later than the end of the fourth year of the Interim Period	National Electoral Commission		N/A	All over Sudan	According to the law	2.3.7
10. Review of the feasibility of the dates set for census and elections	For the census six months before the end of the first two years into the Interim Period; for elections six months before the end of the third year of the Interim Period	Parties to the Agreement	N/A	N/A	Khartoum		1.8.4
PART II:							
11. The Council of States.	1) Establishment Within 2 weeks after enactment of the INC	Presidency	GOSS	2 Representatives from each state + 2 representatives from Abyei Area as observers	The National Capital	Consultation by the Presidency and in the case of Southern Sudan by the President of GOSS after consultations with states institutions.	2.3.3.2

147

Handwritten mark

Handwritten mark

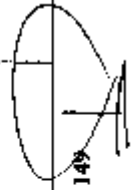
Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	References in the Agreement
	ii) Appointment of members of the Council of States within two weeks from enactment of the INC.	Presidency	N/A	50 Representatives from the States and 2 representatives from Abyei Area	N/A	Presidential Order	
	iii) Convening of Council of States within two weeks of the enactment of the INC.	Presidency	N/A	N/A	N/A	In accordance with the INC.	
	iv) starting of Council of States during the Pre-inaugural Period	The Council of States	GONU	As determined by the Council of States	Seat of GONU	The inaugural session shall be organized by the Secretariat of the National Assembly	
12. Establishment and convening of National Assembly	Within two weeks after the adoption of INC	The Presidency	GONU	450 members to be allocated according to the ratio 70%/30% North/South, 52% NCP (49% Northmen + 3% Southmen); 28% SPLM (21% Southmen + 7% Northmen); 14% Northern Political Forces;		Selection of other political forces to be agreed upon by the parties to the CPA. For convening by Presidential order	2.2.5

148

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
				68. Southern Political Forces As determined by the National Assembly	Omdurman		
	iii) Staffing of the National Assembly seven days after enactment of the BMC	The National Assembly	GONU			In accordance with the provisions of section 2.6.2 of the PS protocol	
13. Determination of the scope of legislative competency of the National Assembly and the Council of States respectively	In the course of the work of the Parties 14 member Joint Constitutional Task Team charged with preparation of a draft Constitutional text for presentation to the NCRC	The Parties	N/A	N/A	Venue of the Joint Constitutional Task Team's work	Joint Constitutional Task Team to: (a) Decide types of Legislation to be exclusively enacted by the National Assembly and those that require joint action with the Council of States or alternatively, agree the establishment of a mechanism to resolve the issue. (b) Work out a mechanism to harmonize Bills being jointly considered by both Houses of	

149

149

4-4-2-1

Description	Exp. / Notes	Comments	References
<p>Speakers, the study officers and other officers of the National Legislature.</p>	<p>Both chambers</p>	<p>N/A</p>	<p>Resolutions</p>
<p>15. Establishment of the Institution of the Presidency</p>	<p>The President of the Republic</p>	<p>Refer to the First Vice President and the Vice President</p>	<p>According to the USA and the CPA.</p>
<p>16. Defining the functions of the two Vice Presidents.</p>	<p>Parties to the CPA</p>	<p>N/A</p>	<p>As per attached Appendix A</p>
<p>17. Specification of appointments made by the President with the consent of the 1st Vice President</p>	<p>The parties to the process</p>	<p>N/A</p>	<p>As per attached Appendix B</p>

150

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Processes, Process and criteria	Reference in the Agreement
18. Establishment of Council of Ministers (prior to elections)	Within 30 days after the Adoption of INC.	The President of the Republic	GONTU	30 Ministers and 54 State Ministers the numbers are Subject to review	Khartoum	In consultation with the First Vice President	2.3.12
19. The status of the Ministries of Defence, Guidance and Employment, and Federal Governance	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	(a) The Jurisdiction of the Ministry of Defence shall not extend to the SPLA (b) The military chain of authority and command remain to both Parties to the CPA shall strictly consist of: (i) The Presidency (ii) The Joint Defence Board (JDB) (iii) Command of the Joint Integrated Units (JIU's) (c) The jurisdiction of the Ministry of Guidance and Employment and the Ministry of Federal Governance shall not extend to the Southern States. (d) Matters that fall within the scope of jurisdiction of the Ministries of Federal Governance and Guidance	

151

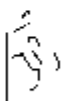
151

4-17-11

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
20. Matters in respect of which the President shall take decisions with the consent of the First Vice President according to the Protocols and Agreements	N/A	The President and the First Vice President	N/A	N/A	Khartoum	and Endowment shall be in conformity with the provisions of the Protocols on the resolution of the Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States and the Protocol on the resolution of the Conflict in Abyei Area As per attached Appendix C	
21. Representative offices of the administration of the National Capital	After establishment of the institution of the Presidency	The Presidency in consultation with the Government of Khartoum State	GONU and the Government of Khartoum State	To be worked out by the Presidency in consultation with the Government of Khartoum State	Khartoum	Consultations by the parties to the CPA.	2.4.2

20/01/2011

152

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
22. Representation of the people of Sudan in the law enforcement agencies in the National Capital and provision for their adequate training.	During the Pre-Interim Period	The Presidency and the Government of Khartoum State	GONU and Khartoum State	As shall be worked out by the Presidency and the Government of Khartoum State	Khartoum	As shall be worked out by the Presidency and the Government of Khartoum State	2.4.4
23. Appointment of a special commission to ensure that the rights of non-Muslims are protected in the National Capital	Upon the establishment of the institution of the Presidency	The Presidency	GONU	Size to be determined by the Presidency	Khartoum	By consultations and to be appointed by the Presidency in accordance with the INC and CPA	2.4.6
24. Establishment of mechanisms of guarantees of the rights of non-Muslims in the National Capital	After the enactment of the INC	Chief Justice and the National Minister of Justice and any other Institutions charged with the implementation of mechanisms and guarantees	GONU	N/A	Khartoum	In accordance with the provisions of the INC and CPA	2.4.7

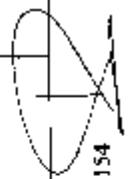
153

2.4.4

2.4.6

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
25. Clustering of National Ministries.	Implementation modalities	The Parties	N/A	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sovereignty cluster; ▪ Economic cluster; ▪ Services cluster; 		Clusters as per Appendix D	2.5.3
26. Allocation of seats of the National Executive	Within 30 days after the adoption of JMC	The presidency	N/A	To be allocated in each cluster according to the ratio: 70%/30% North/South, 52% NCP (49% Northern+ 3% Southern); 28% SPLM (21% Southern+ 7% Northern); 14% Northern Political Forces; 6% Southern Political Forces.	N/A	By consultation with the parties to the Agreement and with other political forces.	2.5.5
27. Informative Campaigns in all languages to popularize the Peace Agreement and foster national unity, reconciliation and mutual understanding.	From the beginning of the five-in-one till the end of the Interim Period.	Parties and all levels of government	Parties and all levels of government	The parties and the GONU	All over the Sudan	Media, seminars, conferences, workshops, leaflets, political public rallies, meetings, etc	2.5.9

154

As of 1/1/11

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Locations	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
28. Establishment of the National Civil Service Commission (NCSC)							2.6.1.5 and 2.6.2
a) Enactment of the National Civil Service Commission Act	After adoption of the INC within the Pre-Insurgency Period.	National Legislature	GONU	N/A	Khartoum	Routine legislative procedures	
b) Establishment of the NCSC	After the enactment of the NCSC Act	Presidency	GONU	To be determined by the Presidency in accordance with the provision of the Act.	Khartoum	Consultations	
29. Mechanism for operationalization of affirmative action	After establishment of the NCSC	NCSC	GONU	N/A	N/A	Applies to people of Southern Sudan, Nuba Mountains, Southern Blue Nile, Abyei and any other East development areas in Sudan and any disadvantaged group.	2.6.1.5
30. Enactment of the National Security Act.	After the enactment of the INC	The National Legislature	GONU	N/A	Seat of National Legislature	Column 7 of item 6 in the Matrix applies	2.7.1.1.

155

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
31. Establishment of the National Security Council (NSC).	During the Pre-interim Period and After the enactment of the NS Act	The Presidency	GONU	To be determined by the law.	Khartoum	Consultations	
32. Establishment of the National Security Service (NSS)	During Pre-interim Period after adoption of NS Act	The Presidency	GONU	According to the law	Khartoum	Establishment of the National Security Organs in accordance with the provisions of the INC and the law	2.7.2.1
33. Establishment of Security Committees at the GOSS and the States level.	Upon adoption of the NS Act	The President of the GOSS and the Governors of the States	GOSS and the States	There shall be State Security Committees to be chaired by the Governor of the State. The Committee shall include, among others, the Military Commander of the area, his Deputy, the Director of the State Police and Director of the State National Security Branch.	GOSS level and States level	In accordance with the provision of the NS Act	2.7.2.5

AN 1.4.1.1

157

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
34. Identification of the security organs of the two Parties and their assets.	During Pre-interim Period Before the establishment of the NSS	The Parties to the CPA	N/A	N/A	N/A	Consultations	2.7.2.8
35. Development and promotion of national languages	After the enactment of the INC After the enactment of the law	GONU The President	GONU GONU	N/A According to the law	Seat of National Legislature Khartoum	Routine Legislative Procedures consultations	2.8.1
36. Human Rights commission	After the enactment of the DNC.	The National Legislature	GONU	N/A	Khartoum.	Column 7 of item 6 in this Matrix applies.	2.10.1.2

199

to 4x11

4/2/02

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
b. Establishment of Human Rights Commission (HRC)	After the enactment of the HRC Act	The Presidency	CONU	To be agreed by the parties to the Agreement from competent figures (15 members).	Khartoum	Consultation in accordance with the INC and the law	
37. The Constitutional Court Act							
a. Enactment of the Constitutional Court Act	After enactment of the INC	The National Legislature	N/A	N/A	Khartoum	Column 7 of item 6 in this Matrix applies.	
b. establishment of the Constitutional Court	After the adoption of the INC within the Pre-interim Period.	The Presidency upon recommendation of the National Judicial Service Commission	CONU	9 competent non-partisan figures	Khartoum.	Consultations	2.11.2.1

Handwritten signature

158

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
38. The National Judicial Service Commission a. Enactment of the NISC Act	After the enactment of INC	The National Legislature	N/A	N/A	Khartoum	Column 7 of Item 6 in this Matrix applies.	
b. Establishment of the National Judicial Service Commission (NJSC)	After the adoption of the INC within the Pre-Interim Period and enactment of NISC Act	The Presidency	GONU	To be chaired by the Chief Justice and composed as follows: <ul style="list-style-type: none"> * Representative of Academia, the Dean Faculty of Law U of K; * Three deputies of the Chief Justice; * President of the Southern Sudan Supreme Court; * 2 representatives from National Sudanese Bar Association one from North and one from the South; * The Chairperson of the legal committee in the two Chambers; * The National Minister of Justice; * The National Minister 	Khartoum	Consultations between the Parties in accordance with the INC and the law.	2.11.4.5

159

[Handwritten mark]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
39. Southern Sudan representation in Constitutional Court, National Supreme Court and other national courts in the Capital.	For the Constitutional Court as mentioned above in the establishment of the Constitutional Court the rest throughout the Interim Period of the Agreement.	Presidency according to recommendation by NISC	N/A	<ul style="list-style-type: none"> ↳ The one in charge of legal affairs in GOSS; ↳ The Chairman of legal Committee in southern Sudan Assembly. 	Khartoum	Consultation	2.11.4.6 (iii)

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
40. Submission and approval of the CPA to the National Assembly (NA) and National Liberation Council (NLC).	Within two weeks from the date of signatures of the CPA	IGAD, NA and NLC	Parties to the CPA	N/A	Seat of NA and seat of the NLC	Submission by IGAD Secretariat for peace in Sudan	2.12.4.1
41. Establishment and composition of the National Constitutional Review Commission (NCRC).	Within two weeks from the date of signature	The parties to the CPA	N/A	60 members allocated according to the Power Sharing Protocol (PSP) formula for the NA (each party must include civil society).	N/A	Consultation between the parties to the CPA. Decisions shall be taken by consensus, but whenever this is not possible a decision shall be passed by two-thirds majority	2.12.4.2 and 2.12.4.3
42. Preparation of the Constitutional Text by NCRC.	Within six weeks from the date of receipt of the text of the CPA	The NCRC	NCP, SPLM, other political forces, IGAD, and International Community	N/A	To be determined by the Parties	A technical committee of 7 from each party to the CPA to prepare a joint draft to be presented to NCRC.	2.12.5
43. Adoption of the Constitutional Text as INC.	Within two weeks from the date of receipt from NCRC	NA and SPLM NLC	N/A	N/A	Khartoum and Seat of NLC	Draft text will be presented by NCRC to NA and NLC for adoption	2.12.7

0 4 1 1

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
44. Preparation of other legal instruments as stipulated in 2.10 of PSP.	After the adoption of the INC, within the Pre-Interim Period.	NCRC	Parties to NCRC	N/A	N/A	To be drafted by NCRC.	2.12.9
45. Organization of an inclusive Constitutional Review Process (CRP)	During the Interim Period	NCRC	GONU	N/A	All over Sudan	Public rallies, workshops, seminars, meetings, media programs, etc.	1.12.10
PART III 46. Determination of North/South border of 1/1/1956	Pre-interim period after the adoption of the INC	Presidency	GONU	Membership of the technical committees to be determined by the Presidency	Seat of GONU and GONS	The Presidency shall establish a Technical Ad hoc border Committee to demarcate precisely the 1/1/1956 North/South borderline. This committee shall seek technical assistance from relevant expertise: both national and international.	3.1
47. a) Establishment of an inclusive Southern Sudan Constitutional Drafting Committee (SSCDC).	After enactment of the INC.	President of GONS	N/A	40 members to be allocated according to the PSP formula for the Southern Sudan Assembly as per article 3.5.1 of the PSP	Seat of GOSS	Allocation to Southern Political forces shall be agreed upon through consultations between SPLM and south Forces Decisions shall be taken by consensus, but wherever this is not possible a decision	3.2

Handwritten signature/initials

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
b) Drafting and adoption of the text.	Within three weeks for drafting from the establishment of the SSCDC and within one week for adoption from the convening of TASS.	SSCDC and TASS	International Community for the SPLM	N/A	Seat of CROSS	shall be passed by two-thirds majority A technical Committee to be appointed by the CROSS to draft Southern Sudan Constitution for presentation to SSCDC.	
c) Determination of Compatibility of SSC with the INC	Within two weeks from the receipt of the SSC	National Ministry of Justice	GNU	N/A	Khartoum	Presentation, discussion and adoption of the draft text. TASS shall solemnly the SSC to the National Ministry of Justice within one week. After declaration of compatibility the President of CROSS shall sign the SSC.	2.12.12

163

6. 2012

[Handwritten signature]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference to the Agreement
48. Establishment of the First Southern Sudan Assembly (SSA).	Within two weeks from the adoption of the INC	The President of GOSS	GOSS	170 members to be allocated according to the PSP formula for the Southern Sudan Assembly.	Seat of GOSS	Broad Consultations between the parties to the CPA and other political forces (including Identification of other political forces.)	3.5.1
49. Election of the Speaker, Deputy Speaker and officers of TASS.	Upon the establishment of TASS	TASS	GOSS	N/A	Seat of GOSS	Consultations	3.5.6
50. Appointment of the Vice President of GOSS	After swearing in of the First Vice President and President of GOSS	President of GOSS	N/A	N/A	Seat of GOSS	Consultation within SPLM.	3.5.4
51. Establishment of the Council of Ministers of Government of Southern Sudan.	Within one week of signing of Southern Sudan Constitution (SSC).	President of GOSS	GOSS	To be determined through consultations	Seat of GOSS	Consultations	3.6.1, 3.6.3 and 3.6.4, 3.6.4.3
52. Establishment of Judiciary of Southern Sudan	Within one week from the adoption of SSC.	President of GOSS	GOSS	N/A	Seat of GOSS	In accordance with the SSC, CPA and INC	3.7.1
53. Appointment of the President and Justices of Southern Sudan Supreme Court, Courts of Appeal	Within one week from the adoption of SSC	President of GOSS	N/A	To be determined by law.	N/A	Consultations	3.7.2, 3.7.5

Activities	Timing	Issuing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
and Judges of other Courts							
PART IV 54. Appointment of state Governors	Upon adoption of the INC and in case of Southern Sudan upon adoption of SSC	The President of the Republic in consultation with the First Vice President. And in case of Southern Sudan the President of GOSS in consultation with Vice President of GOSS	N/A	N/A	N/A	According to the INC, CPA and in the case of Southern Sudan according to SSC	
55. Establishment of state legislatures	Within one week after appointment of the Governors.	State Governors	States	(a) Northern States: Excoys for Southern Kordofan State and Blue Nile States, between 30 and 48 members depending on consultations between the President of the Republic and the governors of those states. (b) Southern States: Between 30 to 48	State capitals	Allocation according to the PSP formula as per article 4.4.2	4.4.2

165

165

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference in the Agreement
56. Establishment of Abyei Area Council	Within one week after the appointment of the Chief Administrator	The Presidency	Abyei Area Administration	<p>members, depending on consultations between the President of CRSS and Governors of those States.</p> <p>(c) Southern Kordofan State: 54 members representing the NCP and SPLM as agreed in the text on the Implementation Modalities of the Two Areas.</p> <p>(d) Blue Nile State: Between 31 and 48 members depending on consultations between the Presidency and the Governor of Blue Nile State</p>		<p>allocation for political forces in Southern Sudan, other than the NCP, shall be agreed upon through consultations between the SPLM and such forces.</p> <p>Allocation of seats in the State Legislature as per the percentages agreed in article 11.1.1 of the "Protocol On The Resolution Of Conflict In Southern Kordofan/Nuba Mountains And Blue Nile States"</p> <p>Allocation of seats in the State Legislature as per the percentages agreed in article 11.1.1 of the "Protocol On The Resolution Of Conflict In Southern Kordofan/Nuba Mountains And Blue Nile States"</p>	

166

166

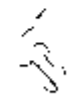
Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Procedures, Process and criteria	Reference to the Agreement
37. Mechanism for selection of 20% of other political forces in the Northern and Southern States	Before the establishment of the state Assemblies.	NCP in the North and SPLM in the Southern Sudan	N/A	N/A	N/A	Equal Consultations between the parties in the CPA and other political forces (including identification of other political forces.)	4.4.2.2 (iii)
38. a) Drafting and adoption of the State constitutions	Within three weeks from the establishment of the state legislature in Northern states and in case of states of Southern Sudan the adoption shall be within 4 weeks after signing of SSC.	State legislature	States	N/A	seat of state governments	According to INC in case of Northern States and in case of states in Southern Sudan according to DNC and SSC. Model state constitution to be drafted by NCRC in accordance with the provisions of INC in case of Northern States and in case of states in Southern Sudan according to INC and SSC.	4.4.4
b) Determination of the Compatibility of the State constitutions with INC, and in case of states in Southern Sudan according to INC and SSC.	Within two weeks from the receipt of the State constitution.	National Ministry of Justice	N/A	N/A	Khartoum	Issuing certificate of compatibility.	

a. added

167

3.1

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition	Location	Priorities, Process and criteria	Reference in the Agreement
59. Establishment of state Council of Ministers	Within one week after signing the constitution of the State	State Governments	1. States 2. Prior to the establishment of the GOSS and state governments according to their respective constitutions, the institutions of the Southern Sudan shall be financed from the transfers allocated to the South in Pre-Interim period as WS agreement	Except for Southern Kordofan State, Between 5 to 8 ministers, one of whom shall be appointed a deputy governor; the numbers are Subject to review. In the case of Southern Kordofan State, the State Council of Ministers shall consist of 11 members including the State Governor and his/her deputy	Seat of state governments	According to the state constitutions	4.5.1 4.5.3

A. Agim

Appendix A**(i) FUNCTIONS OF THE FIRST VICE PRESIDENT**

1. Acts in the absence of the President
2. Member of the Council of Ministers
3. Member of the National Security Council
4. Member of the Presidential Council in the Pre-election Period and Chairman of the Council in the Post Election Period in the event of the post of President falling vacant

(ii) FUNCTIONS OF THE VICE PRESIDENT

1. Acts in the absence of the President and the First Vice President
2. Member of the Council of Ministers
3. Member of the Presidential Council and Commander-in-Chief of SAF in case of a vacancy in the post of the President in the Pre and Post Election Periods
4. Member of the National Security Council
5. Any other functions and duties that may be assigned to him by the President taking into account the hierarchy of the Presidency.

Appendix B 1:**Appointments that the President is required to make with the consent of the 1st VP**

1. Establishment of a Special Commission to ensure that the rights of non Muslims are protected in the National Capital (2.4.6 of the PSP).
2. Establishment of impartial and representative National Electoral Commission (2.10.1.1. of PSP).
3. Establishment of Human Rights Commission (2.10.1.2 of PSP).
4. Establishment of the National Judicial Service Commission (2.10.1.3 of PSP).
5. Establishment of a National Civil Service Commission (2.6.2 and 2.10.1.4 of PSP).
6. Establishment of Ad-Hoc Commission to monitor and ensure accuracy, legitimacy and transparency of the Referendum (2.10.1.5 of PSP and 2.5 of MP).
7. Establishment of Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission (2.10.1.6 of PSP).
8. Appointment of the President of the Constitutional Court (2.11.3.2 (i) of PSP).
9. Appointment of Judges other than Justices of the Constitutional Court ((2.11.4.4 of PSP).
10. Appointment of Justices of the Constitutional Court ((2.11.4.6 (i) of PSP).
11. Appointment of Justices of the National Supreme Court (2.11.4.6 (ii) of PSP).
12. Establishment and appointment of the National Constitutional Review Commission (2.12.4 of PSP and 3.1.2 of MP).
13. Establishment of the Joint Defence Board (5.1 of SAF).
14. Appointment of Chairperson of the National Land Commission (2.6.10 of WSP).
15. Establishment of the National Petroleum Commission (3.2 of WSP).
16. Establishment and appointment of the Chairperson of FFAMC (8.4 of WSP).

[Handwritten signature]

169

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

17. Establishment of and appointment to the National Audit Chambers (12.2 of WSP).
18. Appointment of the Governor of CBOS and his/her two Deputies (14.7 of WSP).
19. Appointment of the Board Directors of the CBOS responsible and accountable to the Presidency (14.8 of WSP).
20. Establishment of an independent Commission to assess and evaluate the implementation of the Peace Agreement in the States of Southern Kordofan and Blue Nile (3.4 of SK and BNP).
21. Appointment of Abyei Areas Executive Council (1.2.2 and 2.2 of AP).
22. Appointment of Abyei Area Chief Administrator and his/her Deputy (2.4 of AP).
23. Appointment of the members of Abyei Area Council (4.2 of AP).
24. Establishment of Abyei Boundaries Commission (5.1 of AP).
25. Establishment of Abyei Referendum Commission (8.1 of AP).
26. Establishment of any other Commission or as may be agreed upon by the Parties (2.10.1.7 of PSP).
27. Establishment of an independent assessment and evaluation Commission (2.4 of MP).
28. Any other appointments that may be agreed by the Parties.

Appendix B 2:

The following appointments shall be made through consultations within the Presidency.

1. Appointment of the Governors of the States of SK and BN.
2. Appointment of Constitutional Post holders in the Government of National Unity (Ministers and State Ministers).

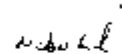
Appendix C 1:**Matters in respect of which the President shall take decisions with the consent of the 1st VP according to the Protocols and Agreements**

1. Declaration and termination of state of emergency (2.3.6.1 of PSP).
2. Declaration of War (2.3.6.2 of PSP).
3. Summoning, adjourning or proroguing of the National Legislature (2.3.6.4 of PSP).
4. Determination of SAF troop levels in SK and BN States during the Interim Period (10.1 of SK and BNP).

Appendix C 2:**Matters to be decided upon by the Presidency:**

1. Determination of the Executive, Legislative and Financial powers and competencies of Abyei Area (2.6 of AP).
2. Application to the Judiciary for establishment of Courts for Abyei Area as deemed appropriate (2.7 of AP).
3. Approval of Abyei Area Special Account (3.5 of AP).
4. Putting the Special Administrative status of Abyei Area into effect (5.3 of AP).
5. Determination of representation of Citizens of Abyei Area in an appropriate State in Bahr El Ghazal and in Southern Kordofan State (6.2 of AP).
6. Approval of the budget of the National Land Commission (2.6.12 WSA).

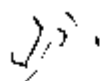
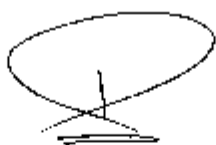

Appendix D:

CLUSTERS OF NATIONAL MINISTRIES		
MINISTRIES OF SOVEREIGNTY	MINISTRIES OF THE ECONOMIC SECTOR	MINISTRIES OF THE SERVICES SECTOR
1. Ministry of Presidency	Ministry of Finance and National Economy	Ministry of Health
2. Ministry of Council of Ministers HQs	Ministry of Energy and Mining	Ministry of Humanitarian Affairs
3. Ministry of Foreign Affairs	Ministry of Irrigation and Water Resources	Ministry of Labour, Public Service and Human Resources Development
4. Ministry of Interior	Ministry of Agriculture and Forestry	Ministry of Environment and Urban Development (Physical Planning)
5. Ministry of Justice	Ministry of Industry	Ministry of Education
6. Ministry of Information and Telecommunications	Ministry of External Commerce	Ministry of Higher Education
7. Ministry of Parliamentary Affairs	Ministry of Investment	Ministry of Culture, Youth and Sports
8. Ministry of Defence	Ministry of Wildlife Conservation and Tourism	Ministry of Science and Technology
9. Ministry of Federal Governance	Ministry of Animal Resources and Fisheries	Ministry of Social Welfare, Gender and Child Affairs
10.	Ministry of Transportation, Roads and Bridges	Ministry of Guidance and Unemployment
11.	Ministry of International Co-operation	

**THE IMPLEMENTATION MODALITIES
OF THE FRAMEWORK AGREEMENT
ON WEALTH SHARING**

SIGNED AT NAIVASHA, KENYA, 31ST DECEMBER, 2004

The Implementation Modalities of the Wealth Sharing Agreement
31st December/2004

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
A. Land Ownership 1. Institute a process to develop and amend the relevant laws to incorporate customary laws and practices.	During the Pre-Interim Period after establishment of land commissions at all levels.	<ul style="list-style-type: none"> Land Commissions Executive Bodies at all levels Legislature at all levels 	<ul style="list-style-type: none"> NGO GOKS States International Community 	Executive: State of land commissions, legislative and executive bodies	<ul style="list-style-type: none"> Lead commissions to initiate the process and make recommendations to appropriate executive levels (NG, GOKS and States). Ministry of Justice (NG, GOKS) to facilitate and support the process Executive Bodies at all levels to approve and propose necessary bills to appropriate legislative bodies (NG, GOKS and States) to promulgate amended laws within their respective powers. 	2.5
2. Establish National Land Commission	After approval of Interim National Constitution	<ul style="list-style-type: none"> National Government and Presidency 	<ul style="list-style-type: none"> National Government Donors and International community 	<ul style="list-style-type: none"> By the relevant legislation as per subsection 2.6.10 of WSA. Location: Kharboun 	<ul style="list-style-type: none"> The process to be initiated by the Presidency with facilitation and support from Ministry of Justice National Land Commission Act 	2.6

175

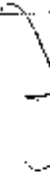
(Signature)

6.4.2004

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>A. Establish Southern Sudan Land Commission</p>	<p>After establishment of GOSS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • President of GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> • GOSS • Donors and International Community 	<ul style="list-style-type: none"> • By legislature of Southern Sudan as per sub-section 2.7.10 of W.S.A. • Location: The Seat of GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> • Members recommended by GOSS and States • IGAD, IPT and World Bank/UNDP • Chaired by GOSS • appointed by Decision by consensus. 	<p>2.7</p>
<p>B. Oil Resources 1. Consultation and participation of communities in the management of natural resources</p>	<p>Pre-Interim Period</p>	<ul style="list-style-type: none"> • GOSS • States • NPC 	<ul style="list-style-type: none"> • NG • GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> • Joint Technical committee of equal members from COMI, GOSS and producing States 	<ul style="list-style-type: none"> • Create awareness on basic rights and process of participation and consultation as per the CPA. 	<p>3.1.2, 3.1.5, 3.1.6, 3.1.7</p>

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
2. Establish National Petroleum Commission (NPC)	Two weeks after the adoption of the Interim National Constitution and consequent formation of GOINTU and GOSS.	<ul style="list-style-type: none"> Presidency 	<ul style="list-style-type: none"> National Government 	<ul style="list-style-type: none"> As provided in sub-section 3.3 of WSA Location: Khartoum 	<ul style="list-style-type: none"> To review current relevant legislation in oil sector so as to bring it in line and to comply with the CPA 	3.2
C. Existing Oil Contracts 1. SPLM appoint a technical team, to have access to existing oil contracts	D Day + 30 Days	<ul style="list-style-type: none"> SPLM Ministry of Energy and Mining 	<ul style="list-style-type: none"> SPLM International community 	<ul style="list-style-type: none"> Technical Team of 6 members to be appointed by the SPLM Technical Experts Location: The Seat of SPLM and contracts to be accessed in Khartoum 	<ul style="list-style-type: none"> Decision by consensus Reporting to GOSS within 10 Day + 40 Days Develop its internal regulations and procedures Chaired by SPLM appointee Sign confidentiality agreement as pre-condition as provided in sub-section 4.1 of WSA. 	4.1

177

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
2. Assess contracts with social and environmental problems	During Pre-emption period and after the recommendation of the Technical Team as provided in sub-section 4.1 of WSA.	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical committee (GOSS and National Government) to be appointed by National Petroleum Commission (NPC) 	<ul style="list-style-type: none"> National Government 	<ul style="list-style-type: none"> Technical committee of equal members (National Government, GOSS and affected States). Location: Khartoum 	<ul style="list-style-type: none"> The committee to set its own rules and regulation. Co-chaired by GOINT and GOSS May seek technical assistance Decision by consensus Reporting to the NPC after its formation in 10 Day + 9 Months with actions taken within 60 days after the report. 	4.3
3. Remedy of persons whose rights have been violated by oil contracts	Upon signing the CPA	<ul style="list-style-type: none"> Affected persons 			<ul style="list-style-type: none"> Legal process as provided in sub-section 4.5 of WSA. 	4.5
D. Sharing of Oil Revenue						
1. Define "net revenue from oil"	During Implementation Modalities	<ul style="list-style-type: none"> The GOSS and SPLAT Delegation to the Implementation Modalities on WSA 		<ul style="list-style-type: none"> The GOSS and SPLAT Delegation to the Implementation Modalities on WSA. 	<ul style="list-style-type: none"> Agreed Text on the definition and sub-section of the net oil revenue attached as an appendix to the Implementation Modalities of WSA. 	5.3

Handwritten mark

Handwritten mark

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Close to the Agreement
2. Establish a system to monitor daily production of oil in all Sudan	Upon signing of CPA and within 60 Days	<ul style="list-style-type: none"> GOS SPLM 	<ul style="list-style-type: none"> GOS International community 	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical Committee composed of equal members from GOS and SPLM. 	<ul style="list-style-type: none"> The committee to review the existing monitoring system with a view of improving it and make necessary recommendations to NPC. 	5.3
3. Reveal to the SPLM production sharing formula between GOS and oil concessions	Upon signing of CPA and within 60 Days	<ul style="list-style-type: none"> GOS 	<ul style="list-style-type: none"> GOS 	<ul style="list-style-type: none"> GOS 	<ul style="list-style-type: none"> GOS will reveal this information to the SPLM Technical Team after signing confidentiality agreement 	5.3
4.a Agree on a mechanism to monitor Oil Revenue Stabilization Account (ORSA).	Upon signing of CPA and within 60 Days	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical Committee 	<ul style="list-style-type: none"> Equal members from GOS and SPLM/GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> Equal members from GOS and SPLM/GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> To determine implementation of the mechanism to monitor ORSA Agree on coverage period of accumulated amount Agree on method of having access and withdrawal by National Government and GOSS to the ORSA. Negotiations Building consensus 	5.4

179

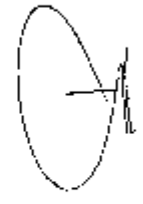
Handwritten signature/initials

Handwritten signature/initials

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
4.b Agree on the benchmark price for 2005.	Upon signing of CPA and within the IMF quarterly review	<ul style="list-style-type: none"> • Joint Technical Team from COS and SPLM 		<ul style="list-style-type: none"> • Equal Members from COS and SPLM 	<ul style="list-style-type: none"> • Co-chaired • Building Consensus Approach and discuss with the IMF the agreed benchmark price through the GONU. 	
4.c Agree on the annual benchmark price.	Annually within the budget process	<ul style="list-style-type: none"> • NG • EKSS • CBOS 		<ul style="list-style-type: none"> • National Ministry of Finance • GROSS Ministry of Finance • CBOS 	<ul style="list-style-type: none"> • GROSS to fully participate in the deliberation of the benchmark price. • NG and GROSS to build a consensus on a benchmark price before discussion with the IMF. • Benchmark to be determined within the national macroeconomic framework. • After building consensus on the benchmark price with GROSS, NG with representation of GROSS to negotiate with IMF the final benchmark price. 	

180

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
5. Establish a system to calculate and monitor net oil revenue.	Upon signing of CPA and within 30 Days	<ul style="list-style-type: none"> • GOS • SPLM 	<ul style="list-style-type: none"> • GOS • International community 	<ul style="list-style-type: none"> • Joint Technical Committee composed of equal members from GOS and SPLM. 	<ul style="list-style-type: none"> • The committee to review the existing monitoring system with a view of improving it and make necessary recommendations to NPC. 	5.3

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
6. Transfer of (2%) of producing State share of net oil revenue.	Daily	<ul style="list-style-type: none"> National Ministry or Finance for Oil Producing States in the North Ministry of Finance of OOS for Southern Sudan Oil Producing States 			<ul style="list-style-type: none"> Transfer to start after establishment of governments of the States. Money to be transferred monthly according to actual receipt of revenue. MOP (NG and OOS) will transfer to States through their designated accounts. Ministries of Finance of Producing States in the South shall open accounts in the MOP of OOS. MOP of OOS shall transfer 2% of oil revenue. 	5.5

182

182

182

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>7. Transfer of the GOSS share of 50% of net oil revenue.</p>	<p>D Day</p>	<ul style="list-style-type: none"> Oil Revenue Allocation Committee composed of representatives of: MOF (ING), SFPLM/GOSS), NPC, CBOIS, BOSS and relevant States. 	<ul style="list-style-type: none"> NPC 	<p>Location: National MOF, Khartoum</p>	<ul style="list-style-type: none"> The Committee to calculate the exact share of each party in accordance with CPA and to ensure the transfer of these shares. IRASS prepares its Foreign Exchange budget requirements within the overall approved budget of IRASS. This budget shall be incorporated in CBOIS Foreign Exchange budget. Foreign Exchange of GOSS is considered part of the National Reserve. GOSS shall use its share of the National Reserve to meet its Foreign Exchange requirements. All domestic operations and transactions of GOSS shall be in the national currency and any other convertible currencies in Southern Sudan until a new currency is issued as per provision 14.9 of WSA provided that GOSS foreign exchange transactions should only be conducted through IRASS. 	<p>5.6</p>

183

CPA

2-2-11

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Competition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
					<ul style="list-style-type: none"> • CBOSS shall authorize IRSS to open foreign correspondent account in a prime bank of the letter's choice in favour of CRSS. This authorization shall include authorization to foreign correspondent to provide the CBOSS with a copy of the statement of the weekly position of this account. • CBOSS will foreign exchange resources shall be deposited in this foreign correspondent account as mentioned above. • CBOSS shall manage this account on the basis of the best banking practice in favour of CRSS and deliver it in a way to ensure macro-economic stability and national monetary policy objectives and requirements. • CBOSS shall provide CBOSS with relevant data per sub-section 18.4 of 'Yamam Startup Agreement'. 	

184

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>8. Establish Future Generation Fund.</p>	<p>Upon reaching a ceiling of 2 million barrels a day production</p>	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical Team (GOS and GOSS) 	<ul style="list-style-type: none"> National Government GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> Equal members from NG and GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> Joint Team to be appointed by the Presidency Decision by consensus Establish internal regulations and procedures Co-chairing between the GOSS and NG Report regularly to Presidency. 	<p>5.7</p>

revised

IBS

IBS

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>E. Sharing of Non-oil Revenue</p> <p>1. Collection of non-oil revenue by GOSS and states.</p>	<p>After establishment of GOSS and governments of States</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ministry of Finance of GOSS • Ministry of Finance of States 	<ul style="list-style-type: none"> • GOSS • States 		<ul style="list-style-type: none"> • GOSS and States to start collecting revenues as spelled out in the WSA in sub-sections 6.2 and 6.3. • Awaiting national accession laws within 60 days after signing of CPA to conform to the WSA. 	<p>6.2, 6.3</p>

186

2 Jan 11

186

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>F. Equalization & Allocation of Nationally collected Revenues</p> <p>1. Establishment of National Revenue Fund (NRF)</p>	<p>D Day +1</p>	<ul style="list-style-type: none"> National Ministry of Finance 			<p>Account to be in CBOS administered by Ministry of Finance for all revenues collected by the NG including net oil revenue due to GONU.</p>	<p>7.1</p>

revised

2/2/16

187

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>2. Agree on mechanisms to transfer to GOSS 50% of national non-oil revenues collected in Southern Sudan.</p>	<p>After establishment of GOSS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • National Ministry of Finance and Financial Allocation and Managing Commission (FFAMC) 	<p>GONU</p>	<ul style="list-style-type: none"> • As provided in sub-section 7.3 and 8.3 WSA. 	<ul style="list-style-type: none"> • The National Ministry of Finance will open an account in BOSS and instruct national bodies in charge of collecting national non-oil revenues, taking into consideration cost effectiveness, to collect national non-oil revenues in the South and to be deposited in the designated account, after deducting collection charges. • The National Ministry of Finance shall instruct BOSS to transfer 50% of revenues deposited in the above account to the Ministry of Finance of GOSS, and the remaining 50% to be transferred to the National Revenue Fund. Account of the national non-oil revenues collected in the South will be submitted to FFAMC, on quarterly basis. 	<p>7.3</p>

[Handwritten signature]

[Handwritten mark]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clauses in the Agreement
3. Review of allocation of 50% of national non-oil revenue collected in Southern Sudan to GOSS.	Mid-term Interm Period	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical Committee (National Ministry of Finance and Ministry of Finance of GOSS) 	<ul style="list-style-type: none"> National Government 	Equal Members (HASS and GOSS)	<ul style="list-style-type: none"> Disagreement to be resolved by PFAMC PFAMC to initiate the process. Co-Chair between GOSS and GOSS Decision by consensus Set its own regulations and procedures Report back to the PFAMC within one month after its establishment Seek relevant international assistance. 	7.3

189

[Handwritten mark]

[Handwritten mark]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
4. Agree on an approach to appeal for donor funds for the reconstruction of South Sudan.	Immediately before the signing of CPA	<ul style="list-style-type: none"> Joint Assessment Mission (JAM) Core Coordinating Group (JAM CCG) 	<ul style="list-style-type: none"> National Government International community 	<ul style="list-style-type: none"> JAM CCG 	<ul style="list-style-type: none"> JAM Core Coordination Groups to initiate appeal strategy programme 	7.4

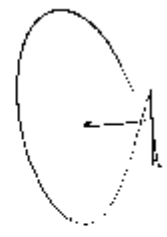

190

(Handwritten initials)

(Handwritten signature)

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>G. Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission (FFAMC)</p> <p>1. Establish FFAMC</p>	<p>Pre-Interim Period after National Consultation Review Commission (NCRC) report approved as per sub-section 2.10.1.6 and 2.12.9 of Power Sharing Protocol</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ National Government, GOSS and States ▪ Presidency to appoint the Chairperson 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ National Government ▪ International community 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As provided in sub-section 8.3 of WFA ▪ Location: Khartoum 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ As provided in sub-section 8.4 and 8.5 of the Wealth Sharing Agreement 	<p>8.1</p>

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause to the Agreement
2. Establish formulae for allocating resources to war affected areas	Pre interim period after establishing bh-AMC	<ul style="list-style-type: none"> • bh-AMC 	<ul style="list-style-type: none"> • GONU • International community 	bh-AMC and IDW establish technical committee if necessary	<ul style="list-style-type: none"> • formulae to be determined by bh-AMC after receiving technical assistance report as per sub-section 8.10 of the Two Areas Protocol 	8.2.3

to work

20/10

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>H. Division of Government Assets</p> <p>1. Establish a joint technical committee to review and allocate assets between various levels of government.</p>	<p>After establishment of GOINT, and GOSS and when disputes arise</p>	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical Committees for each level of government 	-	<p>As provided in sub-section 11.1 of WSA</p>	<ul style="list-style-type: none"> Assets to be divided according to the function of each level of government, as in schedules of powers A, B and C In case of conflict joint technical committees will be formed from each party involved in the dispute and mutually agreed expert consultants should observe schedules A, B, C, D, E and F of powers Decision by consensus Set its own regulations and procedures 	11.1

[Handwritten signature]

193

[Handwritten initials]

[Handwritten initials]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
I. Accounting Standards 1. Establish National and Southern Sudan Audit Chambers	Immediately after establishment of GONU and GOSS	<ul style="list-style-type: none"> • Presidency • National Assembly • GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> • National Government • GOSS 	As provided in sub-section 12.2 of WSA	<ul style="list-style-type: none"> • As provided in sub-section 12.2 of WSA. • Until establishment of audit chambers, status quo will continue. 	12.2
K. Financing the transition 1. National Government assists the SPLM/A in the establishment of the new transitional governments at GOSS and State levels	After signing of the CPA	<ul style="list-style-type: none"> • National Government • Joint National Transitional Team (JNTT) 	<ul style="list-style-type: none"> • International community 		<ul style="list-style-type: none"> • National Government will provide technical assistance to the extent possible. • SPLM prepares financial base report for the Post-Interim Period. • The estimated amount of the urgent needs to be presented to the International Community for financing. 	13.1

[Handwritten signature]
194

[Handwritten mark]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>7. Establish a Joint National Transition Team (JNTT)</p>	<p>Upon signature of CPA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • GOS (President of the Sudan) ▪ SPLM Chairman 	<ul style="list-style-type: none"> • GOS • International Community 	<ul style="list-style-type: none"> • Equal members from GOS and SPLM • Location: To be agreed upon by the Parties 	<ul style="list-style-type: none"> • JAM-ODG non Sudanese observers to be observers Co-chaired by GOS and SPLM • Frequent visits to all places in Sudan for data collection • Reporting to the leadership of the two Parties • May seek relevant technical assistance • Decision by consensus • Set its own regulations and procedures 	<p>13.2</p>

195

Handwritten signature

Handwritten signature

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedure, Process or Criteria	Clause in the Agreement
L. Banking & Currency 1. Enact/modify legislatures to set up a dual banking system	Immediately upon signing CPA and within 90 Days	<ul style="list-style-type: none"> National Legislature 	<ul style="list-style-type: none"> CBOS 	<ul style="list-style-type: none"> Technical leads of equal numbers from National Government (CBOS) and GISS. 	<ul style="list-style-type: none"> CBOS to initiate the process Recommend amendments in all relevant laws to comply with the CPA. Chair to be agreed upon by GOMU (CBOS); and GISS Technical team Appointed by the Presidency. Decision by consensus Set its own regulations and procedures. 	14.1
2. Appoint Board of Directors (BOD) of Central Bank of Sudan (CBOS)	Immediately within one week after ratification of CPA Act	<ul style="list-style-type: none"> Presidency 	<ul style="list-style-type: none"> CBOS 	As provided in sub-section 14.8B of WSA.	<ul style="list-style-type: none"> According to provision 14.8 of the Wealth Sharing Agreement Decisions on matters that may affect adversely the interest of either Party to WSA shall be by consensus 	14.8

196

196

196

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
3. Restructure CBOS	Within 30 days after appointment of BOD	CBOS BOD	CBOS	CBOS BOD	Re-organizing CBOS banking system, general administration and their functions to comply with the CPA.	14.3
4. Establish Bank of South Sudan (BOSS)	Within 30 days after appointment of BOD	CBOS BOD	CBOS International community	Location: Smt of GOS	BOSS shall perform all activities stated in WSA to manage conventional banking in South Sudan. BOSS shall manage these activities as a window of CBOS and in accordance with CBOS policies, rules and regulations as per WSA. In performing these activities, the Deputy Governor of CBOS who is heading BOSS shall be accountable to the Governor of CBOS.	14.2, 14.10
5. Establish a Joint committee to design national currency.	Immediately upon signing of CPA.	Joint Technical Committee from (GOS and SPLM)	Doctors	Technical Team of equal members (GOS and SPLM)	Co-chaired by GOS and SPLM Decision by consensus Reporting within 60 Days	14.9

197

4.4.4

4.4.4

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Chases in the Agreement
5.1. Assess circulating currencies in South Sudan	Within 30 days after signing the CPA.	<ul style="list-style-type: none"> Joint Technical Committee (JTC) SPLM 	<ul style="list-style-type: none"> JOS Donors 	<ul style="list-style-type: none"> Co-chaired by JTC and SPLM Decided by consensus Reporting within 60 Days to JTC 		
5.2. Issuing new currency	After designing and assessing currencies circulating in South Sudan.	<ul style="list-style-type: none"> JTC 	<ul style="list-style-type: none"> Industrial community NG 	<ul style="list-style-type: none"> Funding will start within one month after designing, plating and engraving and will finish within 18 months. JTC will create awareness about the new currency JTC and JTCSS to agree on preparation and assignment for replacement of the circulating currencies in South Sudan Priority will be given to meet currency demand and replacement of the circulating currencies in South Sudan. 		

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>M. Borrowing</p> <p>1. Enacting borrowing standards and requirements by CBOS</p>	<p>After amendment of CBOS Act to comply with the CAP and after establishment of GOSS and State.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CBOS BOD 	<ul style="list-style-type: none"> • CBOS 	<ul style="list-style-type: none"> • CBOS BOD and technical experts if needed 	<ul style="list-style-type: none"> • To be determined by CBOS BOD • Reporting within 30 Days after the appointment of the CBOS BOD 	<p>6.2, 13, 14, 14.1, 14.15, 14.16</p>

chris

199

W. A. C. J.

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>N. Reconstruction & Development Funds</p> <p>1. Establish South Sudan Reconstruction and Development Fund (SSRDF)</p>	<p>After establishment of GOSS</p>	<ul style="list-style-type: none"> SPLM Executive Commission/ GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> GOSS Revenues Direct bilateral Grants Low Income Countries Under Stress (LICUS) 	<ul style="list-style-type: none"> Steering Committee appointed by President of GOSS and including Ministry of Finance of GOSS, South Sudan, Arab League, a representative of national MOF and National Audit Liaison as provided in sub-section 1.5.3. of W.S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> The procedures related to SSRDF shall be similar in the procedures provided in annex D.7 of transfer of 50% of net oil revenues to GOSS SPLM to establish a committee to initiate the process of establishing SSRDF 	<p>1.5.1</p>

2000

Dr. John S. ...

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
2. Establish monitoring and evaluation system for accountability and transparency	Pre-interim Period	<ul style="list-style-type: none"> GOSS Project Implementation Authority 	<ul style="list-style-type: none"> LICUS International community and donors 	<ul style="list-style-type: none"> Oversight committee appointed by the SPM Chairman or President of GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> Oversight committee appointed by GOSS as per sub-section 15.3 of WSA to establish accountability and transparency monitoring and evaluation system 	15.2
3. Establish an oversight committee for SSRDF	Pre-interim Period and after the establishment of SSRDF	<ul style="list-style-type: none"> GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> GOSS SSMDTY Donors 	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Finance of National (1), GOSS (2) and Southern States (10) Sudan Audit Chamber (1) and National Audit Chamber (1) International community (1) 	<ul style="list-style-type: none"> Chaired by Ministry of Finance of GOSS Internal and decision making procedures to be established by the Committee after its establishment. 	15.3

Handwritten signature

2011

Handwritten initials

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>4. Establish National Reconstruction and Development Fund (NRDF)</p>	<p>Mid-term period</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Finance JNTT 	<ul style="list-style-type: none"> GOS Donors NMDF 	<ul style="list-style-type: none"> Technical steering committee composed of Ministry of Finance (National and GOSS), Ministry of International Cooperation, Ministry of Audit Chambers (National and GOSS), representatives of war-affected States and least developed States in the North, one representative of international community if agreed upon by the technical steering committee 	<ul style="list-style-type: none"> Annual resource envelope to be determined within the budget. Priority projects can be submitted to NMDF. Chaired by National Ministry of Finance Allocation is spelled in 8.6 and 8.7 of the Two States Protocol. May seek technical assistance when necessary 	<p>15.4</p>

devis

202

6. 4. 2002

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>5. Establishment of two multi-donor trust funds (MDTFs) – one for Southern Sudan and other national.</p>	<p>Pre-Interim Period before the donors conference</p>	<ul style="list-style-type: none"> National MDTF (National Government and World Bank) South Sudan MDTF (SPLM/COSS and World Bank) 	<ul style="list-style-type: none"> International community 	<p>National MDTF</p> <ul style="list-style-type: none"> Management analysis of: <ol style="list-style-type: none"> MDTF Donors Group for coordination, consultation and mobilization Oversight Committees (NG and Donors), and observer from COSS/SPLM Technical Secretariat (WE Administrator, NG designated body) Programme Implementation Agency : NG 	<ul style="list-style-type: none"> Governance including fiduciary to be set by World Bank and National Government for NMDTF and SPLM/COSS for SSMDTF in consultation with International Community and stakeholders NG to determine projects to be implemented by UN agencies, NGOs, local governments, National Government agencies, private sector and others in the North. SPLM/COSS to determine projects to be implemented by UN agencies, NGOs, local governments, communities, SPLM/COSS agencies, private sector and others in the South. 	<p>15.5</p>

203

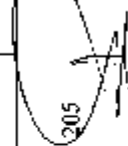
2003

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition, and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
				<p>South Sudan MDPIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Management consists of: <ol style="list-style-type: none"> MDPIE Donors Group. Oversight Committee (SPLM/GOSS, Donors) and observer from NC. Technical Secretariat (WB Administrator, SPLM/KASS designated bodies) Programme Implementation Agency: SPLM/GOSS 	<ul style="list-style-type: none"> UN Agencies to be allowed to operate within their rules and regulations with special arrangements on external audit to be agreed between the World Bank and UN. Ear-marking will not be allowed but sectoral preferences can be expressed. Project Implementation Agency to assign and oversee project implementation by a variety of entities 	

[Handwritten signature]
204

[Handwritten note]

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
<p>6. Set criteria for eligible financing from MDTFs.</p>	<p>Pre Interest Period before the donors mobilize once</p>	<ul style="list-style-type: none"> To be determined by MDTF systems. 	<ul style="list-style-type: none"> Donors 		<ul style="list-style-type: none"> To be determined by MDTF systems in accordance with the findings of the JAM. Priorities will include: <ol style="list-style-type: none"> 1. Programmes submitted to MDTFs are part of annual budgets and examined by NG and SPT MACROSS in consultation with MDTF Steering Committees respectively. 2. Rehabilitation and reconstruction in war affected areas 3. Rehabilitation and reconstruction in least developed areas 	<p>15.7</p>

205

205

205

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process or Criteria	Clause in the Agreement
7. Establishment of special accounts in a commercial bank in Southern Sudan for COSS	Pre-1994 1994	<ul style="list-style-type: none"> Ministry of Finance of COSS 			4. Principles of Poverty Eradication Strategy Concept Note. 5. Capacity Building and Desensitization 6. Peace Building and security (DDR, IDPS, etc.)	15.11

6/11

2006

Appendix
Implementation Modalities of Wealth Sharing Agreement
Definition and Calculation of Net Oil Revenue

1. General Definitions:

(a) **Cost Oil:** It is a percentage from the daily production to cover the production cost (exploration, development and operating cost). Exploration and development costs are classified as capital cost amortized within four years. The operating cost is paid annually. If the cost oil is greater than the recoverable cost (actual cost) the difference (Excess Oil) will be added to the government share. If recoverable cost is greater than the cost oil then the difference shall be carried over for the next year. However the Division of Excess Oil between the Government and Contractors is subject to the variables of each agreement.

(b) **Profit Oil:** It is the remaining balance from the daily production after deducting the cost oil.

(c) **Government Share:** It is the percentage share of the government from the profit oil after deducting the contractor's share that is subject to contract agreements. It increases with the increase in production.

(d) **Government Entitlement:** It consists, at Intake Point, of (Government Share plus excess oil plus under lifting less over lifting). Part of the Government Entitlement is either used for local refineries or for export.

(e) **Intake Point:** is the injection point between the pipeline network operated by contractor under the Agreement and the transportation system operated by or under the control of the transporter.

2. Calculation of Government Net Oil Revenue:

Government Entitlement x Export price³
 Less Tariff (transport/pipeline fee)
 Less Management fee
Equal Government net oil revenue

3. Calculation of Oil Revenue Stabilization Fund:

Government Net Oil Revenue from export
 Less Actual export Quantities x benchmark price
Equal Total Oil Revenue Stabilization Fund

4. Government Net Oil Revenue Available for Allocation:

Government net oil revenue

³ Export shall be valued at the actual Free On Board (FOB) export price and oil delivered to the refineries shall be valued at the average FOB export price of the last calendar month.

[Handwritten mark]

2077

[Handwritten mark]

Less oil revenue stabilization fund

Equal Total government net oil revenue available for allocation

5. Producing States Share of Net Oil Revenue:

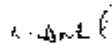
Two Percent (2%) Percent of the total government net oil revenue available for allocation as per WSA.

6. GOSS Share:

Fifty Percent (50%) Percent of (percentage of the oil produced in the South from the total production multiply by net oil revenue available for allocation after deducting States share)

208

**THE IMPLEMENTATION MODALITIES OF
THE PROTOCOL ON THE RESOLUTION OF
THE ABYEI CONFLICT**

SIGNED AT NAIYASHA, KENYA, 31ST DECEMBER, 2004

Implementation Modalities on the Protocol on the Resolution of the Abyei Conflict

31st December, 2004

Activities	Timing	Executing Body/Authority	Funding Sources	Composition	Procedures and Process	Reference in the Agreement
A. Abyei special Administrative Status						
1. According to Abyei special administrative status	Upon signature of Comprehensive Peace Agreement	Presidency			As per agreement on Abyei	1.2.2.1
2. Abyei residents becoming citizens of both Southern Kordofan and Bahr el Ghazal	Upon signature of CPA	As per Abyei Protocol			As per agreement on Abyei	1.2.1
3. Representation of Abyei residents in the legislatures of Southern Kordofan and Bahr el Ghazal	When relevant legislature comes to effect	The Parties	Relevant State Legislature			1.2.2
4. Establishing Executive Council	As per Abyei Protocol	Presidency	Presidency	As per agreement	Appointment/election	1.2.2
5. Establish mechanism to transfer shares of oil revenue from Abyei Area	As per Wealth Sharing Agreement					1.2.3
6. Deployment of international monitors to ensure full implementation of this Agreement	After this Agreement comes into force	International Community	International Community	International Monitors	As per Agreement on Abyei	1.2.5

Handwritten signature

211

Handwritten mark

Activities	Timing	Executing Body/Authority	Funding Sources	Composition	Procedures and Process	References in the Agreement
B. Administrative Structure						
1. Mechanism for appointment of members of Abyei Council	As per Abyei Protocol	Presidency	Presidency	Twenty (20) members Representative and Inclusive	Appointment and election	2.3
2. Appointment of Chief Administrator and his/her deputy	As per Abyei Protocol	Presidency	Presidency		Appointment and election	2.4
3. Appointment of heads of departments	As per Abyei Protocol	Presidency & Chief Administrator		Five (5) Representative and inclusive	Recommendation of Chief Administrator/Presidency appoints	2.4
4. Determining the executive, legislative and financial powers and competences of Abyei Area	As per Abyei Protocol	Presidency	Presidency		Recommendation by the Executive Council of Abyei/Presidency	2.6
5. Establishment of Courts for Abyei Area	As per Agreement on Abyei Area	National Judiciary	Abyei Area Administration (Executive)		Recommendation by the Executive Council of Abyei/Presidency applies/National Judiciary establishes	2.7
C. Financial Resources						
1. Sharing of net oil revenues from oil produced in Abyei Area	As per Wealth Sharing Agreement	As per Wealth Sharing Agreement	As per Wealth Sharing Agreement		As per Wealth Sharing Agreement	3.1

212

6/2/13

Activities	Timing	Executive Body/Authority	Funding Sources	Composition	Procedures and Process	Reference in the Agreement
2. Mechanism of transferring other non-oil financial resources to Abyei administration					As per Wealth Sharing Agreement	3.2
3. Allocation from National Government to cover cost of establishment of the new administration, its running cost and provision of services	Upon establishment of Abyei Administration	Presidency	Presidency		Re deposited into Abyei Area special Account	3.2.3
4. Establishment of Abyei Resettlement, Reconstruction and Development Fund	Upon establishment of Abyei Administration	Abyei Executive Council	Abyei Administrative Council	To be determined by Abyei Administrative Council	Appointment by the Executive Council	3.3
5. National Government appeals to international donor community to facilitate the return and resettlement of the residents of Abyei Area.	Upon signature of the CPA	National Government			Appeal by the National Government	3.4
6. Opening of Special Accounts for Abyei Administration	After the appointment of the Chief Administrator	Abyei Executive Council	Presidency		Abyei Executive proposes Special Account. Presidency approves.	3.5

Handwritten signature

213

21. 4. 2013

Activities	Timing	Executing Body/Authority	Funding Sources	Composition	Procedures and Process	Reference in the Agreement
D. Geographical Boundaries						
1. Establishment of Abyei Boundaries Commission	Upon signature	The Two Parties	<ul style="list-style-type: none"> Presidency International Community 	As per Parties' agreed text on 17/12/2004 (Abyei Appendix) Article (1)	The Two Parties	5.1
2. Mechanism for selecting members of Abyei Boundaries Commission	As per the Parties' attached agreed text of 17/12/2004 (Abyei Appendix) Article (2)	The Two Parties	<ul style="list-style-type: none"> Presidency International Community 	As per attached agreement of 17/12/2004 Article (2)	As per the Parties' agreed text of 17/12/2004 (Abyei Appendix)	5.2
3. Prosecution of final report of boundaries on Abyei	Before the end of the pre-interim period	Abyei Boundary Commission			As per the Parties' agreed text of 17/12/2004 (Abyei Appendix)	5.3
4. Putting the special administrative status of Abyei Area into immediate effect	By the beginning of the Interim Period, Article (6) and (7) of the Parties' agreed text of 17/12/2004 (Abyei Appendix)				As per attached Parties' agreed text of 17/12/2004 (Abyei Appendix)	5.3

Activities	Timing	Executing Body/Authority	Funding Sources	Competition	Procedures and Process	Reference in the Agreement
E. Residents						
1. Setting criteria of residence in Abyei area	Prior to elections	Abyei Referendum Commission			To be worked by the referendum commission	6.1
2. Mechanism for representation of residents of Abyei Area in the two legislatures	Prior to elections	Presidency/ National Electoral Commission			On appointment/Election	6.2
F. Security Arrangements						
1. Establishment of Abyei Area Security Committee	As soon as the executive is formed	Abyei Administration	Abyei Administration	As per Agreement		7.1
2. Formation and Deployment of Joint Battalion in Abyei Area (JIB Battalion)	As per Ceasefire Agreement	JIB	JIB	JIB	As per Ceasefire Agreement	7.2
3. Deployment of international monitors	As per Ceasefire Agreement	As per Ceasefire Agreement	As per Ceasefire Agreement	As per Ceasefire Agreement	As per Ceasefire Agreement	7.4
G. Abyei Referendum Commission						
1. Establishment of Abyei Referendum Commission	Simultaneously with the establishing the South Sudan Referendum Commission	Presidency	Presidency	To be determined by the Presidency	To be determined by the Presidency	8.1
2. Abyei Referendum	Simultaneously with the South Sudan Referendum	Abyei Referendum Commission	Presidency		To be determined by the Presidency	8.2

215

2015

6. Abyei 2015

Activities	Timing	Executing Body/Authority	Funding Sources	Composition	Procedures and Process	Reference in the Agreement
<p>H. Reconciliation Process</p> <p>1. Peace and reconciliation process in Abyei Area</p>	<p>Upon signature of the Comprehensive Peace Agreement</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Presidency, • Abyei Area Council • Administration, Bahr El Ghazal • W. Kordofan • Civil Society 	<p>Presidency/Abyei Administration Commission/International/Community/Civil Society</p>	<p>All stakeholders</p>	<p>As to be determined by the Presidency</p>	<p>9</p>

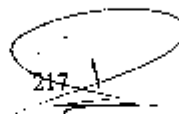

[Handwritten mark]

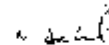
ABYEI APPENDIX

UNDERSTANDING ON ABYEI BOUNDARIES COMMISSION

1. Upon signature, and notwithstanding Article 5.1 of the Protocol on Abyei, there shall be established by the Parties Abyei Boundaries Commission (ABC) to define and demarcate the Area of the nine Ngok Dinka Chiefdoms transferred to Kordofan in 1905, referred to herein as Abyei Area.
2. Pursuant to Article 5.2 of the Protocol on Abyei, the ABC shall be composed as follows:-
 - 2.1 One representative from each Party;
 - 2.2 The Parties shall ask the US, UK and the IGAD to nominate five impartial experts knowledgeable in history, geography and any other relevant expertise. The ABC shall be chaired by one of those experts;
 - 2.3 Each Party shall nominate two from the present two administrations of Abyei Area;
 - 2.4 The GOS shall nominate two from the Messiriya;
 - 2.5 The SPLM/A shall nominate two from the neighbouring Dinka tribes to the South of Abyei Area.
3. The ABC shall listen to representatives of the people of Abyei Area and the neighbours, and shall also listen to presentations of the two Parties.
4. In determining their findings, the Experts in the Commission shall consult the British Archives and other relevant sources on Sudan wherever they may be available, with a view to arriving at a decision that shall be based on scientific analysis and research. The experts shall also determine the rules of procedure of the ABC.
5. The ABC shall present its final report to the Presidency before the end of the Pre-Interim Period. The report of the experts, arrived at as prescribed in the ABC rules of procedure, shall be final and binding on the Parties.
6. The Presidency shall establish the administration of Abyei Area simultaneously with the Government of South Sudan and the Governments of Southern Kordofan and Blue Nile States by the beginning of the Interim Period.
7. In case the ABC delays presentation of the final report beyond the time prescribed above, the Presidency shall take necessary action to put the Abyei Area special status into effect with Abyei town as its seat subject to any readjustment or confirmation by the ABC final report.

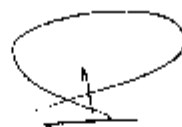

8. Meanwhile, the two Parties shall issue appropriate instructions to their respective administrations in Abyei Area to facilitate the return of the citizens of the Area. The JUs and the UN monitors shall facilitate and provide necessary protection to the IDPs.
9. The Parties shall issue an appeal to the International Community to make funds available for the formation and proper functioning of the ABC.

**THE IMPLEMENTATION MODALITIES OF THE
PROTOCOL ON THE RESOLUTION OF
CONFLICT IN SOUTHERN KORDOFAN AND
BLUE NILE STATES**

SIGNED AT NAIVASIA, KENYA, 31ST DECEMBER, 2004

**The Implementation Modalities for the Protocol on the Resolution of Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States
31st December, 2004**

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
A. Preamble Settling the name of Nuha Mountains/Southern Kordofan & issues of merger	During the current negotiations	SPLM and GOS Negotiating Teams			As per attached Southern Kordofan Parties dated 21/12/2004.	3
B. Popular consultation 1. Subjecting the Comprehensive Agreement to the will of the people of the two areas	The beginning of the 4 th Year of the signing of the Agreement.	Elected legislature of the two States		<ul style="list-style-type: none"> Members of the State Legislature 	<ul style="list-style-type: none"> Evaluation of the commissions reports, recommendations, consultations. Debate, rectification within the framework of agreement engagement with the GONU. 	3.2
2. Establishment of two Parliamentary Assessment and Evaluation Commissions	Immediately After the final Legislative Bodies come into force 100 + 5 years	The legislature of the two States	<ul style="list-style-type: none"> Two States International community 	As determined by the state legislature provided that it will include the MCP and SPLM	As determined by the legislature of the two states which may include consultants	3.3

221

221

A. Sheikh

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
3. Establishment of Presidential Monitoring and Evaluation Commission	By the end of the second year of the Interim Period	The Presidency	<ul style="list-style-type: none"> GONU International Community 	To be determined by the Presidency considering exclusivity and representativity	As shall be determined by Presidency	3.4
5. Rectifying the Peace Agreement	End of the 4 th Year of signing the Agreement.	The elected Legislatures of the two states + state Govt., National Govt.	GONU		Elected Legislature engage within GONU.	3.6
6. Establishment of State Legislature	Within the Pre-Interim Period.	NCP and SPLM		As agreed Percentages	<ul style="list-style-type: none"> Each party selects its own members. 	
7. Appointment of Governor and Deputy Governor	After the Institution of Presidency is formed	NCP and SPLM		One + One	Presidency Confirms Each party nominates and the Presidency appoints.	
8. Appointment of State Council of Ministers in Pre-Elections and Commissioners	After the appointment of the Governor	State Governor and State Legislation in Consultation with the Parties	State Executive	As per percentages agreed to and applicable to all levels of Executive and Legislature	<ul style="list-style-type: none"> Governor nominates, Legislature confirms. Governor appoints. 	
9. Appointment of State Council of Ministers and	Immediately after the	The State Governor and	State		Governor appoints in accordance with the	5.2

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
Commissioners	elections	the State Legislature			State Interim Constitution	
10. Establishment of local councils pre-elections	After the appointment of Commissioners	Governor in Consultation with the Commissioner	State	According to the State Interim Constitution	As to be determined by the Parties.	5.5
11. Elected Local Councils	After the elections	Electoral Commission		As per State Interim Constitution	As laid down by the Electoral Commission.	
12. Establishment of State Security Committee	Immediately after the State Government is in force	The State Executive	State	As provided in sub-section 5.6 + Deputy Governor	According to the Law.	5.6
13. State Police Service, Prisons Wildlife, Fire Brigade be recruited	Within the first six months of the Interim Period	State Executive (Institutions concerned).	State		<ul style="list-style-type: none"> These Forces shall undergo reorganizations/ training in accordance with the national standards. Deployment 	5.9
C. The State Legislature 1. Drafting, preparation and adoption of State Constitution	After the adoption of the Interim	State Legislature	State	As Shall be agreed to by	State Constitution drafting Committee will:-	6.2

223

Handwritten signature

Handwritten signature

Activities	Timing	Executing Body	Funding Source	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
	National Constitution and preparation of the state model constitution	<ul style="list-style-type: none"> Constitutional Review Commission 		the parties, inclusive and representative as shall be determined by the Legislature.	<ul style="list-style-type: none"> False Interim National Constitution, State model. State values and customs. Consultations with the population, Ministry of Justice Confirms compatibility. 	
2. New Legislation/Laws	After the establishment of the State Legislature	State legislature and Governor	State Executive		According to State Interim Constitution and the Internal Regulations of the State Legislature	6.5
D. The State Judiciary: Establishment of State Courts	After the adoption of the State Interim Constitution	The State Judiciary.	<ul style="list-style-type: none"> GONU State 	As shall be provided by States Constitution	The Interim State Constitution shall provide for establishment of state courts.	7.2

At the end

234

234

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
K. State Share in National Wealth						
1. Collection of taxes and revenue	Immediately after the new Government comes into force	State executive	State	As per composition of the State Finance	<ul style="list-style-type: none"> According to rules and regulation of the State Finance Laws and by-laws initiated by the State Executive and issued by the State Legislature/Local Councils. 	8.2
2. Transfer of State's share of (2%) of net oil revenue of producing States	As per WSA	As Per WSA	As Per WSA	As per WSA	As per Formula provided in WSA	8.3
3. State representation in ET/AMC	As per WSA	As per WSA	As per WSA	As per WSA	As per wealth sharing formula	8.4
4. Transfer of State's share in NRDF	As per WSA	As per WSA	As per WSA	As per WSA	As provided in sub-sections 8.6 and 8.8 of this Two States Protocol	8.7
5. Presidential additional allocation to State	After the formation of the State Government	The Presidency			To be deposited in the State Account	8.9

225

225

to be added

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
6. Establishment of Technical Committee for Division of government assets and disputes resolution F. State Land Commission	Whenever dispute arises	GONU and state concerned	<ul style="list-style-type: none"> State Government and GONU 	<ul style="list-style-type: none"> One from each Party One Expert 	As per Two States Protocol	8.14
1. Establishment of State Land Commission	After the establishment of the state Government.	The state executive	State	To be determined by the State Executive in consultation with the National Land Commission.	To be developed by the State Executive in consultation with the National Land Commission.	9.3
2. Review existing land leases and contracts and examine the criteria	On complaints lodged	<ul style="list-style-type: none"> State Land Commission State Executive 	State	As shall be determined by the State Executive	As per Two States Protocol	9.6
G. Security Arrangements SAF troops level in the two States	After the formation of the Institution of the Presidency	Presidency	GONU		As per Permanent Ceasefire Agreement	10.1

226

u. stated

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
H. Pre-Election Arrangements						
1. Representation of the state in National Institutions	As per PSP and WSA	Presidency			By appointment	1.1.2
2. Representation in national Legislative Assembly					As per Power Sharing Protocol	
3. Representation in Council of states					As per Power Sharing Protocol	
5. Representation Fiscal and Financial Allocation & Monitoring Commission					As per Wealth Sharing Implementation Modalities	
6. Representation in Constitutional Review Process					As per Power Sharing Protocol	
7. Representation in NRDF Steering Committee					As per Wealth Sharing Implementation Modalities	
8. Order in which each party assumes the governorship in each state.	After the establishment of the Presidency	Presidency	State	<ul style="list-style-type: none"> • Governor • Deputy Governor 	<ul style="list-style-type: none"> • Parties Nominate. Presidency appoints 	1.1.1.5

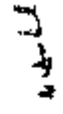
227

Handwritten signature/initials

Handwritten initials

Activities	Timing	Executing Body	Funding Sources	Composition and Location	Procedures, Process and Criteria	Reference in the Agreement
8.A. Southern Kordofan	After the establishment of the presidency	Presidency	State	First rotation SPLM assumes the office of the Governorship and the NCP assumes the office of the Deputy Governor	He/She shall assume the office for (18) month from the date of appointment	11.1.5
8.B. Blue Nile State	After the establishment of the presidency	Presidency	State	First rotation the NCP assumes the office of the Governorship and SPLM assumes the office of the Deputy Governor.	He/She shall assume the office for (18) month from the date of appointment.	11.1.5

228

SOUTHERN KORDOFAN APPENDIX STATE OF SOUTHERN KORDOFAN

1. The name of the State shall be Southern Kordofan and its Capital shall be Kadugli.
2. The State Legislature shall compose of Fifty-Four (54) members, Thirty Six (36) from the previous Southern Kordofan component and Eighteen (18) from the previous Western Kordofan component including Abyei. However representation of the two components is subject to readjustment according to the population census and the decision of the National Electoral Commission as appropriate.
3. For the pre-election formation of the State Legislature, the GOS shall nominate Eighteen (18) members from the previous Southern Kordofan component and Twelve (12) members from the previous Western Kordofan component, whereas the SPLM/A shall nominate Eighteen (18) members from the previous southern Kordofan component and Six (6) members from the previous Western Kordofan component.
4. The State Cabinet shall be composed as follows:-
 - 4.1 The State shall have Eleven (11) cabinet members including the Governor and the Deputy Governor, Seven (7) cabinet members shall be from the Southern Kordofan component and Four (4) cabinet members shall be from the Western Kordofan component.
 - 4.2 For the pre-election formation of the State cabinet, the GOS shall nominate Six (6) cabinet members of whom Three (3) shall be from each component, whereas the SPLM/A shall nominate Five (5) cabinet members of whom Four (4) shall be from the previous Southern Kordofan component and One (1) shall be from the previous Western Kordofan component.
5. Regarding the representation of the State in the Council of States:-
 - 5.1 Each of the two components shall have one of the two representatives in the Council of States. However, this arrangement shall be subject to any agreed future changes.
 - 5.2 In the pre-election arrangement the GOS shall nominate the representative from the previous Western Kordofan component whereas the SPLM/A shall nominate the representative from the previous Southern Kordofan Component.
6. El-Fula shall have branches of all the State ministries and Institutions each headed by a Deputy Secretary General. The branch shall abide by the

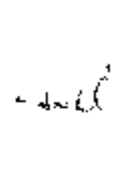
7. policies and directives of the concerned ministry and report to its Secretary General.
8. The previous Western Kordofan component (with all its localities) shall continue to enjoy all benefits of the current Western Kordofan Fund, which shall be sustained by the National Government.
9. The State share of the Oil Revenue shall be distributed as follows:-
 - 8.1 The Two Percent (2%) due of the oil revenue produced in any part of the State shall benefit the two components of the state equitably.
 - 8.2 The Two Percent (2%) forming the Messiriya share in Abyei oil shall benefit the previous Western Kordofan component
 - 8.3 The Two Percent (2%) forming the Western Kordofan share of Abyei Oil shall be equally divided between the two components of the state One Percent (1%) each.
10. Notwithstanding that Kadugli is the Capital and seat of the state legislature, the State legislature shall convene its sessions alternately in Kadugli and El-Fula.
11. Presidency declares the formation of Southern Kordofan State as per agreed borders of 1974.

**LIST OF CORRECTIONS IN THE
PROTOCOLS AND AGREEMENTS**

Signed at Naivasha, Kenya on 31st December, 2004

1. General Provisions

- 1.1. Change the words "South Sudan" to "Southern Sudan" in all the Protocols and Agreements.
- 1.2. Insert the word "Interim" whenever there is a reference to National Constitution.
- 1.3. Change the words "State/Region" to "State" in all the Protocols and Agreements.
- 1.4. Change words "Southern Kordofan/Nuba Mountains" to "Southern Kordofan" in all the Protocols and Agreements.
- 1.5. Any reference to the Government of the Sudan (GOS) shall also make reference to the Government of the Republic of the Sudan in all the Protocols and Agreements.

2. Protocol on Power Sharing Protocol, dated May 26th, 2004

- 2.1. The sub-section 2.2.7.3. to be re-numbered as 2.2.8 and the subsequent sub-sections up to 2.2.13 to be re-numbered accordingly. Any relevant cross reference in the Agreement (if any) shall be renumbered accordingly.

- 2.2. The sub-section 2.5.6 that reads:

"The Government of National Unity shall be responsible for establishing recruitment systems and admission policies in national universities, national institutes, and other institutions of higher education based on fair competition, giving equal opportunity to all citizens" in the second paragraph on page 26 to be renumbered as sub-section 2.5.7.

- 2.3. The sub-section 3.5.1 that reads:

"Pending the elections, the First Southern Sudan Assembly shall be an inclusive, constituent legislature comprised of:-" shall read as follows:

Pending the elections, the First Southern Sudan Assembly shall be an inclusive, constituent legislature comprised as follows:-

- 2.4. The sub-section 3.5.4 that reads:

"The Southern Sudan Constitution shall make provision for the Assembly of Southern Sudan to be re-constituted through elections in accordance with the provisions herein related to the timing of general elections. The Constitution of the Southern Sudan shall also make provision for the election of the President and appointment of the Vice President of the Government of Southern Sudan. Such elections shall be in accordance with the provisions set forth by the National Electoral Commission specified in sub-paragraph 2.10.1.1 herein" shall read as follows:

[Handwritten signature]

233

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

The Constitution of Southern Sudan shall make provision for the Assembly of Southern Sudan to be re-constituted through elections in accordance with the provisions herein related to the timing of general elections. The Constitution of Southern Sudan shall also make provision for the election of the President and appointment of the Vice President of the Government of Southern Sudan. Such elections shall be in accordance with the provisions set forth by the National Electoral Commission specified in sub-paragraph 2.10.1.1 herein"

2.5. The sub-section 3.5.5, that reads:

"The Assembly of Southern Sudan may amend the Constitution of the Southern Sudan by a two-thirds majority vote of all members" shall read as follows:

"The Assembly of Southern Sudan may amend the Constitution of Southern Sudan by a two-thirds majority vote of all members"

2.6. Add to the Legislature of Southern Sudan sub-section 3.5.7 that reads as follows:

Any bill duly approved by the Legislature of Southern Sudan shall be signed into law by the President of Government of Southern Sudan within thirty (30) days, failing which it shall be deemed to have been so signed. Where the President of Government of Southern Sudan withholds his/her signature, he/she must present reasons for his/her refusal to so sign when re-introducing the bill to the Legislature of Southern Sudan within the 30-day period stated herein. The Bill shall become law if the Legislature of Southern Sudan again passes the bill by a two-thirds majority of all the members of the Legislature of Southern Sudan and the assent of the President of Government of Southern Sudan shall not be required

2.7. The sub-section 3.7.3.1, that reads:

"Be the court of final judicial instance in respect of any litigation or prosecution under Southern State or Southern Sudan law, including statutory and customary law, save that any decisions arising under National Laws shall be subject to review and decision by the National Supreme Court" shall now read as follows:

"Be the court of final judicial instance in respect of any litigation or prosecution under Southern Sudan State or Southern Sudan law, including statutory and customary law, save that any decisions arising under National Laws shall be subject to review and decision by the National Supreme Court"

2.8. The sub-section 3.7.3.4, that reads:

"Be a court of review and cassation in respect of any criminal or civil matter arising out of under Southern Sudan Laws" shall read as follows:

الدولة

254

مجلس

"Be a court of review and cassation in respect of any criminal or civil matter arising out of or under Southern Sudan Laws"

- 2.9. The sub-section 3.7.3.7. that reads:

"Have such other jurisdictions as determined by Southern Sudan Constitution, the Peace Agreement and the Law" shall read as follows:

"Have such other jurisdiction as determined by the Constitution of Southern Sudan, the Peace Agreement and the Law".

- 2.10. The sub-section 4.5.4. that reads:

"The Governor shall, together with the States' Council of Ministers appointed by him/her, exercise the executive powers of the state which shall be in respect of the functional areas listed in Schedules C and D, read together with Schedules E and F, and such other executive competencies as are conferred upon the State by the Interim National Constitution, the Southern Sudan Constitutions, the State Constitutions, and the Peace Agreement" shall now read as follows:

"The Governor shall, together with the States' Council of Ministers appointed by him/her, exercise the executive powers of the state which shall be in respect of the functional areas listed in Schedules C and D, read together with Schedules E and F, and such other executive competencies as are conferred upon the State by the Interim National Constitution, the Constitution of Southern Sudan, the State Constitution, and the Peace Agreement"

- 2.11. Add to Schedule B "Powers of the Government of Southern Sudan" on page 57 additional power as number 23 and reads as follows:

"23. The Judiciary of Southern Sudan and administration of justice at Southern Sudan level including maintenance and organization of Southern Sudan Courts, and subject to national norms and standards, civil and criminal procedure".

- 2.12. Add to Schedule D "Concurrent Powers" on page 60 additional power as number 32 and shall read as follows:

"32. The regulation of land tenure, usage and exercise of rights in land".

3. Agreement on Wealth Sharing, dated 7th, January, 2004

- 3.1. The sub-section 1.7 that reads:

"That, without prejudice to the provisions of paragraph 1.3 herein, Southern Sudan, and those areas in need of construction/reconstruction, shall be brought up to the same average level of socio-economic and public services standard as the Northern States. To achieve these objectives will take time and effort to build

J.S.

235

M. S. K.

up local institutional, human, and economic capacity. For this purpose, two special funds shall be established as provided herein" and shall read as follows:

"That, without prejudice to the provisions of paragraphs 1.3 and 1.4 herein, Southern Sudan, and those areas in need of construction/reconstruction, shall be brought up to the same average level of socio-economic and public services standard as the Northern States. To achieve these objectives will take time and effort to build up local institutional, human, and economic capacity. For this purpose, two special funds shall be established as provided herein"

3.2. The sub-section 3.1, that reads:

"The Parties agree that the basis for an agreed and definitive framework for the management of the development of the petroleum sector during the interim period shall include the following:" shall now read as follows:

"The Parties agree that the basis for an agreed and definitive framework for the management of the development of the petroleum sector shall include the following:"

3.3. The sub-section 11.1, that reads:

"There shall be a fair and equitable division of government assets. An asset shall in the first instance be allocated to the level of government responsible for the function in respect of which the asset is related (e.g. school buildings to the level of government responsible for education). In the event of a dispute, the Parties agree that such dispute shall be referred to a committee comprising a representative of each of the Parties involved in the dispute and mutually agreed expert" shall read as follows:

"There shall be a fair and equitable division of government assets. An asset shall in the first instance be allocated to the level of government responsible for the function in respect of which the asset is related (e.g. school buildings to the level of government responsible for education). In the event of a dispute, the Parties agree that such dispute shall be referred to a committee comprising a representative of each of the parties involved in the dispute and mutually agreed expert and its decision shall be final and binding".

3.4. The sub-section 15.5, that reads:

"..... The Trust Funds shall be operational for the Pre-Interim Period, and shall thereafter be transformed into (i) one MDTF dedicated to the Southern Sudan Reconstruction and Development Fund (the "SRDDF")" shall now read as follows:

"..... The Trust Funds shall be operational for the Pre-Interim Period, and shall thereafter be transformed into (i) one MDTF dedicated to the Southern Sudan Reconstruction and Development Fund (the "SSRDF")"

J. J.

236

in 4.1.1

4. Machakos Protocol, dated 20th July 2002

- 4.1. The Machakos Protocol shall be appropriately re-numbered without amendment to the text or to its meaning.
- 4.2. The sub-section 3.2 that reads:
"National Government" shall now read as follows:
"National Legislation"
- 4.3. The sub-section 3.2.1 that reads:
"There shall be a National Government which shall exercise such functions and pass such laws as must necessarily be exercised by a sovereign state at national level. The National Government in all its laws shall take into account the religious and cultural diversity of the Sudanese people" shall now read as follows:
"There shall be a National Legislature which shall exercise such functions and pass such laws as must necessarily be exercised by a sovereign state at national level. The National Legislature in all its laws shall take into account the religious and cultural diversity of the Sudanese people"
- 4.4. The sub-sections 5.2 and 5.2.1 and 5.2.2 are to be deleted as they are identical to sub-sections 2.4, 2.4.1 and 2.4.2 and do not need to be repeated.

5. Protocol on the Resolution of the Conflict in Southern Kordofan and Blue Nile States, dated 26th May, 2004:

- 5.1. The Footnote in the Preamble on page 2 shall be deleted as the name of the State has been agreed upon by the Parties to be "Southern Kordofan".
- 5.2. The sub-section 1.3. that reads:
"Development of human resources and infrastructure shall be the main goal of the State. It shall be conducted to meet human needs in accordance with the best-known practices of sustainable development within a transparent and accountable framework" shall now read as follows:
"Development of human resources and infrastructure shall be the main goal of the government of State. It shall be conducted to meet human needs in accordance with the best-known practices of sustainable development within a transparent and accountable framework"

237

237

237

5.3. The sub-section 3.3 that reads:

"That the legislatures of the two States shall each establish a Parliamentary Assessment and Evaluation Commission to assess and evaluate the implementation of the agreement in each State. The two Commissions shall submit their reports to the legislatures of the two States by the fourth year of the signing of the Comprehensive Peace Agreement" shall now read as follows:

"That the legislatures of the two States shall each establish a Parliamentary Assessment and Evaluation Commission to assess and evaluate the implementation of the agreement in each State. The two Commissions shall submit their reports to the legislatures of the two States by the end of fourth year of the signing of the Comprehensive Peace Agreement"

5.4. The sub-section 3.6 that reads:

"Should any of the legislatures of the two States, after reviewing the Agreement, decide to rectify, within the framework of the Agreement, any shortcomings in the constitutional, political and administrative arrangements of the Agreement, then such legislature shall engage in negotiations with the National Government with the view of rectifying these shortcomings" shall now read as follows:

"Should either of the legislatures of the two States, after reviewing the Agreement, decide to rectify, within the framework of the Agreement, any shortcomings in the constitutional, political and administrative arrangements of the Agreement, then such legislature shall engage in negotiations with the National Government with the view of rectifying these shortcomings"

5.5. The sub-section 5.6 that reads:

"There shall be State Security Committee to be chaired by the Governor of the State. The Committee shall include, among others, the Military Commander of the area, his Deputy, the Director of the State Police and Director of the State National Security Branch" shall read as follows:

"There shall be a State Security Committee to be chaired by the Governor of the State. The Committee shall include, among others, the Military Commander of the area, his Deputy, the Director of the State Police and Director of the State National Security Branch"

Handwritten signature

Handwritten signature
238

Handwritten signature

5.6. The sub-section 5.8 that reads:

"The State Police Service shall adhere to the National standards and regulations as set forth by National Police Service" shall read as follows:

"The State Police Service shall adhere to the national standards and regulations as set forth by National Police Service"

5.7. The sub-section 6.4 that reads:

"The State Legislature shall legislate for the state within its legislative powers as stipulated in schedule (A) attached herewith" shall now read as follows:

"The State Legislature shall legislate for the state within its legislative powers as stipulated in schedule A read together with schedules B and C attached herewith"

5.8. The sub-section 7.4 that reads:

"The State legislations shall provide for guarantees for the independence and impartiality of the State judiciary and ensures that state judges shall not be subject to political or other interference" shall read as follows:

"The State legislation shall provide for guarantees for the independence and impartiality of the State judiciary and ensure that state judges shall not be subject to political or other interference"

5.9. The sub-section 7.6 that reads:

"The National Legislature shall determine the civil and criminal procedures to be followed in respect of litigation or prosecution under National laws in accordance with the Interim National Constitution" shall read as follows:

"Notwithstanding the provisions in sub-section 7.5, the National Legislature shall determine the civil and criminal procedures to be followed in respect of litigation or prosecution under National laws in accordance with the Interim National Constitution"

5.10. The sub-section 8.3 that reads:

"Oil producing state is entitled to two percent (2%) of the oil produced in that state, as specified in the Wealth Sharing Agreement" shall read as follows:

دول

وحد

"An oil producing state is entitled to two percent (2%) of the net oil revenue produced in that state, as specified in the Wealth Sharing Agreement"

- 5.11. The sub-section 8.4 that reads:

"The state shall be represented in the Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission, which shall ensure transparency and fairness in regard to allocation of the share due to the state from the Nationally collected revenues and ensure that allocations due to the state are not withheld" shall be as follows:

"The state shall be represented in the Fiscal and Financial Allocation and Monitoring Commission, which shall ensure transparency and fairness in regard to the allocation of the share due to the state from the Nationally collected revenues and ensure that allocations due to the state are not withheld"

- 5.12. The sub-section 9.8 that reads:

"In case of conflict between the findings and recommendations of the National Land Commission and the State Land Commission which cannot be resolved by agreement, the two Commissions shall reconcile their positions. Failure to reconcile, the matter shall be referred to the Constitutional Court for adjudication" shall read as follows:

"In case of conflict between the findings and recommendations of the National Land Commission and the State Land Commission which cannot be resolved by agreement, the two Commissions shall reconcile their positions. In the event of failure to reconcile, the matter shall be referred to the Constitutional Court for adjudication"

- 5.13. Add to Schedule B "Concurrent Powers" on page 18 additional power as number 26 and shall read as follows:

"26. The regulation of land tenure, usage and exercise of rights in land"

- 5.14. Schedules A "The Exclusive Executive and Legislative Competencies of the Two States" and Schedule B "Concurrent Powers" shall be read without prejudice to Schedule A "National Powers" of the Power Sharing Agreement.

6. **Protocol on the Resolution of The Abyei Conflict, dated 26th May, 2004**

- 6.1. The Title of the Protocol to be changed to:

"Protocol between the Government of the Sudan and the Sudan People's Liberation Movement/Army on the Resolution of the Abyei Conflict"

Handwritten signature

240
Handwritten signature

Handwritten signature

6.2. The sub-section 4.3.4. that reads:

"If necessary, recommend to the Presidency the relief of the Chief Administrator or his/her Deputy" shall read as follows:

"If necessary, recommend to the Presidency the removal of the Chief Administrator or his/her Deputy"

7. Framework Agreement on Security Arrangements, dated 25th September, 2003

7.1. The sub-section 3.b. that reads:

"Except for those deployed in the Joint/Integrated Units, the rest of the forces of SAF currently deployed in the south shall be redeployed North of the South/North border of 1/1/1956 under international monitoring and assistance within and up to two and one half years (2 ½) from the beginning of the pre-Interim Period" shall now read as follows:

"Except for those deployed in the Joint/Integrated Units, the rest of the forces of SAF currently deployed in the South shall be deployed North of the South/North border of 1/1/1956 under international monitoring and assistance within and up to two and one half years (2 ½) from the beginning of the Pre-Interim Period"

7.2. The sub-section 3.c. that reads:

"Except for those deployed in the Joint/Integrated Units, the rest of SPLA forces currently deployed in Nuba Mountains and Southern Blue Nile shall be redeployed South of the South/North border of 1/1/1956 as soon as the Joint/Integrated Units are formed and deployed under international monitoring and assistance" shall now read as follows:

"Except for those deployed in the Joint/Integrated Units, the rest of SPLA forces currently deployed in Nuba Mountains and Southern Blue Nile shall be redeployed South of the South/North border of 1/1/1956 as soon as the Joint/Integrated Units are formed and deployed under international monitoring and assistance"

أحمد

أحمد

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายทีฆัมพร รอดขันเมือง เกิดวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2529 ที่จังหวัดอุดรธานี ได้รับความศึกษาจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยของรัฐเสมอมา ในปี พ.ศ.2552 จบการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรัฐศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง รวมทั้งในปี พ.ศ. 2556 จบการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับนิติศาสตรมหาบัณฑิต ปัจจุบันเป็นนักวิจัยโครงการ “Informal Economic Activity” ของภาควิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยยามานาชิ (The University of Yamanashi) ประเทศญี่ปุ่น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY